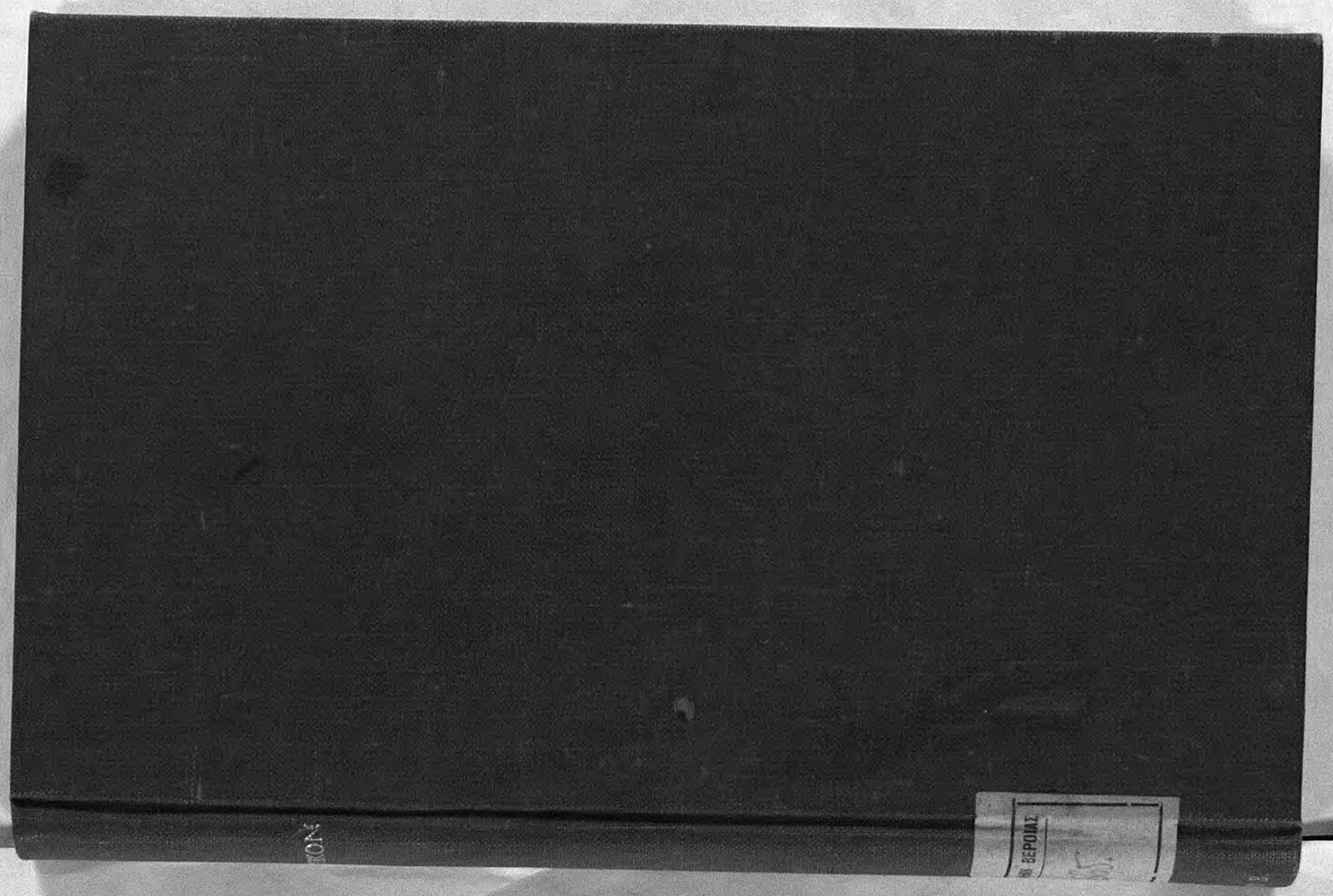
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
400 ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. εἰσ 10665/72.

Δωρεά: Υπουργείου
Πολιτισμού και Επιστημών
Γεν. Γραμ. Σάκαρη

GRVER_00603

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀνωνιάδου Ἀντωνίου

Συντακτικόν

1879

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Σουλιώτων

Ἀθῆναι, 1879

(225)

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΣ.

Οὐ μόνον ἐπανειλημμέναι τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου ἐγκύκλιοι (Ἀριθ. 4930, 4987, 4168), ἀλλὰ καὶ λογίων ἀνδρῶν σπουδαῖαι διατριβαὶ (Ξανθοπούλου, Ἀργυριάδου, Πρακτικὰ τοῦ Ἑλλ. διδασκαλικοῦ συλλόγου) πολλάκις παρήνεσαν νὰ σχολῶνται οἱ μαθηταὶ ἀδιαλείπτως περὶ γυμνάσματα πρακτικά, διότι ἄνευ αὐτῶν οὐδεμιᾶς γλώσσης μάθησις ἑδραία δυνατὸν νὰ γείνῃ. Καὶ τῶν μὲν νεωτέρων γλωσσῶν πολλὰ τοιαῦτα βιβλία δύναταί τις νὰ ἀναφέρῃ, ἐν οἷς οἱ μαθηταὶ διδάσκονται θεωρητικῶς ἅμα καὶ πρακτικῶς τὴν γλῶσσαν, οὐδεμίαν ὅμως ἄχρι τοῦδε τοιαύτην τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης γραμματικὴν εἴχομεν· οἱ δὲ μαθηταί, τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἀπολυόμενοι, σπανιώτατα εἶνε τῆς τεχνολογίας καὶ ὀρθογραφίας ἔμπειροι.

Ἐντεῦθεν ἀναπόδραστος καθίστατο ἀνάγκη γραμματικῆς ἐχούσης γυμνάσματα πρακτικά, ὑποβοηθοῦντα τὸν διδάσκαλον εἰς τὸ πολύπονον αὐτοῦ ἔργον. Τοιοῦτον δὲ μάλιστα μοὶ ἐφάνη τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πολυμαθοῦς γραμματικοῦ Κυννέρου, οὗτινος τοσαύτη ἐν Γερμανίᾳ γίνεται χρῆσις, ὥστε πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχον τὴν 28ην ἔκδοσιν.

Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἀκολουθήσας τὸ σύστημα τοῦ Κυννέρου ὡς προσφυέστατον εἰς πρακτικὴν διδασκαλίαν, δὲν ἀπεδέχθην τυφλῶς καὶ πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ ἀποδεκτά, ἀλλ' ὡς δύναται ὁ ἔμπειρος τῶν τοιούτων εὐκόλως νὰ παρατηρήσῃ, ἀπανταχοῦ σχεδὸν ἐβασάνισα τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα, συναρωγὸν ἔχων ἀξιοσέβαστον τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητήν, εἰς ὃν ἀπείρους ὀφείλω χάριτας διὰ τὴν μεγίστην προθυμίαν, μεθ' ἧς ἠθέλησε νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς ἔργον, σκοπὸν προτιθέμενον τῆς νεολαίας τὴν ὠφέλειαν. Τοιαῦτα δέ τινα, καθ' ἃ πρὸς τὸν Κύννερον διαφέρω, σημειῶ ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς·

α.) Εἶπον εὐθὺς ἐν ἀρχῇ δύο λέξεις περὶ τοῦ Αἰολικοῦ δίγαμμα, διότι τοῦτο εὑρίσκεται ὡς γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου εἰς ἀρχαιοτάτας ἐπιγραφάς.

β.) Δὲν παραδέχομαι (ὅπως καὶ ὁ Βεστφάλλ) ὅτι ὑπῆρχεν ἰδιαίτερον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου τὸ λεγόμενον ἰώτ, ἀλλ' εἶνε τοῦτο

Δημόσιον Ἀριθ. Εἰσ. 365 Βιβλιοθήκη Βεροίας

αὐτὸ τὸ ἰῶτα, ὡς σύμφωνον προφερόμενον, ὅπως παρ' ἡμῖν εἰς τὰ 'κείνω, 'ατρὸς κλπ.

γ'.) Δὲν παραδέχομαι ὅτι ἡ εὐκτικὴ εἶνε ὑποτακτικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλ' ἰδία ἔγκλισις, καὶ εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀπαντῶσα γλῶσσαν.

δ'.) Δὲν παραδέχομαι ἅπαντας τοὺς ἐνίοτε ξηροὺς καὶ σχεδὸν ἀκαταλήπτους ὁρισμοὺς τοῦ Κυννέρου.

έ.) Προσεπάθησα νὰ ἀποφύγω εἰς τὰ γυμνάσματα τὰς ποιητικὰς ἐκφράσεις, ὅπως ἐγκαίρως συνηθίσωσιν οἱ ἀρχάριοι νὰ διακρίνωσι τὸν πεζὸν τοῦ ποιητικοῦ λόγου.

ς'.) Δὲν ἀποσκορακίζω τὰ οὐδέτερα ῥήματα.

ζ'.) Εἰς πλείστας σελίδας κἄτι τι μικρὸν πρᾶγμα διαφόρως ἐξήνεγκον, εἴτε διότι δὲν εὑρίσκεται εἰς ἀρχαίους συγγραφεῖς (οἷον τὸ *μηδεμίας*), εἴτε διότι ἄλλως ἐκφερόμενον εὐληπτότερον ἤθελε γείνη.

ή.) Προσέθηκα τὸ περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως ἐκ τῆς γραμματικῆς τοῦ Κρυγέρου.

Οὕτως ἐργασθεὶς ἐλπίζω ὅτι τὸ ἀνὰ χεῖρας ἐγχειρίδιον δὲν θέλει ἀποβῆ ἄχρηστον εἰς τοὺς ἑλληνοδιδασκάλους ἐκείνους, οἵτινες φιλοτιμοῦνται καθ' ἑκάστην καρποφορωτέραν νὰ παρέχωσι τὴν ἑαυτῶν διδασκαλίαν, τοὐλάχιστον ἕως οὗ ὁ ἐντριβέστατος περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν παρ' ἡμῖν ἑλληνιστῶν ἐκδώσῃ γραμματικὴν ἀξίαν τῆς νῦν τῶν ἐπιστημῶν προόδου.

[1]Ἐν Πειραιεῖ, τῇ 5 Ἰουνίου 1878.

Εἰς τὴν β'. ταύτην ἔκδοσιν πρὸς εὐκολίαν τῶν μαθητῶν προσέθηκα ἀλφαβητικὸν κατάλογον τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, ἐσημείωσα ἀκριβέστερον τὰς θεματικὰς ῥίζας, τὰ ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα δι' ἀγκυλῶν καὶ ἐν γένει ἐπεξειργάσθην ἐπιμελέστερον σύμπαν τὸ βιβλίον.

[2]Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Μαρτίου 1880.

Α. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ γραμμάτων.

Διαίρεσις τῶν γραμμάτων . § 1
Διαίρεσις τῶν φωνηέντων. Δίφθογγοι 2
Διαίρεσις τῶν συμφώνων . . 3
Ψιλὴ καὶ δασεῖα 4
Σημεῖα τῆς κράσεως καὶ ἐκθλίψεως 5
Ἐφελκυστικὰ σύμφωνα . . 6
Τροπαὶ τῶν συμφώνων εἰς τὰς κλίσεις καὶ παραγωγάς . . 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ συλλαβῶν.

Περὶ ποσότητος τῶν συλλαβῶν 8
Περὶ τονισμοῦ τῶν συλλαβῶν 9
Μεταβολαὶ καὶ ποικιλίαι τοῦ τόνου εἰς τὰς κλίσεις καὶ συναιρέσεις 10
Μεταβολαὶ καὶ ποικιλίαι τοῦ τόνου εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου 11
Προκλιτικὰ ἢ ἄτονα . . . 12
Ἐγκλιτικά 13
Κανόνες τῆς ἐγκλίσεως τοῦ τόνου 14
Ἐγκλιτικὰ τονιζόμενα . . 15
Διαίρεσις τῶν συλλαβῶν . . 16
Σημεῖα τῆς στίξεως . . . 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Τινὰ περὶ ῥήματος . . . § 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου.

Ὄνομα οὐσιαστικόν . . . 19
Γένος τῶν οὐσιαστικῶν . . 20
Ἀριθμός, πτῶσις καὶ κλίσις 21
Ὄνομα ἐπίθετον 22
Ὀλίγα περὶ προθέσεων . . 23
Πρώτη κλίσις . . . § 24—26
Δευτέρα κλίσις 27
Συναίρεσις τῆς δευτέρ. κλίσεως 28
Ἀττικὴ δευτέρα κλίσις . . 29
Τρίτη κλίσις . . . § 30—46
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων . . . 31
Γένος, ποσότης καὶ τονισμὸς τῶν τριτοκλίτων . . . 32
Παραδείγματα τῶν τριτοκλίτων . . . . . § 33—45
Ἀνώμαλα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως 46
Ἀνώμαλα ἐπίθετα . . . 47
Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων § 48—51
Ἀνώμαλα παραθετικά . . 51

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ ἐπιῤῥήματος.

Ἔννοια, διαίρεσις καὶ σχηματισμὸς τῶν ἐπιῤῥημάτων . 52
Παράθεσις τῶν ἐπιῤῥημάτων 53

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

Ἔννοια τῆς ἀντωνυμίας . . § 54
Α'. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι 55—58
Β'. Δεικτικαί 59
Γ'. Ἀναφορικαί 60
Δ'. Ἀόριστοι καὶ ἐρωτηματικαί 61
Συσχετικαί 62
Ἐπέκτασις τῶν ἀντωνυμιῶν 63

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

Ἔννοια καὶ διαίρεσις τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων . . 64
Σημεῖα τῶν ἀριθμῶν . . . 65
Κατάλογος τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν . . 66
Κλίσις τῶν τεσσάρων πρώτων ἀριθμητικῶν ὀνομάτων . . 67
Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα . 68

Περὶ ῥήματος.

Ἔννοια τοῦ ῥήματος . . . 69
Διάθεσις τοῦ ῥήματος . . 70
Χρόνοι τοῦ ῥήματος . . . 71
Ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος . . 72
Ἀπαρέμφατος καὶ μετοχή . 73
Πρόσωπα καὶ ἀριθμοὶ τοῦ ῥήματος 74
Συζυγίαι τοῦ ῥήματος . . 75
Παράδειγμα τοῦ εἰς **ω** ὁμαλοῦ ῥήματος 76
Ῥίζα, αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός 77
Χρονικὸς χαρακτήρ. χρον. κατάληξις, χρον. ῥίζα . . 78
Προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα . . 79
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων . . 80
Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος 81
Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ καλουμένου Ἀττικοῦ Μέλλοντος. . . . § 82
Τονισμὸς τοῦ ῥήματος . . 83
Εἰδικώτεροι ὁρισμοὶ περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ . . . . § 84—90

*Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν εἰς **ω** ῥημάτων.*

Διαίρεσις τῶν εἰς **ω** ῥημάτων κατὰ τὸν ῥηματικὸν χαρακτῆρα 91
Σχηματισμὸς τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων . . . 92
Ῥήματα φωνηεντόληκτα, διατηροῦντα παρὰ τὸν κανόνα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων 93
Σχηματισμὸς τοῦ Παθ. Ἀορ. καὶ Μέλλ. καὶ τοῦ Μέσ. Παρκ. καὶ Ὑπερσ., ἢ Παθ. μετὰ **σ** 94
Συνῃρημένα φωνηεντόληκτα ῥήματα 95
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς συζυγίας τῶν συνῃρημένων ῥημάτων 96
Ῥήματα συνῃρημένα, διατηροῦντα παρὰ τὸν κανόνα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων . . . § 97—98
Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν συμφωνολήκτων ῥημάτων . 99
Α'. Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων 100
Παραδείγματα τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων . § 102—105
Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων. 106
Ἔκτασις τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος 107

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εταρροπὴ τοῦ ῥιζικοῦ φω-
νήεντος . . . . . § 108
αρατηρήσεις ἐπὶ τῶν δευτέ-
ρων χρόνων 109
. Σχηματισμὸς τῶν χρό-
νων τῶν ὑγρολήκτων ῥημά-
των . . . . § 110—114
αραδείγματα τῶν ὑγρολή-
κτων ῥημάτων . § 111—113
αρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὑγρο-
λήκτων ῥημάτων . . . 114
διαίτεραι ἀνωμαλίαι εἰς τὸν
σχηματισμὸν ῥημάτων τινων
φωνηεντολήκτων καὶ συμ-
φωνολήκτων 115
υγκοπὴ καὶ μετάθεσις . . 116
ήματα εἰς ω μετ' ἐπιτε-
ταμένης τῆς ῥίζης τοῦ ἐνε-
στῶτος 117
'. Ῥήμ. ἐπιτεινόμενα διὰ ν 118
'. Ῥήμ. ἐπιτεινόμενα διὰ νε 119
'. Ῥήματα ἐπιτεινόμενα διὰ
τοῦ αν 120
. Ῥήματα ἐπιτεινόμενα διὰ
τοῦ σκ καὶ τσκ . . . 121
'. Ῥήματα ἐπιτεινόμενα δι'
ἀναδιπλασιασμοῦ . . . 122
Γ'. Ῥήμ. προσλαμβάνοντα
εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ Ἐνεστ. ε 123
'. Ῥήμ. προσλαμβάνοντα εἰς
τὸν σχηματισμ. τῶν χρόνων ε 124
'. Ῥήματα μετὰ διαφόρων
ῥιζῶν 125
υζυγία τῶν εἰς μι ῥημάτων 126
αραδείγματα τῶν εἰς μι
ῥημάτων 127
Διαίρεσις τῶν εἰς μι ῥημάτων § 128
Ἀναδιπλασιασμός· ἔκτασις τῆς
ῥίζης 129
Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα . . 130
Προσωπικαὶ καταλήξεις . . 131

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Α'. Πρώτη τάξις τῶν εἰς μι
ῥημάτων 132
Β'. Δευτέρα τάξις τῶν εἰς μι
ῥημάτων 133
*Σύνοψις τῶν εἰς μι ῥημά-
των* . . . . § 134—139
Α'. Ῥήματα προσθέτοντα τὰς
προσωπικὰς καταλήξεις ἀ-
μέσως εἰς τὴν ῥίζαν
Ῥήματα εἰς α 134
Ῥήματα εἰς ε 135
Εἰμὶ καὶ Εἶμι 136
Β'. Ῥήματα, προσλαμβάνοντα
τὰς προσωπικὰς καταλήξεις,
ἀφοῦ προσθέσωσιν εἰς τὴν ῥί-
ζαν τὴν συλλαβὴν νυ ἢ νυ 137
Α'. Ἡ ῥίζα λήγει εἰς φωνῆεν 138
Β'. Ἡ ῥίζα λήγει εἰς σύμφωνον 139
Κεῖμαι καὶ Ἧμαι . . 140
Ῥήματα εἰς ω, ἅτινα εἰς τὸν
β'. Ἀόρ. καὶ Ἐνεργ. Παρκ.
σχηματίζονται κατὰ τὴν
συζυγίαν τῶν εἰς μι . . 141
Οἶδα 142
Κατάλογος τῶν Ἀποθετικῶν
Παθ. καὶ τῶν ἐχόντων Μέσ.
Μέλλ. ἐνεργητικῶν . . . 143
Κατάλογος τῶν ἀνωμάλων ῥη-
μάτων 144

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ.

Περὶ σχηματισμοῦ τῶν λέξεων.—Παραγωγή 145
Σύνθεσις 146

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	16	στίχ.	12	ἀντὶ τὰ τρίτα ἑνικὰ πρόσωπα γράφε οἱ ἐγκλινόμε-	[νοι τύποι
»	36	»	10	» νεὼς γράφε νεῷς	
»	105	»	23	» κατακλεῖσθαι γράφε κατακεκλεῖσθαι	
»	119	»	10	» κεκρουομένων » κεκρουσμένων	
»	126	»	8	» τύχῃ » τύχη	

Σημειωτέον δὲ ὅτι γράφω πάντοτε εἶνε (καὶ ἐν Ὑποτακτικῇ), διότι τὸ ει ἀνήκει εἰς τὴν ρίζαν καὶ ὄχι εἰς τὴν κατάληξιν· τὸν δὲ παρ' ἡμῖν Μέλλοντα (θέλομεν γράψη, θέλομεν γραφθῆ) πάντοτε μὲ η, ὅπως ἔχωμεν οὕτω κανονικῶς ἄμορφόν τι ἀπαρέμφατον. Ὅ,τι εὑρεθῇ ἄλλως ἔχον, θεωρητέον ὡς παρόραμα.

Τὰς παραγράφους ἢ σημειώσεις, τὰς ἐχούσας ἄνωθεν ἀστερίσκον, οἱ διδάσκαλοι δύνανται νὰ παραλείπωσιν, ἂν θέλωσιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

§ 1. *Διαίρεσις τῶν γραμμάτων.*

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει πρὸς παράστασιν τῶν φθόγγων αὐτῆς γράμματα εἴκοσι καὶ τέσσαρα·

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ
ν ξ ο π ρ σς τ υ φ χ ψ ω.

Τούτων ἑπτὰ μὲν καλοῦνται φωνήεντα, ἤτοι·

α ε η ι ο υ ω·

Δεκαεπτὰ δὲ σύμφωνα, ἤτοι·

β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σς τ φ χ ψ.

Σημ. ά. Πλὴν τῶν 24 γραμμάτων ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχε τὸ πάλαι καὶ τὸ Αἰολικὸν δίγαμμα (F), ὅπερ εὑρίσκεται μὲν εἰς παλαιὰς ἐπιγραφάς, προφέρεται δὲ ὡς β ἢ υ.

Σημ. β'. Τὸ σῖγμα εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων γράφεται οὕτω· ς, οἷον· σεισμός. Τὸ τελικὸν δὲ τοῦτο ς μεταχειριζόμεθα ἐνίοτε καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν λέξεων, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶνε λέξις λήγουσα εἰς ς, οἷον· προσφέρω, δυσγενής.

§ 2. *Διαίρεσις τῶν φωνηέντων. Δίφθογγοι.*

Τῶν φωνηέντων τὰ μὲν

ο καὶ ε

εἶνε βραχέα· τὰ δὲ

η καὶ ω

μακρά· ἀλλὰ τὰ

α, ι καὶ υ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λαμβάνονται ἄλλοτε μὲν ὡς βραχέα, ἄλλοτε δὲ ὡς μακρά, ἤτοι εἶνε δίχρονα.

Σημ. Εἰς τὰ μακρὰ ἐδαπάνων οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες διπλοῦν χρόνον ὅτε τὰ ἐπρόφερον, ὡς ἡμεῖς εἰς τὰ θαυμαστικῶς λεγόμενα· τώρα! πάει! Σημειώνεται δὲ ὁ μὲν βραχὺς χρόνος διὰ τοῦ σημείου ◡, οἷον· ᾰ, ὁ δὲ μακρὸς διὰ τοῦ -, οἷον· ᾱ· τὸ δὲ ⏑ σημαίνει ὅτι τὸ φωνῆεν εἶνε δίχρονον, λαμβάνεται δηλ. ἄλλοτε μὲν ὡς βραχύ, ἄλλοτε δὲ ὡς μακρόν, οἷον· ᾰ̄.

Αἱ δίφθογγοι προῆλθον ἐκ τῆς συνενώσεως τῶν φωνηέντων α, ε, ο, υ, η καὶ ω μετὰ τῶν φωνηέντων ι καὶ υ· εἶνε δὲ αὗται·

αι, ει, οι, υι

αυ, ευ, ηυ, ου

Εἰς ταύτας προσθετέον καὶ τὰς καταχρηστικῶς λεγομένας διφθόγγους, ἐν οἷς τὸ ι ὑπογράφεται· εἶνε δὲ αὗται αἱ· ᾳ, ῃ καὶ ῳ.

Σημ. ά. Εἰς τὰ κεφαλαῖα γράμματα τὸ ι τῶν διφθόγγων τούτων προσγράφεται, οἷον· Αι=ᾼ.

Σημ. β'. Ὅταν τὰ δύο φωνήεντα τῶν διφθόγγων προφέρωνται χωριστά, σημαίνεται τοῦτο διὰ τῶν διαιρετικῶν, ἤτοι δύο στιγμῶν, τιθεμένων ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος (ι υ), οἷον· εἴ, οἵ, αὔ.

§ 5. *Διαίρεσις τῶν συμφώνων.*

1. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται·

Πρῶτον κατὰ τὰ φωνητικὰ ὄργανα εἰς·

οὐρανισκόφωνα·	κ, γ, χ· ρ·
γλωσσόφωνα·	τ, δ, θ· ζ· λ, ν, σ·
χειλεόφωνα·	π, β, φ· μ.

2. Κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ φθόγγου εἰς·

ά.) ἡμίφωνα, ἤτοι· λ, μ, ν, ρ, ἅτινα καλοῦνται ὑγρὰ καὶ τὸ συριστικὸν σ.

β'.) ἄφωνα, ἤτοι·

τρία ψιλά·	π	κ	τ
τρία μέσα·	β	γ	δ
τρία δασέα·	φ	χ	θ

3. Τὰ τρία διπλᾶ σύμφωνα ξ, ψ, ζ προέρχονται ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν ἀφώνων μετὰ τοῦ σ, ἤγουν· κσ, πσ, σδ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 4. *Ψιλὴ καὶ δασεῖα.*

1. Πᾶν φωνῆεν ἐπροφέρετο τὸ πάλαι ἢ ἁπλῶς ἢ μετὰ πνεύματος δασέος. Καὶ τὸ μὲν δασὺ πνεῦμα σημαίνεται διὰ τοῦ σημείου ', ὅπερ καλεῖται δασεῖα καὶ τίθεται ἐπὶ τοῦ δασυνομένου φωνήεντος· τὸ δὲ ἁπλοῦν σημαίνεται διὰ τοῦ ', ὅπερ καλεῖται ψιλή.

Σημ. ά. Μόνον τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως φωνῆεν δασύνεται ἢ ψιλοῦται.

Σημ. β'. Εἰς μὲν τὰς καθ' αὑτὸ διφθόγγους δασύνεται ἢ ψιλοῦται τὸ δεύτερον φωνῆεν, οἷον· εὐθύς· ὅπου δὲ τὸ ι ὑπογράφεται, δασύνεται ἢ ψιλοῦται τὸ πρῶτον φωνῆεν· οἷον· Ὠιδή, Ἄιδης, ᾠδή, ᾄδης.

2. Τὸ ὑγρὸν ρ δασύνεται ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως, οἷον· ῥήτωρ· ὅπου δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως συμπέσωσι δύο ρ, τὸ μὲν πρῶτον ψιλοῦται, τὸ δὲ δεύτερον δασύνεται, οἷον· Πύῤῥος.

Σημ. Εἰς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν δύο ρ ἡ ψιλὴ καὶ δασεῖα· διὸ καὶ αἱ νεώτεραι ἐκδόσεις ἔχουσιν ἁπλῶς ρρ.

§ 5. *Σημεῖα τῆς κράσεως καὶ ἐκθλίψεως (κορωνὶς, ἀπόστροφος).*

1. Τὰ σημεῖα τῆς κράσεως καὶ ἐκθλίψεως ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ τῆς ψιλῆς.

2. Ὅταν δηλαδὴ μία λέξις τελειώνῃ εἰς φωνῆεν καὶ ἀκολουθῇ ἄλλη λέξις, ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένη, τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα συνάπτονται πολλάκις εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν, ἢ μίαν δίφθογγον. Ἡ συνάφεια δ' αὕτη καλεῖται κρᾶσις καὶ τὸ σημεῖον αὐτῆς κορωνίς. Τίθεται δὲ ἡ κορωνὶς ἐπὶ τοῦ φθόγγου, τοῦ προελθόντος ἐκ τῆς κράσεως, καὶ ὅταν οὗτος εἶνε δίφθογγος, ἐπὶ τοῦ δευτέρου αὐτῆς φωνήεντος, οἷον· τὸ ὄνομα=τοὔνομα, τὸ ἔπος=τοὔπος, τὰ ἀγαθά=τἀγαθά. Ἡ κορωνὶς ἐκπίπτει, ὅταν ἡ ἐκ τῆς κράσεως προελθοῦσα λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, οἷον· ὁ ἀνήρ=ἀνήρ, ὁ ἄνθρωπος=ἄνθρωπος.

Σημ. Τὸ ὑπογεγραμμένον ι (§ 2) τότε μόνον τίθεται, ὅταν τὸ ι ἀνήκῃ εἰς τὴν δευτέραν τῶν δύο συναπτομένων λέξεων, οἷον· καὶ εἶτα=κᾆτα· ἀλλὰ καὶ ἔπειτα=κἄπειτα.

3. Τῆς κράσεως διακρίνομεν τὴν ἔκθλιψιν. Κατὰ ταύτην δὲ φωνῆεν βραχὺ (ἐκτὸς τοῦ υ) λέξεώς τινος, ὅταν συμπέσῃ πρὸ φωνήεντος ἄλλης, ἀποβάλλεται ἄνευ ἄλλης μεταβολῆς. Τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως καλεῖται ἀπόστροφος. Γίνεται π. χ. αὕτη εἰς πάσας τὰς προθέσεις τὰς ληγούσας εἰς φωνῆεν, ἐκτὸς τῆς περὶ καὶ πρό· οἷον· ἀπὸ οἴκου=ἀπ' οἴκου. Εἰς τὴν σύνθεσιν ὅμως τῶν λέξεων ἡ ἀπόστροφος παραλείπεται, οἷον· ἀπετέλεσαν ἐκ τοῦ ἀποετέλεσαν.

§ 6. *Ἐφελκυστικὰ σύμφωνα.*

1. Ἄλλος τρόπος τοῦ ναποφεύγωμεν τὴν συνάντησιν δύο φωνηέντων εἰς δύο λέξεις, ἀκολουθούσας ἀλλήλας, εἶνε ἡ προσθήκη τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν εἰς τὸ τέλος συλλαβῶν τινων, ἤγουν·

ά.) Εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν τὴν λήγουσαν εἰς σι, τὰ δύο ἐπιῤῥήματα πέρυσι καὶ παντάπασι καὶ πάντα τὰ εἰς σι τοπικὰ ἐπιῤῥήματα, οἷον· πᾶσιν ἔλεξα, ἡ Πλαταιᾶσιν ἡγεμονία.

β΄.) Εἰς τὸ γ΄. ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν πρόσωπον τῶν ῥημάτων, τὸ λῆγον εἰς σι. οἷον· τύπτουσιν ἐμέ, τίθησιν ἐν τῇ τραπέζῃ· ἔτι δὲ εἰς τὸ ἐστί.

γ΄.) Εἰς τὸ γ΄. ἑνικὸν πρόσωπον τὸ λῆγον εἰς ε, οἷον· ἔτυπτεν ἐμέ.

δ΄.) Εἰς τὸ ἀριθμητικὸν ὄνομα εἴκοσι, οἷον· εἴκοσιν ἄνδρες. Σημειωτέον ὅμως ὅτι εὕρηται καὶ εἴκοσι ἄνδρες, δηλ. ἄνευ τοῦ ν.

Σχολ. ά. Τὸ ἐφελκυστικὸν ν εὑρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ τέλος τῶν βιβλίων ἢ μεγάλων κεφαλαίων συγγράμματός τινος· παρὰ ποιηταῖς δὲ πολλάκις καὶ πρὸ συμφώνου, ἵνα βραχεῖα συλλαβὴ γείνῃ μακρά.

2. Τὸ ἐπίῤῥημα **οὕτως**, πρὸ φωνήεντος μὲν οὕτως πάντοτε γράφεται, πρὸ συμφώνου ὅμως ἀποβάλλει συνήθως τὸ τελικὸν ς, οἷον· οὕτως ἐποίησεν, ἀλλὰ οὕτω ποιῶ.

3. Ἡ πρόθεσις **ἐξ**, πρὸ φωνήεντος μὲν πάντοτε ἐξ γράφεται, πρὸ συμφώνου ὅμως ἐκ, οἷον· ἐξ εἰρήνης, ἀλλὰ ἐκ τῆς εἰρήνης. Ὡσαύτως δὲ εἰς τὰς συνθέσεις, οἷον· ἐξελαύνειν, ἀλλὰ ἐκτελεῖν.

4. Τὸ **οὐ** πρὸ συμφώνου μὲν οὐ λέγεται, πρὸ φωνηέντων ὅμως, ψιλουμένων μὲν οὐκ, δασυνομένων δὲ οὐχ (κατὰ §. ὅμως 2 ὄχι πρὸ τοῦ δασυνομένου ὁ), καὶ οὐχὶ πρὸ ἀμφοτέρων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φωνήεντων ὀηλ. καὶ συμφώνων, οἷον· οὐ καλός, οὐκ αἰσχρός, οὐχ ἡδὺς (ἀλλὰ οὐ ῥίπτω)· οὐχὶ ἐγώ, οὐχὶ σύ.

Σημ. Τὸ ὀξυτονούμενον οὗ, καίπερ ἑπομένου φωνήεντος, δὲν προσλαμβάνει τὸ κ ὅταν σημαίνῃ ὅχι, ἢ ὅταν διακόπτωμεν τὸν λόγον ἐπιφέροντες κατάφασιν, π. χ. εἰς τὸ τέλος ἀποκρίσεως ἐκφερομένης ἐρωτηματικῶς, οἷον· Πῶς γὰρ οὔ; Ἀρ' οὐ...; ἢ καὶ εἰς ἀντιθέσεις, οἷον· λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔῤῥιπτον, ἐξικνοῦντο δὲ οὔ. Ὅταν δὲ τοὐναντίον νέα πρότασις ἀντιτίθεται ταχέως εἰς τὰ προηγούμενα, λέγομεν οὐκ, οὕτω π. χ. λέγομεν· οὐκ ἀγαθός, ἀλλὰ χείριστος· οὐκ ἐρεῖ ταῦτα, ἣν πύθηται ἢ εἰ πεύσεται.

§ 7. *Τροπαὶ τῶν συμφώνων εἰς τὰς κλίσεις καὶ παραγωγάς.*

1. Ὅταν χειλεόφωνον (π, β, φ) ἢ οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ) συμπέσῃ πρὸ γλωσσοφώνου (τ, δ, θ), ἐξομοιοῦται πρὸς αὐτό, ἤγουν πρὸ τοῦ ψιλοῦ τ γίνεται πάλιν ψιλὸν (π, κ), πρὸ τοῦ μέσου δ γίνεται πάλιν μέσον (β, γ) καὶ πρὸ τοῦ δασέος θ πάλιν δασύ (φ, χ), ὥστε ἔχομεν· πτ καὶ κτ, βδ καὶ γδ φθ καὶ χθ, π.χ.

τὸ β	πρὸ τοῦ τ	γίνεται π,	οἷον·	(ἀπὸ τοῦ τριβ-ω)	τέτριβ-ται=τέτριπται
» φ	» τ	» π	»	(ἀπὸ τοῦ γραφ-ω)	γέγραφ-ται=γέγραπται
» γ	» τ	» κ	»	(ἀπὸ τοῦ λεγ-ω)	λέλεγ-ται=λέλεκται
» χ	» τ	» κ	»	(ἀπὸ τοῦ βρεχ-ω)	βέβρεχ-ται=βέβρεκται
» π	» δ	» β	»	(ἀπὸ τοῦ κυπτ-ω)	κύπ-δα=κύβδα
» φ	» δ	» β	»	(ἀπὸ τοῦ γραφ-ω)	γραφ-δην=γράβδην
» κ	» δ	» γ	»	(ἀπὸ τοῦ πλεκ-ω)	πλεκ-δην=πλέγδην
» χ	» δ	» γ	»	(ἀπὸ τοῦ βρεχ-ω)	βρεχ-δην=βρέγδην
» π	» θ	» φ	»	(ἀπὸ τοῦ πεμπ-ω)	ἐπεμπ-θην=ἐπέμφθην
» β	» θ	» φ	»	(ἀπὸ τοῦ τριβ-ω)	ἐτριβ-θην=ἐτρίφθην
» κ	» θ	» χ	»	(ἀπὸ τοῦ πλεκ-ω)	ἐπλεκ-θην=ἐπλέχθην
» γ	» θ	» χ	»	(ἀπὸ τοῦ λεγ-ω)	ἐλεγ-θην=ἐλέχθην

Σημ. α'. Ἡ πρόθεσις ἐκ ἐν συνθέσει μένει ἀμετάβλητος πρὸ πάντων τῶν συμφώνων, οἷον· ἐκδοῦναι, ἐκθεῖναι κτλ., ὄχι ἐγδοῦναι, ἐχθεῖναι.

2. Τὰ ψιλὰ (κ, π, τ) πρὸ τῶν δασυνομένων φωνηέντων τρέπονται εἰς τὰ συγγενῆ δασέα (χ, φ, θ)· τὰ μέσα ὅμως (β, γ, δ) πάσχουσι τὴν τροπὴν ταύτην μόνον εἰς τὴν κλίσιν τῶν ῥημάτων, ἄλλως δὲ μένουσιν ἀμετάβλητα, οἷον·

ἀπ' οὗ=ἀφ' οὗ, κέκλοπ-ά=κέκλοφα, τέτριβ-ά=τέτριφα

ἔποδος (ἐκ τῆς ἐπὶ καὶ ὁδός)=ἔφοδος

οὐκ ὁσίως=οὐχ ὁσίως, πέπλεκ-ά=πέπλεχα, εἴλογ-ά=εἴλοχα

ἀντ' ὧν=ἀνθ' ὧν (ἐκ τῆς ἀντί), ἀντέλκω=ἀνθέλκω (ἐκ τῆς ἀντὶ καὶ ἕλκω)·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλὰ· τριβ' οὗ-ως (μὴ λέγε· τρῖφ' οὕτως), λέγ' οὕτως (ὄχι· λέχ' οὕτως), οὐδείς (ὄχι οὐθείς, ἐκ τοῦ οὐδ' καὶ εἷς).

Σημ. β'. Ἡ τροπὴ αὕτη συμβαίνει καὶ εἰς τὰς κράσεις, οἷον· θἄτερα (ἀντὶ τἄτερα, § 5, 2).—Προηγούμενα διὰ τὰ ψιλὰ πτ ἢ κτ τρέπονται ἀμφότερα εἰς τὰ ἀνάλογα δασέα (ἀρ. 1.), οἷον· ἐφθήμερος ἀντὶ ἑπτήμερος (ἐκ τοῦ ἑπτὰ καὶ ἡμέρα), νύχθ' ὅλην ἀντὶ νύκτα ὅλην.

3. Τὰ γλωσσόφωνα (τ, δ, θ) πρὸ γλωσσοφώνου τρέπονται εἰς σ, οἷον·

ἐπειθ-θην	(ἀπὸ τοῦ πειθω)	γίνεται	ἐπείσθην
πειθ-τέος	(ἀπὸ τοῦ πειθω)	»	πειστέος
ἠρειδ-θην	(ἀπὸ τοῦ ἐρειδω)	»	ἠρείσθην

4. Τὰ χειλεόφωνα (π, β, φ) πρὸ τοῦ μ τρέπονται εἰς μ.

Τὰ οὐρανισκόφωνα κ καὶ χ πρὸ τοῦ μ τρέπονται εἰς γ.

Τὰ γλωσσόφωνα (τ, δ, θ καὶ τὸ ν) πρὸ τοῦ μ τρέπονται εἰς σ, οἷον·

α'.) χειλεόφωνα·	τέτριβ-μαι	(ἀπὸ	τοῦ τριβω)	γίνεται	τέτριμμαι
	λέλειπ-μαι	(	» λειπω)	»	λέλειμμαι
	γέγραφ μαι	(	» γράφω)	»	γέγραμμαι
β'.) οὐρανισκόφωνα·	πέπλεκ-μαι	(	» πλέκω)	»	πέπλεγμαι
	λέλεγ-μαι	(	» λέγω)	μένει	λέλεγμαι
	βέβρεχ-μαι	(	» βρέχω)	γίνεται	βέβρεγμαι
γ'.) γλωσσόφωνα·	ἤνυτ-μαι	(	» ἀνύτω)	»	ἤνυσμαι
	ἐρήρειδ-μαι	(	» ἐρείδω)	»	ἐρήρεισμαι
	πέπειθ-μαι	(	» πειθω)	»	πέπεισμαι
	κεκόμιδ-μαι	(	» κομιζω)	»	κεκόμισμαι
δ'.) ν·	πέφαν-μαι	(	» φαίνω)	»	πέφασμαι

Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἐνίοτε τὸ ν τρέπεται εἰς μ, οἷον· αἰσχύνομαι, ᾐσχυμμαι κτλ.

5. Τὸ Ν πρὸ τῶν χειλεοφώνων (π, β, φ, ψ) τρέπεται εἰς μ.

Τὸ Ν πρὸ τῶν οὐρονισκοφώνων (κ, γ, χ, ξ) τρέπεται εἰς γ.

Τὸ Ν πρὸ τῶν γλωσσοφώνων (τ, δ, θ) μένει ἀμετάβλητον.

Τὸ Ν πρὸ τῶν ὑγρῶν τρέπεται εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ὑγρά, οἷον·

ἐν-πειρία	γινεται	ἐμπειρια	συν-καλέω	γίνεται	συγκαλέω
ἐν-βάλλω	»	ἐμβάλλω	συν-γιγνώσκω	»	συγγιγνώσκω
ἔν-φρων	»	ἔμφρων	σύν-χρονος	»	σύγχρονος
ἔν-ψυχος	»	ἔμψυχος	συν-ξέω	»	συγξέω
συν-λογιζομαι	»	συλλογιζομαι	συν-μετρία	»	συμμετρία
ἐν-μένω	»	ἐμμένω	συν-ρίπτω	»	συρρίπτω

ἀλλὰ· συν-τείνω, συν-δέω, συν-θέω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. γ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐγκλιτικὰ (§ 13), οἷον· ὄνπερ, τόνγε, καὶ ἡ πρόθεσις ἐν πρὸ τοῦ ρ, οἷον· ἐνρίπτω.

6. Τὰ χειλεόφωνα (π, β, φ) ἑνοῦνται μετὰ τοῦ σ καὶ γίνονται ψ.

Τὰ οὐρανισκόφωνα (κ, γ, χ) ἑνοῦνται μετὰ τοῦ σ καὶ γίνονται ξ.

Τὰ δὲ γλωσσόφωνα (τ, δ, θ) πρὸ τοῦ σ ἐξαλείφονται παντελῶς, οἷον·

α΄.) χειλεόφωνα·	λειπ-σω	(τοῦ λείπω)	γίνεται	λείψω, γύψ, γῦπ-ός
	τριβ-σω	(τοῦ τρίβω)	»	τρίψω, χέρνιψ, ἴβ-ος
	γραφ-σω	(τοῦ γράφω)	»	γράψω, κατῆλιψ, ἴφ-ος
β΄.) οὐρανισκόφωνα·	πλέκ-σω	(τοῦ πλέκω)	»	πλέξω, κόραξ, κόρακ-ος
	λέγ-σω	(τοῦ λέγω)	»	λέξω, αἴξ, αἰγ-ός
	βρέχ-σω	(τοῦ βρέχω)	»	βρέξω, μῶνυξ, υχ-ος
γ΄.) γλωσσόφωνα·	ἀνύτ-σω	(τοῦ ἀνύτω)	»	ἀνύσω, γέλως, ωτ-ος
	ἐρειδ-σω	(τοῦ ἐρείδω)	»	ἐρείσω, ὄρνις, ὄρνιθ-ος
	ἐλπιδ-σω	(τοῦ ἐλπίζω)	»	ἐλπίσω, ἐλπίς, ἰδ-ος.

Σημ. δ΄. Ἐξαιρεῖται ἡ πρόθεσις ἐκ παραμένουσα πρὸ τοῦ σ, οἷον· ἐκσώζω ἴδε ἀρ. 1.

7. Τὸ **Ν** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται· ὅταν δὲ συμπέσῃ **ν** μετὰ γλωσσοφώνου πρὸ τοῦ **σ** (**ντ, νδ, νθ**) ἀποβάλλονται ἀμφότερα, καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται, ἤγουν τὸ **ε** εἰς **ει**, τὸ **ο** εἰς **ου** καὶ τὸ ᾰ, ῐ, ῠ, εἰς ᾱ, ῑ, ῡ, οἷον·

δαίμον-σι	γίνεται	δαίμοσι	ὀδόντ-σι	γίνεται	ὀδοῦσι
γραφθέντ-σι	»	γραφθεῖσι	ἔλμινθ-σι	»	ἔλμῑσι
σπένδ-σω	»	σπείσω	δεικνύντ-σι	»	δεικνῦσι
γράψαντ-σι	»	γράψᾱσι	λέοντ-σι	»	λέουσι

Σημ. ε΄. Ἐξαίρεσιν τοῦ προειρημένου κανόνος ἔχομεν τὴν ἐν, οἷον· ἐνσπείρω, κλίσεις τινὰς καὶ παραγωγὰς εἰς σαι καὶ σις τῶν εἰς νω ῥημάτων, οἷον· πέφανσαι (ἐκ τοῦ φαίνω), πέπανσις (ἐκ τοῦ πεπαίνω) καί τινα ὀλίγα οὐσιαστικὰ εἰς ινς, οἷον· ἔλμινς. Τίρυνς.—Τὸ δὲ ν τῆς συν πρὸ τοῦ σ, ἂν μὲν ἀκολουθῇ τὸ σ φωνῆεν, τρέπεται πάλιν εἰς σ, οἷον· συσσώζω (ἐκ τῆς σύν καὶ σώζω)· ἂν ὅμως μετὰ τὸ σ ἔρχεται σύμφωνον ἢ ζ, ἐξαλείφεται παντελῶς, οἷον· σύν-στημα γίνεται σύστημα, συν-ζυγία γίνεται συζυγία.

8. Τὸ ὑγρὸν ρ διπλασιάζεται, α΄.) προστιθεμένης τῆς αὐξήσεως (§ 84, 2), οἷον· ἔῤῥεον· β΄.) ἐν συνθέσει, ὅταν προηγῆται τοῦ ρ βραχὺ φωνῆεν, οἷον· ἄῤῥητος, βαθύῤῥους· ἀλλ' ὅμως εὔρωστος (ἐκ τοῦ εὖ καὶ ῥώννυμι).

9. Εἰς τὰς ἑξῆς δύο περιπτώσεις δύο συλλαβαὶ μιᾶς λέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξεως, ἀλλήλας ἀκολουθοῦσαι, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀρχίσωσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δασέος, ἀλλὰ τῆς πρώτης τὸ δασὺ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν.

ά.) Εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ῥημάτων (§ 76, 4. καὶ § 126, 2), οἷον·

τὸ φε-φιληκα	(τοῦ φιλέω)	γίνεται	πεφιληκα
τὸ χέ-χῡκα	(τοῦ χέω)	»	κέχῡκα
τὸ θέ-θῡκα	(τοῦ θύω)	»	τέθῡκα
τὸ θί-θημι	(Ῥίζ. ΘΕ)	»	τιθημι

β'.) Εἰς τὸν ά. παθητικὸν ἀόριστον καὶ μέλλοντα τῶν δύο ῥημάτων θύω καὶ τίθημι (Ῥίζ. ΘΕ).

ἐτύ-θην, τυ-θήσομαι, ἐτέ-θην, τε-θήσομαι, ἀντὶ· ἐθύ-θην, ἐθέ-θην.

10. Εἰς τινας λέξεις, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα ἀρχίζει ἀπὸ τ καὶ λήγει εἰς δασύ, τὸ ψιλὸν τ τρέπεται εἰς τὸ δασὺ θ, ὅταν εἰς τὴν κλίσιν τοῦ ὀνόματος ἐκλείπῃ τὸ δασύ.

Ἐκ τῆς ῥίζης π. χ. ΤΡΙΧ σχηματίζεται ἡ ὀνομαστικὴ θρίξ, ἤτοι θρ'χ-ς (ἡ) καὶ ἡ Δωτ. Πληθ. θριξί· εἰς τὰς ἄλλας ὅμως πτώσεις ἐπανέρχεται ἡ πρώτη ῥίζα· τριχ-ός, τριχ-ί κτλ.

ταχύς, εἰς τὸ συγκριτικὸν γίνεται θάσσων ἢ θάττων.

τρέφω, Μέλλ. θρέψω, Ἀόριστ. ἔθρεψα· Παρακείμ. ὅμως τέτροφα, θρεπτέον, θρέμμα.

Ἐκ τῆς ῥίζης ΤΑΦ γίνεται θάπ-τω, θάψω, τέθαμμαι· Ἀόρ. ὅμως β'. Παθ. ἐτάφην, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικὰ ἡ ταφή, ὁ τάφος.

Ἐκ τῆς ῥίζης ΤΡΥΦ γίνεται θρύ-πτω (θρύβω, καταθραύω), θρύψομαι, τέθρυμμαι· ὁ Παθητ. ὅμως Ἀόρ. β'. ἐτρύφην (Ὅμ.).

τρέχω, Μέλλ. θρέξομαι (Πινδ.), θρεκτέον (πρέπει νὰ τρέχῃ τις).

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ῥῆμα ἔχω, ἀντὶ ἔχω (κατ' ἀρχὰς σέχω)· καθότι τὸ δασὺ πνεῦμα θεωρεῖται ὡς δασὺ σύμφωνον (=τῷ λατ. h)· ὁ Μέλλ. ὅμως ἕξω.

Σημ. ς'. Εἰς τὰς παθητικὰς ἢ μέσας ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων τούτων, τὰς ἀπὸ τοῦ θ ἀρχομένας, κατανικᾷ ἡ δασύτης τῶν δύο τελευταίων συμφώνων φθ τὸ ἐν ἀρχῇ σύμφωνον τῆς ῥίζης τ, καὶ τρέπει αὐτὸ εἰς τὸ δασὺ θ, οἷον·

ἐθρέφ-θην, θρεφ-θῆναι, θρεφ-θήσεσθαι, τε-θράφθαι,
ἐθάφ-θην, θαφ-θείς, θαφ-θήσομαι, τε-θάφθαι.

Σημ. ζ'. Εἰς τὴν προστακτικὴν τοῦ Παθ. Ἀορ. ά., καθ' ἣν ἀμφότεραι αἱ συλλαβαὶ τῆς καταλήξεως ἔπρεπε νὰ ἀρχίζωσι μὲ θ, ἤτοι θ η θι, δὲν τρέπεται τὸ πρῶτον, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον δασὺ εἰς τὸ σύστοιχον ψιλόν, λοιπὸν θητι, οἷον· βουλεύθητι. Εἰς τὸν Παθ. ὅμως Ἀόρ. β'. ἐπανέρχεται πάλιν ἡ κατάληξις θι, οἷον· τρίβηθι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῦ τ εἰς σ, οἷον·

πλούσιος (ἐκ τοῦ πλοῦτος), Μιλήσιος (ἐκ τοῦ Μίλητος), οὐσία (ἀντὶ ὀντία, ἐκ τοῦ ὤν, ὄντ-ος), βουλεύουσι (ἀντὶ βουλεύοντι), ἵστησι (ἀντὶ ἵστητι).

*12. Τὸ φωνῆεν ε φαίνεται ὅτι πολλάκις οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες ἐπρόφερον ὡς σύμφωνον (ὅπως παρ' ἡμῖν εἰς τὰ γιαίνω, γιατρός, ὑγιός). Ὁ φθόγγος ὅμως οὕτως θὰ ἦτο δυσάρεστος εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν· διὸ ἐνωρὶς ἤδη εἴτε τὸ ἐπρόφερον πάλιν ὡς φωνῆεν, εἴτε τὸ ἔτρεψαν εἰς ἄλλο σύμφωνον, εἴτε καὶ τὸ παρέλιπον παντελῶς. Διακρίνομεν δὲ τὰς ἐξῆς περιπτώσεις.

ά.) κ, γ, χ μετὰ τοῦ ὡς συμφώνου ε γίνεται σσ (Ἀττ. ττ), σπανιώτερον δὲ ζ, οἷον·

ἥσσων, κατώτερος (ἐκ τοῦ ἡ ι-ων, πρβλ. ἥκιστα), ἐλάσσων, μικρότερος (ἐκ τοῦ ελαχ-ιων, πρβλ. ἐλάχιστος), θάσσων, ταχύτερος (ἐκ τοῦ ταχιων, τοῦ ταχύς, πρβλ. § 50)·—ῥῆσσω (ἐκ τοῦ ῥικιω, ἡ Ῥιζ. ΦΡΙΚ), τάσσω (ἐκ τοῦ ταγιω, ἡ Ῥίζ. ΤΑΓ), βήσσω (ἐκ τοῦ βηχιω, ἡ Ῥιζ. ΒΗΧ). Ἴδε § 103·—μείζων (ἐκ τοῦ μεγιων τοῦ μέγας), κράζω (ἐκ τοῦ κραγιω, ΚΡΑΓ). Ἴδε § 103.

β΄.) δ μετὰ τοῦ ε γίνεται ζ· ἀλλὰ τ ἢ θ μετὰ τοῦ ε γίνεται σσ, οἷον·

φράζω (ἐκ τοῦ φραδιω), πρβλ. § 103·—κρείσσων, καλήτερος (ἐκ τοῦ κρετιων, πρβλ. [κρατύς])· ἐρέσσω (ἐκ τοῦ ἐρετιω, πρβλ. ἐρέτης), βυσσός, ὁ (ἐκ τοῦ βυθιος, πρβλ. βυθός).

γ΄.) λ μετὰ τοῦ ε γίνεται κατ' ἀφομοίωσιν λλ, οἷον·

ἄλλος (ἐκ τοῦ ἁλιος, πρβλ. τὸ Λατ. alius), μᾶλλον (ἐκ τοῦ μαλιον τοῦ μάλα, πρβλ. τὸ Λατιν. melius)·—ἅλλομαι (ἐκ τοῦ ἁλιομαι, πρβλ. τὸ Λατ. salio).

δ΄.) ὅταν συμπέσῃ ν ἢ ρ ἢ F μετὰ τοῦ ε μεταβαίνει τὸ ε ὡς φωνῆεν εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβήν, καὶ συνάπτεται μετὰ τοῦ φωνήεντος αὐτῆς εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, οἷον·

ἀμείνων (ἐκ τοῦ ἀμενιων), χειρων (ἐκ τοῦ χεριων), μέλαινα (ἐκ τοῦ μελανια), γλυκεῖα (ἐκ τοῦ γλυκεϜια)·—φαίνω (ἐκ τοῦ φανιω), κτείνω (ἐκ τοῦ κτενιω), κρίνω (ἐκ τοῦ κρινιω), κλαίω (ἐκ τοῦ κλαϜιω) πρβλ. § 110.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΑΒΩΝ.

§ 8. Περὶ ποσοῦ τῶν συλλαβῶν.

1. Ἡ συλλαβὴ εἶνε φύσει βραχεῖα, ὅταν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶνε βραχύ, δηλαδὴ ε, ο, ᾰ, ῐ, ῠ, καὶ ὅταν τὸ βραχὺ φωνῆεν ἀκολουθῇ πάλιν ἡ φωνῆεν ἄλλο, ἢ ἁπλοῦν σύμφωνον, οἷον· ἐνόμισᾰ, ἐπῠ́θετο.

2. Συλλαβὴ εἶνε φύσει ~~βραχεῖα~~ μακρά, ὅταν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶνε ἢ ἁπλῶς μακρόν· η, ω, ᾱ, ῑ, ῡ, ἢ δίφθογγος, οἷον· ἥρως, κρῑ́νω, γέφῡρᾱ, ἰσχῡρός, βουλεύῃς· ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν δύο φωνήεντα εἶνε συνημμένα εἰς ἕν, οἷον· ᾍκων (ἐκ τοῦ ἀ͵έκων), βότρῡς (ἐκ τοῦ βότρυας).

3. Συλλαβὴ βραχὺ ἔχουσα τὸ φωνῆεν γίνεται θέσει μακρά, ὅταν τὸ βραχὺ φωνῆεν ἀκολουθῶσι δύο ἢ τρία σύμφωνα ὁμοῦ, ἢ καὶ διπλοῦν σύμφωνον μόνον, οἷον· στεῖλλω, τῠ́ψαντες, κόρᾰξ (κόρᾰκος), τράπεζα.

§ 9. Περὶ τονισμοῦ τῶν συλλαβῶν.

1. Ὁ τονισμὸς πολυσυλλάβου τινὸς λέξεως εἶνε τοῦτο· ἐξαίρει συλλαβήν τινα τῶν ἐπιλοίπων διὰ τόνου ὀυνατωτέρου ἢ ὀξυτέρου, καθιστᾷ δὲ οὕτω φανερὰν τὴν ἑνότητα τῶν συνηνωμένων συλλαβῶν, οἷον· λόγος, κύριος. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τὰ ἑξῆς σημεῖα τῶν τόνων.

ά.) Τὴν ὀξεῖαν ´ πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀξέος τόνου, οἷον· πόνος.

β΄.) Τὴν περισπωμένην ῀ πρὸς δήλωσιν τοῦ ἐκτενοῦς τόνου, οἷον· σῶμα.

γ΄.) Τὴν βαρεῖαν ` πρὸς δήλωσιν τῆς ἐξησθενωμένης ὀξείας (§ 11, 1).

Σημ. ά. Εἰς τὰς διφθόγγους ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· εἰς δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων λέξεων ἡ μὲν ὀξεῖα καὶ βαρεῖα τίθεται κατόπιν τοῦ πνεύματος (ψιλῆς ἢ δασείας), ἡ περισπωμένη ὅμως ὑπεράνω αὐτοῦ, οἷον· ἅπαξ, αὔξησις, ἐὰν εἴπῃς, εὖρος, αἷμα. Εἰς τὰ κεφαλαῖα ὅμως γράμματα καὶ τὰς διφθόγγους α, η, ω, ὁ τόνος τίθεται κατόπιν μὲν τοῦ πνεύματος, ἔμπροσθεν ὅμως τοῦ πρώτου φωνήεντος, οἷον Ἅιδης (Ἅδης), Ὦινος (ὦνος=ὁ οἶνος). Εἰς δὲ τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διαιρετικὰ σημεῖα (§ 2, σημ. β΄.) ἡ μὲν ὀξεῖα τίθεται ἐν τῷ μέσῳ, ἡ δὲ περισπωμένη ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σημείων, οἷον· ἀΐδης, κληΐδι.

2. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ μιᾶς τῶν τριῶν τελευταίων συλλαβῶν τῆς λέξεως, εἴτε βραχεῖα εἴτε μακρὰ εἶνε αὕτη, οἷον· ἕν, θήρ, καλός, καλούς, βασιλεύς, βεβουλευκότος, ἀνθρώπου, πόλεμος, εὔξεινος.

3. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ μιᾶς τῶν δύο τελευταίων συλλαβῶν, ὅταν αὕτη εἶνε φύσει μακρά, οἷον· τοῦ, τεῖχος, χρῆμα, τιμῶμεν.

4. Ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης ὀξεῖα μόνον τίθεται· οὐδέποτε ὅμως τονίζεται ἡ προπαραλήγουσα ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε μακρὰ ἔστω καὶ θέσει, οἷον· τράπεζᾰ, ἄνθρωπος, καλαύροπος, ἀλλὰ τραπέζης, ἀνθρώπου, καλαῦροψ (ποιμενικὴ ῥάβδος, ἀγκούλα).

5. Ὅταν ἡ παραλήγουσα τονίζεται, εἶνε δὲ φύσει βραχεῖα, ἔχει πάντοτε ὀξεῖαν, οἷον· βεβουλευκότος, τραπέζης, τᾰ́ττω, τᾰ́ττε, τᾰ́γμᾰ.

Ὅταν ἡ παραλήγουσα τονίζεται, εἶνε δὲ φύσει μακρά, δέχεται·

ά.) Ὀξεῖαν, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε φύσει μακρά, οἷον· τείχει, πρᾰ́ττω, πρᾰ́ξεις, ἀνθρώπου.

β΄.) Περισπωμένην, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε φύσει βραχεῖα, τῆς θέσει μακρᾶς συλλαβῆς θεωρουμένης ὡς πρὸς τὸν τόνον βραχείας, οἷον· τεῖχος, πρᾶττε, πρᾶξις, πρᾶγμα, χρῆμα, αὐλᾰ́ξ (Γεν. αὐλᾰ́κος), καλαῦροψ, Δημῶναξ, (ἀλλά· θώρᾰξ, Γεν. θώρᾰκος).

6. Ὅταν ἡ λήγουσα τονίζεται καὶ εἶνε βραχεῖα, ἔχει πάντοτε ὀξεῖαν, οἷον· βεβουλευκός· ὅταν ὅμως εἶνε μακρὰ ἡ λήγουσα ἐπαμφοτερίζει, ἤτοι δέχεται ἄλλοτε μὲν ὀξεῖαν, οἷον· βεβουλευκώς, ἄλλοτε δὲ περισπωμένην, οἷον· τιμῆς.

Σημ. β΄. Κατὰ τὸν τόνον τῶν τριῶν τελευταίων συλλαβῶν καλεῖται ὡς ἑξῆς ἡ λέξις.

ά.) Ὀξύτονος, ὅταν ἡ λήγουσα ἔχῃ ὀξεῖαν, οἷον· βεβουλευκώς, κακός, θήρ.

β΄.) Παροξύτονος, ὅταν ἡ παραλήγουσα ἔχῃ ὀξεῖαν, οἷον· βουλεύω.

γ΄.) Προπαροξύτονος, ὅταν ἡ προπαραλήγουσα ἔχῃ ὀξεῖαν, οἷον· ἄνθρωπος, βουλευόμεθα.

δ΄.) Περισπωμένη, ὅταν ἡ λήγουσα ἔχῃ περισπωμένην, οἷον· καλῶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρᾶγμα, φιλοῦσι.

ς΄.) Βαρύτονος, ὅταν ἡ λήγουσα δὲν εἶνε τονισμένη, οἷον· πράγματα, πρᾶγμα.

§ 10. *Μεταβολαὶ καὶ ποικιλίαι τοῦ τόνου εἰς τὰς κλίσεις καὶ συναιρέσεις.*

1. Μηκυνομένης τῆς ληγούσης·

ά.) Ἡ προπαροξύτονος γίνεται παροξύτονος, οἷον· τράπεζα, ἄγγελος, Γεν. τραπέζης, ἀγγέλου.

β΄.) Ἡ προπερισπωμένη γίνεται παροξύτονος, οἷον· Μοῦσα, νῆσος, τεῖχος, Γεν. Μούσης, νήσου, τείχους.

γ΄.) Ἡ ὀξύτονος γίνεται περισπωμένη, οἷον· σκιά, Θεός, Γεν. σκιᾶς, Θεοῦ.

2. Βραχυνομένης δὲ τῆς ληγούσης·

ά.) Ἡ μὲν δισύλλαβος παροξύτονος μετὰ φύσει μακρᾶς παραληγούσης γίνεται προπερισπωμένη, οἷον· φεύγω, πράττω, Προστακτ. φεῦγε, πρᾶττε.

β΄.) Ἡ δὲ πολυσύλλαβος παροξύτονος, μετὰ μακρᾶς ἢ βραχείας παραληγούσης γίνεται προπαροξύτονος, οἷον· βουλεύω, βούλευε.

3. Αὐξανομένων τῶν συλλαβῶν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως, μεταβιβάζεται συνήθως καὶ ὁ τόνος πρὸς τὴν ἀρχήν, οἷον· βουλεύω, ἐβούλευον· αὐξανομένων δὲ πάλιν τῶν συλλαβῶν εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, καὶ ὁ τόνος πρὸς τὸ τέλος ματαβιβάζεται, οἷον· βουλεύω, βουλευόμεθα, βουλευθησόμεθα.

Σημ. ά. Τὰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις τῆς μετολλαγῆς τοῦ τόνου εἰς τὰς κλίσεις τῶν τε ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, καὶ τὰς αὐτόθι ἐξαιρέσεις ἀπὸ τῶν εἰρημένων γενικῶν κανόνων, θέλομεν ἀναφέρη εἰς τὰ καθ' ἕκαστα.

4. Εἰς τὴν συναίρεσιν ἰσχύουσιν οἱ ἑξῆς κανόνες·

1.) Ὅταν μηδεμία τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν τονίζεται, παραμένει καὶ ἡ συνῃρημένη συλλαβὴ ἀτόνιστος, ἡ δὲ συλλαβή, ἥτις πρὸ τῆς συναιρέσεως εἶχε τὸν τόνον, διατηρεῖ αὐτὸν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν, οἷον· γένεϊ=γένει, φίλεε=φίλει.

2.) Ὅταν ὅμως ἡ μία τῶν δύο συναιρουμένων συλλαβῶν τονίζεται, τονίζεται καὶ ἡ συνῃρημένη συλλαβή, καὶ λοιπόν·

ά.) Ἡ συνῃρημένη συλλαβή, ἂν μὲν εἶνε προπαραλήγουσα,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχει πάντοτε ὀξεῖαν, ἂν δὲ εἶνε παραλήγουσα, ὀξεῖαν μὲν, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε μακρά, περισπωμένην δέ, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε βραχεῖα (§ 9, 5), οἷον·

τιμαόμενος=τιμώμενος φιλεόμενος=φιλούμενος
τιμαόντω=τιμώντων φιλεόντων=φιλούντων
μισθόουσι=μισθοῦσι ἑστακότος=ἑστῶτος.

6΄.) Ἡ συνῃρημένη συλλαβὴ ὡς λήγουσα ἔχει·

I. Ὀξεῖαν, ὅταν ἡ τευλευταία τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ἔχῃ ὀξεῖαν, οἷον· ἑσταώς=ἑστώς.

II. Περισπωμένην, ὅταν ἡ πρώτη τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ἦτο τονισμένη, οἷον· ἠχόϊ=ἠχοῖ.

Ζημ. 6΄. Τὰς ἐξαιρέσεις τῶν ἀνωτέρω κανόνων θέλομεν ἴδῃ εἰς τὰ συνῃρημένα ὀνόματα καὶ ῥήματα.

§ 11. *Μεταβολαὶ καὶ ποικιλίαι τοῦ τόνου εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου.*

1. Εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου αἱ ὀξύτονοι λέξεις λαμβάνουσι τὸ σημεῖον τῆς βαρείας, τουτέστιν ὁ ὀξὺς τόνος διὰ τῆς στενῆς τῶν λέξεων συνδέσεως ἐξασθενοῦται· πρὸ πάσης ὅμως στίξεως, σημαινούσης πραγματικὸν τῆς ἐννοίας χωρισμόν, ἐπανέρχεται πάλιν ἡ ὀξεῖα, οὕτω π. χ. εἰς τὰς ἰδιαιτέρας κυρίας προτάσεις, τὰς προσθήκας καὶ ἀντιθέσεις, οἷον·

Κῦρος μὲν ἐπέρᾱσε τὸν ποταμόν, οἱ δὲ πολέμιοι ἀπέφυγον.—Πάντες οὗτοι νόμοι εἰσίν, οὓς τὸ πλῆθος ἔγραψε.—Κοπρεύς, ὁ Πέλοπος υἱός, Ἴφιτον, τὸν Ἱππάσου υἱόν, ἀπέκτεινε.

Ἐξαίρεσις. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς καὶ τί πάντοτε ὀξύνεται.

2. Κρᾶσις (§ 5, 2). Εἰς τὴν κρᾶσιν ἰσχύει ὁ κανών. Ὁ τόνος τῆς πρώτης λέξεως ἐξαλείφεται, καὶ ἡ προερχομένη ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο λέξις λαμβάνει τὸν τόνον τῆς δευτέρας λέξεως, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως, οἷον·

τἀγαθά=τἀγαθά, τοῦ οὐρανοῦ=τοὐρανοῦ, τὸ ἱμάτιον=θοἰμάτιον, τὸ ὄνομα=τοὔνομα.

Ὅταν δὲ ἡ δευτέρα λέξις εἶνε δισύλλαβος καὶ παροξύτονος μετὰ βραχείας τῆς ληγούσης, ἡ ὀξεῖα γίνεται περισπωμένη κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 9, 5 6΄.) οἷον·

τὸ ἔπος=τοῦπος, τὰ ἄλλα=τἆλλα, τὸ ἔργον=τοὔργον, τὰ ὅπλα=θὥπλα (§ 7, Σημ. 6΄.).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Ἔκθλιψις (§ 5, 3). Εἰς τὴν ἔκθλιψιν ἰσχύει ὁ κανών· Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος μεταβαίνει ὡς ὀξεῖα εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβήν· ὅταν ὅμως ἡ πρώτη λέξις εἶνε πρόθεσις ἢ σύνδεσμος, **ἀπό**, **ἀλλά**, **οὐδέ**, **μηδέ**, ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιβομένου φωνήεντος ἐξαλείφεται παντελῶς, ὡσαύτως δὲ ὅταν ἐκθλίβεται τονισμένον φωνῆεν μονοσυλλάβων λέξεων, οἷον·

πολλὰ ἔπαθον=πόλλ' ἔπαθον	παρὰ ἐμοῦ=παρ' ἐμοῦ
δεινὰ ἐρωτᾷς=δείν' ἐρωτᾷς	ἀπὸ ἑαυτοῦ=ἀφ' ἑαυτοῦ
φημὶ ἐγώ=φήμ' ἐγώ	ἀλλὰ ἐγώ=ἄλλ' ἐγώ
αἰσχρὰ ἔλεξας=αἴσχρ' ἔλεξας	οὐδὲ ἐγώ=οὐδ' ἐγώ
ἑπτὰ ἦσαν=ἑπτ' ἦσαν	ἢ δὲ ὅς=ἢ δ' ὅς.

* § 12. *Προκλιτικὰ ἢ ἄτονα.*

Προκλιτικὰ ἢ ἄτονα καλοῦνται μονοσύλλαβοί τινες λέξεις, αἵτινες εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῆς ἑπομένης λέξεως συνδέονται, ὥστε συνάπτονται τρόπον τινὰ μετ' αὐτῆς, καὶ οὕτως ἀποβάλλουσι τὸν ἑαυτῶν τόνον. Εἶνε δὲ αἱ ἑξῆς·

ά.) Ἐκ τοῦ ἄρθρου αἱ ὀνομαστικαί· **ὁ**, **ἡ**, **οἱ**, **αἱ**·

β'.) αἱ προθέσεις· **ἐν**, **εἰς**, **ἐκ** (ἐξ), **ὡς**·

γ'.) οἱ σύνδεσμοι· **ὡς**, **εἰ**·

δ'.) τὸ ἀρνητικὸν μόριον **οὐ** (οὐκ, οὐχ)· περὶ τοῦ **οὔ** ἴδε § 6, 4.

§ 13. Ἐγκλιτικά.

Ἐγκλιτικὰ εἶνε μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοί τινες λέξεις, αἵτινες εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου, (καθ' ὡρισμένας περιπτώσεις) συνδέονται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως, ὥστε ἀποτελοῦσι μίαν τρόπον τινὰ μετ' αὐτῆς λέξιν, καὶ διὰ τοῦτο εἴτε ἀποβάλλουσι τὸν τόνον αὐτῶν, εἴτε τὸν μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν, οἷον· φίλος τις, πόλεμός τις· εἶνε δὲ αἱ ἑξῆς λέξεις·

ά.) Ὁ ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς τοῦ **εἰμὶ** (εἶμαι) καὶ **φημὶ** (λέγω), πλὴν τῶν β'. ἑνικ. προσώπων εἶ (εἶσαι) καὶ φῂς (λέγεις).

β'.) Αἱ ἑξῆς πτώσεις τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν·

ά. Πρόσ. Ἑνικ.	β'. Πρόσ. Ἑνικ.	γ'. Πρόσ. Ἑνικ.
μοῦ	**σοῦ**	**οὗ**
μοί	**σοί**	**οἷ** Πλ. **σφίσι(ν)**
μέ	**σέ**	**ἕ**

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'.) Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι **τὲς, τὲ**, εἰς πάντα ἀριθμὸν καὶ πᾶσαν πτῶσιν, μετὰ τῶν συντετμημένων τύπων **τοῦ** καὶ **τῷ** (πλὴν τοῦ ἄττα=τινα), καὶ τὰ ἀόριστα ἐπιῤῥήματα· **πώς, πώ, πῄ, πού, ποθέ, ποθέν, ποέ, ποτέ**. Τοὐναντίον ὅμως τονίζονται τὰ ἀντίστοιχα ἐρωτηματικά· **τίς, τέ, τίνος, τίνι, τίνα, τίνες** κλπ., **ποῦ, πῇ, πόθεν, πότε** κλπ.

δ'). Τὰ ἑξῆς λεξείδια· **τέ, τοέ, γέ, νύν, πέρ, θήν** καὶ τὸ ἀχώριστον **δέ**, οἷον· Ἔρεβός δε (εἰς τὸ Ἔρεβος).

§ 14. Κανόνες τῆς ἐγκλίσεως τοῦ τόνου.

1. Ὀξύτονος λέξις συνάπτεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος ἐγκλιτικοῦ οὕτως, ὥστε ἡ ἐν τῇ πρώτῃ λέξει βαρεῖα (§ 11, 1) γίνεται πάλιν ὀξεῖα, οἷον·

ἐκ τοῦ θήρ τέ γίνεται θήρ τε ἐκ τοῦ καλὸς ἐστί γίνεται καλός ἐστι
» καὶ τινὲς » καί τινες » ποταμὸς γέ » ποταμός γε
» καλὸς τέ » καλός τε » ποταμοί τινές » ποταμοί τινες

2. Ἡ περισπωμένη λέξις συνάπτεται μετὰ τῆς ἑπομένης ἐγκλιτικῆς ἄνευ μεταβολῆς τοῦ τόνου, οἷον·

ἐκ τοῦ φῶς τέ γίνεται φῶς τε ἐκ τοῦ φιλεῖ γέ γίνεται φιλεῖ γε
» φῶς ἐστί » φῶς ἐστι » καλοῦ τινός » καλοῦ τινος

Ἡ παροξύτονος λέξις συνάπτεται μετὰ τῆς ἑπομένης μονοσυλλάβου ἐγκλιτικῆς ἄνευ μεταβολῆς τοῦ τόνου· ἂν ὅμως τὴν παροξύτονον ἀκολουθῇ δισύλλαβος ἐγκλιτική, αὕτη διατηρεῖ τὸν τόνον αὐτῆς, οἷον·

ἐκ τοῦ φίλος μοῦ » φίλος μου ἀλλὰ φίλος ἐστί, φίλοι φασί
» ἄλλως πώς » ἄλλως πως » ἄλλος ποτέ, ἄλλων τινῶν.

4. Ἡ προπαροξύτονος καὶ ἡ προπερισπωμένη συνάπτονται μετὰ τῆς ἀκολουθούσης ἐγκλιτικῆς, δεχόμεναι ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς, οἷον·

ἐκ τοῦ κύριος τέ γίνεται κύριός τε ἐκ τοῦ σῶμα τέ γίνεται σῶμά τε
» κύριοι τινές » κυριοί τινες » σῶμα ἐστίν » σῶμά ἐστιν

Ἐξαίρεσις. Τὸ εἰς ξ ἢ ψ προπερισπώμενα δὲν δέχονται τὴν ἔγκλισιν τῶν δισυλλάβων ἐγκλιτικῶν, οἷον· κῆρυξ τινός, λαῖλαψ ἐστίν.

Σημ. ά. Τὰ περισπώμενα, μετὰ δισυλλάβου ἐγκλιτικοῦ συναπτόμενα, θεωροῦνται ὡς ὀξύτονα, οἷον· φῶς ἐστιν· διότι αἱ μακραὶ συλλαβαὶ εἰς τὰ ἐγκλιτικὰ θεωροῦνται ὡς βραχεῖαι εἰς τὸν τονισμόν, ὅθεν· φῶς που, οἵντινοιν, ὧντινων, ἤκουσά τινων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. 6'. Ὅταν πολλὰ ἐγκλιτικὰ ἀκολουθῶσιν ἄλληλα, ἡ τελευταία λέξις μεταβιβάζει τὸν τόνον αὐτῆς ὡς ὀξεῖαν εἰς τὴν ἑκάστοτε προηγουμένην, οἷον· καί τίς μοί φησί ποτε. Ὅταν δὲ ἄτονον λέξιν ἀκολουθῇ ἐγκλιτικόν, ἡ πρώτη λαμβάνει ὀξεῖαν, οἷον· εἴ τις λέγει.

§ 15. *Ἐγκλιτικὰ τονιζόμενα.*

Ἐγκλιτικά τινα τονίζονται εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

1.) Ὅταν τὸ **ἐστι(ν)**, συναπτόμενον μετ' ἀπαρεμφάτου, σημαίνῃ **ἔξεστι(ν)**. ἢ κεῖται μετὰ τοὺς συνδέσμους **καί, μέν, ἀλλά, εἰ, ὅτι, ὡς**, ἢ τὰ ἀρνητικὰ **οὐκ** καὶ **μή**, ἢ μετὰ τὴν **ἀντωνυμίαν τοῦτ'**· εἰς πάσας τὰς περιστάσεις ταύτας γράφεται **ἔστιν** ἀντὶ **ἐστίν**, οἷον· ἰδεῖν ἔστιν (δύνασαι νὰ ἴδῃς), εἰ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, τοῦτ' ἔστιν κλπ.· ἐπὶ τέλους ὅταν ~~τὰ τρίτα ἐνικὰ πρόσωπα~~ οἱ γραμματικοὶ τύποι τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ εἰμὶ τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, οἷον· εἰσὶ θεοί· καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην τὸ τρίτον ἐνικὸν ἔστι(ν) γράφεται, οἷον· ἔστι Θεός.

2.) Ὁ ἐνεστὼς τοῦ φημὶ διατηρεῖ τὸν τόνον, ὅταν τίθεται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὡσαύτως δὲ ὅταν χωρίζεται ἀπὸ τῆς προηγουμένης λέξεως διὰ στίξεως, οἷον· φημὶ ἐγώ·—ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθός, φημί.

3.) Ὅταν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι προφέρωνται μετ' ἐμφάσεως, διατηροῦσι τὸν τόνον αὐτῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ἐγκλιτικῶν τύπων **μου, μοι** κλπ. τίθενται οἱ πλήρεις τύποι **ἐμοῦ, ἐμοί** κλπ. π. χ. εἰς τὰς ἀντιθέσεις, οἷον· ἐμὲ καὶ σέ, ἐμὲ ἢ σέ (ἀλλ' ἄνευ ἐμφάσεως· ἔκ μου, ἔν σοι κλπ. § 14, Σημ. 6'.)· ἔτι δὲ μετὰ τὰς τονιζομένας προθέσεις, παρὰ σοῦ, παρ' ἐμοῦ, πρὸς ἐμοί, κατ' ἐμέ, περὶ ἐμοῦ, πρὸς σοί· οὐδέποτε δὲ λέγεται· παράσου, παράμου κλπ

4.) Τελευταῖον ἡ ἔγκλισις παραλείπεται, ὅταν ὁ τόνος τῆς λέξεως, τῆς μετὰ τοῦ ἐγλιτικοῦ συναπτομένης, ἐξαλείφεται διὰ τῆς ἐκθλίψεως, οἷον· καλὸς δ' ἐστίν, ἀλλά· καλὸς δέ ἐσιν· πολλοὶ δ' εἰσίν, ἀλλά· πολλοὶ δέ εἰσιν.

§ 16. *Διαίρεσις τῶν συλλαβῶν.*

Ἡ συλλαβὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν φωνηέντων, συναπτομένων μεθ' ἑνὸς ἢ πλειόνων συμφώνων. Ὅταν δὲ σύμφωνον εὑρίσκεται μεταξὺ δύο φωνηέντων, ἀνήκει εἰς τὴν ἑπομένην συλλαβήν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἷον· πο-τα-μός, δ-ψο-μαι· οὕτω δὲ καὶ εἰς δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα, οἷον· ἔ-σχον, ἐ-στρα-τευ-σά-μην.

Ἐξαίρεσις. Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των, οἷον· συν-εκ-φώνησις, προ-στάτης, ἐξ-ελαύνω. Παρεμπεσούσης ὅμως ἐκθλίψεως (§ 5, 3), τὸ σύμφωνον συνάπτεται μετὰ τῆς ἑπομένης συλλαβῆς, οἷον· πα-ρέχω (ἐκ τοῦ παραέχω).

2.) Ὅταν δύο ὅμοια σύμφωνα, οἷον· ππ, λλ κλπ. ἢ πφ, κχ, τθ ἀκολουθῶσιν ἀλληλα, ἢ μετὰ ὑγρὸν (λ, μ, ν, ρ) ἕπεται σύμφωνον, ἐξαιρουμένου τοῦ μν, τὰ σύμφωνα χωρίζονται εἰς δύο συλλαβάς· οἷον· τάτ-τω, Βάκ-χος, ἄλ-γος, ἔρ-γον· ἀλλὰ ἀ-μνός. (ἀρνίον).

§ 17. *Σημεῖα τῆς στίξεως.*

Σημεῖα τῆς στίξεως εἶνε·

ά.) Ἡ τελεία στιγμὴ (·), δι' ἧς διακρίνονται διάφοροι τοῦ λόγου περίοδοι.

β΄.) Ἡ μέση στιγμὴ ἢ ἄνω τελεία (·), δι' ἧς διακρίνονται τὰ διάφορα τῶν περιόδων κῶλα.

γ΄.) Ἡ ὑποστιγμὴ ἢ τὸ κόμμα (,), δι' οὗ διακρίνονται αἱ διάφοροι τῶν κώλων προτάσεις.

δ΄.) Τὸ ἐρωτηματικὸν (;), εἰς τοὺς ἐρωτηματικοὺς λόγους.

έ.) Τὸ ἐπιφωνηματικὸν ἢ θαυμαστικόν (!), ἐπὶ θαυμασμοῦ, χαρᾶς, θλίψεως κλπ.

ς΄.) Ἡ παρένθεσις ( ), ἐν ᾗ ἐγκλείομεν πρότασιν ἢ λέξιν δευτερεύουσαν χάριν ἐπεξηγήσεως.

ζ΄.) Αἱ ἀγκύλαι [ ], δι' ὧν σημαίνομεν τὰ νόθα χωρία, τὰ μὴ ἀνήκοντα δηλ. εἰς τὸν συγγραφέα, ἀλλ' εἰς ξένην χεῖρα.

ή.) Τὰ εἰσαγωγικὰ « », ἐν οἷς ἐγκλείομεν αὐτολεξεὶ τὸν λόγον τρίτου, ἢ περικοπὴν ποιητοῦ ἢ πεζογράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

§ 18. *Τινὰ περὶ ῥήματος.*

Τὸ ῥῆμα σημαίνει διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου. Ἔχει δὲ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τεσσάρων εἰδῶν ῥήματα· ἐνεργητικόν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐδέτερον, μέσον καὶ παθητικόν. Καὶ τὸ μὲν ἐνεργητικὸν σημαίνει ἐνέργειαν, εἴτε μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο τι, οἷον· παιδεύω τινά, εἴτε μὴ μεταβαίνουσαν, οἷον· τρέχω· τὸ δὲ οὐδέτερον σημαίνει ποιότητα ἢ κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου, οἷον· πλουτῶ, ζῶ· τὸ δὲ μέσον δηλοῖ ἐνέργειαν προερχομένην μὲν ἔκ τινος ὑποκειμένου, ἐπανερχομένην δὲ πάλιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς αὐτό, οἷον· τύπτομαι=τύπτω ἐμαυτόν· ποριζομαι=πορίζω ἐμαυτῷ· κειρομαι=κείρω ἐμαυτὸν διὰ τοῦ κουρέως· τὸ δὲ παθητικὸν δηλοῖ πάθος, οἷον· τύπτομαι.

Σημ. Εἰς τοὺς πλείστους χρόνους τὸ μέσον καὶ παθητικὸν ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον, οἷον· τύπτομαι=κτυπῶ ἐμαυτὸν καὶ κτυποῦμαι ὑπ' ἄλλου.

			'Ενεστὼς τοῦ 'Ενεργητικοῦ.	'Ενεστὼς τοῦ Μέσου ἢ Παθητικοῦ.
Ὁριστική	1	τύπτ-ω, κτυπῶ		τύπτομ-αι, τύπτω ἐμαυτὸν ἢ τύπτομαι ὑπ' ἄλλου
	2	τύπτ-εις		τύπτ-ει, τύπτεις σεαυτὸν ἢ τύπτεσαι ὑπ' ἄλλου
	3	τύπτ-ει		τύπτ-εται, τύπτει ἑαυτὸν ἢ τύπτεται ὑπ' ἄλλου
	1	τύπτ-ομεν		τυπτόμ-εθα, τύπτομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἢ τυπτόμεθα ὑπ' ἄλλων
	2	τύπτ-ετε		τύπτ-εσθε, τύπτετε ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τύπτεσθε ὑπ' ἄλλων
	3	τύπτ-ουσι(ν)		τύπτ-ονται, τύπτουσιν ἑαυτοὺς ἢ τύπτονται ὑπ' ἄλλων
Προστακτική	2	τύπτ-ε		τύπτ-ου, τύπτε σεαυτὸν ἢ τύπτου ὑπ' ἄλλου
	2	τύπτ-ετε		τύπτ-εσθε, τύπτετε ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τύπτεσθε ὑπ' ἄλλων
'Απαρέμφατος		τύπτ-ειν		τύπτ-εσθαι, τύπτειν ἑαυτὸν ἢ τύπτεσθαι ὑπ' ἄλλων

Σημ. Περὶ τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν εἰς τὸ τύπτουσιν ἴδε § 6, 1, δ'.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ἂς σημειωθῶσι καὶ οἱ ἑξῆς τύποι τοῦ ἀνωμάλου ῥήματος εἰμί·

ἐστί(ν), εἶνε	ἦν, ἦτο	ἴσθι, νὰ εἶσαι
εἰσί(ν), εἶνε	ἦσαν, ἦσσαν	ἔστω, ἂς εἶνε
		ἔστε, νὰ εἶσθε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Γύμνασμα (πρὸς τεχνολογίαν, ἐξήγησιν καὶ θεματογραφίαν).

'Αληθεύω, λέγω τὴν ἀλήθειαν.
ἀριστεύω, εἶμαι ἄριστος.
βιοτεύω, ζῶ.
βλακεύω, εἶμαι βλάξ, ὀκνηρός.
γράφω.
διώκω· μετ' Αἰτ. καταδιώκω· τείνω πρός τι.
ἐσθίω, μετὰ Γενικ. ἢ Αἰτιατ. τρώγω, καταναλίσκω.
ἔχω, κρατῶ, ἔχω· ἔχει μετ' 'Επιῤῥ. εὑρίσκεται, εἶνε.
θαυμάζω.
κολακεύω, μετ' Αἰτιατ.
παιδεύω, ἀνατρέφω, ἐκπαιδεύω.
πίνω(ῑ) μετὰ Γεν. ἢ Αἰτ.
πιστεύω, ἐμπιστεύομαι· Παθητ. μὲ πιστεύουν, εὑρίσκω πίστιν.
σπεύδω, σπεύδω, ἔχω ζῆλον.
φεύγω, μετ' Αἰτ. ἀποφεύγω.
χαίρω.
ψέγω, κατηγορῶ.
ἕπομαι, ἀκολουθῶ.
μάχομαι, μετὰ Δοτ.
ὀδύρομαι, θρηνῶ.
ἀνδρείως, 'Επιῤῥ.
ἡδέως, 'Επιῤῥ. γλυκά.
καλῶς, 'Επιῤῥ. ὡραῖα.
κακῶς, 'Επιῤῥ.
μετρίως, 'Επιῤῥ.
ἄγαν, 'Επιῤῥ. παρὰ πολύ.
ἀεί, 'Επιῤῥ. πάντοτε.
οὐ (πρὸ Συμφ.), οὐκ (πρὸ Φων.), μόριον ἀρνητικόν.
μή, μόριον ἀρνητικόν, προτιθέμενον τῆς Προστακτικῆς.
καί, Σύνδεσμος.
εἰ, Σύνδ. 'Υποθετικός.

'Αρχαῖον 'Ελληνικόν.

'Αεὶ ἀλήθευε.—Χαίρετε.—Ἕπου.—Μὴ ὀδύρεσθε.—'Ηδέως βιοτεύω.—Καλῶς παιδεύομαι.—Καλῶς γράφεις.—Εἰ κακῶς γράφεις, ψέγει.—Σπεύδει.—'Ανδρείως μάχεται.—Εἰ κολακεύετε, οὐκ ἀληθεύετε.—Εἰ κολακεύεις, οὐ πιστεύει.—Φεύγομεν.—Εἰ φεύγομεν, διωκόμεθα.—Κακῶς φεύγετε.—Εἰ βλακεύετε, ψέγεσθε.—Εἰ ἀνδρείως μάχεσθε, θαυμάζεσθε.—Εἰ κολακεύουσιν, οὐκ ἀληθεύουσιν.—Οὐ καλῶς ἔχει φεύγειν.—Καλῶς ἔχει ἀνδρείως μάχεσθαι.—Εἰ διώκει, μὴ φεῦγε.—'Ανδρείως μάχου.—Εἰ βλακεύουσι, ψέγονται.—Εἰ ἀληθεύεις, πιστεύει.—'Αεὶ ἀριστεύετε.—Μετρίως ἔσθιε καὶ πῖνε καὶ παίζε.

'Απλοῦν.

Λέγω τὴν ἀλήθειαν.—'Εὰν λέγω τὴν ἀλήθειαν, μὲ πιστεύουν.—Χαίρετε.—Μὴ θρηνεῖτε.—Ζῇς γλυκά.—Γράφεις ὡραῖα.—'Ωραῖον εἶνε (ἔχει μετ' 'Απαρεμφ.) νὰ λέγῃ τις τὴν ἀλήθειαν.—Λέγετε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.—Καταδιώκετε.—'Ανατρέφεται ὡραῖα.—Μὴ κολακεύῃς.—"Αν κολακεύῃς, δὲν εὑρίσκεις πίστιν.—'Ωραῖον εἶνε (ἔχει μετ' 'Απαρ.) νὰ εὑρίσκῃ τις πίστιν.—"Αν εἴμεθα ὀκνηροί, κατηγορούμεθα.—"Αν λέγετε τὴν ἀλήθειαν, εὑρίσκετε πίστιν.—"Αν μάχωνται ἀνδρείως, θαυμάζονται.—"Αν φεύγωσι, καταδιώκονται.—Νὰ εἶσαι πάντοτε ὁ ἄριστος.—Τρῶγε, πῖνε καὶ παῖζε μετρίως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΤΟΥ.

§ 19. Ὄνομα οὐσιαστικόν.

Τὸ οὐσιαστικὸν σημαίνει πρόσωπον, ζῷον ἢ πρᾶγμα, οἷον· ἀνήρ, γυνή, πρόβατον, γῆ, κῆπος.

§ 20. Γένος τῶν οὐσιαστικῶν.

Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν εἶνε τριπλοῦν, καὶ ὁρίζεται εἴτε ἐκ τῆς σημασίας εἴτε ἐκ τῆς καταλήξεως. Καὶ περὶ μὲν τῆς καταλήξεως θέλει γείνη λόγος εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων, ὡς πρὸς δὲ τὴν σημασίαν ἰσχύουσιν οἱ ἑξῆς γενικοὶ κανόνες·

1. Γένους ἀρσενικοῦ εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν ἀῤῥένων, τῶν λαῶν, ἀνέμων, μηνῶν καὶ τῶν πλείστων ποταμῶν.

2. Γένους θηλυκοῦ εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν θηλέων.

3. Γένους οὐδετέρου συνήθως εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν καρπῶν (οἷον· μῆλα), τὰ ὑποκοριστικὰ εἰς ον (ἐξαιρουμένων τῶν θηλυκῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς ον, οἷον· ἡ Λεόντιον) καὶ πᾶσα λέξις ὡς λέξις μόνον ἀναφερομένη, οἷον· τὸ μήτηρ, ἡ λέξις δηλ. μήτηρ.

4. Γένους κοινοῦ, τουτέστιν ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἅτινα ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατάληξιν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν, οἷον· ὁ καὶ ἡ θεός, ὁ θεὸς καὶ ἡ θεά, ὁ καὶ ἡ παῖς, τὸ ἀγόριον καὶ κοράσιον· ἔτι δὲ πολλὰ ὀνόματα ζῴων, οἷον· ὁ καὶ ἡ κύων, ὁ καὶ ἡ ἵππος (φοράδα). Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ ἵππος σημαίνει καὶ τὸ ἱππικόν. Γένους δὲ ἐπικοίνου καλοῦνται ὅσα εἰς ἓν μόνον γένος λέγονται, οἷον· ἡ ἀηδὼν (ὄχι ὁ ἀηδὼν), ὁ ἀετὸς (ὄχι ἡ ἀετός).

§ 21. Ἀριθμός, πτῶσις καὶ κλίσις.

1. Τὸ οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον ἔχουσι τρεῖς ἀριθμούς, ἑνικόν, δυϊκὸν καὶ πληθυντικόν, καὶ πέντε πτώσεις, τὴν ὀνομαστικήν, γενικήν, δοτικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν. Τούτων δὲ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀρθαὶ (ἤτοι ἀνεξάρτητοι), ἡ δὲ γενικὴ, δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ, πλάγιαι (ἤτοι ἐξηρτημέναι).

Σημ. α'. Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν οὐδετέρων, ἔχουσι τὴν αὐτὴν κατάληξιν εἰς πάντας τοὺς ἀριθμούς. Ὁ δὲ δοτικὸς ἔχει δύο μόνον καταλήξεις, μίαν διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν, καὶ κλητικὴν, καὶ μίαν διὰ τὴν γενικὴν καὶ δοτικήν.

Σημ. β'. Εἰς τὴν καθωμιλημένην γλῶσσαν ἡ δοτικὴ ἐκφέρεται διὰ τῆς προθέσεως εἰς μετὰ αἰτιατικῆς, οἷον· δίδω εἰς τὸν Γεώργιον, δημωδῶς δὲ καὶ διὰ τῆς γενικῆς, οἷον· δίνω τοῦ Γεώργι.

2. Κλίσεις δὲ ἔχομεν τρεῖς.

3. Εἰς τὰς κλίσεις τῶν λέξεων δύο τινὰ πρέπει νὰ διακρίνωμεν· τὴν ῥίζαν καὶ τὰς πτωτικὰς καταλήξεις Καὶ τὴν μὲν ῥίζαν εὑρίσκομεν ἀφαιροῦντες τὴν κατάληξιν τῆς γενικῆς, οἷον· χώρα-ς, λόγο-ς (λόγου), κόρακ-ος. Τὸ δὲ τελευταῖον γράμμα τὰς ῥίζης καλεῖται χαρακτὴρ· π. χ. εἰς τὰς προειρημένας λέξεις τὰ μὲν α, ο, εἶνε οἱ χαρακτῆρες, τὰ δὲ ς, ο, ος εἶνε αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις.

Σημ. γ'. Εἰς πᾶν οὐσιαστικὸν ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ συνηθίσῃ νὰ ἀποκρίνεται εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις· τίνος πτώσεως; τίνος ἀριθμοῦ; τίνος γένους; τίς ἡ ὀνομαστική; π. χ. τραπέζαις εἶνε πτώσεως δοτικῆς, ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ, κλίσεως τῆς Α'., γένους θηλυκοῦ, ἑνικῶς ἡ ὀνομαστικὴ ἡ τράπεζα.

§ 22. *Ὄνομα ἐπίθετον.*

1. Τὸ ἐπίθετον σημαίνει ἰδιότητα ἢ ποιότητα ἀντικειμένου τινός, οἷον· μικρός, μέγας, ὡραῖος, ἐρυθρός. Συμφωνεῖ δὲ τὸ ἐπίθετον μὲ τὸ οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, οἷον· ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος ἀγαθός ἐστιν· ἡ καλὴ Μοῦσα, ἡ Μοῦσα καλή ἐστιν· τὸ καλὸν ἔαρ, τὸ ἔαρ καλόν ἐστιν.

2. Τὸ ἐπίθετον λοιπὸν ἔχει τρία γένη, ὡς καὶ τὸ οὐσιαστικὸν (τρικατάληκτα), οἷον· καλός, καλή, καλόν· ὡραῖος, ὡραία, ὡραῖον. Δὲν ἔχουσιν ὅμως πάντα τὰ ἐπίθετα ἰδιαιτέρας καταλήξεις διὰ τὰ τρία γένη, ἀλλὰ πολλὰ ἔχουσι δύο μόνον καταλήξεις, δηλ. μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν, καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον (δικατάληκτα), οἷον· ὁ ἥσυχος ἀνήρ, ἡ ἥσυχος γυνή, τὸ ἥσυχον παιδίον· τινὰ μάλιστα μίαν μόνον κατάληξιν ἔχουσι, σημαίνουσαν συνήθως τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν, ἁπανίως δὲ τὸ οὐδέτερον γένος (μονοκα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τάληκτα), οἷον· ὁ φυγὰς ἀνήρ, ἡ φυγὰς γυνή, ὁ καὶ ἡ ἐξόριστος.

* § 23. *Ὀλίγα περὶ προθέσεων.*

Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται·

Α΄.) Μετὰ μιᾶς πτώσεως, καί·

ά.) Μετὰ γενικῆς·

ἀντί, **πρό**, **ἀπό**, **ἐκ** (ἐξ πρὸ φωνήεντος), **ἕνεκα**.

β΄.) Μετὰ δοτικῆς· **ἐν**, **σύν**.

γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς· **ἀνά**, **εἰς** (ἐς) **ὡς**.

Β΄.) Ἄλλαι δὲ μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς·

διά (μετὰ Γενικ., διὰ μέσου, μετ' Αἰτιατ. συχνότερον, ἕνεκα).

κατά (μετὰ Γενικ. κάτω τινος, ἔκ τινος, ἐναντίον τινος· μετ' Αἰτιατ. συχνά, εἴς τι, συμφώνως πρός τι).

ὑπέρ (ὑπεράνω· μετὰ Γενικ. συχνὰ καὶ σημαίνει ὑπεράσπισιν).

Γ΄.) Καὶ ἄλλαι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς·

ἀμφὶ καὶ **περί** (πέριξ)· μετὰ Γεν. συχνὰ σημ. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος.

ἐπί, μετὰ Γεν. ἐπάνω· μετὰ Δοτ. ἐπάνω εἴς τι, ἕνεκά τινος· μετ' Αἰτιατ. πολλάκις, πρός τι, εἰς τι, ἐναντίον εἴς τι.

μετά, μετὰ Γενικ. μέ· μετ' Αἰτιατ. συχνὰ σημαίνει τὸ ὕστερον.

παρά, πλησίον· μετὰ Γενικ. ἔκ τινος (κυρίως πλησίον)· μετ' Αἰτιατ. πλησίον εἴς τι, πρός τι.

πρός, ἐμπρὸς εἴς τι· μετ' Αἰτιατ. συχνὰ πρός τι, ἐναντίον εἴς τι.

ὑπό, ὑποκάτω· (μετὰ Γενικ. τίθεται εἰς τὸ ποιητικὸν αἴτιον).

§ 24. *Πρώτη κλίσις.*

Τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς α, η, ας καὶ ης· καὶ τὰ μὲν εἰς α καὶ η εἶνε θηλυκά, τὰ δὲ εἰς ας καὶ ης ἀρσενικά. Καὶ χαρακτῆρα (§ 21. 3) μὲν ἔχουσι τὸ α καὶ η, τὸ δὲ ς τῶν ἀρσενικῶν εἶνε πτωτικὴ κτάληξις.

Καταλήξεις.

	Ἑνικός					Δυϊκός	Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ᾱ	ᾰ	η	ᾱς	ης	ᾱ	αι
Γεν.	ᾱς	ης	ης	ου		αιν	ων
Δοτ.	ᾷ	ῃ	ῃ	ᾷ	ῃ	αιν	αις
Αἰτ.	ᾰν	ᾰν	ην	ᾱν	ην	ᾱ	ᾱς
Κλητ.	α	ᾰ	η	ᾱ	η, α	ᾱ	αι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	ά.) α εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.				β'.) ᾰ, Γ.ης.	γ'.) η εἰς ὅλας τὰς πτώσ.		
Ἑν.Ὀ.	ἡ	σκι-ᾰ́	χώρᾱ	σῠ́ρᾱ	τράπεζᾰ	γνώμη	δίκ-η	τιμή
Γ.	τῆς	σκι-ᾶς	χώρᾱς	σῠ́ρᾱς	τραπέζης	γνώμης	δίκ-ης	τιμῆς
Δ.	τῇ	σκι-ᾷ	χώρᾳ	σῠ́ρᾳ	τραπέζῃ	γνώμῃ	δίκ-ῃ	τιμῇ
Α.	τὴν	σκι-ᾰ́ν	χώρᾱν	σῠ́ρᾱν	τράπεζᾰν	γνώμην	δίκ-ην	τιμήν
Κ.	ὦ	σκι-ᾰ́	χώρᾱ	σῠ́ρᾱ	τράπεζᾰ	γνώμη	δίκ-η	τιμή
Δυϊκ.	τὼ	σκι-ᾰ́	χώρᾱ	σῠ́ρᾱ	τραπέζᾰ	γνώμᾱ	δικ-ᾱ	τιμᾱ́
	τοῖν	σκι-αῖν	χώραιν	σῠ́ραιν	τραπέζκιν	γνώμαιν	δίκ-αιν	τιμαῖν
Πλ.Ὀ.	αἱ	σκι-αι	χῶραι	σῠ́ραι	τραπεζκι	γνῶμαι	δίκ-αι	τιμαί
Γ.	τῶν	σκι-ῶν	χωρῶν	σῠρῶν	τραπεζῶν	γνωμῶν	δικ-ῶν	τιμῶν
Δ.	ταῖς	σκι-αῖς	χώραις	σῠ́ραις	τραπέζκις	γνώμαις	δίκ-αις	τιμαῖς
Α.	τὰς	σκι-ᾰ́ς	χώρᾱς	σῠ́ρᾱς	τραπέζᾱς	γνώμας	δίκ-ας	τιμάς
Κ.	ὦ	σκι-αί	χῶραι	σῠ́ραι	τράπεζκι	γνῶμαι	δίκ-αι	τιμαί

Σημ. Τὰ δυϊκὰ τοῦ ἄρθρου τὼ καὶ τοῖν εἶνε γένους κοινοῦ· οἱ δὲ τύποι τᾰ́ καὶ ταῖν σπανίως εὑρίσκονται, ἢ κατ' ἄλλους οὐδέποτε.

§ 25. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων τῶν θηλυκῶν.*

1. ά.) Εἰς τὰ παραδείγματα τῶν θηλυκῶν τὰ λήγοντα εἰς **η** τὸ **η** παραμένει καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις τοῦ ἑνικοῦ.

β'.) Εἰς δὲ τὰ λήγοντα εἰς **α** διακρίνομεν δύο περιστάσεις.

I. Ἡ ὀνομαστικὴ λήγει εἰς ᾱ ἢ ᾰ, καὶ τὸ **α** παραμένει καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις, ὅταν ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ **ρ** ἢ τὰ φωνήεντα **ε** καὶ **ι** (**α** καθαρόν), οἷον· χώρα, ἰδέα, σοφία, χρεία, εὔνοια. Εἰς ταῦτα δὲ προσθετέον καί τινα ὀλίγα εἰς **ωα, υα, αα**, ὡσαύτως δὲ τὰ συνῃρημένα εἰς ᾶ (ἐκ τοῦ **αα**, ἰδε ἀρ. 2), οἷον· μνᾶ· προσέτι ἀλαλᾰ́ (πολεμικὸς ἀλαλαγμός) καί τινα κύρια ὀνόματα εἰς ᾱ, οἷον· Ἀνδρομέδᾱ, Λήδᾱ, Φιλομήλᾱ.

II. Ἡ ὀνομαστικὴ λήγει εἰς ᾰ· τὸ **α** ὅμως τοῦτο παραμένει μόνον εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν, τρέπεται δὲ ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ εἰς **η**, ὅταν τοῦ **α** προηγοῦνται **λλ, σ, σσ** (**ττ**), **ζ, ξ, ψ** (συνήθως δὲ καὶ **ν**).

2. Ὅταν τοῦ **α** προηγῆται **ε** ἢ **α**, εἴς τινα ὀνόματα τὸ **άα** συναιρεῖται εἰς ᾶ καὶ τὸ **έα** εἰς ᾗ καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις. ἡ δὲ λήγουσα πανταχοῦ περισπᾶται, οἷον· μν(άα) ᾶ, ᾶ, ᾶν, αῖ, ῶν, αῖς, ᾶς· συκ(έα) ᾗ, ᾖς, ᾗ, ᾖν, αῖ, ῶν, αῖς, ᾶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. Παρομοίως, ὡς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα, κλίνονται καὶ τὰ θηλυκὰ συμπάντων τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων· καὶ ὅσα μὲν ἐπίθετα εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἔχουσι συνήθως τὸ θηλυκὸν εἰς η, οἷον· καλός, ή, όν· εἰς α δὲ μακρὸν λήγουσι τότε μόνον, ὅταν πρὸ αὐτοῦ εὑρίσκεται ε, ι ἢ ρ (πρβλ. 1, 6'. Ι), οἷον· νέος, νέα. νέον· δίκαιος, α, ον· ἐλεύθερος, α, ον. Τοὐναντίον δὲ τὰ εἰς ος ἐπίθετα ἔχουσι τὸ θηλυκὸν εἰς α τότε μόνον, ὅταν τοῦ ο προηγῆται ρ, ἄλλως δὲ εἰς η, οἷον· ἀθρόα, ἀλλὰ ὀγδόη. Οὕτω λοιπὸν λέγομεν· ἡ καλὴ τιμή, ἡ νέα φιλία, Γεν. τῆς νέας φιλίας· ἡ δικαία γνώμη, Γεν. τῆς δικαίας γνώμης· ἡ ἐχθρὰ χώρα, Γεν. τῆς ἐχθρᾶς χώρας. Περὶ τῶν συνηρημένων ἐπιθέτων ἴδε § 28.

3. Ἡ ποσότης τῶν καταλήξεων ἐσημειώθη ἐν § 24.

4. Ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν παρατηρητέα τὰ ἑξῆς·

I. Ἡ κατάληξις τοῦ πληθυντικοῦ αι θεωρεῖται βραχεῖα ὡς πρὸς τὸν τόνον τῶν προηγουμένων συλλαβῶν· ὅθεν τράπεζαι (ὄχι τραπέζαι), Μοῦσαι (ὄχι Μούσαι).

II. Ὁ τόνος παραμένει εἰς τὴν τονισμένην συλλαβὴν τῆς ὀνομαστικῆς, καθόσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ποσότης τῆς ληγούσης.

Ἐξαιρέσεις τοῦ II.

α') Ἡ κλητικὴ τοῦ δεσπότης εἶνε δέσποτα.

β') Εἰς τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς ος, η (α), ον ὁ τονισμὸς τῶν θηλυκῶν συμφωνεῖ πρὸς τὸν τονισμὸν τῶν ἀρσενικῶν, καθ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ποσότης τῆς ληγούσης· τὰ πληθυντικὰ λοιπὸν τῶν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ παροξυτόνων θηλυκῶν, οἷον· βέβαιος, βεβαία, βέβαιον, ἐλεύθερος, ἐλευθέρα, ἐλεύθερον, ἀνθρώπινος, ἀνθρωπίνη, ἀνθρώπινον, γίνονται προπαροξύτονα, οἷον· βέβαιοι, βέβαιαι· ἐλεύθεροι, ἐλεύθεραι· ἀνθρώπινοι, ἀνθρώπιναι.

γ') Ἡ Γεν. Πληθ. τῶν πρωτοκλίτων περισπᾶται, οἷον· τραπεζῶν τοῦ τράπεζα, νεανιῶν τοῦ νεανίας· εὑρίσκονται ὅμως αἱ ἑξῆς ἐξαιρέσεις.

1.) Ἡ Γεν. Πληθ. τῶν θηλυκῶν τῶν εἰς ος, η (ᾱ), ον ὁμοτονεῖ τῇ Γεν. Πληθ. τῶν ἀρσενικῶν, οἷον· τῶν φίλων Μουσῶν, τοῦ φίλος, η, ον· τὰ θηλυκὰ ὅμως τῶν ἐπιλοίπων ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν περισπῶνται εἰς τὴν Γεν. Πληθ. οἷον· βαρύς, εῖα, ύ, Γεν. Πληθ. βαρέων, βαρειῶν.

2.) Τὰ οὐσιαστικὰ ἀφύη (σαρδέλλα), χρήστης (δανειστής), ἐτησίαι (μελτέμια) μένουσι παροξύτονα εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ· ὅθεν λέγομεν ἀφύων, χρήστων, ἐτησίων· (τὰ δὲ χρηστῶν καὶ ἀφυῶν ἀνήκουσιν εἰς τὰ χρηστὸς καὶ ἀφυής).

5. Ὁ τόνος τῆς ὀνομαστικῆς ποικίλλει κατὰ τοὺς ἑξῆς τρόπους·

α.) Τὰ ὀξύτονα γίνονται περισπώμενα εἰς τὴν Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ τε Ἑνικ., Δυϊκ. καὶ Πληθ. ἀριθμοῦ. Ἴδε § 10, 1, γ'.

β'.) Τὰ προπαροξύτονα (§ 10, α.) γίνονται παροξύτονα, ὅταν ἡ λήγουσα γίνεται μακρά, οἷον· τράπεζα, τραπέζης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ΄.) Τὰ προπεριισπώμενα (§ 10, β΄.) γίνονται παροξύτονα, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε μακρά, οἷον· Μοῦσᾱ, Μούσης.

δ΄.) Τὰ μετὰ βραχείας παραληγούσης παροξύτονα μένουσι καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις παροξύτονα, ἐξαιρουμένης τῆς πάντοτε ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπωμένης γενικῆς πληθυντικῆς· τοὐναντίον δὲ τὰ μετὰ μακρᾶς παραληγούσης παροξύτονα γίνονται προπεριισπώμενα (§ 10, 2, ά.), ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε βραχεῖα· τοῦτο δὲ γίνεται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν πληθυντικὴν καὶ εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικὴν τῶν ἐν § 26, 3 μνημονευομένων ἀρσενικῶν εἰς ης, οἷον· γνώμη, γνῶμαι, ἀλλὰ γνωμῶν· πολίτης, πολῖται, καὶ Κλ. πολῖτα, ἀλλὰ πολιτῶν· τοὐναντίον δὲ δίκη, δίκαι, ἀλλὰ δικῶν.

Β΄. Γύμνασμα.

Ἀδολεσχία, ἡ, φλυαρία.
ἀρετή, ἡ.
βία, ἡ.
βοήθεια, ἡ.
διαβολή, ἡ, συκοφαντία.
δίκη, ἡ.
ἀδικία, ἡ.
ἡδονή, ἡ
κακία, ἡ.
καρδία, ἡ.
καταφυγή, ἡ.
λύμη (ῡ), ἡ. φθορά, βλάβη.
λύπη (ῡ), ἡ.
λύρα (ῠ), ἡ.
μέριμνα, ἡ, φροντίς.
πενία, ἡ.
πλεονεξία, ἡ.
συνήθεια, ἡ.
τρυφή, ἡ, τρυφηλότης.
φιλία, ἡ.
ἀληθινή, ἡ.
χαλεπή, ἡ δύσκολος, επαχθής.
εἴκω, ὑποχωρῶ.
ἄγω, ὁδηγῶ, φέρω.
ἐπάγω, ἐπιφέρω, προξενῶ.
θεραπεύω, περιποιοῦμαι τιμῶ, λατρεύω.
λύω.
τρύχω, κατατρύχω, βασανίζω.
τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ γυναικός)· παράγω.
ἀπέχομαι, συντάσσεται μετὰ Γεν.
γίγνομαι.
ἐπαγγέλλομαι, ὑπόσχομαι.
πειθομαι, συντάσσεται μετὰ Δοτ.
πολλάκις, Ἐπίῤῥ.
ὡς, Ἐπίῤῥ. καθώς.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Εἶκε τῇ βίᾳ.—Ἡ λύρα τὰς μερίμνας λύει.—Ἀπέχου τῆς κακίας.—Ἡ φιλία ἐπαγγέλλεται καταφυγὴν καὶ βοήθειαν.—Ἀπέχου τῶν ἡδονῶν.—Ἡ μέριμνα τὴν καρδίαν ἐσθίει.—Θεραπεύετε τὰς Μούσας.—Μὴ πείθου διαβολαῖς.—Ἡ δίκη πολλάκις τῇ ἀδικίᾳ εἶκει.—Πολλάκις χαλεπῇ πενίᾳ τρυχόμεθα.—Τὴν ἀδολεσχίαν φεύγετε.—Ἡ κακία λύπην

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπάγει.—Τρυφὴ ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν τίκτει.—Φεῦγε τὴν τρυφὴν ὡς λοιμήν.—Διὰ ἀρετῆς καὶ συνηθείας ἀληθινὴ φιλία γίγνεται.

Ἁπλοῦν.

Ἄπεχε σεαυτὸν ἀπὸ τῆς βίας.—Ἀπόφευγε τὴν κακίαν.—Αἱ φροντίδες κατατρύχουσι τὴν καρδίαν.—Ἀπόφευγε τὰ ἡδονάς.—Αἱ Μοῦσαι λατρεύονται.—Μὴ κηνυγᾶς τὰς ἡδονάς (διώκειν ἴδε Γύμν. Α΄.).—Ἡ ἀρετὴ παράγει ἀληθῆ φιλίαν.—Ἡ καρδία καταβιβρώσκεται ὑπὸ τῶν φροντίδων (Δοτ.).—Αἱ κακίαι πένθος προξενοῦσι.

Γ΄. Γύμνασμα.

Ἀστραπή, ἡ.	δόξα, ἡ.	λαμπρά, ἡ.
βροντή, ἡ.	εὐνομία, ἡ, τὸ πολιτεύεσθαι κατὰ καλοὺς νόμους.	σκολιά, ἡ, στραβή, διεστραμμένη.
ἀτιμία, ἡ.	μεταβολή, ἡ.	εὐθύνω, κάμνω εὐθύ.
βασιλεια, ἡ, βασίλισσα.	στολή, ἡ, ἐνδυμασία.	κατέχω, κρατῶ.
βασιλεία, ἡ, βασιλεία.	τύχη, ἡ.	πίπτω.
βλάβη, ἡ.	ἀγαθή, ἡ, καλή.	φέρω, φέρω, ὑποφέρω.
γλῶττα, ἡ, γλῶσσα.	καλή, ἡ, ὡραία.	ῥᾳδίως, Ἐπίῤῥ. εὐκόλως.
δίαιτα, ἡ, τρόπος τοῦ ζῆν.		

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τῇ κακίᾳ ἀτιμία ἕπεται.—Ῥᾳδίως φέρε τὴν πενίαν.—Βροντὴ ἐκ λαμπρᾶς ἀστραπῆς γίγνεται.—Ἡ ἀρετὴ ἀγαθὴν δόξαν ἔχει.—Εὐνομία εὐθύνει δίκας σκολιάς.—Δίκη δίκην τίκτει καὶ βλάβη βλάβην.—Ἀγαθὴν δίαιταν ἄγε.—Κάτεχε τὴν γλῶτταν.—Ἡ τύχη πολλὰκις μεταβολὰς ἔχει.—Τὴν πενίαν φέρετε.—Αἱ λαμπραὶ τύχαι ῥᾳδίως πίπτουσιν.—Φέρε τὰς τύχας.—Ἡ ἀρετὴ οὐκ εἶκει ταῖς τύχαις.—Ἀπέχεσθε τῶν χαλεπῶν μεριμνῶν.—Ἡ βασιλεια λαμπρὰν βασιλείαν ἔχει.—Ἡ στολὴ ἐστι καλή.—Καλὰς στολὰς ἔχομεν.

Ἁπλοῦν.

Ἀπόφευγε τὰς φροντίδας.—Ἡ κακία παράγει ἀτιμίαν.—Τὴν ἀρετὴν ἀκολουθεῖ δόξα.—Ἡ στραβὴ δίκη ἐπανορθοῦται ὑπὸ τῆς εὐνομίας.—Ἡ ἀστραπὴ εἶνε λαμπρά.—Ἐκ τῆς ἀρετῆς παράγεται δόξα λαμπρά.—Μὴν ὑποχωρῇς εἰς τὴν τύχην.—Ἐκ λαμπρῶν συμβεβηκότων παράγονται πολλάκις λαμπραὶ φροντίδες.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 26: Β'. Ἀρσενικά.

Παραδείγματα.

Ἑνικ. Ὀ.	νεανί'ας	ὀρνιθοθήρᾱς	πολίτης	Ἑρμ(έας)ῆς
Γ.	νεανίου	ὀρνιθοθήρᾱ	πολίτου	Ἑρμοῦ
Δ.	νεανιᾷ	ὀρνιθοθήρᾳ	πολίτῃ	Ἑρμῇ
Α.	νεανιᾶν	ὀρνιθοθήρᾱν	πολίτην	Ἑρμῆν
Κ.	νεανιᾶ	ὀρνιθοθήρᾱ	πολίτᾰ	Ἑρμῆ
Δυϊκός	νεανιᾶ	ὀρνιθοθήρᾳ	πολιτᾶ	Ἑρμᾶ
	νεανίαιν	ὀρνιθοθήραιν	πολίταιν	Ἑρμαῖν
Πληθ. Ὀ.	νεανιαι	ὀρνιθοθῆραι	πολῖται	Ἑρμαῖ
Γ.	νεανιῶν	ὀρνιθοθηρῶν	πολιτῶν	Ἑρμῶν
Δ.	νεανίαις	ὀρνιθοθήραις	πολίταις	Ἑρμαῖς
Α.	νεανιᾶς	ὀρνιθοθήρᾱς	πολίτας	Ἑρμᾶς
Κ.	νεανίαι	ὀρνιθοθῆραι	πολῖται	Ἑρμαῖ

1. Διαφοραὶ τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τῶν θηλυκῶν εἶνε·

ά.) Τὸ σημαῖνον τὴν Ἑνικ. Ὀνομαστ. ς.

β'.) Ἡ Ἑνικ. Γενικὴ εἰς **ου**, παραγομένη ἐκ τοῦ **αο**, ὅπερ μετεβλήθη εἰς **εο** καὶ συνῃρέθη εἰς **ου**.

Σημ. ά. Πολλὰ τῶν εἰς ᾱς ἀρσενικῶν ἔχουσι τὴν Δωρικὴν γενικὴν εἰς ᾶ, οἷον· πατραλοίας, μητραλοίας (φονεὺς τοῦ πατρός, τῆς μητρός), ὀρνιθοθήρας· προσέτι δὲ πολλὰ κύρια ὀνόματα, οἷον· Ὀρόντας. Ὀρόντα, Ἐπαμεινώνδας, Ἐπαμεινώνδα· ἐπὶ τέλους δὲ τὰ συνῃρημένα εἰς ᾶς, οἷον· βορρᾶς (ἐκ τοῦ βορέας) Γεν. βορρᾶ. Ἄλλα δὲ διφοροῦνται, οἷον· ὁ μανδραγόρας, τοῦ μανδραγόρου καὶ μανδραγόρα.

2. Τὰ εἰς **ης** διατηροῦσι τὸ **η** εἰς τὴν Δοτ. καὶ Αἰτ. καὶ τὰ εἰς **ας** τὸ **α** εἰς τὴν Δοτ., Αἰτ. καὶ Κλητ. τοῦ ἑνικοῦ.

3. Τὰ ἐξῆς ὀνόματα, εἰς **ης** λήγοντα, ἔχουσι τὴν Κλητ. εἰς ᾰ.

1.) Πάντα τὰ εἰς **της**, οἷον· τοξότης, Κλ. τοξότᾰ, προφήτης, Κλ. προφῆτᾰ· τὸ δὲ δεσπότης ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον· ὦ δέσποτᾰ. (§ 25, 4, Π, ά.).

2.) Πάντα τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ **μετρῶ, πωλῶ, τρίβω**, οἷον· γεωμέτρης, Κλ. γεωμέτρᾰ· μυροπώλης, Κλ. μυροπῶλᾰ· παιδοτρίβης, Κλ. παιδοτρίβᾰ.

3.) Τὰ εἰς **ης** ὀνόματα τῶν λαῶν, οἷον· Πέρσης, Κλητ. ὦ Πέρσα· τὸ κύριον ὅμως ὄνομα Πέρσης ἔχει Κλ. Πέρση.

4.) Ὁ Πληθ. τῶν ἀρσενικῶν δὲν διαφέρει τοῦ τῶν θηλυκῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. 6'. Κατὰ τὰ εἰρημένα παραδείγματα κλίνονται τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἰς ας καὶ ης, οἷον· μονίας (μονάζων) νεανίας, Γεν. μονίου νεανίου, Δοτ. μονίᾳ νεανίᾳ· ἑθελοντὴς πολίτης, ἑθελοντοῦ πολίτου, ἑθελονταὶ πολῖται.

Δ'. Γύμνασμα.

Ἀδολέσχης, φλύαρος.	ἡσυχία, ἡ, ἡσυχίαν ἄγω, ἡσυχάζω.	βλάπτω.
ἀκροατής.	θάλαττα, ἡ, θάλασσα.	μέλει, μετὰ Γεν. πράγματος καὶ Δοτ. προσώπου συντάσσ.
θεατής.	σοφία, ἡ.	πρέπει.
δεσπότης, κύριος.	τέχνη, ἡ.	προσήκει, ἁρμόζει.
ναύτης.	ἀκούω, μετὰ Γενικ. ἢ Αἰτ. συντάσσ.	ὀρέγομαι, μετὰ Γενικ. συντάσσ.
τρυφηλός, ἐντρυφῶν.	μανθάνω, ἐννοῶ, μανθάνω.	
Σπαρτιᾱ́της.		
Συβαρῖ́της		
εὐκοσμία, ἡ.		

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Μάθανε, ὦ νεανία, τὴν σοφίαν.—Πολίτῃ πρέπει εὐκοσμία.—Τὴν νεανίου ἀδολεσχίαν ψέγομεν.—Φεῦγε, ὦ πολῖτα, τὴν ἀδικίαν.—Τὴν ὀρνιθοθήρα τέχνην θαυμάζομεν.—Ἀκροαταῖς καὶ θεαταῖς ἡσυχίαν ἄγειν προσήκει.—Φεύγετε, ὦ ναῦται, βορρᾶν.—Βορρᾶς ναύτας πολλάκις βλάπτει.—Ὀρέγεσθε, ὦ πολῖται, τῆς ἀρετῆς.—Συβαρῖται τρυφηλοὶ ἦσαν.—Ναύταις μέλει τῆς θαλάττης.—Φεῦγε, ὦ Πέρση.—Σπαρτιᾶται καλὴν δάζαν ἔχουσιν.—Φεύγω νεανίαν τρυφηλόν.—Τῶν ἀδολεσχῶν ἀπέχου.—Ἄκουε, ὦ δέσποτα.

Ἁπλοῦν.

Μάνθανε, ὦ νέε, τὴν σοφίαν.—Εἰς τοὺς νέους πρέπει ἡ εὐκοσμία.—Θαυμάζομεν τὴν σοφίαν τῶν νέων.—Οἱ Σπαρτιᾶται εἶχον (ἦν μετὰ Δοτ.) λαμπρὰν δόξαν.—Ἀπέχου τῶν φλυάρων.—Εἰς τοὺς ἀκροατὰς καὶ θεατὰς ἁρμόζει νὰ ἡσυχάζωσιν.—Ἀπόφευγε τοὺς τρυφηλοὺς νέους.—Φεῦγε, ὦ Πέρσα.

Ε'. Γύμνασμα.

Ἐραστής.	τεχνίτης.	τρέφω.
κλέπτης.	ψεύστης.	ἐπιμέλομαι, μετὰ Γεν. συντάσσεται, ἐπιμελοῦμαι.
κριτής.	δικαιοσύνη (ῠ) ἡ.	
οἰκέτης, ὑπηρέτης.	ναυαγία, ἡ, ναυάγιον.	
στρατιώτης.	θαυμαστή.	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἡ Σπαρτιατῶν ἀρετὴ θαυμαστὴ ἦν.—Φεῦγε, ὦ Πέρσα.—Κριταῖς πρέπει δικαιοσύνη.—Ἔστι τῶν στρατιωτῶν (*) περὶ τῶν πολιτῶν μάχεσθαι.—Φεῦγε ψεύστας.—Ἔστι δεσπότου ἐπιμέλεσθαι τῶν οἰκετῶν.—Μὴ πίστευε ψεύστῃ.—Τεχνίτην τρέφει ἡ τέχνη.—Ἐκ ψευστῶν γίγνονται κλέπται.—Σπαρτιᾶται δόξης καὶ τιμῆς ἐρασταὶ ἦσαν.—Ἐκ βορρᾶ πολλάκις γίγνεται ναυαγία.—Θαυμάζομεν τὴν Ἑρμοῦ τέχνην.

Ἁπλοῦν.

[Οἱ] Πέρσαι φεύγουσιν.—Εἰς τὸν δικαστὴν πρέπει ἡ δικαιοσύνη.—Εἶνε καθῆκον τοῦ στρατιώτου νὰ μάχεται ὑπὲρ τῶν πολιτῶν.—Φεῦγε τὸν ψεύστην.—Μὴν ἐμπιστεύεσαι εἰς τοὺς ψεύστας.—Τὸν τεχνίτην τρέφει ἡ τέχνη.—Θαυμάζομεν [τὸν] Ἑρμῆν.—Οἱ στρατιῶται μάχονται.—Οἱ ψεῦσται δὲν ἔχουν πίστιν.—Ὦ κύριε (§ 25, 4, II, ά.), φεῦγε τοὺς στρατιώτας.

§ 27. *Δευτέρα κλίσις.*

Τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς **ος** καὶ **ον**. Καὶ τὰ μὲν εἰς **ος** εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, σπανίως δὲ θηλυκοῦ, τὰ δὲ εἰς **ον** γένους οὐδετέρου. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς **ον** κύρια ὑποκοριστικά, οἷον· ἡ Γλυκέριον (§ 20, 3). Καὶ χαρακτὴρ (§ 21, 3) μὲν εἶνε τὸ **ο**, τὸ δὲ **ς** καὶ **ν** σημαίνουσι τὴν πτῶσιν.

Καταλήξεις.

	Ἑνικός.		Δυϊκός.	Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ος	ον	ω	οι	ᾰ
Γεν.	ου		οιν	ων	
Δοτ.	ῳ		οιν	οις	
Αἰτ.	ον		ω	ους	ᾰ
Κλητ.	ε(ος)	ον	ω	οι	ᾰ

(*) Ἔστι μετὰ Γεν., εἶνε καθῆκόν τινος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παραδείγματα.

Ἑν. Ὀ.	ὁ λόγ-ος	ἡ νῆσος	ὁ θεός	ὁ ἄγγελος	τὸ σῦκον
Γ.	τοῦ λόγ-ου	τῆς νήσου	τοῦ θεοῦ	τοῦ ἀγγέλου	τοῦ σύκου
Δ.	τῷ λόγ-ῳ	τῇ νήσῳ	τῷ θεῷ	τῷ ἀγγέλῳ	τῷ σύκῳ
Α.	τὸν λόγ-ον	τὴν νῆσον	τὸν θεόν	τὸν ἄγγελον	τὸ σῦκον
Κ.	ὦ λόγ-ε	ὦ νῆσε	ὦ θεός	ὦ ἄγγελε	ὦ σῦκον
Δυϊκός.	τὼ λόγ-ω	τὼ νήσω	τὼ θεώ	τὼ ἀγγέλω	τὼ σύκω
	τοῖν λόγ-οιν	τοῖν νήσοιν	τοῖν θεοῖν	τοῖν ἀγγέλοιν	τοῖν σύκοιν
Πλ. Ὀ.	οἱ λόγ-οι	αἱ νῆσοι	οἱ θεοί	οἱ ἄγγελοι	τὰ σῦκα
Γ.	τῶν λόγ-ων	τῶν νήσων	τῶν θεῶν	τῶν ἀγγέλων	τῶν σύκων
Δ.	τοῖς λόγ-οις	ταῖς νήσοις	τοῖς θεοῖς	τοῖς ἀγγέλοις	τοῖς σύκοις
Α.	τοὺς λόγ-ους	τὰς νήσους	τοὺς θεούς	τοὺς ἀγγέλους	τὰ σῦκα
Κ.	ὦ λόγ-οι	ὦ νῆσοι	ὦ θεοί	ὦ ἄγγελοι	ὦ σῦκα

Σημ. α'. Ἡ κλητικὴ τῶν εἰς ος ὀνομάτων λήγει συνήθως εἰς ε· πολλάκις ὅμως καὶ εἰς ος, οἷον· ὦ φίλε καὶ ὦ φίλος, πάντοτε δέ, ὦ θεός.

Σημ. β'. Τονισμός. Ὁ τόνος μένει, καθόσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ λήγουσα, ἐπὶ τῆς τονισμένης συλλαβῆς τῆς ὀνομαστικῆς (πρβλ. § 25, 4, Π). Ἐξαιρεῖται ἡ κλητικὴ τοῦ ἀδελφός, ἄδελφε, κατὰ τὸν γραμματικὸν Τρύφωνα. — Ἡ κατάληξις τοῦ πληθ. οι ὡς καὶ τὸ αι τῆς πρώτης κλίσεως (§ 25, 4 Ι) θεωρεῖται βραχεῖα ὡς πρὸς τὸν τόνον. Καὶ ὁ μὲν τόνος ποικίλλει ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ κλίσει (§ 25, 5)· εἰς τὴν γενικὴν ὅμως τοῦ πληθυντικοῦ μόνον τὰ ὀξύτονα γίνονται περισπώμενα, π.χ. θεός, Γεν. Πληθ. θεῶν, τὰ δὲ λοιπὰ μένουσι παροξύτονα. Ἴδε τὰ παραδείγματα.

Σημ. γ'. Πρὸς τὰ εἰρημένα παραδείγματα συμφωνοῦσι τὰ εἰς ος, η (ᾱ), ον ἐπίθετα εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον, καὶ τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα εἰς ος (Ἀρσ. καὶ Θηλ.), ον (Οὐδέτ.), οἷον· ἀγαθός, ή, όν, ὁ ἀγαθὸς λόγος, τὸ ἀγαθὸν παιδίον· φιλότιμος, ον· ὁ φιλότιμος ἀνήρ, ἡ φιλότιμος γυνή, τὸ φιλότιμον παιδίον. Εἰς τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα, τὰ λήγοντα εἰς ος, ον, ἀνήκουσι πάντα σχεδὸν τὰ σύνθετα.

ΣΤ'. Γύμνασμα.

Ἀδελφός, ὁ.
ἄνθρωπος, ὁ.
διδάσκαλος, ὁ.
δοῦλος, ὁ, σκλάβος.
ἑταῖρος, ὁ σύντροφος.
κίνδυνος, ὁ.
οἶνος, ὁ.
ἔργον, τό.
ἀγαθός, ή, όν· τὰ ἀγαθά, τὰ κτήματα.
κακός, ή, όν· τὰ κακά, τὰ δυστυχήματα.
καλός, ή, όν, ὡραῖος.
πιστός, ή, όν.
πολλοί, αἱ, ά.
φίλος, η, ον, ἀγαπητός· ὁ φίλος, οὐσιαστ. ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.
χαλεπός, ή, όν, δύσκολος, ἐπαχθής.
ἐχθρός, ά, όν, ἐπίθετον· ὁ ἐχθρός, οὐσιαστ. ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.
εὐτυχία, ἡ.
μετέχω, μετὰ Γεν. συντάσσ., ἔχω μέρος.
μίσγω, τί τινι, σμίγω, ἑνώνω τι μετά τινος.
παρέχω.
ῥροντίζω.
χαίρω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Δίωκε καλὰ ἔργα, ὦ φίλε νεανία.—Πείθου τοῖς τοῦ διδασκάλου λόγοις.—Παρ' ἀγαθῶν ἀγαθὰ μανθάνεις.—Πιστὸς ἑταῖρος τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν μετέχει.—Οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρώπων φροντίζουσιν.—Οἱ ἄνθρωποι τοὺς θεοὺς θεραπεύουσιν.—Πολλοῖς ἔργοις ἕπεται κίνδυνος.—Μίσγεται ἀγαθὰ κακοῖς.—Ὁ κακὸς τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐχθρός ἐστιν.—Οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἀγαθοῖς χαίρουσιν.—Πάρεχε, ὦ θεός, τοῖς φίλοις εὐτυχίαν.—Φέρε, ὦ δοῦλε, τὸν οἶνον τῷ νεανίᾳ.—Ὁ οἶνος λύει τὰς μερίμνας.—Χαλεπῷ ἔργῳ δόξα ἕπεται.

Ἁπλοῦν.

Ἀκολούθει, ὦ ἀδελφὲ (σημ. β'.), τοὺς λόγους τῶν διδασκάλων.—Ὁ θεὸς φροντίζει περὶ τῶν ἀνθρώπων.—Οἱ ἄνθρωποι λατρεύουσι τὸν θεόν.—Εἰς πολλὰ ἔργα ἀκολουθοῦσι κίνδυνοι.—Δίδετε, ὦ θεοί, εἰς τὸν φίλον εὐτυχίαν.—Ἀπομακρύνου ἀπὸ τὸν κακὸν ἄνθρωπον.—Εἰς τὸν λόγον τοῦ ψευστου μὴν ἐμπιστεύεσαι, ὦ ἀγαπητὲ νέε.

Ζ'. *Γύμνασμα.*

Ἄργυρος, ὁ.	μέτρον, τό.	σιγή, ἡ, σιωπή.
χρυσός, ὁ.	ἄξιος, ία, ιον, μετὰ Γεν.	θύρα (ῠ), ἡ.
βίος, ὁ, ζωή, δίαιτα, ἐπάγγελμα.	θεῖος, α, ον, ἐπίθετ. τὸ θεῖον, ἡ θεότης.	μαθητής, οῦ, ὁ.
θάνατος, ὁ.	μυρίος, ία, ιον, ἀναριθμητος.	ἀπολύω, μετὰ Γενικ. πράγματος, ἐλευθερώνω ἀπό τινος πράγματος.
ψυχή, ἡ.	νέος, α, ον, ἐπιθ. ὁ νέος. ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.	εὐφραίνω.
μοχλός, ὁ.	βουλή, ἡ, σκέψις.	κλείω.
νόσος, ἡ.	διχοστασία, ἡ, διχόνοια.	οὐχ (πρὸ φωνήεντος δασυνομένου ἀντὶ οὐκ).
πόνος, ὁ, κόπος, ἐργασία.		
χρόνος, ὁ, καιρός.		

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τὸ καλόν ἐστι μέτρον τοῦ βίου, οὐχ ὁ χρόνος.—Ὁ θάνατος τοὺς ἀνθρώπους ἀπολύει πόνων καὶ κακῶν.—Ὁ οἶνος εὐφραίνει τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχάς.—Σὺν μυρίοις πόνοις τὰ καλὰ γίγνεται.—Τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς ἄγει πρὸς τὴν δίκην.—Πιστὸς φίλος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἄξιός ἐστιν ἐν χαλεπῇ διχοστασίᾳ.—Πολλαὶ νόσοι ἐν ἀνθρώποις εἰσίν.—Βουλὴ εἰς ἀγαθὸν ἄγει.—Σιγὴ νέῳ τιμὴν φέρει.—Ἡ θύρα μοχλοῖς κλείεται.—Ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τέχνη τοὺς ἀνθρώπους τρέφει.—Ὦ φίλοι μαθηταί, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς ὀρέγεσθε.

Ἁπλοῦν.

Διὰ τοῦ θανάτου (Δοτ.) ἐλευθερώνονται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῶν κόπων καὶ τῶν κακῶν.—Ὑπὸ τοῦ θείου ἄγεται ὁ κακὸς πρὸς τὴν δικαιοσύνην.—Οἱ μοχλοὶ κλείουσι τὴν θύραν.—Ἀγαπητὲ μαθητά, ἐπιθύμει τὴν σοφίαν καὶ ἀρετήν.—Αἱ ἀῤῥωστίαι ἐξασθενίζουσι τοὺς ἀνθρώπους.—Ἀκολούθει τοὺς λόγους τῶν διδασκάλων.—Ἡ λύρα παύει τὰς φροντίδας τῶν ἀνθρώπων.

§ 28. *Συναίρεσις τῆς δευτέρας κλίσεως.*

Συναίρεσιν πάσχουσιν οὐσιατικά τινα, πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ο ἢ ε.

Παραδείγματα.

Ἑν.Ὀ.	ὁ (πλόος) πλοῦς	ὁ (περίπλοος) περίπλους	τὸ (ὀστέον) ὀστοῦν
Γ.	(πλόου) πλοῦ	(περιπλόου) περίπλου	(ὀστέου) ὀστοῦ
Δ.	(πλόῳ) πλῷ	(περιπλόῳ) περίπλῳ	(ὀστέῳ) ὀστῷ
Α.	(πλόον) πλοῦν	(περίπλοον) περίπλουν	(ὀστέον) ὀστοῦν
Κ.	(πλόε) πλοῦ	(περίπλοε) περίπλου	(ὀστέον) ὀστοῦν
Δυϊκός.	(πλόω) πλώ	(περιπλόω) περίπλω	(ὀστέω) ὀστώ
	(πλόοιν) πλοῖν	(περιπλόοιν) περίπλοιν	(ὀστέοιν) ὀστοῖν
Πλ.Ὀ.	(πλόοι) πλοῖ	(περίπλοοι) περίπλοι	(ὀστέα) ὀστᾶ
Γ.	(πλόων) πλῶν	(περιπλόων) περίπλων	(ὀστέων) ὀστῶν
Δ.	(πλόοις) πλοῖς	(περιπλόοις) περίπλοις	(ὀστέοις) ὀστοῖς
Α.	(πλόους) πλοῦς	(περιπλόους) περίπλους	(ὀστέα) ὀστᾶ
Κ.	(πλόοι) πλοῖ	(περίπλοοι) περίπλοι	(ὀστέα) ὀστᾶ.

Σαμ. α΄.) Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἐπίθετα εἰς (όος) ους, (όη) η, (όον) ουν, οἷον· ἁπλοῦς, ῆ, οῦν.—β΄.) Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα εἰς (ροος) ους καὶ (ρον) ουν, τὰ ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν (νόος) νοῦς καὶ (πλόος) πλοῦς σύνθετα, οἷον· ὁ καὶ ἡ εὔνους, τὸ εὔνουν (εὐμενής), ὁ καὶ ἡ εὔπλους, τὸ εὔπλουν (εὐτυχῶς πλέων)· ἡ κλίσις ὅρως τούτων διαφέρει τῆς τῶν οὐσιαστικῶν μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸ οὐδέτερον τοῦ πληθυντικοῦ τὸ οα δὲν συναιρεῖται, οἷον· τὰ εὔνοα παιδία.—γ΄.) Τὰ μετουσιαστικά. ἤτοι τὰ σημαίνοντα πρᾶγμα ἐξ ὕλης τινὸς κατεσκευασμένον, καὶ λήγοντα εἰς (εος) ους, (εᾶ) η, (εον) ουν, οἷον· χρύσεος χρυσοῦς, χρυσέᾶ χρυσῆ, χρύσεον χρυσοῦν. Ἂν δὲ τῆς καταλήξεως τοῦ θηλυκοῦ εα προηγῆται φωνῆεν ἢ ρ, τὸ εᾶ δὲν συναιρεῖται εἰς η. ἀλλ' εἰς α μακρόν (§ 25, 1), οἷον·

ἐρέ-εος ἐρεοῦς, ἐρε-έᾶ ἐρεᾶ, ἐρέ-εον ἐρεοῦν (μάλλινος).

ἀργύρ-εος ἀργυροῦς, ἀργυρ-έᾶ ἀργυρᾶ, ἀργύρ-εον ἀργυροῦν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παραδείγματα.

	(χρύσε-ος)	(χρυσέ-ᾱ)	(χρύσε-ον)	(ἁπλό-ος)	(ἁπλό-η)	(ἁπλό-ον)
Ἑν. Ὁ.	χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν	ἁπλοῦς	ἁπλῆ	ἁπλοῦν
Γ.	χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ	ἁπλοῦ	ἁπλῆς	ἁπλοῦ
Δ.	χρυσῷ	χρυσῇ	χρυσῷ	ἁπλῷ	ἁπλῇ	ἁπλῷ
Α.	χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν	ἁπλοῦν	ἁπλῆν	ἁπλοῦν
Κ.	χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν	ἁπλοῦς	ἁπλῆ	ἁπλοῦν
Δυϊκός.	χρυσώ	χρυσᾶ	χρυσώ	ἁπλώ	ἁπλᾶ	ἁπλώ
	χρυσοῖν	χρυσαῖν	χρυσοῖν	ἁπλοῖν	ἁπλαῖν	ἁπλοῖν
Πλ. Ὁ.	χρυσοί	χρυσαί	χρυσᾶ	ἁπλοί	ἁπλαί	ἁπλᾶ(*)
Γ.	χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν	ἁπλῶν	ἁπλῶν	ἁπλῶν
Δ.	χρυσοῖς	χρυσαῖς	χρυσοῖς	ἁπλοῖς	ἁπλαῖς	ἁπλοῖς
Α.	χρυσοῦς	χρυσᾶς	χρυσᾶ	ἁπλοῦς	ἁπλᾶς	ἁπλᾶ
Κ.	χρυσοί	χρυσαί	χρυσᾶ	ἁπλοῖ	ἁπλαί	ἁπλᾶ

Τονισμός. Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τῶν ἐν § 10. 2 κανόνων·

ά.) Τὸ πλόω=πλῶ, ὁστέω=ὀστῶ, ἀντὶ πλῶ, ὀστῶ· χρυσώ, ἁπλώ, ἀντὶ χρυσῶ, ἁπλῶ.

β΄.) Τὰ σύνθετα καὶ πολυσύλλαβα κύρια ὀνόματα, φυλάττοντα τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης, οἷον· περιπλόου=περίπλου (ἀντὶ περιπλοῦ), εὐνόω=εὔνω (ἀντὶ εὐνῶ)· τὸ δὲ εὔνοοι γίνεται εὔνοι, ἂν καὶ τὸ οι προῆλθεν ἐκ τοῦ οοι, καὶ ἑπομένως ἔπρεπε νὰ εἶνε μακρὸν ὡς συλλαβὴ συνῃρημένη.

γ΄.) Τὸ κάνεον=κανοῦν (ἀντὶ κάνουν, κανίστριον, Γεν. κανοῦ κλπ.), ὡσαύτως δὲ τὰ εἰς εος, εᾶ, εον ἐπίθετα, οἷον· χρύσεος=χρυσοῦς, χρυσέᾱ=χρυσῆ, χρύσεον=χρυσοῦν (ἀντὶ χρύσους, χρύσουν).

Η΄. Γύμνασμα.

Νόος, ὁ, νοῦς.
κάνεον, τό, κανίστριον.
εὔνοος, οον, εὐμενής.
ἄνοος, οον, ἀνόητος.
ἀργύρεος, έᾱ, εον.
χάλκεος, έᾱ, εον.
ἀλήθεια, ἡ.
θεράπαινα, ἡ, ὑπηρέτρια.
ὀργή, ἡ, θυμός.
ψυχή, ἡ.

Τεγέα, ἡ, πόλις τῆς Ἀρκαδίας.
Ὀρέστης, ὁ.
ἄρτος, ὁ.
ὄχλος, ὁ.
ὕπνος, ὁ.
χαλινός, ὁ.
κάτοπτρον, τό.
κύπελλον, τό, ποτήριον.
παιδίον, τό.

δῆλος, ἡ, ον, φανερός.
ἄδηλος, ον, ἀφανής.
ὀλίγος, η, ον.
ἐκκαλύπτω, ξεσκεπάζω.
ἐπικουφίζω, ἐλαφρώνω.
ἐρίζω, φιλονεικῶ πρός τινα. Συντ. μετὰ Δοτ.
λέγω.
προσφέρω.
καί—καί, Σύνδ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Λόγος κάτοπτρόν ἐστι νοῦ. —Τὸν νοῦν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι διδάσκαλον.

(*) Ἀλλὰ· εὔνοα, εὔπλοα, τοῦ εὔνους, εὔνων, εὔπλους, εὔπλουν. Ἴδε τὴν Σημ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Τὸν εὔνουν φίλον θεράπευε.—Οἱ ἀγαθοὶ φίλοι πιστὸν νοῦν ἔχουσιν.—Ὁ πλοῦς ἐστιν ἄδηλος τοῖς ναύταις.—Σὺν νῷ τὸν βίον ἄγε.—Ὁ ὄχλος οὐκ ἔχει νοῦν.—Μὴ ἔριζε τοῖς ἄνοις.—Οἱ ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς εὖνοί εἰσιν.—Ὀρέγου φίλων εὔνων.—Τὰ Ὀρέστου ὀστᾶ ἐν Τεγέᾳ ἦν.—Αἱ θεράπαιναι ἐν κανοῖς τὸν ἄρτον προσφέρουσιν.—Οἱ θεοὶ καὶ καλὸν καὶ κακὸν πλοῦν τοῖς ναύταις παρέχουσιν.—Ψυχῆς χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ νοῦς ἐστιν.—Πολλάκις ὀργὴ ἀνθρώπων νοῦν ἐκκαλύπτει.—Ἁπλοῦς ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος.—Λόγος εὔνους ἐπικουφίζει λύπην.—Τὸ κύπελλόν ἐστιν ἀργυροῦν.—Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς ὕπνος.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Ὁ νοῦς εἶνε διδάσκαλος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Ὁ εὐμενὴς φίλος λατρεύεται.—Ἀπομακρύνου ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους.—Ἐπιθύμει τοὺς εὐνοϊκοὺς φίλους.—Φέρε τὸ ψωμίον εἰς κανίστριον.—Τιμᾶτε, ὦ νέοι, τὸν ἁπλοῦν λόγον.—Φεῦγε τοὺς ἀνοήτους νέους.—Ἐμπιστεύου, ὦ φίλε, εἰς τοὺς εὐμενεῖς ἀνθρώπους.—Οἱ νέοι εἶνε πολλάκις ἀνόητοι.—Τὸ ποτήριον εἶνε χρυσοῦν.—Τὰ φρόνιμα παιδία πείθονται προθύμως εἰς τοὺς λόγους τῶν διδασκάλων [των].

§ 29. *Ἀττικὴ δευτέρα κλίσις.*

Ὀλίγα τινὰ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα λήγουσιν εἰς **ως** (Ἀρσ. καὶ Θηλ.) καὶ **ων** (Οὐδέτερ.), ἀντὶ **ος** καὶ **ον**, διατηροῦσι δὲ τὸ **ω** καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις. Ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικήν· τὰ δὲ ἐπίθετα ἔχουσιν εἰς τὸ οὐδέτερον πληθυντικὸν εα, οἷον· ἵλεα, ἀξιόχρεα, τοῦ ἵλεως, ἀξιόχρεως.

Παραδείγματα.

	(λαός)	(παλαμάρι)			(εὐμενής)
Ἑν. Ὀ.	ὁ λε-ώς	ὁ κάλ-ως	ὁ λαγ-ώς	τὸ ἀνώγε-ων	ὁ ἡ ἵλεως, τὸ ἵλεων
Γ.	λε-ώ	κάλ-ω	λαγ-ῶ	ἀνώγε-ω	ἵλεω
Δ.	λε-ῷ	κάλ-ῳ	λαγ-ῷ	ἀνώγε-ῳ	ἵλεῳ
Α.	λε-ών	κάλ ων	λαγ-ώ(ν)	ἀνώγε-ων	ἵλεων
Κ.	λε-ώς	κάλ-ως	λαγ-ώς	ἀνώγε-ων	ἵλεως, ἵλεων
Δυϊκός.	λε-ώ	καλ-ω	λαγ-ώ	ανώγε-ω	ἵλεω
	λε-ῷν	κάλ-ῳν	λαγ-ῷν	ἀνώγε-ῳν	ἵλεῳν
Πλ. Ὀ.	λε-ῴ	κάλ-ῳ	λαγ-ῴ	ανώγε-ω οἱ αἱ ἵλεῳ, τὰ ἵλεα	
Γ.	λε-ῶν	κάλ-ων	λαγ-ῶν	ἀνώγε-ων	ἵλεων
Δ.	λε-ῷς	κάλ-ῳς	λαγ-ῷς	ἀνώγε-ῳς	ἵλεῳς
Α.	λε ώς	κάλ-ως	λαγ-ώς	ἀνώγε-ω	ἵλεως, τὰ ἵλεα
Κ.	λε-ῴ	κάλ-ῳ	λαγ-ῴ	ἀνώγε-ω	ἵλεῳ, ἵλεα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Τινὰ εἰς ως ἀποβάλλουσι πολλάκις εἰς τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν τὸ ν, οὕτως ὁ λαγώς, τὸν λαγώ, ἡ ἅλως, τὴν ἅλω (ἁλώνιον), ὁ Ἄθως, τὸν Ἄθω καὶ πάντοτε ἡ ἕως (ἡ αὐγὴ) τὴν ἕω.

Σημ. β'. Τονισμός. Τὰ εἰς εως, εων προπαροξύτονα φυλάττουσι τὴν ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης εἰς πάντα ἀριθμὸν καὶ πᾶσαν πτῶσιν, καθ' ὅσον τὰ δύο φωνήεντα εω ἐκλαμβάνονται τρόπον τινὰ ὡς ἕν. Σημειωτέον δὲ προσέτι ὅτι τὰ εἰς εώς ὀξύτονα διατηροῦσι τὴν ὀξεῖαν εἰς τὴν Ἐνιγενικὴν καὶ δοτικήν, οἷον· τὸ λεώς· τὰ λοιπὰ ὅμως ὀξύτονα ἀκολουθοῦσι τὸν γενικὸν κανόνα, οἷον· λαγώς, ῶ, ῷ, ῶν, ῶς, ῶν.

Θ'. *Γύμνασμα.*

Ἀνδρόγεως, ὁ.	ἔπαινος, ὁ.	ἐνεδρεύω, μετ' Αἰτ.,
Μενέλεως, ὁ.	υἱός, ὁ.	εἶμαι εἰς ἐνέδραν, πα-
Μίνως, ὁ.	Σάμιος, ὁ.	ραμονεύω.
νεώς, ὁ ναός.	πτερόν, τό.	εὔχομαι, μετὰ Δοτ.
ταώς, ὁ, παγῶνι.	αἰχμάλωτος, ον.	θηρεύω, κυνηγῶ.
κάλως, ὁ, παλαμάρι.	ἀνδρεῖος, ᾶ, ον.	θηρευτής, κυνηγός.
ἀγήρως, ων, μὴ γηρά-	πλεῖστος, η, ον.	κτίζω.
σκων.	ῥᾴδιος, ία, ον, εὔκολος.	λαμβάνω.
Ἥρα, ἡ.	ἀπάγω, ἀπομακρύνω.	σέβομαι.
ἀετός, ὁ.	βαίνω, βαδίζω, ὑπάγω.	ὥσπερ, Ἐπίῤῥ. καθώς.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τοῖς θεοῖς νεὼ κτίζονται.—Οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐπὶ κάλων βαίνειν.—Διώκομεν τοὺς λαγώς.—Ἀνδρόγεως ἦν Μίνω υἱός.—Οἱ λαγὼ θηρεύονται ὑπὸ τῶν θηρευτῶν.—Εὔχου τῷ ἵλεῳ Θεῷ.—Οἱ ἀετοὶ τοὺς λαγὼς ἐνεδρεύουσιν.—Σέβεσθε τοὺς ἵλεως θεούς.—Οἱ ἀνδρεῖοι ἀγήρων ἔπαινον λαμβάνουσιν.—Εὔχου τὸν Θεὸν ἵλεων ἔχειν.—Οἱ θεοὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἵλεῴ εἰσιν.—Αἱ ἡδοναὶ ἀπάγουσι τὸν πλεῖστον λεὼν ὥσπερ αἰχμάλωτον.—Οἱ Σάμιοι Ἥρᾳ καλοὺς ταὼς τρέφουσιν.—Τῷ τῳ καλὰ πτερά ἐστιν.

Ἁπλοῦν.

Κτίζομεν εἰς τοὺς θεοὺς ὡραίους ναούς.—Δὲν εἶνε εὔκολον νὰ περιπατῇ τις ἐπάνω εἰς παλαμάρια.—Οἱ κυνηγοὶ κυνηγοῦσι τοὺς λαγούς.—Ὁ Θεὸς εἶνε εὐμενὴς εἰς τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους.—Λάτρευε τὸν εὐμενῆ Θεόν.—Ὑπὸ τῶν Σαμίων τρέφονται εἰς τὴν Ἥραν ὡραῖα παγώνια.—Εὔχεσθε εἰς τοὺς εὐμενεῖς θεούς.—Ἀπομακρύνεσθε, ὦ πολῖται, ἀπὸ τὸν ἀνόητον ὄχλον.—Ὑποχώρει εἰς τὸν ἀνόητον ὄχλον.—Ὁ κυνηγὸς παραμονεύει τὸν λαγόν.

Γ'. *Γύμνασμα.*

Γαμετή, ἡ, σύζυγος.	Ἑλένη, ἡ.	ποιητής, ὁ.
Βαβυλωνία, ἡ.	κίων, ονος, ὁ, στῦλος.	θηρίον, τό.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βασίλειος, ᾱ, ον, βασιλικός· βασίλεια, τά, ἀνάκτορα.
δειλός, ή, όν.
ἐπικίνδῡνος, ον.
ἱερός, ά, όν, μετὰ Γεν., ἀφιερωμένος.
ῥοδοδάκτυλος, ον, μὲ ῥοδίνους δακτύλους(ἐκ τοῦ ῥόδον, τό, τριανταφύλλων καὶ δάκτυλος, ὁ).
ὀνομάζω.
ἀρέσκω.
ἐκφέρω, φέρω ἔξω.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ ταὼ Ἥρας ἱεροὶ ἦσαν.—Θαυμάζομεν Μενέλεων ἐπὶ τῇ ἀρετῇ.—Οἱ ποιηταὶ τὴν Ἑω ῥοδοδάκτυλον ὀνομάζουσιν.—Ἡ ἀλήθεια πολλάκις οὐκ ἀρέσκει τῷ λεῴ.—Ἑλένη ἦν Μενέλεω γαμετή.—Ἡ Βαβυλωνία ἐκφέρει πολλοὺς ταώς.—Ἐν τοῖς τῶν θεῶν νεῷς πολλοὶ κίονες ἦσαν.—Οἱ λαγῲ δειλὰ θηρία εἰσίν.—Ὁ περὶ τὸν Ἄθω πλοῦς ἦν ἐπικίνδῡνος.—Τὰ βασίλεια καλὰ ἀνώγεω ἔχει.

Ἁπλοῦν.

Ὁ Μενέλαος θαυμάζεται διὰ τὴν (ἐπὶ μετὰ Δοτικ.) ἀνδρείαν.—Εἰς τὰ ἀνάκτορα εἶνε ὡραῖα ἀνώγεα.—Οἱ κυνηγοὶ πιάνουσι τὰ παγώνια.—Τὰ παγώνια εἶνε ὡραῖα.—Μὴ ἐμπιστεύεσαι εἰς τὸν λόγον τοῦ ὄχλου, ὦ πολῖται.—Ὁ κυνηγὸς παραμονεύει τὰ παγώνια.—Οἱ καλοὶ πολῖται ἀποφεύγουσι τὸν ἀνόητον ὄχλον.—Οἱ κυνηγοὶ παραμονεύουσι τοὺς λαγούς.—Οἱ στῦλοι τοῦ ναοῦ εἶνε ὡραῖοι.—Τὰ παγώνια ἔχουν ὡραῖα πτερά (ἐστὶ μετὰ Δοτ.).

§ 30. *Τρίτη κλίσις.*

1. Ἡ τρίτη κλίσις ἔχει τὰς ἑξῆς πτωτικὰς καταλήξεις·

	Ἑνικός		Δυϊκός	Πληθυντικός	
	Ἀρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.		Ἀρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
Ὀνομ.	ς	ἄνευ καταλήξ.	ε	ες	ᾰ
Γεν.	ος		οιν	ων	
Δοτ.	ι		οιν	σι(ν)	
Αἰτ.	ν καὶ ᾰ		ε	ᾰς	ᾰ
Κλητ.	συνήθως ὁμοία μὲ τὴν Ὀνομ.		ε	ες	ᾰ

2. Αἱ καταλήξεις αὗται προστίθενται εἰς τὴν ῥίζαν, τὴν ὁποίαν εὑρίσκομεν ἀποκόπτοντες τὴν κατάληξιν τῆς γενικῆς (§ 21, 3).

	Ἑνικ.		Δυϊκ.	Πληθ.
Ὀν.	ὁ κόραξ (ἐκ τοῦ κόρακς)		κόρακ-ε	κόρακ-ες
Γ.	κόρᾰκ-ος		κοράκ-οιν	κοράκ-ων
Δ.	κόρακ-ι		κοράκ-οιν	κόραξι(ν)
Α.	κόρακ-α		κόρακ-ε	κόρακ-ας
Κ.	κόραξ		κόρακ-ε	κόρακ-ες.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 51. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων.*

1. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἡ προσλαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τὸ καταληκτικὸν ς, οἷον· κόραξ (ἤγουν κόρακ-ς), ἢ ἀποβάλλουσι μὲν αὐτό, ἐκτείνουσιν ὅμως πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐκβληθέντος ς τὸ ληκτικὸν βραχὺ φωνῆεν τῆς ῥίζης, ἤτοι τὸ ε καὶ ο εἰς η καὶ ω (§ 12, 3), οἷον· ὁ ποιμὴν Γεν. ποιμέν-ος· ὁ ῥήτωρ Γεν. ῥήτορ-ος. Ὅταν δὲ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν εἶνε μακρόν, ἡ ὀνομαστικὴ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ῥίζαν, καθ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ εὐφωνία, καθ' ἣν εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων μόνον ν, ρ, ς (ξ ψ) ἐπιτρέπεται, οἷον· θήρ, Γεν. θηρ-ός· ἀλλὰ Ξενοφῶν (Γεν. Ξενοφῶντος) ἀντὶ Ξενοφῶντ.

2. Τῶν οὐδετέρων ὀνομαστικὴ εἶνε αὐτὴ ἡ ῥίζα. Ἂν ὅμως ἡ λέξις λήγῃ εἰς τ, τὸ τ τοῦτο ἢ παντελῶς ἀποβάλεται ἢ τρέπεται εἰς τὸ συγγενὲς σύμφωναν, οἷον·

Ῥίζα	πεπερι	Ὀνομ.	πέπερι	Γενικ.	πεπέρι-ος
»	σωματ	»	σῶμα	»	σώματ-ος
»	τερατ	»	τέρας	»	τέρατ-ος

3. Ἡ ἑνικὴ αἰτιατικὴ λήγει εἰς ν, ὅταν ἡ ῥίζα καταλήγῃ εἰς φωνῆεν οἷον·

Ῥίζα	πολι	Ὀν. πόλις	Αἰτ. πόλιν	Ῥίζα	βοτρυ	Ὀν. βότρυς	Αἰτ. βότρυν
»	ναυ	» ναῦς	» ναῦν	»	βου	» βοῦς	» βοῦν

Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ πολυσύλλαβοι ῥίζαι, αἱ μὴ ἔχουσαι τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τονισμένην, λήγουσαι δὲ εἰς ιτ, ιδ, ιθ, υθ (Ὀνομ. ις, υς), λαμβάνουσι παρὰ πεζογράφοις μόνον τὸν εἰς ν τύπον, οἷον·

ἐριδ	Ὀνομ. ἔρις	Αἰτ. ἔριν·		καρυθ	Ὀνομ. κόρυς	Αἰτ. κόρυν·	
χαριτ	» χάρις	» χάριν.					

Τὰ ὀξύτονα ἔχουσι μόνον α, οἷον· ἐλπίς, Γεν. ἐλπίδ-ος, Αἰτ. ἐλπίδ-α.

Τὸν ἄλλον τύπον εἰς α (προελθόντα ἐκ τοῦ αν) ἔχει ἡ αἰτιατική, ὅταν ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς σύμφωνον, οἷον·

φλεβ φλέψ φλέβ-α—κορακ κόραξ κόρακ-α—λαμπαδ λαμπάς λαμπάδ-α.

4. Ἡ Κλητικὴ εἶνε ὁμοία ἢ μὲ τὴν Ὀνομαστικὴν ἢ μὲ τὴν Ῥίζαν. Ἴδε τὰ παραδείγματα.

5. Περὶ τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν εἰς τὴν Δοτ. Πλ. ἴδε § 6, 1, ά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 32. *Γένος, ποσότης καὶ τονισμὸς τῶν τριτοκλίτων.*

Α'. Γένος. Τὸ γένος τῶν τριτοκλίτων μανθάνεται διὰ τῆς ἀσκήσεως.

Β'. Ποσότης. Τὰ ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ ὀνομαστικὴ λήγει εἰς αξ, ιξ, υξ, αψ, ιψ, υψ, ες καὶ υς, ἔχουσιν εἰς τὰς διαφόρους πτώσεις τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν ἢ μακράν, καθόσον τὸ φωνῆεν τῶν δεδομένων καταλήξεων εἶνε φύσει μακρὸν ἢ βραχύ, οἷον· θώρᾱξ, Γεν. θώρᾱκος· ἡ ῥῑ́ψ (ψάθα), ῥῑπός· ἡ ἀκτῑ́ς, Γεν. ἀκτῖνος· ἡ βῶλᾰξ, ᾰκος· ἡ ἐλπῑ́ς, ῐ́δος.

Γ'. Τονισμός. ά.) Ὁ τόνος μένει ἐπὶ τῆς τονισμένης συλλαβῆς τῆς ὀνομαστικῆς, καθόσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ποσότης τῆς ληγούσης, οἷον· τὸ πρᾶγμα, ατος (ἀλλὰ πραγμάτων), ὁ καὶ ἡ χελιδών, χελιδόνος. Ἐξαιρέσεις τινὰς θέλομεν ἰδῆ εἰς τὰ παραδείγματα. β'.) Τὰ μονοσύλλαβα ὀνόματα εἰς τὴν Γεν. καὶ Δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν βραχειῶν συλλαβῶν **ος**, ε, σι ἔχουσιν ὀξεῖαν, ἐπὶ δὲ τῶν μακρῶν **ων** καὶ **οιν** περισπωμένην, οἷον· ὁ θήρ, θηρός, θηρί, θηρῶν, θηρσί(ν), θηροῖν.

Ἐξαιρέσεις· Τὰ ἐφεξῆς εἶνε παροξύτονα εἰς τὴν Γεν. Πληθ. καὶ Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ Δυϊκοῦ· ἡ δᾰ́ς (Γεν. δᾰδός) ὁ ὅμως (βοῦλος), ὁ θώς (τσακάλι), τὸ οὖς (Γεν. ὠτός), ὁ καὶ ἡ παῖς, ὁ καὶ ἡ Τρώς, ἡ φώς (Γεν. φωδός, φουσκαλίδα ἀπὸ καύσιμον), τὸ φῶς (Γεν. φωτός), οἷον· παίδων, παίδοιν· ἐκτὸς δὲ τούτων σημειωτέα τὸ πᾶς, Γενικ. παντός, Δοτικ. παντί· ἀλλὰ πάντων, πᾶσι(ν)· (τὰ σύνθετα ὅμως ἐκ τοῦ πᾶς ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, οἷον· ἅπας, ἅπαντος)· καὶ ὁ Πάν, Γεν. Πανός, ἀλλὰ τοῖς Πᾶσι(ν).—Ἄλλως ὅμως πᾶσαι αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαὶ διατηροῦσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς κατὰ πάσας τὰς πτώσεις, εἷον· ὤν, ὄντος, ὄντι, ὄντων, οὖσι(ν), ὄντοιν. Ὅτι πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ἀκόμη, θέλει σημειωθῆ κατωτέρω.

Α'. Ὀνόματα ἔχοντα εἰς τὴν γενικὴν σύμφωνον πρὸ τῆς καταλήξεως ος, ἤγουν ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς σύμφωνον.

§ 33. *Α'. τάξις. Ἡ ὀνομαστικὴ παριστᾷ τὴν ἁπλῆν ῥίζαν.*

Αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις προστίθενται εἰς τὴν ἀμετάβλητον ὀνομαστικήν. Περὶ τῆς ἀποβολῆς τοῦ τ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ἐπὶ τῶν εἰς ντ ριζῶν (Ξενοφῶν ἀντὶ Ξενοφῶντ) ἴδε § 31, 1.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	(νικητήρ. ᾶσμα)	(λιβάδι)			(ποτὸν τῶν θεῶν)
Ἑν.Ὀ.	ὁ παιᾱ́ν	ὁ λειμών	ὁ Ξενοφῶν	ὁ μήν	τὸ νέκταρ
Γ.	παιᾶν-ος	λειμῶν-ος	Ξενοφῶντ-ος	μην-ός	νέκταρ-ος
Δ.	παιᾶν-ι	λειμῶν-ι	Ξενοφῶντ-ι	μην-ί	νέκταρ-ι
Α.	παιᾶν-α	λειμῶν-α	Ξενοφῶντ-α	μῆν-α	νέκταρ
Κ.	παιᾱ́ν	λειμών	Ξενοφῶν	μήν	νέκταρ
Δυϊκός.	παιᾶν-ε	λειμῶν-ε	Ξενοφῶντ-ε	μῆν-ε	νέκταρ-ε
	παιᾱ́ν-οιν	λειμών-οιν	Ξενοφῶντ-οιν	μην-οῖν	νεκτάρ-οιν
Πλ.Ὀ.	παιᾶν-ες	λειμῶν-ες	Ξενοφῶντ-ες	μῆν-ες	νέκταρ-α
Γ.	παιᾱ́ν-ων	λειμών-ων	Ξενοφῶντ-ων	μην-ῶν	νεκτάρ-ων
Δ.	παιᾶ-σι(ν)*	λειμῶ-σι(ν)*	Ξενοφῶ-σι(ν)*	μη-σί(ν)*	νέκταρ-σι(ν)
Α.	παιᾶν-ας	λειμῶν-ας	Ξενοφῶντ-ας	μῆν-ας	νέκταρ-α
Κ.	παιᾶν-ες	λειμῶν-ες	Ξενοφῶντ-ες	μῆν-ες	νέκταρ-α

Σημ. ά. Τὰ δύο εἰς ων, Γεν. ωνος, Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, συναιροῦνται ἐνίοτε εἰς τὴν Ἐνικ. Αἰτιατ. ἀποβάλλοντα τὸ ν, οἷον· Ἀπόλλω, Ποσειδῶ. Τὰ δὲ τρία οὐσιαστικὰ Ἀπόλλων, Ποσειδὼν καὶ σωτήρ. Γ. ῆρος, βραχύνοντα τὸ τελικὸν φωνῆεν, ἔχουσι παρὰ τὸν κανόνα (32, Γ. ά.) κλιτικήν· ὦ Ἄπολλον, Πόσειδον, σῶτερ.

Σημ. β'. Τὰ πρὸς τὴν τάξιν ταύτην ἀντίστοιχα οὐδέτερα λήγουσι πάντα εἰς ρ (αρ, ορ, ωρ, υρ)· τὸ δὲ πῦρ (Γ. πῡρ-ός) ἐκτείνει τὸ υ ἐναντίον τῆς § 31, 2· ὁ δὲ Πληθ. κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὰ πυρά, τοῖς πυροῖς.

ΙΑ'. *Γύμνασμα.*

Ἕλλην, ὁ.	σφήν, ὁ, σφῆνα.	ᾄδω.
θήρ, ὁ, θηρίον.	σφῆξ, ὁ, σφῆκα.	θάλλω, ἀκμάζω.
κρατήρ, ὁ, ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἀνεμίγνυον οἶνον μεθ' ὕδατος.	θαλία, ἡ, συμπόσιον.	γιγνώσκω.
	κιθάρα, ἡ.	ἀναγιγνώσκω.
πῦρ, τό.	χορός, ὁ.	νίζω (ῐ), νίπτω.
χείρ, ἡ.	βιβλίον, τό.	τέρπω, Μέσ. τέρπομαι μετὰ Δοτικ.
	σπουδαῖος, αἱᾶ, αῖον.	

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Φεῦγε τοὺς θῆρας.—Χεὶρ χεῖρα νίζει.—Ἀπέχου τοῦ σφηνός.—Οἱ λειμῶνες θάλλουσιν.—Οἱ στρατιῶται ᾄδουσι παιᾶνα.—Ἐν πυρὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον γιγνώσκομεν.—Πολλοὶ παρὰ κρατῆρι γίγνονται φίλοι ἑταῖροι.—Οἱ ἄνθρωποι τέρπονται κιθάρᾳ καὶ θαλίᾳ καὶ χοροῖς καὶ παιᾶσιν.—Οἱ Ἕλληνες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸν Ποσειδῶ σέβονται.—Οἱ σπουδαῖοι μαθηταὶ τὰ Ξενοφῶντος βιβλία ἡδέως ἀναγινώσκουσιν.

---

* Ἀντὶ παιᾶνσι, λειμῶνσι, Ξενοφῶντσι, μῆνσί κατὰ τὴν § 7, 8

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Φεῦγε τὸ ἄγριον θηρίον.—Νίπτε τὰς χεῖρας.—Ἀπομακρύνου ἐκ τῶν σφηκῶν.—Τὸ λιβάδιον θάλλει.—Οἱ στρατιῶται τέρπονται εἰς τοὺς παιᾶνας.—Παιᾶνες ᾄδονται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.—Τερπόμεθα εἰς τὰ ὡραῖα λιβάδια.—Ἀπόφευγε τὰς κακὰς σφῆκας.—Πολλοὶ εἶνε ἐρασταὶ τοῦ κρατῆρος.—Οἱ ποιηταὶ εὔχονται εἰς τὸν Ποσειδῶνα.

§ 54. *Β΄. τάξις. Ἡ ὀνομαστικὴ ἐκτείνει τὸ τελικὸν φωνῆεν τῆς ῥίζης, ἤγουν τὸ* ε *καὶ* ο *εἰς* η *καὶ* ω.

Ἑν. Ὀ.	ὁ ποιμήν	ὁ δαίμων	ὁ λέων	ὁ αἰθήρ	ὁ ῥήτωρ
Γ.	ποιμέν-ος	δαίμον-ος	λέοντ-ος	αἰθέρ-ος	ῥήτορ-ος
Δ.	ποιμέν-ι	δαίμον-ι	λέοντ-ι	αἰθέρ-ι	ῥήτορ-ι
Α.	ποιμέν-α	δαίμον-α	λέοντ-α	αἰθέρ-α	ῥήτορ-α
Κ.	ποιμήν	δαίμον	λέον	αἰθήρ	ῥῆτορ
Δυϊκός.	ποιμέν-ε	δαίμον-ε	λέον-τε	αἰθέρ-ε	ῥήτορ-ε
	ποιμέν-οιν	δαιμόν-οιν	λεόντ-οιν	αἰθέρ-οιν	ῥητόρ-οιν
Πλ. Ὀ.	ποιμέν-ες	δαίμον-ες	λέοντ-ες	αἰθέρ-ες	ῥήτορ-ες
Γ.	ποιμέν-ων	δαιμόν-ων	λεόντ-ων	αἰθέρ-ων	ῥητόρ-ων
Δ.	ποιμέ-σι(ν)*	δαιμο-σι(ν)*	λέου-σι(ν)*	αἰθέρ-σι(ν)	ῥήτορ-σι(ν)
Α.	ποιμέν-ας	δαίμον-ας	λέοντ-ας	αἰθέρ-ας	ῥήτορ-ας
Κ.	ποιμέν-ες	δαίμον-ες	λέον-τες	αἰθέρ-ες	ῥήτορ-ες

Σημ. α΄. Τὰ ὀξύτονα οὐσιαστικὰ τῆς τάξεως ταύτης διατηροῦσιν εἰς τὴν κλητικὴν τὸ μακρὸν φωνῆεν (η, ω), οἷον· ὦ ποιμήν· τὸ δὲ ὀξύτονον δαήρ Γ. δαέρος (ἀνδράδελφος) βραχύνει εἰς τὴν κλητικὴν τὸ φωνῆεν τῆς ληγούσης, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἀπὸ τῆς ληγούσης εἰς τὴν παραλήγουσαν, λοιπὸν δᾶερ, πρβλ. § 35. Αὐτὸ τοῦτο πάσχει καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ Ἀμφίων, ίονος (Κλ. ὦ Ἄμφιον) καὶ τὰ σύνθετα οὐσιαστικὰ τὰ λήγοντα εἰς ων, Γεν. ονος, οἷον· Ἀγαμέμνων, ονος, Κλ. Ἀγάμεμνον. Παραβλ. § 31, Σημ. α΄.

Σημ. β΄. Τὸ οὐσιαστικὸν ἡ χείρ, Γ. χειρ-ός κλπ., ἔχει εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ Πληθ. καὶ Δυϊκ. χερσί(ν), χεροῖν

Σημ. γ΄. Τὰ ἐξῆς εἰς ων, Γ. ονος, ἀποβάλλουσιν εἰς τινας πτώσεις τὸ ν καὶ συναιροῦνται· ἡ ἀηδών, Γ. ἀηδόνος, καὶ ἀηδοῦς, Δ. ἀηδοῖ· ἡ χελιδών, Γ. χελιδόνος, Δ. χελιδοῖ.

Σημ. δ΄. Τὰ πρὸς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ὁμοιάζοντα ἐπίθετα εἶνε τὰ ἑξῆς· α΄.) ὁ καὶ ἡ ἀπάτωρ, τὸ ἄπατορ (ὀρφανὸς πατρός), καὶ ἀμήτωρ, ἄμητορ (ἄνευ μητρός), Γεν. ορος.—β΄.) ὁ καὶ ἡ ἄῤῥην, τὸ ἄῤῥεν, Γεν. ἄῤῥενος (ἀρσενικός).—γ΄.) Τὰ εἰς ων (Ἀρσεν. καὶ Θηλ.), ον (Οὐδ.) Γεν. ονος, οἷον· ὁ καὶ ἡ εὔδαιμων, τὸ εὔδαιμον, καὶ τὰ συγκριτικὰ τὰ λήγοντα εἰς ων, ον, ἢ ίων, ίον· τὰ συγκριτικὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἐνικ. Αἰτιατ. καὶ τὴν Ὀνομ., Αἰτιατ. καὶ

* Ἀντὶ ποιμέν-σι, δαίμον-σι, λέοντ-σι· ἴδε § 7, 8.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

Κλητ. τοῦ Πληθ. ἀποβάλλοντα τὸ ν συναιροῦνται, οἷον· β ε λ τ ί ο ν α, β ε λ τ ί ο α β ε λ τ ί ω, β ε λ τ ί ο ν ε ς, β ε λ τ ί ο ν α ς, β ε λ τ ί ο υ ς. Καὶ ἡ μὲν κλητικὴ συμφωνεῖ μὲ τὸ οὐδέτερον εἴς τε τὴν κατάληξιν καὶ τὸν τονισμόν· τὰ δὲ σύνθετα ἐκ τοῦ φ ρ ὴ ν ἔχουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης, οἷον· κ ρ α τ ε ρ ό φ ρ ω ν, Οὐδ. καὶ Κλητ. κ ρ α τ ε ρ ό φ ρ ο ν.—δ'.) Τὰ εἰς ων, ουσα, ον, Γεν. οντος, οἷον· ἑ κ ώ ν, ἑ κ οῦ σ α, ἑ κ ό ν· ἄ κ ω ν, ἄ κ ο υ σ α, ἄ κ ο ν.

	ἀρσ.καὶ θηλ. οὐδ.	ἀρσ.καὶ θηλ. οὐδ. (μιαπτότερος)	ἀρσ.καὶ θηλ. οὐδ.
Ἑν.Ὀ.	εὐδαίμων εὔδαιμον	ἐχθί'ων ἔχθιον	μείζων μεῖζον
Γ.	εὐδαίμονος	ἐχθίονος	μείζονος
Δ.	εὐδαίμονι	ἐχθίονι	μείζονι
Α.	εὐδαίμονα εὔδαιμον	ἐχθίονα ἔχθιον καὶ ἐχθίω	μείζονα μεῖζον καὶ μείζω
Κ.	εὔδαιμον	ἔχθιον	μεῖζον
Δυϊκός.	εὐδαίμονε εὐδαιμόνοιν	ἐχθίονε ἐχθιόνοιν	μειζονε μειζόνοιν
Πλ.Ὀ.	εὐδαίμονες εὐδαίμονα	ἐχθίονες ἐχθίονα ἐχθίους ἐχθίω	μείζονες μείζονα μείζους μείζω
Γ.	εὐδαιμόνων	ἐχθιόνων	μειζόνων
Δ.	εὐδαίμοσι(ν)	ἐχθίοσι(ν)	μείζοσι(ν)
Α.	εὐδαίμονας εὐδαίμονα	ἐχθίονας ἐχθίονα ἐχθίους ἐχθίω	μείζονας μείζονα μείζους μείζω
Κ.	ὡς ἡ ὀνομαστ.	ὡς ἡ ὀνομαστ.	ὡς ἡ ὀνομαστ.

ΙΒ'. Γύμνασμα.

Γέρων, οντος, ὁ.
ἡγεμών, όνος, ὁ.
λιμήν, ένος, ὁ.
φρήν, ενός, ἡ, συνήθως, εἰς τὸ Πληθ. φ ρ έ ν ε ς, ψυχή, νοῦς.
σώφρων, ον, Γεν. ονος, φρόνιμος, μετριοπαθής, ἐγκρατής.
ὑπέρφρων, Οὐδ. ὑπέρφρον, Γ.ονος, ἀλαζών.
ἀγέλη, ἡ.
κολαστής, οῦ, ὁ, τιμωρῶν.
δῆμος, ου, ὁ, λαός.
ὁδός, οῦ, ἡ.
ἄδικος, ον.
ὄλβιος, ία, ιον, εὐτυχής.
φυλάττω.
ἄνευ, μετὰ Γεν.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Τὸν γέροντα θεράπευε.—Σέβου τοὺς δαίμονας.—Οἱ ποιμένες ἀγέλας φυλάττουσιν.—Τὸν κακὸν φεῦγε, ὡς κακὸν λιμένα.—Ἄνευ δαίμονος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ὄλβιός ἐστιν.—Ὁ Θεὸς ἐν αἰθέρι οἰκεῖ.—Πολλάκις χαλεπαὶ μέριμναι τρύχουσι τὰς τῶν ἀνθρώπων φρένας.—Ἕπου, ὦ φίλε, ἀγαθοῖς ἡγεμόσιν.—Εἶκε, ὦ νεανία, τοῖς γέρουσι τῆς ὁδοῦ.—Πολλάκις δῆμος ἡγεμόνα ἔχει ἄδικον νοῦν.—Ὁ Θεὸς κολαστής ἐστι τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Ἔχε νοῦν σώφρονα.—Ὦ δαίμον, πάρεχε τοῖς γέρουσιν εὐτυχίαν.—Οἱ θηρευταὶ τοὺς λέοντας ἐνεδρεύουσιν.

Ἁπλοῦν.

Τιμᾶτε τοὺς γέροντας.—Σέβεσθε τοὺς θεούς.—Αἱ ἀγέλαι φυλάττονται ὑπὸ τῶν ποιμένων.—Ἀκολούθει καλὸν ἀρχηγόν.—Ὑποχώρει, ὦ νεανία, εἰς τοὺς γέροντας ἐκ τῆς ὁδοῦ.—Πολλάκις ὁ λαὸς ἀκολουθεῖ κακοὺς ἀρχηγούς.—Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου βασκνίζεται ὑπὸ χαλεπῶν φροντίδων.—Φεῦγε τοὺς κακούς, ὡς κακὸν λιμένα.—Τοὺς ποιμένας ἀκολουθοῦσιν αἱ ἀγέλαι.—Ὦ Θεέ, φύλαττε τοὺς ἀγαθοὺς γέροντας.

§ 35. 1.) Τὰ ἐξῆς οὐσιαστικὰ εἰς ηρ, ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ἡ γαστήρ, διακρίνονται τῶν ἐν τῇ § 34. ά.) Καθόσον εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ ἀποβάλλουσι τὸ ε, καὶ εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἔχουσι τρασι ἀντὶ τερσι. β΄.) Καθόσον εἰς μὲν τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἑνικοῦ ὀξυτονοῦνται, εἰς δὲ τὴν κλητικὴν τοῦ ἑνικοῦ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις παροξύνονται. 2.) Τὸ ὄνομα ἀνὴρ (Ῥίζ. ἀνερ) κατὰ πάσας τὰς πτώσεις καὶ πάντας τοὺς ἀριθμούς, ἐξαιρουμένης τῆς ἑνικῆς κλητικῆς, ἀποβάλλει μὲν τὸ ε, παρεμβάλλει δὲ πρὸς εὐφωνίαν δ· ἐξαιρουμένων δὲ τῆς ἑνικῆς κλητικῆς καὶ δοτικῆς πληθυντικῆς, ἔχει τὸν αὐτὸν πρὸς τὰς μονοσυλλάβους λέξεις τονισμόν.

Ἑνικ. Ὀ.	ὁ πατήρ	ἡ μήτηρ	ἡ θυγάτηρ	ὁ ἀνήρ
Γ.	πατρ-ός	μητρός	θυγατρός	ἀν-δ-ρός
Δ.	πατρ-ί	μητρί	θυγατρί	ἀν-δ-ρί
Α.	πατέρ-α	μητέρα	θυγατέρα	ἄν-δ-ρα
Κ.	πάτερ	μῆτερ	θύγατερ	ἄνερ
Δ.Ο.Α.Κ.	πατέρ-ε	μητέρε	θυγατέρε	ἄν-δ-ρε
Γ.Δ.	πατέρ-οιν	μητέροιν	θυγατέροιν	ἀν-δ-ροῖν
Πληθ. Ὀ.	πατέρ-ες	μητέρες	θυγατέρες	ἄν-δ-ρες
Γ.	πατέρ-ων	μητέρων	θυγατέρων	ἀν-δ-ρῶν
Δ.	πατρ-ά-σι(ν)	μητράσι(ν)	θυγατράσι(ν)	ἀν-δ-ρά-σι(ν)
Α.	πατέρ-ας	μητέρας	θυγατέρας	ἄν-δ-ρας
Κ.	πατέρ-ες	μητέρες	θυγατέρες	ἄν-δ-ρες

Σημ. Καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἀστήρ, έρος, καίπερ φυλάττον τὸ ε τῆς ρίζης, ἀνήκει ὅμως ἕνεκα τῆς Δοτ. Πληθ. ἀστράσι(ν) εἰς τὴν τάξιν ταύτην. Ἡ δὲ Δημήτηρ ἔχει τὴν ἐξῆς κλίσιν· Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, Δήμητερ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΓ'. *Γύμνασμα.*

Περσεφόνη, ης, ἡ.	δουλεύω, εἶμαι δοῦλος,	στέργω, ἀγαπῶ.
ἆθλον, τό, βραβεῖον.	ὑπηρετῶ.	χαρίζομαι, κάμνω χάριν, ὑποχωρῶ.
σοφός, ή, όν.	ἐχθαίρω, μισῶ.	

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Στέργετε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.—Μὴ δούλευε τῇ γαστρί.—Χαῖρε, ὦ φίλε νεανία, τῷ ἀγαθῷ πατρὶ καὶ τῇ ἀγαθῇ μητρί.—Μὴ σὺν κακῷ ἀνδρὶ βουλεύου.—Δήμητρι πολλοὶ καὶ καλοὶ νεὼ ἦσαν.—Ἡ ἀγαθὴ θυγάτηρ ἡδέως πείθεται τῇ φιλῇ μητρί.—Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες θαυμάζονται.—Πολλάκις ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς γίγνεται κακὸς υἱός.—Ἐχθαίρω τὸν κακὸν ἄνδρα.—Τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι λαμπρὰ δόξα ἕπεται.—Ἡ Δήμητρος θυγάτηρ ἐκαλεῖτο Περσεφόνη.—Ὦ φίλη θύγατερ, στέργε τὴν μητέρα.—Ἡ ἀρετὴ καλὸν ἆθλόν ἐστιν ἀνδρὶ σοφῷ.—Οἱ ἀγαθοὶ υἱοὶ τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας στέργουσιν.—Οἱ Ἕλληνες Δήμητρα σέβονται.—Πείθεσθε, ὦ φίλοι νεανίαι, τοῖς πατράσι καὶ ταῖς μητράσιν.—Χαρίζου, ὦ φίλε πάτερ, τῇ ἀγαθῇ θυγατρί.

Ἁπλοῦν.

Ἀγαπᾶτε, ὦ νέοι, τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα [σας].—Μὴ σκέπτεσαι μὲ κακοὺς ἄνδρας.—Αἱ καλαὶ θυγατέρες πείθονται εἰς τὰς μητέρας [των].—Θαυμαζόμεν τὸν καλὸν ἄνδρα.—Ὑπάκουε, ὦ ἀγαπητὲ νέε, εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα [σου].—Κάμνε χάριν, ὦ ἀγαπητὲ πάτερ, εἰς τὸν καλὸν υἱόν [σου].—Εὔχου εἰς τὴν Δήμητρα.—Ἐπιθύμει, ὦ νέε, τὴν δόξαν τοῦ πατρός [σου].—Βραβεῖον τῶν σοφῶν ἀνδρῶν εἶνε ἡ ἀρετή.

§ 36. *Γ'. τάξις. Ἡ ὀνομαστικὴ προσλαμβάνει* **ς** *εἰς τὴν ῥίζαν.*

α.) Ἡ ῥίζα λήγει εἰς χειλεόφωνον β, π, φ ἢ οὐρανισκόφωνον γ, γγ, κ, χ. Περὶ τῆς ἑνώσεως αὐτῶν μετὰ τοῦ σ εἰς ψ καὶ ξ ἴδε § 7, 7.

Ἑνικ. Ὀ.	ἡ λαιλᾶψ	ὁ κόραξ	ὁ λάρυγξ
Γ.	λαιλᾶπ-ος	κόρᾱκ-ος	λάρυγγ-ος
Δ.	λαιλᾶπ-ι	κόρᾱκ-ι	λάρυγγ-ι
Α.	λαιλᾶπ-α	κόρᾱκ-α	λάρυγγ-α
Κ.	λαιλᾶψ	κόρᾱξ	λάρυγξ
Δ.Ο.Α.Κ.	λαιλᾶπ-ε	κόρᾱκ-ε	λάρυγγ ε
Γ.Δ.	λαιλᾶπ-οιν	κορᾱκ'-οιν	λαρύγγ-οιν
Πληθ. Ὀ.	λαίλᾱπ-ες	κόρᾱκ-ες	λάρυγγ-ες
Γ.	λαιλᾶπ-ων	κορᾱ'κ-ων	λαρύγγ-ων
Δ.	λαίλᾱψι(ν)	κόρᾱξι(ν)	λάρυγξι(ν)
Α.	λαίλᾱπ-ας	κόρᾱκ-ας	λάρυγγ-ας
Κ.	λαίλᾱπ-ες	κόρᾱκ-ες	λάρυγγ-ες

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ εἰς ξ (Γ. γος, κος, χος) καὶ ψ (Γ. πος), οἷον· ὁ καὶ ἡ ἅρπαξ, Γ. ἄγος, ὁ καὶ ἡ ἠλίξ, Γ. ἴκος (ὁμῆλιξ), ὁ καὶ ἡ μῶνυξ, Γ. ὔχος (μὲ ἕνα ἤτοι ἄσχιστον ὄνυχα), ὁ καὶ ἡ αἰγίλιψ, Γ. ἴπος (ὑψηλός, ἀπόκρημνος).

14'. Γύμνασμα.

Ὄψ, ὀπός, ἡ (λατιν. vox), φωνή.
ὤψ, ὠπός, ἡ, πρόσωπον.
αἴξ, αἰγός, ἡ.
μάστιξ, ιγος, ἡ.
ὄρτυξ, υγος, ὁ.
σύριγξ, ιγγος, ἡ, μουσικὸν ἐμπνευστὸν ὄργανον.
τέττιξ, ιγος, ὁ.
φόρμιγξ, ιγγος, ἡ, ἅρπα.
κόλαξ, ακος, ὁ.
μύρμηξ, ηκος, ὁ.
φέναξ, ακος, ὁ, ἀπατεών.
ἀγών, ωνος, ὁ.
ἀλεκτρυών, όνος, ὁ.
ᾠδή, ἡ.
Ἀθηναῖος, ὁ.
ἵππος, ὁ.
ὀρχηθμός, ὁ, χορός.
πολύπονος, ον.
ἐλαύνω, ὠθῶ, ὁδηγῶ.
κρώζω, κράζω (ἐπὶ ζώων).
δέ, Σύνδ.
μὲν—δέ, Σύνδ. (εἰς ἀντιθέσεις).

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ κόρακες κρώζουσιν.—Τοὺς κόλακας φεῦγε.—Ἀπέχου τοῦ φένακος.—Οἱ ἄνθρωποι τέρπονται φόρμιγγι καὶ ὀρχηθμῷ καὶ ᾠδῇ.—Οἱ ἵπποι μάστιξιν ἐλαύνονται.—Αἱ φόρμιγγες τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς τέρπουσιν.—Τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμηκι δὲ μύρμηξ (δηλ. ἐστίν).—Οἱ ποιμένες πρὸς τὰς σύριγγας ᾄδουσιν.—Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλεκτρυόνων ἀγῶνες ἦσαν.—Οἱ ποιμένες τὰς τῶν αἰγῶν ἀγέλας εἰς λειμῶνας ἐλαύνουσιν.—Μυρμήκων καὶ ὀρτύγων βίος πολύπονός ἐστιν.—Πολλοὶ ἀγαθὴν μὲν ὦπα, κακὴν δὲ ὄπα ἔχουσιν.

Ἁπλοῦν.

Ὁ κόραξ κράζει.—Ἀπόφευγε τοὺς κόλακας.—Ἀπέχου τῶν ἀπατεώνων.—Οἱ ἄνθρωποι τέρπονται εἰς τὴν ἅρπαν.—Ὁ ἵππος ἐλαύνεται ὑπὸ τῆς μάστιγος.—Οἱ ποιμένες ᾄδουσι μὲ τὴν σύριγγα.—Ὁ βίος τῶν μυρμήκων καὶ ὀρτυκίων εἶνε πολὺ κοπιαστικός.—Ὁ ποιμὴν φυλάττει τὰς αἶγας.

§ 37. 6'.) Ἡ ῥίζα λήγει εἰς γλωσσόφωνον δ, τ, κτ, θ, θ. Περὶ τῆς Ἐνικῆς Αἰτιατ. τῆς ληγούσης εἰς α καὶ ν ἴδε § 31, 3.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

					(σκουλῆκι τῶν ἐντέρων, λεβίθα)
Ἑν. Ὀ.	ἡ λαμπάς*	ἡ κόρυς*	ἡ ὄρνις*	ὁ ἄναξ*	ἡ ἕλμινς*
Γ.	λαμπάδ-ος	κόρυθ-ος	ὄρνῑθ-ος	ἄνακτ-ος	ἕλμινθ-ος
Δ.	λαμπάδ-ι	κόρυθ-ι	ὄρνῑθ-ι	ἄνακτ-ι	ἕλμινθ-ι
Α.	λαμπάδ-α	κόρυν	ὄρνῑν	ἄνακτ-α	ἕλμινθ-α
Κ.	λαμπάς	κόρυς	ὄρνῑς	ἄναξ	ἕλμινς
Δυϊκός.	λαμπάδ-ε	κόρυθ-ε	ὄρνῑθ-ε	ἄνακτ-ε	ἕλμινθ-ε
	λαμπάδ-οιν	κορύθ-οιν	ὀρνίθ-οιν	ἀνάκτ-οιν	ἑλμίνθ-οιν
Πλ. Ὀ.	λαμπάδ-ες	κόρυθ-ες	ὄρνῑθ-ες	ἄνακτ-ες	ἕλμινθ-ες
Γ.	λαμπάδ-ων	κορύθ-ων	ὀρνῑ́θ-ων	ἀνάκτ-ων	ἑλμίνθ-ων
Δ.	λαμπά-σι(ν)*	κόρυ-σι(ν)	ὄρνῑ-σι(ν)*	ἄναξι(ν)	ἕλμῑ-σι(ν)*
Α.	λαμπάδ-ας	κόρυθ-ας	ὄρνῑθ-ας	ἄνακτ-ας	ἕλμινθ-ας
Κ.	λαμπάδ-ες	κόρυθ-ες	ὄρνῑθ-ες	ἄνακτ-ες	ἕλμινθ-ες

Σημ. ά. Τὸ ὄνομα ὁ καὶ ἡ παῖς, Γ. παιδός, ἔχει τὴν Κλητ. παῖ.

Σημ. β'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰς εἰς ις, καὶ ι, Γεν. ῐ́δος, ῐ́τος ἐπίθετα, οἷον· ὁ καὶ ἡ εὔχαρις, τὸ εὔχαρι, Γ. ῐ́τος· τὰ εἰς άς, Γεν. ᾰ́δος, οἷον· ὁ καὶ ἡ φυγάς, Γ. φυγάδος (ἐξόριστος)· τὰ εἰς ής, Γ. ῆτος, οἷον· ὁ καὶ ἡ ἡμιθνής, Γ. ῆτος (μισοαποθαμμένος) τὰ εἰς ώς, Γ. ῶτος, οἷον· ὁ καὶ ἡ ἀγνώς, Γ. ῶτος (ἄγνωστος)· τὰ εἰς ις Γεν. ῐ́δος, οἷον· ὁ καὶ ἡ ἀνάλκις, Γ. ῐ́δος (ἀδύνατος), ἡ πατρίς (δηλ. γῆ), Γ. ί́δος· τὰ εἰς ῠς, Γ. ῠ́δος, οἷον· ὁ καὶ ἡ νέηλῠς, Γ. ῠ́δος (νεωστὶ ἐλθών).

ΙΕ'. *Γύμνασμα.*

Γέλως, ωτος, ὁ.	νύξ, νυκτός, ἡ.	ἀδελφή, ἡ.
ἔρως, ωτος, ὁ.	πένης, ητος, ὁ, ἡ.	πλοῦτος, ὁ.
νεότης, ητος, ἡ	κοῦφος, η, ον, ἐλαφρός,	πλούσιος, ίᾱ, ιον.
ὁμοιότης, ητος, ἡ.	ἀπορία, ἡ, πτωχεία.	ἐγείρω, διεγείρω.
χάρις, ιτος, ἡ.	φιλοχρημοσύνη, ἡ, πλεο-	ἐμποιῶ, ἐμβάλλω.
ἐλπίς, ίδος, ἡ.	νεξία.	κατακρύπτω.
ἔρις, ιδος, ἡ.	πᾶς, πᾶσα, πᾶν, ἢ ἅπᾶς	κολάζω, τιμωρῶ.
φροντίς, ίδος, ἡ.	ἅπᾶσα, ἅπᾶν (ἴδε §	μακαρίζω, θεωρῶ εὐ-
παῖς, παιδός, ὁ, ἡ·	39, Σημ. ά.)	τυχῆ, καλοτυχίζω.
Κλ. ἴδε Σημ. ά.	ἀδελφός, ὁ.	

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ ὄρνιθες ᾄδουσιν.—Χάρις χάριν τίκτει, ἔρις ἔριν.—Μακαρίζομεν τὴν νεότητα.—Ἀπορία τίκτει ἔριδας.—Ὦ καλὲ παῖ, στέργε τὸν ἀγα-

* Ἀντὶ λαμπάδος, κόρυθος, ὄρνιθος, ἄνακτος, ἕλμινθος· Δοτικ. Πληθυντ. λαμπάδσι κτλ. ἴδε § 7, 7 καὶ 8.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀγαθὴν ἀδελφήν.—Ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακίας ἁπάσης ἐστίν.—Οἱ πένητες πολλάκις εἰσὶν εὐδαίμονες.—Ἡ σοφία ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς θαυμαστοὺς τῶν καλῶν ἔρωτας ἐμποιεῖ.—Ὁ θάνατος τοὺς ἀνθρώπους φροντίδων ἀπολύει.—Ἡ φιλία διὰ ὁμοιότητος γίγνεται.—Οἶνος ἐγείρει γέλωτα.—Ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖς γίνεται.—Οἱ ἄνθρωποι πολλάκις κούφαις ἐλπίσι τέρπονται.

Ἁπλοῦν.

Τὰ πτηνὰ ᾄδουσι.—Ἐκ χάριτος γεννᾶται χάρις, ἐξ ἔριδος ἔρις.—Διὰ τῆς σοφίας (Δοτ.) διεγείρεται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων θαυμαστὴ ἀγάπη (Πληθ). πρὸς τὸ ὡραῖον (Γεν.).—Τερπόμεθα ὑπὸ τῆς ᾠδῆς (Δοτ.) τῶν πτηνῶν.—Ὁ οἶνος παύει τὰς φροντίδας τῶν ἀνθρώπων.—Φεῦγε, ὦ παιδίον, τὴν κακίαν.—Διὰ τῆς ὁμοιότητος γεννᾶται φιλία.—Χαίρομεν εἰς τὰ πτηνά.

§ 38. Αἱ ῥίζαι τῶν εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνηκόντων οὐδετέρων λήγουσιν εἰς τ, τινῶν δὲ εἰς κτ (οἷον· γάλακτ)· ἐπειδὴ ὅμως ἡ εὐφωνία οὔτε τὸ τ, οὔτε τὸ κτ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως ἀνέχεται, ἢ ἐκπίπτει παντελῶς τὸ τ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κτ, ἢ τὸ τ τρέπεται εἰς σ. Πρβλ. § 31, 1 καὶ 2. Περὶ δὲ τοῦ τέρας καὶ κέρας ἴδε § 43, Σημ. ά.

Ἑν.Ὀ.	τὸ σῶμα	τὸ γόνυ[1]	τὸ γάλα	τὸ οὖς[2]
Γ.	σώματ-ος	γόνατ-ος	γάλακτ-ος	ὠτ-ός
Δ.	σώματ-ι	γόνατ-ι	γάλακτ-ι	ὠτ-ί
Δυϊκός.	σώματ-ε	γόνατ-ε	γάλακτ-ε	ὦτ-ε
	σωμάτ-οιν	γονάτ-οιν	γαλάκτ-οιν	ὤτ-οιν[3]
Πλ.Ὀ.	σώματ-α	γόνατ-α	γάλακτ-α	ὦτ-α
Γ.	σωμάτ-ων	γονάτ-ων	γαλάκτ-ων	ὤτ-ων
Δ.	σώμα-σι(ν)[4]	γόνα-σι(ν)[4]	γάλα-ξι(ν)[4]	ὠ-σί(ν)[4]

ΙΣΤ'. Γύμνασμα.

Ἁμάρτημα, τό, σφάλμα.	χρῆμα, τό, Πληθ. χρήματα, ἀργύριον.	ταὐτολογία, ἡ.
βοήθημα, τό.	ἱδρώς, ῶτος, ὁ.	νύμφη, ἡ.
πρᾶγμα, τό.	θεραπεία, ἡ, περιποίησις.	ἱκέτης, ου, ὁ.
ῥῆμα, τό,		χωρισμός, ὁ.

[1] Ῥίζα γονατ· κατὰ τὸ γόνυ κλίνεται τὸ δόρυ, δόρατ-ος κτλ. Δοτ. Πληθ. δόρασι.
[2] Ἀντὶ ὠς. [3] Περὶ τοῦ τονισμοῦ ἴδε § 32, Γ'. ἐξαίρεσιν.
[4] Ἀντὶ σώματσι, γόνατσι, γάλακτσι κλπ· ἴδε § 7, 7.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μικρός, ά, όν.
ποικίλος, η, ον.
φαῦλος, η, ον.
χρηστός, ή, όν.
βαστάζω.
γυμνάζω.
ἐθίζω, συνηθίζω.
σπένδω, χύνω οἶνον, κάμνω σπονδήν.
γεύομαι, μετὰ Γεν.
ἅπτομαι, μετὰ Γενικ.
κρέμαμαι εἴς τι· ἐγγίζω.
διαμείβομαι, ἀνταλλάσσω.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοί εἰσιν.—Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον οὐ διαμειβόμεθα.—Οἱ ἱκέται τῶν γονάτων ἅπτονται.—Ὁ θάνατός ἐστι χωρισμὸς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.—Ὁ πλοῦτος παρέχει τοῖς ἀνθρώποις ποικίλα βοηθήματα.—Μὴ πείθου κακῶν ἀνθρώπων ῥήμασιν.—Μὴ δούλευε, ὦ παῖ, τῇ τοῦ σώματος θεραπείᾳ.—Οἱ Ἕλληνες ταῖς Νύμφαις κρατῆρας γάλακτος σπένδουσιν.—Ἔθιζε καὶ γύμναζε τὸ σῶμα σὺν πόνοις καὶ ἱδρῶτι.—Οἱ ἀβολέσχαι τρύχουσι τὰ ὦτα ταῖς ταὐτολογίαις.—Τὴν ψυχὴν ἔθιζε, ὦ παῖ, πρὸς τὰ χρηστὰ πράγματα.—Οἱ φαῦλοι λόγοι τῶν ὤτων οὐχ ἅπτονται.—Τοῖς ὠσὶν ἀκούομεν.—Μὴ μίσει φίλον μικροῦ ἁμαρτήματος ἕνεκα.—Γεύου, ὦ παῖ, τοῦ γάλακτος.—Οἱ στρατιῶται δόρατα βαστάζουσιν.

Ἁπλοῦν.

Εἰς δύσκολον πρᾶγμα ὀλίγοι πιστοὶ φίλοι εἶνε.—Ἀσκεῖτε, ὦ νέοι, τὰ σώματά [σας] μὲ κόπον (Πληθ.) καὶ ἱδρῶτα.—Ἐπιθύμει, ὦ νέε, τὰς ὡραίας πράξεις.—Πολλοὶ ἄνθρωποι τέρπονται εἰς τὰ χρήματα.—Ἐξ ὡραίας πράξεως γίνεται δόξα.—Θαυμάζομεν τὰς πράξεις τῶν γενναίων ἀνδρῶν.—Τὰ παιδία γεύονται ἀσμένως τὸ γάλα.—Οἱ στρατιῶται μάχονται μὲ τὰ δόρατα.

§ 39. γ΄) Ἡ ῥίζα λήγει εἰς ν ἢ ντ.

Ἑνικ. Ὀ.	ἡ ῥῑ́ς*	ὁ δελφῑ́ς*	ὁ γίγᾱς*	ὁ ὀδούς*
Γ.	ῥῑν-ός	δελφῑν-ος	γίγαντ-ος	ὀδόντ-ος
Δ.	ῥῑν-ί	δελφῑν-ι	γίγαντ-ι	ὀδόντ-ι
Α.	ῥῑν-α	δελφῑν-α	γίγαντ-α	ὀδόντ-α
Κ.	ῥῑ́ς	δελφῑ́ς(ῑ́ν)	γίγᾱν	ὀδούς
Δ.Ο.Α.Κ.	ῥῑν-ε	δελφῑν-ε	γίγαντ-ε	ὀδόντ-ε
Γ.Δ.	ῥῑν-οῖν	δελφῑ́ν-οιν	γιγάντ-οιν	ὀδόντ-οιν
Πληθ. Ὀ.	ῥῑν-ες	δελφῑν-ες	γιγαντ-ες	ὀδόντ-ες
Γ.	ῥῑν-ῶν	δελφῑ́ν-ων	γιγάντ-ων	ὀδόντ-ων
Δ.	ῥῑ́-σι(ν)*	δελφῑ́-σι(ν)*	γίγᾱ-σι(ν)*	ὀδοῦ-σι(ν)*
Α.	ῥῑν-ας	δελφῑν-ας	γίγαντ-ας	ὀδόντ-ας
Κ.	ῥῑν-ες	δελφῑν-ες	γίγαντ-ες	ὀδόντ-ες

* Ἀντὶ ῥῑ́νς, δελφῑ́νς, γίγαντς, ὀδόντς· Δοτ. Πλ. ῥινσί κλπ. ἴδε § 7, 8.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. α'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι· α.) Τὰ δύο ἐπίθετα εἰς ᾶς, αινα, ἂν· μέλᾶς, μέλαινα, μέλαν, Γεν. μέλᾶνος, μελαίνης, μέλᾶνος καὶ τάλας, αινα, αν.—β'.) Τὸ πᾶς, πᾶσα, πᾶν, Γεν. παντός, πάσης, παντός, πρβλ. § 32, Γ'. καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα, οἷον· ἅπᾶς, ᾶσα, ᾶν.—γ'.) Τὰ εἰς εις, εσσα, εν, ἐπίθετα (χαρίεις, ίεσσα, ίεν), ἅτινα ἔχουσι τοῦτο τὸ ἴδιον, ὅτι εἰς τὴν Δοτ. Πληθ. τοῦ Ἀρσ. καὶ Οὐδ., ἐναντίον τοῦ ἐν τῇ § 7,8 κανόνος, λήγουσιν εἰς εσι ἀντὶ εισι, εἰς δὲ τὴν Ὀνομ. τοῦ Θηλ. εἰς εσσα ἀντὶ εισα· αἱ μεταχαὶ ὅμως αἱ λήγουσαι εἰς εἰς, εῖσα, εν (οἷον· λιφθείς, θεῖσα, έν) διατηροῦσι τὴν καταλήξιν εῖσι· π.χ.

Ε.Ο.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν	λειφθείς	λειφθεῖσα	λειφθέν
Γ.	χαρίεντος	χαριέσσης	χαρίεντος	λειφθέντος	λειφθείσης	λειφθέντος
Δ.	χαρίεντι	χαριέσσῃ	χαρίεντι	λειφθέντι	λειφθείσῃ	λειφθέντι
Α.	χαρίεντα	χαρίεσσαν	χαρίεν	λειφθέντα	λειφθεῖσαν	λειφθέν
Κ.	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν	λειφθείς	λειφθεῖσα	λειφθέν
Δ.	χαρίεντε	χαριέσσᾱ	χαρίεντε	λειφθέντε	λειφθείσᾱ	λειφθέντε
	χαριέντοιν	χαριέσσαιν	χαριέντοιν	λειφθέντοιν	λειφθείσαιν	λειφθέντοιν
Π.Ο.	χαρίεντες	χαρίεσσαι	χαρίεντα	λειφθέντες	λειφθεῖσαι	λειφθέντα
Γ.	χαριέντων	χαριέσσῶν	χαριέντων	λειφθέντων	λειφθεισῶν	λειφθέντων
Δ.	χαρίεσι(ν)	χαριέσσαις	χαρίεσι(ν)	λειφθεῖσι(ν)	λειφθείσαις	λειφθεῖσι(ν)
Α.	χαρίεντας	χαριέσσᾱς	χαρίεντα	λειφθέντας	λειφθείσᾱς	λειφθέντα
Κ.	χαρίεντες	χαρίεσσαι	χαρίεντα	λειφθέντες	λειφθεῖσαι	λειφθέντα

Σημ. β'. Κατὰ τὸ ὁδούς κλίνονται καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα ἐπίθετα, οἷον· ὁ καὶ ἡ μονόδους, τὸ μονόδον, Γεν. μονόδοντος· κατὰ δὲ τὸ γίγας τὰ ἐπίθετα εἰς ας, Γ. αντος, οἷον· ὁ καὶ ἡ ἀκάμας, Γεν. ἀκάμαντος (ἀκούραστος).

ΙΖ'. *Γύμνασμα.*

Ἀκτίς, ῖνος, ἡ.
ἐλέφας, αντος, ὁ, ἐλεφάντινον ὀστοῦν.
βρῶμα, ατος, τό, φαγητόν.
μάχη, ἡ.
χώρα, ἡ.
Λιβύη, ἡ.
Ἥλιος, ὁ.
αὐτός, ἀτός του· ὁ αὐτός, ὁ ἴδιος.
εὔπορος, ον, πλούσιος.
κωτίλος, η, ον, φλύαρος.
φιλάνθρωπος, ον.
λεαίνω, καταρίβω.
ὀσφραίνομαι, μετὰ Γεν.
ποτέ, ἐγκλινόμενον.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οὐ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ αὐτὸς νοῦς ἐστιν.—Τοῖς ὀδοῦσι τὰ βρώματα λεαίνομεν.—Οἱ δελφῖνες φιλάνθρωποί εἰσιν.—Ἔστιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ* πάντα καλὰ ἀνδρείως φέρειν.—Πολλαὶ Λιβύης χῶραι εὔποροί εἰσιν ἐλέφαντος.—Πάντες κωτίλον ἄνθρωπον ἐχθαίρουσι.—Τοῖς γίγασί ποτε ἦν μάχη πρὸς τοὺς θεούς.—Ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖσι χαίρομεν.—Ῥινῶν ἔργον ἐστὶν ὀσφραίνεσθαι.

* Ἔστι μετὰ Γεν., εἶνε καθῆκόν τινος.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἱ ὀδόντες κατατρίβουσι τὰ φαγητά.—Μὲ τὴν βῖνα ὀσφραινόμεθα.—Οἱ θεοὶ εἶχόν ποτε μάχην πρὸς τοὺς γίγαντας.—Θαυμάζομεν τὸ ὡραῖον ἐλεφάντινον ὀστοῦν.—Μὴ ἐμπιστεύεσκαι εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.—Ἔργον τῶν ὀδόντων εἶνε νὰ κατατρίβωσι τὰ φαγητά.—Εἶνε καθῆκον (ἔστι μετὰ Γεν.) παντὸς ἀνθρώπου νὰ λατρεύῃ τὸ θεῖον.

Β'. Ὀνόματα ἔχοντα εἰς τὴν γενικὴν φωνῆεν πρὸ τῆς καταλήξεως ος.

§ 40. *Α'. Οὐσιαστικὰ εἰς* εύς, αῦς, οῦς.

Ἡ ῥίζα τῶν εἰς **εύς, αῦς, οῦς** λήγει εἰς υ. Τὸ υ δὲ τοῦτο παραμένει μὲν εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως καὶ πρὸ συμφώνων, ἀποβάλλεται ὅμως ἐν τῷ μέσῳ δύο φωνηέντων. Τὰ δὲ εἰς **εύς**, ἔχοντα εἰς τὴν Ἑνικ. Αἰτιατ. ᾰ καὶ εἰς τὴν Αἰτιατ. Πληθ. ᾶς, λαμβάνουσι μὲν εἰς τὴν Ἑνικ. Γενικ. τὸν τύπον τῆς Ἀττικῆς γενικῆς **εως** ἀντὶ **εος**, συναιροῦνται δὲ εἰς τὴν Ἑνικ. Δοτ. καὶ τὴν Ὀνομαστικ. τοῦ Πληθυντικ., ἐν δὲ τῇ κοινῇ διαλέκτῳ καὶ εἰς τὴν Αἰτιατικ. Πληθυντ. Ἂν δὲ τοῦ **ευς** προηγῆται φωνῆεν, συναιρεῖται σύμπας ὁ ἑνικός, ἐξαιρουμένης τῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς, καὶ σύμπας ὁ πληθυντικός, ἐξαιρουμένης τῆς δοτικῆς, ὡς ἐν τῷ Μηλιεύς, Πλαταιεύς. Τὰ εἰς **αῦς** ὅμως καὶ **οῦς** ἔχουσι τὴν συναίρεσιν μόνον εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

Ἑν.Ὀ.	ὁ βασιλεύς	ὁ Μηλιεύς	ὁ,ἡ βοῦς	ἡ γραῦς
Γ.	βασιλέ-ως	Μηλι(έω)ῶς	βο-ός	γρᾱ-ός
Δ.	βασιλ(έῐ)εῖ	Μηλι(έῐ)εῖ	βο-ῐ̑	γρᾱ-ῐ̑
Α.	βασιλέ-ᾰ	Μηλι(έκ)ᾶ	βοῦν	γραῦν
Κ.	βασιλεῦ	Μηλιεῦ	βοῦ	γραῦ
Δυϊκός.	βασιλέ-ε	Μηλιέ-ε	βό-ε	γρᾱ-ε
	βασιλέ-οιν	Μηλιέ-οιν	βο-οῖν	γρᾱ-οῖν
Πλ.Ὀ.	βασιλ(έε)εῖς	Μηλι(έε)εῖς	βό-ες	γρᾱ-ες
Γ.	βασιλέ-ων	Μηλι(έω)ῶν	βο-ῶν	γρᾱ-ῶν
Δ.	βασιλεῦ-σι(ν)	Μηλιεῦσι(ν)	βουσί(ν)	γραυσί(ν)
Α.	βασιλέ-ᾱς*	Μηλι(έκ)ᾶς	(βό-ας)βοῦς	(γρᾱ-ας)γραῦς
Κ.	βασιλ(έε)εῖς	Μηλι(έε)εῖς	βό-ες	γρᾱ-ες

* Κοινῶς βασιλεῖς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν εἰς υς λήγει παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἀττικοῖς εἷς ης, οἷον· β α σ ι λ ῆ ς, ἀντὶ β α σ ι λ εῖ ς.

ΙΗ'. *Γύμνασμα.*

Ἀχιλλεύς, ὁ.
Ὀδυσσεύς, ὁ.
γονεύς, ὁ.
ἱερεύς, ὁ.
νομεύς, ὁ, ποιμήν.
νομή, ἡ, βοσκή.
ἐπιμέλεια, ἡ.
λῆρος, ὁ, φλυαρία.
ὀφθαλμός, ὁ.
Κῦρος, ὁ.
Ὅμηρος, ὁ.
Πάτροκλος, ὁ.
Τηλέμαχος, ὁ.
Ἕκτωρ, ορος, ὁ.
ἀχάριστος, ον.
πολυλόγος, ον.
ἄρχω, μετὰ Γεν., ἐξουσιάζω.
ἀτιμάζω, περιφρονῶ.
εἰκάζω, μετὰ Δοτικ., παρομοιάζω, συγκρίνω πρός τι.
θύω, θυσιάζω.
φονεύω.
βούλομαι.
τε, Ἔγκλιν.—καί, Σύνδ.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Οἱ βασιλεῖς ἐπιμέλειαν ἔχουσι τῶν πολιτῶν.—Ἡ ἀγέλη τῷ νομεῖ ἕπεται.—Ἕκτωρ ὑπ' Ἀχιλλέως φονεύεται.—Οἱ ἱερεῖς τοῖς θεοῖς βοῦς θύουσιν.—Κῦρος παῖς ἦν ἀγαθῶν γονέων.—Οἱ ἀχάριστοι τοὺς γονέας ἀτιμάζουσιν.—Πείθου, ὦ παῖ, τοῖς γονεῦσιν.—Τηλέμαχος ἦν Ὀδυσσέως υἱός.—Βούλου τοὺς γονέας πρὸ παντὸς ἐν τιμαῖς ἔχειν.—Οἱ τῶν γραῶν λῆροι τὰ ὦτα τρύχουσιν.—Καλῶς ἄρχεις, ὦ βασιλεῦ.—Αἱ γρᾶες πολυλόγοι εἰσίν.—Οἱ νομεῖς τὴν βοῶν ἀγέλην εἰς νομὴν ἄγουσιν.—Ὅμηρος τοὺς Ἥρας ὀφθαλμοὺς τοῖς τῶν βοῶν εἰκάζει.—Πάτροκλος φίλος ἦν Ἀχιλλέως.—Κῦρον, τὸν Περσῶν βασιλέα, ἐπί τε τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ σοφίᾳ θαυμάζομεν.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Ὁ βασιλεὺς ἔχει ἐπιμέλειαν τῶν πολιτῶν.—Αἱ ἀγέλαι ἀκολουθοῦσι τοὺς ποιμένας.—Βόες θυσιάζονται ὑπὸ τῶν ἱερέων εἰς τοὺς θεούς.—Αἱ γραῖαι βασανίζουσι μὲ τὴν φλυαρίαν (Δοτ.) τὰ ὦτα [ἡμῶν].—Ἐξουσιάζετε ἤδη, ὦ βασιλεῖς.—Ὦ ἱερεῦ, θυσίαζε εἰς τὸν Θεὸν βοῦν.—Καθῆκον τοῦ καλοῦ ποιμένος εἶνε (ἔ σ τ ι μετὰ Γεν.) νὰ ἔχῃ ἐπιμέλειαν τῆς ἀγελάδας.—Τὰ τέκνα ἀγαπῶσι τοὺς γονεῖς.

§ 41. *Β'. Ὀνόματα λήγοντα εἰς* ης, ες, ως *(Γ.* ωος*) καὶ* ως *καὶ* ω *(Γ.* οος*),* ας *(Γ.* αος*),* ος *(Γ.* εος*).*

1. Ἡ ῥίζα τῶν ὀνομάτων τῆς τάξεως ταύτης λήγει εἰς ς· περὶ δὲ τῆς διατηρήσεως ἢ ἀποβολῆς τοῦ σ ἰσχύει ὁ αὐτὸς κανών, ὅστις καὶ περὶ τοῦ υ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ τῆς προηγουμένης τάξεως· παραμένει δηλονότι εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως καὶ πρὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συμφώνων, ἐκπίπτει ὅμως ἐν τῷ μέσῳ δύο φωνηέντων. Εἰς δὲ τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν ἐκπίπτει τὸ ἓν σ, οἷον· ὁ θώς, Δοτικ. τοῖς θωσί(ν).

1) Ὀνόματα εἰς ης καὶ ες.

2. Αἱ καταλήξεις ης (Ἀρσ. καὶ Θηλ.), ες (Οὐδ.) ἀνήκουσι μόνον εἰς ἐπίθετα καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα ἐκ συνθέτων ἐπιθέτων προελθόντα. Τὸ δὲ εἰς ες οὐδέτερον παριστᾷ τὴν καθαρὰν ῥίζαν.

3. Τὰ ὀνόματα τῆς τάξεως ταύτης συναιροῦνται καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις ἀποβάλλοντα τὸ σ, ἐξαιρουμένης τῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς τοῦ ἑνικοῦ καὶ τῆς δοτικῆς τοῦ πληθυντικοῦ· τὰ δὲ εἰς **κλέης** συναιρούμενα ἤδη εἰς τὴν ἑνικὴν ὀνομαστικήν (εἰς **κλῆς**), πάσχουσι διπλῆν συναίρεσιν εἰς τὴν Ἑνικ. Δοτ.

	Ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀ.	ὁ, ἡ σαφής	τὸ σαφές	(σαφέ-ες) σαφεῖς	(σαφέ-α) σαφῆ
Γ.	(σαφέ-ος) σαφοῦς		(σαφέ-ων) σαφῶν	
Δ.	(σαφέ-ϊ) σαφεῖ		σαφέ-σι(ν)	
Α.	(σαφέ-α) σαφῆ	σαφές	(σαφέ-ας) σαφεῖς	(σαφέ-α) σαφῆ
Κ.	σαφές	σαφές	(σαφέ-ες) σαφεῖς	(σαφέ-α) σαφῆ
Δυϊκ. Ὀ. Α. Κ.			σαφέ-ε σαφῆ	
Γ. καὶ Δ.			σαφέ-οιν σαφοῖν	

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀ.	ἡ τριήρης	τριήρε-ε καὶ τριήρη	(τριήρε-ες) τριήρεις
Γ.	(τριήρε-ος) τριήρους	τριη-ρέοιν καὶ τριήροιν	τριηρέ-ων καὶ τριήρων
Δ.	(τριήρε-ϊ) τριήρει	κτλ.	τριήρε-σι(ν)
Α.	(τριήρε-α) τριήρη		(τριήρε-ας) τριήρεις
Κ.	τριῆρες		(τριήρε-ες) τριήρεις

	Ἑνικός.	
Ὀνομ.	Σωκράτης	(Περικλέης) Περικλῆς
Γεν.	Σωκράτους	(Περικλέε-ος) Περικλέους
Δοτ.	Σωκράτει	(Περικλέε-ϊ) (Περικλέει) Περικλεῖ
Αἰτ.	Σωκράτη	(Περικλέε-α) Περικλέα
Κλητ.	Σώκρατες	(Περίκλεες) Περίκλεις

Σημ. ά. Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ συναίρεσις τοῦ δυϊκοῦ τριήρεε=τριήρη· καθότι τὸ εε συναιρεῖται εἰς η καὶ ὄχι, ὡς ἀλλαχοῦ, εἰς ει.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. β'. Εἰς τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς ης, εες τὸ εα τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ δὲν συναιρεῖται εἰς η (ὡς ἐν τῷ σαφέα=σαφῆ), ἀλλὰ εἰς ᾱ, οἷον· τὸ ἀκλεὴς (ἄδοξος) ἔχει τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ καὶ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου πληθυντικοῦ ἀκλεέα=ἀκλεᾶ· τὰ εἰς ιης ὅμως καὶ υης ἔχουσιν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, οἷον· ὑγιής ὑγιᾶ καὶ ὑγιῆ, ὑπερφυής (ὑπερφυσικός), ὑπερφυᾶ καὶ ὑπερφυῆ. Τὰ δὲ εἰς αης μόνον εἰς η, οἷον· αὐτοδαὴς (αὐτοδίδακτος), ῆ, ἡλιοκαής, ῆ.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ενης, κράτης, σθένης, γένης, φάνης καὶ μένης, κύρια ὀνόματα, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ἄρης (Γ. Ἄρεως καὶ Ἄρεος), εἰς μὲν τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν κλίνονται κατά τε τὴν τρίτην καὶ τὴν πρώτην κλίσιν, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν ἐν γένει κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, καὶ διὰ τοῦτο καλοῦνται ἑτερόκλιτα, οἷον· Σωκράτεα=Σωκράτη καὶ την, Αἰτ. Πληθ. Σωκράτας· Ἀριστοφάνης, Αἰτιατ. Ἀριστοφάνη καὶ νην, Αἰτ. Πληθ. Ἀριστοφάνας. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τῶν εἰς κλῆς δὲν εἶνε εὔχρηστος παρὰ τοῖς δοκίμοις Ἀττικοῖς ἡ αἰτιατικὴ οὔτε εἰς κλῆν οὔτε εἰς κλῆ· λέγεται π.χ. πάντοτε Θεμιστοκλέα Σοφοκλέα.

Σημ. δ'. Ἀξιοπαρατήρητος εἶνε ὁ τονισμὸς τῆς γενικῆς εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ δυϊκόν· τριήρων, τριήροιν (ἀντὶ τριηρῶν, τριηροῖν), ἐναντίον τοῦ ἐν τῇ § 10, 2, 2, ΙΙ κανόνος. Ἐκτὸς δὲ τοῦ τριήρης ἔχουσι τὸν τονισμὸν τοῦτον εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τὸ αὐτάρκης (ἐπαρκῶν εἰς ἑαυτόν) καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς ήθης, οἷον· αὐτάρκων, συνήθων.

ΙΘ'. Γύμνασμα.

Ἀκρατής, ές, ἀκόλαστος, ἄσωτος.	δουλεία, ἡ.	σοφιστής, ὁ.
ἀληθής, ές.	Ἰνδική, ἡ.	κάλαμος, ὁ.
ἀτυχής, ές.	ὁμιλῶ, συναναστρέφομαι μετά τινος (Δοτ.).	ποταμός, ὁ.
ἀφανής, ές.	σωτηρία, ἡ.	τόπος, ὁ.
ἑλώδης, ῶδες.	τραγῳδία, ἡ.	αἰσχρός, ά, όν, ἄσχημος.
Ἡρακλῆς, ὁ.	Ἀναξαγόρας, ου, ὁ.	ἑλεῶ, εὐσπλαγχνίζομαι.
Σοφοκλῆς, ὁ.	Ἐπαμεινώνδας, ου, ὁ.	

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Αἱ Σοφοκλέους τραγῳδίαι καλαί εἰσιν.—Περικλέα ἐπὶ τῇ σοφίᾳ θαυμάζομεν.—Σωκράτει πολλοὶ μαθηταὶ ἦσαν.—Ἡ Ἰνδικὴ παρά τε τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς ἑλώδεις τόπους φέρει καλάμους πολλούς.—Λέγε ἀεὶ τὰ ἀληθῆ, ὦ παῖ.—Ἀναξαγόρας ὁ σοφιστὴς διδάσκαλος ἦν Περικλέους.—Ὦ Ἡράκλεις, τοῖς ἀτυχέσι σωτηρίαν πάρεχε.—Ἐπαμεινώνδας πατρὸς ἦν ἀφανοῦς.—Ἐλέει τὸν ἀτυχῆ ἄνθρωπον.—Ὀρέγεσθε, ὦ νεανίαι, ἀληθῶν λόγων.—Οἱ ἀκρατεῖς αἰσχρὰν δουλείαν δουλεύουσιν.—Μὴ ὁμίλει ἀκρατεῖ ἀνθρώπῳ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄ π λ ο ῦ ν.

Ὁ Περικλῆς εἶχε (Περικλεῖ ἦν) θαυμαστὴν σοφίαν.—Εὐσπλαγχνίζου τοὺς ἀτυχεῖς ἀνθρώπους.—Πολλοὶ νέοι ἦσαν μαθηταὶ [τοῦ] Σωκράτους.—Ὁ ἀκόλαστος δουλεύει δουλείαν αἰσχράν.—[Τὸν] Σοφοκλέα θαυμάζομεν διὰ τὰς ὡραίας τραγῳδίας [του].—Οἱ ἀληθεῖς λόγοι εὑρίσκουσι πίστιν.—Εὐσπλαγχνιζόμεθα τὸν βίον τῶν ἀτυχῶν ἀνθρώπων.—Μὴ συναναστρέφου μετ' ἀκολάστων ἀνθρώπων.

§ 42. 2) *Ὀνόματα εἰς* **ως** *Γ.* **ωος**, *καὶ εἰς* **ως** *καὶ* **ω**, *Γ.* **οος=ους.**

Καὶ εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ὀνομάτων τούτων ἀνήκει τὸ συριστικὸν **σ**. Ἴδε § 41, 1.

α.) **ως** *Γεν.* **ωος.**

Εν. Ὁ.	ὁ, ἡ θώς (τσακάλι)	Πλ. θῶ-ες	Ἕν. ὁ ἥρως	Πλ. ἥρω-ες
Γ.	θω-ός	θώ-ων*	ἥρω-ος	ἡρώ-ων
Δ.	θω-ί	θωσι(ν)	ἥρω-ι	ἥρω-σι(ν)
Α.	θῶ-α	θῶ-ας	ἥρω-α καὶ ἥρω	ἥρω-ας καὶ ἥρως
Κ.	θώς	θῶ-ες	ἥρως	ἥρω-ες
Δυϊκ. Ὁ.Α.Κ. θῶ-ε, Γ. καὶ Δ. θώ-οιν*			Δυϊκ. ἥρω-ε, ἡρώ-οιν	

β'. **ως** *καὶ* **ω**, *Γεν.* **οος=ους.**

Τὰ οὕτω καταλήγοντα οὐσιαστικὰ εἶνε πάντα θηλυκά. Καὶ ἡ μὲν κατάληξις **ως** ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ διετηρήθη μόνον παρὰ τῷ οὐσιαστικῷ **αἰδώς**, ὁ δὲ δυϊκὸς καὶ πληθυντικὸς σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς **ος** δευτερόκλιτα, ἑπομένως **αἰδοί, ἠχοί** κλπ.

Ἑνικ. Ὁ.	ἡ αἰδώς (Ῥιζ. αἰδος), (ἐντροπή)	ἡ ἠχώ (Ῥιζ. ἠχος)
Γ.	(αἰδό-ος) αἰδοῦς	(ἠχό-ος) ἠχοῦς
Δ.	(αἰδό-ϊ) αἰδοῖ	(ἠχό-ϊ) ἠχοῖ
Α.	(αἰδό-α) αἰδῶ	(ἠχό-α) ἠχώ**
Κ.	(αἰδό-ϊ) αἰδοῖ	(ἠχό-ϊ) ἠχοῖ

Κ'. Γύμνασμα.

Δμώς, ὁ (§ 32, Ἐξαιρ.), δοῦλος. πάτρως, ὁ, πατρός. θεῖος ἐκ Γοργώ, ἡ. αἰδώς, ἡ, ἐντροπή.

* Περὶ τοῦ τόνου ἴδε § 32, Γ'. Ἐξαιρέσεις.

** Ἀξιοπαρατήρητος εἶνε ὁ παρὰ τοὺς κανόνας τονισμὸς εἰς πάντα πλὴν τοῦ αἰδώς (καὶ τοῦ Ἰωνικοῦ Ἠώς, Αἰτιατ. Ἠῶ).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κλειώ, ἡ.
Ἐρατώ, ἡ.
εὐεστώ, ἡ, εὐτυχία.
πειθώ, ἡ, δύναμις τοῦ πείθειν.
Λυσίας, ου, ὁ.
ἱστοριογράφος, ὁ.
σέβας, τό, μόνον εἰς τὴν Ἐν. Ὀνομ. καὶ Αἰτ. εὑρίσκεται.
κῆπος, ου, ὁ.
πρόσωπον, τό.
λυπηρός, ά, όν.
λυρικός, ή, όν.
βλέπω.
προσβλέπω.
ψεύδω, διαψεύδω, ἀπατῶ.
πρόσειμι, εἶμαι πλησίον, προσυπάρχω.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ὅμηρος ᾄδει πολλοὺς ἥρωας (ἢ ἥρως).—Τὴν τῶν ἡρώων ἀρετὴν θαυμάζομεν.—Οἱ δμῶες βίον λυπηρὸν ἄγουσιν.—Ὁ τοῦ πάτρως κῆπος καλός ἐστιν.—Ὀρέγου, ὦ παῖ, τῆς αἰδοῦς.—Αἰδὼς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἕπεται.—Λυσίαν ἐπὶ τῇ πειθοῖ καὶ χάριτι θαυμάζομεν.—Τῇ αἰδοῖ πρόσεστι τὸ σέβας.—Μὴ πρόσβλεπε τὸ Γοργοῦς πρόσωπον.—Ὦ Ἠχοῖ, ψεύδεις πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους.—Πάντες ὀρέγονται εὐεστοῦς.—Πρέπει παιδὶ καὶ νεανίᾳ αἰδῶ ἔχειν.—Κλειὼ καὶ Ἐρατὼ Μοῦσαί εἰσι· καὶ τὴν μὲν Κλειὼ θεραπεύουσιν οἱ ἱστοριογράφοι, τὴν δὲ Ἐρατὼ οἱ λυρικοὶ ποιηταί.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Ὁ Ὅμηρος ᾄδει τὸν ἥρωα Ἀχιλλέα.—Ἡ ἀνδρεία τοῦ ἥρωος εἶνε θαυμαστή.—Οἱ δοῦλοι διάγουσι λυπηρὸν βίον.—Ὁ θεῖος ἔχει (τῷ θείῳ ἐστί) ὡραῖον κῆπον.—Πάντες χαίρουσιν εἰς τὴν εὐτυχίαν [αὐτῶν].—Ἔχε ἐντροπήν, ὦ νέε.—Θαύμαζε τὰς πράξεις τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν.—Θαυμάζομεν τὴν πειθὼ καὶ χάριν τοῦ Λυσίου.—Ὑπὸ τῆς Ἠχοῦς πολλάκις ἀπατώμεθα.

§ 45. 3) *Ὀνόματα εἰς* ας, *Γ.* αος, *καὶ εἰς* ος, *Γ.* εος=ους.

α.) ας *Γεν.* αος.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι μόνον ὀλίγα τινὰ οὐδέτερα. Ἀνήκει δὲ εἰς τὴν ῥίζαν αὐτῶν τὸ ς. Ἴδε § 41, 1.

Ἑνικ. Ὀ.	τὸ σέλας (λάμψις)	τὸ κρέας
Γ.	σέλα-ος	(κρέα-ος) κρέως
Δ.	σέλα-ϊ καὶ σέλᾳ	(κρέα-ϊ) κρέᾳ
Δ.Ο.Α.Κ.	σέλα-ε	(κρέα-ε) κρέᾰ
Γ.Δ.	σελά-οιν	(κρεά-οιν) κρεῶν
Πληθ. Ὀ.	σέλα-α καὶ σέλᾱ	(κρέα-α) κρέᾰ
Γ.	σελά-ων	(κρεά-ων) κρεῶν
Δ.	σέλα-σι(ν)	κρέα-σι(ν)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Κατὰ τὸ σέλας κλίνεται μόνον τὸ δέπας (ποτήριον)· κατὰ δὲ τὸ κρέας τὸ γῆρας καὶ τὸ γέρας (τιμητικὸν δῶρον). Εἰς δὲ τὰ δύο τελευταῖα ὀνόματα προσθέτομεν ἄλλα δύο, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς τ, τὸ τέρας καὶ τὸ κέρας, διότι ταῦτα ἀποβάλλοντα τὸ τ συναιροῦνται καθ' ὅμοιον τρόπον· καὶ τὸ μὲν κέρας εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς κλίνεται κατὰ τὸ κρέας, ἔχει ὅμως ἐκτὸς τῶν συνηθημένων τύπων καὶ τοὺς κανονικοὺς μετὰ τοῦ τ, ἑπομένως κέρᾱτος καὶ κέρως, κέρᾱτι καὶ κέρᾳ, κέρατα καὶ κέρᾱ, κερᾱ́των καὶ κερῶν, κέρασι(ν), κέρᾱτε καὶ κέρᾱ, κερᾱ́τοιν καὶ καιρῷν· τὸ δὲ τέρας ἔχει μὲν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους μόνον εἰς τὸν πληθυντικόν, συνήθεις ὅμως εἶνε οἱ συνηθημένοι, ἑπομένως τέρα, τερῶν· ἄλλως ὅμως κλίνεται κανονικῶς, ἑπομένως· τέρατος, τέρατι.

ΚΑ'. Γύμνασμα.

Ἀνδρεία, ἡ.	πρόβατον, τό.	δύσκολος, ον.
διατροφή, ἡ.	θεμέλιον, τό.	πέμπω.
εὐεξία, ἡ (ἐκ τοῦ εὖ καὶ ἔχω).	φάρμακον, τό, ἰατρικόν.	προτρέπω.
		σημαίνω.
ἔλαφος, ου, ὁ.	σάλπιγξ, ιγγος, ἡ.	ὑπάρχω.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις τέρα πέμπουσιν.—Τῶν ἐν γήρᾳ κακῶν φάρμακον ὁ θάνατός ἐστιν.—Τὰ γέρα τοὺς στρατιώτας εἰς ἀνδρείαν προτρέπει*.—Ἐξ αἰγῶν καὶ προβάτων γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφὴν ὑπάρχει.—Κέρασι καὶ σάλπιγξιν οἱ στρατιῶται σημαίνουσιν.—Ποικίλων κρεῶν γευόμεθα.—Καλοῦ γήρως θεμέλιον ἐν παισὶν ἐστιν ἡ τοῦ σώματος εὐεξία.—Οἱ ἔλαφοι κέρα ἔχουσιν.—Δύσκολος ὁ ἐν γήρᾳ βίος (δηλ. ἐστίν).

Ἁπλοῦν.

Ὑπὸ τῶν θεῶν πέμπονται εἰς τοὺς ἀνθρώπους τέρατα.—Τὰ κακὰ τοῦ γήρατος παύει ὁ θάνατος.—Διὰ τιμητικῶν δώρων (Δοτ.) προτρέπονται οἱ στρατιῶται εἰς ἀνδρείαν.—Χαῖρε, ὦ ἄνερ, εἰς τὰ τιμητικὰ δῶρα.—Θαυμάζομεν τὰ ὡραῖα κέρατα τοῦ ἐλαφίου.—Τὸ γῆρας ἀκολουθοῦσι κακά.—Ὑπόφερε τοὺς μόχθους τοῦ γήρατος.

β'.) ος, *Γεν.* εος=ους.

Τὰ οὐσιαστικὰ τῆς τάξεως ταύτης εἶνε ὡσαύτως οὐδέτερα καὶ εἰς τὴν ῥίζαν αὐτῶν ἀνήκει τὸ συριστικὸν ς· ἴδε § 41, 1. Εἰς δὲ τὴν ὀνομαστικὴν τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης ε ἐτράπη εἰς ο.

---

* Ἀττικὴ σύνταξις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑνικ. Ὀ.	τὸ γένος	τὸ κλέος (δόξα)
Γ.	(γένε-ος) γένους	(κλέε-ος) κλέους
Δ.	(γένε-ϊ) γένει	(κλέε-ϊ) κλέει
Δ.Ο.Α.Κ.	(γένε-ε) γένη	(κλέε-ε) κλέη
Γ.Δ.	(γενέ-οιν) γενοῖν	(κλεέ-οιν) κλεοῖν
Πληθ. Ὀ.	(γένε-α) γένη	(κλέε-α) κλέᾱ
Γ.	γενέ-ων καὶ γενῶν	(κλεέ-ων) κλεῶν
Δ.	γένε-σι(ν)	κλέε-σι(ν)

Σημ. β'. Περὶ τῆς ἐν τῷ δυϊκῷ συναιρέσεως ε-ε εἰς η (ὄχι εἰς ει) ἴδε § 41, Σημ. ά.* προηγουμένου δὲ φωνήεντος, τοῦ πληθυντικοῦ τὸ εα συναιρεῖται εἰς α (ὄχι η), οἷον· κλέεα=κλέᾱ. Παρβλ. Περικλέᾱ (§ 41, Σημ. β'.).

ΚΒ'. Γύμνασμα.

Ἄνθος, τό.	μῆκος, τό.	δύσκολος, ον.
εἶδος, τό.	ὕψος, τό.	θνητός, ή, όν.
θάλπος, τό, ζέστη.	ψεῦδος, τό.	πονηρός, ά, όν.
ψῦχος, τό.	ἔαρ, ἔαρος, τό.	ἀσφαλής, ές.
κέρδος, τό.	γῆ, ἡ.	κρίνω, χωρίζω, κρίνω,
κλέος, τό, δόξα· Πληθ.	ζημία, ἡ.	δικάζω, ἐκλέγω.
ἔνδοξοι πράξεις.	χαλκός, ὁ.	ἀλλά, Σύνδ. ἐναντιωμ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἡ γῆ καλοῖς ἄνθεσι θάλλει.—Μὴ ἀπέχου ψύχους καὶ θάλπους.—Τὸ καλὸν οὐ μήκει χρόνου κρίνομεν, ἀλλ' ἀρετῇ.—Οὐκ ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει (δηλ. ἐστίν).—Μὴ ψεύδη λέγε.—Ἀπέχου πονηρῶν κερδῶν.—Κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει*.—Κάτοπτρον εἴδους χαλκοῦ, οἶνος δὲ νοῦ (δηλ. ἐστίν).—Οἱ ἄνθρωποι κλέους ὀρέγονται.—Θαυμάζομεν τὰ τῶν ἀνδρῶν κλέα.

Ἁπλοῦν.

Ἀπέχου τοῦ κακοῦ κέρδους.—Χαίρομεν εἰς τὰ ὡραῖα ἄνθη τοῦ ἔαρος.—Μὴ ἀποφεύγῃς, ὦ νέε, τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην**.—Φεῦγε τὸ κακὸν κέρδος***.—Τὸ ψεῦδος ἀκολουθεῖ τιμωρία.—Θαυμάζομεν τοὺς Ἕλληνας διὰ τὰς ἐνδόξους πράξεις (ἐπὶ μετὰ Δοτ.).—Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ ἔρωτος (Δοτ.) τῆς δόξης προτρέπονται εἰς ὡραίας πράξεις (ἐπὶ μετὰ Αἰτ.).—Αἱ ἔνδοξοι πράξεις τῶν στρατιωτῶν θαυμάζονται.

---

* Ἀττικὴ σύνταξις. ** Ἀμφότερα τὰ οὐσιαστικὰ εἰς τὸν πληθυντικόν.
*** Πληθυντικῶς.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 44. Γ'. Ὀνόματα εἰς ις, υς, ι, υ.

1) Ὀνόματα εἰς ῑς, ῡς (Γ. ῐος, ῠος).

Ἑνικ. Ὀ.	ὁ κῑς (σιταρόψειρα)	ὁ,ἡ σῡς (γουροῦνι)	ὁ ἰχθῡ́ς
Γ.	κῑ-ός	σῡ-ός	ἰχθῡ́-ος
Δ.	κῑ-ί	σῡ-ί	ἰχθῡ́-ϊ
Α.	κῖν	σῦν	ἰχθῡ́ν
Κ.	κῖ	σῦ	ἰχθῡ́
Δ.Ο.Α.Κ.	κῑ́-ε	σῡ́-ε	ἰχθῡ́-ε
Γ.Δ.	κῑ-οῖν	σῡ-οῖν	ἰχθῡ́-οιν
Πληθ. Ὀ.	κῑ́-ες	σῡ́-ες	ἰχθῡ́-ες
Γ.	κῑ-ῶν	σῡ-ῶν	ἰχθῡ́-ων
Δ.	κῑ-σί(ν)	σῡ-σί(ν)	ἰχθῡ́-σι(ν)
Α.	κῑ́-ας	σῦς	ἰχθῦς
Κ.	κῑ́-ες	σῡ́-ες	ἰχθῡ́-ες

ΚΓ'. Γύμνασμα.

Βότρῡς, ῦος, ὁ, σταφυλή.
μῦς, μῡός, ὁ, ποντικός.
στάχῡς, ῦος, ὁ.
παγίς, ίδος, ἡ.
ἄμπελος, ἡ.
βάτραχος, ὁ.
Σύρος, ὁ, κάτοικος τῆς Συρίας.
ἄγκιστρον, τό.
ἄγριος, ία, ιον.
ἴσος, η, ον.
ἀγρεύω, συλλαμβάνω, πιάνω.
ἀνακύπτω, σηκώνω τὴν κεφαλὴν ἐπάνω.
βασιλεύω, μετὰ Γεν. συντ.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Οἱ ἰχθύες ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνακύπτουσιν.—Οἱ θηρευταὶ τὰς ἀγρίας σῦς ἀγρεύουσιν.—Ἡ ἄμπελος φέρει βότρυς.—Ἡ γῆ φέρει στάχυς καὶ βότρυς.—Οἱ μύες παγίσιν ἀγρεύονται.—Οἱ Σύροι σέβονται τοὺς ἰχθῦς ὡς θεούς.—Τοῖς μυσὶ μάχη ποτὲ ἦν πρὸς τοὺς βατράχους.—Ἀγκίστροις ἐνεδρεύομεν τοὺς ἰχθῦς.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Τὰ ὀψάρια πιάνομεν μὲ τὰ ἀγκίστρια.—Ὁ κυνηγὸς ἐνεδρεύει τὸν ἀγριόχοιρον.—Αἱ σταφυλαὶ καὶ οἱ στάχυες εἶνε ὡραῖοι.—Τὸ κλῆμα φέρει σταφυλάς.—Οἱ βάτραχοι εἶχόν ποτε (Δοτ. μετὰ τοῦ ἦν) μάχην πρὸς τοὺς ποντικούς.—Ἔχομεν ὡραίας σταφυλὰς εἰς τὰ κανίστρια.—Πιάνομεν τοὺς ποντικοὺς μὲ παγίδας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 45. 2) *Ὀνόματα εἰς* ῐς, ῐ, ῠς, ῠ.

Τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης (ι καὶ υ), ἐκτὸς τῆς ὀνομαστικῆς παραμένει μόνον εἰς τὴν ἑνικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν, κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις τρέπεται εἰς ε. Περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς γενικῆς τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, τῆς ληγούσης εἰς **ως** καὶ **ων**, πρβλ. § 29 Σημ. 6′.

Ἑνικ. Ὀ.	ἡ πόλις	ὁ πῆχυς	τὸ σινᾶπῐ	τὸ ἄστῠ
Γ.	πόλε-ως	πήχε-ως	σινάπ-εος	ἄστε-ος
Δ.	πόλει	πήχει	σινάπει	ἄστει
Α.	πόλιν	πῆχυν	σίναπι	ἄστυ
Κ.	πόλι	πῆχυ	σίναπι	ἄστυ
Δ.Ο.Α.Κ.	πόλε-ε	πήχε ε	σινάπε-ε	ἄστε-ε
Γ.Δ.	πολέ-οιν	πηχέ-οιν	σιναπέ-οιν	ἀστέ-οιν
Πληθ. Ὀ.	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄστη
Γ.	πόλε-ων	πήχε-ων	σιναπέ-ων	ἀστέ-ων
Δ.	πόλε-σι(ν)	πήχε-σι(ν)	σινάπε-σι(ν)	ἄστε-σι(ν)
Α.	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄστη
Κ.	πόλεις	πήχεις	σινάπη	ἄστη

Σημ. ά. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ εἰς ῠ́ς, εῖα, ῠ́ (§ 50, 1 καὶ Σημ. 6′.) ἐπίθετα, τῶν ὁποίων ἡ κλίσις κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τῆς τῶν οὐσιαστικῶν, καθόσον ἡ ἑνικὴ γενικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ ἔχει τὸν συνήθη τύπον εος (ὄχι εως), καὶ ἡ Πληθ. Ὀνομ., Αἰτ. καὶ Κλ. τοῦ οὐδετέρου πάντοτε τὸν ἀσυναίρετον τύπον έα. Ἑπομένως·

Ἑ. Ο.	γλυκύς	γλυκεῖα	γλυκύ	Πλ.Ο.	γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα
Γ.	γλυκέ-ος	γλυκείᾱς	γλυκέ-ος	Γ.	γλυκέων	γλυκειῶν	γλυκέων
Δ.	γλυκεῖ	γλυκείᾳ	γλυκεῖ	Δ.	γλυκέσι(ν)	γλυκείαις	γλυκέσι(ν)
Α.	γλυκύν	γλυκεῖαν	γλυκύ	Α.	γλυκεῖς	γλυκείᾱς	γλυκέα
Κ.	γλυκύ	γλυκεῖα	γλυκύ	Κ.	γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα
Δυϊκ. Ὀ. Α. Κ.				γλυκέε	γλυκείᾱ	γλυκέε	
Γ. καὶ Δ.				γλυκέοιν	γλυκείαιν	γλυκέοιν	

Τοὐναντίον τὰ εἰς ῦς, ῦ ἐπίθετα ἔχουσι μὲν πάλιν εἰς τὴν ἑνικὴν γενικὴν εος, κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως κλίνοντα παντελῶς ὁμοίως πρὸς τὰ οὐσιαστικά, οἷον· ὁ καὶ ἡ δίπηχυς, τὸ δίπηχυ, τὰ δίπήχη, τῶν διπήχεων, ἀλλὰ τοῦ καὶ τῆς διπήχεος.

Σημ. 6′. Οὐσιαστικά τινα εἰς ῐς, ὡσαύτως δὲ τὰ εἰς ις, ι ἐπίθετα, οἷον· ἴδρις, ἴδρι (εἰδήμων), ἔχουσι τὴν κανονικὴν εἰς ιος κλπ. κλίσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ὄνομα ἡ ἔγχελυς εἰς τὸν ἑνικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑνικ. Ὀ.	ὁ,ἡ πόρτις (μοσχάριον)	ἡ ἔγχελυς	ὁ,ἡ οἶς (πρόβατον)
Γ.	πόρτι-ος	ἐγχέλυ-ος	οἰός
Δ.	πόρτι-ι πόρτῑ	ἐγχέλυ-ϊ	οἰί
Α.	πόρτιν	ἔγχελυν	οἶν
Κ.	πόρτι	ἔγχελυ	οἶς
Δ. Ο.Α.Κ.	πόρτι-ε	ἐγχέλε-ε	οἶε
Γ.Δ.	πορτί-οιν	ἐγχελέ-οιν	οἰαῖν
Πληθ. Ὀ.	πόρτι-ες πόρτῑς	ἐγχέλεις	οἶες
Γ.	πορτί-ων	ἐγχέλε-ων	οἰῶν
Δ.	πόρτι-σι(ν)	ἐγχέλε-σι(ν)	οἱσί(ν)
Α.	πόρτι-ας πόρτῑς	ἐγχέλεις	οἶας καὶ οἶς
Κ.	πόρτι-ες πόρτῑς	ἐγχέλεις	οἶες

ΚΔ'. Γύμνασμα.

Βρῶσις, εως, ἡ, τὸ τρώγειν.
κτῆσις, εως, ἡ, ἀπόκτησις.
ὄνησις, εως, ἡ, ὠφέλεια.
πόσις, εως, ἡ, τὸ πίνειν.
πρᾶξις, εως, ἡ.
σπάνις, εως, ἡ, ἔλλειψις.
στάσις, εως, ἡ.
σύνεσις, εως, ἡ.
ὕβρις, εως, ἡ, ἀλαζονεία, ὕβρις.
φύσις, εως, ἡ.
φύλαξ, ακος, ὁ.
κτῆμα, ατος, τό.
τεῖχος, ους, τό.
ἀρχή, ἡ, ἔναρξις· ἐξουσία· Πληθυντ. αἱ ἀρχαί=οἱ ἄρχοντες.
ἀσέλγεια, ἡ.
ἔνδεια, ἡ, ἔλλειψις, στέρησις.
ἐπιθυμία, ἡ.
καρπός, οῦ, ὁ.
κόσμος, ου, ὁ, τάξις, στολισμός, 2ον ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.
νόμος, ου, ὁ.
πόλεμος, ου, ὁ.
πύργος, ου, ὁ.
δῶρον, ου, τό.
βέβαιος, ᾱ, ον.
θνητός, ὁ.
μόνος, η, ον.
διάφορος, ον.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ἀσέλγεια τίκτει ὕβριν.—Ἐν πόσει καὶ βρώσει πολλοί εἰσιν ἑταῖροι, ἐν δὲ σπουδαίῳ πράγματι ὀλίγοι.—Ὁ πλοῦτος σπάνεως καὶ ἐνδείας τοὺς ἀνθρώπους λύει.—Ἔπου τῇ φύσει.—Αἱ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐπιθυμίαι πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας παρέχουσι.—Ἐν ταῖς πόλεσιν αἱ ἀρχαὶ νόμων φύλακές εἰσιν.—Ἀπέχεσθε, ὦ πολῖται, στάσεων.—Ὀρέγεσθε, ὦ ἄνδρες, καλῶν πράξεων.—Διάφοροί εἰσιν αἱ τῶν θνητῶν φύσεις.—Ἐξ ὕβρεως πολλὰ κακὰ γίγνεται.—Κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει.—Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ συνέσεως οὐκ ἀσφαλῆ κτήματά εἰσιν.—Οἱ τῶν συκῶν καρποὶ γλυκεῖς εἰσιν.—Ἀρετῆς βέβαιαί εἰσιν αἱ κτήσεις μόναι.—Πολλὰ ἄστη τείχη ἔχει.—Οἱ τοῦ ἄστεος πύργοι βέβαιοί εἰσιν.—Οἱ πύργοι τῷ ἄστει κόσμος εἰσίν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ πλοῦτος παύει τὴν ἔλλειψιν.—Εἰς τὴν πόλιν οἱ ἄρχοντες εἶνε φύλακες τῶν νόμων.—Ἐπιθύμει, ὦ νέε, τὰς καλὰς πράξεις.—Μόνη ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀρετῆς εἶνε βεβαία.—Οἱ καλοὶ νόμοι φέρουσι στολισμὸν εἰς τὴν πόλιν.—Οἱ στρατιῶται μάχονται περὶ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως.

§ 46. *Ἀνώμαλα οὐσιαστικὰ τῆς τρίτης κλίσεως.*

1. Ἀνήρ, ἴδε § 35· γάλα, γόνυ, δόρυ, οὖς § 38· χείρ § 34, Σημ. 6'.

2. Γυνή, ἡ, Γεν. γυναικός, Δοτ. γυναικί, Αἰτ. γυναῖκα, Κλ. γύναι· Πληθ. γυναῖκες, γυναικῶν, γυναιξί(ν), γυναῖκας.

3. Ζεύς, Γ. Διός, Δ. Διί, Α. Δία, Κ. Ζεῦ.

4. Θρίξ, ἡ, Γ. τρῑχ-ός, Δ. Πληθ. θριξί(ν), ἴδε § 7, 10.

5. Κλεῖς, ἡ, Γ. κλειδ-ός, Δ. κλειδ-ί, Α. κλεῖν· Πληθ. Ὀν. κλεῖδες, Α. κλεῖς.

6. Κύων, ὁ καὶ ἡ, Γ. κυν-ός, Δ. κυν-ί, Α. κύνα, Κ. κύον· Πληθ. κύνες, κυνῶν, κυσί(ν), κύνας.

7. Μάρτυς, ὁ, Γ. μάρτυρος. Δ. μάρτυρι, Α. μάρτυρα, Κ. μάρτυς· Δοτ. Πληθ. μάρτῡσι(ν).

8. Ναῦς, ἡ, Γ. νεώς, Δ. νηΐ, Α. ναῦν, (Κ. ναῦ)· Δυϊκ. Γ. καὶ Δ. νεοῖν (ἡ Ὀν. καὶ Αἰτ. δὲν εὑρίσκονται)· Πληθ. νῆες, νεῶν, ναυσί(ν), ναῦς. Παρβλ. γραῦς καὶ βασιλεύς § 40.

9. Ὕδωρ, τό, Γ. ὕδατος κλπ.

ΚΕ'. Γύμνασμα.

Ἐκκλησία, ἡ, συνέλευσις.
μαρτυρία, ἡ.
πέτρα, ἡ, βράχος.
ὠφέλεια, ἡ.
κίστη, ἡ, κιβώτιον.
Ἅδης, ου, ὁ.
κυβερνήτης, ου, ὁ, πηδαλιοῦχος.
Πολυδεύκης, ους, ὁ.
Ἀθηναῖος, ου, ὁ.
Αἰακός, οῦ, ὁ.
ἱστός, οῦ, ὁ, ἀργαλειός.
κύβος, ου, ὁ. εἶδος παιγνιδίου.
οἶκος, ου, ὁ, οἶκος, οἰκογένεια.
οἰκία, ἡ.
κτείς, ενός, ὁ, κτένιον.
κτενίζω.
σταγών, όνος, ἡ.
Αἰθίοψ, οπος.
Κάστωρ, ορος.
δέησις, εως, ἡ.
ἄπιστος, ον.
ἰθύνω, διευθύνω.
κοιλαίνω, κάμνω κοῖλον.
κομίζω.
σώζω.
σωτήρ, ῆρος, ὁ.
δέχομαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Αἱ γυναῖκες τῷ κόσμῳ χαίρουσιν.—Οἱ Ἕλληνες σέβονται Δία καὶ Ποσειδῶ καὶ Ἀπόλλω καὶ ἄλλους θεούς.—Ταῖς γυναιξὶν ἡ αἰδὼς πρέπει.—Οἱ κύνες τὸν οἶκον φυλάττουσιν.—Ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν ἰθύνει.—Αἱ σταγόνες τοῦ ὕδατος πέτραν κοιλαίνουσιν.—Τῆς γυναικός ἐστι τὸν οἶκον φυλάττειν.—Γυναικὸς ἀγαθῆς ἐστι σώζειν οἰκίαν.—Ἀεὶ εὖ πίπτουσι Διὸς κύβοι.—Οἱ κύνες τοῖς ἀνθρώποις ὠφέλειαν καὶ ἡδονὴν παρέχουσιν.—Αἱ τῶν μαρτύρων μαρτυρίαι πολλάκις ἄπιστοι.—Ἱστοὶ γυναικῶν ἔργα καὶ οὐκ ἐκκλησιαι (εἰσιν).—Κόμιζε, ὦ παῖ, τὴν τῆς κίστης κλεῖν.—Ὦ Ζεῦ, δέχου τὴν τοῦ ἀτυχοῦς δέησιν.—Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης τῶν νεῶν σωτῆρες ἦσαν.—Γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.—Οἱ Αἰθιοπες τὴν τρίχα μέλαιναν ἔχουσιν.—Ὦ γύναι, σῶζε τὴν οἰκίαν.—Τῷ κτενὶ τὰς τρίχας κτενίζομεν.—Αἰακὸς τὰς Ἅδου κλεῖς φυλάττει.

Ἁπλοῦν.

Εἰς τὰς γυναῖκας ὁ στολισμὸς φέρει ἡδονήν.—Εἶνε καθῆκον τῶν γυναικῶν (ἔστι τῶν) νὰ σώζωσι τὴν οἰκίαν.—Ὦ παιδίον, φέρε τὸ κλειδίον τῆς οἰκίας.—Αἱ γυναῖκες χαίρουσιν εἰς τὰς ὡραίας τρίχας (Δοτ.).—Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον (ἦσαν μετὰ Δοτ.) πολλὰ πλοῖα.—Μὴ ἐμπιστεύεσαι εἰς εἷς ὅλους τοὺς μάρτυρας—Ἔργον τῶν κυνῶν εἶνε νὰ φυλάττωσι τὴν οἰκίαν.—Ὁ Ζεὺς εἶχε (ἦσαν μετὰ Δοτ.) πολλοὺς ναούς.—Τὰ ὀψάρια ἀνακύπτουσιν ἀπὸ τὸ ὕδωρ·—Οἱ κυβερνῆται διευθύνουσι τὰ πλοῖα.—Εἰς τὴν γυναῖκα πρέπει ἡ εὐκοσμία.

§ 47. *Ἀνώμαλα ἐπίθετα.*

Ἑνικ. Ὀ.	πρᾶος	πραεῖα	πρᾶον
Γ.	πράου	πραείᾱς	πράου
Δ.	πράῳ	πραείᾳ	πράῳ
Α.	πρᾶον	πραεῖαν	πρᾶον
Κ.	πρᾶος, πρᾶε	πραεῖα	πρᾶον
Δ.Ο.Α.Κ.	πράω	πραείᾱ	πράω
Γ.Δ.	πράοιν	πραείαιν	πράοιν
Πληθ. Ὀ.	πρᾶοι καὶ πραεῖς	πραεῖαι	πραέα
Γ.	πραέων	πραειῶν	πραέων
Δ.	πραέσι(ν)	πραείαις	πραέσι(ν)
Α.	πράους καὶ πραεῖς	πραείᾱς	πραέα
Κ.	πρᾶοι καὶ πραεῖς	πραεῖαι	πραέα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑν. Ὁ.	πολύς	πολλή	πολύ	μέγας	μεγάλη	μέγα
Γ.	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου
Δ.	πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
Α.	πολύν	πολλήν	πολύ	μέγαν	μεγάλην	μέγα
Κ.	πολύ	πολλή	πολύ	μέγα	μεγάλη	μέγα
Πλ. Ὁ.	πολλοί	πολλαί	πολλά	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
Γ.	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
	κλπ. κανονικῶς			κλπ. κανονικῶς		

ΚΣΤ΄. Γύμνασμα.

Ἀφθονία, ἡ.
Αἴγυπτος, ἡ.
Ἀλέξανδρος, ου, ὁ.
Κροῖσος, ὁ.
πρόσοδος, ἡ, προσέλευσις· 2) εἰσόδημα.
σῖτος, ὁ.
φόβος, ὁ· φόβον ἔχω, εἶμαι ἐπίφοβος.
Μακεδών, όνος, ὁ.
Ἰλιάς, άδος, ἡ.
ἔθος, ους, τό, συνήθεια, ἔθιμον.
ἄλγος, ους, τό, πόνος.
πάθος, ους, τό.
ὀλίγος, η, ον.
αὐξάνω.
προσαγορεύω, ὀνομάζω, χαιρετῶ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Πολὺν οἶνον πίνειν κακόν ἐστιν.—Οἱ βασιλεῖς μεγάλας προσόδους ἔχουσιν.—Ἐν Αἰγύπτῳ πολλὴ σίτου ἀφθονία ἦν.—Ἡ θάλαττα μεγάλη ἐστίν.—Μέγα πάθος προσαγορεύομεν Ἰλιάδα κακῶν.—Κροίσῳ ἦν πολὺς πλοῦτος.—Πολλάκις ἐξ ὀλίγης ἡδονῆς μέγα γίγνεται ἄλγος.—Πραέσι λόγοις ἡδέως εἴκομεν.—Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον.—Πολλῶν ἀνθρώπων ἔθη ἐστὶ πραέα.—Πόνος ἀρετῇ μέγα ὄφελός ἐστι.—Οἱ παῖδες τοὺς πράους πατέρας καὶ τὰς πρεῖας μητέρας στέργουσιν.—Ὁμιλίαν ἔχε τοῖς πρέσιν ἀνθρώποις.—Αἱ γυναῖκες πραεῖαι εἰσιν.—Ἀλέξανδρον, τὸν Μακεδόνων βασιλέα, μέγαν προσαγορεύουσιν.

Ἁπλοῦν.

Ἀπέχου τοῦ πολλοῦ οἴνου.—Οἱ βασιλεῖς ἔχουσι (τοῖς β. εἰσιν) μεγάλα εἰσοδήματα.—Ἡ Αἴγυπτος ἔχει (ἐστὶ μετὰ Δοτ.) μεγάλην ἀφθονίαν σίτου.—Πολλοὶ ἔχουσι μὲν μέγαν πλοῦτον, μικρὸν ὅμως νοῦν.—Ἐπιθύμει τὰ πραέα ἤθη.—Αἱ γυναῖκες ἔχουσι (ἐστὶ μετὰ Δοτ.) πραεῖαν φύσιν.—Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς [τῶν] Μακεδόνων ἐπωνομάζετο μέγας.

§ 48. *Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων.*

1. Παραθέσεως ἐπιδεκτικὰ εἶνε τὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Πολλάκις τὸ ὑπερθετικὸν σημαίνει οὐχὶ τὸν σχετικῶς μέγιστον, ἀλλὰ τὸν ἀπολύτως μέγαν βαθμόν.

2. Πρὸς δήλωσιν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει δύο καταλήξεις·

ά.) τοῦ συγκριτικοῦ· **τέρος, τέρᾱ, τερον,**
τοῦ ὑπερθετικοῦ· **τατος, τάτη, τατον.**

β'.) τοῦ συγκριτικοῦ· **ίων, ιον,**
τοῦ ὑπερθετικοῦ· **ιστος, ίστη, ιστον.**

Καὶ αἱ μὲν πρῶται καταλήξεις εἶνε συνηθέστεραι, αἱ δὲ δεύτεραι σπανιώτεραι.

Σημ. β'. Ἀντὶ τῶν ἁπλῶν τύπων τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ εὔχρηστος εἶνε καὶ ἡ ἕνωσις τοῦ θετικοῦ μετὰ τοῦ μᾶλλον καὶ μάλιστα. Ἡ περίφρασις δὲ αὕτη εἶνε ἀναγκαία εἰς πάντα τὰ ἐπίθετα τὰ μὴ ἔχοντα τύπον συγκριτικὸν εὐφωνίας χάριν, οἷον· μᾶλλον προδότης, μᾶλλον φιλέλλην.

§ 49. *I. Αἱ πρῶται τῶν παραθετικῶν καταλήξεις.*

Συγκριτικός· **τερος, τέρᾱ, τερον.**
Ὑπερθετικός· **τατος, τάτη, τατον.**

Α'. Τὰ εἰς ος, η (ᾱ), ον ἐπίθετα.

ά.) Τὰ πλεῖστα τῶν ἐπιθέτων τῆς τάξεως ταύτης προσθέτουσι τὰς ῥηθείσας παραθετικὰς καταλήξεις εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἀρσενικοῦ, ἑπομένως εἰς τὸ ο. Τὸ ο δὲ τοῦτο μένει ἀμετάβλητον, προηγουμένης φύσει ἢ θέσει (§ 8, 3) μακρᾶς συλλαβῆς (ἄφωνον μετὰ ὑγροῦ καθιστᾷ ἐνταῦθα πάντοτε τὴν συλλαβὴν θέσει μακράν)· ἐκτείνεται ὅμως εἰς ω, προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς, οἷον·

κοῦφο-ς (ἐλαφρύς),	Συγκρ.	κουφ-ό-τερος,	Ὑπερθ.	κουφ-ό-τατος,
ἰσχῠρό-ς,	»	ἰσχῠρ-ό-τερος,	»	ἰσχῠρ-ό-τατος,
λεπτό-ς,	»	λεπτ-ό-τερος,	»	λεπτ-ό-τατος,
πικρό-ς,	»	πικρ-ό-τερος,	»	πικρ-ό-τατος,
σοφό-ς,	»	σοφ-ώ-τερος,	»	σοφ-ώ-τατος,
ἐχῠρό-ς (ἀσφαλής, δυνατός),	»	ἐχῠρ-ώ-τερος,	»	ἐχῠρ-ώ-τατος,
ἄξῐο-ς,	»	ἀξῐ-ώ-τερος,	»	ἀξῐ-ώ-τατος.

β'.) Τὰ εἰς εος=οῦς καὶ οος=οῦς συνηρημένα ἔχουσι τὴν συναίρεσιν καὶ εἰς τοὺς παραθετικοὺς τύπους· καὶ τὰ μὲν πρῶτα συναιροῦσι τὸ ε καὶ ω εἰς ω, τὰ δὲ δεύτερα προσλαμβάνουσι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν συλλαβὴν ες καὶ συναιροῦσι ταύτην μετὰ τοῦ προηγουμένου ο εἰς ου, οἷον·

πορφύρ-εος	= πορφυρ-οῦς,	ἁπλ-όος	= ἁπλοῦς,
πορφυρ-εώ-τερος	= πορφυρ-ώ-τερος	ἁπλ-οέσ-τερος	= ἁπλ-ούσ-τερος
πορφυρ-εώ-τατος	= πορφυρ-ώ-τατος	ἁπλ-οέσ-τατος	= ἁπλ-ούσ-τατος.
		εὔν-οος	= εὔν-ους
		εὐνο-έσ-τερος	= εὐν-ούσ-τερος
		εὐνο-έσ-τατος	= εὐν-ούσ-τατος.

γ΄.) Τὰ ἑξῆς τέσσαρα εἰς αιος· γηραιός, παλαιός, περαῖος (ἐπέκεινα, πέραν κείμενος), σχολαῖος (ἀργός), προσλαμβάνουσι τὰς καταλήξεις τερος καὶ τατος, ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα ο, οἷον·

γεραι-ός, Συγκρ. γεραί-τερος. Ὑπερθ. γεραί-τατος.

Σημ. ά. Τὸ φίλος (περιφιλὴς) συγκριτικὸν ἔχει μᾶλλον φίλος (παρὰ ποιηταῖς φίλτερος) καὶ ὑπερθετικὸν φίλτατος (σπανιώτερον φιλαίτατος).

δ΄.) Τὰ ἑξῆς ὀκτὼ εἰς ος· εὔοδιος, ὁ καὶ ἡ, ἥσυχος, ἴσος, μέσος, ὄρθριος (ἑωθινός), ὄψιος (βραδυνός), παραπλήσιος (ὅμοιος), πρώϊος=πρῷος (πρωϊνός), ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα ο προσλαμβάνουσιν αι, οὕτως ὥστε ὁμοιάζουσι κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς παραθέσεως πρὸς τὰ προηγούμενα, οἷον·

μέσ-ο-ς, Συγκρ. μεσ-αί-τερος, Ὑπερθ. μεσ-αί-τατος.

έ.) Δύο εἰς ος· ἐῤῥωμένος (δυνατός), ἄκρατος (ἀμιγής), ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα ο, προσλαμβάνουσιν ες, οἷον· ἐῤῥωμεν-έσ-τερος, ἐῤῥωμεν-έσ-τατος, ἀκρατ-έσ-τερος, ἀκρατ-έσ-τατος.

Σημ. β΄. Τοῦ ἐπίπεδος καὶ ἄφθονος ὁ συγκριτικὸς εὑρίσκεται κἄποτε ἐπιπεδέστερος, ἀφθονέστερος.

ς΄.) Τὰ ἑξῆς τέσσαρα εἰς ος· λάλος (φλύαρος), μονοφάγος (μόνος τρώγων), ὀψοφάγος (τρώγων νόστιμα φαγητὰ) καὶ πτωχὸς (ἐπαίτης), ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα ο, προσλαμβάνουσιν ες, οἷον· λάλ-ο-ς, Συγκρ. λαλ-ίσ-τερος, Ὑπ. λαλ-ίσ-τατος· πτωχ-ό-ς, πτωχ-ίσ-τερος, πτωχ-ίσ-τατος (παρὰ μεταγενεστέροις πτωχότερος, πτωχότατος).

Β΄.) Τὰ ἐπίθετα εἰς ης, Γεν. ου, ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα η, προσλαμβάνουσιν ες, οἷον·

κλέπτ-ης, ου, Συγκρ. κλεπτ-ίσ-τερος, Ὑπερθ. κλεπτ-ίσ-τατος
πλεονέκτ-ης, ου, » πλεονεκτ-ίσ-τερος » πλεονεκτ-ίσ-τατος.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐξαιρεῖται τὸ ὑβριστὴς (ὑβριστότερος, ὑβριστότατος).

Οὕτω καί τινα εἰς ης τριτόκλιτα· ψευδής, ές (Γεν. έος = οῦς), ψευδίστερος, ψευδίστατος. Ὁμοίως καὶ τὰ ἅρπαξ καὶ βλάξ.

ΚΖ'. *Γύμνασμα.*

Αἱρετός, ή, όν, ἐκλεκτός, προτιμητός.	Καλλίας, ου, ὁ.	πατρίς, ίδος, ἡ.
βίαιος, ᾱ, ον.	Ἰνδός, οῦ, ὁ.	χελιδών, όνος, ἡ.
δίκαιος, ᾱ, ον.	Λακεδαιμόνιος, ου, ὁ.	ἔθνος, ους, τό.
τίμιος, ᾱ, ον.	Ἀριστείδης, ου, ὁ.	ἀγάλλω, στολίζω, Μέσ. μετὰ Δοτ. καυχῶμαι, χαίρω διά τι.
χρήσιμος, η, ον.	Κύκλωψ, ωπος, ὁ.	
Σπαρτιατικός, ή, όν.	οὐδείς, ενός, Οὐδ. οὐδέν, τίποτε.	νομίζω, πιστεύω.
σιωπή, ἡ.		

Συνταχτικὸς κανών. Ὁ ὅρος τῆς συγκρίσεως, ἤτοι τὸ ὄνομα ἢ πρᾶγμα πρὸς ὃ παραβάλλομεν, τίθεται εἴτε κατὰ γενικήν, εἴτε ὁμοιοπτώτως πρὸς τὸ συγκρινόμενον μετὰ τοῦ ἤ, οἷον· ἡ σοφία ἐστὶ τιμιωτέρα τοῦ πλούτου, ἢ ἡ σοφία ἐστὶ τιμιωτέρα ἢ ὁ πλοῦτος.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἀριστείδης πτωχίστατος ἦν, ἀλλὰ δικαιότατος.—Οἱ Κύκλωπες βιαιότατοι ἦσαν.—Καλλίας πλουσιώτατος ἦν Ἀθηναίων.—Οὐδὲν σιωπῆς ἐστι χρησιμώτερον.—Σιγή ποτ' ἐστὶν αἱρετωτέρα λόγου.—Οὐκ ἔστι σοφίας τιμιώτερον.—Σοφία πλούτου κτῆμα τιμιώτερόν ἐστιν.—Ἡ Λακεδαιμονίων δίαιτα ἦν ἁπλουστάτη.—Οἱ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται.—Ἡ πατρὶς τοῖς ἀνθρώποις φιλτάτη ἐστίν.—Οἱ Ἰνδοὶ παλαίτατον ἔθνος νομίζονται.—Ὦ παῖδες, ἔστε ἡσυχαίτατοι.—Οἱ Σπαρτιατικοὶ νεανίαι ἐρρωμενέστεροι ἦσαν τῶν Ἀθηναίων.—Πολλοὶ τῶν χελιδόνων εἰσὶ λαλίστεροι.—Οἱ δοῦλοι πολλάκις ψευδίστατοι καὶ κλεπτίστατοί εἰσιν.

Ἁπλοῦν.

Ὁ πατὴρ εἶνε σοφώτερος τοῦ υἱοῦ.—Πολυτιμότατον κτῆμα εἶνε τὸ τῆς ἀρετῆς.—Ἡ δίαιτα [τοῦ] Σωκράτους ἦτο ἁπλουστάτη.—Οὐδεὶς τῶν Ἀθηναίων ἦτο δικαιότερος τοῦ Ἀριστείδου.—Οἱ ἄνδρες εἶνε πλέον ἥσυχοι παρὰ τὰ παιδία.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἦσαν πολὺ ἰσχυροί.—Αἱ χελιδόνες εἶνε πολὺ φλύαροι.—Ὁ κόραξ εἶνε πολὺ κλέπτης.

Γ'. Τὰ ἐπίθετα τῆς τρίτης κλίσεως.

1) Τὰ εἰς ύς, εῖα, ύ,—ης, ες,—ας, αν, καὶ τὸ μάκαρ (ἔλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βιος) προσλαμβάνουσι τὰς παραθετικὰς καταλήξεις εὐθὺς εἰς τὴν ῥίζαν, ἥτις φαίνεται εἰς τὸ οὐδέτερον, οἷον·

γλυκύς, Οὐδ. ύ — γλυκύ-τερος γλυκύ-τατος
ἀληθής, Οὐδ. ές — ἀληθέστ-ερος ἀληθέσ-τατος
μέλας, Οὐδ. αν — μελάν-τερος μελάν-τατος
μάκαρ, Οὐδ. αρ — μακάρ-τερος μακάρ-τατος

Σημ. ά. Τὰ ἐπίθετα ἡδύς, ταχὺς καὶ πολὺς ἔχουσι τοὺς ἄλλους παραθετικοὺς τύπους εἰς ιων καὶ ων. Ἴδε § 50, 4 καὶ § 51, 6.

2) Τὰ εἰς ων, ον (Γεν. ον-ος) ἐπίθετα προσλαμβάνουσι τὴν συλλαβὴν ες, οἷον·

εὐδαίμων, Οὐδ. εὔδαιμον, Σ. εὐδαιμον-έσ-τερος, Ὑπ. εὐδαιμον-έσ-τατος.

3) Τὰ ἐπίθετα εἰς ξ προσλαμβάνουσιν εἰς τὴν ῥίζαν ἄλλοτε μὲν εσ, ἄλλοτε δὲ τσ, οἷον·

ἀφῆλιξ, Γεν. ἀφήλικ-ος (παρῆλιξ), ἅρπαξ, Γεν. ἅρπαγ-ος

Συγκρ. ἀφηλικ-έσ-τερος, Συγκρ. ἁρπαγ-ίσ-τερος,
Ὑπερθ. ἀφηλικ-έσ-τατος, Ὑπερθ. ἁρπαγ-ίσ-τατος.

4) Τὰ εἰς εις, εν ἐπίθετα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς ντ, προσθέτουσι τὰς καταλήξεις τερος καὶ τατος εὐθὺς εἰς τὴν ῥίζαν, τὰ δὲ έντ-τερος καὶ έντ-τατος τρέπονται εἰς έστερος καὶ έστατος, οἷον·

χαρίεις, Οὐδ. χαρίεν, Συγκρ. χαριέσ-τερος, Ὑπερθ. χαριέσ-τατος.

5). Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ χάρις παρεμβάλλουσιν ω, οἷον·

ἐπίχαρις, ι, Γεν. ἐπιχάριτ-ος, Σ. ἐπιχαριτ-ώ-τερος, Ὑπ. ἐπιχαριτ-ώ-τατος.

ΚΗ'. Γύμνασμα.

Βαθύς, εῖα, ύ.
βαρύς, εῖα, ύ.
πρέσβυς, ὁ, (μόνον Αἰτ. πρέσβυν καὶ Κλ. πρέσβυ), γέρων.
ἀσθενής, ές, ἀδύνατος.
ἐγκρατής, ές.
εὐσεβής, ές.
εὔχαρις, ι, Γεν. ιτος.
ὀρθός, ή, όν.
ὀξύς, εῖα, ύ, ταχύς.
Αἴτνη, ἡ.
ἀτυχία, ἡ.
Ἀφροδίτη, ἡ.
ἥβη, ἡ, νεότης, ἀκμή.
ὁρμή, ἡ.
Κριτίας, ὁ.
μεσότης, ητος, ἡ.
νόημα, ἄτος, τό.
παρέρχομαι, περνῶ.
ταχέως, Ἐπίῤῥ.
οὐδέ, Σύνδ. Ἐπιδοτ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τάχιστα, ὡς νόημα, παρέρχεται ἥβη, καὶ οὔθ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὀξυτέρα.—Τὸ γῆρας βαρύτερόν ἐστιν Αἴτνης.—Ὁ θάνατος τῷ βαθυτάτῳ ὕπνῳ παραπλησιαίτατός ἐστιν.—Οἱ νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν.—Φιλίας δικαίας κτῆσίς ἐστιν ἀσφελεστάτη.—Ἡ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα ἐστίν.—Οἱ γέροντες ἀσθενέστεροί εἰσι τῶν νέων.—Βουλῆς ὀρθῆς οὐδὲν ἐστιν ἀσφαλέστερον.—Οἱ κόρακες μελάντατοί εἰσιν.—Ἀφροδίτη ἦν εὐχαριτωτάτη.—Οἱ εὐσεβέστατοι εὐδαιμονέστατοί εἰσι.—Σωκράτης ἐγκρατέστατος ἦν καὶ σωφρονέστατος.—Ἐν ταῖς ἀτυχίαις πολλάκις οἱ ἄνθρωποι σωφρονέστεροί εἰσιν ἢ ἐν ταῖς εὐτυχίαις.—Κριτίας ἦν ἁρπαγίστατος.—Ἀφροδίτη ἦν χαριεστάτη πασῶν θεῶν.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Τὸ γῆρας εἶνε πολὺ βαρύ.—Οὐδὲν εἶνε ταχύτερον τοῦ νοήματος.—Ἡ μεσότης εἶνε [τὸ] ἀσφαλέστατον.—Οὐδὲν πτηνὸν εἶνε πλέον μαῦρον ἢ ὁ κόραξ.—Οἱ Αἰθίοπες εἶνε πολὺ μαῦροι.—Οὐδὲν εἶνε χαριέστερον τῆς νεότητος.—Οὐδεὶς Ἀθηναίος ἦτο πλέον ἐγγρατὴς καὶ σώφρων τοῦ Σωκράτους.—Οὐδεὶς ἦτο μᾶλλον ἅρπαξ τοῦ Κριτίου.—Οὐδὲν εἶνε μᾶλλον εὔχαρι τοῦ ὡραίου ἄνθους.

§ 50. *II. Αἱ δεύτεραι τῶν παρεθετικῶν καταλήξεις.*

Συγκριτικ. **ιων, ιον, ἡ ων, ὀδ. ον.**

Ὑπερθετικ. **ιστος, ίστη, ιστον.**

Τὰς παραθετικὰς ταύτας καταλήξεις προσλαμβάνουσι·

1) Δύο εἰς υς, υ· ἡδὺς καὶ ταχύς, ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα υ· τὸ δὲ τελευταῖον ἔχει συγκριτικὸν θάττων (θάσσων) (§ 7, 10). Λοιπόν·

ἡδ-ύς, Συγκρ. ἡδ-ί̓ων, Οὐδ. ἡδῖ-ον, Ὑπερθ. ἥδ-ιστος,
ταχ-ύς, Συγκρ. θάττων, Οὐδ. θᾶττον, Ὑπερθ. τάχ-ιστος.

Σημ. β'. Τὰ λοιπὰ εἰς ύς, οἷον· β α ρ ύ ς, β α θ ύ ς, β ρ α χ ύ ς, δ α σ ύ ς, εὐ ρ ύ ς, ὀ ξ ύ ς, π ρ έ σ β υ ς (γέρων), ὠ κ ύ ς (ταχύς), λαμβάνουσι τὰς καταλήξεις ύ τ ε ρ ος, ύ τ α τ ος [§ 49, Γ'. 1)].

2) Τινά, σχηματίζοντα τὰ παραθετικὰ ἐκ τῆς ῥίζης τῶν ταὐτοσήμων οὐδετέρων οὐσιαστικῶν, καὶ μάλιστα τά·

καλός (ὡραῖος), (Οὐσιαστ. τὸ κάλ-λος) καλλίων, κάλλιστος,
αἰσχρός (ἄσχημος), (Οὐσιαστ. τὸ αἶσχ-ος) αἰσχ-ίων, αἴσχ-ιστος·

ἄλλα δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τὰς καταλήξεις τ ε ρ ος, τ α τ ος·

ἀλγεινός (προξενῶν πόνον), ἀλγεινό-τερος, ἀλγεινό-τατος,
(Οὐσιαστ. τὸ ἄλγ-ος) ἀλγ-ίων, ἄλγ-ιστος,
μακρός, μακρό-τερος, μακρό-τατος καὶ (τὸ μῆκ-ος), μήκ-ιστος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΘ'. *Γύμνασμα.*

Ὀσμή, ἡ.	ὄφις, εως, ὁ.	μεταφέρω.
καιρός, ὁ, εὐκαιρία, περίστασις.	ἄλλοι, αι, α.	παρέχω, Μέσ. παρέχομαι.
ζῷον, τό.	λοιπός, ή, όν.	

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὁ βαθύτατος ὕπνος ἥδιστός ἐστιν.—Πολλὰ ἄνθη ἡδίστην ὀσμὴν παρέχεται.—Οὐδὲν θᾶττόν ἐστι τῆς ἥβης.—Τὴν αἰσχίστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσι.—Πάντων ἥδιστόν ἐστιν ἡ φιλία.—Οὐδὲν αἴσχιόν ἐστιν ἢ ἄλλα μὲν ἐν νῷ ἔχειν, ἄλλα δὲ λέγειν.—Οἱ ὄφεις τοῖς λοιποῖς ζῴοις ἔχθιστοί εἰσιν.—Οὐδὲν τῷ ανθρώπῳ ἔχθιόν ἐστιν ἢ ὁ ἄνθρωπος.—Τάχιστα ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.—Ταῖς γυναιξὶν ἡ σωφροσύνη καλλίστη ἀρετή ἐστιν.—Οὐκ ἔστι κτῆμα κάλλιον φίλου.—Ἡ δουλεία τῷ ἐλευθέρῳ ἀλγίστη ἐστίν.—Ἡ ὁδὸς μηκίστη ἐστίν.

Ἁπλοῦν.

Οὐδὲν εἶνε γλυκύτερον τοῦ βαθυτάτου ὕπνου.—Οὐδὲν εἶνε αἰσχρότερον τῆς δουλείας.—Οἱ ἵπποι εἶνε πολλὰ ταχεῖς.—Οὐδὲν εἶνε ἐχθρικώτερον τῆς κακῆς συμβουλῆς.—Ὁ γέρων ἔχει πρὸς τὸν γέροντα (Δοτ.) τὴν γλυκυτάτην γλῶσσαν, τὸ παιδίον πρὸς τὸ παιδίον.—Αἱ γυναῖκες οὐδὲν ἔχουσιν (ἐστὶ μετὰ Δοτ.) ὡραιότερον τῆς σωφροσύνης.—Εἰς τὸν ἐλεύθερον οὐδὲν εἶνε ἀλγεινότερον τῆς δουλείας.—Ὁ κροκόδειλος εἶνε πολὺ μακρός.—Ἡ ὀσμὴ τῶν ἀνθέων εἶνε πολὺ εὐχάριστος.

§ 51. *Ἀνώμαλα παραθετικά.*

Θετικός.	Συγκριτικός.	Ὑπερθετικός.
1. ἀγαθός	ἀμείνων, Οὐδ. ἄμεινον	ἄριστος, η, ον
	βελτίων	βέλτιστος
	κρείττων	κράτιστος
	λῴων	λῷστος
2. κακός	κακίων	κάκιστος
	χείρων	χείριστος
	ἧττων (κατώτερος)	ἥκιστα (Ἐπίρρ.)
3. μικρός	μικρότερος	μικρότατος
	ἐλάττων	ἐλάχιστος
4. ὀλίγος	μείων	ὀλίγιστος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θετικός.	Συγκριτικός.	Ὑπερθετικός.
5. μέγας	μείζων	μέγιστος
6. πολύς	πλείων [ἢ πλέων] Οὐδ. πλέον, Γεν. πλέονος.	πλεῖστος
7. ῥᾴδιος (εὔκολος)	ῥᾴων	ῥᾷστος
8. πέπων (ὥριμος)	πεπαίτερος	πεπαίτατος
9. πίων (ῑ) (παχύς)	πιότερος	πιότατος.

Α'. Γύμνασμα.

Ἀνάγκη, ἡ.	γείτων, ονος, ὁ.	κελεύω, προτρέπω, διατάσσω.
ἀναγκαῖος, ᾱ, ον.	ἐλεύθερος, α, ον.	σκώπτω, περιπαίζω.
ἀναρχία, ἡ.	μαλακός, ἡ, όν.	στέργω, ἀγαπῶ· 2) εἶμαι εὐχαριστημένος.
Ἰβηρία, ἡ, Ἱσπανία.	ἔμφυτος, ον.	ἐνίοτε, Ἐπίῤῥ. κἄποτε.
κολακεία, ἡ.	εὐτυχής, ές.	ἤ, Σύνδ. ἤ—ἤ.
σωφροσύνη,	ἰσχύω, εἶμαι ἰσχυρός, δύναμαι.	
κροκάδειλος, ὁ.		
σύμβουλος, ὁ.		

Συντακτικὸς κανών. Τὸ ὡς μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν ἐπιτείνει αὐτά, οἷον· ὡς τάχιστος.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οὐχ ὁ μακρότατος βίος ἄριστός ἐστιν, ἀλλ' ὁ σπουδαιότατος.—Μέτρον ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον (δηλ. ἐστίν).—Γνῶμαι τῶν γεραιτέρων ἀμείνους εἰσίν.—Σύμβουλος οὐδεὶς ἐστι βελτίων χρόνου.—Ἡ λέγε σιγῆς κρείττονα ἢ σιγὴν ἔχε.—Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τὸ ἀσφαλέστατον.—Σκώπτειε, ὦ λῷστε.—Βελτιόνων κακίους ἐνίοτε εὐτυχέστεροί εἰσιν.—Οὐκ ἔστι λύπης χεῖρον ἀνθρώπῳ κακόν.—Κολακεία τῶν ἄλλων ἁπάντων κακῶν χείριστόν ἐστιν.—Ἀνὴρ μαλακὸς τὴν ψυχήν* ἐστι καὶ** χρημάτων ἥττων***.—Ὁ κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίγνεται μέγιστος.—Ἡ γῆ ἐλάττων ἐστὶ τοῦ ἡλίου.—Στέργε καὶ**** τὰ μείω.—Ὀλίγιστοι ἄνθρωποι εὐδαίμονές εἰσιν.—Οὐδεὶς νόμος ἰσχύει μεῖζον τῆς ἀνάγκης.—Μικρὰ κέρδη πολλάκις μείζονας βλάβας φέρει.—Ἀναρχίας μεῖζον οὐκ ἔστι κακόν.—Ὁ πόλεμος πλεῖστα κακὰ φέρει.—Ἔμφυτός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλείονος ἐπιθυμία.

---

* Αἰτιατ. τοῦ κατά τι.

** Προσθετικός.

*** Νικᾶται ὑπὸ τῶν χρημάτων, ἧττον πράττει αἰσχρὰ διὰ τὰ χρήματα (προσκυνάει τὰ χρήματα).

**** Ἐπιδοτ. ἧττον μὴ μόνον τὰ μείζω, ἀλλὰ καὶ τὰ μείω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Γυνὴ ἀγαθὴ πλεῖστα ἀγαθὰ τῷ οἴκῳ φέρει.—Τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρε ὡς ῥᾷστα.—Τὸ κελεύειν ῥᾴδιόν ἐστι τοῦ πράττειν.—Οἱ τῆς συκῆς καρποὶ πεπαίτατοί εἰσιν.—Ἐν τῷ τοῦ πατρὸς κήπῳ οἱ τῆς ἀμπέλου βότρυες πεπαίτεροί εἰσιν ἢ ἐν τῷ τοῦ γείτονος.—Ἰδηρία τρέφει πιότατα πρόβατα.

Ἁπλοῦν.

Οὐδὲν εἶνε καλήτερον τοῦ ἐπιμελοῦς βίου.—Ἡ γνώμη τῶν γεροντοτέρων εἶνε [ἡ] ἀρίστη.—Ἄριστος σύμβουλος εἶνε ὁ χρόνος.—Οὐδὲν εἶνε καλήτερον τοῦ ἀσφαλεστάτου.—Οἱ κάκιστοι εἶνε πολλάκις πολὺ εὐτυχεῖς.—Ἡ λύπη εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶνε [τὸ] χείριστον κακόν.—Οὐδὲν εἶνε χειρότερον τῆς κολακείας.—Ὁ ἀκόλαστος νικᾶται ὑπὸ τῶν ἡδονῶν (ἴδε ***).—Ὁ υἱὸς εἶνε μικρότερος τοῦ πατρός.—Οἱ κακοὶ πολλάκις ἔχουσι περισσοτέρας ἡδονὰς ἢ οἱ ἀγαθοί.—Οἱ πένητες ἔχουσι πολλάκις μεγαλητέραν τιμὴν ἢ οἱ πλούσιοι.—Ἡ πλεονεξία εἶνε μέγιστον κακόν.—Οὐδὲν φέρει περισσότερον κακὸν ἢ ὁ πόλεμος.—Τὸ διατάσσειν εἶνε εὔκολον.—Εὐκολώτερον εἶνε νὰ ὑποφέρῃ τις τὴν πενίαν ἢ τὴν λύπην.—Τοὺς ὡριμωτάτους καρποὺς γευόμεθα εὐχαριστότατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΗΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 52. *Ἔννοια, διαίρεσις καὶ σχηματισμὸς τῶν ἐπιῤῥημάτων.*

1. Ἐπιῤῥήματα λέγοντες ἐννοοῦμεν τὰς ἀκλίτους ἐκείνας λέξεις, δι' ὧν σημαίνομεν τὰς διαφόρους σχέσεις τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, τῆς ποσότητος, τῆς ποιότητος καὶ τοῦ τρόπου, οἷον· ἐκεῖ, νῦν, μάλα, καλῶς κλπ.

2. Τὰ ἐπιῤῥήματα τῆς ποιότητος καὶ τοῦ τρόπου σχηματίζονται ἐκ τῶν ἐπιθέτων διὰ τῆς καταλήξεως **ως**· ἡ κατάληξις ὃ' αὕτη εἰς μὲν τὰ δευτερόκλιτα ἐπίθετα προστίθεται εἰς τὴν καθαρὰν τῆς λέξεως ῥίζαν, εἰς δὲ τὰ τριτόκλιτα εἰς τὴν ῥίζαν τῆς κλίσεως, ὁποία ἐμφανίζεται εἰς τὴν γενικήν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐπίθετα εἰς τὴν γενικὴν πληθυντικὴν συμφωνοῦσιν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τὰ ἐπιῤῥήματα εἰς τὸν τονισμόν, ἰσχύει ὁ ἑφεξῆς κανών·

Ἡ κατάληξις τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ ἐπιθέτου **ων** τρέπεται εἰς **ως**, οἷον·

φίλ-ος (προσφιλής)	Γεν.Πληθ.	φίλ-ων	Ἐπίῤῥ.	φίλ-ως
καλ ός (ὡραῖος)	—	καλ-ῶν	—	καλ-ῶς
ἁπλ(ό-ος)οῦς	—	ἁπλ(ό-ων)ῶν	—	ἁπλ(ό-ως)ῶς
πᾶς Γεν. παντ-ός	—	πάντ-ων	—	πάντ-ως
σώφρων	—	σωφρόν-ων	—	σωφρόν-ως
ταχύς	—	ταχέ-ων	—	ταχέ-ως
μέγας	—	μεγάλ-ων	—	μεγάλ-ως
ἀληθής	—	ἀληθ(έ ων)ῶν	—	ἀληθ(έ-ως)ῶς
συνήθης	—	συνηθέ-ων(συνήθων)	—	(συνηθέ-ως) συνήθως.

Σημ. ά. Περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν εἰς ή θ η ς συνθέτων καὶ τοῦ συνθέντου α ὐ τ ά ρ κ η ς παράβλ. ἀνωτέρω § 41, Σημ. δ'., ὡσαύτως δὲ περὶ τοῦ τονισμοῦ τοῦ ε ὔ ν ω ς ἀντὶ ε ὐ ν ῶ ς § 28, Σελ. 33.

Σημ. β'. Ἐξ οὐσιαστικῶν, ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιῤῥημάτων, προστιθεμένων τῶν τριῶν καταλήξεων θ ε ν, θ ι καὶ δ ε [σ ε], σχηματίζονται ἐπιῤῥήματα πρὸς δήλωσιν τ ῶ ν τ ρ ι ῶ ν τ ο π ι κ ῶ ν σ χ έ σ ε ω ν· πόθεν; (θεν), ποῦ; (θι) καὶ πρὸς ποῖον μέρος; (δε [σε]), οἷον· ο ὐ ρ α ν ό θ ε ν (ἐκ τοῦ οὐρανοῦ), ο ὐ ρ α ν ό θ ι (ἐν τῷ οὐρανῷ), ο ὐ ρ α ν ό ν δ ε (πρὸς τὸν οὐρανόν)· ἐ κ ε ῖ - σ ε (πρὸς τὰ ἐκεῖ) ἄ λ λ ο σ ε (πρὸς ἄλλο μέρος). Οὕτω καί τινα οὐσιαστικὰ προσλαμβάνουσι τὴν κατάληξιν ζ ε (ζδε), οἷον· Ἀ θ ή ν α ζ ε (πρὸς τὰς Ἀθήνας· Ἀ θ ή ν α ς δ ε).

3. Τὰ τ ο π ι κ ὰ ἐπιῤῥήματα ἔχουσι τὴν κατάληξιν **ω**, οἷον· ἄνω, κάτω, ἔσω, ἔξω. Ἐκτὸς ὅμως τούτων ὑπάρχουσι πολλὰ ἐπιῤῥήματα ἔχοντα πτωτικὴν κατάληξιν, οἷον· ἐ ξ α π ί ν η ς (ἐξαίφνης), α ὐ τ ο ῦ (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, αὐτόθι) κλπ. Μάλιστα δὲ τ ῆ ς α ἰ τ ι α τ ι κ ῆ ς τ ο ῦ ἐ ν ι κ ο ῦ καὶ π λ η θ υ ν τ ι κ ο ῦ τ ῶ ν ἐ π ι θ έ τ ω ν γίνεται χρῆσις ἐπιῤῥηματική, οἷον· μ έ γ α κ λ α ί ω, μεγάλως κλαίω.

§ 55. *Παράθεσις τῶν ἐπιῤῥημάτων.*

1. Τ ὰ ἐ ξ ἐ π ι ῤ ῥ η μ ά τ ω ν π α ρ α γ ό μ ε ν α ἐ π ι ῤ ῥ ή μ α τ α τ ῆ ς π ο ι ό τ η τ ο ς καὶ τ ο ῦ τ ρ ό π ο υ (§ 52, 2) δὲν ἔχουσι συνήθως ἰδιαιτέραν παραθετικὴν κατάληξιν, ἀλλὰ μεταχειριζόμεθα εἰς μὲν τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν τὸ οὐδέτερον τοῦ ἐγικοῦ, εἰς δὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ ὑπερθετικὸν τὸ οὐδέτερον τοῦ πληθυντικοῦ τῶν ταὐτοσήμων ἐπιθέτων, οἷον·

σοφῶς (τοῦ σοφός)	Συγκρ. σοφώτερον	Ὑπερθ. σοφώτατα
σαφῶς (τ. σαφής)	σαφέστερον	σαφέστατα
χαριέντως (τ. χαρίεις)	χαριέστερον	χαριέστατα
εὐδαιμόνως (τ. εὐδαίμων)	εὐδαιμονέστερον	εὐδαιμονέστατα
αἰσχρῶς (τ. αἰσχρός)	αἴσχιον	αἴσχιστα
ἡδέως (τ. ἡδύς)	ἥδιον	ἥδιστα
ταχέως (τ. ταχύς)	θᾶττον (§ 50, 1)	τάχιστα.

Σημ. ά. Τὸ ἀσμένως ἔχει Ὑπερθ. ἀσμενέστατα καὶ ἀσμενέστατα.

2. Τὰ εἰς ω τοπικὰ ἐπιῤῥήματα (§ 52, 3) διατηροῦσι τὴν κατάληξιν ταύτην καὶ εἰς τὰ παραθετικά, οἷον·

ἄνω	Συγκρ.	ἀνωτέρω	Ὑπερθ.	ἀνωτάτω
κάτω	»	κατωτέρω	»	κατωτάτω.

Ὡσαύτως δὲ λήγουσιν εἰς ω καὶ τὰ πλεῖστα ἄλλα τοπικὰ ἐπιῤῥήματα, οἷον·

πέρᾱ (πέραν)	Συγκρ.	περαιτέρω	Ὑπερθ.	λείπει
ἔνδον	»	ἐνδοτέρω	»	ἐνδοτάτω
ἑκάς (μακράν)	»	ἑκαστέρω	»	ἑκαστάτω
ἐγγύς (πλησίον)	»	ἐγγυτέρω	»	ἐγγυτάτω.

Σημ. β'. Σπανίως μόνον εὑρίσκεται ἡ κατάληξις ως εἰς τὰ συγκριτικά, οἷον· βεβαιοτέρως, σαφεστέρως, μειζόνως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

§ 54. *Ἔννοια τῆς ἀντωνυμίας.*

Αἱ ἀντωνυμίαι δὲν σημαίνουσιν ὡς τὰ οὐσιαστικὰ ἔννοιαν ἀντικειμένου τινός, ἀλλὰ σχέσιν μόνον ἀντικειμένου τινὸς πρὸς τὸν λέγοντα, καθόσον δηλοῦσιν ὅτι τὸ ἀντικείμενον εἶνε αὐτὸς ὁ λέγων (πρῶτον πρόσωπον), ἢ ὁ πρὸς ὃν λέγομεν (δεύτερον πρόσωπον), ἢ τὸ περὶ οὗ λέγομεν (τρίτον πρόσωπον), οἷον· ἐγὼ (ὁ διδάσκαλος) δίδωμί σοι (τῷ μαθητῇ) τοῦτο (τὸ βιβλίον). Σύμπασαι δὲ αἱ ἀντωνυμίαι διαιροῦν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται εἰς τὰς ἑξῆς πέντε κυρίας τάξεις· τὰς προσωπικάς, δεικτικάς, ἀναφορικάς, ἀορίστους καὶ ἐρωτηματικάς.

Α'. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

Ι. Αἱ καθ' αὑτὸ προσωπικαί.

§ 55. *ά. Αἱ ἁπλαῖ* ἐγώ, σύ, οὗ.

		Ἐνικός.	
Ὀνομ.	ἐγώ	σύ	
Γεν.	μοῦ (μου), ἐμοῦ	σοῦ (σου)	οὗ (ού)
Δοτ.	μοί (μοι), ἐμοί	σοί (σοι)	οἱ (οί)
Αἰτ.	μέ (με), ἐμέ	σέ (σε)	ἑ (έ)
		Δυϊκός.	
Ὀν. Α.	νώ	σφώ	σφωέ Αἰτιατ.
Γ. Δ.	νῷν	σφῷν	σφωΐν (σφωϊν)
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡμεῖς	ὑμεῖς (ῡ)	σφεῖς, Οὐδέτερ. σφέα (σφεα)
Γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν (ῡ)	σφῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν (ῡ)	σφίσι(ν) (σφισι[ν])
Αἰτ.	ἡμᾶς	ὑμᾶς (ῡ)	σφᾶς, σφέα (σφεα)

Σημ. Αἱ ἐγκλινόμεναι πτώσεις προσετέθησαν ἐν παρενθέσει ἄνευ τόνου. Παρβλ. § 13, 6'. Τὰ σφέα, σφωέ, σφωΐν εἶνε ποιητικά.

ΛΑ'. Γύμνασμα.

Γράμμα, ατος, τό, τὸ γραφέν, τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀλφαβήτου· Πλ. ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

σπουδαίως.

διαφέρω, μετὰ Γεν. διαφθείρω.

συγχαίρω, μετὰ Δοτ.

γάρ, Σύνδ, διότι, ὅταν ἡ αἰτιολογία ἔπεται.

Συντακτικὸς κανών. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τότε μόνον τίθενται, ὅταν εἶνε χρεία ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς, ὡς ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ παίζεις.—Σέβομαί σε, ὦ μέγα Ζεῦ.—Ὦ παῖ, ἄκουέ μου.—Ὁ πατήρ μοι φίλτατός ἐστιν.—Ὁ Θεός ἀεί σε ὁρᾷ.—Εἴ με βλάπτεις, οὐκ ἐχθρῶν διαφέρεις.—Ἐγὼ σοῦ ἐρρωμενέστερός εἰμι.—Ἥδέως πειθομαί σοι, ὦ πάτερ.—Ἡμεῖς ὑμῖν συγχαίρομεν.—Ἡ λύρα ὑμᾶς εὐφραίνει.—Ὁ Θεὸς ἡμῖν πολλὰ ἀγαθὰ παρέχει.—Ὁ πατὴρ ὑμᾶς στέργει.—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀνδρείως μάχεσθε, ὦ στρατιῶται· ὑμῶν γάρ ἐστι τὴν πόλιν φυλάττειν· εἰ γὰρ ὑμεῖς φεύγετε, πᾶσα ἡ πόλις διαφθείρεται.—Ἡμῶν ἐστιν, ὦ παῖδες, τὰ γράμματα σπουδαίως μανθάνειν.—Ἡ μήτηρ νὼ στέργει.—Νῷν ἦν κακὴ νόσος.—Σφὼ ἔχετε φίλον πιστότατον.—Σφῷν ὁ πατὴρ χαρίζεται· σφὼ γὰρ σπουδαίως τὰ γράμματα μανθάνετε.—Ὦ δέσποτα, ἄκουέ μου.

Ἁπλοῦν.

Ἡμεῖς μὲν γράφομεν, σεῖς δὲ παίζετε.—Ἡμεῖς μὲν οἱ δύο γράφομεν, σεῖς δὲ οἱ δύο παίζετε.—Σᾶς λατρεύω, ὦ θεοί.—Ὦ παιδίον, ἄκουέ μας.—Ὁ Θεὸς σᾶς βλέπει πάντοτε.—Ἀφοῦ μᾶς βλάπτεις, δὲν διαφέρεις τῶν ἐχθρῶν.—Συγχαίρετέ μας.—Σᾶς ὑπακούω εὐχαρίστως, ὦ γονεῖς.—Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ἐμὲ καὶ σέ.—Ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ σᾶς τοὺς δύο.—Ἰδικόν μου χρέος εἶνε (ἔστι μετὰ Γεν.) νὰ φυλάττω τὴν οἰκίαν, διότι εἶμαι ὁ φύλαξ τῆς οἰκίας.—Εἶνε καθῆκόν σου, ὦ παιδίον, νὰ μανθάνῃς ἐπιμελῶς.—Ἡ λύρα παρέχει εἰς ἐμὲ καὶ εἰς σὲ ἡδονήν.—Σεῖς οἱ δύο εἴχετε (ἦν μετὰ Δοτ.) κακὴν νόσον.—Σεῖς οἱ δύο ἔχετε (ἐστί μετὰ Δοτ.) πολὺ πιστὸν φίλον.—Εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο κάμνει χάριν ὁ πατήρ, διότι ἡμεῖς οἱ δύο μανθάνομεν ἐπιμελῶς τὰ γράμματα.

§ 56. β'. *Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι* ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ.

		Ἑνικός.	
Γεν.	ἐμαυτοῦ, ῆς	σεαυτοῦ, ῆς, ῆ σαυτοῦ, ῆς	ἑαυτοῦ, ῆς, ῆ αὑτοῦ, ῆς
Δοτ.	ἐμαυτῷ, ῇ	σεαυτῷ, ῇ, ῇ σαυτῷ, ῇ	ἑαυτῷ, ῇ, ῇ αὑτῷ, ῇ
Αἰτ.	ἐμαυτόν, ήν, (ό)	σεαυτόν, ήν, (ό), ή σαυτόν, ήν, (ό)	ἑαυτόν, ήν, ό, ή αὑτόν, ήν, ό
		Πληθυντικός.	
Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ἑαυτῶν ἢ αὐτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς, αῖς	ὑμῖν αὐτοῖς, αῖς	ἑαυτοῖς, αῖς ἢ αὐτοῖς, αῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς, αῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς, άς	ὑμᾶς αὐτούς, άς	ἑαυτούς, άς, ά ἢ αὐτούς, άς, ά ἢ σφᾶς αὐτούς, άς, σφέα αὐτά.

§ 57. γ'. *Ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.*

Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι σημαίνουσιν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν δύο ἢ πλειόνων προσώπων πρὸς ἄλληλα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πληθ. Γ.	ἀλλήλων	Δυϊκ.	ἀλλήλοιν, αιν, οιν
Δ.	ἀλλήλοις, αις, οις		ἀλλήλοιν, αιν, οιν
Α.	ἀλλήλους, ας, ἄλληλα		ἀλλήλω, ᾱ, ω.

ΑΒ'. Γύμνασμα.

Οὐσία, ἡ, οὐσία, περιουσία.
οὐρανίδαι, οἱ, οἱ κάτοικοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ θεοί.
ἄφθονος, ον, ἄνευ φθόνου, ἄφθονος, πολύς.
βλαβερός, ά, όν.
κακοῦργος, ου, κακοποιός, κακοῦργος.
πλεονέκτης, ου, ὁ θέλων νὰ κερδίζῃ πολλά.
μόνον, Ἐπίρρ.
περιφέρω, φέρω πέριξ.
πλουτίζω, κάμνω τινὰ πλούσιον.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὁ βίος πολλὰ λυπηρὰ ἐν ἑαυτῷ (αὐτῷ) φέρει.—Γίγνωσκε σεαυτόν (σαυτόν).—Βούλου ἀρέσκειν πᾶσι, μὴ σαυτῷ μόνον.—Ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.—Φίλων ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγε.—Ἀρετὴ καθ' ἑαυτήν ἐστι καλή.—Οἱ πλεονέκται ἑαυτοὺς μὲν πλουτίζουσιν, ἄλλους δὲ βλάπτουσιν.—Οὐχ οἱ ἀκρατεῖς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβεροί, ἑαυτοῖς (σφίσιν αὐτοῖς) δὲ ὠφέλιμοί εἰσιν, ἀλλὰ κακοῦργοι μὲν τῶν ἄλλων, ἑαυτῶν (σφῶν αὐτῶν) δὲ πολὺ κακουργότεροι.—Ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς ἥδιστα χαριζόμεθα.—Ἄφθονοι οὐρανίδαι καὶ* ἐν ἀλλήλοις εἰσίν.—Οἱ κακοὶ ἀλλήλους βλάπτουσιν.

Ἁπλοῦν.

Οἱ σοφοὶ φέρουσι τὴν περιουσίαν [αὐτῶν] ἐν ἑαυτοῖς.—Ὁ πλεονέκτης πλουτίζει μὲν ἑαυτόν, βλάπτει ὅμως τοὺς ἄλλους.—Ἀρέσκετε εἰς τὸν ἑαυτόν σας.—Ὁ ἀκρατὴς δὲν εἶνε εἰς μὲν τοὺς ἄλλους βλαβερός, εἰς ἑαυτὸν δὲ ὠφέλιμος, ἀλλ' εἶνε κακοῦργος μὲν τῶν ἄλλων, πολὺ δὲ μεγαλήτερος κακοῦργος (Συγκρ. τοῦ κακοῦργος) ἑαυτοῦ.—Τὰ καλὰ παιδία ἀγαπῶσιν ἄλληλα.

§ 58. *II. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.*

Ἐμός, ή, όν (ἰδικός μου)· ἡμέτερος, τέρᾱ, τερον (ἰδικός μας)·
σός, ή, όν (ἰδικός σου)· ὑμέτερος, τέρᾱ, τερον (ἰδικός σας)·
σφέτερος, τέρᾱ, τερον (ἰδικός των).

Σημ. Οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὰς γενικὰς ἑαυτοῦ, ῆς, ῶν, ἐπὶ ἀνταναπληρωμένης ἐννοίας, καὶ αὐτοῦ, ης, ῶν, ἀντὶ τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς ἀντωνυμίας, π. χ. τύπτει τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, ἢ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ· τύπτω αὐτοῦ τὸν υἱόν, ἢ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἄς προσέξωσιν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἄρθρου.

---

* Προσθετικός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΓ. Γύμνασμα.

Τέκνον, τό. ἀμελής, ές. μεταχειρίζομαι.

Συνταχτικὸς κανών. Ὅπως παραλείπονται αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅπου δὲν εἶνε χρεία ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς, οὕτω παραλείπονται καὶ αἱ κτητικαὶ ἢ ἀνταναχλώμεναι, τιθεμένου μόνου τοῦ ἄρθρου πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον· ἡ μήτηρ στέργει τὴν θυγατέρα, ἀγαπᾷ τὴν θυγατέρα της. Ἀντὶ δὲ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐμός, σός κλπ. μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες πολλάκις τὰς γενικὰς εἴτε τῶν ἁπλῶν προσωπικῶν ἐγκλινομένων (μου, σου) εἴτε τῶν αὐτοπαθῶν (ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ). Ὁ ἀρχάριος νὰ προσέξῃ εἰς τὰ παραδείγματα, ὅπως συνηθίσῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ἄρθρων.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὁ ἐμὸς πατὴρ ἀγαθός ἐστιν, ἢ ὁ πατήρ μου ἀγαθός ἐστιν, ἢ ἀγαθός ἐστί μου ὁ πατήρ.—Πάντες στέργουσι τοὺς σφετέρους ἢ ἑαυτῶν πατέρας, ἢ τοὺς πατέρας τοὺς ἑαυτῶν.—Οἱ ὑμέτεροι παῖδες σπουδαίως τὰ γράμματα μανθάνουσιν.—Οἱ παῖδες ὑμῶν καλοί εἰσιν.—Ὑμῶν οἱ παῖδες σπουδαῖοί εἰσιν.—Τὰ ἡμῶν αὐτῶν τέκνα, ἢ τὰ τέκνα τὰ ἡμῶν αὐτῶν ψέγομεν.—Ὁ φίλος σου πιστός ἐστιν.—Ὁ φίλος μου ἄπιστός ἐστιν.—Ὁ σὸς νοῦς τὸ σὸν σῶμα μεταχειρίζεται.—Ὁ μὲν ἐμὸς παῖς σπουδαῖός ἐστιν, ὁ δὲ σὸς ἀμελής.

Ἁπλοῦν.

Ὁ πατήρ σου εἶνε ἀγαθός.—Ὁ δοῦλός μου εἶνε κακός.—Τὰ τέκνα μας μανθάνουν ἐπιμελῶς.—Πολλοὶ δὲν ἀγαπῶσι μὲν τὰ τέκνα τῶν ἄλλων, ἀγαπῶσιν ὅμως τὰ ἰδικά των.—Ὁ ἐχθρός σου θαυμάζει τὰς πράξεις του, ἀλλ' ὄχι τὰς τῶν ἄλλων.

§ 59. Β'. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

		Ἑνικός.		
Ὁ.	ὅδε ἥδε τόδε	οὗτος αὕτη τοῦτο	αὐτός αὐτή αὐτό	
Γ.	τοῦδε τῆδε τοῦδε	τούτου ταύτης τούτου	αὐτοῦ αὐτῆς αὐτοῦ	
Δ.	τῷδε τῇδε τῷδε	τούτῳ ταύτῃ τούτῳ	αὐτῷ αὐτῇ αὐτῷ	
Α.	τόνδε τήνδε τόδε	τοῦτον ταύτην τοῦτο	αὐτόν αὐτήν αὐτό	
		Δυϊκός.		
Ὁ.Α.	τώδε τώδε τώδε	τούτω τούτω τούτω	αὐτώ αὐτώ αὐτώ (αὐτά)	
Γ.Δ.	τοῖνδε τοῖνδε τοῖνδε	τούτοιν τούτοιν τούτοιν	αὐτοῖν αὐτοῖν αὐτοῖν (αὐταῖν)	
		Πληθυντικός.		
Ὁ.	οἵδε αἵδε τάδε	οὗτοι αὗται ταῦτα	αὐτοί αὐταί αὐτά	
Γ.	τῶνδε τῶνδε τῶνδε	τούτων τούτων τούτων	αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν	
Δ.	τοῖσδε ταῖσδε τοῖσδε	τούτοις ταύταις τούτοις	αὐτοῖς αὐταῖς αὐτοῖς	
Α.	τούσδε τάσδε τάδε	τούτους ταύτας ταῦτα	αὐτούς αὐτάς αὐτά.	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Ὅπως συνήθως ἔλεγον τῷ, τοῖν ἀντὶ τά, ταῖν (§ 24, Σημ.). οὕτω καὶ τώδε, τούτω, τοῖνδε, τούτοιν ἀντὶ τάδε, ταύτα, ταῖνδε, ταύταιν, πιθανώτατα δὲ καὶ αὐτῷ, αὐτοῖν ἀντὶ αὐτά, αὐταῖν. Περὶ τούτων γίνεται λόγος καὶ εἰς τὸ Συντακτικόν.

Σημ. β'. Κατὰ τὸ οὗτος κλίνονται τὰ τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν) (τόσον πολύς), τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν) (τέτοιος), τηλικοῦτος, τηλικαύτη, τηλικοῦτο(ν) (τόσον μέγας, εἰς τοιαύτην ἡλικίαν). Εἰς ταῦτα παρατηρητέον· ά.) ὅτι ἡ εἰς ον κατάληξις τοῦ οὐδετέρου εἶνε εὐχρηστοτέρα τῆς εἰς ο· β'.) ὅτι εἰς πάσας τὰς πτώσεις τῶν ἀπὸ τοῦ οὗτος συνθέτων, τὰς ἀρχομένας ἀπὸ τ, τὸ τ τοῦτο ἀποβάλλεται, οἷον· τοσούτου ἀντὶ τόσου τούτου.

	Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
Ὀν.	τοσοῦτος	τοσαύτη	τοσοῦτο(ν)	τοσοῦτοι	τοσαῦται	τοσαῦτα
Γεν.	τοσούτου	τοσαύτης	τοσούτου	τοσούτων	τοσούτων	τοσούτων
Δοτ.	τοσούτῳ	τοσαύτῃ	τοσούτῳ	τοσούτοις	τοσαύταις	τοσούτοις
Αἰτ.	τοσοῦτον	τοσαύτην	τοσοῦτο(ν)	τοσούτους	τοσαύτας	τοσαῦτα
Δυϊκ. Ὀν.Αἰτ.	τοσούτω		τοσούτω (τοσαύτα)		τοσούτω	
Γεν.Δοτ.	τοσούτοιν		τοσούτοιν (τοσαύταιν)		τοσούτοιν.	

Σημ. γ'. Ἡ ἀντωνυμία αὐτός, ή, ό, εἴτε λαμβάνεται διασταλτικῶς εἴτε, κατὰ τὰς πλαγίας πτώσεις, ἐπαναληπτικῶς. Συνδεομένη δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό σημαίνει ὁ ἴδιος· τὸ ἄρθρον συνάπτεται διὰ τῆς κράσεως (§ 5, 2) μετὰ τοῦ αὐτὸς εἰς μίαν λέξιν· αὐτός, ταὐτό ἢ συνήθως ταὐτόν, ταύτοῦ, ταὐτῷ, ταὐτῇ κλπ.

Σημ. δ'. Κατὰ τὸ αὐτός, ή, ό κλίνονται τὰ ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο καὶ ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο.

§ 60. Γ'. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

	Ἑνικός.			Δυϊκός.			Πληθυντικός.		
Ὀν.	ὅς	ἥ	ὅ	ὥ	ἅ	ὥ	οἵ	αἵ	ἅ
Γεν.	οὗ	ἧς	οὗ	οἷν	αἷν	οἷν	ὧν	ὧν	ὧν
Δοτ.	ᾧ	ᾗ	ᾧ	οἷν	αἷν	οἷν	οἷς	αἷς	οἷς
Αἰτ.	ὅν	ἥν	ὅ	ὥ	ἅ	ὥ	οὕς	ἅς	ἅ.

§ 61. Δ'. Ἀόριστοι καὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

Αἵ τε ἀόριστοι καὶ αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνονται διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, διακρίνονται ὅμως ἀλλήλων διὰ τοῦ τονισμοῦ καὶ τῆς θέσεως· καθότι αἱ μὲν ἀόριστοι ἐγκλίνονται (§ 13, γ'.) καὶ τίθενται κατόπιν, αἱ δὲ ἐρωτηματικαὶ τονίζονται πάντοτε καὶ τίθενται ἐμπρός.

Σημ. ά. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ἐν πλαγίᾳ ἐρωτήσει τιθέμεναι προσλαμβά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νουσι τὸ ἀναφορικὸν ὅ, ὅπερ ὅμως (πλὴν ἐν τῷ ὅ στ ις) δὲν κλίνεται, οἷον· ὁ ποῖ ος, ὁ πό σος, ὁ πό τερ ος, κλπ.

Κλίσις τοῦ τὶς, τέ́ς *καὶ* ὅστις.

Ἑνικ. Ὀ.	τὶς	Οὐδ. τὶ		τίς;	τί;
Γ.	τινός ἢ τοῦ			τίνος ἢ τοῦ	
Δ.	τινὶ ἢ τῷ			τίνι ἢ τῷ	
Α.	τινὰ	» τὶ		τίνα	τί
Δυϊκ. Ο.Α.	τινέ			τίνε	
Γ.Δ.	τινοῖν			τίνοιν	
Πληθ. Ὀ.	τινές	» τινὰ καὶ ἄττα		τίνες	τίνα
Γ.	τινῶν			τίνων	
Δ.	τισί(ν)			τίσι(ν)	
Α.	τινάς	» τινὰ καὶ ἄττα		τίνας	τίνα

	Ἑνικός.		Πληθυντικός.
Ο.	ὅστις	ἥτις ὅ,τι	οἵτινες αἵτινες ἅτινα ἤ ἄττα
Γ.	οὑτινος ἢ ὅτου, ἀρσ. καὶ οὐδ. ἥστινος		ὧντινων (σπαν. ὅτων) ἀρ.θ. οὐδ.
Δ.	ᾧτινι ἢ ὅτῳ, ἀρσ. καὶ οὐδ. ἥτινι		οἷστισι(ν) (σπ. ὅτοις) αἷστισι(ν)
Α.	ὅντινα	ἥντινα ὅ,τι	οὕστινας ἅστινας ἅτινα ἤ ἄττα

Δυϊκ. Ὀ.Α. ὥτινε, ἄτινε, Γ.Δ. οἵντινοιν, αἵντινοιν.

Σημ. β'. Τὰ τὶς, τί, τινός, τινί κλ. ἐγκλίνονται· ἴδε § 13, γ'. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ τὶς σύνθετα ἀρνητικὰ οὔτις, οὔτι, μήτις, μήτι κλίνονται ὅπως τὸ ἁπλοῦν τίς, οἷον· οὔτινος, οὔτινες κλπ. Ἀντὶ δὲ τοῦ οὔτις, μήτις μεταχειρίζονται οἱ πεζογράφοι τὰ οὐδείς, μηδείς (§ 67, Σημ. ά.). Εὑρηνται ὅμως καὶ παρὰ πεζογράφοις τὰ οὔτι καὶ μήτι (μηδόλως).

ΛΔ'. Γύμνασμα.

Ἐπιστολή, ἡ.
ἡμέρα, ἡ.
στρατηγός, ὁ.
τρόπος, ὁ.
ῥόδον, τό.
ἕκαστος, η, ον.
ἔνιοι, αι, α, τινές.
οἷος. ᾱ, ον, ὁποῖος.
μηδείς, μηδέν, Γενικ. μηδενός.
ἐξετάζω.
φροντίζω, μετὰ Γεν.,
φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, μὲ μέλει· μετ' Αἰτ. ἔχω εἰς τὸν νοῦν μού τι, συλλογίζομαί τι.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἢ οὗτος ὁ ἀνὴρ ἀγαθός ἐστιν.—Ἡ γνώμη αὕτη, ἢ αὕτη ἡ γνώμη δικαία ἐστιν.—Ἡ γυνὴ ἥδε, ἢ ἥδε ἡ γυνὴ καλὴ ἐστιν.—Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ἢ ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ βασιλεύς ἐστιν.—Ὁ βασιλεὺς αὐτός, ἢ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς στρατηγός ἐστιν.—Φέρε αὐτῷ, ὦ παῖ, τὴν κλεῖν.—Ἔνιοι περὶ τῶν αὐτῶν τῆς αὐτῆς ἡμέρας οὐ ταὐτὰ γιγνώσκουσιν.—Τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν οὐ ταὐτόν ἐστιν.—Ταῦτα τὰ ῥόδα, ἃ θάλλει ἐν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῷ κήπῳ, καλὰ ἐστιν.—Σοφόν τι χρῆμα ὁ ἄνθρωπός ἐστιν.—Εἰ φιλίαν του (τινος) διώκεις, τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐξέταζε.—Τίς γράφει ταύτην τὴν ἐπιστολήν;—Λέγε μοι, ὅστις ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γράφει.—Ὧν* ἔχεις, τούτων** ἄλλοις παρέχου.—Ὄλβιος, ὦ παῖδες ἀγαθοί εἰσιν.—Ἐκεῖνος ὀλβιώτατος, ὅτῳ (ᾧτινι) μηδὲν κακὸν ἐστιν.—Τί φροντίζεις;—Οὐ λέγω, ὅ,τι φροντίζω.—Οἷον τὸ ἦθος ἑκάστου, τοιοῦτος ὁ βίος.—Τίς ἐστιν ἐκείνη ἡ γυνή;—Λέγε μοι, ἥτις ἐστὶν ἐκείνη ἡ γυνή.

Ἁπλοῦν.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι εἶνε ἀγαθοί.—Αὗται αἱ γνῶμαι εἶνε δίκαιαι.—Τὰ τέκνα τούτων τῶν γυναικῶν εἶνε ὡραῖα.—Ἐκεῖνο τὸ ῥόδον εἶνε ὡραῖον.—Ὁ ἴδιος ὁ πατὴρ (αὐτός του) γράφει τὴν ἐπιστολήν.—Ὁ υἱός του εἶνε καλός.—Ἡ κόρη της εἶνε ὡραία.—Θαυμάζω τὸ ὡραῖον ῥόδον· φέρε μού το.—Τὰ τέκνα τῶν αὐτῶν γονέων εἶνε πολλάκις διάφορα.—Τὸ ῥόδον, τὸ ὁποῖον θάλλει εἰς τὸν κῆπον, εἶνε ὡραῖον.—Ὡραῖόν τι εἶνε ἡ ἀρετή.—Τί συλλογιζεσθε;—Συλλογίζομαι τί (θηλ.) εἶνε ἡ φιλία.—Τί εἶνε ὡραιότερον τῆς ἀρετῆς;

§ 62. *Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.*

Συσχετικὰς ἀντωνυμίας λέγοντες ἐννοοῦμεν τὰς ἀντωνυμίας ἐκείνας, αἵτινες σημαίνουσιν ἀμοιβαίαν σχέσιν.

ἀ. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.

Ἐρωτηματικαί.	Ἀόριστοι.	Δεικτικαί.	Ἀναφορικαὶ καὶ Πλάγ. Ἐρωτημ.
πόσος, η, ον;	ποσός, ή, όν (κἄμποσος)	τόσος, η, ον (σχεδὸν μόνον ποιητικῶς) τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε τοσοῦτος, -αύτη, -οῦτο(ν)	ὅσος, η, ον καὶ ὁπόσος, η, ον
ποῖος, ποίᾱ, ποῖον; (ποίας λογῆς;)	ποιός, ά, όν (ἔχων ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ποιότητα)	τοῖος, τοίᾱ, τοῖον (σχεδὸν μόνον ποιητικῶς) τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε τοιοῦτος, -αύτη, -οῦτο(ν)	οἷος, οἵα, οἷον καὶ ὁποῖος, ὁποία, ον (ὁποίας λογῆς)
ηλίκος, η, ον; (πόσον μέγας, ποίας ἡλικίας;)	(ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἐρωτηματικήν)	τηλίκος, η, ον (σχεδὸν μόνον ποιητικῶς, τόσον μέγας, τόσην ἡλικίαν ἔχων) τηλικόσδε, -ήδε, -όνδε τηλικοῦτος, -αύτη, -οῦτο(ν)	ἡλίκος, η, ον καὶ ὁπηλίκος, η, ον (ὁπόσον μέγας, ὁποίαν ἡλικίαν ἔχων).

* Κατ' ἔφελξιν ἀντὶ [ἐκείνων] ἅ, ἴδε Συντακ. § 38, 6. ** Ἐκ τούτων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐρωτηματικά.	Ἀόριστα.	Δεικτικά.	Ἀναφορικά.	Πλ. Ἐρωτηματικά.
ποῦ; (εἰς ποῖον μέρος; ἐπὶ στάσεως)	πού (κἄπου)	λείπει (Λατ. hic, ibi)	οὗ (ὅπου)	ὅπου
πόθεν; ἀπὸ ποίου μέρους;	ποθέν (ἀπό μέρος τι)	λείπει (Λατ. hinc, inde)	ὅθεν (ὁπόθεν)	ὁπόθεν
ποῖ; (πρὸς ποῖον μέρος; ἐπὶ κινήσεως)	ποί (πρός τι μέρος)	λείπει (Λατ. huc, eo)	οἷ (πρὸς τὸ ὁποῖον μέρος)	ὅποι
πότε;	ποτέ (κἄποτε)	τότε	ὅτε	ὁπότε
πηνίκα; εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ χρόνου; τί ὥρα;	λείπει	τηνικάδε (κατὰ ταύτην τὴν ὥραν, κατὰ τοῦτον τὸν καιρόν) / τηνικαῦτα	ἡνίκα (καθ' ἣν ὥραν, καθ' ὃν χρόνον)	ὁπηνίκα
πῶς;	πώς (κἄπως)	οὕτω(ς), ὧδε (τοιουτοτρόπως)	ὡς (καθώς)	ὅπως
πῇ; πρὸς ποῖον μέρος; πῶς;	πή (κἄπου)	τῇδε (ἑδῶδά, εἰς τοῦτο τὸ μέρος) / ταύτῃ	ᾗ (ὅπου, πρὸς τὸ ὁποῖον μέρος)	ὅπῃ

Σημ. Τὰ ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ λείποντα δεικτικὰ τῆς πρώτης σειρᾶς ἐκφράζονται διὰ τῶν ἐ ν τ α ῦ θ α, ἐ ν θ έ ν δ ε, ἐ ν τ ε ῦ θ ε ν (ἀπὸ ἐδῶ), ἐ ν τ α υ θ ί (ἑδῶδά).

§ 65. Ἐπέκτασις τῶν ἀντωνυμιῶν.

1. Τὸ ἐγκλιτικὸν γέ συνενοῦται μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, ὅπως δώσῃ ἔμφασιν εἰς τὸ πρόσωπον· τότε δὲ ἡ ἀντωνυμία ἐγώ ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ δοτικήν· ἔ γ ω γ ε, ἔ μ ο ι γ ε· ἀλλὰ ἐ μ ο ῦ γ ε, ἐ μ έ γ ε·—σύ γ ε. Ἄλλως δὲ τό γέ, ὅπως μετὰ πάσης ἄλλης λέξεως, δύναται μὲν νὰ προστεθῇ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἀντωνυμίαν, δὲν ἑνοῦται ὅμως μετ' αὐτῆς εἰς μίαν λέξιν, οἷον· ο ὗ τ ό ς γ ε.

2. Τὰ μόρια δή, συνηθέστερον δ ή π ο τ ε, καὶ οὖν προστίθενται εἰς τὰς ἀναφορικὰς τὰς συντεθειμένας μετὰ τῶν ἐρωτηματικῶν καὶ ἀορίστων, ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὴν ὅ σ ο ς, ὅπως καταστήσωσι γενικὴν τὴν ἀναφορικὴν σχέσιν, τουτέστιν ὅπως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπεκτείνωσιν αὐτὴν ἐπὶ παντός, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ σημάνῃ ἡ ἀντωνυμία, οἷον· ὁστισδή, ὁστισδήποτε, ὁστισοῦν, ἡτισοῦν, ὁτιοῦν (Γεν. οὑτινοσοῦν ἢ ὁτουοῦν, ἡστινοσοῦν, Δοτ. ᾧτινιοῦν ἢ ὁτῳοῦν κλπ.)·—ὁποσοσδή, ὁποσοσοῦν, ὁσοσδήποτε (Γεν. ὁποσουδή, ὁποσησδή, ὁποσουοῦν, ὁποσησοῦν, ὁσουδήποτε, ὁσησδήποτε.

3. Τὸ ἐγκλιτικὸν περ προστίθεται εἰς πάντα τὰ ἀναφορικά, ὅπως ἐπιτείνῃ ἔτι μᾶλλον τὴν πρός τινα δεικτικὴν σχέσιν, ἑπομένως σημαίνει κυρίως ἀκριβῶς ὅστις, οἷον· ὅςπερ, ἥπερ, ὅπερ, (Γεν. οὗπερ κλπ.)· ὅσοςπερ, οἱόςπερ (Γεν. ὅσουπερ, οἱουπερ κλπ.)· ὅθιπερ, ὅθενπερ.

4. Τὸ ἀχώριστον δεικτικὸν ῐ προσκολλᾶται εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καί τινα ἐπιῤῥήματα μετ' ἰσχυρᾶς πάντοτε δεικτικῆς σημασίας. Ἔχει δὲ πάντοτε ὀξεῖαν (ἢ βαρεῖαν ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου, § 11, 1)· καὶ ἐκκρούει μὲν πᾶν πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν, βραχύνει δὲ τὰ πρὸ αὐτοῦ εὐθὺς προηγούμενα μακρὰ φωνήεντα καὶ τὰς διφθόγγους·

Ὁν. οὑτοσῐ́ (τοῦτος δά, Γαλλ. celui-ci), αὑτηῐ́, τουτῐ́, Γεν. τουτουῐ́, ταυτησί, Δοτ. ταυτῳῐ́, ταυτῃῐ́, Πληθ. οὑτοιῐ́, αὑταιῐ́, ταυτῐ́·

ὁδῐ́, ἡδῐ́, τοδῐ́ ἐκ τοῦ ὅδε· οὑτωσί τοῦ οὕτως· ἐνθαδί, νυνί, δευρί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

§ 64. Ἔννοια καὶ διαίρεσις τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

Τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα δηλοῦσι τὴν σχέσιν τῶν ἀριθμῶν ἢ τοῦ πλήθους· κατὰ δὲ τὴν σημασίαν αὐτῶν διαιροῦνται εἰς τὰς ἑξῆς τάξεις·

ά.) Τὰ ἀπόλυτα, δι' ὧν ἀποκρινόμεθα εἰς τὰς ἐρωτήσεις πόσοι; οἷον· εἷς, δύο κλπ. Καὶ τὰ μὲν τέσσαρα πρῶτα, καὶ κατόπιν ἀπὸ τῶν διακοσίων μέχρι τῶν μυρίων (δεκακισχιλίων), ὡσαύτως δὲ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ μύριοι, κλίνονται ὡς τὰ ἐπίθετα· τὰ ἐπίλοιπα ὅμως μένουσιν ἄκλιτα. Τὸ δὲ ποσὸν τῶν χιλιάδων σημαίνεται διὰ τῶν συνθέτων ἐξ ἀριθμητικῶν ἐπιῤῥημάτων, οἷον· τρισχίλιοι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β΄.) Τὰ τακτικά, δι' ὧν ἀποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν πόστος; οἷον· πρῶτος, δεύτερος κλπ. Κλίνονται δὲ πάντα ὡς τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς ος, η, ον (πλὴν τοῦ δεύτερος, ᾱ, ον).

γ΄.) Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα, δι' ὧν ἀποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν ποσάκις; Ἐξαιρουμένων δὲ τῶν τριῶν πρώτων (ἅπαξ, δίς, τρίς), σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀπολύτων, προστιθεμένης τῆς καταλήξεως -άκις, οἷον· πεντάκις (§ 68).

δ΄.) Τὰ πολλαπλασιαστικά, δι' ὧν ἀποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν ποσαπλοῦς; εἶνε δὲ πάντα σύνθετα ἐκ τοῦ πλοῦς καὶ τρικαταλήκτα ἐπίθετα, λήγοντα εἰς οῦς, ῆ, οῦν, οἷον· διπλοῦς. Τὴν κλίσιν αὐτῶν ἴδε ἐν § 28.

ε΄.) Τὰ ἀναλογικά, δι' ὧν ἀποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν ποσαπλάσιος; ἔχουσι δὲ πάντα τὰς καταλήξεις πλάσιος, ία, ιον, οἷον· διπλάσιος.

ς΄.) Τὰ οὐσιαστικὰ ἀριθμητικά, δηλοῦντα τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τῶν ἀριθμῶν. Σχηματίζονται δὲ πάντα ἐκ τῶν ἀπολύτων διὰ τῆς καταλήξεως άς, Γεν. άδος, οἷον· ἡ ἑνάς, άδος (συνήθως ὅμως ἡ μονάς ἐκ τοῦ μόνος), ἡ δυάς, ἡ τριάς κλπ.

§ 65. *Σημεῖα τῶν ἀριθμῶν.*

1. Σημεῖα τῶν ἀριθμῶν εἶνε τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, εἰς τὰ ὁποῖα παρεμβάλλονται καὶ τρία ἀπηρχαιωμένα γράμματα, δηλ. μετὰ τὸ ε τὸ Βαῦ ἢ Δίγαμμα (ϝ) ἢ Στῖ (ϛ), σημαῖνον τὸ 6· τὸ Κόππα (ϟ) σημαῖνον τὸ 90· καὶ τὸ Σαμπῖ (ϡ) σημαῖνον τὸ 900.

2. Τὰ πρῶτα ὀκτὼ γράμματα, ἀπὸ τοῦ α μέχρι τοῦ θ μετὰ τοῦ Βαῦ ἢ Στῖ, σημαίνουσι τὰς μονάδας· τὰ ἑφεξῆς ὀκτώ, ἀπὸ τοῦ ι μέχρι τοῦ π μετὰ τοῦ Κόππα, τὰς δεκάδας· τὰ δὲ τελευταῖα ὀκτώ, ἀπο τοῦ ρ μέχρι τοῦ ω μετὰ τοῦ Σαμπῖ, τὰς ἑκατοντάδας.

3. Μέχρι τοῦ 999 πάντα τὰ σημαίνοντα τοὺς ἀριθμοὺς γράμματα λαμβάνουσι κεραίαν (΄) ὑπεράνω αὐτῶν, ὅταν δὲ δύο ἢ πλειότερα γράμματα τίθενται πλησίον ἀλλήλων, τὸ τελευταῖον μόνον λαμβάνει τὴν κεραίαν ταύτην. Ἀπὸ δὲ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1000 ἀρχίζει πάλιν τὸ ἀλφάβητον, τὰ γράμματα ὅμως λαμβάνουσιν ἤδη τὴν κεραίαν ὑποκάτω αὐτῶν, ἑπομένως· α΄=1, ͵α=1000, ι΄=10, ͵ι=10,000, ͵εψμβ΄=5742, ͵αωοθ΄=1879, ρ΄=100, ͵ρ=100,000.

§ 66. *Κατάλογος τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν.*

	Ἀπόλυτα.	Τακτικά.
1	α΄ εἷς, μία, ἕν	πρῶτος, η, ον
2	β΄ δύο	δεύτερος, ᾱ, ον
3	γ΄ τρεῖς, τρία	τρίτος, η, ον
4	δ΄ τέτταρες, α, ἢ τέσσαρες	τέταρτος, η, ον
5	ε΄ πέντε	πέμπτος, η, ον
6	ς΄ ἕξ	ἕκτος, η, ον
7	ζ΄ ἑπτά	ἕβδομος, η, ον
8	η΄ ὀκτώ	ὄγδοος, η, ον
9	θ΄ ἐννέα	ἔνατος, η, ον
10	ι΄ δέκα	δέκατος, η, ον
11	ια΄ ἕνδεκα	ἑνδέκατος, η, ον
12	ιβ΄ δώδεκα	δωδέκατος, η, ον
13	ιγ΄ τρεῖς (τρία) καὶ δέκα	τρίτος, (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
14	ιδ΄ τέτταρες, α, καὶ δέκα	τέταρτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
15	ιε΄ πεντεκαίδεκα	πέμπτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
16	ις΄ ἑκκαίδεκα	ἕκτος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
17	ιζ΄ ἑπτακαίδεκα	ἑβδομος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
18	ιη΄ ὀκτωκαίδεκα	ὄγδοος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
19	ιθ΄ ἐννεακαίδεκα	ἔνατος (η, ον) καὶ δέκατος, η, ον
20	κ΄ εἴκοσι(ν)	εἰκοστός, ή, όν
21	κα΄ εἴκοσι καὶ εἷς, μία, ἕν	εἰκοστὸς (ή, όν) καὶ πρῶτος, η, ον
30	λ΄ τριᾶκοντα	τριᾱκοστός, ή, όν
40	μ΄ τετταράκοντα	τετταρακοστός, ή, όν
50	ν΄ πεντήκοντα	πεντηκοστός, ή, ον
60	ξ΄ ἑξήκοντα	ἑξηκοστός, ή, όν
70	ο΄ ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός, ή, όν
80	π΄ ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός, ή, όν
90	ϟ΄ ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός, ή, όν
100	ρ΄ ἑκατόν	ἑκατοστός, ή, όν
200	σ΄ διᾱκόσιοι, ιαι, ια	διᾱκοσιοστός, ή, όν
300	τ΄ τριᾱκόσιοι, ιαι, ια	τριᾱκοσιοστός, ή, όν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	Ἀπόλυτα.	Τακτικά.
400	υ′ τετρᾰκόσιοι, ιαι, ια	τετρακοσιοστός, ή, όν
500	φ′ πεντᾰκόσιοι, ιαι, ια	πεντακοσιοστός, ή, όν
600	χ′ ἑξᾰκόσιοι, ιαι, ια	ἑξακοσιοστός, ή, όν
700	ψ′ ἑπτᾰκόσιοι, ιαι, ια	ἑπτακοσιοστός, ή, όν
800	ω′ ὀκτᾰκόσιοι, ιαι, ια	ὀκτακοσιοστός, ή, όν
900	ϡ′ ἐνᾰκόσιοι, ιαι, ια	ἐνακοσιοστός, ή, όν
1000	,α χίλιοι, ιαι, ια	χιλιοστός, ή, όν
2000	,β δισχίλιοι, ιαι, ια	δισχιλιοστός, ή, όν
3000	,γ τρισχίλιοι, ιαι, ια	τρισχιλιοστός, ή, όν
4000	,δ τετρακισχίλιοι, ιαι, ια	τετρακισχιλιοστός, ή, όν
5000	,ε πεντακισχίλιοι, ιαι, ια	πεντακισχιλιοστός, ή, όν
6000	,ϛ ἑξακισχίλιοι, ιαι, ια	ἑξακισχιλιοστός, ή, όν
7000	,ζ ἑπτακισχίλιοι, ιαι, ια	ἑπτακισχιλιοστός, ή, όν
8000	,η ὀκτακισχίλιοι, ιαι, ια	ὀκτακισχιλιοστός, ή, όν
9000	,θ ἐνακισχίλιοι, ιαι, ια	ἐνακισχιλιοστός, ή, όν
10,000	,ι μύριοι, ιαι, ια	μυριοστός, ή, όν
20,000	,κ δισμύριοι, ιαι, ια	δισμυριοστός, ή, όν
100,000	,ρ δεκακισμύριοι, ιαι, ια	δεκακισμυριοστός, ή, όν.

Σημ. Εἰς τοὺς συνθέτους ἀριθμοὺς ἡ προηγεῖται ὁ μικρότερος τοῦ μεγαλητέρου μετὰ τοῦ συνδέσμου καί, ἡ ἀκολουθεῖ τὸν μεγαλήτερον ἄλλοτε μὲν ἔχων τὸν καί, ἄλλοτε δὲ ἄνευ αὐτοῦ, οἷον·

25· πέντε καὶ εἴκοσι(ν) ἢ εἴκοσι καὶ πέντε ἢ ἁπλῶς εἴκοσι πέντε.

345· πέντε καὶ τεττεράκοντα καὶ τριακόσιοι ἢ τριακόσιοι καὶ τεττεράκοντα καὶ πέντε.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει περὶ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν, οἷον· πέμπτος καὶ εἰκοστὸς ἢ εἰκοστὸς καὶ πέμπτος.

§ 67. *Κλίσις τῶν τεσσάρων πρώτων ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.*

Ὀνομ.	εἷς	μία	ἕν	δύο
Γεν.	ἑνός	μιᾶς	ἑνός	δυοῖν
Δοτ.	ἑνί	μιᾷ	ἑνί	δυοῖν
Αἰτ.	ἕνα	μίαν	ἕν	δύο
Ὀνομ.	τρεῖς	Οὐδ. τρία	τέτταρες	Οὐδ. τέτταρα
Γεν.	τριῶν		τεττάρων	
Δοτ.	τρισί(ν)		τέτταρσι(ν)	
Αἰτ.	τρεῖς	Οὐδ. τρία	τέτταρας	Οὐδ. τέτταρα.

Σημ. ά. Κατὰ τὸ εἷς κλίνονται τὰ οὐδείς, μηδείς, διατηροῦντα καὶ τὸν αὐ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν ἀνώμαλον τονισμόν, ἑπομένως· οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν, Γεν. οὐδενός, οὐδεμιᾶς, Δοτ. οὐδενί, οὐδεμιᾷ κλπ.· εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν εὑρηται μόνον τὸ Ἀρσ. οὐδένες, οὐδένων, οὐδέσι(ν), οὐδένας, ἔτι δὲ μηδένες κλπ.

Σημ. 6'. Τὸ δύο πολλάκις μένει ἄκλιτον καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις. Τὸ δὲ ἀριθμητικὸν ὄνομα ἄμφω (ἀμφότεροι) λήγει, ὅπως καὶ τὸ δύο, ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ εἰς οἶν (ἀμφοῖν), ἡ δὲ αἰτιατικὴ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικήν· ἐνίοτε ὅμως μένει ἄκλιτον ὡς καὶ τὸ δύο.

ΛΕ'. Γύμνασμα.

Κιλικία, ἡ.
Φρυγία, ἡ.
Εὐφράτης, ου.
πέλτη, ἡ, μικρὰ ἐλαφρὰ ἀσπίς.
πελταστής, οῦ, ὁ.
ὁπλίτης, ου, ὁ, ὁ βαρέως ὡπλισμένος στρατιώτης.
παρασάγγης, ου, ὁ, διάστημα μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας περίπου.
ἀριθμός, ὁ.
βάρβαρος, ὁ, πᾶς μὴ Ἕλλην.
ἐνιαυτός, ὁ, τὸ ἔτος.
Πελοπόννησος, ἡ.
Κύδνος, ὁ.
Περσικός, ἡ, όν.
Ῥωμαῖος, ὁ.
Σάρος, ὁ.
σταθμός, ὁ, σταθμὸς ὁδοιπορίας (κοινῶς κονάκι), ἡμερήσιος δρόμος.
πλέθρον, τό.
στάδιον, τό.
Κοτύωρα, ων, τά, πόλις παρὰ τὸν Πόντον.
μυριάς, άδος, ἡ, δέκα χιλιάδες = 10,000.
Βαβυλών, ῶνος, ἡ.
πούς, ποδός, ὁ.
ἀνάβασις, εως, ἡ, 1) ἀνάβασις, 2) ἐκστρατεία ἀπὸ τῶν παραθαλασσίων εἰς τὰ μεσόγεια.
κατάβασις, εως, ἡ, ἐπιστροφὴ ἐκ τῶν μεσογείων πρὸς τὴν θάλασσαν.
ἅρμα, ατος, τό, πολεμικὴ ἅμαξα.
βῆμα, ατος, τό.
στράτευμα, ατος, τό.
εὖρος, ους, τό, πλάτος.
πλῆθος, ους, τό.
συνετός, ή, όν, νοήμων, φρόνιμος.
ἀσύνετος, ον, ἀνόητος.
δρεπανηφόρος, ἔχων δρέπανον.
σύμπας, ασα, αν.
συγγράφω, περιγράφω.
πάρειμι.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Εὐφράτης ποταμός ἐστι τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων. Τὸ δὲ στάδιον ἔχει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν βήματα ἢ πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑξακοσίους πόδας.—Κύρῳ παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα πέντε.—Τοῦ Σάρου, Κιλικίας ποταμοῦ, τὸ εὖρος ἦν τρία πλέθρα. Τὸ δὲ πλέθρον ἔχει ἑκατὸν πόδας.—Κύδνος, Κιλικίας ποταμός, εὖρος ἔχει δύο πλέθρων.—Τοῦ Μαιάνδρου, Φρυγίας ποταμοῦ, τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι πέντε ποδῶν.—Ὁ παρασάγγης, Περσικὸν μέτρον, ἔχει τριάκοντα στάδια ἢ πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίους καὶ ἑπτακισχιλίους καὶ μυρίους πόδας.—Ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἣ ὑπὸ Ξενοφῶντος συγγράφεται, ἦσαν σταθμοὶ διακόσιοι δέκα πέντε,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα, χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.—Ἑνὸς φιλία συνετοῦ κρείττων ἐστὶν ἀσυνέτων ἁπάντων.—Τοῦ Κύρου στρατεύματος ἦν ἀριθμὸς τῶν μὲν Ἑλλήνων ὁπλῖται μύριοι καὶ τετρακόσιοι, πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν.

Ἁπλοῦν.

Εἶνε καλήτερον νὰ ἔχῃ τις ἕνα φίλον φρόνιμον ἢ πολλοὺς ἀνοήτους. —Ἑβδομήκοντα ἔτη ἔχουσι περὶ τὰς (ἀμφὶ μετ' Αἰτ.) 25,555 ἡμέρας. —Τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς μάχης τῆς Βαβυλῶνος (ἐν μετὰ Δοτικ.) μέχρι τῶν Κοτυώρων (εἰς μετ' Αἰτ.), τῆς καταβάσεως, ἥτις ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος περιγράφεται, εἶνε 122 ὁδοιπορικοὶ σταθμοί, 620 παρασάγγαι, 18,600 στάδια· τὸ μῆκος (πλῆθος) τοῦ χρόνου ὀκτὼ μῆνες.—Ὁ ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ εἶνε 39,850.—Στρατηγοὶ τοῦ στρατεύματος εἶνε τέσσαρες, ἕκαστος 30,990 στρατιωτῶν.—Εἰς τὴν μάχην ἦσαν παρόντες 95,650 στρατιῶται καὶ 150 δρεπανηφόρα ἅρματα.

§ 68. Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα.

1	ἅπαξ	19	ἐννεακαιδεκάκις
2	δίς	20	εἰκοσάκις
3	τρίς	21	εἰκοσάκις ἅπαξ
4	τετράκις	22	εἰκοσάκις δίς
5	πεντάκις	30	τριακοντάκις
6	ἑξάκις	40	τετταρακοντάκις
7	ἑπτάκις	50	πεντηκοντάκις
8	ὀκτάκις	60	ἑξηκοντάκις
9	ἐνάκις	70	ἑβδομηκοντάκις
10	δεκάκις	80	ὀγδοηκοντάκις
11	ἑνδεκάκις	90	ἐνενηκοντάκις
12	δωδεκάκις	100	ἑκατοντάκις
13	τρισκαιδεκάκις	200	διακοσιάκις
14	τετταρεσκαιδεκάκις	300	τριακοσιάκις
15	πεντεκαιδεκάκις	1000	χιλιάκις
16	ἑκκαιδεκάκις	2000	δισχιλιάκις
17	ἑπτακαιδεκάκις	10,000	μυριάκις
18	ὀκτωκαιδεκάκις	20,000	δισμυριάκις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 69. *Ἔννοια τοῦ ῥήματος.*

Τὸ ῥῆμα σημαίνει διάθεσιν ὑποκειμένου τινός, οἷον· ὁ πατὴρ γράφει, τὸ ῥόδον θάλλει, ὁ παῖς κοιμᾶται, ὁ Θεὸς ἀγαπᾶται.

§ 70. *Διαθέσεις τοῦ ῥήματος.*

Τὸ ῥῆμα εἶνε·

1. Ἐνεργητικόν, σημαῖνον ἐνέργειαν γινομένην ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμένου, οἷον· γράφω.

Σημ. Τὸ Ἐνεργητικὸν εἴτε μεταβιβάζει τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ εἰς ἄλλο καὶ τότε λέγεται μεταβατικόν, οἷον· τύπτω τὸν παῖδα· εἴτε δὲν μεταβιβάζει αὐτὴν καὶ τότε λέγεται ἀμετάβατον, οἷον· τρέχω.

2. Οὐδέτερον, σημαῖνον κατάστασίν τινα τοῦ ὑποκειμένου, οἷον· ζῶ.

3. Μέσον, σημαῖνον ἐνέργειαν προερχομένην μὲν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, ἐπανερχομένην ὅμως πάλιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς αὐτό, οἷον· βουλεύομαι, λούομαι, κείρομαι (διὰ τοῦ κουρέως).

4. Παθητικόν, σημαῖνον ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει, οἷον· στέργομαι (ἀγαπῶμαι), τύπτομαι (κτυποῦμαι ὑπό τινος).

§ 71. *Χρόνοι τοῦ ῥήματος.*

Α'. Ἀρκτικοὶ χρόνοι.

1) Ἐνεστώς, βουλεύω (σκέπτομαι).

2) Παρακείμενος, βεβούλευκα (ἔχω σκεφθῆ).

3) Μέλλων (ἁπλοῦς), βουλεύσω (θὰ σκεφθῶ).

4) Μέλλων τετελεσμένος (ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ μέσου), βεβουλεύσομαι (θὰ ἔχω σκεφθῆ).

Β'. Ἱστορικοὶ χρόνοι.

1) Παρατατικός, ἐβούλευον (ἐσκεπτόμην).

2) Ὑπερσυντελικός, ἐβεβουλεύκειν (εἶχον σκεφθῆ).

3) Ἀόριστος, ἐβούλευσα (ἐσκέφθην).

Σημ. Διὰ τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ, διὰ τὸν ἁπλοῦν μέλλοντα τοῦ παθητικοῦ καὶ διὰ τὸν ἀόριστον καὶ τῶν τριῶν διαθέσεων ἔχει ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα δύο τύπους, οἵτινες διακρίνονται ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρῶτοι καὶ δεύτεροι χρόνοι. Ἀλλ' ὅμως ὀλίγα μόνον ῥήματα ἔχουσιν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, τὰ δὲ πλεῖστα σχηματίζουσι τοὺς ῥηθέντας χρόνους ἢ κατὰ ταῦτον ἢ κατ' ἐκεῖνον τὸν τύπον· τὰ δὲ φωνηεντόληκτα (καθαρὰ) ῥήματα, ἤγουν ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς φωνῆεν πρὸ τῆς καταλήξεως ω, σχηματίζουσι πρώτους μόνον χρόνους.

§ 72. *Ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.*

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τὰς ἑξῆς ἐγκλίσεις·

Α'. Τὴν Ὁριστικήν, σημαίνουσαν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος πραγματικήν, οἷον· βουλεύω, ἐβούλευον, βουλεύσω.

Β'. Ὑποτακτικήν, σημαίνουσαν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος τεινουσαν εἰς πραγματοποίησιν καὶ τρόπον τινὰ προσδοκωμένην, οἷον· ἄγε σκοπῶμεν·—εἴπω τι τῶν εἰωθότων;

Γ'. Εὐκτικήν, σημαίνουσαν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν λαλοῦντα ἢ δυνατὴν νὰ γείνῃ, οἷον· ἐκτελοῖτο τὰ χρηστά (εἴθε νὰ ἐκτελῶνται τὰ καλά)·—γένοιτ' ἄν (εἶνε δυνατὸν νὰ γείνῃ).

Δ'. Προστακτικήν, σημαίνουσαν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος προστακτικῶς ἢ παραινετικῶς, οἷον· γράφε·—τοὺς γονεῖς σέβου.

§ 73. *Ἀπαρέμφατος καὶ μετοχή.*

ά.) Ἡ ἀπαρέμφατος σημαίνει ἁπλῶς τὴν διάθεσιν καὶ εἶνε τρόπον τινὰ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ῥήματος, μὴ παρεμφαίνουσα πρόσωπον ἢ ἀριθμόν, οἷον· βουλεύειν, τὸ βουλεύειν.

β'.) Ἡ μετοχὴ εἶνε τὸ ῥηματικὸν ἐπίθετον, οἷον· βουλεύων ἀνήρ.

§ 74. *Πρόσωπα καὶ ἀριθμοὶ τοῦ ῥήματος.*

Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ῥήματος σημαίνουσιν ἂν τὸ ὑποκείμενον εἶνε αὐτὸς ὁ λαλῶν (ἐγώ, πρῶτον πρόσωπον), ἢ ἐκεῖνος πρὸς τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖ τις (σύ, δεύτερον πρόσωπον), ἢ ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ λόγος (ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, τρίτον πρόσωπον), οἷον· βουλεύω (ἐγὼ ὁ ὁμιλῶν), βουλεύεις (σύ, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁμιλῶ), βουλεύει (ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλῶ). Συγχρόνως δὲ σημαίνουσι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τὸν ἀριθμόν, τὸν Ἑνικὸν δηλ., Δυϊκὸν καὶ Πληθυντικόν, οἷον· βουλεύω, βουλεύετον, βουλεύουσι.

§ 75. *Συζυγίαι τοῦ ῥήματος.*

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει δύο κυρίας συζυγίας·

ά.) Τὴν συζυγίαν εἰς ω, καθ' ἣν κλίνονται τὰ πλεῖστα τῶν ῥημάτων, οἷον· βουλεύ-ω.

β'.) Τὴν παλαιοτέραν συζυγίαν εἰς μι, οἷον· δί-δω-μι (ῥίζ. δο).

§ 76. *Συζυγία τῶν ὁμαλῶν ῥημάτων εἰς* **ω**, *παράδειγμα ἔχουσα τὸ φωνηεντόληκτον (§ 71, Σημ.) ῥῆμα* **βουλεύω** *(σκέπτομαι, εἶμαι βουλευτής).*

Προσημείωσις. Ἐπειδὴ τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα ἔχει φωνῆεν πρὸ τῆς καταλήξεως ω δὲν ἔχουσι δευτέρους χρόνους (§ 71, Σημ.), θέλουσιν ἀναπληρωθῆ οὗτοι ἐξ ἄλλων ῥημάτων (τρίβ ω, λείπ-ω Ῥίζ. ΛΙΠ, φαίν-ω Ῥίζ. ΦΑΝ).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Χρόνοι.	Ἀριθμοί.	Ἔγκλ. Ὁριστική.	Ὑποτακτική.
Ἐνεστώς Χρονικὴ ῥίζα βουλευ-	Ἑ. Δ. Π.	βουλεύ-ω, -εις, -ει βουλεύ-ετον, -ε τ ον βουλεύ-ομεν, -ετε, ο υ σι(ν)	βουλεύ-ω , -ῃς, -ῃ βουλεύ-ητον, -η τ ον βουλεύ-ωμεν, -ητε, -ωσι(ν)
Παρατατικός Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βουλευ-	Ἑ. Δ. Π.	ἐ-βούλευ-ον, -ες, -ε ἐ-βουλεύ-ε-τον, -έ τ η ν ἐ-βουλεύ-ομεν, -ετε, -ον	
Παρακείμενος ά. Χρονικὴ ῥίζ κ βε-βουλευ-κ-	Ἑ. Δ. Π.	βε-βούλευ-κ-α, -ας, -ε(ν) βε-βουλεύ-κ-ατον, -α τ ον βε-βουλεύ-κ-αμεν, -ατε, -ᾶσι(ν)	βε-βουλεύ-κ-ω, -ῃς κλπ.
Ὑπερσυντελικὸς ά. Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βε-βουλευ-κ-	Ἑ. Δ. Π.	ἐ-βε-βουλεύ-κ-ειν, -εις, -ει ἐ-βε-βουλεύ-κ-ειτον, -ε ί τ η ν ἐ-βε-βουλεύ-κ-ειμεν, -ειτε, -ε σ α ν	
Παρακείμεν. β'. Ὑπερσυντελ. β'.		πέ-φην-α[1] ἐ-πε-φήν-ειν[2]	πε-φήν-ω
Ἀόριστος ά. Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βουλευ-σ-	Ἑ. Δ. Π.	ἐ-βούλευ-σ-α, -ας, -ε(ν) ἐ-βουλεύ-σ-ατον, -ά τ η ν ἐ-βουλεύ-σ-αμεν, -ατε, -αν	βουλεύ-σω, -ῃς κλπ.
Ἀόριστος β'. ἐ-λιπ-	Ἑ.	ἔ-λιπ-ον, -ες κλπ. ὡς ὁ Παρατ. τῆς Ὁριστ.	λίπ-ω κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὑποτ.
Μέλλων βουλευ-σ-	Ἑ.	βουλεύ-σ-ω ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὁριστ.	

1 Ἡ κλίσις τοῦ β'. Παρακειμ. ὁμοιάζει παντελῶς τὴν τοῦ ά. Παρακειμ. 2 Ἡ κλίσις τοῦ
3 Ἡ Προστακτικὴ τοῦ Παρακειμένου ἐτέθη μόνον χάριν τοῦ τύπου· παρατηροῦμεν δ' ὅτι ὀλιγίστων
τέθ ν α θ ι, ά τ ω, κέκ ρ α χ θ ι, κ ε χ ρ ά χ θ ω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ε ι ς.

Εὐκτική.	Προστακτική.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή.
βουλεύ-οιμι, -οις, -οι βουλεύ-οιτον, -οίτην βουλεύ-οιμεν, -οιτε, -οιεν	βούλευ-ε, -έτω βουλεύ-ετον, -έτων βουλεύ-ετε, -έτωσαν συνήθ. -όντων	βουλεύ-ειν	βουλεύ-ων, -οντος βουλεύ-ουσα, -ούσης βουλεῦ-ον, -οντος
βε-βουλεύ-κ-οιμι, -οις κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.	βε-βούλευ-κ-ε, -έτω βε-βουλεύ-κ-ετον, -έτων βε-βουλεύ-κ-ετε, -έτωσαν συνήθ. -όντων[3]	βε-βουλευ-κ-έναι	βε-βουλευ-κ-ώς, -ότος βε-βουλευ-κ-υῖα, -υίας βε-βουλευ-κ-ός, -ότος
πε-φήν-οιμι	πέ-φην-ε[3]	πε-φην-έναι	πε-φην-ώς
βουλεύ-σ-αιμι, -αις ἢ -ειας, -αι ἢ -ειε(ν) βουλεύ-σ-αιτον, -αίτην βουλεύ-σ-αιμεν, -αιτε, -αιεν ἢ -ειαν	βούλευ-σ-ον, -άτω βουλεύ-σ-ατον, -άτων βουλεύ-σ-ατε, -άτωσαν συνήθ. -άντων	βουλεῦ-σ-αι	βουλεύ-σ-ᾱς, -αντος βουλεύ-σ-ᾱσα, -άσης βουλεύ-σ-ᾰν, -αντος
λίπ-οιμι κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.	λίπ-ε κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Προστακτ.	λιπ-εῖν	λιπ-ών, -όντος· -οῦσα, -ούσης· -όν, -όντος
βουλεύ-σ-οιμι ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.		βουλεύ-σ-ειν	βουλεύ-σ-ων, ὡς ὁ Ἐν. τῆς Μετοχ.

. Ὑπερσυντελ. ὁμοιάζει παντελῶς τὴν τοῦ ά. Ὑπερσυντελ.
ρακειμένων ὑπάρχει προστακτικὴ ἐν τῇ Ἀττ. διαλέκτῳ σχηματιζομένη εἰς θι, τω ἢ θω, οἷον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Χρόνοι.	Ἀριθμ.	Ὁριστική.	Ὑποτακτική.
Ἐνεστὼς Χρονικὴ ῥίζα βουλευ-	Ἑ.	βουλεύ-ομαι, -ει, -εται	βουλεύ-ωμαι, -ῃ, -ηται
	Δ.	βουλευ-όμεθον, -εσθον, -εσθον	βουλευ-ώμεθον, -ησθον, -ησθον
	Π.	βουλευ-όμεθα, -εσθε, -ονται	βουλευ-ώμεθα, -ησθε, -ωνται
Παρατατικὸς Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βουλευ-	Ἑ.	ἐ-βουλευ-όμην, -ου, -ετο	
	Δ.	ἐ-βουλευ-όμεθον, -εσθον, -έσθην	
	Π.	ἐ-βουλευ-όμεθα, -εσθε, -οντο	
Παρακείμεν. Χρονικὴ ῥίζα βε-βουλευ-	Ἑ.	βε-βούλευ-μαι, -σαι, -ται	βε-βουλευ-μένος ὦ, ἦς, ἦ
	Δ.	βε-βουλεύ-μεθον, -σθον, -σθον	βε-βουλευ-μένω ἦτον, ἦτον
	Π.	βε-βουλεύ-μεθα, -σθε, -νται	βεβουλευ-μένοι ὦμεν, ἦτε, ὦσι(ν)
Ὑπερσυντελ. Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βε-βουλευ-	Ἑ.	ἐ-βε-βουλεύ-μην, -σο, -το	
	Δ.	ἐ-βε-βουλεύ-μεθον, -σθον, -σθην	
	Π.	ἐ-βε-βουλεύ-μεθα, -σθε, -ντο	
Ἀόριστος ἀ. Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βουλευ-σ-	Ἑ.	ἐ-βουλευ-σ-άμην, -ω, -ατο	βουλεύ-σ-ωμαι, -ῃ κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὑποτ.
	Δ.	ἐ-βουλευ-σ-άμεθον, -ασθον, -άσθην	
	Π.	ἐ-βουλευ-σ-άμεθα, -ασθε, -αντο	
Ἀόριστος β'.	Ἑ.	ἐ-λιπ-όμην κλπ. ὡς ὁ Παραταττ. τῆς Ὁριστ.	λίπ-ωμαι κτλ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὑποτ.
Μέλλων	Ἑ.	βουλεύ-σ-ομαι κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὁριστ.	
Μέλλων Τετελεσμένος	Ἑ.	βε-βουλεύ σ-ομαι, ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὁριστ.	

ΠΑΘΗΤΙΚΗ

Ἀόριστος ἀ. Χρονικὴ ῥίζα ἐ-βουλευ-θ-	Ἑ.	ἐ-βουλεύ-θ-ην, -ης, -η	βουλευ-θ-ῶ, -ῇς, -ῇ
	Δ.	ἐ-βουλεύ-θ-ητον, -ήτην	βουλευ-θ-ῆτον, -ῆτον
	Π.	ἐ-βουλεύ-θ-ημεν, -ητε, -ησαν	βουλευ-θ-ῶμεν, -ῆτε, -ῶσι(ν)
Μέλλων ἀ.	Ἑ.	βουλευ-θή-σομαι, -ει κλπ. ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Ὁριστ. τοῦ Μέσ.	
Ἀόριστος β'.	Ἑ.	ἐ-τρίβ-ην, -ης κλπ. ὡς ὁ Ἀόρ. ἀ. τῆς Ὁριστ. τοῦ Παθητ.	τριβ-ῶ, ῇς κλπ. ὡς ὁ Ἀόρ. ἀ. τῆς Ὑποτ. τοῦ Παθ.
Μέλλων β'.	Ἑ.	τριβ-ή-σ-ομαι, -ει κλπ. ὡς ὁ Μέλλ. ἀ. τῆς Ὁριστ. τοῦ Παθ.	

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· βουλευ-τός, ή, όν, βουλευ-τέος, τέα, τέον.

Εὐκτική.	Προστακτική.	Ἀπαρέμ.	Μετοχή.
βουλευ-οίμην, -οιο, -οιτο βουλευ-οίμεθον, -οισθον, -οίσθην βουλευ-οίμεθα, -οισθε, -οιντο	βουλεύ-ου, -έσθω βουλεύ-εσθον, -έσθων βουλεύ-εσθε, -έσθωσαν, συνήθ. -έσθων	βουλεύ-εσθαι	βουλευ-όμενος βουλευ-ομένη βουλευ-όμενον
βε-βουλευ-μένος εἴην, εἴης, εἴη βε-βουλευ-μένω εἴημεν, εἴητον, εἰήτην βε-βουλευ-μένοι εἴημεν, εἴητε, εἴησαν (εἶεν)	βε-βούλευ-σο, -σθω βε-βούλευ-σθον, -σθων βε-βούλευ-σθε, -σθωσαν συνήθ. -σθων	βε-βουλεῦ-σθαι	
			βε-βουλευ-μένος, -μένη, -μένον
βουλευ-σ-αίμην, -αιο, -αιτο βουλευ-σ-αίμεθον, -αισθον, -αίσθην βουλευ-σ-αίμεθα, -αισθε, -αιντο	βούλευ-σ-αι, -ασθω βουλεύ-σ-ασθον, -άσθων βουλεύ-σ-ασθε, -άσθωσαν συνήθ. -άσθων	βουλεύ-σ-ασθαι	βουλευ-σ-άμενος βουλευ-σ-αμένη βουλευ-σ-άμενον
λιπ-οίμην, ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.	λιπ-οῦ, -έσθω	λιπ-έσθαι	λιπ-όμενος, -ομένη, -όμενον
βουλευ-σ-οιμην, ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.		βουλεύ-σ-εσθαι	βουλευ-σ-όμενος, η, ον
βε-βουλευ-σ-οιμην, ὡς ὁ Ἐνεστ. τῆς Εὐκτ.		βε-βουλεύ-σ-εσθαι	βε-βουλευ-σ-όμενος, η, ον

Ω Ν Η.

βουλευ-θ-ειην, -ειης, -ειη βουλευ-θ-είητον, -ειήτην βουλευ-θ-ειημεν καὶ εἴμεν, -είητε καὶ εἶτε (§ 129 Σημ. ά.), -εἶεν	βουλευ-θ-ητι[3], -ήτω βουλεύ-θ-ητον, -ήτων βουλεύ-θ-ητε, -ήτωσαν	βουλευ-θ-ῆναι	βουλευ-θ-είς βουλευ-θ-εῖσα βουλευ-θ-έν
βουλευ-θη-σ-οιμην κλπ., ὡς ὁ Ἐνεσ. τῆς Εὐκτ. τοῦ Μέπ		βουλευ-θή-σ-εσθαι	βουλευ-θη-σ-όμενος, η, ον
τριβ-ειην κλπ. ὡς ὁ Ἀορ. ά. τῆς Εὐκτ. τοῦ Παθ	τριβ-ηθι κλπ, ὡς ὁ Ἀορ. ά. τῆς Προστ. τοῦ Παθ.	τριβ-ῆναι	τριβ-είς, εἶσα, έν
τριβ-η-σ-οίμην κλπ. ὡς ὁ Μέλλ. ά. τῆς Εὐκτ. τοῦ Παθ.		τριβή-σ-εσθαι	τριβ-η-σ-όμενος, η, ον

[3] Περὶ τῆς καταλήξεως θητι ἀντὶ θηθι ἴδε § 7 Σημ. ή.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Εἰς πᾶν ῥῆμα διακρίνομεν τὴν ῥίζαν καὶ τὰς προσθέτους συλλαβάς, δι' ὧν σημαίνονται αἱ διάφοροι τῆς διαθέσεως σχέσεις (§§ 70—74). Εὑρίσκεται δὲ ἡ ῥίζα τῶν πλείστων εἰς ω ῥημάτων, ἂν ἀποκόψωμεν τὴν καταλῆξιν τοῦ πρώτου προσώπου τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὁριστικῆς, οἷον· βουλεύ-ω, λέγ-ω, γράφ-ω.

2. Αἱ πρόσθετοι συλλαβαὶ εἴτε προστίθενται ὀπίσω τῆς ῥίζης ὡς καταλήξεις, καὶ τότε καλοῦνται ῥηματικαὶ καταλήξεις, οἷον· βουλεύ-ω, βουλεύ-σω· εἴτε ἔμπροσθεν τῆς ῥίζης, καὶ τότε καλοῦνται αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός, οἷον· ἐ-βούλευον, βε-βούλευκα.

3. Ἡ αὔξησις, σημαίνουσα παρελθόν τι, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πάντας τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους (Παρατ., Ἀόριστ. καὶ Ὑπερσυντελ.), μόνης ὅμως τῆς Ὁριστικῆς, προστιθεμένη, εἶνε ε, τιθέμενον πρὸ τῆς ῥίζης τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων, οἷον· ἐ-βούλευον, ἐ-βούλευσα. Εἰς δὲ τὰ ῥήματα τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα αὔξησις εἶνε ἡ ἔκτασις τοῦ πρώτου τῆς ῥίζης φωνήεντος, οὕτως ὥστε τὸ α καὶ ε ἐκτείνεται εἰς η, (πολλάκις ὅμως καὶ εἰς ει), τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά, καὶ τὸ ο εἰς ω.

4. Ὁ ἀναδιπλασιασμός, σημαίνων τὸ τετελεσμένον τῆς διαθέσεως, καὶ προστιθέμενος διὰ τοῦτο εἰς τὸν παρακείμενον, ὑπερσυντελικὸν καὶ τετελεσμένον μέλλοντα, εἶνε ἐπανάληψις τοῦ πρώτου συμφώνου τῆς ῥίζης πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως ε εἰς τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα, οἷον· βε-βούλευκα. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ὅμως ἀρχόμενα ῥήματα δὲν ἔχουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τοὺς ῥηθέντας χρόνους, ἀλλὰ μόνον τὴν αὔξησιν, οἷον· ἱκέτευκα, Παρακ. τοῦ ἱκετεύ-ω. Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς καὶ ἡ ἀντ' αὐτοῦ αὔξησις τῶν ῥηθέντων χρόνων παραμένουσιν εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, ὡσαύτως δὲ τὴν ἀπαρέμφατον καὶ μετοχήν. Πλειότερα περὶ αὐξήσεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ ἴδε §§ 84—89.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 78. *Χρονικὸς χαρακτήρ, χρονικὴ κατάληξις, χρονικὴ ῥίζα.*

1. Χρονικὸς χαρακτὴρ λέγεται τὸ σύμφωνον ἐκεῖνο, ὅπερ τιθέμενον εὐθὺς μετὰ τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος, εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ χρόνου σημεῖον.

Π. χ. εἰς τὸ βε-βούλευ-κα τὸ κ, εἰς τὸ βουλεύ-σω τὸ σ, εἰς τὸ ἐβουλεύθην τὸ θ εἶνε ὁ χρονικὸς χαρακτήρ· ὁ δὲ Παθ. Μέλλ. ἀ., ἐκτὸς τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ, ἔχει καὶ τὴν κατάληξιν τοῦ Παθ. Ἀορ. ἀ. θη, λοιπὸν βουλευ-θή-σομαι. Μόνον δὲ οἱ πρῶτοι χρόνοι ἔχουσι χρονικὸν χαρακτῆρα.

2. Χρονικὴν ῥίζαν καλοῦμεν τὴν ῥίζαν τοῦ ῥήματος ἡνωμένην μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος, ὡσαύτως δὲ μετὰ τῆς αὐξήσεως ἢ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Οὕτω π.χ. εἰς τὸ βουλεύσ-ω, βουλευσ εἶνε ἡ χρονικὴ ῥίζα τοῦ Ἐνεργ. Μέλλ. καὶ εἰς τὸ ἐβούλευσ-α, ἐβουλευσ ἡ χρονικὴ ῥίζα τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ἀ. Ἡ χρονικὴ ῥίζα τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ, ὡσαύτως δὲ ἡ τῶν δευτέρων χρόνων, δὲν ἔχει χρονικὸν χαρακτῆρα. Οὕτως εἰς τὸ βουλεύ-ω, βʼουλευ εἶνε ἡ χρονικὴ ῥίζα τοῦ ἐνεστῶτος, εἰς τὸ ἐβούλευ-ον, ἐβουλευ ἡ τοῦ παρατατικοῦ, εἰς τὸ ἔλιπ-ον, ἐλιπ ἡ τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β΄. (Ἴδε τὸν πίνακα § 76).

§ 79. *Προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα.*

Ἡ προσωπικὴ κατάληξις, κατὰ τὰ διάφορα πρόσωπα καὶ τοὺς διαφόρους ἀριθμούς, καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, κατὰ τὰς διαφόρους ἐγκλίσεις, λαμβάνουσι διάφορον τύπον, οἷον·

ἀ. Ἑνικ. Πρόσ.	Ἐνεστ. Ὁριστ. Μέσ.	βουλεύ-σ-μαι	Ὑποτ.	βουλεύ-ω-μαι
γ΄. Ἑνικ. Πρόσ.	Μέλλ. Ὁριστ. »	βουλεύ-σ-ε-ται	Εὐκτ.	βουλεύ-σ-οι-το
ἀ. Πληθ. Πρόσ.	Ἐνεστ. Ὁριστ. »	βουλευ-ό-μεθα	Ὑποτ.	βουλευ ώ-μεθα
β΄. Πληθ. Πρόσ.	Ἐνεστ. Ὁριστ. »	βουλεύ-ε-σθε	Ὑποτ.	βουλεύ-η-σθε
ἀ. Ἑν. Πρόσ. Μέσ.	Ἀόρ. ἀ. Ὁρ. »	ἐβουλευ-σ-άμην	Ὑποτ.	βουλεύ-σ-ω-μαι
γ΄. Ἑν. Προσ. Μέσ.	Ἀόρ. ἀ. Ὁρ. »	ἐβουλεύ-σ α-το	Εὐκτ.	βουλεύ-σ-αι-το.

Σημ. ἀ. Εἰς τοὺς προσημειωθέντας τύπους βουλευ εἶνε ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος, καὶ βουλευ, βουλευσ καὶ ἐβουλευσ αἱ χρονικαὶ ῥίζαι, δηλ. τοῦ Ἐνεστ., Μέλλ. καὶ Μέσ. Ἀορ. ἀ· προσωπικαὶ δὲ καταλήξεις τὰ μαι, σαι, ται κλπ. καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα τὰ ο, ω, ε, οι, η, α, αι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. 6'. Τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ δυϊκοῦ εἰς τὴν Ἐνεργ. φωνὴν καὶ τοὺς Παθητικ. ἀορίστους εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ πρῶτον Πληθ. πρόσωπον.

§ 80. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων.*

1. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις προστίθενται εὐθὺς εἰς τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, καὶ συνδέονται μετ' αὐτοῦ πολλάκις τοσοῦτον στενῶς, ὥστε δὲν ἐμφανίζονται ὡς διάφορα χωριστὰ μέρη ἑκάτερα, ἀλλ' ὡς ἓν συνημμένον, οἷον· βουλεύει ἀντὶ βουλεύ-ε-αι. Ὁ δὲ Μέσος ἢ Παθητ. Παρακ. καὶ Ὑπερσυντ. προσλαμβάνουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὴν ῥίζαν ἄνευ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος, οἷον· βε-βούλευ-μαι, βε-βούλευσαι κτλ.

2. Σπουδαία ἐνταῦθα εἶνε ἡ διαφορὰ τῶν ἀρκτικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων. Οἱ ἀρκτικοὶ δηλονότι χρόνοι (Ἐνεστ., Παρκ. καὶ Μέλλ.) σχηματίζουσι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον τοῦ δυϊκοῦ διὰ τῆς αὐτῆς καταλήξεως **ον**, οἷον· βουλεύ-ε-τον βουλεύ-ε-τον, βουλεύ-ε-σθον βουλεύ-ε-σθον· οἱ δὲ ἱστορικοὶ χρόνοι τὸ μὲν δεύτερον πρόσωπον τοῦ δυϊκοῦ διὰ τῆς καταλήξεως **ον**, τὸ δὲ τρίτον διὰ τῆς καταλήξεως **ην**, οἷον·

ἐβουλεύ-ε-τον ἐβουλευ-έ-την, ἐβουλεύ-ε-σθον ἐβουλευ-έ-σθην.

3. Προσέτι δὲ οἱ μὲν ἀρκτικοὶ χρόνοι σχηματίζουσι τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν διὰ τῆς καταλήξεως **σι** (**ν**) [προελθούσης ἐκ τῆς **ντι**, **νσι**], καὶ εἰς τὴν μέσην διὰ τῆς καταλήξεως **νται**, οἱ δὲ ἱστορικοὶ χρόνοι εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν διὰ τῆς καταλήξεως **ν** καὶ εἰς τὴν μέσην διὰ τῆς **ντο**, οἷον·

(βουλεύ ο-νσι) βουλεύ-ουσι(ν)	ἐ βούλευ ον
βουλεύ-ο-ν-ται	ἐ-βουλεύ οντο.

4. Ἐπὶ τέλους οἱ μὲν ἀρκτικοὶ χρόνοι εἰς τὰ ἐνικὰ τοῦ μέσου λήγουσιν εἰς **μαι**, **σαι**, **ται**, οἱ δὲ ἱστορικοὶ εἰς **μην**, **σο**, **το**, οἷον·

βουλεύ-ο-μαι	ἐβουλευ-ό-μην
(βουλεύ-ε-σαι) βουλεύ-ει	(ἐβουλεύ-ε-σο) ἐβουλεύ-ου
βουλεύ-ε-ται	ἐβουλεύ-ε-το.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς Ὑποτακτικῆς ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς τῆς Ὁριστικῆς ἐν τοῖς ἀρκτικοῖς χρόνοις, αἱ δὲ τῆς Εὐκτικῆς πρὸ τὰς τῆς Ὁριστικῆς ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις, οἷον·

β'. καὶ γ'.	Πρ.	Δυϊκ.	Ὁριστ.	βουλεύε-τον	Ὑποτ.	βουλεύη-τον
				βουλεύε-σθον	»	βουλεύη-σθον
γ'.	»	Πληθ.	»	βουλεύου-σι(ν)	»	βουλεύω-σι(ν)
				βουλεύο-νται	»	βουλεύω-νται
α'.	»	Ἑνικ.	»	βουλεύο-μαι	»	βουλεύω-μαι
β'.	»	»	»	βουλεύ-ει	»	βουλεύ-ῃ
γ'.	»	»	»	βουλεύ-ε-ται	»	βουλεύ-η-ται
β'. καὶ γ'.	»	Δυϊκ.	»	ἐβουλεύ-ε-τον, ἐ-τὴν	Εὐκτ.	βουλεύοι-τον, οι-τὴν
				ἐβουλεύε-σθον, ἐσθὴν	»	βουλεύοι-σθον, οίσθην
γ'.	»	Πληθ.	»	ἐβούλευο-ν	»	βουλεύοι-εν
				ἐβουλεύο-ντο	»	βουλεύοι-ντο
α'.	»	Ἑνικ.	»	ἐβουλευό-μην	»	βουλευοί-μην
β'.	»	»	»	ἐβουλεύε-σο ἐβουλεύ-ου	»	βουλεύοι-σο βουλεύοι-ο
γ'.	»	»	»	ἐβουλεύ-ετο	»	βουλεύοι-το.

Σημ. ά. Περὶ τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν ἴδε § 6, 4. β'.

6. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς Ὑποτακτικῆς διακρίνεται τῶν τῆς Ὁριστικῆς κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἐκτείνει τὸ ο εἰς ω, τὸ ε καὶ α εἰς η καὶ τὸ ει εἰς η, οἷον· Ὁρ. βουλεύ-ο-μεν Ὑπ. βουλεύ-ω-μεν· Ὁρ. βουλεύ-ε-σθε Ὑπ. βουλεύ-η-σθε.

7. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τῆς Εὐκτικῆς εἶνε ι συνημμένον μετὰ τοῦ προηγουμένου ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος τοῦ πρώτου Πλ. Προσ. τῆς Ὁριστικῆς, ἑπομένως·

ά.	Πληθ.	Ἐνεργ.	Ἐνεστ.	Ὁριστ.	ο Εὐκτ.	οι ἐβουλεύ-ο-μεν βουλεύ-οι-μεν
»	»	»	Ἀορ. ά.	»	α »	αι ἐβουλεύσ-α-μεν βουλεύσ-αι-μεν
»	»	»	Μέλλ.	»	ο »	οι βουλεύσ-ο-μεν βουλεύσ-οι-μεν.

Σημ. β'. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ παρακειμένου λαμβάνουσι τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστῶτος (πρβλ. τὸν πίνακα § 76).

Σημ. γ'. Ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ συνηθίσῃ νὰ ἀνευρίσκῃ εἰς πᾶν ῥῆμα· 1) τὸ πρόσωπον, 2) τὸν ἀριθμόν, 3) τὴν ἔγκλισιν, 4) τὸν χρόνον καὶ 5) τὴν φωνήν, οἷον· τὸ βουλεύω εἶνε προσώπου ά., ἀριθμοῦ ἑνικοῦ, ἐγκλίσεως ὁριστικῆς, χρόνου ἐνεστῶτος καὶ φωνῆς ἐνεργητικῆς· ἔπειτα δὲ νὰ συνηθίσῃ νὰ διακρίνῃ· 1) τὴν ῥηματικὴν ῥίζαν, 2) τὴν αὔξησιν ἢ τὸν ἀναδιπλασιασμόν, 3) τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα, 4) τὴν χρονικὴν ῥίζαν, 5) τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, 6) τὴν χρονικὴν ῥίζαν μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος, 7) τὴν προσωπικὴν κατάληξιν, 8) τὴν χρονικὴν ῥίζαν μετὰ τοῦ ἐγκλι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τικοῦ φωνήεντος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως, π. χ. εἰς τὸ ἐ-βουλεύ-σ-α-το, ῥηματικὴ ῥίζα εἶνε τὸ βουλευ, αὔξησις τὸ ε, χρονικὸς χαρακτὴρ τὸ σ, ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τῆς ὁριστικῆς τὸ α καὶ προσωπικὴ κατάληξις τὸ το.

§ 81. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.*

1. Τὸ πρῶτον Ἐνικ. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ὑπερσυντελικοῦ ἐσχηματίζετο κατὰ τὴν παλαιὰν Ἀττικὴν διάλεκτον εἰς η ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ εα, οἷον· ἐπεποίθη (ἐκ τοῦ ἐπεποίθεα) =ἐπεποίθειν.

Σημ. Εἰς τὰ παλαιὰ ἀντίγραφα εὑρίσκεται ἐν τῷ Ἐνικ. Παθ. β'. Προσ. καὶ εἰς η κατάληξις, ἥτις μέχρι τινὸς καὶ ἐπεκράτησεν εἰς τὰς ἐκδόσεις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων· τανῦν ὅμως παντοχοῦ διωρθώθη. Ὅθεν γραπτέον πανταχοῦ γράφει, λέγει, β'. Πρόσ. τοῦ γράφομαι, λέγομαι.

2. Οἱ συντετμημένοι τύποι τοῦ γ'. Πληθ. Προσ. τῆς Ἐνεργ. Προστακτ. συμφωνοῦσιν εἰς πάντας τοὺς χρόνους μὲ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τῆς μετοχῆς τοῦ αὐτοῦ χρόνου, οἷον· γραφέτωσαν καὶ γραφόντων. (Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Παρακειμ. εἰς τὴν Προστακτ. ἴδε τὸν Πίνακα).

§ 82. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ καλουμένου Ἀττικοῦ μέλλοντος.*

1. Ὅταν εἰς τὴν κατάληξιν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου μέλλοντος (σω, σομαι) δισυλλάβων ἢ πολυσυλλάβων ῥιζῶν προηγῆται τοῦ σ βραχὺ φωνῆεν (ἄ, ε, ῐ), εἰς πολλὰ ῥήματα εἶνε εὔχρηστος ὁ συνηρημένος τύπος εἰς ῶ, οῦμαι (Μέλλων Ἀττικός), π. χ. ἐλάω (συνήθ. ἐλαύνω, ὠθῶ), ἐλά-σ-ω, Μέλλ. Ἀττικ. ἐλῶ, ᾷς, ᾷ, ῶμεν, ᾶτε, ῶσι(ν)· τελέω (τελειώνω), τελέ-σ-ω, Μέλλ. Ἀττ. τελῶ, εῖς, εῖ, οῦμεν, εῖται, οῦσι(ν)· τελέσομαι, Μ. Ἀττ. τελοῦμαι, εῖ, εῖται κλπ. κομίζω (φέρω), κομίσω, Μ. Ἀττ. κομιῶ, ιεῖς, ιεῖ, ιοῦμεν, ιεῖτε, ιοῦσι(ν)· Μέσ. Μέλλ. κομισοῦμαι, ιεῖ, ιεῖται, ιούμεθα κλπ., ἀπαράλλακτα δηλ. ὅπως τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς αω καὶ εω (§ 95).

2. Ὁ Ἀττικὸς οὗτος μέλλων εὑρίσκεται συνήθως εἰς τὴν ὁριστικήν, τὴν ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν, οἷον· τελῶ, τελεῖν, τελῶν. Σχηματίζουσι δὲ τὸν μέλλοντα τοῦτον τὰ ἑφεξῆς ῥήματα· ἀ.) ἐλάω (ἐλαύνω), τελέω, καλέω καὶ ἄλλα τινά·—β'.) τὰ πολυσύλλαβα εἰς ίζω (χαρακτὴρ δ)·—γ'.) ὀλίγα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρήματα εἰς -άω.—δ'.) ἐκ τῶν εἰς -μι ρημάτων τὰ εἰς -ννυμι μετὰ τοῦ ἀμφιέννυμι (ἐνδύω), ἀμφιέσω-ιῶ. Ἐξαιρέσεις τῶν μελλόντων τούτων σπανίως ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

§ 83. *Τονισμὸς τοῦ ῥήματος.*

1. Γενικὸς κανών. Ὁ τόνος ἀναβιβάζεται ὅσον οἷόν τε πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως, καθ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ποσότης τῆς ληγούσης, οἷον· βούλευε, παῦε, τύπτε, βούλευσον, παῦσον, ῥῖψον, βουλεύωμεν, βουλεύοιμι· ἀλλὰ βουλεύεις, βουλεύειν.

Σημ. ά. Ἡ δίφθογγος αι θεωρεῖται βραχεῖα ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων, οἷον· βουλεύομαι. Ἐξαιρεῖται δὲ μόνον ἡ κατάληξις τῆς Εὐκτικῆς αι ἥτις θεωρεῖται μακρά, οἷον· βουλεύσαι, γ'. Ἐνικ. Πρόσ. τοῦ Ἐνερ. Ἀορ. ά. τῆς Εὐκτ.

2. Ὁ αὐτὸς κανὼν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων, οἷον· φέρε πρόσφερε, φεῦγε ἔκφευγε, λεῖπε ἀπόλειπε, σχῶ κατάσχω, κατάσχωμεν, παράσχοιμι. Ὁ κανὼν ὅμως οὗτος λαμβάνει τοὺς ἑξῆς περιορισμούς· 1) Ὁ τόνος τοῦ ῥήματος δὲν ἀναβιβάζεται πέραν τῆς ληγούσης τῆς προτεθειμένης λέξεως, ἥτις πρὸ τῆς συνθέσεως εἶχεν ἤδη τὸν τόνον, ἐκτὸς ἂν τὸ φωνῆεν αὐτῆς εἶχεν ἀποβληθῇ διὰ ἐκθλίψεως, οἷον· ἀπόδος, ἐπίσχες, ἐπίθες (ὄχι ἄποδος, ἔπισχες, ἔπιθες)· ἀλλὰ πάρειμι (ἀντὶ παράειμι). 2) Ὡσαύτως δὲν ἀναβιβάζεται πέραν τῆς πρώτης συνθέσεως, οἷον· σύνεκδος, παρένθες (ὄχι σύνεκδος, πάρενθες). 3) Δὲν ἀναβιβάζεται τέλος πέραν τῆς χρονικῆς αὐξήσεως, οἷον· προσεῖχον, ὡς τὸ εἶχον, παρέσχον, ὡς τὸ ἔσχον, ἐξῆγον ὡς τὸ ἦγον, ἐξῆν ὡς τὸ ἦν (ὄχι πρόσειχον, πάρεσχον, ἔξηγον, ἔξην), οὕτω καὶ προσῆκον, ἀπεῖργον, ὡς τὸ ἦκον, εἶργον· προσέτι δὲ ἀφῖκται, ἀφῖκτο, ὡς τὸ ἷκται, ἷκτο.

Ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ κανόνος.

3. Ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης εἰς τοὺς ἑξῆς τύπους·

ά.) Τίθεται περισπωμένη εἰς τὴν Ἀπαρέμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β'., καὶ ὀξεῖα εἰς τὸ Ἀρσεν. καὶ Οὐδέτερ. τοῦ Ἐνικ. τῆς Μετοχ. τοῦ αὐτοῦ χρόνου, οἷον· λιπεῖν, λιπών, όν· ἔτι δὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς τὸ δεύτερον Πρόσ. τοῦ Ἐνικ. τῆς Προστ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β΄. τῶν πέντε ῥημάτων, εἶπέ, ἐλθέ, εὑρέ, ἰδὲ καὶ λαβέ· (ἀλλὰ καὶ ἴδε, λάβε παρὰ Μεταγεν.).

β΄.) Περισπωμένη τίθεται εἰς τὴν Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἀορ. β΄., οἷον· λαβοῦ.

Σημ. β΄. Αἱ εἰρημέναι ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ κανόνος ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων, ἑπομένως· ἐκλιπεῖν, ἐκλιπών, συλλαβοῦ. Ἐξαιροῦνται μόνον· ά.) τὰ πέντε εἰρημένα εἶπέ, ἐλθέ, εὑρέ, ἰδὲ καὶ λαβὲ ὅταν εἶνε σύνθετα, οἷον· ἄπειπε, ἄπελθε, ἔξευρε, εἴσιδε, ἀπόλαβε.—β΄.) Εἰς τὰ εἰς μι ῥήματα τίθεται περισπωμένη ἐπὶ τῆς λήγούσης τῆς Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἀορ. β΄., ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε σύνθετον μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως ἢ δισυλλάβου ἐκτεθλιμμένης, οἷον· πρόδοῦ, ἔνθοῦ, ἄφοῦ. Ἀναβιβάζεται ὅμως ὁ τόνος, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε σύνθετον μετὰ δισυλλάβου προθέσεως, οἷον· ἀπόδου, κατάθου, ἀπόθου· εἰς δὲ τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ὁ τόνος ἀναβιβάζεται κατὰ πάσας τὰς περιπτώσεις, οἷον· ἐκβάλεσθε, ἀπολάβεσθε, πρόδοσθε, ἔνθεσθε, ἄφεσθε, κατάθεσθε.

γ΄.) Τίθεται πάντοτε ὀξεῖα ἐπὶ τῆς λήγούσης πασῶν τῶν εἰς ς μετοχῶν, οἷον·

βεβουλευκώς (Γεν. ότος), πεφηνώς (Γεν. ότος), βουλευθείς (Γεν. έντος), τριβείς (Γ. έντος), ἱστάς (Γ. άντος), τιθείς (Γ. έντος), διδούς (Γ. όντος), δεικνύς (Γ. ύντος), διαστάς, ἐκθείς, προδούς (Γ. άντος, έντος, όντος).

Ἐξαιρεῖται ἡ πάντοτε παροξύτονος μετοχὴ τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά., οἷον· βουλεύσας, Γεν. βουλεύσαντος. Περὶ τοῦ τονισμοῦ τοῦ ὑστέρου τῆς μετοχῆς ἴδε Σημ. δ΄.

δ΄.) Περισπᾶται τὸ ά. Ἐνικ. Πρόσ. τῆς Ὑποτακτ. τοῦ ά. καὶ β΄. Παθ. Ἀορ., οἷον· βουλευθῶ, τριβῶ.

ε. Ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τῆς παραλήγούσης εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

ά.) Εἰς τὴν Ἀπαρέμφ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρκ., τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά. καὶ τοῦ Μέσ. Ἀορ. β΄.· προσέτι δὲ εἰς πάντα τὰ εἰς ναι ἀπαρέμφατα, οἷον·

βεβουλεῦσθαι, τετιμῆσθαι, πεφιλῆσθαι, μεμισθῶσθαι·—βουλεῦσαι, τιμῆσαι, φιλῆσαι, μισθῶσαι, φυλάξαι·—λιπέσθαι, ἐκθέσθαι, διαδόσθαι·—βεβουλευκέναι, πεφηνέναι· βουλευθῆναι, τριβῆναι· ἱστάναι, τιθέναι, διδόναι, δεικνύναι, στῆναι, ἐκστῆναι, θεῖναι, ἐκθεῖναι, δοῦναι, μεταδοῦναι.

β΄.) Εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ Μέσ. ἢ Παθητ. Παρακ., οἷον·

βεβουλευμένος, μένη, μένον, τετιμημένος, πεφιλημένος, τετριμμένος.

γ΄.) Τίθεται περισπωμένη εἰς τὰ Δυϊκὰ καὶ Πληθ. τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὑποτακτ. καὶ εἰς τὸν συντετμημένον τύπον τοῦ γ'. Πληθ. προσώπου τῆς Εὐκτ. εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. ά. καὶ β'., οἷον·

βουλευθῶμεν, τριβῶμεν, βουλευθεῖεν, τριβεῖεν.

Σημ. γ'. Οἱ τρεῖς ὁμοιοκατάληκτοι τύποι τῆς Ἀπαρεμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά., τοῦ β'. Ἐνικ. Προσ. τῆς Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἀορ. ά. καὶ τοῦ γ'. Ἐνικ. Προσ. τῆς Εὐκτ. τοῦ Ἐνερ. Ἀορ. ά. ὅταν συνίστανται ἐκ τριῶν ἢ πλειοτέρων συλλαβῶν, τῶν ὁποίων ἡ παρελήγουσα εἶνε φύσει μακρά, διακρίνονται διὰ τοῦ τονισμοῦ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον·

Ἀπαρεμ. Ἐνεργ. Ἀορ. ά. βουλεῦσαι, ποιῆσαι

Προστακτ. Μέσ. Ἀορ. ά. βούλευσαι, ποίησαι

Εὐκτ. Ἐνεργ. Ἀορ. ά. βουλεύσαι, ποιήσαι.

Ἂν ὅμως ἡ παραλήγουσα εἶνε φύσει βραχεῖα ἢ μόνον θέσει μακρά, ἡ Ἀπαρέμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά. συμφωνεῖ μὲ τὸ Ἐνικ. Προσ. τῆς Εὐκτικῆς τοῦ Ἐνερ. Ἀορ. ά., οἷον· ἀνῦσαι (τοῦ ἀνῦω), φυλάξαι, ἀλλὰ Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἀορ. ά. ἄνυσαι φύλαξαι. Καὶ ἂν μὲν τὸ ῥῆμα εἶνε δισύλλαβον, συμφωνοῦσι καὶ οἱ τρεῖς τύποι, οἷον· τάξαι· ἂν δὲ τὸ δισύλλαβον ῥῆμα ἔχῃ μακρὰν τὴν παραλήγουσαν, συμφωνεῖ μόνον τὸ Ἀπορέμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά. πρὸς τὴν Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἀορ. ά. οἷον· παῦσαι (ἀλλὰ Εὐκτ. παύσαι).

Σημ. δ'. Τὸ οὐδέτερον τῶν μετοχῶν, καθ' ὅσον ἡ ποσότης τῶν συλλαβῶν ἐπιτρέπει, ἔχει τονισμένην τὴν συλλαβήν, ἥτις τονίζεται εἰς τὴν Ὀνομαστ. τοῦ Ἀρσ., οἷον· παιδεύων, παιδεῦον· τιμήσων, τιμῆσον· φιλῶν, φιλοῦν· λιπών, λιπόν.

ΛΣΤ'. Γύμνασμα.

ά.) Ἐνεστὼς καὶ Παρατατικὸς τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Ἀγορεύω, ὁμιλῶ δημοσίᾳ, ὁμιλῶ.
ἀποτρέπω.
ἀποφεύγω.
ἔχω, μετὰ Ἐπιῤῥ. συντασσ., εἶμαι εἰς κατάστασίν τινα.
πρυσπίπτω, πίπτω πρός τι, συμβαίνω.
φρονῶ, ἔχω κατὰ νοῦν.
στασιάζω, εἶμαι εἰς διαφωνίαν.
μουσική, ἡ,
παιδεία, ἡ.
πρόνοια, ἡ, πρόνοιαν ἔχειν, μετὰ Γεν., φροντίζω.
ἄροτρον, τό.
κάλλος, ους, τό.
ἄπειρος, ον, Ἐπιῤῥ. ἀπείρως μετὰ Γεν.
δεινός, ή, όν, τρομερός, φοβερός, τὸ δεινόν, ὁ κίνδυνος.
ἕτερος, α, ον, ἄλλος (ἐπὶ δύο συνήθως).
ὅτε, Σύνδεσμος.
οὕτως (πρὸ συμφώνου οὕτω) Ἐπιῤῥ.
γενναίως, Ἐπιῤῥ. εὐγενῶς, γενναίως, ἀνδρικῶς.
ὅταν, Σύνδ. μεθ' Ὑποτ. τέ (§ 13, δ'.)—καὶ, Σύνδεσμ.
ἵνα, Σύνδεσμ., διὰ νὰ (μεθ' Ὑποτ. προηγουμένου ἀρκτικοῦ χρόνου, μετ' Εὐκτ. προηγουμένου ἱστορικοῦ).

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Δύο ὁδὼ πρὸς τὴν πόλιν ἄγετον.—Βόε τὸ ἄροτρον ἕλκετον.—Χαίρωμεν, ὦ παῖδες.—Ὡς ἡδὺ (δηλ. ἐστὶ) κάλλος, ὅταν ἔχῃ νοῦν σώφρονα.—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἱ πολῖται τοὺς νόμους φυλαττόντων.—Ἑταῖρος ἑταίρου φροντιζέτω.—Πατήρ τε καὶ μήτηρ πρόνοιαν ἐχόντων τῆς τῶν τέκνων παιδείας.—Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.—Τὰς προσπιπτούσας τύχας γενναίως φέρε.—Ὁ παῖς τῷ πατρὶ ῥόδον φέρει, ἵνα χαίρῃ.—Ὁ παῖς τῷ πατρὶ ῥόδον ἔφερεν, ἵνα χαίροι.—Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν.—Ὅτε οἱ Ἕλληνες ἐπλησίαζον, οἱ βάρβαροι ἔφευγον.—Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης ποτὲ ἐστασιαζέτην.—Λακεδαιμόνιοι μουσικῆς ἀπείρως ἔχουσιν.—Ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν.—Μὴ ἕτερα μὲν φρόνει, ἄλλα δ' ἀγόρευε.

Ἁπλοῦν.

Δύο ἵπποι, σύροντες τὴν ἅμαξαν, σπεύδουσι.—Δύο γυναῖκες τραγουδοῦν.—Θέλομεν νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κακίαν.—Τὰ παιδία μανθάνουσιν ἐπιμελῶς τὰ γράμματα, διὰ νὰ χαίρωσιν οἱ γονεῖς [των].—Τὰ παιδία ἐμάνθανον ἐπιμελῶς τὰ γράμματα, διὰ νὰ χαίρωσιν οἱ γονεῖς [των].—Εἴθε νὰ φυλάττῃ τοὺς νόμους ὁ πολίτης.—Οἱ φίλοι πρέπει νὰ φροντίζωσι περὶ τῶν φίλων.—Δύο ἵπποι, σύροντες τὴν ἅμαξαν, ἔσπευδον.—Δύο γυναῖκες ἐτραγῴδουν.—Οἱ ἄπειροι τῶν γραμμάτων δὲν βλέπουν, ἂν καὶ βλέπουν.—Τὸν ἐπιφερόμενον κίνδυνον ὑποφέρετε γενναίως, ὦ πολῖται.—Οὕτως ἐλέγετε, ὅπως ἐκρίνετε.—Εἶσθε ἄπειροι τῆς μουσικῆς.—Εἴθε νὰ ἀπομακρύνωσιν οἱ θεοὶ ἀφ' ἡμῶν τὸν κίνδυνον (ἀποτρέπω Εὐκτ.).

ΛΖ'. Γύμνασμα.

β'.) Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικὸς ἀ. τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Ἐνδύω, ἐμβαίνω μέσα' ἐνδύω.
καταλύω, δικλύω, καταστρέφω.
κυριεύω, μετὰ Γεν. εἶμαι, γίνομαι κύριος, κυριεύω.
καταδύω, καταβυθίζω, Ἐνεργ. μεταβ., Ἀόρ. β'. ὅμως Παρακ. καὶ Μέσ. καταβυθίζομαι, κρύπτομαι.
φύω, παράγω, γεννῶ, Παρακμ. εἶμαι γεννημένος, ἐδημιουργήθην, ὑπάρχω.
ἐπιδιώκω, καταδιώκω.
μέλλω, ἔχω κατὰ νοῦν, διανοοῦμαι, βραδύνω· τὸ μέλλον, 1) τὸ μέλλον νὰ γείνῃ, 2) ἡ βραδύτης.
Μήδεια, ἡ.
προαγορεύω, Παρακείμ. προείρηκα.
Πλαταιαί, αἱ.
Πέρσης, ὁ.
Δαρεῖος, ὁ.
Διόδωρος.
πολέμιος, ὁ, ἐχθρός.
Σαρδανάπαλλος, ὁ.
Φερεκῡ́δης, ους, ὁ.
μάντις, εως, ὁ.
γυναικεῖος, εἰᾶ, εῖον.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ στρατιῶται τῶν πολεμίων διχιλίους δικαιοσίους ἑξήκοντα πέντε πεφονεύκᾶσιν.—Φερεκῡ́δης ἔλεγε μηδενὶ θεῷ τεθυκέναι.—Νέος ὢν πολλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρηστὰ μάνθανε.—Ὁ μάντις τὰ μέλλοντα καλῶς προείρηκε.—Τὰ τέκνα εὖ πεπαίδευκας.—Μήδεια τὰ τέκνα πεφονευκυῖα ἔχαιρεν.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι Πλαταιὰς κατελελύκεσαν.—Σαρδανάπαλλος στολὴν γυναικείαν ἐνεδεδύκει.—Ὅτε ἥλιος κατεδεδύκει, οἱ πολέμιοι ἐπλησίαζον.—Ἀλέξανδρος διώκων Δαρεῖον, τὸν Περσῶν βασιλέα, πολλῶν χρημάτων ἐκεκράτηκει.

Ἄπλουν.

Ὁ ἥλιος ἔχει δύσιν.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔχουν καταστρέψει τὰς Πλαταιάς.—Ἐθαυμάζομεν τὴν γυναῖκα, ἥτις εἶχεν ἐνδυθῆ φόρεμα πορφυροῦν (Μετοχ. τοῦ Παρκμ.).—Ὁ Διόδωρος λέγει, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώκων τὸν Δαρεῖον εἶχε κυριεύσει πολλὰ χρήματα (Ἀπαρέμφ. μετ' Αἰτιατ.).—Οἱ στρατιῶται ἡμῶν εἶχον φονεύσει 3,374 [ἐκ] τῶν ἐχθρῶν.—Ὁ φίλος σου εἶχεν ἀναθρέψει καλῶς τὰ τέκνα [του].

ΛΗ'. Γύμνασμα.

γ'.) Μέλλων καὶ Ἀόρ. ά. τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Διαλύω.	μηνίω, ὀργίζομαι, πει-	Ἕκτωρ, ορος.
δικάζω.	σμώνω.	ἔσχατος, η, ον.
δικαστής, οῦ, ὁ.	φυτεύω.	ἄμφω (§ 67, Σημ. ε'.)
ἐπαγγέλλω, ἀναγγέλλω.	στρατιά.	καὶ οἱ δύο.
ἐπιβουλεύω.	ἔκγονος, ὁ, ἡ, ἀπόγονος.	ὅτι, Σύνδεσμ.
ἱκετεύω.	δάκρυον, τό.	πρὶν ἄν, Σύνδ. μεθ'
κινδυνεύω.	Ἀγαμέμνων, ονος.	Ὑποτακτ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ δικασταὶ τοὺς κρινομένους ἀπολύσουσιν.—Ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος καὶ (Προσθετικ.) τοῖς ἐκγόνοις φυτεύσει.—Ὁ ἄγγελος ἐπήγγελλε τοῖς πολίταις, ὅτι οἱ πολέμιοι τῷ στρατεύματι ἐπιβουλεύσοιεν.—Ἀχιλλεὺς Ἀγαμέμνονι ἐμήνισεν.—Οἱ Ἕλληνες ἀνδρείᾳ πολλὰ ἴσχυσαν.—Σωκράτης οὐχ ἱκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, ἀλλὰ πιστεύσας τῇ ἑαυτοῦ ἀθῳότητι ἐκινδύνευσε τὸν ἔσχατον κίνδυνον.—Τὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε.—Πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς, μὴ δίκαζε.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι Πλαταιὰς κατέλυσαν.—Τίς ἄν* πιστεύσαι (πιστεύσειεν) ψεύστῃ;—Ἀκούσαις (ἀκούσειάς) μου, ὦ φίλε.—Ὁ ἄγγελος

---

* Συντακτικὸς κανών. Ὁ δυνητικὸς σύνδεσμος ἄν σημαίνει ὅτι ἡ πρόταση εἶνε ἐπακολούθημα λόγου ὑποθετικοῦ· π. χ. ἐνταῦθα· τίς ἄν πιστεύσειε ψεύστῃ; Ἐννοεῖται, εἰ λέγοι. Ἴδε Συντακτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπήγγελλεν ὅτι οἱ πολέμιοι τῇ στρατιᾷ ἐπιβουλεύσαιεν (ἐπιβουλεύσειαν). —Ἄκουσόν μου, ὦ φίλε.—Ἑταῖρος ἑταίρῳ πιστευσάτω.—Τὴν πόλιν λέγουσι μέγαν κίνδυνον κεκινδυνεῦσαι.

Ἁπλοῦν.

Θέλετε ἀφήσῃ τοὺς κρινομένους.—Οἱ καλοὶ ἄνθρωποι θέλουσι φυτεύσῃ καὶ διὰ τοὺς ἀπογόνους [των].—Ὁ μηνυτὴς ἔλεγεν ὅτι ἡ πόλις ἤθελε κινδυνεύσῃ μέγαν κίνδυνον.—Ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων ὠργίζοντο (Δυϊκ). πρὸς ἀλλήλους.—Ἱκετεύσαμεν τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων.—Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόνευσε [τὸν] Ἕκτορα.—Πρὶν ἀκούσητε τὸν λόγον ἀμφοτέρων, μὴ δικάσητε.—Εἰς τὸν ψεύστην δὲν δύνασαι νὰ πιστεύσῃς (Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν).—Εἴθε νὰ μὲ (Γεν.) ἀκούσητε (Εὐκτ.), ὦ φίλοι.—Εἴθε νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν (Εὐκτ.) οἱ στρατιῶται ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Ἀκούσατέ με (Γεν.), ὦ φίλοι.—Οἱ φίλοι δύνανται νὰ ἐμπιστεύωνται εἰς τοὺς φίλους (Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν).—Ἡ Μήδεια ἔχαιρε ἀφοῦ ἐφόνευσε τὰ τέκνα [της] (Μετοχ.).

Λθ'. Γύμνασμα.

δ'.) Ἐνεστὼς καὶ Παρατατικὸς τοῦ Μέσου ἢ Παθητικοῦ.

Ἀανθάνω, μετ' Αἰτιατ., κάμνω τι χωρὶς νὰ μὲ ἐννοήσουν.	στρατείαν· Μέσ. εὑρίσκομαι εἰς ἐκστρατείαν, διεξάγω πόλεμον, ἐκστρατεύω.	πένομαι, εἶμαι πένης.
πρᾶττω, κάμνω, πράττω· μετ' Ἐπιρρ., εὑρίσκομαι εἰς κατάστασίν τινα.	ἀποδέχομαι, παραδέχομαι.	ψεύδομαι.
στρατεύω, κάμνω ἐκ-	ἐργάζομαι.	ἀδελφός, ὁ.
	ἔρχομαι.	αὐλός, ὁ.
		ἐγχώριος, ον.
		ἐάν, Σύνδ. μεθ' Ὑποτ.
		εἴθε, Σύνδ. μετ' Εὐκτ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Δύο ἄνδρε μάχεσθον.—Γενναίως μαχώμεθα περὶ τῆς πατρίδος.—Ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν υἱὸν πείθεσθαι τῷ πατρί.—Πολλοὶ ἀγαθοὶ πένονται. —Νόμοις τοῖς ἐγχωρίοις ἕπεσθαι καλόν ἐστιν.—Μὴ ἀποδέχου τῶν φίλων τοὺς περὶ τὰ φυλά σοι χαριζομένους*.—Ἕκαστος ἥσυχος μέσην τὴν ὁδὸν ἔρχεται.—Οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πειθέσθων.—Τῷ ἀδελφῷ μοι ἕπεσθον.—Εἰ βούλει καλῶς πράττειν, ἐργάζου.—Ἐὰν βούλῃ καλῶς πράττειν, ἐργάζου.—Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.—Οἱ λα-

* Τῶν φίλων τοὺς—χαριζομένους, ἐκείνους ἐκ τῶν φίλων, οἵτινες χαρίζονται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κεδαιμόνιοι μετ' αὐλῶν ἐστρατεύοντο.—Εἴθε πάντες ἄνευ ὀργῆς βουλεύοιντο.—Δύο καλὼ ἵππω εἰς τὴν πάλιν ἠλαυνέσθην.—Ἐὰν πένῃ, ὀλίγοι φίλοι (δηλ. εἰσίν).

Ἁπλοῦν.

Ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ σκέπτεται ἄνευ ὀργῆς.—Ὅστις πορεύεται εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, πορεύεται ἀσφαλέστατα.—Δύω ὡραῖοι ἵπποι ἐλαύνονται πρὸς τὴν πάλιν.—Ἐὰν οἱ πολεμισταὶ μάχωνται γενναίως, θαυμάζονται.—Δὲν θέλομεν νὰ ψευδώμεθα.—Οἱ υἱοὶ πρέπει νὰ πείθωνται εἰς τοὺς πατέρας.—Εἶνε τρομερὸν νὰ πολεμῇ τις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ πεπρωμένον (Δοτ.).—Δύο ἄνδρες ἐφιλονείκουν.—Οἱ στρατιῶται ἐμάχοντο γενναίως.—Εἴθε πᾶς τις νὰ σκέπτεται ἄνευ ὀργῆς (Εὐκτ.).—Εἴθε νὰ λατρεύῃς πάντοτε τὸ θεῖον.

Μ'. Γύμνασμα.

έ.) Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικὸς τοῦ Μέσου ἢ Παθητικοῦ.

Ἐμφυτεύω, φυτεύω μέσα.
ἱδρύω, θεμελιώνω, οἰκοδομῶ.
κατακλείω, κλείω μέσα.
λέγομαι, λέγουν περὶ ἐμοῦ.
ἄκρα, ἡ, ἀκρόπολις.
αὐτονομία, ἡ, διοίκησις κατ' ἰδίους νόμους.
ληστής, οῦ, ὁ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ λῃσταὶ πεφόνευνται.—Δύο ἀδελφὼ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου πεπαίδευσθον.—Ἡ βασιλεία ὑπὸ τοῦ δήμου λέλυται.—Τοῖς θεοῖς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολλοὶ νεὼ ἵδρυνται.—Ἡ θύρα κεκλείσθω.—Πρὸ τοῦ ἔργου εὖ βεβούλευσο.—Πᾶσιν ἀνθρώποις ἐμπεφυτευμένη ἐστὶν ἐπιθυμία τῆς αὐτονομίας.—Οἱ λῃσταὶ πεφονεύσθων.—Οἱ πολέμιοι εἰς τὴν ἄκραν κατασκεύασθαι λέγονται.—Ξενοφῶντος υἱώ, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ἐπεπαιδεύσθην ἐν Σπάρτῃ.

Ἁπλοῦν.

Ὁ λῃστὴς εἶνε φονευμένος.—Τὰ τέκνα τοῦ φίλου ἐξεπαιδεύθησαν ὡραῖα.—Αἱ θύραι λέγεται ὅτι εἶνε καλὰ κλεισμέναι.—Αἱ ἀγαθαὶ καὶ κακαὶ ἐπιθυμίαι εἶναι ἐμπεφυτευμέναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Καὶ τὰ δύο τέκνα εἶχον ἐκπαιδευθῆ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου.—Ἡ βασιλεία εἶχε καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

ΜΑ'. Γύμνασμα.

ς'.) Μέλλων καὶ Μέσ. Ἀόρ. ά. καὶ Μέλλ. Τετελεσμ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ.

Ἀναπαύω· Μέσ. ἀναπαύομαι.
γεύω (τινά τινος), κάμνω τινὰ νὰ γευθῇ·
Μέσ. μετὰ Γεν. γεύομαι, δοκιμάζω, ἀπολαύω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πορεύω, ὁδηγῶ· Μέσ. μετ' Ἀορίστ. Παθητ. ὑπάγω.

πύλη, ἡ, μεγάλη θύρα φρουρίου, ἀνακτόρων κλπ. (συνήθως εἰς τὸν Πληθ. πύλαι).

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Οἱ πολέμιοι ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν στρατεύσονται.—Περὶ τῆς τῶν πολιτῶν σωτηρίας βουλευσόμεθα.—Ὁ πατήρ μοι ἔλεγεν, ὅτι πορεύσοιτο.—Οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τοὺς Πέρσας ἐστρατεύσαντο.—Ἀναπαυσώμεθα, ὦ φίλοι.—Πρὸ τοῦ ἔργου εὖ βούλευσαι.—Πάντες τιμῆς γεύσασθαι βούλονται.—Ὁ πατὴρ ἀναπαυσάμενος πορεύσεται.—Αἱ πύλαι τῆς νυκτὸς κεκλείσονται.—Ἐὰν τοιοῦτος ἀνὴρ τὰ τῆς πόλεως πράττῃ, αὕτη εὖ βεβουλεύσεται.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως θὰ σκεφθῆτε..—Ὁ μηνυτὴς ἀνήγγειλεν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἤθελον ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως.—Ὁ στρατηγὸς ἀπήλαυσε μεγάλην τιμήν (Γεν.).—Ὅταν οἱ ἐχθροὶ ἐκστρατεύσωσιν ἐναντίον ἡμῶν, θὰ εἶνε κλεισμέναι αἱ πύλαι τῆς πόλεως.—Πρὸ τοῦ ἔργου σκέφθητι.—Εἰς τοιοῦτον κινδυνονδὲν εἶνε εὔκολον νὰ σκεφθῇ τις.—Ἀφοῦ σκεφθῆτε (Μετοχ. Ἀορ.), ἀρχίσατε τὸ ἔργον.

ΜΒ'. Γύμνασμα.

ζ'.) Ἀόριστος ά. καὶ Μέλλων ά. τοῦ Παθητικοῦ.

Ἐπιφέρω, φέρω πρός τι· πόλεμόν τινι, ἐπιφέρω πόλεμον πρός τινα.

δημοκρατία, ἡ.

συνθήκη, ἡ.

τύραννος, ὁ.

πολέμιος, ᾱ, ον.

μή, μόριον ἀπαγορευτικόν· (μετὰ τὰ φόβου σημαντικὰ ῥήματα συντάσσεται μεθ' Ὑποτακτ. μὲν προηγουμένου Ἐνεστ., Παρακ. ἢ Μέλλ., μετ' Εὐκτ. δὲ προηγουμένου ἱστορικοῦ χρόνου).

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ἕκτωρ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἐφονεύθη.—Τῷ ἀδελφῷ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου ἐπαιδευθήτην.—Πολλαὶ δημοκρατίαι ὑπὸ τῶν τυράννων κατελύθησαν.—Μέγας φόβος τοὺς πολίτας ἔχει, μὴ αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τῶν πολεμίων λυθῶσιν.—Εἴθε πάντες οἱ νεκνίαι καλῶς παιδευθεῖεν.—Φονεύθητι, ὦ κακοῦργε.—Οἱ στρατιῶται εἰς τὴν πολεμίαν γῆν πορευθῆναι λέγονται.—Οἱ πολέμιοι, τῶν συνθηκῶν λυθεισῶν*, ἡμῖν πόλεμον ἐπιφέρουσιν.—Ὁ λῃστὴς φονευθήσεται.

---

* Γ ε ν ι κ ὴ ἀ π ό λ υ τ ο ς. Ἴδε Συντακτ. § 32, 2, 6'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ οἱ δύο ἐξεπαιδεύθητε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου—'Ηλευθερώθημεν ἀπὸ μεγάλου κινδύνου.—'Εφοβούμην πολὺ μήπως ὁ φίλος, ὅστις εἶχεν ἀναχωρήσῃ πρὸ 6 ἡμερῶν (Μετοχ. 'Αορ.), φονευθῇ ὑπὸ τῶν λῃστῶν.—'Η τσ φόβος μήπως φονευθῆτε ὑπὸ τῶν λῃστῶν.—Οἱ δύο λῃσταὶ πρέπει νὰ φονευθῶσιν.—Οἱ λῃσταὶ πρέπει νὰ φονευθῶσιν.—'Ο νέος πρέπει νὰ ἐκπαιδευθῇ καλῶς.—Λέγεται ὅτι αἱ συνθῆκαι ἐλύθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν (λέγονται).—Καλῶς ἐκπαιδευόμενοι νέοι τιμῶνται ὑπὸ πάντων.—Οἱ λῃσταὶ θὰ φονευθῶσιν.

§ 84. *Εἰδικώτεροι ὁρισμοὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.*

'Αφοῦ ἐθεωρήσαμεν ἤδη τὴν **αὔξησιν** καὶ τὸν **ἀναδιπλασιασμὸν** ἐν γένει (§ 77, 3 καὶ 4), εἶνε ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν εἰδικωτέρους τινὰς ὁρισμούς.

Τὴν **αὔξησιν** λαμβάνουσι μέν, ὡς εἴπομεν ἤδη, πάντες οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι, ὁ παρατατικὸς δηλ. ὑπερσυντελικὸς καὶ ἀόριστος, διατηροῦσιν ὅμως ταύτην μόνον εἰς τὴν ὁριστικήν.

Διακρίνομεν δὲ δύο εἴδη αὐξήσεως· **συλλαβικὴν αὔξησιν** καὶ **χρονικήν**.

α. Συλλαβικὴ αὔξησις.

1. 'Η **συλλαβικὴ αὔξησις** εἶνε **ε**, προστιθέμενον εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων· καὶ εἰς μὲν τὸν παρατατικὸν καὶ ἀόριστον προστίθεται εἰς αὐτὴν τὴν ῥίζαν, εἰς δὲ τὸν ὑπερσυντελικὸν τίθεται προ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ. Οὕτω δὲ ἡ λέξις **αὐξάνεται κατὰ μίαν συλλαβήν**, οἷον· βουλεύω, Παρατατ. ἐ-βούλευον, 'Αόρ. ἐ-βούλευσα, 'Υπερσυντ. ἐ-βε-βουλεύκειν.

2. "Οταν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ῥίζης εἶνε **ρ**, τοῦτο διπλασιάζεται, προστιθεμένης τῆς αὐξήσεως (§ 7, 8), οἷον· ῥίπτω, Παρατατ. ἔῤῥιπτον, 'Αόρ. ἔῤῥιψα, Παρακείμ. ἔῤῥῖφα, 'Υπερσυν. ἐῤῥῖφειν.

Σημ. Τὰ τρία ῥήματα, βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω, λαμβάνουσι παρ' 'Αττικοῖς, μάλιστα δὲ τοῖς νεωτέροις, αὔξησιν η ἀντὶ ε, οἷον· Παρατατ. ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην, 'Αόρ. ἐβουλήθην καὶ ἠβουλήθην· Παρατ. ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην. 'Αόρ. ἐδυνήθην καὶ ἠδυνήθην (ἀλλὰ πάντοτε ἐδυνάσθην), Παρατ. ἔμελλον καὶ ἤμελλον (ὁ 'Αόρ. ὅμως εὑρηται σπανιώτατα ἠμέλλησα).

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 85. 6'. *Χρονικὴ αὔξησις.*

Ἡ χρονικὴ αὔξησις γίνεται εἰς τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος. Διὰ ταύτης δὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς ῥίζης ἐκτείνεται, οὕτω δὲ ἡ λέξις αὐξάνεται κατὰ ποσότητα, ἑπομένως·

Τὸ α γίνετ. η, οἷον·	Ἄγω		Παρτ. ἦγον	Προκ. ἦχα	Ὑπερ. ἠχειν	
» ᾰ » ᾱ, »	ᾄδω		» ᾖδον	Ἀόρ. ᾖσα (Ἀπαρ. ᾆσαι)		
» ε » η, »	ἐλπίζω		» ἠλπιζον	Προκ. ἠλπικα	Ὑπερ. ἠλπίκειν	
» ι » ῑ, »	Ἱκετεύω		» Ἱκέτευον	» Ἱκέτευκα	» Ἱκετεύκειν	
» ο » ω, »	ὁμιλέω (συνναστρέφομ.)		» ὡμίλεον	» ὡμίληκα	» ὡμιλήκειν	
» ῠ » ῡ, »	Ὑβρίζω (ἀλαζονεύομαι)		» Ὕβριζον	» Ὕβρικα	» Ὑβρίκειν	
» αι » η, »	αἱρέω (κυριεύω)		» ἥρεον	» ἥρηκα	» ἠρήκειν	
» αυ » ηυ »	αὐλέω-ῶ		» ηὔλεον	» ηὔληκα	» ηὐλήκειν	
» οι » ῳ, »	οἰκτίζω (εὐσπλαγχνίζομαι)		» ᾠκτιζον	» ᾠκτικα	» ᾠκτίκειν.	

§ 86. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς αὐξήσεως.*

1. Ἀμετάβλητα μένουσι· ά.) πάντοτε τὰ ι, ῠ, η, ω, ου, οἷον· Ἴπτω (πιέζω), Ἀόρ. Ἔπτωσα, ὑπνόω (κοιμίζω), ὕπνωσα, ἦκω (ἦλθον), ἦκον, προσῆκον (§ 83, 2), ὠφελέω, ὠφέλεον, οὐτάζω (πληγώνω), οὔταζον.—β'.) τὸ ει, οἷον· εἴκω (ὑποχωρῶ), εἶκον, ὑπεῖκον, εἶξα, ὑπεῖξα, ἐκτὸς τοῦ εἰκάζω (συμπεραίνω), ὅπερ ἔχει μὲν τοὺς τύπους εἴκαζον, εἴκασα, εἴκασμαι, ἀλλὰ σπανίως παρ' Ἀττικοῖς καὶ τοὺς ἤκαζον, ἤκασα, ἤκασμαι.—γ'.) συνήθως τοῦ ευ, οἷον· εὑρίσκω, σπανίως ηὕρ., εὔχομαι, εὐχόμην, ἀλλὰ Παρκ. ηὔγμαι (ὄχι εὔγμαι).—δ'.) σχεδὸν πάντοτε τὸ αυ ἑπομένου φωνήεντος, πάντοτε δὲ τὸ οι ἑπομένου φωνήεντος, οἷον· αὐαίνω (ξηραίνω), ηὔαινον, ἀλλὰ καὶ ηὐαινόμην, οἰακίζω (κυβερνῶ), οἰάκιζον· (τὸ οἶομαι, ᾠόμην κλπ. δὲν ἀνήκει ἐνταῦθα, διότι τὸ ἑπόμενον εἰς τὸ οι ο δὲν εἶνε τῆς ῥίζης).—ε'.) ἐνίοτε τὸ οι ἑπομένου συμφώνου, οἷον· οἰκουρέω (φυλάττω τὴν οἰκίαν), οἰκούρησα. Περὶ τοῦ ἀναλίσκω ἴδε § 121, 2.

2. Τὰ ἓξ δέκα, ἀπὸ τοῦ ε ἀρχόμενα ῥήματα, ἔχουσι τὴν αὔξησιν ει ἀντὶ η. 1. ἐάω, Παρατ. εἴων, Ἀόρ. εἴασα· 2. ἑλίσσω (περιτυλίσσω)· 3. ἕλκω· 4. ὁ Ἀόρ. εἷλον (ἐκυρίευσα) (Ῥίζ. ἑλ) τοῦ αἱρέω· 5. ἐργάζομαι· 6. ἑστιάω (φιλεύω)·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

7. ἕπομαι (ἀκολουθῶ)· 8. ἕρπω, ἑρπύζω (ἕρπω, πηγαίνω)· 9. ἔχω· 10. ἐθίζω (συνηθίζω).

Σημ. ά. Τὰ ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 6 ῥήματα εἶχον κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἀρχὴν F, τὰ δὲ 7, 8 καὶ 9 σ, τὸ δὲ 10 σF. Ἐκπεσόντων δὲ τῶν συμφώνων τούτων, συνηρέθη τὸ ε εἰς ει, οἷον· ἐFεργαζόμην, ἐεργαζόμην, εἰργαζόμην· ἔσερπον, ἕρπον, εἷρπον· ἐσFεθιζον, ἐέθιζον, εἴθιζον. Καὶ τὸ μὲν πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος ἔχουσι καὶ οἱ λοιποὶ χρόνοι· ἐκπεσόντος δὲ τοῦ F, ἐξηγοῦνται καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς 3 ἕως 5 μνημονευθέντες τύποι.

3. Τὰ ἐφεξῆς λαμβάνουσι τὴν Συλλ. Αὔξησ. ἀντὶ τῆς Χρον. (ἴδε Σημ. ά.).

ἄγνυμι (συντρίβω), Ἀόρ. ἔαξα κλπ. (§ 139, 1).

ἁλίσκομαι (κυριεύομαι), Παρακ. ἑάλωκα καὶ ἥλωκα (ἔχω κυριευθῆ) (§ 121, 1).

ὠθέω (σπώχνω), Παρατ. ἐώθουν κλπ. (§ 123, 4).

ὠνέομαι (ἀγοράζω), Πρτ. ἐωνούμην, Πρκ. ἐώνημαι. Οὕτω δὲ καὶ ὁ ποιητ. β'. Παρακμ. ἔολπα (τοῦ ἔλπομαι, ἐλπίζω) καὶ ἔοργα[1] (τοῦ ἔργω, πράττω)· ἔοικα, ΕΙΚω (εἶμαι ὅμοιος), προελθὸν ἐκ τοῦ ϝέοικα (Ῥίζ. ϝικ-, ἔνθα τὸ ε ἐπροφέρετο ὡς σύμφωνον).

4. Τὸ ῥῆμα ἑορτάζω λαμβάνει τὴν αὔξησιν εἰς τὴν δευτέραν συλλαβήν· Παρτ. ἑώρταζον. Οὕτω καὶ οἱ β'. Ὑπερσυντελ. ἐώλπειν, ἐώργειν, ἐώκειν.

Σημ. β'. Οἱ ῥηθέντες τύποι ἐξηγοῦνται ἐκ τούτου, ὅτι τὸ ἐκπεσὸν F ἦ ς (σύμφ.) διελύθη εἰς ε καὶ μετὰ τοῦ ἑπομένου ο ἐτράπη εἰς ω, οἷον· ἑ-F-όρταζον, ἑ-εόρταζον· ἐ-F-όλπειν, ἐ-εόλπειν, ἐ-ώλπειν, κλπ.

5. Τὰ ἑξῆς ῥήματα ἔχουσι τήν τε Χρον. καὶ Συλλ. αὔξησιν·

ὁράω (βλέπω), Πρτ. ἑώρων, Πρκ. ἑώρακα, ἑώραμαι·

ἀνοίγω (οἴγω), Πρτ. ἀνέῳγον, Ἀόρ. ἀνέῳξα (Ἀπαρέμφ. ἀνοῖξαι).

ἁλίσκομαι (κυριεύομαι), Ἀόρ. ἑάλων (Ἀπαρ. ἁλῶναι, ά) καὶ ἥλων.

§ 87. *Ἀναδιπλασιασμός.*

1. Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς (§ 77, 4) τότε μόνον γίνεται, ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος ἀρχίζῃ ἀπὸ ἁπλοῦ συμφώνου ἢ ἀφώνου μετὰ ὑγροῦ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἀπὸ τοῦ ῳ, βλ, γλ, γν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀρχόμενα ῥήματα, ἅτινα λαμβάνουσι τὴν αὔξησιν ε, οἷον·

λύω	Παρακ. λέ-λυκα	Ὑπερσ. ἐ-λε-λύκειν
θύω (θυσιάζω)	» τέ-θυκα (§ 7, 9)	» ἐ-τε-θύκειν
φυτεύω	» πε-φύτευκα (§ 7, 9)	» ἐ-πε-φυτεύκειν
χορεύω	» κε-χόρευκα (§ 7, 9)	» ἐ-κε-χορεύκειν
γράφω	» γέ-γραφα	» ἐ-γε-γράφειν
κλίνω	» κέ-κλικα	» ἐ-κε-κλίκειν
κρίνω	» κέ-κρικα	» ἐ-κε-κρίκειν
πνέω	» πέ-πνευκα	» ἐ-πε-πνεύκειν
θλάω (συντρίβω)	» τέ-θλακα (§ 7, 9)	» ἐ-τε-θλάκειν
ῥίπτω	» ἔῤῥιφα (§ 7, 8)	» ἐῤῥίφειν
βλακεύω (εἶμαι ὀκνηρός)	» ἐ-βλάκευκα	» ἐ-βλακεύκειν
γλύφω (κόπτω, χαράσσω)	» ἔ-γλυφα	» ἐ-γλύφειν
γνωρίζω (καθιστῶ γνωστόν)	» ἐ-γνώρικα	» ἐ-γνωρίκειν.

Σημ. ά. Καὶ ὅμως τὰ βλάπτω, βλασφημέω, βλαστάνω λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμόν—βέβλαφα (ἀλλὰ σπαν. καὶ ἔβλαφα), βεβλασφήμηκα, βεβλάστηκα ἀλλὰ καὶ ἐβλάστηκα.

2. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων τῶν ἀπὸ ρ, γν, βλ, γλ ἀρχομένων ῥημάτων, λαμβάνουσιν ὄχι ἀναδιπλασιασμόν, ἀλλὰ μόνον αὔξησιν τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος (§ 85, β΄.), διπλοῦ συμφώνου ἢ δύο ἁπλῶν συμφώνων (ὧν τὸ πρῶτον δὲν εἶνε ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρόν), ἢ τριῶν συμφώνων, οἷον·

ζηλόω (ἔχω ζῆλον πρός τι)	Πρκμ. ἐ-ζήλωκα	Ὑπρσ. ἐ-ζηλώκειν
ξενόω (κάμνω ξένον, φιλοξενῶ)	» ἐ-ξένωκα	» ἐ-ξενώκειν
ψάλλω (ψηλαφῶ, Μετγν. ᾄδω)	» ἔ-ψαλκα	» ἐ-ψάλκειν
σπείρω	» ἔ-σπαρκα	» ἐ-σπάρκειν
κτίζω	» ἔ-κτικα	» ἐ-κτίκειν
πτύσσω (διπλώνω)	» ἔ-πτυχα	» ἐ-πτύχειν
στρατηγέω (εἶμαι στρατηγός)	» ἐ-στρατήγηκα	» ἐ-στρατηγήκειν.

Σημ. β΄. Τὰ δύο ῥήματα, μιμνήσκομαι (Ῥίζ. μνα) (ἐνθυμοῦμαι) καὶ κτάομαι (ἀποκτῶ), ἂν καὶ ἡ ῥίζα αὐτῶν ἄρχεται ἀπὸ δύο συμφώνων, ἅτινα δὲν εἶνε ἄφωνον μετὰ ὑγροῦ, λαμβάνουσιν ὅμως τὸν ἀναδιπλασιασμόν, μέ-μνημαι, κέ-κτημαι (ἀλλὰ λέγεται καὶ ἔκτημαι), ἐμε-μνήμην, ἐκε-κτήμην. Φαινομένη δὲ εἶνε ἡ ἐξαίρεσις τῶν διὰ μεταθέσεως ἢ συγκοπῆς σχηματισθέντων παρακειμένων, οἷον· δέδμηκα, πέπταμαι καὶ πέπτωκα (§ 116, 1, 2).

3. Τέσσαρα ἀπὸ ὑγροῦ ἀρχόμενα ῥήματα ἀντὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ λαμβάνουσιν ει·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λαμβάνω	Πρκμ. εἴληφα	Ὑπρσ. εἰλήφειν
λαγχάνω	» εἴληχα	» εἰλήχειν
λέγω (ἐν συνθ. μετά τινων προθ.)	» συνείλοχα, συνείλεγμαι	» συνειλόχειν
μείρομαι	» εἵμαρται (μετὰ δασείας), εἶνε ἀποφασισμένον (ὑπὸ τῆς Μοίρας).	

Σημ. γ'. Τὸ διαλέγομαι (ὁμιλῶ) ἔχει Παρκμ. διείλεγμαι, ἂν καὶ τὸ ἁπλοῦν λέγω, ὅταν σημαίνῃ ὡς καὶ παρ' ἡμῖν λέγω, λαμβάνει πάντοτε τὸν κανονικὸν ἀναδιπλασιασμόν· λέλεγμαι (ἔχει λεχθῆ περὶ ἐμοῦ), (Παρκμ. Ἐνεργ. λείπει). Περὶ τοῦ εἴρηκα ἴδε § 125, 8 εἰς τὸ φημί.

§ 88. *Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός.*

Πολλὰ ἀπὸ α, ε ἢ ο, ἀρχόμενα ῥήματα ἐπαναλαμβάνουσιν εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν πρὸ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως τὰ δύο πρῶτα γράμματα τῆς ῥίζης· ἡ αὔξησις αὕτη καλεῖται Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός. Σπανίως δὲ τότε λαμβάνει ὁ Ὑπερσυντελ. νέαν αὔξησιν, ὅπερ γίνεται συνήθως εἰς μόνον τὸ ἠκ-ηκόειν.

Τὰ ῥήματα τὰ λαμβάνοντα τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦτον εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον εἶνε τὰ ἑξῆς·

ά.) Τὰ ἔχοντα φύσει βραχεῖαν τὴν δευτέραν τῆς ῥίζης συλλαβήν·

ἀρόω-ῶ (γεωργῶ)		ἐλάω (ἐλαύνω, ῶθῶ)	
(ἀρ-ήροκα)	ἀρ-ήρομαι	ἐλ-ήλακα	ἐλ-ήλαμαι
(ἀρ-ηρόκειν)	ἀρ-ηρόμην	ἐλ-ηλάκειν	ἐλ-ηλάμην.

Εἰς ταῦτα προσθετέον τά· ἀλέω (ἀλέθω), ἀλήλεσμαι· ἐμέω (κάμνω ἔμετον), ἐμ-ήμεσμαι (§ 97, β'.)· ὀμ-νυμι (§ 137)· ὀλ-λυμι (§ 137)· ἐλέγχω (ἐξελέγχω), ἐλ-ήλεγμαι· ὀρύττω (σκάπτω), ὀρ ώρυχα, ὀρώρυγμαι καὶ ἀδοκίμως ὤρυγμαι· ἐδε-(ἐσθιω) ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι· ἐνεκ-(φέρω), ἐνήνοχα καὶ ἐνήνεγμαι· ὀδ-(ὄζω), ὄδωδα.

β'.) Τὰ ἔχοντα φύσει μακρὸν φωνῆεν εἰς τὴν δευτέραν τῆς ῥίζης συλλαβήν, βραχύνοντα δὲ τοῦτο μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ (ἐκτὸς τοῦ ἐρείδω)·

ἀλείφω		ἀγείρω (συναθροίζω)	
ἀλ-ήλιφα	ἀλ-ήλιμμαι	ἀγ-ήγερκα	ἀγ-ήγερμαι
ἀλ-ηλίφειν	ἀλ-ηλίμμην	ἀγ-ηγέρκειν	ἀγ-ηγέρμην.

Οὕτω καὶ τὸ ἐγείρω (ἐξεγείρω), Ἐνεργ. β'. Παρκμ. ἐγρήγορα (εὐφωνίας χάριν ἀντὶ ἐγήγορα) (εἶμαι ἄγρυπνος), Ἐνεργ. β'. Ὑπερσυντ. ἐγρη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γόρειν (ἤμην ἄγρυπνος), ἐγ-ήγερμαι, ἐγ-ηγέρμην· προσέτι δὲ τὰ ἀκούω, ἀκ-ήκοα, ἠκ-ηκόειν· ἐρείδω (σ-ηρίζω), ἐρ-ήρεικα, ἐρ-ηρείκειν, ἐρ-ήρεισμαι, ἐρηρείσμην, ἔρχομαι § 125, 2. ἐλήλυθα, Ῥ.Ζ. ΕΛΥΘ.

Σημ. Τὸ ῥῆμα ἄγω (ὀδηγῶ, φέρω) σχηματίζει παρομοίως τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β΄. ἤγαγον κτλ. Ἀπαρέμφ. ἀγαγεῖν· Μέσ. ἠγαγόμην, Ἀπαρέμφ. ἀγαγέσθαι, καὶ τὸ φέρω τὸν Ἀόρ. ἤνεγκα (ἐνεκ-ηνένεκα).

§ 89. *Ἡ αὔξησις καὶ ὁ ἀναδιπλασιασμὸς εἰς τὰ σύνθετα.*

1. Τὰ ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥήματα λαμβάνουσι τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ ῥήματος.

Αἱ προθέσεις αἱ λήγουσαι εἰς φωνῆεν πάσχουσι μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως τὴν ἔκθλιψιν (§ 5, 3), ἐξαιρουμένης τῆς περὶ καὶ προ, ἧς τὸ ο πολλάκις συνάπτεται μετὰ τῆς αὐξήσεως ε διὰ τῆς κράσεως (§ 5, 2) εἰς πρου, ἡ δὲ ἐκ γίνεται ἐξ (§ 6, 3)· αἱ δὲ κατὰ τὸν ἐνεστῶτα μεταβεβλημέναι προθέσεις ἐν καὶ σὺν ἐπανέρχονται εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν μορφήν·

ἀπο-βάλλω (ἀποῤῥίπτω, ἀποβάλλω), Παρτ. ἀπ-έβαλλον, Παρκ. ἀπο-βέβληκα, Ὑπερσ. ἀπ-εβεβλήκειν·

περι-βάλλω (βάλλω πέριξ), Πρτ. περι-έβαλλον, Πρκ. περι-βέβληκα, Ὑπ. περι-εβεβλήκειν·

προ-βάλλω (βάλλω ἐμπρός), Πρτ. προ-έβαλλον προὐβαλλον, Πρκ. προ-βέβληκα, Ὑπερσ. προ-εβεβλήκειν προὐβεβλήκειν·

ἐκ-βάλλω (ῥίπτω ἔξω), Παρατ. ἐξ-έβαλλον, Παρκ. ἐκ-βέβληκα, Ὑπερσ. ἐξ-εβεβλήκειν·

συλ-λέγω (συναθροίζω), Παρατ. συν-έλεγον, Παρκκ. συν-είλοχα, Ὑπερσ. συν-ειλόχειν·

συῤ-ῥίπτω (ῥίπτω ὁμοῦ), Παρτ. συν-ερρίπτον, Παρκ. συν-έρριφα, Ὑπερσ. συν-ερρίφειν·

ἐγ-γίγνομαι (γίνομαι ἐντός τινος), Παρτ. ἐν-εγιγνόμην, Πρκμ. ἐγ-γέγονα, Ὑπερσ. ἐν-εγεγόνειν·

ἐμ-βάλλω (ῥίπτω ἐντός), Παρτ. ἐν-έβαλλον, Πρκ. ἐμ-βέβληκα, Ὑπερσ. ἐν-εβεβλήκειν·

συ-σκευάζω (σκευάζω ὁμοῦ), Παρτ. συν-εσκεύαζον, Παρκ. συν-εσκεύακα, Ὑπερσ. συν-εσκευάκειν·

συγ-καλέω (καλῶ ὁμοῦ), Παρτ. συν-εκάλεον, Πρκ. συγ-κέκληκα, Ὑπερσ. συν-εκεκλήκειν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Τὰ ἐκ τοῦ δυς σύνθετα ῥήματα λαμβάνουσι τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· ἀ.) ἔμπροσθεν, ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ ἁπλοῦ ῥήματος ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου ἢ η ἢ ω· β') εἰς τὸ μέσον, ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ ἁπλοῦ ῥήματος ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, ἐκτὸς τοῦ η καὶ ω, οἷον·

δυσ-τυχέω	ἐ-δυσ-τύχεον	δε-δυσ-τύχηκα	ἐ-δε-δυσ-τυχήκειν
δυσ-ωπέω (ἐντροπιάζω)	ἐ-δυσ-ώπεον	δε-δυσ-ώπηκα	ἐ-δε-δυσωπήκειν
δυσ-αρεστέω (δυσχεραίνω)	δυσ-ηρέστεον	δυσ-ηρέστηκα	δυσ-ηρεστήκειν.

Τὰ ἐκ τοῦ εὖ ὅμως σύνθετα ῥήματα δὲν ἔχουσι κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν τὴν αὔξησιν, τὸ δὲ εὐεργετέω κατὰ τὴν δευτέραν ἐνίοτε, οἷον·

εὐ-τυχέω, Ἀκρατ. ηὐτύχεον, ἀλλὰ συνήθως εὐτύχεον·
εὐ-ωχέομαι (συμποσιάζω), Ἀκρατ. εὐωχούμην·
εὐ-εργετέω, Πρτ. εὐ-ηργέτεον, εὐ-ηργέτηκα· ἀλλὰ καὶ εὐ-εργέτεον, εὐ-εργέτηκα.

3. Τὰ ἐξ ὀνομάτων συνθέτων μετὰ προθέσεων παραγόμενα ῥήματα λαμβάνουσι τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἢ ἔμπροσθεν ἢ συχνότερον ἐν τῷ μέσῳ, οἷον·

ἐμπεδόω (ἐκ τοῦ ἔμπεδος, ἰσχυροποιῶ)	ἠμπέδοον	ἠμπέδωκα·
ἐκκλησιάζω (ἐκ τοῦ ἐκκλησία)	ἠκκλησίαζον (καὶ ἐξεκλησίαζον)·	
ἐγγυάω (ἐκ τοῦ ἐγγύη)	ἠγγύων (καὶ ἐνεγύων)·	
ἐναντιόομαι (ἐκ τοῦ ἐναντίος)	ἠναντιούμην	ἠναντίωμαι·
συνεργέω (ἐκ τοῦ συνεργός)	συνήργουν	συνήργηκα.

Τὰ δὲ ἔχοντα πρῶτον συνθετικὸν μέρος ὄνομα ἢ ἐπίῤῥημα αὐξάνουσι πάντοτε ἔμπροσθεν, οἷον·

μυθολογέω (ἐκ τοῦ μυθολόγος, διηγοῦμαι)	ἐ-μυθολόγεον	με-μυθολόγηκα.
οἰκοδομέω (ἐκ τοῦ οἰκοδόμος)	ᾠκοδόμεον	ᾠκοδόμηκα.

Οὕτω καὶ παῤῥησιάζομαι (ἐκ τοῦ παῤῥησία, ὁμιλῶ ἐλευθέρα), ἐπαῤῥησιασάμην, πεπαῤῥησίασμαι.

§ 90. *Παρατηρήσεις.*

1. Σύνθετά τινα ἐκ προθέσεων λαμβάνουσι διπλῆν αὔξησιν, δηλ. καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως, οἷον·

ἀνορθόω (σηκώνω ὀρθόν)	Πρτ. ἠνώρθουν	Πρκ. ἠνώρθωκα	Ἀόρ. ἠνώρθωσα
ἐνοχλέω (ἐνοχλῶ)	» ἠνώχλεον	» ἠνώχληκα	» ἠνώχλησα
ἀνέχομαι (ὑποφέρω, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἀνέχω)	Πρτ. ἠνειχόμην	» ἠνεσχόμην	
ἀμπέχομαι (ἐνδύομαι), ἠμπισχόμην.			

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Πρὸς τὰ ῥήματα ταῦτα συμφωνοῦσι καὶ τινὰ ἄλλα ῥήματα, ἅτινα δὲν εἶνε μὲν συντεθειμένα μετὰ προθέσεων, ἀλλὰ παράγονται ἐξ ἄλλων συνθέτων ἐκ προθέσεων λέξεων·

διαιτάω (ἐκ τοῦ δίαιτα, τρόπος τοῦ ζῆν, ά.) κανονίζω τὸν βίον, Β'.) εἶμαι διαιτητής), Πρτ. ἐδιήταον καὶ διήτων. Ἀόρ. ἐδιήτησα καὶ διήτησα, Πρκ. δεδιήτηκα· Μέσ. διαιτάομαι (ζῶ οὕτως ἢ ἄλλως), Πκρτ. διητάομην·

διᾱκονέω (ἐκ τοῦ διάκονος, ὑπηρετῶ) Πρτ. ἐδιηκόνεον καὶ διηκόνεον, Πρκ. δε-διηκόνηκα·

ἀμφιγνοέω (ἀμφιβάλλω), ἠμφεγνόουν, ἠμφεγνόησα·

ἀμφισβητέω (ἐκ τοῦ ΑΜΦΙΣΒΙΤΗΣ, διαφιλονικῶ), Πρτ. ἠμφεσβήτεον καὶ ἠμφισβήτεον·

ἀντιδικῶ (ἐκ τοῦ ἀντίδικος), ἠντεδίκουν καὶ ἠντιδίκουν·

παροινῶ (ἀτακτῶ μεθύων), ἐπαρῴνουν καὶ Ἀόρ. ἐπαρῴνησα.

3. Ἐξαιρέσεις τῆς § 89, 1.

Πολλὰ ῥήματα εἶνε μὲν σύνθετα ἐκ προθέσεων, λαμβάνουσιν ὅμως τὴν αὔξησιν ἔμπροσθεν τῆς προθέσεως, καθ' ὅσον κατά τινα τρόπον λαμβάνουσι τὴν σημασίαν τῶν ἁπλῶν ῥημάτων, οἷον·

ἀμφιέννυμι (ἐνδύω), Ἀόρ. ἠμφίεσα, Πρκ. Μέσ. ἠμφίεσμαι·

ἐπίσταμαι (εἰξεύρω ἀκριβῶς), Πρτ. ἠπιστάμην·

ἀφῑημι (ἀφίνω), Πρτ. ἀφίην·

καθίζω, Πρτ. ἐκάθιζον (παρ' ἀρχ. Ἀττ. καθίζον), Ἀόρ. ἐκάθισα καὶ καθῖσα.

καθέζομαι (καθίζω), Πρτ. ἐκαθεζόμην καὶ ποιητ. καθεζόμην·

κάθημαι, » ἐκαθήμην καὶ καθήμην·

καθεύδω (κοιμοῦμαι), » ἐκάθευδον σπανίως καθηῦδον.

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν εἰς ω ῥημάτων.

§ 91. Διαίρεσις τῶν εἰς ω *ῥημάτων κατὰ τὸν ῥηματικὸν χαρακτῆρα.*

1. Τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον μένει εἰς τὸ τέλος τῆς ῥίζης, ἀποκοπτομένης τῆς καταλήξεως ω, καλεῖται ῥηματικὸς χαρακτὴρ ἢ ἁπλῶς χαρακτήρ, διότι κατ' αὐτὸν τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς διαφόρους τάξεις.

2. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται τὰ εἰς ω ῥήματα εἰς δύο κυρίας τάξεις·

Α'. Ῥήματα φωνηεντόληκτα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε φωνῆεν· ταῦτα δὲ πάλιν ὑποδιαιροῦνται εἰς·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

I. μὴ συνηρημένα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴ εἶνε φωνῆεν πλὴν τῶν α, ε, ο, οἷον βουλεύ-ω, λύ-ω.

II. συνηρημένα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε α ἢ ε ἢ ο.

Β'. Ῥήματα συμφωνόληκτα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε σύμφωνον· ταῦτα δὲ πάλιν ὑποδιαιροῦνται εἰς·

I. ἀφωνόληκτα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε ἓν τῶν ἐννέα ἀφώνων (§ 3, 2, β'.), οἷον· λειπ-ω (ἀφίνω ὀπίσω), πλέκ-ω.

II. ὑγρόληκτα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε ἓν τῶν τεσσάρων ὑγρῶν λ, μ, ν, ρ, οἷον· στέλλ-ω, νέμ-ω (μοιράζω), φαίν-ω (φανερώνω), φθείρ-ω (καταστρέφω).

3. Διακρίνομεν εἰς τάξεις τινὰς τοὺς χρόνους, πρὸς σχηματισμὸν τῶν ὁποίων κεῖται βάσις κοινή τις ῥηματικὴ ῥίζα. Περὶ τῶν εἰς τοιαύτην τινὰ τάξιν τεταγμένων χρόνων λέγομεν ὅτι παράγονται ἀπ' ἀλλήλων. Ὑπάρχουσι δὲ τρεῖς κύριαι τάξεις·

Α'. Χρόνοι δυνάμενοι νὰ ἐπαυξήσωσι τὴν ἁπλῆν ῥίζαν. Οὗτοι εἶνε ὁ Ἐνεστὼς καὶ Παρατατικὸς τοῦ Ἐνεργητικοῦ, Μέσου καὶ Παθητικοῦ, οἷον·

(καθαρὰ ῥίζα ΤΥΠ) τύπ-τ-ω τύπ-τ-ομαι
ἔ-τυπ-τ-ον ἐ-τυπ-τ-ό-μην.

Β'. Χρόνοι προσλαμβάνοντες χρονικὸν χαρακτῆρα. Εἶνε δὲ οὗτοι οἱ πρῶτοι χρόνοι, οἷον·

ά.) Ὁ Ἐνεργ. Παρακείμ. ά. καὶ Ὑπερσυντελ. ά., οἷον· (πέφραδ-κα) πέ-φρα-κα, ἐ-πεφρά-κειν· ἐκ τούτων δὲ σχηματίζονται ὁ Μέσ. ἢ Παθ. Πρκ. καὶ Ὑπρ., ἀλλ' ἄνευ χρονικοῦ χαρακτῆρος (πέφραδ-μαι) πέφρασμαι· ἐκ δὲ τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Πρκμ. σχηματίζεται προσθήκῃ τῆς συλλαβῆς σομαι ὁ Τετελ. Μέλλ., οἷον· λέ-λειμ-μαι (ἀντὶ λέ-λειπ-μαι), ἐλελείμμην, λελείψομαι. Καὶ ὁ μὲν Παρακμ. ἔχει βραχὺ τὸ φωνῆεν, ὁ Ἐνεργ. ὅμως καὶ Μέσ. Μέλλ. μακρόν, οἷον· λύω, λέλυκα, λέλυμαι, λύσω, λύσομαι, δέω, δέδεκα, δέδεμαι, δήσω, δήσομαι· ὁ δὲ Τετελ. Μέλλ. τὸ ἔχει πάλιν μακρόν, οἷον· λελύσομαι, δεδήσομαι.

β'.) Ὁ Ἐνεργητ. καὶ Μέσ. Μέλλ. καὶ Ἀόρ. ά., οἷον· πείσω (πείθσω) πείσομαι, ἔ-πεισα (ἔπειθσα) ἐ-πεισάμην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'.) Ὁ Παθ. Ἀόρ. ά. καὶ Μέλλ. ά., οἷον· ἐ-πείσθην, πεισ-θήσομαι. Τὸν δὲ σχηματισμὸν τοῦ Παθ. Ἀορ. ά. ἀκολουθοῦσι τὰ πλεῖστα ῥηματικὰ ἐπίθετα εἰς **τὸς** καὶ **τέος**.

Γ'. Χρόνοι, οἵτινες σχηματίζονται μὲν ἐκ τῆς ἁπλῆς ῥίζης ἄνευ χρονικοῦ χαρακτῆρος, δύνανται ὅμως κατά τινας περιπτώσεις νὰ πάθωσι μεταβολὴν τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος. Οὗτοι εἶνε οἱ **δεύτεροι χρόνοι**, οἷον·

ά.) Ὁ Ἐνεργ. Παρακ. β'., καὶ Ὑπερσ. β'. οἷον· λέ-λοιπ-α, ἐλε-λοίπ-ειν τοῦ λείπ-ω (Ῥίζ. λιπ).

β'.) Ὁ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β'., οἷον· ἔ-λαθ-ον, ἐ-λαθ-όμην τοῦ λανθάνω (Ῥίζ. λαθ).

γ'.) Ὁ Παθ. Ἀόρ. β'. καὶ Μέλλ. β'., ἐ-τρί-βην, τρι-βήσομαι (ὁ Ἐνεστ. τρίβω).

§ 92. Α'. Σχηματισμὸς τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων.

1. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα προσθέτουσι τὰς **χρονικὰς καταλήξεις** ἄνευ μεταβολῆς τοῦ χαρακτῆρος, οἷον· βουλεύ-σω, βε-βούλευ-κα. Δὲν σχηματίζουσι δὲ **δευτέρους** χρόνους, ἀλλὰ μόνον **πρώτους**, καὶ ὁ μὲν Παρκ. μὲ τὸ **κ** (κα), ὁ δὲ Μέλλ. καὶ Ἀόρ. μὲ τὸ **σ** καὶ **θ** (σω, σα, θην, θήσομαι).

2. Τὸ **βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν** τοῦ Ἐνεστ. καὶ Παρατατ. **ἐκτείνεται** εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους. Θεωροῦμεν δὲ κατὰ πρῶτον τὰ **ἀσυναίρετα** ῥήματα.

Τὸ **ῐ** γίνεται **ῑ**, οἷον· μηνύ-ω (ῠ) (ὀργίζομαι), μη-ῑ-σω, ἐ-μή-ῑ-σα κλπ.
» **ῠ** » **ῡ**, » φύ-ω (ῠ) (φυτρώνω), φῡ-σω, ἔφῡτα, Ἀόρ. β'. ἔφῡν, Πρ. μ. πέφῡκα, Μέσ. φῦ-σομαι, Μέλλ. φῦ-σομαι.

§ 93. Ῥήματα φωνηεντόληκτα, διατηροῦντα παρὰ τὸν κανόνα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων.

1. Πολλὰ ῥήματα **φωνηεντόληκτα διατηροῦσι παρὰ τὸν κανόνα** (§ 92, 2) **τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν**, εἴτε εἰς **πάντας** τοὺς χρόνους, εἴτε εἴς τινας μόνον. Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ῥημάτων τούτων εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. καὶ Ὑπερσ. καὶ τὸν Παθ. Ἀόρ. ά. καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μέλλ., ὡσαύτως δὲ εἰς τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα, προσλαμβάνουσι σ, ὅπερ σημαίνομεν γράφοντες «Παθ. μετὰ σ». Οὕτως·

ἀνύ'ω (τελειώνω), Μέλλ. ἀνύ'σω, Ἀόρ. ἤνυσα, ἀνύ'σας· Παθ. μετὰ σ.
ἀρύ'ω (ἀντλῶ), » ἀρύ'σω, » ἤρυσα, ἠρύσαμην· Παθ. μετὰ σ.
μύω (ῡ) (κλείω, π. χ. τοὺς ὀφθαλμούς), Μέλλ. μύ'σω, Ἀόρ. ἔμυσα· ἀλλὰ Ῥημ. μέμῡκα σιωπῶ.
πτύω (ῡ) (φτύνω), Μέλλ. πτύ'σω, Ἀόρ. ἔπτυσα· Παθ. μετὰ σ.
μεθύ'ω καὶ μεθύ'σκω, ἐμέθυσα, ἐμεθύ'σθην.

Σημ. ά. Τὸ χρίω καὶ ὅταν σημαίνῃ «κεντῶ, τσουγγρανίζω», καὶ ὅταν σημαίνῃ «ἀλείφω», ἔχει μακρὸν τὸ ι εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ· εἰς τοὺς λοιποὺς ὅμως χρόνους ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης σημασίας τὸ ι εἶνε βραχύ, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας μακρόν, οἷον· Μέλλ. χρί'σω, Ἀόρ. ἔχρισα, Ἀπαρέμφατ. χρίσαι· Ἀόρ. Μέσ. ἐχρισάμην· Μέσ. ἢ Παθ. Παρακείμ. κέχρισμαι (§ 94), κεχρίσθαι· Ἀόρ. Παθ. ἐχρίσθην (Μτγν.), Ῥημ. Ἐπίθ. χρῑστός (χρισμένος).

2. Τὰ ἐξῆς δισύλλαβα εἰς ῡω ἐκτείνουσι τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν εἰς τὸν Ἐνεργητ. καὶ Μέσ. Μέλλ., τὸν Μέσ. ἢ Παθητ. Τετελ. Μέλλ. καὶ τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ., τὸ δὲ δύω (βουτῶ) καὶ εἰς τὸν Ἐνεργ. Παρακμ. καὶ Ὑπερσ.· λαμβάνουσιν ὅμως πάλιν εἰς τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. ἢ Παθ. Παρκ. καὶ Ὑπερσυντ. καὶ εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. καὶ Μέλλ. τὸ βραχὺ φωνῆεν, χωρὶς νὰ ἔπεται σ.

δύω (βουτῶ) (ἀποδύω), Μέλλ. δῡ'σω, Ἀόρ. ἔδῡσα, Πρκ. δέδῡκα, δέδῡμαι (ἀποδέδυμαι, ἐκδέδυμαι), Ἀόρ. Παθ. ἐδῡ'θην (ἀπεδύθην, ἐξεδύθην)·
θύω (θυσιάζω), Μέλλ. θῡ'σω, Ἀόρ. ἔθῡσα, Παρακμ. τέθυκα, τέθυμαι, Ἀόρ. Παθ. ἐτῡ'θην·
λύω, Μέλλ. λῡ'σω, Ἀόρ. ἔλῡσα, Πρκ. λέλυκα λέλυμαι, Ἀόρ. Παθ. ἐλῡ'θην.

Σημ. β'. Κατὰ ταῦτα γράφομεν, πτύω, λύω κτλ., ὄχι δὲ μῡῶ, πτῡῶ, λῡῶ. Τινὰ ὅμως τούτων, οἷον· κωλῡ'ω, ἰσχῡ'ω, δακρῡ'ω, πρῡ'ω (πριονίζω), Προστ. πρῖε, ἔχουσι τὸ υ μακρὸν καὶ εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ.

§ 94. *Σχηματισμὸς τοῦ Παθ. Ἀορ. καὶ Μέλλ. καὶ τοῦ Μέσ. Παρακειμ. καὶ Ὑπερσυντελ. ἢ Παθ. μετὰ σ.*

1. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα, τὰ διατηροῦντα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων, εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. ά. καὶ Μέλλ. ά., ἔτι δὲ εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακ. καὶ Ὑπερσ. (ἑπομένως καὶ εἰς τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα) προσλαμβάνουσι τὰς μὴ ἀρχομένας ἤδη ἀπὸ σ χρονικὰς καταλήξεις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θην, μαι κλπ. παρεμβάλλοντα ἐν τῷ μεταξὺ σ (πρβλ. § 93, 1). Ἐξαιρεῖται τὸ ἠρόθην, ἀρήρομαι.

2. Ἐκτὸς τῶν ῥημάτων τούτων, προσλαμβάνουσι τὸ σ καὶ πολλὰ ἄλλα, εἴτε ἔχοντα ἤδη εἰς τὴν ῥίζαν μακρὸν τὸ φωνῆεν τοῦ χαρακτῆρος, εἴτε ἐκτείνοντα τὸ βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, τῆς ῥίζης εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων, εἷον· ἀκούω, ἐναύω (ἀνάπτω, ἔναυσμα), κελεύω· τὰ ἀποθετικὰ διακελεύομαι καὶ παρακελεύομαι (προτρέπω)· ψαύω (ἐγγίζω), θραύω (συντρίβω), κρούω (κτυπῶ), σείω, λεύω, (λιθοβολῶ), ξύω (ξύνω), παίω (κτυπῶ), παλαίω (δισπάλαιστος), πρίω (πριονίζω), πταίω (σκοντάπτω, φταίω), ὕω (βρέχω), χρῑ́ω, (χρῑστός)· χράομαι, (χρηστός)· δράω, δέδραμαι καὶ δέδρασμαι, ἐδράσθην, (ἀναπόδραστος), χόω, κέχωσμαι, ἐχώσθην· τὸ δὲ παύω (κάμνω νὰ παύσῃ, τελειώνω) ἔχει Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. πέπαυμαι, ἀλλὰ Παθ. Ἀόρ. ἐπαύσθην.

Σημ. Τὰ ῥήματα δύω, θύω λύω δὲν προσλαμβάνουσι σ παρὰ τὸν κανόνα, καίπερ διατηροῦντα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν, ἴδε § 93, 2.

Κελεύω (προτρέπω, διατάττω).	
Παρακείμενος τοῦ Μέσου ἢ Παθητικοῦ.	
Ὁριστική.	Προστακτική.
κε-κέλευ-σ-μαι, -σαι, -σ-ται	κε-κελευ-σο, -σθω
κε-κελεύ-σ-μεθον, -σθον, -σθον	κε-κέλευ-σθον, -σθων
κε-κελεύ-σ-μεθα, -σθε, -σ-μένοι εἰσί(ν)*	κε-κέλευ-σθε, -σθωσαν καὶ -σθων
Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.
κε-κελευ-σ-μένος ὦ κτλ.	κε-κελεῦ-σθαι
Εὐκτική.	Μετοχή.
κε-κελευ-σ-μένος εἴην κτλ.	κε-κελευ-σ-μένος
Ὑπερσυντελικός.	Ἀόρ. Παθητ.
Ὁριστική.	ἐ-κελεύ-σ-θην
ἐ-κε-κελεύ-σ-μην, -σο, -σ-το	
ἔ-κε-κελεύ-σ-μεθον, -σθον, -σθην	Μέλλ. Παθητ.
ἐ-κε-κελεύ-σ-μεθα, -σθε, -σ-μένοι ἦσαν*	κελευ-σ-θήσομαι

* Ἴδε § 105, Σημ. ε.

ΜΓ'. Γύμνασμα.

Ἀνῡ́ω, ἐκτελῶ. κατακλείω, κλείνω ἐντελῶς. καταπαύω, τελειώνω.
ἐλπίζω. θραύω, συντρίβω. κρούω, κτυπῶ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σείω.	σεισμός, ὁ.	δύναμις, εως, ἡ.
αἰσθάνομαι, μετὰ Γεν. ἢ Αἰτ., αἰσθάνομαι παρατηρῶ.	δρόμος, ὁ, τρέξιμον.	δεινῶς, Ἐπίρρ. φοβερά, δυνατά, σφοδρῶς.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους πορεύεσθαι ἐκελεύσθησαν.—Σπάρτη ποτὲ ὑπὸ σεισμοῦ δεινῶς ἐσείσθη.—Ἡ τῶν Περσῶν δύναμις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τέθραυσται.—Οἱ πολέμιοι εἰς τὴν ἄκραν κατεκλείσθησαν.—Ὅτε οἱ βάρβαροι τῶν ἀσπίδων πρὸς τὰ δόρατα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκρουσμένων ᾐσθάνοντο, δρόμῳ ἔφευγον.—Ὁ πόλεμος κατεπαύσθη.—Ἐλπίζομεν πάντα εὖ ἀνύσειν.—Εἴθε πάντα καλῶς ἀνύσαιμι.—Ἡ συνθήκη ὑπὸ τῶν βαρβάρων λέλυται.

Ἁπλοῦν.

Οἱ στρατιῶται διετάχθησαν νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν.—Ἡ πόλις ἡμῶν ἔχει σεισθῆ σφοδρῶς ὑπὸ σεισμοῦ.—Ἡ δύναμις τῶν Περσῶν κατεθραύσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.—Οἱ ἐχθροὶ ἔχουν κατακλεισθῆ εἰς τὴν ἀκρόπολιν.—Αἱ ἀσπίδες ἐτυπήθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τὰ δόρατα.—Ὁ πόλεμος ἔχει τελειώσῃ.—Εἴθε νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ πάντα (Εὐκτ. τ. Ἀόρ.).—Τὸ νὰ διατάξῃ τις εἶνε εὐκολώτερον ἢ νὰ ἐκτελέσῃ.—Λέγεται ὅτι αἱ συνθῆκαι ἔχουν λυθῆ ὑπὸ τῶν βαρβάρων.

§ 95. *Συνῃρημένα φωνηεντόληκτα ῥήματα.*

1. Συνῃρημένα φωνηεντόληκτα ῥήματα λέγονται τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα α ἢ ε ἢ ο (§ 91) καὶ συναιροῦντα αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑπομένου ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος. Γίνεται δ' ἡ συναίρεσις μόνον εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρτ. τοῦ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. (ἢ Παθ.), διότι μόνον κατὰ τοὺς δύο τούτους χρόνους ἀκολουθεῖ τὸ φωνῆεν τοῦ χαρακτῆρος ἄλλο φωνῆεν.

2. Αἱ δὲ συμβαίνουσαι ἐνταῦθα συναιρέσεις εἶνε αἱ ἑξῆς·

α+ε = ᾱ	ε+ε = ει	ο+ο = ου
α+η = ᾱ	ε+ει = ει	ο+ε = ου
α+ῃ = ᾳ	ε+η = η	ο+ου = ου
α+ει = ᾳ	ε+ῃ = ῃ	ο+ω = ω
α+ο = ω	ε+ου = ου	ο+η = ω
α+ω = ω	ε+ω = ω	ο+ῃ = οι
α+ου = ω	ε+οι = οι	ο+οι = οι
α+οι = ῳ		ο+ει = οι.

(Ἴδε τὴν συνέχειαν ἐν Σελ. 124.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ.

Ἐγκλισεις.	Ἀριθμ. Πρόσωπ.	Ἐνεστώς. Χαρακτὴρ α	Χαρακτὴρ ε	Χαρακτὴρ ο
Ὁριστική.	Ἑν. 1	τιμ(ά-ω)ῶ	φιλ(έ-ω)ῶ	μισθ(ό-ω)ῶ
	2	τιμ(ά-εις)ᾷς	φιλ(έ-εις)εῖς	μισθ(ό-εις)οῖς
	3	τιμ(ά-ει)ᾷ	φιλ(έ-ει)εῖ	μισθ(ό-ει)οῖ
	Δ. 1			
	2	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(έ-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τον
	3	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(ε-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τον
	Πλ. 1	τιμ(ά-ο)ῶ μεν	φιλ(έ-ο)οῦ-μεν	μισθ(ό-ο)οῦ-μεν
	2	τιμ(ά-ε)ᾶ-τε	φιλ(έ-ε)εῖ-τε	μισθ(ό-ε)οῦ-τε
	3	τιμ(ά-ου)ῶ-σι(ν)	φιλ(έ-ου)οῦ σι(ν)	μισθ(ό-ου)οῦ-σι(ν)
Ὑποτακτική.	Ἑν. 1	τιμ(ά-ω)ῶ	φιλ(έ-ω)ῶ	μισθ(ό-ω)ῶ
	2	τιμ(ά-ῃς)ᾷς	φιλ(έ-ῃς)ῇς	μισθ(ό ῃς)οῖς
	3	τιμ(ά-ῃ)ᾷ	φιλ(έ-ῃ)ῇ	μισθ(ό-ῃ)οῖ
	Δ. 1			
	2	τιμ(ά-ητον)ᾶ-τον	φιλ(έ-ητον)ῆ-τον	μισθ(ό-ητον)ῶ-τον
	3	τιμ(ά-ητον)ᾶ-τον	φιλ(έ-ητον)ῆ-τον	μισθ(ό-ητον)ῶ-τον
	Πλ. 1	τιμ(ά-ωμεν)ῶ-μεν	φιλ(έ-ωμεν)ῶ μεν	μισθ(ό-ωμεν)ῶ-μεν
	2	τιμ(ά-ητε)ᾶ-τε	φιλ(έ-ητε)ῆ-τε	μισθ(ό-ητε)ῶ-τε
	3	τιμ(ά-ωσι)ῶ-σι(ν)	φιλ(έ-ωσι)ῶ-σι(ν)	μισθ(ό-ωσι)ῶ-σι(ν)
Εὐκτική.	Ἑν. 1	τιμ(ά-οιμι)ῷ-μι	φιλ(έ-οιμι)οῖ-μι	μισθ(ό-οιμι)οῖ-μι
	2	τιμ(ά-οις)ῷς	φιλ(έ-οις)οῖς	μισθ(ό-οις)οῖς
	3	τιμ(ά-οι)ῷ	φιλ(έ-οι)οῖ	μισθ(ό-οι)οῖ
	Δ. 1			
	2	τιμ(ά-οι)ῶ-τον	φιλ(έ-οι)οῖ-τον	μισθ(ό-οι)οῖ-τον
	3	τιμ(ά-οι)ῴ-την	φιλ(έ-οι)οῖ-την	μισθ(ό-οι)οῖ-την
	Πλ. 1	τιμ(ά-οι)ῶ-μεν	φιλ(έ-οι)οῖ-μεν	μισθ(ό-οι)οῖ-μεν
	2	τιμ(ά-οι)ῶ-τε	φιλ(έ-οι)οῖ-τε	μισθ(ό-οι)οῖ-τε
	3	τιμ(ά-οι)ῶ-εν	φιλ(έ-οι)οῖ-εν	μισθ(ό-οι)οῖ-εν
Εὐκτικὴ Ἀττική.	Ἑν. 1	τιμ(ά-οι)ῴ-ην	φιλ(έ-οι)οῖ-ην	μισθ(ό-οι)οῖ-ην
	2	τιμ(ά-οι)ῴ-ης	φιλ(έ-οι)οῖ-ης	μισθ(ό-οι)οῖ-ης
	3	τιμ(ά-οι)ῴ-η	φιλ(έ-οι)οῖ-η	μισθ(ό-οι)οῖ-η
	Δ. 2	τιμ(ά-οι)ῷ-ητον	φιλ(έ-οι)οῖ-ητον	μισθ(ό-οι)οῖ-ητον
	3	τιμ(ά-οι)ῳ-ήτην	φιλ(έ-οι)οι-ήτην	μισθ(ό-οι)οι-ήτην
	Πλ. 1	τιμ(ά-οι)ῷ-ημεν	φιλ(έ-οι)οῖ-ημεν	μισθ(ό-οι)οῖ-ημεν
	2	τιμ(ά-οι)ῷ-ητε	φιλ(έ-οι)οῖ-ητε	μισθ(ό-οι)οῖ-ητε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΣΟΝ (ΠΑΘ. ΦΩΝΗ).

Ἐνεστώς.

Χαρακτὴρ α	Χαρακτὴρ ε	Χαρακτὴρ ο
τιμ(α-ο)ῶ-μαι	φιλ(έ-ο)οῦ-μαι	μισθ(ό-ο)οῦ-μαι
τιμ(ά-ει)ᾷ	φιλ(έ-ει)εῖ	μισθ(ό-ει)οῖ
τιμ(α-ε)ᾶ-ται	φιλ(έ-ε)εῖ-ται	μισθ(ό-ε)οῦ-ται
τιμ(α-ό)ώ-μεθον	φιλ(ε-ό)ού-μεθον	μισθ(ο-ό)ού-μεθον
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εῖ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εῖ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
τιμ(α-ό)ώ-μεθα	φιλ(ε-ό)ού-μεθα	μισθ(ο-ό)ού-μεθα
τιμ(ά-ε)ᾶ-σθε	φιλ(έ-ε)εῖ-σθε	μισθ(ό-ε)οῦ-σθε
τιμ(α-ο)ῶ-νται	φιλ(έ-ο)οῦ-νται	μισθ(ό-ο)οῦ-νται
τιμ(ά-ω)ῶ-μαι	φιλ(έ-ω)ῶ-μαι	μισθ(ό-ω)ῶ-μαι
τιμ(ά-ῃ)ᾷ	φιλ(έ-ῃ)ῇ	μισθ(ό-ῃ)οῖ
τιμ(ά-ῃ)ᾶ-ται	φιλ(έ-ῃ)ῆ-ται	μισθ(ό-ῃ)ῶ-ται
τιμ(α-ώ)ώ-μεθον	φιλ(ε-ώ)ώ-μεθον	μισθ(ο-ώ)ώ-μεθον
τιμ(ά-ῃ)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ῃ)ῆ-σθον	μισθ(ό-ῃ)ῶ-σθον
τιμ(ά-ῃ)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ῃ)ῆ-σθον	μισθ(ό-ῃ)ῶ-σθον
τιμ(α-ώ)ώ-μεθα	φιλ(ε-ώ)ώ-μεθα	μισθ(ο-ώ)ώ-μεθα
τιμ(ά-ῃ)ᾶ-σθε	φιλ(έ-ῃ)ῆ-σθε	μισθ(ό-ῃ)ῶ-σθε
τιμ(ά-ω)ῶ-νται	φιλ(έ-ω)ῶ-νται	μισθ(ό-ω)ῶ-νται
τιμ(α-οί)ῴ-μην	φιλ(ε-οι)οι-μην	μισθ(ο-οι)οι-μην
τιμ(α-οι)ῷ-ο	φιλ(έ-οι)οῖ-ο	μισθ(ό-οι)οῖ-ο
τιμ(α-οι)ῷ-το	φιλ(έ-οι)οῖ-το	μισθ(ό-οι)οῖ-το
τιμ(α-οι)ῴ-μεθον	φιλ(ε-οι)οι-μεθον	μισθ(ο-οι)οι-μεθον
τιμ(ά-οι)ᾷ-σθον	φιλ(έ-οι)οῖ-σθον	μισθ(ό-οι)οῖ-σθον
τιμ(α-οί)ῴ-σθην	φιλ(ε-οι)οι-σθην	μισθ(ο-οι)οι-σθην
τιμ(α-οί)ῴ-μεθα	φιλ(ε-οι)οι-μεθα	μισθ(ο-οι)οι-μεθα
τιμ(ά-οι)ᾷ-σθε	φιλ(έ-οι)οῖ-σθε	μισθ(ό-οι)οῖ-σθε
τιμ(α-οι)ῷ-ντο	φιλ(έ-οι)οι-ντο	μισθ(ό-οι)οῖ-ντο

συμφωνοῦσα πρὸς τὴν Ὁριστικήν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐγκλίσεις.	Ἀριθμ. Πρόσπ.	Ἐνεστώς. Χαρακτὴρ α	Χαρακτὴρ ε	Χαρακτὴρ ο
Προστακτική.	Ἑν. 2	τίμ(α-ε)α	φιλ(ε-ε)ει	μισθ(ο-ε)ου
	3	τιμ(α-έ)ά-τω	φιλ(ε-έ)εί-τω	μισθ(ο-έ)ού-τω
	Δ. 2	τιμ(ά-ε)ᾶ-τον	φιλ(έ-ε)εῖ-τον	μισθ(ό-ε)οῦ-τον
	3	τιμ(α-έ)ά-των	φιλ(ε-έ)εί-των	μισθ(ο-έ)ού-των
	Πλ. 1	τιμ(ά-ε)ᾶ-τε	φιλ(έ-ε)εῖ-τε	μισθ(ό-ε)οῦ-τε
	3	τιμ(α έ)ά-τωσαν καὶ τιμ(α-ό)ώ-ντων	φιλ(ε-έ)εί-τωσαν καὶ φιλ(ε-ό)ού-ντων	μισθ(ο-έ)ού-τωσαν καὶ μισθ(ο-έ)ού-ντων
Ἀπαρέμφατ.		τιμ(ά-ειν)ᾶν	φιλ(έ-ειν)εῖν	μισθ(ό-ειν)οῦν
Μετοχή.	Ὀνμ.	τιμ(ά-ων)ῶν	φιλ(έ-ων)ῶν	μισθ(ό-ων)ῶν
		τιμ(ά-ου)ῶ-σα	φιλ(έ-ου)οῦ-σα	μισθ(ό-ου)οῦ-σα
		τιμ(ά-ον)ῶν	φιλ(έ-ον)οῦν	μισθ(ό-ον)οῦν
	Γεν.	τιμ(ά-ο)ῶ-ντος	φιλ(έ-ο)οῦ-ντος	μισθ(ό-ο)οῦ-ντος
		τιμ(α-ού)ώ-σης	φιλ(ε-ού)ού-σης	μισθ(ο-ού)ού-σης
		Παρατατικός.		
Ὁριστική.	Ἑν. 1	ἐτίμ(α ον)ων	ἐφιλ(ε-ον)ουν	ἐμισθ(ο-ον)ουν
	2	ἐτίμ(α-ες)ας	ἐφίλ(ε-ες)εις	ἐμίσθ(ο-ες)ους
	3	ἐτίμ(α-ε)α	ἐφιλ(ε-ε)ει	ἐμίσθ(ο ε)ου
	Δ. 1			
	2	ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-τον	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-τον	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-τον
	3	ἐτιμ(α-έ)ά-την	ἐφιλ(ε-έ)εί-την	ἐμισθ(ο-έ)ού-την
	Πλ. 1	ἐτιμ(ά-ο)ῶ-μεν	ἐφιλ(έ-ο)οῦ-μεν	ἐμισθ(ό-ο)οῦ-μεν
	2	ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-τε	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-τε	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-τε
	3	ἐτίμ(α-ον)ων	ἐφιλ(ε-ο)ουν	ἐμίσθ(ο-ον)ουν
Ὁριστική.	Πρκ.	τετίμηκα, πεφώρᾱκα	πεφιληκα	μεμισθωκα
	Ὑπρ.	ἐτετιμήκειν, ἐπεφωρᾱ́κειν	ἐπεφιλήκειν	ἐμεμισθώκειν
	Μέλ.	τιμήσω, φωρᾱ́σω	φιλήσω	μισθώσω
	Ἀόρ.	ἐτίμησα, ἐφώρᾱσα	ἐφίλησα	ἐμίσθωσα
	Μ. Τ.			

ΠΑΘΗ

Ἀόριστος.	ἐτιμήθην, ἐφωρᾱ́θην	ἐφιλήθην	ἐμισθώθην

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· τιμη-τέος, τέα, τέον· φωρᾱ-τέος, τέα, τέον· φιλη-τέος, τέα, τέον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑστώς.

Χαρακτὴρ α	Χαρακτὴρ ε	Χαρακτὴρ ο
μ(α-ου)ῶ	φιλ(έ-ου)οῦ	μισθ(ό-ου)οῦ
μ(α-έ)ά-σθω	φιλ(ε-έ)εί-σθω	μισθ(ο-έ)ού-σθω
μ(ά-ε)ᾶ-σθον	φιλ(έ-ε)εῖ-σθον	μισθ(ό-ε)οῦ-σθον
μ(α-έ)ά-σθων	φιλ(ε-έ)εί-σθων	μισθ(ο-έ)ού-σθων
μ(ά-ε)ᾶ-σθε	φιλ(έ-ε)εῖ-σθε	μισθ(ό-ε)οῦ-σθε
μ(α-έ)ά-σθωσαν καὶ τιμ(α-έ)ά-σθων	φιλ(ε-έ)εί-σθωσαν καὶ φιλ(ε-έ)εί-σθων	μισθ(ο-έ)ού-σθωσαν καὶ μισθ(ο-έ)ού-σθων
μ(ά-ε)ᾶ-σθαι	φιλ(έ-ε)εῖ-σθαι	μισθ(ό-ε)οῦ-σθαι
μ(α-ό)ώ-μενος	φιλ(ε-ό)ού-μενος	μισθ(ο-ό)ού-μενος
μ(α-ο)ω-μένη	φιλ(ε-ο)ου-μένη	μισθ(ο-ο)ου-μένη
μ(α-ό)ώ-μενον	φιλ(ε-ό)ού-μενον	μισθ(ο-ό)ού-μενον
μ(α-ο)ω-μένου	φιλ(ε-ο)ου-μένου	μισθ(ο-ο)ου-μένου
μ(α-ο)ω-μένης	φιλ(ε-ο)ου-μένης	μισθ(ο-ο)ου-μένης

Παρατατικός.

ἐτιμ(α-ό)ώ-μην	ἐφιλ(ε-ό)ού-μην	ἐμισθ(ο-ό)ού-μην
ἐτιμ(ά-ου)ῶ	ἐφιλ(έ-ου)οῦ	ἐμισθ(ό-ου)οῦ
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-το	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-το	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-το
ἐτιμ(α-ό)ώ-μεθον	ἐφιλ(ε-ό)ού-μεθον	ἐμισθ(ο-ό)ού-μεθον
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-σθον	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-σθον	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-σθον
ἐτιμ(α-έ)ά-σθην	ἐφιλ(ε-έ)εί-σθην	ἐμισθ(ο-έ)ού-σθην
ἐτιμ(α-ό)ώ-μεθα	ἐφιλ(ε-ό)ού-μεθα	ἐμισθ(ο-ό)ού-μεθα
ἐτιμ(ά-ε)ᾶ-σθε	ἐφιλ(έ-ε)εῖ-σθε	ἐμισθ(ό-ε)οῦ-σθε
ἐτιμ(ά-ο)ῶ-ντο	ἐφιλ(έ-ο)οῦ-ντο	ἐμισθ(ό-ο)οῦ-ντο
τετίμημαι, πεφώραμαι	πεφίλημαι	μεμισθωμαι
ἐτετιμήμην, ἐπεφωρᾱ́μην	ἐπεφιλήμην	ἐμεμισθώμην
τιμήσομαι, φωρᾱ́σομαι	φιλήσομαι	μισθώσομαι
ἐτιμησάμην, ἐφωρᾱσᾱ́μην	ἐφιλησαμην	ἐμισθωσαμην
τετιμήσομαι, πεφωρᾱ́σομαι	πεφιλήσομαι	μεμισθώσομαι

ΤΙΚΟΝ.

Μέλλων.	τιμηθήσομαι, φωρᾱθήσομαι	φιληθήσομαι	μισθωθήσομαι

μισθω-τέος, τέα, τέον.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. α'. Ἡ Ἀπαρέμφατος τιμᾶν γράφεται ὀρθότερον ἄνευ τοῦ ὑπογεγραμ. ι, διότι προῆλθε κυρίως ἐκ τοῦ τιμά-εν, πρβλ. μισθοῦν ἐκ τοῦ μισθό-εν.

3. Ὁ σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν συνῃρημένων, ὅπως εἴδομεν ἐν § 92, συμφωνεῖ πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν μὴ συνῃρημένων φωνηεντολήκτων, τουτέστιν ἐκτείνεται συνήθως κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν, δηλαδή·

τὸ ᾰ εἰς η, οἷον· τιμᾰ́ω (τιμῶ), Μέλλ. τιμήσω·

τὸ ᾰ εἰς ᾱ, οἷον· ἐᾰ́ω (ἀφίνω), Μέλλ· ἐάσω.

Ἡ ἔκτασις δ' αὕτη εἰς ᾱ συμβαίνει ἐὰν τοῦ ᾰ προηγῆται ε ἢ ι ἢ ρ (πρβλ. § 25, 1), οἷον· ἐᾰ́ω, ἐᾱ́σω κτλ.· ἑστιᾰ́ω (φιλεύω), ἑστιᾱ́σω· φωρᾰ́ω (πιάνω, ἀνακαλύπτω), φωρᾱ́σω· (ἀλλὰ ἐγγυᾰ́ω [παραδίδω ὡς ἐνέχυρον, ἀρραβωνίζω], ἐγγυήσω· βοάω, βοή-σομαι). Εἰς τὰ ῥήματα ταῦτα προστεθέτεον καὶ τὸ ἀκροάομαι, ἀκροᾱ́-σομαι, ἔνθα προηγεῖται τοῦ ο ρ (πρβλ. § 25, 2, Σημ.).

τὸ ε εἰς η, οἷον· φιλέ-ω (ἀγαπῶ), Μέλλ. φιλή-σω·

τὸ ο εἰς ω, οἷον· μισθό-ω (μισθώνω, ἐνοικιάζω), Μέλλ. μισθώ-σω.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα χράω (δίδω χρησμόν), χράομαι (μεταχειρίζομαι) καὶ τιτράω (τρυπῶ), καίτοι προηγουμένου ρ, ἔχουσιν η, οἷον· χρήσω (θὰ δώσω χρησμόν), χρήσομαι (θὰ μεταχειρισθῶ), τρήσω (θὰ τρυπήσω)· προσέτι δὲ τὸ ἀπόχρη. ἴδε § 96, 3. Τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ ἐν § 92, 2 κανόνος θὰ ἴδωμεν ἐν § 97. Περὶ δὲ τοῦ τονισμοῦ τῶν συνῃρημένων τύπων ἴδε § 40, 4, 2).

§ 96. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς συζυγίας τῶν συνῃρημένων ῥημάτων.*

1. Τὰ μονοσύλλαβον ῥίζαν ἔχοντα, οἷον· πλέω, πνέω, θέω (τρέχω) κλπ., συναιροῦσι μόνον τὸ εε εἰς ει· εἰς πάντας δὲ τοὺς λοιποὺς τύπους μένουσιν ἀσυναίρετα, οἷον·

Ἐνεργ. Ἐνες. Ὁρ. πλέω, πλεῖς, πλεῖ, πλέομεν, πλεῖτε, πλέουσι(ν).

Ὑποτ. πλέω, πλέῃς, πλέῃ, πλέωμεν, πλέητε, πλέωσι(ν).

Προστ. πλεῖ. Ἀπαρ. πλεῖν. Μετχ. πλέων, πλέουσα, πλέον.

Παρατ. Ὁρ. ἔπλεον, ἔπλεις, ἔπλει, ἐπλέομεν, ἐπλεῖτε, ἔπλεον.

Εὐκ. πλέοιμι, πλέοις, πλέοι κλπ.

Παθ. Ἐνες. Ὁρ. πλέομαι, πλεῖ, πλεῖται, πλεόμεθον, πλεῖσθον κλπ.

Ἀπαρ. πλεῖσθαι. Μετχ. πλεόμενος. Παρατ. ἐπλεόμην.

2. Τὸ ῥῆμα δέω (δένω) ἔχει συνήθως εἰς πάντας τοὺς τύπους τὴν συναίρεσιν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὰ σύνθετα, οἷον· τὸ δοῦν, τοῦ δοῦντος, διαδοῦμαι, ὑποδοῦμαι, ἀνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δοῦμαι, κατέδουν· ὄχι ὅμως καὶ τὸ δεῖ (εἶνε ἀνάγκη), καὶ δέομαι (ἔχω ἀνάγκην), οἷον· τὸ δέον, δέομαι, δέει (ἀντὶ δέῃ), δεῖσθαι.

3. Τινὰ ῥήματα δὲν φυλάττουσιν εἰς τὴν συναίρεσιν τοὺς γενικοὺς κανόνας, π.χ. τὰ αε, αει, αη, αῃ, συναιροῦνται εἰς η καὶ ῃ (ἀντὶ εἰς α καὶ ᾳ) εἰς τὸ ζ(ά-)ω, ζῇς, ζῇ, ῆτον, ῆτε· Ἀπαρ. ζῆν, Προστ. ζῆ. Πρτ. ἔζων, ης, η, ητον, ήτην, ητε· —προσέτι δὲ εἰς τά· πειν(ά-ω)ω, Ἀπαρ. πεινῆν κλπ. διψά-ω)ω, Ἀπαρ. διψῆν·—κν(ά-ω)ω (ξύνω), Ἀπαρ. κνῆν· —σμ(ά-ω)ω (σπογγίζω), Ἀπαρ. σμῆν·—ψ(ά-ω)ω (τρίβω), Ἀπαρ. ψῆν·—χρ(ά-σ)ωμαι (μεταχειρίζομαι), χρῇ, χρῆται, Ἀπαρ. χρῆσθαι· ὡσαύτως τὸ ἀποχρῶμαι (κάμνω κατάχρησιν, καταναλίσκω), Ἀπαρ. ἀποχρῆσθαι·—ἀπόχρη (προελθὸν ἐκ τοῦ ἀποχρῇ, ἀρκεῖ)· Ἀπαρ. ἀποχρῆν· Μτχ. ἀποχρῶν, ῶσα, ῶν· Πρτ. ἀπέχρη· Μέλ. ἀποχρήσει· Ἀόρ. ἀπέχρησε(ν)· — χρ(ά-ω)ω (δίδω χρησμόν, μαντεύω), χρῇς, χρῇ· Ἀπαρ. χρῆν.

Σημ. Τὸ ῥιγόω καὶ ἱδρόω ἔχουσιν ῶ καὶ ω ἀντὶ οι καὶ ου, οἷον· ῥιγῶ (ἀντὶ ῥιγοῖς), ῥιγῷ, ῥιγῶσιν (ἀντὶ ῥιγοῦσιν)· ἱδρῶντι τῷ ἵππῳ (Ξεν.) ἀντὶ ἱδροῦντι.

4. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν εἰς ην Ἀττικῶν τύπων τῆς Εὐκτικῆς σημειωτέα τὰ ἑξῆς· εἰς μὲν τὸν Ἑνικὸν Ἀριθμὸν ὁ τύπος οὗτος εἶνε ὁ μόνος σχεδὸν παρ' Ἀττικοῖς εὔχρηστος· εἰς τὸν Δυϊκὸν ὅμως καὶ Πληθυντικὸν γίνεται χρῆσις τοῦ συνήθους τύπου.

ΜΔ'. Γύμνασμα.

α'.) Ῥήματα συνῃρημένα εἰς αω εν τῷ Ἐνεστῶτι καὶ Παρατατικῷ τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Ἀγαπάω.
βροντάω.
δράω, πράττω, ἐνεργῶ.
ἐξαπατάω.
ἐράω, μετὰ Γεν. ἀγαπῶ (σφοδρῶς).
νικάω.
ὁράω.
ὁρμάω, ὁρμῶ, ἐφορμῶ.
σιωπάω.
συγκυκάω, ἀνακατώνω, συνταράττω.
τελευτάω, τελειώνω, ἀποθνήσκω.
τολμάω,
ἀστράπτω.
ὀλοφύρομαι, θρηνῶ, ἐλεεινολογῶ.
ἀκμή, ἡ.
ἡλικία, ἡ.
ἰδέα, ἡ, εἶδος, μορφή.
Ἑλλάς, άδος, ἡ.
ἀθάνατος, ον.
σύμμαχος, ον.
ἀθλίως, Ἐπιῤῥ.
θαῤῥαλέως Ἐπιῤῥ.
πῶς, Ἐπιῤῥ. Ἐρωτ.
πρίν, Σύνδ. μετ' Ἀπαρεμφ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Πολλάκις γνώμην ἐξαπατῶσιν ἰδέαι.—Μή σε νικάτω κέρδος.—Ἔρα τῆς ἀρετῆς.—Πολλάκις νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρα ἀγαθόν.—Οἱ ἀγαθοὶ ἐρῶσι τῆς ἀρετῆς.—Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶσιν.—Ἡ σιώπα ἢ λέγε ἀμείνονα.—Ἀνάγκη ἐστὶ πάντας ἀνθρώπους τελευτᾶν.—Νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει.—Θαρράλεως, ὦ στρατιῶται, ὁρμῶμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.—Πρὶν μὲν πεινῆν, πολλοὶ ἐσθίουσι, πρὶν δὲ διψῆν, πίνουσιν.—Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη.—Περικλῆς ἤστραπτεν, ἐβρόντα, συνεκύκα τὴν Ἑλλάδα—Εἴθε πάντες παῖδες τοὺς γονέας ἀγαπῷεν.—Πῶς ἂν* τολμῴην τὸν φίλον βλάπτειν;—Τὸ μὲν σῶμα πολλάκις καὶ πεινῇ καὶ διψῇ· ἡ δὲ ψυχὴ πῶς ἄν* ἢ διψώη ἢ πεινώη;—Ψυχὴ ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ζῇ διὰ παντὸς (δηλ. χρόνου).—Κρεῖττον τὸ μὴ ζῆν ἐστιν ἢ ζῆν αἰσχίως.—Ὀλοφυρόμεθα τὸν ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶντα.

Ἁπλοῦν.

Τὰ τέκνα ἀγαπῶσι τοὺς γονεῖς [των].—Μὲ τὸν νοῦν (Δοτ.) βλέπομεν καὶ ἀκούομεν.—Οἱ νέοι πρέπει νὰ σιωπῶσιν.—Ἀγαπᾶτε σφοδρῶς τὴν ἀρετήν.—Πάντες οἱ πολῖται φοβοῦνται (ἔχει φόβος μετ' Αἰτ.), μήπως οἱ ἐχθροὶ ἐφορμήσουν κατὰ τῆς πόλεως.—Ὡραῖον εἶνε νὰ ἀγαπᾷ τις τοὺς γονεῖς [του].—Θρηνοῦμεν τοὺς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας ἀποθνήσκοντας.—Οἱ στρατιῶται ὁρμῶσι μὲ θάρρος κατὰ τῆς πόλεως.—Ὁ πτωχὸς πολλάκις πεινᾷ καὶ διψᾷ.—Πάντες οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο, μήπως οἱ ἐχθροὶ ἐφορμήσωσι κατὰ τῆς πόλεως.—Εἴθε, ὦ παιδίον, νὰ ἀγαπᾷς πάντοτε τοὺς γονεῖς [σου] (Εὐκτ.).

ΜΕ'. Γύμνασμα.

β.') Ῥήματα συνῃρημένα εἰς **εω** ἐν τῷ Ἐνεστῶτι καὶ Παρατατικῷ τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Προσδοκάω, περιμένω.
σιγάω, σιωπῶ.
ἀθυμέω, εἶμαι μικρόψυχος.
ἀμελέω, μετὰ Γεν.
ἀπορρέω, ῥέω ἀπό τινος.
ἀσκέω, ἐξασκῶ, στολίζω, γυμνάζω.
δέω μετὰ Γεν., ἔχω ἔλλειψιν· δεῖ, εἶνε ἀνάγκη, πρέπει (μετ' Αἰτ. καὶ Ἀπαρ.).
ἐπαινέω.
κρατέω, μετὰ Γεν., εἶμαι κύριος.
λαλέω, φλυαρῶ, ὁμιλῶ.
ποιέω.
πονέω, κοπιάζω, ἐργάζομαι.
συμπονέω, μετὰ Δοτ., κοπιάζω μετά τινος.
τελέω, τελειώνω, ἐκτελῶ.
δυστυχέω.

* Πῶς ἤθελον τολμᾶ· ἴδε ἐν Γυμνάσμ. ΛΗ'., Σελ. 103, τὸν Συντακτ. κανόνα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐτυχέω.
φρονέω, σκέπτομαι· μέγα φρονέω, μεγαλοφρονῶ.
ἐθέλω ἢ θέλω.
συλλαμβάνω, μετάδοτ., λαμβάνω μετά τινος ἀπὸ κοινοῦ, βοηθῶ.
εὐχή, ἡ προσευχή.
ῥίψ, ῥῑπός, ἡ, καλάμιον, ψάθα.
μέλι, ιτος, τό.
Νέστωρ, ορος, ὁ.
μάλα, Ἐπίῤῥ. πολύ, Συγκρ. μᾶλλον, περισσότερον, προτιμότερον, καλήτερα· Ὑπερθ. μάλιστα, τὰ μέγιστα.
οὐδέποτε, Ἐπίῤῥ.
οὔτε—οὔτε, Σύνδ.
ἄν (ἀντὶ ἐάν), Σύνδ. μεθ' Ὑποτακτ.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἄν[1] εὐτυχῇ.—Βίος κράτιστος, ἂν θυμοῦ κρατῇς.—Σιγᾶν μᾶλλον ἢ λαλεῖν πρέπει.—Ὅ,τι ἂν ποιῆτε, ὁρᾶν Θεὸν νομίζετε.—Φίλος φίλῳ συμπονῶν αὐτῷ πονεῖ.—Οἱ ἄνθρωποι, θνητοὶ ὄντες, μὴ φρονούντων ὑπὲρ θεούς.—Ὁ μάλιστα εὐτυχῶν μὴ μέγα φρονείτω.—Οὐδέποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν ἀεί.—Τῷ πονοῦντι Θεὸς συλλαμβάνει.—Δικαιοσύνην ἀσκεῖτε καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ.—Ἀπὸ τῆς Νέστορος γλώττης, ὥσπερ μέλι, ὁ λόγος ἀπέῤῥει.—Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἠμέλει, τοὺς δὲ ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει.—Εἴθε, ὦ Θεός, τελοίης μοι τὴν εὐχήν.—Εἴθε εὐτυχοῖτε, ὦ φίλοι.—Θεοῦ θέλοντος[2] κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις[3].

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι εἶνε δυστυχεῖς καὶ ἂν εἶνε εὐτυχεῖς.—Ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ, δυνάμεθα καὶ ἐπὶ ψάθας νὰ πλέωμεν (Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν).—Ὅ,τι κάμνεις (ὅ,τι ἂν μεθ' Ὑποτακτ.), πίστευε ὅτι ὁ Θεὸς (τὸ) βλέπει.—Φίλοι, μετὰ φίλων κοπιάζοντες, κοπιάζουσι δι' ἑαυτούς.—Ἄσκει τὴν δικαιοσύνην καὶ μὲ ἔργον καὶ μὲ λόγον.—Οἱ Ἕλληνες δὲν παρημέλουν οὔτε τὸ σῶμα, οὔτε τὴν ψυχήν.—Εἴθε, ὦ θεοί, νὰ μοῦ ἐκτελέσετε τὴν εὐχήν.—Εἴθε νὰ εἶσαι εὐτυχής, ὦ φίλε.—Οἱ φίλοι πρέπει νὰ ἐργάζωνται μετὰ τῶν φίλων.—Ὡραῖον εἶνε νὰ ἀσκῇ τις τὴν ἀρετήν.

ΜΣΤ'. Γύμνασμα.

γ'.) Ῥήματα συνῃρημένα εἰς **ΟΩ** ἐν τῷ Ἐνεστῶτι καὶ Παρατατικῷ τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

Ἀμαυρόω, κάμνω σκοτεινόν, διαφθείρω, ἐξασθενίζω, ἀπαμβλύνω.
δολόω, ἀπατῶ μὲ δόλον.
ἐλευθερόω, ἐλευθερώνω.
δουλόω, κάμνω δοῦλον, ὑποτάσσω.
ζητέω, ζητῶ, προσπαθῶ.

[1] Κἄν, δηλ. καὶ ἂν ἡ καὶ ἐάν. — [2] Γεν. ἀπόλυτος.
[3] Δηλ. καὶ—πλέοις ἄν, δύνασαι καὶ ἐπὶ ψάθας νὰ πλέῃς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐξισόω, κάμνω ἴσον, ἐξομαλύνω.
ζηλόω, μετ' Αἰτ., ἔχω ζῆλον πρός τι, πρός τινα, μιμοῦμαι, ἐκτιμῶ, θεωρῶ εὐτυχῆ, θαυμάζω.
ὀρθόω, κάμνω ὀρθόν, διευθύνω πρός τι.
συνεξομοιόω, κάμνω ὅμοιον.
τυφλόω, κάμνω τυφλόν, τυφλώνω.
ἀμέλεια, ἡ.
ἀπορρόη, ἡ, ῥοὴ ἐκ τινος, ἀρχή.
ζωή, ἡ.
κοινωνία, ἡ, συμμέθεξις.
λιμός, ὁ, πεῖνα.
ὄρεξις, ἡ, ὄρεξις, ἐπιθυμία, ὁρμή.
ἀνθρώπινος, η, ον.
θεῖος, α, ον.
σφοδρός, ά, όν.
ὅ, περ, ἥ περ, ὅπερ, ὅστις ἀκριβῶς, ὅστις.
χαλεπῶς, Ἐπίῤῥ. δυσκόλως, μὲ κόπον.
ἵνα, Σύνδεσμ., διὰ νά, (μετ' ἀρκτικὸν χρόνον μεθ' Ὑποτ., μεθ' ἱστορικὸν μετ' Εὐκτ.).

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Τὸ ἀληθὲς κάλλος, ὅπερ ἐκ θείας κοινωνίας ἔχει τὴν ἀπορῥόην, οὔτε πόνος ἢ λιμὸς ἢ ἀμέλειά τις οὔτε ὁ πολὺς χρόνος ἀμαυροῖ.—Αἱ φιλίαι τὰ ἴθη ζητοῦσι συνεξομοιοῦν.—Χαλεπῶς ἂν ταῖς ἀγαθῶν ἀρεταῖς ἐξισοίης τοὺς ἐπαίνους.—Εὐνομία ἀμαυροῖ ὕβριν.—Ζήλου, ὦ παῖ, τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σώφρονας ἄνδρας.—Ἡ τύχη πολλοὺς κακῶς πράττοντας ὀρθοῖ.—Πλῆθος κακῶν τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀμαυροῖ.—Αἱ περί τι σφοδραὶ ὀρέξεις τυφλοῦσιν εἰς τὰ ἄλλα τὴν ψυχήν.—Τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν ζηλῶμεν.—Χρυσός ἐστιν ὁ δουλῶν θνητῶν φρένας.—Οἱ πολέμιοι τὸ στράτευμα ἡμῶν ἐδόλουν.—Οἱ νεανίαι τὴν σοφίαν ζηλοῖεν.—Οἱ πολέμιοι ἐπλησίαζον, ἵνα τοὺς αἰχμαλώτους ἐλευθεροῖεν.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Ἡ τυφλὴ πρός τι (περὶ) ὄρεξις κάμνει τὴν ψυχὴν τυφλὴν εἰς τὰ ἄλλα.—Οἱ ἐχθροὶ ἐπλησίαζον ἵνα ἐλευθερώσωσι τοὺς αἰχμαλώτους.—Μιμεῖσθε, ὦ νέοι, τοὺς γενναίους καὶ συνετοὺς ἄνδρας.—Δὲν εἶνε εὔκολον νὰ κάμωμεν τὸν ἔπαινον ἴσον μὲ τὰς ἀρετὰς τῶν ἀγαθῶν.—Ἀγαπῶμεν τοὺς ἔχοντας ζῆλον πρὸς τὴν σοφίαν νέους.—Οἱ ἐχθροὶ ἐλευθέρωσαν τοὺς αἰχμαλώτους.—Εἴθε σφοδρὰ ἐπιθυμία νὰ μὴ κάμῃ τὴν ψυχήν σου τυφλὴν εἰς τὰ ἄλλα.—Οἱ νέοι πρέπει νὰ ἔχωσι ζῆλον πρὸς τὴν ἀρετήν.

ΜΖ'. Γύμνασμα.

δ'.) Ῥήματα συνῃρημένα εἰς αω ἐν τῷ Ἐνεστ. καὶ Παρατ. τοῦ Μέσου ἢ Παθητ.

Ἀκροάομαι, μετὰ Γεν., ἀκούω μετὰ προσοχῆς.
ἰάομαι, θεραπεύω.
πειράομαι, μετ' Ἀορ. Παθ., δοκιμάζω, προσπαθῶ.
χράομαι, μετὰ Δοτικῆς, μεταχειρίζομαι (§ 96, 3).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηχανάομαι, μηχανῶμαι, ἐπινοῶ.
ἀδυνατέω, εἶμαι ἀδύνατος, ἀνίκανος.
ἐπιθυμέω, μετὰ Γεν. ἢ Ἀπαρέμφ.
εὐεργετέω, μετ' Αἰτ.
ποιέω εὖ, μετ' Αἰτ., εὐεργετῶ.
ὠφελέω, μετ' Αἰτιατ.
ἀξιόω, τινά τινος, κάμνω ἄξιον, θεωρῶ ἄξιον· ἀπαιτῶ· εὔχομαι.
ἥδομαι (ὁ Ἀόριστ. καὶ Μέλλ. Παθ.) χαίρω.
ἀεικής, ές, μὴ πρέπων, ἐπονείδιστος.
ἡμεροδρόμος, ὁ (τρέχων τὴν ἡμέραν), ταχυδρόμος.
ὑπόδημα, τό, τὸ ὑποκάτω δενόμενον, ὑπόδημα.
μακάριος, ᾱ, ον, εὐτυχής.
ὁμοίως, Ἐπίρρ.
εἴτε—εἴτε, Σύνδεσμ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι δεῖ.—Ὅταν ἀδυνατῇς τῷ πλούτῳ χρῆσθαι, τί διαφέρεις τοῦ πένητος;—Εὔνους λόγος λύπην ἰᾶται.—Τιμώμενοι πάντες ἥδονται θνητοί.—Οἱ ἄνθρωποι πολλὰ μηχανῶνται.—Μακάριός ἐστιν, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· χρῆται γὰρ καλῶς εἰς ταῦτα, εἰς ἃ δεῖ.—Ὁ ἀγαθὸς ὑπὸ πάντων τιμᾶται.—Γλώττης πειρῶ κρατεῖν.—Περικλῆς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο.—Οἱ ἡμεροδρόμοι οὐκ ἐχρῶντο ὑποδήμασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς.—Οὐκ ἀεικές, ἐάν τις ὑπ' ἐχθρῶν ἐξαπατᾶται.—Εἴθε πάντες οἱ γονεῖς ὑπὸ τῶν τέκνων ἀγαπῶντο.—Οἱ ἀγαθοὶ ὑπὸ πάντων ἀγαπάσθων.—Εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργέτει· εἴτε ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφέλει· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρῶ εὖ ποιεῖν.

Ἁπλοῦν.

Ἀκούετε ὁμοίως καὶ τοὺς δύο, ὦ κριταί.—Δὲν εἶνε αἰσχρὸν νὰ ἐξαπατώμεθα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Εὐμενεῖς λόγοι θεραπεύουσι τὴν λύπην.—Ὁ ἄνθρωπος χαίρει νὰ τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἄλλων (Μετοχ.).—Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀγαπώμεθα ὑπὸ τῶν φίλων καὶ νὰ τιμώμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν.—Παρὰ Λακεδαιμονίοις οἱ γέροντες ἐτιμῶντο τὰ μέγιστα.—Εἴθε ὁ ἀγαθὸς νὰ ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται παρὰ πάντων.—Ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ ἀκούῃ καὶ τοὺς δύο.

ΜΗ'. Γύμνασμα.

ἑ.) Ῥήματα συγγρημένα εἰς **εω** ἐν τῷ Ἐνεστ. καὶ Παρατ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ.

Ἀδικέω, μετ' Αἰτιατ.
ἀπιστέω, μετὰ Δοτ., δὲν πιστεύω, δυσπιστῶ· Παθ. ἀπιστέομαι, δὲν εὑρίσκω πίστιν, δὲν μὲ πιστεύουν.
λοιδορέω, κατηγορῶ, ὀνειδίζω, ὑβρίζω.
μισέω, μισῶ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσποιέω, κάμνω τι νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος τινός, Μέσ. ἀποκτῶ, οἰκειοποιοῦμαι, παίρνω τι ἀπάνω μου, θεωρῶ διὰ λογαριασμόν μου.

καταφρονέω, μετὰ Γεν., καταφρονῶ· Παθ. καταφρονέομαι, καταφρονοῦμαι.

φοβέω, φοβίζω· Μέσ. μετὰ Παθ. Ἀορ., φοβοῦμαι.

πολιορκέω.

αἰδέομαι, μετὰ Παθ. Ἀορ. (§ 97, 6'.) ἐντρέπομαι, σεβομαί τινα· λατρεύω, τιμῶ.

δέομαι (ὁ Ἀόρ. Παθ.) μετὰ Γεν., ἔχω ἀνάγκην (§ 96, 2).

Τροία, ἡ.

Ἕλλην, ηνος, ὁ.

ἀπόλυσις, εως, ἡ, λύτρωσις, ἐλευθέρωσις.

ἔτος, ους, τό.

ἰσχυρός, ά, όν.

πλησίος, ία, ον, γειτονικός· οἱ πλησίον, οἱ γείτονες, οἱ ἄλλοι.

ὅπως, Ἐπίῤῥ. καὶ Σύνδ. 1) καθώς· 2) διὰ νά, ἵνα (μεθ' Ὑποτ. κατόπιν χρόνου ἀρκτικοῦ· μετ' Εὐκτ. κατόπιν ἱστορικοῦ· μετὰ δὲ τὰ ῥήματα, τὰ σημαίνοντα φροντίδα καὶ μετὰ Μέλλ. τῆς Ὁρ.).

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Αἰδοῦ Θεόν.—Τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ποιοῦ ἑταῖρον.—Φιλοῦντες φιλούμεθα, μισοῦντες μισούμεθα.—Τὸν ἰσχυρὸν δεῖ πρᾶον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον, ἢ φοβῶνται'—Αἰδεῖσθαι δεῖ φίλους.—Ἀπιστοῦνται οἱ λάλοι, κἂν (=καὶ ἐὰν) ἀληθεύωσιν.—Οἱ Πέρσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐμισοῦντο καὶ κατεφρονοῦντο.—Ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.—Τροία δέκα ἔτη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπολιορκεῖτο.—Οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο, μὴ ἡ πόλις πολιορκοῖτο.—Λοιδορούμενος φέρε· ὁ γὰρ λοιδορῶν, ἐὰν ὁ λοιδορούμενος μὴ προσποιῆται, λοιδορεῖται λοιδορῶν.—Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν κακῶν.

Ἁπλοῦν.

Λατρεύετε τὸν Θεόν.—Ὁ ἀγαπῶν ἀγαπᾶται.—Ὁ μισῶν μισεῖται.—Οἱ μὴ ἀδικοῦντες δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην νόμου.—Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐμισεῖτο καὶ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.—Οἱ πολῖται φοβοῦνται, μήπως ἡ πόλις πολιορκηθῇ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους εἶθε νὰ κάμνετε φίλους (Εὐκτ.).—Οἱ καλοὶ μισοῦνται πολλάκις ὑπὸ τῶν κακῶν.—Δὲν εἶνε αἰσχρὸν νὰ μισῆται τις ὑπὸ τῶν κακῶν.

ΜΘ'. Γύμνασμα.

ς'.) Ῥήματα συνῳρημένα εἰς **ω** ἐν τῷ Ἐνεστ. καὶ Παρατ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ.

Γαυρόω, κάμνω ὑπερήφανον· Μέσ. μετὰ Παθ. Ἀορ., εἶμαι ὑπερήφανος, καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι.

ζημιόω, τιμωρῶ.

ἐξαμαυρόω, ἐπιτεταμένον τὸ ἀμαυρόω, τὸ ἐν Σελ. 127.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δηλόω, φανερώνω, κάμνω γνωστόν.
ἐναντιόομαι, μετὰ Παθητ. Ἀορ., ἐναντιώνομαι, ἀντιτείνω.
ταπεινόω, ταπεινώνω, ἀποθαρρύνω.
χειρόομαι, κάμνω ὑποχείριον, ὑποτάσσω, ὑποδουλώνω.
μερίζω, μοιράζω.
σάρξ, ρκός, ἡ.
ἦθος, ους, τό, συνήθεια, ἔθιμον, χαρακτήρ.
μήτε—μήτε, Σύνδ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Δουλούμεθα τῇ σαρκὶ καὶ τοῖς πάθεσιν.—Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ.—Ἡ φιλία εἰς πολλοὺς μεριζομένη ἐξαμαυροῦται.—Τοὺς μὲν φίλους ἐλευθερώμεν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς χειρώμεθα.—Μήτε σοφίᾳ γαυροῦ μήτε πλούτῳ.—Τὸ ἦθος μάλιστα ἐκ τῶν ἔργων δηλοῦται.—Ὁ ὑπέρφρων ταπεινούσθω.—Οὐ καλόν ἐστι τῇ σοφίᾳ γαυροῦσθαι.—Οἱ τοῖς ἀγαθοῖς ἐναντιούμενοι ἄξιοί εἰσι ζημιοῦσθαι.—Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐδουλοῦντο.—Πάντες κακοὶ ζημιοῖντο.

Ἁπλοῦν.

Οἱ ἀκόλαστοι ὑποδουλώνονται ὑπὸ τῆς σαρκὸς καὶ τῶν παθῶν.—Μὴ ὑπερηφανεύεσθε διὰ τὴν σοφίαν [σας].—Ἂς ταπεινώνωνται οἱ ἀλαζόνες.—Αἰσχρὸν εἶνε νὰ ἐναντιωνώμεθα εἰς τοὺς ἀγαθούς.—Οἱ πολῖται φοβοῦνται, μήπως ὑποδουλωθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ δειλοὶ στρατιῶται (φαῦλοι) τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν στρατηγῶν.—Ὁ καυχώμενος διὰ τὴν σοφίαν [του] δὲν εἶνε σοφός.

§ 97. *Ῥήματα συνῃρημένα, διατηροῦντα παρὰ τὸν κανόνα τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων.*

Ὅπως εἰς πολλὰ ἀσυναίρετα φωνηεντόληκτα ῥήματα (§ 93) κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων τὸ βραχὺ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν διατηρεῖται παρὰ τὸν κανόνα, οὕτω καὶ εἰς πολλὰ συνῃρημένα. Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ῥημάτων τούτων λαμβάνουσιν εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακείμ. καὶ εἰς τὸν Παθ. Ἀορ. ά. καὶ εἰς τοὺς ἐκ τῶν δύο τούτων παραγομένους χρόνους σ (σημαινόμενον διὰ τοῦ Παθ. μετὰ σ, § 94). Εἶνε δὲ τὰ ἑφεξῆς·

ά. ἄ'ω.

θλάω (κατακοπανίζω, τσακίζω), θλᾶ'σω κλπ.· Παθ. μετὰ σ.
κλάω (συντρίβω), κλᾶ'σω κλπ.· Παθ. μετὰ σ.
γελάω (γελῶ), Μελλ. γελᾶ'σομαι, Ἀόρ. ἐγέλᾱσα· Παθ. μετὰ σ.
σπάω (τραβῶ), σπᾶ'σω κλπ.· Παθ. μετὰ σ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐλάω (συνήθ. ἐλαύνω, ὠθῶ), Μέλλ. [ἐλάσω], ἐλῶ (§ 82), ἴδε § 118, 2.

ἐράω (ἀγαπῶ), Ἀόρ. ἠράσθην (ἐρωτεύθην), Μέλλ. ἐρασθήσομαι (θὰ ἀγαπήσω)· Παθ. ἐρῶμαι (ἀγαπῶμαι).

δαμάω (συνήθως δαμάζω, καταδαμαζῶ), Ἀόρ. ἐδάμασα, § 116, 2.

περάω (διαβιβάζω, πωλῶ), Μέλλ. περάσω, Ἀόρ. ἐπέρασα (ἀλλὰ περάω, διαβαίνω, Ἀμετάβτ. Μέλλ. περάσω· Ἀόρ. ἐπέρασα).

χαλάω (χαλαρώνω), χαλάσω κλπ.· Παθ. μετὰ σ. — Τὰ ἐννέα ταῦτα ῥήματα, ἐκτὸς τοῦ σπάω, ἔχουσιν ὑγρὸν σύμφωνον πρὸ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος α.

6'.) έω.

ἀλέω (ἀλέθω), Μέλλ. [ἀλέσω] ἀλῶ (§ 82), Ἀόρ. ἄλεσα· Παθ. Παρκμ. ἀλήλεσμαι (§ 88).

ἀρκέω (ἀρκῶ), Μέλλ. ἀρκέσω κλπ.· Παθ. μετὰ σ.

ἀκέομαι (θεραπεύω), Μέλλ. ἀκέσομαι, Ἀόρ. ἠκεσάμην, Πρκ. ἄκεσμαι, Ἀόρ. Παθ. ἠκέσθην.

ἐμέω (ξερνῶ), Μέλλ. ἐμέσω κλπ. Ἐνεργ. Παρκ. ἐμήμεκα· Παθ. Παρκ. ἐμήμεσμαι (§ 88).

τελέω (τελειώνω), Μέλλ. τελῶ (§ 82).

αἰδέομαι (ἐντρέπομαι), Μέλλ. αἰδέσομαι, Ἀόρ. ἠδέσθην (ἐντράπην), ἀλλὰ ἠδεσάμην μετ' Λίτ., ἐσυγχώρησα (κακοῦργον)· Πρκ. ἄδεσμαι.

ζέω (βράζω) [Ἀμετάβατ.]· Παθ. μετὰ σ.

ξέω (ξύνω)· Παθ. μετὰ σ.

τρέω (τρέμω).

χέω (χύνω), Ἀόρ. ἔχεα, ἴδε § 115, 2.

γ'.) όω.

ἀρόω (ἀροτριῶ γῆν), Μέλλ. ἀρόσω, Ἀόρ. ἤροσα· Ἐνεργ. Παρκ. ἀρήροκα· Παθ. ἀρήρομαι (§ 88)· Ἀόρ. Παθ. ἠρόθην.

Σημ. Τὰ ἐξῆς εἰς εω ἔχουσιν εἷς τινας μὲν χρόνους τὸ μακρόν, εἰς ἄλλους δὲ τὸ βραχὺ φωνῆεν·

ἐπαινέω (ἐπαινῶ), Μέλλ. ἐπαινέσομαι, Ἀόρ. ἐπῄνεσα, Παρκ. ἐπῄνεκα· Ἀόρ. Παθ. ἐπῃνέθην, ἀλλὰ Παθ. Παρκ. ἐπῄνημαι.

αἱρέω (κυριεύω), Ἀόρ. Παθ. ἡρέθην· ἄλλως ὅμως η, οἷον· αἱρήσω, ἥρηκα, ἥρημαι.

δέω (δένω, ἐκτείνεται πρὸ τοῦ σ), δήσω, ἔδησα, ἐδησάμην· Μέλλ. Παθ. δεθήσομαι, Μέλλ. Τετ. δεδήσομαι· ἀλλὰ δέδεκα, δέδεμαι, ἐδέθην.

ποθέω (ποθῶ), Μέλλ. ποθήσω (σπανιώτερον ποθέσομαι), Ἀόρ. ἐπόθησα (σπανιώτερον ἐπόθεσα), Πρκμ. πεπόθηκα· Παθ. Πρκμ. πεπόθημαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πονέω (κοπιάζω), Μέλλ. πονήσω κλπ. (θὰ ἐργασθῶ)· πονέσω (θὰ κάθωθῶ πόνον)· Πρκμ. πεπόνηκα, εἰς ἀμφοτέρας τὰς σημασίας. Μέσ. πονεῖσθαι (καταπονοῦμαι, κουράζομαι)· Μέλλ. πονήσομαι· Ἀόρ. ἐπονησάμην· Ἀόρ. Παθ. ἐπονήθην κλπ.

καλέω (προσκαλῶ), Μέλλ. [καλέσω] Αττ. συνήθως καλῶ (§ 82), Ἀόρ. ἐκάλεσα, ἀλλὰ Πρκμ. κέκληκα κλπ. ἴδε § 116. 2.

§ 98. *Παραδείγματα.*

Ἐνεργητικόν.

Χρόνοι.	Χαρακτὴρ α	Χαρακτὴρ ε	Χαρακτὴρ ο
Ἐνεστώς	σπ(α ω)ῶ	τελ(ε-ω)ῶ	αρ(ό-ω)ῶ
Παρατατικός	ἔσπ(α-ον)ων	ἐτέλ(ε-ον)ουν	ἤρ(ο-ον)ουν
Παρακείμεν.	ἔσπᾶκα	τετέλεκα	ἀρ-ήροκα (§ 88, ά.)
Ὑπερσυντελ.	ἐσπᾰ́κειν	ἐτετελέκειν	ἀρ-ηρόκειν
Μέλλων	σπᾰ́σω	τελῶ (§ 82)	ἀρόσω
Ἀόριστος	ἔσπᾱσα	ἐτέλεσα	ἤροσα

Μέσον.

Ἐνεστώς	σπ(ά-ο)ῶ-μαι	τελ(έ-ο)οῦ-μαι	ἀρ(ό-ο)οῦ-μαι
Παρατατικός	ἐσπ(α-ό)ώ-μην	ἐτελ(ε-ό)ούμην	ἠρ(ο-ό)ούμην
Παρακείμεν.	ἐσπα-σ-μαι	τετέλε-σ-μαι	ἀρ-ήρομαι (§ 88, ά.)
Ὑπερσυντελ.	ἐσπα-σ-μην	ἐτετελέ-σ-μην	ἀρ-ηρόμην
Μέλλων	σπᾰ́σομαι	τελοῦμαι	ἀρόσομαι
Ἀόριστος	ἐσπασάμην	ἐτελεσάμην	ἠροσάμην

Παθητικόν.

Ἀόριστος	ἐσπα-σ-θην	ἐτελέ-σ-θην	ἠρόθην
Μέλλων	σπα-σ-θήσομαι	τελε-σ-θήσομαι	ἀρυθήσομαι

Ῥημ. ἐπίθετα· σπα-σ-τέος, τέᾰ, τέον, τελε-σ-τέος, τέᾰ, τέον, ἀρα-τέος, τέᾰ, τέον.

Σημ. ά. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Παρακειμένου καὶ Ἀορίστου μετὰ σ, ἴδε § 94. —Τὰ ἔσπα-σ-μαι, ἐσπά-σ-μην, τετέλε-σ-μαι, ἐτετελέ-σ-μην κλίνονται εἰς τὰ ἐπίλοιπα πρόσωπα καθὼς τὰ κεκέλευ-σ-μαι, ἐκεκελεύ-σ-μην (§ 94).

Σημ. β'. Περὶ τοῦ Ἀττικοῦ Μέλλοντος τελῶ=τελέσω, τελεῖς κλπ., τελέσομαι=τελοῦμαι, τελεῖ, κλπ. ἴδε § 82.

Σημ. γ'. Συνηρημένα τινὰ ῥήματα λαμβάνουσιν εἰς τὸ Παθητικὸν σ, καίπερ ἐκτείνοντα κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων τὸ φωνῆεν τοῦ χαρακτῆρος, ἤγουν· νέω, γνέθω, (νέν-η-σμαι, ἀλλὰ ἐνήθην)· νέω, σωρεύω (νένημαι, σπανιώτερον νέν-η-σμαι, ἐνήσθην καὶ ἐνήθην)· πλέω (§ 115, 3)· φρέω (μόνον ἐν συνθέσει, οἷον· ἐκφρέω, ἀξίωω νὰ ἐξεληθῇ)· χράω (δίδω χρησμόν, § 95, Σημ. β'.)· χόω (σωρεύω, γεμίζω μὲ χῶμα), κέχωσμαι, ἐχώ-σθην. Τὸ χράομαι (μεταχειρίζομαι)

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχει Μέσ. μὲν Παρακμ. κέχρημαι (ἔχω μεταχειρισθῆ), ἀλλὰ Παθ. Ἀόρ. ἐχρήσθην (μὲ ἔχουν μεταχειρισθῆ), πρβλ. μιμνήσκω § 121, 12. Τοὐναντίον δὲ τὰ ἐλάω, ἐπαινέω, αἱρέω, δέω καὶ ἀρόω δὲν λαμβάνουσι τὸ σ, καίτοι διατηροῦντα βραχὺ τὸ φωνῆεν τοῦ χαρακτῆρος εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρκμ. (ἐκτὸς τοῦ ἐπαινέω καὶ αἱρέω) καὶ εἰς τὸν Παθ. Ἀορ. Πρό. § 97.

Ν'. Γύμνασμα.

Ἐάω, ἀφίνω ἴδ. § 95, 3.
κτάομαι, ἀποκτῶ, Πρκ. κέκτημαι, ἔχω ἀποκτήσῃ, ἔχω.
ἀκέομαι, θεραπεύω, ἴδε § 97, 6'.
ἀκολουθέω, μετὰ Δοτ., ἀκολουθῶ.
ἀτυχέω, εἶμαι ἄτυχος.
κοσμέω, στολίζω.
οἰκέω, κατοικῶ.
οἰκοδομέω, οἰκοδομῶ.
πλουτέω, εἶμαι πλούσιος.
ὑψόω, ἀνυψώνω.
χηρόω, κάμνω ὀρφανόν, ἀποστερῶ.
καρπόομαι, ἀπολαμβάνω τὸν καρπόν.
λογιζομαι, συλλογίζομαι.
σφάλλω, κάμνω νὰ πέσῃ, διασείω, ἐξαπατῶ.
ἀνελευθερία, ῥυπαρὰ φυλαργυρία, γυφτιά.
ἀγρός, ὁ, χωράφιον.
ἰατρός, ὁ.
Λύσανδρος, ὁ.
Μακεδών, όνος, ὁ.
Ὀδυσσεύς, έως, ὁ.
ἕλκος, ους, τό, πληγὴ (κυρ. παλαιά).
καίριος, α, ον, εἰς ἁρμόδιον καιρόν, ἁρμόζων, ἐπιτήδειος.
λόγιος, δεινὸς περὶ τοὺς λόγους.
πενιχρός, ᾱ', όν, πτωχός.
σιωπηλός, ή, όν.
ἀδαής, Οὐδ. αές, ἄπειρος.
μηδέποτε, Ἐπίῤῥ. (ἐπὶ Προστ. ἢ Ὑποτ. ὡς Προστ.).

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ περὶ Λεωνίδαν τριακόσιοι* γενναίως μαχόμενοι ἐτελεύτησαν.—Νικήσον ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι κακῶς.—Μακάριος ἔστις εὐτύχησεν εἰς τέκνα.—Πολλοὺς κακῶς πράττοντας ὤρθωσε τύχη.—Σφάλλει ἐκείνους, οὓς ἂν ὑψώσῃ τύχη.—Ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι.—Μηδέποτε κρίνειν ἀδαεῖς ἄνδρας ἐάσῃς.—Ἐν οἷς ἂν τόποις τις ἀτυχήσῃ, τούτοις πλησιάζων οὐχ ἥδεται.—Ὁ νεανίας ἀκολουθησάτω τῇ σοφίᾳ.—Ὁ ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα σιωπηλότατον πεποίηκεν.—Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες πατρίδα κοσμήσουσι.—Πολλάκις πενιχρὸς ἀνὴρ αὐτίκα μάλα ἐπλούτησεν.—Πολλοὶ κέκτηνται μὲν πολλά, οὐ χρῶνται δὲ δι' ἀνελευθερίαν.—Λύσανδρος, ὁ Σπαρτιάτης, μεγάλων τιμῶν ἠξιώθη.—Οἱ ἡμεροδρόμοι οὐκ ἐχρήσαντο ὑποδήμασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς.—Ἡ πόλις πολλῶν ἀνδρῶν ἐχηρώθη.—Οἱ ἰατροὶ τὰ ἕλκη ἀκέσονται.—Ἡ γλῶττα σιγὴν καιρίαν κεκτημένη καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει.—Οὐδεὶς ἔπαινον ἡδονῆς ἐκτήσατο.—Οὔτε

* Δηλ. ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ 300 αὐτοῦ πολεμισταί.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ δῆλόν ἐστιν, ὅστις καρπώσεται, οὔτε τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησαμένῳ δῆλον, ὅστις οἰκήσει.

Ἁπλοῦν.

Οἱ καλοὶ θὰ ἀγαπήσωσι καὶ τιμήσωσι τοὺς καλούς.—Οἱ εὐγενεῖς νέοι θὰ ἀκολουθήσωσι τὴν ἀρετήν.—Οἱ πολῖται θὰ ἀξιώσωσι μεγάλης τιμῆς τοὺς ἀνδρείους πολεμιστάς.—Ἀλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ἐνίκησε τὸν Δαρεῖον τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν.—Ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ 300 αὐτοῦ πολεμισταὶ ἐσῴσαν τὴν πατρίδα μὲ τὴν ἀνδρείαν [των].—Οἱ πολῖται ἔκριναν ἀξίους μεγάλων τιμῶν τοὺς ἀνδρείους πολεμιστάς.—Ἐκτέλεσόν μοι, ὦ Ζεῦ, τοῦτον τὸν εὐχήν.—Οἱ στρατιῶται ἔχουν νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς.—Ὁ πόλεμος ἔχει κάμῃ τὴν πόλιν ὀρφανὴν πολλῶν πολιτῶν.—Οἱ ἐχθροὶ ἐνικήθησαν.—Οἱ ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ θέλουσιν ἀξιωθῆ μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τῶν πολιτῶν.—Οἱ ἰκτροὶ ἐθεράπευσαν τὰς παλαιὰς πληγάς.—Οὐδεὶς θέλει ἀποκτήσῃ ἔπαινον διὰ τῶν ἡδονῶν.—Ἡ πόλις ἔχει στερηθῆ πολλοὺς πολίτας.—Ὡραῖον εἶνε νὰ ἔχουν ἐκτελεσθῆ τὰ πάντα.

Β΄. Σχηματισμὸς τῶν συμφωνολήκτων ῥημάτων.

§ 99. *Ἁπλῆ καὶ μὴ ἁπλῆ ῥίζα.—Θέμα.*

1. Τὰ συμφωνόληκτα ῥήματα, τουτέστιν ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε σύμφωνον (§ 91, 2, Β΄.) διακρίνονται ἀπὸ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων διὰ τῶν ἑξῆς·

ά.) Ὅτι ἐν μέρει σχηματίζουσι δευτέρους χρόνους (§ 91, 3, Γ΄.).

β΄.) Ὅτι ἔν μέρει κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων πάσχουσι μεταβολάς τινας εἰς τὴν ῥίζαν, δηλαδή·

Πρῶτον ἐπιτείνουσι τὴν ῥίζαν·

ά.) Εἴτε διὰ συμφώνων, οἷον· τύπ-τω, ῥίζα τυπ· ἁρπάζ-ω, ῥίζα ἁρπαγ· φράζ-ω, ῥίζα φραδ· σφάλ-λω, ῥίζα σφαλ.

β΄.) Εἴτε δι' ἐκτάσεως τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος, οἷον· φεύγ-ω, ῥίζα φυγ· τήκ-ω, ῥίζα τακ· φθείρ-ω, ῥίζα φθερ.

Δεύτερον τρέπουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν, οἷον· κλέπτ-ω, ἔ-κλᾰπ-ην, κέ-κλοφ-α. Τὴν τροπὴν δὲ ταύτην πάσχουσι μόνον οἱ δεύτεροι χρόνοι καί τινες πρῶτοι παρακείμενοι (§ 101, 3).

2. Εἰς τὰ ῥήματα, τὰ μεταβάλλοντα κατὰ τὸν τρόπον τοῦ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τον τὴν ῥίζαν ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν χρόνων, διακρίνομεν δύο εἰδῶν ῥίζας, τὴν ἁπλῆν καὶ τὴν μὴ ἁπλῆν ῥίζαν. Καὶ ὁ μὲν ἐνεστὼς καὶ παρατατικὸς τῶν ῥημάτων τούτων ἔχουσι τὴν μὴ ἁπλῆν ῥίζαν, οἱ δὲ δεύτεροι χρόνοι, ἂν τοιοῦτοι σχηματίζωνται, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀόρ. β΄., τὴν ἁπλῆν· οἱ λοιποὶ ὅμως χρόνοι ἐπαμφοτερίζουσι, δηλ. ἔχουσιν ἢ τὴν ἁπλῆν ἢ τὴν μὴ ἁπλῆν ῥίζαν, οἷον·

Ἐνες. ῥιπ-τ-ω Παθ. Ἀόρ. β΄. ἐ-ῥρι΄φ-ην Μέλ. Ἐνερ. ῥίψω
» σφάζ-ω καὶ σφάττω » ἐ-σφά΄γ-ην » σφάξω (σφάγ-σω)
» λειπ-ω (ἀφίνω) Ἐνεργ. Ἀόρ. β΄. ἔ-λιπ-ον » λείψω (λειπ-σω)
» φθειρ-ω Παθ. Ἀόρ. β΄. ἐ-φθά΄ρ-ην » φθερ-ῶ.

3. Πρὸς σχηματισμὸν παντὸς ῥηματικοῦ τύπου, ὅστις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παραχθῇ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος, καθόσον ἡ ῥίζα αὐτοῦ δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν ῥίζαν τοῦ ὑπάρχοντος ἐνεστῶτος, παραλαμβάνομεν ἄλλον τύπον τοῦ ἐνεστῶτος (ὑποτιθέμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς σχηματισμὸν τοῦ χρόνου)· καλοῦμεν δὲ αὐτὸν θέμα, ὅπερ, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ πράγματι εὐχρήστου ἐνεστῶτος, γράφομεν εἴτε ἄνευ τόνου, εἴτε μὲ κεφαλαῖα γράμματα. Οὕτω π. χ. φεύγω μὲν εἶνε ὁ εὔχρηστος ἐνεστώς, φυγω δὲ ἢ ΦΥΓΩ ὁ πρὸς σχηματισμὸν τοῦ Ἀορ. β΄. ἔ-φυγ-ον ὑποτιθέμενος τύπος τοῦ ἐνεστῶτος, ἢ τὸ θέμα.

Σημ. α΄. Τὸ σ εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ σθ ἀρχομένας καταλήξεις ἀποβάλλεται μετὰ τὰ ῥιζικὰ σύμφωνα· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ ἄφωνα (μέσα καὶ ψιλά) τρέπονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα δασέα, ἕνεκα τοῦ ἀκολουθοῦντος θ, οἷον·

λελειπ-σθων (τοῦ λείπω) γίνεται (λελειπ-θων) λελείφθων (§ 7, 1)
πεπλέκ-σθαι (τοῦ πλέκω) » (πεπλέκ-θαι) πεπλέχθαι (§ 7, 1)
λελέγ-σθαι (τοῦ λέγω) » (λελέγ-θαι) λελέχθαι (§ 7, 1)
ἐστάλ-σθαι (τοῦ στέλλω) ἐστάλθαι.

Σημ. β΄. Τὸ γ΄. Πληθ. Προσ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρκ. καὶ Ὑπερσ., τὸ ὁποῖον λήγει εἰς -νται καὶ -ντο, ὡς εἴδομεν εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα, ἕνεκα τῆς συμπτώσεως τοσούτων συμφώνων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ σχηματισθῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ εἰς τὰ συμφωνόληκτα ῥήματα (ἀφωνόληκτα καὶ ὑγρόληκτα). Διὸ τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐκφέρεται συνήθως περιφραστικῶς διὰ τοῦ πληθυντικοῦ τῆς Μετοχ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. καὶ τοῦ γ΄. Πληθ. Προσ. τῶν Ἐνεστ. καὶ Παρατ. τοῦ ῥήματος εἰμί (εἰσί[ν], ἦσαν· πρβλ. § 94, εἰς τὸ κελεύω, σελ. 118)· ἐνίοτε ὅμως τὸ ν ἀποβάλλεται, καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ἄ, τὸ ὁποῖον κατόπιν μὲν τῶν οὐρανισκοφώνων καὶ χειλοφώνων εἶνε δασύ, κατόπιν δὲ τῶν γλωσσοφώνων εἶνε ψιλόν, οἷον·

πλέκ-ω, πέ-πλεγ-μαι, 3 Πληθ. πεπλέχαται (ἀντὶ πέπλεκνται), Ὑπερσ. ἐπεπλέχατο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τριβ-ω, τέ-τριμμαι, 3 Πλ. τετρίφαται (ἀντὶ τέτριβνται), Ὑπ. ἐτετρίφατο
τάττ-ω (βάλλω εἰς τάξιν), τέ-ταγ-μαι, 3 Πληθ. τετάχαται (ἀντὶ τέταγνται), Ὑπερσ. ἐτετάχατο
χωριζ-ω, κε-χώρισ-μαι, 3 Πλ. κεχωρίδαται (ἀντὶ κεχώριδνται) Ὑπερσ. ἐκεχορίδατο
φθείρω (καταστρέφω), ἔφθαρμαι, 3 Πληθ. ἐφθάραται ἀντὶ (ἔφθαρνται), Ὑπερσ. ἐφθάρατο. Οὕτω καὶ τετράφαται.

Σημ. γ'. Ὁ τύπος οὗτος σπανιώτατος ὢν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν, εἶνε ἴδιος τῶν Ἰώνων.

Α'. Ῥήματα ἀφωνόληκτα.

§ 100. *Σχηματισμὸς τῶν χρόνων.*

1. Τὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα χαρακτῆρα (§ 91) ἔχουσιν ἓν τῶν ἐννέα ἀφώνων (§ 3, 2, β'.). Πολλὰ δὲ τούτων κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων ἐπιτείνουσι τὰ σύμφωνα τῆς ῥίζης. Τοῦτο δὲ γίνεται·

ἀ.) Καθόσον εἰς τὸ χειλεόφωνον προστίθεται ὡς χαρακτὴρ **τ**, οἷον· τύπ-τ-ω (τυπ), βλάπ-τ-ω (βλαβ), ῥίπ-τ-ω (ῥιφ).

β'.) Καθόσον εἰς τὰ οὐρανισκόφωνα καὶ τὸ **σ** προστίθεται τὸ ὡς σύμφωνον προφερόμενον ι(ϊ)· τότε δὲ τὰ μὲν **κ, γ, χ** μετὰ τοῦ ϊ τρέπονται εἰς **σσ** (Ἀττ. **ττ**), τὸ δὲ **δ** μετὰ τοῦ ϊ εἰς **ζ** (§ 7, 12, ἀ., β'.), οἷον· φρίσσω (τουτέστι φρικ-ϊ-ω), τάσσω (τουτέστι ταγ-ϊ-ω), ταράσσω (τουτέστι ταράγ-ϊ-ω).

2. Ἡ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιτεταμένη (ἑπομένως μὴ ἁπλῆ) ῥίζα διατηρεῖται μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν· εἰς πάντας ὅμως τοὺς λοιποὺς χρόνους ἡ ἐπίτασις ἐκλείπει, ἐπανέρχεται δὲ πάλιν ἡ ἁπλῆ ῥίζα, οἷον· ῥάπ-τ-ω, ἔῤῥαπ-τ-ον, Μέλλ. (ῥάπ-σω) ῥάψω· φράζω, ἔφραζον, Μέλλ. (φράδ-σω) φράσω.

3. Λοιπὸν εἰς τὰ ῥήματα ταῦτα οὐ μόνον διακρίνομεν δύο εἰδῶν ῥίζας, ἀλλὰ καὶ δύο εἰδῶν χαρακτῆρας, τὸν ἁπλοῦν καὶ τὸν μὴ ἁπλοῦν. Οὕτω π. χ. εἰς τὸ κόπ-τ-ω, κοπ μὲν εἶνε ἡ ἁπλῆ, κοπτ δὲ ἡ μὴ ἁπλῆ ῥίζα, π ὁ ἁπλοῦς καὶ πτ ὁ μὴ ἁπλοῦς χαρακτήρ, δηλαδή·

ἀ.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ **π, β, φ**, οἷον· βλέπ-ω, τρίβ-ω, γράφ-ω.

Μὴ ἁπλοῦς χαρ. **πτ**, οἷον· κόπτ-ω (κυπῶ) (π, κοπ), βλάπτ-ω (β, βλαβ), ῥίπτ-ω (φ, ῥιφ).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β'.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ **κ, γ, χ**, οἷον· πλέκ-ω, θήγ-ω (ἀκονίζω), λεῖχ-ω (γλείφω).

Μὴ ἁπλοῦς χαρακτ. **σσ** (Ἀττ. **ττ**), οἷον· φρίσσ-ω (ε, φρικ), τάσσ-ω (τακτοποιῶ), (γ, ταγ), βήσσ-ω (βήχω) (χ, βηχ).

γ'.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ **δ**, οἷον· ψεύδ-ω (ἀπατῶ).

Μὴ ἁπλοῦς χαρ. **δδ**, οἷον· φράζ-ω (δ, φραδ).

4. Πολλὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα, μονοσύλλαβον ἔχοντα τὴν ῥίζαν, πάσχουσι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων ἄλλοτε μὲν ἔκτασιν, ἄλλοτε δὲ μετατροπὴν τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος. Γίνεται δ' ἡ μετατροπή, μεταβαλλομένου τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος **ε** εἰς **ο** καὶ **α**. Εἰδικωτέρους περὶ τούτου ὁρισμοὺς ἴδε ἐν § 108.

5. Ὁ Ἐνεργ. Παρακ. ά. καὶ Ὑπερ. ά. ἔχουσι τὰς δασείας καταλήξεις **-ά** καὶ **-εῖν**, ὅταν ὁ χαρακτὴρ εἶνε χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον, οἷον· (τέ-τρῑβ-ά) τέτρῑφά τοῦ τρίβ-ω, (πέ-πλεκ-ά) πέπλεχα τοῦ πλέκ-ω (§ 7, 2)· τὰς δὲ καταλήξεις **-κα** καὶ **-κειν**, ὅταν ὁ χαρακτὴρ εἶνε γλωσσόφωνον, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ **κ** ἀποβάλλεται, οἷον· (ἠνυτ-κα) ἤνυκα τοῦ ἀνύτ-ω (τελειώνω), (πέ-φραδ-κα) πέφρᾰκα τοῦ φράζ-ω (φραδ) (λέγω).

6. Τὰ δίχρονα **α, ε, υ** εἰς τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα γλωσσόφωνον εἶνε βραχέα πρὸ τῶν καταλήξεων ἡνωμένων μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος **σ** καὶ **κ**, οἷον· φράζω, φρᾰ́σω, ἔφρᾰσα, πέφρᾰκα· πλάσσω, ἔπλᾰσα· νομίζω (πιστεύω), ἐνόμῐσα· κλύζω (βρέχω, πλύνω), ἔκλῠσα κλπ. Καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον παραμένουσι βραχέα καὶ τὰ βραχέα φωνήεντα, οἷον· ἁρμόζω, ἥρμοκα.

Σημ. ά. Περὶ τῶν τροπῶν, τὰς ὁποίας πάσχουσι τὰ ἄφωνα, προστιθεμένων τῶν ἀπὸ **σ, θ, μ** ἢ **τ** ἀρχομένων καταλήξεων, καὶ πρὸ τῶν δασειῶν καταλήξεων **-ά -εῖν**, ἴδε § 7, 1—6· ὡσαύτως δὲ περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ **ε** εἰς **ει** πρὸ τοῦ **σ** εἰς τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς **-ενδω** ἢ **-ενθω**, οἷον· σπένδ-ω (κάμνω σπονδήν), Μέλλ. (σπένδ-σω) σπείσω, Ἀόρ. ἔσπεισα, Μέσ. ἢ Παθ. Παρακ. ἔσπεισμαι, πένθ (πένθος, πάσχω), πείσομαι. ἴδε § 7, 7. Περὶ δὲ τοῦ Ἀττ. Μελλ. τῶν εἰς **-ιζω** ῥημάτων, οἷον· κομίζω, Μελλ. κομῐ'-σ-ω, κομιῶ, εἰς κλπ. ἴδε § 82.

Σημ. β'. Εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακ. τῶν δύο εἰς **μπ** ληγόντων ῥημάτων, **πέμπ-ω** καὶ **κάμπ-τω**, πρὸ τῶν καταλήξεων τῶν ἀρχομένων ἀπὸ **μ** ἀποβάλλεται τὸ ἓν **μ**, ἑπομένως **πέ-πεμ-μαι** (ἀντὶ πέ-πεμπ-μαι, πέ-πεμ-μαι), **κέ-καμ-μαι** (ἀντὶ κέ-καμπ-μαι, κέ-καμ-μαι)· ἴδε § 102. Ὡσαύτως δὲ ὅταν πρὸ τοῦ **μ** συμπίπτωσι δύο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ, τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἀποβάλλεται, οἷον· σφίγγω ἐ-σφιγ-μαι (ἀντὶ ἐ σφιγγ-μαι), ἐξελέγχω, ἐξελήλεγμαι (ἀντὶ ἐξελήλεγχμαι, ἐξελήλεγγμαι)· ἴδε § 104.

Παραδείγματα τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων.

§ 101. *Α'. Ῥήματα ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεόφωνον* (π, β, φ).

ά.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ π, β, φ (Μέλλ. -ψω).

τριβω.	*Ἐνεργητικόν.*
Ἐνεστώς	Ὁρ. τρῑ́β-ω, Ὑπ. τρῑ́β-ω, Εὐκτ. τρῑ́β-οιμι, Προστ. τρῑ́β-ε, Ἀπαρ. τρῑ́β-ειν, Μετ. τρῑ́β-ων·
Παρατ.	Ὁρ. ἔτρῑβ-ον·
Παρκ. ά.	Ὁρ. (τέ-τρῑβ-ά) τέ-τρῑρ-α (§ 7, 2), Ὑπ. τε τρῑ́ρ-ω, Εὐκτ. τε-τρῑ́ρ-οιμι, (Προστ. τέ-τρῑρ-ε)·
Ὑπερ.ά.	(ἐ-τε-τρῑ́β-ειν) ἐ-τε-τρῑ́φ-ειν·
Μέλλων	Ὁρ. (τρῑ́βσ-ω) τρίψω (§ 7, 6), Εὐκτ. τρί-ψοιμι, Ἀπ. τρίψειν, Μετ. τρίψων·
Ἀόρ. ά.	Ὁρ. ἔ-τριψα, Ὑποτ. τρίψω, Εὐκτ. τρίψαιμι, Προστ. τρῖψον, Ἀπαρ. τρῖψαι, Μετ. τρίψας.

Μέσον.

Ἐνεστώς	Ὁρ. τρῑ́β-ομαι, Ὑποτ. τρῑ́β-ωμαι, Εὐκτ. τρῑβ-οίμην, Προστ. τρῑ́β-ου, Ἀπαρ. τρῑ́β-εσθαι, Μετ. τρῑβ-όμενος·
Παρατ.	Ὁρ. ἐ-τρῑβ-όμην·

Παρακμ.	Ὁρ.	(τέ-τριβ-μαι)	Ὑποταικτική.	τέ-τριφ-θε
	Ἐ.1	τέ-τριμ-μαι (§ 7, 4)	τε-τριμ-μένος ὦκλ.	τε-τριφ-θωσαν ἢ τε-τριφ-θων
	2	τέ-τρι-ψαι (§ 7, 6)	Εὐκτική.	
	3	τέ-τριπ-ται (§ 7, 1)	τε-τριμ-μένος εἴην κλπ.	Ἀπαρέμφατος.
	Δ. 1	ε-τρίμ-μεθον		(τε-τριβ-[σ]θαι) [(§ 99, Σ. α.) τε-τρῖφ-θαι
	2	τέ-τριφ-θον (§ 7, 1 καὶ	Προστακτική.	
	3	τέ-τριφ-θον [§ 99, Σ. α.	(τέ τριβ-σο)	
	Π. 1	τε-τριμ μεθα	τέ-τριψο	Μετοχή.
	2	τέ-τριφ-θε	τε-τριφ-θω	τε-τριμ-μένος, -μένη, -μένον
	3	τε-τριμ-μένοι εἰσί(ν) ἢ τε-τριφ-ά-ται	τέ-τριφ-θον	
			τε-τριφ-θων	

Ὑπ.Ἐ.1	ἐ-τε-τρίμ-μην	Δ.	ἐ-τε-τρίμ-μεθον	Π.	ἐ-τε-τρίμ-μεθα
2	ἐ-τέ-τριψο		ἐ-τέ-τριφ-θον		ἐ-τέ-τριφ-θε
3	ἐ-τέ-τριπ-το		ἐ-τε-τρίφ θην		τε-τριμ-μένοι ἦσαν

Μέλλων	Ὁρ. τριψ-ομαι, Εὐκτ. τριψοιμην, Ἀπ. τρίψεσθαι, Μ. τριψόμενος
Ἀόρ. ά.	Ὁρ. ἐ-τριψάμην, Ὑποτ. τρίψωμαι, Εὐκτ. τριψαιμην, Προστ. τρίψαι, Ἀπαρ. τρίψασθαι, Μετ. τριψάμενος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	Παθητικόν.
Ἀόρ. ά.	Ὅρ. (ἐ-τριβ-θην) ἐ-τριφ-θην, Ὑπ. τριφ-θῶ, Εὐκτ. τριφ-θείην, Προστ. τρίφ-θητι, Ἀπαρ. τριφ-θῆναι, Μετ. τριφ-θείς·
Μέλλ. ά.	Ὅρ. τριφ-θήσομαι, Εὐκτ. τριφ-θησοίμην, Ἀπ. τριφ-θήσεσθαι, Μετ. τριφ-θησόμενος·
Ἀόρ. β'.	Ὅρ. ἐ-τρῐ́β-ην, Ὑπ. τρῐβ-ῶ, Εὐκτ. τρῐβ-είην, Προστ. τρῐ́β-ηθι, ή-ω κλπ., Ἀπαρ. τρῐβ-ῆναι, Μετ. τρῐβ-είς·
Μέλλ. β'.	Ὅρ. τρῐβ-ήσομαι, Εὐκτ. τρῐβ-ησοίμην, Ἀπαρ. τρῐβ-ήσεσθαι, Μετ. τρῐβ-ησόμενος·
Μέλλ. Τ.	Ὅρ. τετρίψομαι, Εὐκτ. τετριψοίμην, Ἀπαρέμφ. τετρίψεσθαι, Μετ. τετριψόμενος.

Ῥημ. ἐπιθε α' (τριβ-τός), τριπ-τός, ή, όν, τριπ-τέος, τέα, τέον (§ 7, 1).

τρέπω.	*Ἐνεργητικόν.*	*Μέσον.*	*Παθητικόν.*
Ἐνεργώς	τρέπ-ω	τρέπ-ομαι	
Παρκ. ά.	τέ-τροφ-α (§ 108, 1, β'.)	τέ-τραμ-μαι (§ 108, 1, δ'.)	
Μέλλω,	τρέψ-ω	τρέψομαι	Ἀόρ. ά. ἐ-τρέφ-θην
Ἀόρ. ά	ἔ-τρεψα	ἐ-τρεψάμην	Μέλ. ά. τραφ-θήσομαι
Ἀόρ. β'.	ἔ-τραπ-ον (§ 108, 1, β'.)	ἐ-τραπ-όμην	Ἀόρ. β'. ἐ-τράπ-ην
			Μέλ. β'. τραπ-ήσομαι

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· τρεπ-τός, ή, όν, τρεπ-τέος, τέα, τέον.

Σημ. Ἀόρ. ἔτραπον Ὁμηρ., ἔτρεψα Πεζογρ., Μέσ. ἐτραπόμην (ἔτρεψα ἐμαυτόν), ἐτρεψάμην (ἔτρεψα ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἔτρεψα ἐν γένει), Παθητ. ἐτρέφθην καὶ ἐτράπην (ὑπό τινος).

§ 102. β'.) *Μὴ ἁπλοῦς χαρακτὴρ* πτ *εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ. (Μέλλ.* -ψω*).*

κόπ-τ-ω (κτυπῶ).	*Ἐνεργητικόν.*	*Μέσον.*	*Παθητικόν.*
Ἐνεργώς	κόπ-τω	κόπτ-ομαι	
Παρκ. ά.	κέ-κοφα	κέ-κομ-μαι ὡς τὸ τέ-τριμ-μαι	
Παρκ. β'.	κέ-κοπ-α (Ὅμηρος)	κόψομαι	(Ἀόρ. ά. ἐ-κόφ-θην)
Μέλλων	κόψω	ἐ-κοψάμην	Μέλ. ά. κοφ-θήσομαι
Ἀόρ. ά.	ἔ-κοψα		Ἀόρ. β'. ἐ-κόπ-ην
			Μέλ. β'. κοπ-ήσομαι
			Μέλ. Τετ. κε-κόψομαι

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· κοπ-τός, ή, όν, κοπ-τέος, τέα, τέον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὕτω καί· κάμπτ-ω, Μέλλ. κάμψω, Ἀόρ. ἔ-καμψα, Μέσ. καὶ Παθ. Παρακ. κέ-καμμαι (ἀν-ὶ κέ-καμ-μαι). § 100, Σημ. 6'.

Ὁριστ. 1	κέκαμμαι	Προστακτική.	
2	κέκαμψαι	κέκαμψο	Ἀπαρέμφατος.
3	κέκαμπται	κεκάμφθω	κεκάμφθαι
1	κεκάμμεθον		
2	κέκαμφθον (§ 7, 1 καὶ §	κέκαμφθον	Μετοχή.
3	κέκαμφθον [99, Σ. ά.)	κεκάμφθων	κεκαμμένος, η, ον
1	κεκάμμεθα		
2	κέκαμφθε	κέκαμφθε	
3	κεκαμμένοι εἰσί(ν)	κεκάμφθωσαν ἢ κεκάμφθων]	

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· καμπτός, ή, όν, καμπτέος, τέα, τέον.

ΝΑ'. Γύμνασμα.

Ἀνατρέπω, ἀναποδογυρίζω, καταστρέφω.
περιτρέπω, γυρίζω, καταστρέφω.
καλύπτω, σκεπάζω.
καταλείπω, ἀφίνω ὀπίσω.
προλείπω, ἐγκαταλείπω.
θάπτω, § 7, 10.
συνθάπτω, θάπτω μετά τινος.
κλέπτω.
κρύπτω.
ῥίπτω.
ἀλείφω.
ἐξαλείφω, ἐξαφανίζω.
φαίνω, φανερώνω.
χορεύω.
Μακεδονία, ἡ.
ναυμαχία, ἡ.
πρεσβευτής, οῦ, ὁ. πρέσβυς, ἀπεσταλμένος, εἰς τὸν Πληθυντ. οἱ πρέσβεις, εων.
Ἐπαμεινώδας, ου, ὁ.
Εὐριπίδης, ου, ὁ.
Θηβαῖος, ὁ
βίος, ὁ, ζωή, ὁρισμὸς τῶν πρὸς τὸ ζῆν.
τρόπαιον, τό, σημεῖον νίκης.
φθόνος, ὁ.
αἰών, ῶνος, ὁ, χρονικὸν διάστημα, χρόνος, τὸ χρονικὸν τοῦ βίου διάστημα.
φώρ, φωρός, ὁ κλέπτης.
τάξις, εως, ἡ.
Σαλαμίς, ῖνος, ἡ.
Σοφοκλῆς, έους, ὁ.
μέλος, ους, τό, ᾠδή, ᾆσμα.
γυμνός, ή, όν.
δεόμενος, μετὰ Γενικ., ἔχων χρείαν,
σκληρός, ά, όν, ξηρός, τραχύς, σκληρός.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὁ παῖς τὴν ἐπιστολὴν ἐγεγράφει.—Οἱ πολέμιοι πρέσβεις εἰς τὴν πόλιν ἔπεμψαν.—Οἶνος καὶ[1] τὰ κεκρυμμένα φαίνει.—Πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει περιέτρεψεν[2] ἡ χρόνος ἢ φθόνος.—Τὰς τῶν σπουδαίων φιλίας οὐδ' ἂν[3] ὁ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειεν.—Σοφοκλῆς μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν περὶ τρόπαιον γυμνὸς ἀληλιμμένος[4] ἐχόρευσεν.—Μύρμηκες τὰς ἐν τῇ γῇ

[1] Καί, προσθετικός.—[2] § 151, Σ. δ'.—[3] Ἴδε Γύμν. ΛΗ'. Σελ. 103, Συντ. κανών.—[4] § 88.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἰκήσεις προλελοιπότες[5] ἔρχονται βίου δεόμενοι.—Πολλάκις ὀργὴ ἀνθρώπων νοῦν ἐξεκάλυψεν.—Τῷ Ἐπαμεινώνδου σώματι συνέθαψε τὴν δύναμιν τῶν Θηβαίων ὁ καιρός.—Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον οὐ διαμειψόμεθα.—Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίᾳ τέθαπται.—Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον ἐκάλυψεν.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐτράφησαν[8] ἐν σκληροῖς ἤθεσιν.—Ἀκούσας καλὸν μέλος τερφθείης ἄν[3].—Ῥῆμα παρὰ καιρὸν ῥιφθὲν ἀνέτρεψε πολλάκις τὸν βίον.—Οἱ φῶρες ἡμῖν τὰ χρήματα κεκλόφασιν[6].—Οἱ πολέμιοι τὴν πόλιν ἀνατετρόφασιν[6].—Οἱ στρατιῶται τὰς τάξεις κατέλιπον[7].

Ἅπλοῦν.

Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε γραμμένη ὑπὸ τοῦ παιδίου.—Ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπέμφθησαν πρέσβεις εἰς τὴν πόλιν.—Πολλάκις δεικνύει ὁ οἶνος ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ἔχει κρυμμένον εἰς τὴν καρδίαν.—Μὲ τὸ σῶμα τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐτάφη ὁμοῦ ἡ δύναμις τῶν Θηβαίων.—Τὸ μέλλον ἔχει σκεπασθῆ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶχον ἀναθρέψη τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ἤθη τραχέα.—Πολλὰ χρήματα ἔχουν κλαπῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ ἐχθροὶ κατέστρεψαν τὴν πόλιν.—Ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐγκαταλείφθησαν αἱ τάξεις.

§ 105. *Β'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ).*

ά.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ **κ, γ, χ.**

πλέκ-ω, Μέλλ. -ξω.

β'.) Μὴ ἁπλοῦς χαρ. εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρτ. **ττ (σσ)**, σπανιώτερ. **ζ.**

τάττ-ω (-άσσ-ω), Μέλλ. τάξω.

	Ἐνεργητικόν.	*Μέσον.*	*Ἐνεργητικόν.*	*Μέσον.*
Ἐνεστ.	πλέκ-ω	πλέκ-ομαι	ταττ-ω	τάττ-ομαι
Παρακ.	πέ-πλεχ-α (§ [7, 2]	πέ-πλεγ-μαι (§ [7,4,β'.	τέ-ταχ-α	τέ-ταγ-μαι
Μέλλ.	πλέξω (§ 7, 6)	πλέξομαι	τάξω	τάξομαι
Ἀόριστ.	ἔ-πλεξα	ἐ-πλεξάμην	ἔ-ταξα	ἐ-ταξάμην
	Παθητικόν.			
Ἀόρ. ά. ἐ-πλέχ-θην (§ 7, 1)			Ἀόρ. ά. [ἐ-τάχ-θην	
» β'. ἐ πλάκ-ην (§ 108, β'.)			» β'. ἐ-τάγ-ην	
Μέλλ. ά. πλεχ-θήσομαι			Μέλλ. ά. ταχ-θήσομαι	
» β'. πλακ-ήσομαι			» β'. [ταγ-ήσομαι]	
» Τετελ. πε-πλέξομαι			» Τετελ. τε-τάξομαι	

Ῥημ. ἐπίθετα· πλεκτός, ή, όν, πλεκτέος, τέα, τέον· ταικτός, τακτέος (§ 7, 1)

[5] Προλείπω, ἴδε § 108, 2.—[6] § 108, 1, β'.—[7] § 99, 2.—[8] § 108, 1, ά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τάττω (τακτοποιῶ) καὶ σφίγγω (§ 100, Σημ. 6'.)

Ὁριστ. 1	τέταγμαι (§ 7, 4)	ἔσφιγμαι	Προστακτική.	
2	τέταξαι (§ 7, 6)	ἔσφιγξαι	τέταξο	ἔσφιγξο
3	τέτακται (§ 7, 1)	ἔσφιγκται	τετάχθω	ἐσφίγχθω
1	τετάγμεθον	ἐσφίγμεθον		
2	τέταγχθον (§7,1κ.	ἔσφιγχθον	τέταχθον	ἔσφιγχθον
3	τέταγχθον [§ 99,	ἔσφιγχθον	τετάχθων	ἐσφίγχθων
1	τετάγμεθα [Σ.ά.]	ἐσφίγμεθα		
2	τέταχθε	ἔσφιγχθε	τέταχθε	ἔσφιγχθε
3	τεταγμένοι εἰσί(ν)	ἐσφιγμένοι εἰσί(ν)	τετάχθωσαν ἢ τετάχθων	ἐσφίγχθωσαν ἢ ἐσφίγχθων

Ἀπαρ. τετάχθαι, ἐσφίγχθαι Μετ. τεταγμένος, ἐσφιγμένος.

ΝΒ'. Γύμνασμα.

Θέλγω, μαγεύω, καταπραΰνω.

καταρλέγω, κατακαίω.

ὀρέγω, ἐκτείνω τὴν χεῖρα· Μέσ. μετὰ Γεν., ἐπιθυμῶ.

περιάγω, ἄγω, φέρω πέριξ.

ἀνορύττω (Χαρακτ. γ), ἀνασκάπτω.

ἀποκηρύττω (Χαρ. γ), κηρύττω διὰ τοῦ κήρυκος δημοσίᾳ, ἀποκληρώνω τινὰ διὰ τοῦ κήρυκος.

διατάττω, βάλλω, εἰς τάξιν.

συντάττω, βάλλω εἰς τάξιν.

εὔτακτος, ον, εἰς καλὴν τάξιν, εὔτακτος.

καταπλήττω (Χαρ. γ), κτυπῶ κάτω, φέρω εἰς ἔκπληξιν, τρομάζω· (Παθ. Ἀόρ. 6'. κατεπλάγην, Παθ. Μέλ. 6'. καταπλαγήσομαι, § 107).

μεταλλάττω (Χαρακ. γ), ἀλλάσσω, μεταβάλλω.

ταράττω (Χαρακ. γ). ταραχή, ἡ.

φυλάττομαι (Χαρακ. κ) μετ' Αἰτιατ., προσέχω ἀπό τινος.

[κράζω] (§ 109, 2), φωνάζω· (ὁ 6'. Παρκ. ἔχει σημ. Ἐνεστ.).

πένομαι, εἶμαι πτωχός.

παραπλάζω (§ 106, 4), παραπλανῶ ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ.

ἁμαρτία, ἡ, σφάλμα.

ἀσθένεια, ἡ ἀδυναμία.

παρακαταθήκη ἡ, ἐνέχυρον.

τύμβος, ὁ, τάφος.

κλώψ, ωπός, ὁ, κλέπτης.

κλόπιμος, η, ον, κλεμμένος.

Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ.

ἀνέλπιστος, ον, ἀπροσδόκητος.

ἄστεγος, ον, μὴ ἔχων στέγην, οἰκίαν.

ἤπιος, ον, γλυκύς, πρᾶος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξένος, ον, Ἐπιθ. ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.—Οὐσιαστ., φίλος εἰς ξένον τόπον.

ἄφρων, ον, ἀνόητος, μωρός, μὴ κρατῶν τὰ πάθη του.

λίαν, Ἐπίρρ. παρὰ πολύ, σφόδρα.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Πολλάκις ἤπιος λόγος καὶ ἄφρονα ἄνδρα ἔθελξεν.—Μὴ τύμβον τεθαμμένου ἀνορύξῃς.—Αἱ φρενῶν ταραχαὶ παρέπλαγξαν καὶ σοφόν.—Ὁ πλοῦτος πολλάκις περιήγαγεν[1] εἰς ἀσθένειαν.—Θεμιστοκλέα, τὸν Ἀθηναῖον, ὁ πατὴρ ἀπεκήρυξε διὰ τὰς ἐν τῇ νεότητι ἁμαρτίας.—Θεὸς πάντα ἐν τῇ φύσει ἄριστα διατέταχεν.—Πλοῦτον ἔχων τὴν χεῖρα πενομένοις ὄρεξον.—Ἐὰν ἔχωμεν χρήματα, ἕξομεν[2] φίλους.—Οἱ πολέμιοι εἰς τὴν πόλιν πεφεύγασιν.—Ξένον σιγᾶν κρεῖττον (δηλ. ἐστιν), ἢ κεκραγέναι.—Ἔλπιζε τιμῶν τοὺς γονέας πράξειν καλῶς.—Λίαν φιλῶν σεαυτὸν οὐχ ἕξεις[3] φίλον.—Ὧν ὁ τρόπος ἐστὶν εὔτακτος, τούτοις καὶ ὁ βίος συντέτακται.—Οἱ πολέμιοι ἐδιώχθησαν.—Πολλὰ μὲν ἀνέλπιστα πράττεται, πολλὰ δὲ πέπρακται, πολλὰ δὲ πραχθήσεται.—Φύλαξο τοὺς ἀνθρώπους, οἳ γλῶτταν διπλῆν ἔχουσιν.—Ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι.—Μὴ δεξῇ κλοπαίαν ἀνδρῶν παρακαταθήκην· ἀμφότεροι κλῶπες, καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ κλέψας.—Πόνου μεταλλαχθέντος[3], οἱ πόνοι γλυκεῖς.—Ἡ πόλις ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεφλέγη.—Οἱ βάρβαροι καταπλαγέντες ἀπέφυγον.

Ἁπλοῦν.

Οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διωχθέντες κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν—Ὄντινων ὁ τρόπος εἶνε εὔτακτος, τούτων καὶ ὁ βίος εἶνε συντεταγμένος.—Οἱ ἐχθροὶ κατέκαυσαν τὴν πόλιν.—Οἱ βάρβαροι ἐτρόμαξαν τοὺς πολίτας.—Ἂν φροντίζῃς περὶ πολέμων καὶ πραγμάτων, θὰ ταράξῃς τὴν ζωήν σου.—Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπράχθησαν πολλὰ καὶ ὡραῖα πράγματα.—Θὰ προσέξω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἔχουσι γλῶσσαν διπλῆν.—Αἱ γυναῖκες, τρομάξασαι ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς (Παθ. Ἀόρ. β'. τοῦ καταπλήσσω), ἐφώναξαν (Ἐνεργ. Ἀόρ. β'. τοῦ κράζω).

§ 105. Γ'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ εἶνε γλωσσόφωνον (𝔊, τ, θ).

ά.) Ἁπλοῦς χαρακτὴρ 𝔊, τ, θ.

β'.) Μὴ ἁπλοῦς χαρ. εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρτ. ξ (σπανιώτερον σσ).

---

[1] Ἴδε § 88, Σημ. β'.—[2] Τὸ ἔχω λαμβάνει εἰς τὸν Μέλλ. δασεῖαν. Πρβλ. § 7, 10.
[3] Γενικὴ ἀπόλυτος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	Ἐνεργητικόν.	Μέσον.	Ἐνεργητικόν.	Μέσον.
Ἐνεστώς	πειθω	πειθομαι	φραζ-ω	φράζ-ομαι
Παρκ. ά.	πέ-πεικα (§ 100,5). ἔχω πεισα	πέ-πεισ-μαι (§ 7,4), ἔχω πεισθή	πέ-φρᾰκ-α	πέ-φρασ-μαι
Παρκ. β'.	πέ-ποιθα (§ 108,2). ἔχω πεποιθησιν			
Μέλλων	πείσω (§ 7, 6)	πείσομαι	φρά-σω	φρά-σομαι
Ἀόρ. ά.	ἔπεισα		ἔφρᾰ-σα	ἐ-φρα-σάμην

Παθητικόν.

Ἀόρ. ά.	ἐ-πείσ-θην (§ 7, 3)	[ἐ-φράσ-θην
Μέλλ. ά.	πεισ-θήσομαι	φρασ-θήσομαι]

Ῥηματικὰ ἐπίθετα· πεισ-τέον, φρασ-τέος, τέα, τέον.

Κλίσις τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακειμένου.

Ὁρ. Ε. 1	πέ-πεισ-μαι (§ 7, 4)	Προστακτική.	
2	πέ-πει-σαι (§ 7, 3)	πέ-πει-σο	Ἀπαρέμφατος.
3	πέ-πεισ-ται (§ 7, 6)	πε-πείσ-θω	πε-πεῖσ-θαι
Δ. 1	πε-πείσ-μεθον		
2	πέ-πεισ-θον (§ 99, 1, Σ. ά.	πέ-πεισ-θον	Μετοχή.
3	πέ-πεισ-θον [καὶ § 7, 3	πε-πείσ-θων	
Π. 1	πε-πείσ-μεθα		πε-πεισ-μένος, η, ον
2	πέ-πεισ-θε	πέ-πεισ-θε	
3	πε-πεισ-μένοι εἰσί(ν)	πε-πείσ-θωσαν ἢ πε-πείσ-θων	

Σημ. Τὸ σώζω ἔχει Μέσ. ἢ Παθ. Παρκ. σέσω-σμαι, ἀλλ' Ἀόρ. Παθ. ἐσώθην.

ΝΓ'. Γύμνασμα.

Πειθω, μετ' Αἰτ., πειθω, καταπειθω· Παρακμ. β'. (§ 108, 2) μετὰ Δοτικ., ἔχω πεποιθησιν, ἐμπιστεύομαι εἴς τινα.

ἁρπάζω.

μαλακιζω, κάμνω μαλθακόν.

πορίζω, παρέχω.

ὁριζω, προσδιοριζω.

σκεδάζω, διασκορπίζω.

σπανιζω, ἔχω ἔλλειψιν.

συναρμόζω.

φράζω, λέγω, ἐκφράζω.

στρέφω.

ἁμαρτάνω, ἁμαρτάνω, κάμνω σφάλμα, πταίω.

παύω, καταπαύω, τελειώνω· τινά τινος, ἀπαλλάττω τινὰ ἀπό τινος πράγματος· Μέσ. μετὰ Μετοχ., παύω ἐμαυτόν, παύω.

Ἀσία, ἡ.

εὐφροσύνη, ἡ, εὔθυμος διάθεσις.

πληγή, ἡ, κτύπημα.

Μιθριδάτης, ου, ὁ.

ἔρηβος, ου, ὁ, νεανίσκος.

ὄλβος, ὁ, πλοῦτος, εὐδαιμονία.

ἐγκώμιον, τό, ἔπαινος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δράκων, οντος, ὁ.	ἔτι, Ἐπίῤῥ., προσέτι	μετέπειτα, Ἐπίῤῥ. μετὰ
δίψος, ους, τό, δίψα.	πλέον· ἔτι δέ, προσέτι	ταῦτα.
ῥῖγος, ους, τό, κρύος.	δέ.	ἤν (ἀντὶ ἐάν), Σύνδ.
αὖθις, Ἐπίῤῥ. πάλιν.	ἤδη, Ἐπίῤῥ.	μεθ' Ὑποτακτ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Παῦσόν με, ὦ φίλε, πόνων, σκέδασον δὲ μερίμνας, στρέψον δ' αὖθις εἰς εὐφροσύνας.—Σπανιοῦσιν[1] οἱ τοῖς χρήμασιν οὐ χρῶνται.—Μιθριδάτης Ἀσίαν ἥρπακεν.—Λύγισαι πρὸ ἔργου.—Οἱ θεοὶ τοῖς θνητοῖς ὄλβον ἐπόρισαν.—Ὁ Θεὸς ἅπαντα συνήρμοκεν.—Ἤν οὐ κακῶς δικάσῃς, σὲ Θεὸς μετέπειτα δικάσει.—Τοὺς συνετοὺς ἄν[2] τις πείσειε τάχιστα εὖ λέγων.—Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασι τοῖς ἁμαρτάνουσιν ὥριστο ζημία, θάνατος.—Πλούτῳ πεποιθὼς ἄδικα μὴ πειρῶ ποιεῖν.—Ὑπὲρ σεαυτοῦ μὴ φράσῃς ἐγκώμια.—Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἔφηβοι εἰθίσθησαν[3] φέρειν λιμόν τε καὶ δίψος καὶ ῥῖγος, ἔτι δὲ πληγὰς καὶ πόνους ἄλλους.—Εἰ πολέμων φροντιεῖς[4], ὁ βίος σου ταραχθήσεται.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἀεὶ θαυμασθήσονται.—Πλούτῳ πολλοὶ ἐμαλακίσθησαν.

Ἁπλοῦν.

Αἱ φροντίδες διεσκορπίσθησαν ὑπὸ σοῦ.—Ἔλλειψιν θὰ ἔχῃ ἐκεῖνος, ὅστις δὲν μεταχειρίζεται τὰ χρήματά (του).—Εἷς τοὺς θνητοὺς ἀπενεμήθη ὑπὸ τῶν θεῶν εὐδαιμονία.—Ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ πᾶν συνηρμόσθη.—Οἱ νομήμονες (συνετοὶ) ταχέως ἤθελον καταπεισθῆ[4].—Ὁ Δράκων ὥρισεν εἰς πάντας τοὺς πταίοντας μίαν ποινήν, τὸν θάνατον.—Ὁ πλοῦτος πολλοὺς ἤδη κατέστησε μαλθακούς.—Τοὺς Ἀθηναίους θέλομεν πάντοτε θαυμάζῃ.—Οἱ Ἕλληνες συνήθιζον τοὺς νεανίσκους νὰ ὑποφέρωσι πάντας τοὺς κόπους.—Ὁ Σωκράτης ἐθαυμάζετο διὰ τὴν σοφίαν[5].—Δὲν εἶνε καλὸν νὰ ἐμπιστεύεταί τις εἰς τὸν πλοῦτον.—Ἡ ᾠδὴ διεσκόρπισε τὰς φροντίδας.

§ 106. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ χαρκτῆρος τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων.*

1. Ῥῆμα μετὰ χαρακτῆρος μὴ ἁπλοῦ κτ εἶνε τὸ τίκτ-ω (προελθὸν ἐκ τοῦ τι-τέκ-ω), γεννῶ (συνήθως ἐπὶ γυναικός), Μέλλ. τέξομαι, Ἐνεργ. Ἀορ. β'. ἔτεκον, Μρκ. β'. τέτοκα (§ 101, 1).

2. Τὰ ἐξῆς εἰς σσω (ττω) ἔχουσιν ἁπλοῦν χαρακτῆρα ὄχι

---

[1] § 82.— [2] Ἴδε Γύμνασμ. ΛΗ'., Σελ. 103, Συντακτ. κανόνα.— [3] Περὶ τῆς αὐξήσ. ἴδε § 86. 2.— [4] Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄ ν.— [5] Ἐπὶ μετὰ Δοτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐρανισκόφωνον, ἀλλὰ γλωσσόφωνον· ἁρμόττω (σπανιώτερον ἁρμόζω, συναρμόζω), Μέλ. -όσω· βλίττω (τρυγῶ, συλλέγω τὸ μέλι), Μέλλ. ἴσω· βράσσω (ταράσσω, βράζω)· ἐρέσσω (κωπηλατῶ), Μέλλ. έσω· πάσσω (πασπαλίζω), Μέλ. -ξω, Ἀόρ. Παθ. ἐπάσθην· πλάσσω (πλάθω), Μέλ. ἄσω· πτίσσω (στουμπίζω, ξεφλουδίζω), Μέλλ. ἴσω, καί τινα ποιητικά.

3. Τὰ ἐξῆς εἰς -ζω, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σημαίνουσι φωνὴν ἢ τόνον, ἔχουσιν ἁπλοῦν χαρακτῆρα ὄχι σ, ἀλλὰ οὐρανισκόφωνον. συνήθως γ· αἰάζω (λέγω αἴ), Μέλλ. αἰάξω· ἀλαλάζω (φωνάζω ἀλαλά, κυρ. ἐν πολέμῳ). γρῡ́ζω (φωνάζω γρύ), Μέλλ. γρύξω· κοίζω (φωνάζω ὡς τὸ χοιρίδιον), Μέλλ. κοίξω· κράζω, Ἀόρ. ἔκραγον. κρώζω (κράζω)· μαστίζω (μαστιγώνω)· ὀδάζω (δαγκάνω, τσούζω)· οἰμώζω (θρηνῶ), (Μέλλ. οἰμώξομαι)· ὀλολύζω (κραυγάζω ὑπὸ χαρᾶς ἢ λύπης)· ῥυστάζω (σύρω μὲ βίαν)· στάζω καὶ [σταλάζω]· στενάζω· στηρίζω· στίζω (κάμνω στίγματα), συρίζω (συχνότερον συρίττω, σφυρίζω), (Μέλλ. συρίξομαι)· σφάζω (συχνότερον σφάττω), (ἐσφάγην)· σφύζω (εὑρίσκομαι εἰς σφοδρὰν κίνησιν, κτυπῶ, ἐπὶ σφυγμοῦ)· τρίζω (τέτριγα)· φλύζω (ξεχειλίζω, ἀναβρύω)· καί τινα ἄλλα ποιητικά.

4. Τὰ ἐξῆς εἰς -ζω ἔχουσι ποτὲ μὲν τὸν ἕνα, ποτὲ δὲ τὸν ἄλλον ἁπλοῦν χαρακτῆρα· βαστάζω, Μέλλ. -άσω κλπ., Ἀόρ. ά. Παθ. [ἐβαστάχθην]· παίζω, Μέλλ. παιξοῦμαι καὶ παίξομαι, Ἀόρ. ἔπαισα, Παρακμ. Μέσ. ἢ Παθητ. πέπαισμαι, Ῥημ. ἐπίθ. παιστέος.

5. Τὰ ἐξῆς τρία εἰς -ζω ἔχουσιν ἁπλοῦν χαρακτῆρα γγ· κλάζω (ἠχῶ, φωνάζω), Πρκ. κέ-κλαγγ-α, Μέλλ. κλάγξω, Ἀόρ. ἔκλαγξα· πλάζω (ποιητ.) (πλανῶ), Μέλλ. πλάγξω κλπ., Ἀόρ. Παθ. ἐπλάγχθην· σαλπίζω (ἠχῶ μὲ τὴν σάλπιγγα), Μέλλ. -ίγξω κλ.

§ 107. *Ἔκτασις τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος.*

Ἀφωνόληκτά τινα ῥήματα μετὰ μονοσυλλάβου ῥίζης ἐκτείνουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν, δηλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ ᾰ (εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. καὶ Μελλ. β΄.) γίνεται η εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, οἷον· τήκω (λυώνω) (μεταβατ.), τήξω, Παρκ. β΄. τέτηκα (εἶμαι λυωμένος), Παθ. Ἀορ. β΄. ἐτάκην· σήπω (κάμνω νὰ σαπίσῃ), Παρκ. β΄. σέσηπα (εἶμαι σαπισμένος), Ἀόρ. β΄. Παθ. ἐσάπην· ἀλλὰ τὸ πλήττω ὡς ἁπλοῦν μὲν ἔχει η εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. καὶ Μέλλ. β΄. ἐπλήγην, πληγήσομαι, ὡς σύνθετον ὅμως ἔχει ᾰ, ἐξεπλάγην, κατεπλάγην.

Τὸ ι (εἰς τοὺς Ἀορ. β΄.) γίνεται ει εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, ἀλλ' εἰς τὸν Παρκ. β΄. οι, οἷον· λείπω (ἀφίνω), λείψω κλπ., Ἀόρ· β΄. ἔλιπον, Παρκ. β΄. λέλοιπα.

Τὸ ι (εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. καὶ Παθ. Μέλλ. β΄.) γίνεται ῑ εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, οἷον· ῥῑ́πτω (Προστ. ῥῖπτε), ἔῤῥῑψα (ῥῖψαι), ἐῤῥῑ́φην· πρβλ. τρίβω (§ 101).

Τὸ υ (εἰς τὸν Ἐνεργ. Ἀόρ. β΄.) γίνεται ευ εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, οἷον· φεύγω, Μέλλ. φεύξομαι, Παρκ. β΄. πέφευγα, Ἀόρ. β΄· ἔφυγον.

Τὸ ῡ (εἰς τὸν Ἀόρ, καὶ Παθ. Μέλλ. β΄.) γίνεται ῠ εἰς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, οἷον· ψῡ́χω (κάμνω νὰ κρυώσῃ) (Προστ. ψῦχε, ἔψυξα (ψῦξαι), ἔψῠγμαι, ἐψῠ́χθαι· ἐψῡ́χην.

§ 108. *Μετατροπὴ τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος.*

1. Μετατροπὴν (§ 100, 4) λαμβάνουσι τὰ πλεῖστα ἀφωνόληκτα ῥήματα τὰ ἔχοντα μονοσύλλαβον ῥίζαν καὶ ῥιζικὸν φωνῆεν ε, καὶ λοιπόν·

ά.) Εἰς τὸν Παθητ. Ἀόρ. καὶ Μέλλ. β΄. τὴν μετατροπὴν εἰς ᾰ΄, εἰς δὲ τὸν Ἐνεργ. β΄. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. τὴν μετατροπὴν εἰς ο·

στρέφ-ω	ἐ-στράφ-ην	ἔ-στροφ-α
τρέφ-ω	ἐ-τρᾰ́φ-ην	τέ-τροφ-α.

β΄.) Εἰς τὸν Παθ. β΄. Ἀόρ. καὶ Μέλ., τὸν ά. Ἐνεργ. Πρκ. καὶ Ὑπερσ.

κλέπ-τ-ω	ἐ-κλᾰ́π-ην	κέκ-κλοφ-α
τρέ-πω	ἐ-τρᾰ́π-ην	τέ-τροφ-α (ὡς ὁ Πρκ. β΄. τοῦ τρέφ-ω)
	ἐ-τραπ-όμην § 101.	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'.) Εἰς τὸν ά. Ἐνεργ. Παρακμ. καὶ Ὑπερσ.

λέγ-ω (συναθροίζω)	ἐ-λέγ-ην	εἴλοχα (ἐν συνθέσει)
πέμπ-ω	ἐ-πέμφ-θην	πέπομφα.

δ'.) Τὰ ἑξῆς τρία ἔχουσιν εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακ. καὶ Ὑπερσ. τὴν μετατροπὴν εἰς α.

στρέφ-ω	ἔ-στραμ-μαι
τρέπ-ω	τέ-τραμ-μαι
τρέφ-ω	τέ-θραμ-μαι.

Σημ. ά. Τὸ τρώγω ἔχει Μέλλ. τρώξομαι, Ἀόρ. β'. Ἐνεργ. ἔτραγον.

Σημ. β'. Ἐν τῷ Παθ. Ἀορ. β'. δὲν γίνεται εἰς τινα ῥήματα ἡ μετατροπὴ τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος α, οἷον· συλλέγ-ω, συνέ-λεγον, συνε-λέγην· φλέγω (καίω), ἐ-φλέγ-ην (Ἀττικ. ἐφλέχθην)· τὸ δὲ πλέκ-ω ἐπαμφοτερίζει, ἤγουν ἔχει ἐ-πλάκ-ην καὶ [ἐ-πλέκ-ην].

2. Ἡ δίφθογγος ει, ἥτις προῆλθεν ἐκ τοῦ ἐκταθέντος ῥιζικοῦ φωνήεντος ι (§ 107), μετατρέπεται εἰς τὸν Ἐνεργ. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. εἰς οι, οἷον·

λειπ-ω, Ἀόρ. β'. Ἐνεργ. ἔλιπον, Πρκ. β'. λέλοιπα·
πειθ-ω (καταπείθω, ῥίζα, πιθ), πέποιθα (ἔχω πεποιθησιν).

§ 109. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν δευτέρων χρόνων.

1. Οἱ δεύτεροι χρόνοι (§ 91, 3, Γ'.) διακρίνονται τῶν πρώτων χρόνων τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔχουσι χρονικὸν χαρακτῆρα, καὶ διὰ τοῦτο προσθέτουσιν εὐθὺς τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὸν ἁπλοῦν χαρακτῆρα τοῦ ῥήματος, οἷον· ἔ-λιπ-ον Ἀόρ. β'., ἀλλὰ ἐ-παίδευ σ-α Ἀόρ. ά., τοῦτο δὲ διότι, ἐξαιρουμένου τοῦ β'. Παρακμ. (ἴδε Ἀρ. 2), σχηματίζονται πάντες ἐκ τῆς ἀμεταβάτου ἁπλῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος, οἷον· λειπ-ω, ἔ-λιπ-ον· φεύγ-ω, ἔ-φυγ-ον· προσέτι δὲ καὶ διότι λαμβάνουσι μετατροπήν, οἷον· τρέπω, ἐτράπ-ην, ἀλλὰ ἐ-τρέφ-θην, ἴδε § 101.

2. Ὁ β'. Παρκμ. ἐκτείνει (πλὴν τῶν ἐν § 108 περιπτώσεων) τὸ βραχὺ φωνῆν τῆς ἁπλῆς ῥίζης, οἷον· τὸ α εἰς η (προηγουμένου δὲ ρ ἢ φωνήεντος εἰς ᾱ), οἷον·

[κρά-ζ-ω] § 106, 3	Ἐνεργ.	Ἀόρ. β'. ἔκρᾰγ-ον	Πρκ. β'.	κέ-κρᾰγ-α
τήκ-ω	Παθητ.	» ἐ-τᾰ́κ-ην	»	τέ τη-κ-α
φεύγ-ω	Ἐνεργ.	» ἔ-φῡγ-ον	»	πέ-φευγ-α.

3. Εἰς τοιαῦτα ῥήματα, καθ' ἃ ὁ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἢ δὲν διακρίνονται παντελῶς ἀπὸ τοῦ Παρατατ., ἢ διακρίνονται μόνον διὰ τῆς ποσότητος τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος, δὲν εἶνε μὲν εὔχρηστος ὁ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β΄., εὑρηται ὅμως πολλάκις ὁ Παθ. Ἀόρ. β΄., διότι οὗτος ἔχει κατάληξιν διάφορον τῆς τοῦ Παρατατ., οἷον·

γράφω, Πρτ. ἔγραφον, Ἀ. ά. ἔγραψα, Ἀ. β΄. λείπει, Ἀ. β΄. Παθ. ἐγράφην.

Β΄. Ῥήματα ὑγρόληκτα.

§ 110. *Σχηματισμὸς τῶν χρόνων.*

1. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα χαρακτῆρα ἔχουσιν ἓν τῶν ὑγρῶν συμφώνων λ, μ, ν, ρ. Ὀλίγα δὲ μόνον, οἷον τὸ μέν-ω καὶ νέμ-ω, ἐμφαίνουσιν εἰς τὸν ἐνεστῶτα τὴν ἁπλῆν ῥίζαν· τὰ δὲ λοιπὰ ἐπιτείνουσι τὴν ἁπλῆν ῥίζαν, προσλαμβάνοντα εἰς τὸν χαρακτῆρα λ, ν, ρ (§ 7, 12) τὸ ὡς σύμφωνον προφερόμενον ι (ι̯), ἤγουν·

ά.) Τὸ λ μετὰ τοῦ ι̯ γίνεται κατ' ἀφομοίωσιν λλ, οἷον·

σφάλ-ι̯ω=σφάλλ-ω.

β΄.) Εἰς τὸ νι̯ καὶ ρι̯ τὸ ι̯ μεταβαίνει ὡς σύμφωνον εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβήν, καὶ συνάπτεται μετὰ τοῦ ι καὶ ῠ γινόμενον ῑ καὶ ῡ· μετὰ δὲ τοῦ α καὶ ν γίνεται αι καὶ ει, οἷον·

κρινι̯ω=κρῑ́νω, συρι̯ω=σῡ́ρ-ω· φάνι̯ω=φαίν-ω κτενι̯ω=κτείν-ω.

Ἡ ἐπιτεταμένη ὅμως αὕτη ῥίζα διατηρεῖται μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν.

2. Εἰς τὰ μὴ ἔχοντα ἁπλοῦν χαρακτῆρα ὑγρόληκτα ῥήματα ἡ ἁπλῆ ῥίζα δὲν λαμβάνεται ἐκ τοῦ Ἀορ. β΄., ἀλλ' ἐκ τοῦ μέλλοντος, διότι ὀλίγα μόνον ῥήματα τῆς τάξεως ταύτης σχηματίζουσιν Ἐνεργ. καὶ Μέσ Ἀόρ. β΄.

3. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα ἀποβάλλουσιν εἰς τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Μέλλ., ἔτι δὲ τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. ά., τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα σ, διότι δὲν ἤρεσκεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ συνάφεια τῶν ὑγρῶν μετὰ τοῦ σ.

4. Ὁ μέλλων τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου προσθέτει εἰς τὴν ἁπλῆν ῥίζαν τὰς καταλήξεις -ῶ, -οῦμαι, προελθούσας κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῶν -έσω, -έσομαι, ἀποβαλλομένου τοῦ σ, οἷον·

νεμ-έ-σω, νεμ-έ-ω=νεμ-ῶ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ κλίσις δὲ τῶν καταλήξεων τούτων εἶνε παντελῶς ὁμοία πρὸς τὴν κλίσιν τῶν συνηρημένων εἰς -εω ἐν τῷ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἐνεστῶτι (§ 95). Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα δὲν ἔχουσι τετελεσμένον μέλλοντα.

5. Ὁ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. ά., πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀποβληθέντος σ, ἐκτείνει τὸ προηγούμενον ριζικὸν φωνῆεν, δηλ. τὸ ᾰ εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ῐ εἰς ῑ καὶ τὸ ῠ εἰς ῡ. Λοιπόν·

Α΄. τάξις μὲ ᾰ εἰς τὸν Μέλλοντα.

Ἐνέστ.	Μέλλ.	Ἀόρ.
σφάλλ-ω (ἀπατῶ)	σφᾰλ-ῶ	ἔ-σφηλ-α
καθαίρ-ω	καθᾰρ-ῶ	ἐ-κάθηρ-α
φαίν-ω (φανερώνω)	φᾰν-ῶ	ἔ-φην-α.

Β΄. τάξις μὲ ε εἰς τὸν Μέλλοντα.

μέν-ω	μεν-ῶ	ἔ-μειν-α
ἀγγέλλ-ω (ἀναγγέλλω)	ἀγγελ-ῶ	ἤγγειλ-α
νέμ-ω (μοιράζω)	νεμ-ῶ	ἔ-νειμ-α
κτείν-ω (φονεύω)	κτεν-ῶ	ἔ-κτειν-α
σπείρ-ω	σπερ-ῶ	ἔ-σπειρ-α

Γ΄. τάξις μὲ ῐ εἰς τὸν Μέλλοντα.

τίλλ-ω (μαδῶ)	τῐλ-ῶ	ἔ-τῐλ-α
κρίν-ω (χωρίζω, κρίνω)	κρῐν-ῶ	ἔ-κρῐν-α.

Δ΄. τάξις μὲ ῠ εἰς τὸν Μέλλοντα.

σῦρ-ω	σῠρ-ῶ	ἐ-σῦρα
ἀμῦν-ω (ἀπομακρύνω)	ἀμῠν-ῶ	ἤμῦν-α.

6. Ὁ Ἐνεργ. Παρκμ. ἔχει τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα κ, οἷον· ἔ-σφαλ-κα· εἰς δὲ τὰς ῥίζας τὰς ληγούσας εἰς ν, τὸ ν τοῦτο τρέπεται εἰς γ (§ 7, 5), οἷον· πέ-φαγ-κα τοῦ φαίν-ω, Μέλ. φαν-ῶ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἐκτὸς τοῦ παρακειμένου τούτου οἱ ἐπίλοιποι παρὰ μεταγενεστέροις μόνον ἀπαντῶσι. Ηρβλ. § 114, 2.

Σημ. Ἐκ τῶν εἰς -νω ῥημάτων παρ' Ἀττικοῖς εὕρηται ὁ Ἐνεργ. Πρκμ. μόνο τοῦ τείνω (τέτακα), ἀποτίνω (ἀποτέτικα), κρίνω (κέκρικα) καὶ κλίνω (κέκλικα).

7. Εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. τῶν εἰς -αίνω καὶ -ῡ́νω ῥημάτων διατηρεῖται τὸ ν πρὸ τοῦ σ εἰς τὸ β΄. Ἐνικ. Πρόσ. (πρβλ. § 7, Σημ. έ.), οἷον πέ-φαν-σαι, ἐ-πέ-φαν-σο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὤξυν-σαι, ὤξυν-σο· πρὸ τῶν καταλήξεων ὅμως τῶν ἀρχομένων ἀπὸ μ συνήθως μὲν τρέπεται εἰς σ, ἐνίοτε δὲ ἀφομοιοῦται μετὰ τοῦ μ, καὶ σπανίως μόνον ἀποβάλλεται, τὸ δὲ προηγούμενον φωνῆεν ἐκτείνεται·

φαίν-ω πέ-φασ-μαι οὕτως· ὑφαίν-ω, σημαίν-ω, ἡδύν-ω, λεπτύν-ω, θηλύν-ω, μολύν-ω, πικίν-ω, λυμαίν-ομαι, μιαίν-ω.	ὀξύν-ω ὤξυμ-μαι οὕτως· αἰσχύν-ω· τὸ ξηραίνω ἔχει ἐξήραμμαι καὶ ἐξήρασμαι.	τραχύν-ω τε-τράχυ-μαι ἔτι δὲ τετράχυσ-μαι καὶ τετράχυμ-μαι.

8. Αἱ μονοσύλλαβοι ῥίζαι μετὰ ῥιζικοῦ φωνήεντος ε ἔχουσιν εἰς μὲν τὸν Ἐνεργ. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. ά., τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ., τὸν Παθ. Ἀόρ. καὶ Μέλλ. ά. καὶ πάντας τοὺς Ἀορ. β'., τὴν μετατροπὴν εἰς ᾰ· εἰς δὲ τὸν β'. Ἐνεργ. Παρακ, τὸν ὁποῖον ὅμως ὀλίγα μόνον ῥήματα σχηματίζουσι, τὴν μετατροπὴν εἰς ο· τὰ δὲ ἔχοντα ῥιζικὸν φωνῆεν α ἐκτείνουσι τοῦτο εἰς η.

φθείρ-ω, ἔ-φθορ-κα, ἔ φθαρ-μαι, ἐ-φθάρ-ην, ἔ-φθορ-α ποιητ.
κτείν-ω (ἴδε § 114, 4) ἔ-κτον-α
στέλλω, ἔ-σταλ-κα, ἔ-σταλ-μαι, ἐ-στάλ-ην
φαίν-ω (φανερώ·ω) πέ-φην-α (εἶμαι φανερωμένος).

§ 111. *Παραδείγματα τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων.*

Ἀγγέλλ-ω (ἀναγγέλλω). *Ἐνεργητικόν.*

Ἐνεστ. ἀγγέλλ-ω, Παρε. ά. ἤγγελ-κα, Παρε. β'. ἔφθορ-α τοῦ φθείρ-ω.

Μέλ. Ὁρ.	Ἑ. 1	ἀγγελ-ῶ	Εὐκτ. ἀγγελοίμι	ἢ	ἀγγελοίην
	2	ἀγγελ-εῖς	» ἀγγελοῖς	»	ἀγγελοίης
	3	ἀγγελ-εῖ	» ἀγγελοῖ	»	ἀγγελοίη
	Δ. 2	ἀγγελ-εῖτον	» ἀγγελοίτον	»	ἀγγελοίητον
	3	ἀγγελ-εῖτον	» ἀγγελοίτην	»	ἀγγελοιήτην
	Π. 1	ἀγγελ-οῦμεν	» ἀγγελοῖμεν	»	ἀγγελοίημεν
	2	ἀγγελ-εῖτε	» ἀγγελοῖτε	»	ἀγγελοίητε
	3	ἀγγελ-οῦσι(ν)	» ἀγγελοῖεν	»	ἀγγελοίεν
		Ἀπαρ. ἀγγελεῖν	Μετ. ἀγγελῶν, οῦσα, οῦν.		

Ἀόρ. ά.	ἤγγειλ-α, ἀγγείλω, ἀγγείλαιμι, ἄγγειλον, ἀγγείλαι, ἀγγείλας
Ἀόρ. β'.	[Ὁρ. ἤγγελ-ον, Ὑπ. ἀγγέλω, Εὐκτ. ἀγγέλοιμι, Προστ. ἄγγελε, Ἀπαρ. ἀγγελεῖν, Μετ. ἀγγελών, οῦσα, όν].

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μέσον.				
Ἐνεστώς	ἀγγέλλ-ομαι, ἀγγέλλωμαι, ἀγγελλ-ομην, ἀγγέλλου κτλ.			
Προκ. Ὁρ.	Ἑ. 1	ἤγγελ-μαι	Ὑποτακτική.	ἤγγελ-θε
	2	ἤγγελ-σκα	ἀγγελ-μένος ὦ κλπ.	ἀγγελ-θωσαν ἤ ἀγγελ-θωσ
	3	ἤγγελ-ται	Εὐκτική.	
	Δ. 1	ἠγγέλ-μεθον	ἀγγελ-μένος εἴην κλ.	Ἀπαρέμφατος.
	2	ἤγγελ-θον (§ 99, Σ. ά.)	Προστακτική.	ἤγγελ-θαι
	3	ἤγγελ-θον	ἤγγελ-σο	
	Π. 1	ἠγγέλ-μεθα	ἤγγελ-θω	Μετοχή.
	2	ἤγγελ-θε	ἤγγελ-θον	
	3	ἠγγελ-μένοι εἰσ (ν)	ἠγγέλ-θων	ἠγγελ-μένος
Ὑπ. Ὁρ.	ἠγγέλ-μην, -σο, -το, -μεθον, -θον, -θην, μεθα, -θε, ἠγγελμένοι ἦσα			
Μέλ. Ὁρ.	Ἑ. 1	ἀγγελ-οῦμαι	Εὐκ. ἀγγελ-οιμην	
	2	ἀγγελ-εῖ	ἀγγελ-οιο	Ἀπαρέμφατος.
	3	ἀγγελ-εῖται	ἀγγελ-οιτο	
	Δ. 1	ἀγγελ-ούμεθον	ἀγγελ-οίμεθον	ἀγγελ-εισθαι
	2	ἀγγελ-εῖσθον	ἀγγελ οισθην	
	3	ἀγγελ-εῖσθον	ἀγγελ-οισθην	Μετοχή.
	Π. 1	ἀγγελ-ούμεθα	ἀγγελ-οιμεθα	ἀγγελ-ούμενος
	3	ἀγγελ-εῖσθε	ἀγγελ-οισθε	
	2	ἀγγελ-οῦνται	ἀγγελ-οιντο	
Ἀόρ. ά. Ἀόρ. β'.	ἠγγειλ-άμην, Ὑποτ. ἀγγείλωμαι κτλ. [Ὁρ. ἠγγελ-όμην, Ὑποτ. ἀγγέλ-ωμαι, Εὐκτ. ἀγγελ-οίμην, Προστ. ἀγγελ-οῦ, Ἀπ. ἀγγελ-έσθαι, Μετ. ἀγγελ-όμενος].			
Παθητικόν.				
Ἀόρ. ά. ἠγγέλ-θην, Μέλλ. ά. ἀγγελ-θήσομαι, Ἀόρ. β'. ἀγγέλ-ην (με. γ.) [Μέλλ. β'. ἀγγελ-ήσομαι].				
Ῥηματικόν ἐπίθετον· ἀγγελ-τέος, τέα, τέον.				

§ 112. *Συντομώτερα παραδείγματα κατὰ τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν τοῦ μέλλοντος τεταγμένα.*

ά.) Μὲ ἀ εἰς τὸν μέλλοντα· φαίν-ω (φανερώνω), Μέλλ. Ἐνεργ. φᾰν-ῶ, Μέλλ. Μέσ. φαν-οῦμαι (θα φανῶ). Ἐνεργ. β'. Παρκμ. πέ-φην-α (φαίνομαι, εἶμαι φανερος), Ἀορ. Ἐνεργ. ά. ἔ-φην-α, Μέσ. Ἀόρ. ά. ἐ-φην-άμην, πεζογραφ. ἀπεφηναμην (γνώμην, ἐξεφράσθην), Ἀόρ. ά. Παθ. ἐφαν-θην (ἐδείχθην),

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀόρ. β'. ἐφάν-ην (ἐφάνην, ἐφανερώθην)· ξηραίν-ω, ξηραν-ῶ, ἐξήρα-α (§ 114, 1).

Κλίσις τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ.

Ἐνικ.	1	πέ-φασ-μαι (§ 110, 7)	ἐ-ξήραμ-μαι (§ 110, 7)
	2	πέ-φαν-σαι	ἐ-ξήραν-σαι
	3	πέ-φαν-ται	ἐ-ξήραν-ται
Δυϊκ.	1	πε-φάσ-μεθον	ἐ-ξηράμ-μεθον
	2	πέ-φαν-θον (§ 99, Σημ. ά.)	ἐ-ξήραν-θον (§ 99, Σημ. ά.)
	3	πέ-φαν-θον	ἐ-ξήραν-θον
Πληθ.	1	πε-φάσ-μεθα	ἐ-ξηράμ-μεθα
	2	πέ-φαν-θε	ἐ-ξήραν-θε
	3	πε-φασ-μένοι εἰσί(ν)	ἐ-ξηραμ-μένοι εἰσί(ν)
Προστ. Ἐ.	2	(πέ-φαν-σο)	(ἐ-ξήραν-σο)
	3	πε-φάν-θω	ἐ-ξηράν-θω
Δυϊκ.	2	πέ-φαν-θον	ἐ-ξήραν-θον
	3	πε-φάν-θων	ἐ-ξηράν-θων
Πληθ.	2	πέ-φαν-θε	ἐ-ξήραν-θε
	3	πε-φάν-θωσαν ἢ πε-φάν-θων	ἐ-ξηράν-θωσαν ἢ ἐ-ξηράν-θων
Απαρέμ.		πε-φάν-θαι	ἐ ξηράν-θαι
Μετοχή.		πε-φασ-μένος	ἐ-ξηραμ-μένος

§ 115. β'.) *Μὲ ε εἰς τὸν μέλλοντα.*

ἱμείρ-ω (Ἰων. καὶ Ποιητ., ἐπιθυμῶ) καὶ στέλλ-ω.

	Ἐνεργητικόν.	*Μέσον.*	*Ἐνεργητικόν.*	*Μέσον.*
Ἐνεστώς	ἱμείρ-ω	ἱμειρ-ομαι	στέλλ-ω	στέλλ-ομαι
Παρκ. ά.	[ἵμερ-κα]	[ἵμερ-μαι]	ἔ-σταλ-κα	ἔ-σταλ-μαι
Παρκ. β'.			ἔ-φθορ-α τοῦ φθείρω, ἔχω φθείρη	
Μέλλων	ἱμερ-ῶ	ἱμερ-οῦμαι	στελ-ῶ	στελ-οῦμαι
Ἀόρ. ά.	ἵμειρ-α	ἱμειρ-άμην	ἔ-στειλ-α	ἐ-στειλ-άμην
		Παθητικόν.		
Ἀόρ. ά.	ἱμέρ-θην		ἐ-στάλ-θην Ἀόρ. β'. ἐ-στάλ-ην	
Μέλλ. ά.	ἱμερ-θήσομαι		σταλ-θήσομαι Μέλ. β'. στἄλ-ήσομαι	

Ῥημ. ἐπίθ. ἱμερ-τός, ή, όν, ἱμερ-τέος, τέα, τέον, σταλ-τός, σταλ-τέος.

Ὁ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. κλίνεται κατὰ τὸ ἤγγελμαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'.) Με ι και υ εἰς τὸν μέλλοντα.

ἀ. τίλλ-ω, σύ́ρ-ω, μολύ́ν-ω.

Ἐνεστώς	τίλλ-ω	σύ́ρ-ω	μολύ́ν-ω
	τίλλ-ομαι	σύ́ρ-ομαι	μολύ́ν-ομαι
Παρακείμεν.	τέ-τιλ-κα	σέ-συρ-κα	(με-μόλυγ-κα)
	τέ-τιλ-μαι	σέ-συρ-μαι	με-μόλυσ-μαι
Μέλλων	τιλ-ῶ	σῦρ-ῶ	μολῦν-ῶ
	τιλ-οῦμαι	σῦρ-οῦμαι	μολῦν-οῦμαι
Ἀόριστος ἀ.	ἔ-τιλ-α	ἔ-σῦρ-α	ἐ-μόλῦν-α
	ἐ-τιλ-άμην	ἐ-σῦρ-άμην	ἐ-μολῦν-άμην
Ἀόρ. ἀ. Παθ.	ἐ-τίλ-θην	ἐ-σύρ-θην	ἐ-μολύν-θην
Μέλ. ἀ. Παθ.	τιλ-θήσομαι	συρ-θήσομαι	μολυν-θήσομαι
Παθ. Ἀόρ. β'. Μέλ. β'.	[ἐ-σύ́ρ-ην, συρ-ήσομαι]		

Ῥημ. ἐπίθ. τιλ-τός, τιλ-τέος, συρ-τός, συρ-τέος, μολυν-τός, μολυν-τέος.

Σημ. ἀ. Ὁ Μέσ. ἢ Παθ. Παρκμ. τέ-τιλ-μαι, σέ-συρ-μαι κλίνεται κατὰ τὸ ἤγγελ-μαι· τὸ με-μόλυσ-μαι κατὰ τὸ πέφασ-μαι καὶ τὸ ἤσχυμ-μαι (τοῦ αἰσχύνω, ἐντροπιάζω) κατὰ τό ἐ-ξήραμ-μαι.

β'. κλῑ́ν-ω, πλῡ́ν-ω, ἐν οἷς ἐκπίπτει τὸ ν (§ 114, 3).

	Ἐνεργητικόν.	Μέσον.	Ἐνεργητικόν.	Μέσον.
Ἐνεστώς	κλῑ́ν-ω	κλῑ́ν-ομαι	πλῡ́ν-ω	πλῡ́ν-ομαι
Παρακ.	κέ-κλῑ-κα	κέ-κλῑμ-αι	πέ-πλῡ-κα	πέ-πλῦμαι
Μέλλων	κλῑ́ν-ῶ	κλῑν-οῦμαι	πλῦν-ῶ	πλῦν-οῦμαι
Ἀόρ. ἀ.	ἔ-κλῑν-α	ἐ-κλῑν-άμην	ἔ-πλῦ-α	ἐ-πλῦν-άμην
		Παθητικόν.		
Ἀόρ. ἀ.	ἐ-κλῑ́-θην	Μέλλ. ἀ. κλῑ-θήσομαι	ἐ-πλῡ́-θην,	πλῡ-θήσομαι
Ἀόρ. β'.	ἐ-κλῑ́ν-ην	» β'. κλῑν-ήσομαι		

Ῥημ. ἐπίθετα· κλι-τός, ή, όν, κλι-τέος, τέα, τέον, πλυ-τός, πλυ-τέος.

Σημ. β'. Ὁ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. κέ-κλῑ-μαι καὶ πέ-πλῡ-μαι κλίνεται κατὰ τὸ βε-βούλευ-μαι· ἔχομεν δὲ Ἀπαρέμφ. κε-κλῑ́σθαι.—Τὸ δὲ τείνω (τεντώνω) ἔχει (§ 114, 4) Ἐνεργ. Παρακμ. τέτακα, Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. τέταμαι καὶ Παθ. Ἀόρ. ἐτάθην, (Ῥίζ, ΤΑ-ω).

§ 114. Παρατηρήσεις.

1. Ἐκ τῶν εἰς -αίνω ῥημάτων λαμβάνουσιν εἰς τὸν Ἀόρ. ἔχι ἡ ἀλλὰ ᾱ τὰ ἑξῆς ῥήματα· ἰσχναίνω (κάμνω ἰσχνόν),

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(ἴσχνᾶνα, ἰσχνᾶναι)· κερδαίνω (κερδίζω), (ἐκέρδᾱνα, κερδᾶναι)· κοιλαίνω (κάμνω κοῖλον), (ἐκοίλᾱνα, κοιλᾶναι)· λευκαίνω (κάμνω ἄσπρον)· ὀργαίνω (κάμνω τινὰ νὰ θυμώσῃ)· πεπαίνω (κάμνω ὥριμον)· προσέτι δὲ πάντα τὰ εἰς -ραίνω, οἷον· περαίνω, Μέλλ. περανῶ, Ἀόρ. ἐπέρᾱνα, Ἀπαρ. περᾶναι (ἐκτὸς τοῦ τετραίνω, τρυπῶ, ἐτέτρηνα, τετρῆναι)· καὶ πάντα τὰ εἰς -παίνω, οἷον· πιαίνω (παχύνω), ἐπίᾱνα, πιᾶναι. — Τὰ δὲ ῥήματα σημαίνω καὶ καθαίρω (καθαρίζω) ἔχουσι παρὰ μὲν τοῖς δοκίμοις σημῆναι καὶ καθῆραι, παρὰ δὲ τοῖς Μεταγεν. καὶ σημᾶναι καὶ καθᾶραι. Ἐνταῦθα προσέτι ἀνήκουσι καὶ τὰ· αἴρω (σηκώνω) καὶ ἅλλομαι (πηδῶ)· λοιπόν· ἦρα, ἄραι, ἠλάμην, ἅλασθαι (ὄχι ἦραι, ἠλασθαι).

2. Τὸν εἰς -γκα (§ 110, 6) τύπον τοῦ Ἐνεργ. Παρακ. ἀπέφευγον οἱ δόκιμοι συγγραφεῖς, εἴτε ἀποβάλλοντες τὸ ν, οἷον· κέκρικα, κέκλικα, τοῦ κρίνω, κλίνω (§ 110, Σημ.), εἴτε μεταχειριζόμενοι τὸν τύπον τοῦ β'. Παρακμ. εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἀ. Παρκ., οἷον· ἀπέκτονα τοῦ κτείνω, εἴτε καὶ σχηματίζοντες τὸν ἀ. Παρκ. ἐκ νέου θέματος, π. χ. εἰς τὸ μένω καὶ νέμω Παρακμ. μεμένηκα, νενέμηκα ἐκ τῶν μενε-, νεμε-.

3. Τὰ ἑξῆς τρία ῥήματα, ἔχοντα χαρακτῆρα ν, ἀποβάλλουσι τὸ ν ὄχι μόνον εἰς τὸν Ἐνεργ. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ., ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ. καὶ Ὑπερσ. καὶ εἰς τὸν Παθ. Ἀόρ. ά.

κρῑ́νω	κέκρικα	κέκριμαι	γ'. Πληθ.	κέκρινται	ἐκρῐ́θην
κλῑ́νω	κέκλικα	κέκλιμαι	»	κέκλινται	ἐκλῐ́θην
πλῡ́νω	[πέπλῡκα]	πέπλῡμαι		πέπλυνται	ἐπλῡ́θην.

4. Περὶ τοῦ τείνω (τεντώνω) ἴδε § 113, Σημ. β'.

Σημ. Τοῦ κτείνω (φονεύω) οἱ τύποι ἔκτᾰκα (καὶ ἔκταγκα), ἔκτᾰμαι (ἐκτάνθην) παρὰ μεταγενεστέροις πρώτων εὑρίσκονται. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ μετεχειρίζοντο ὡς Παρακμ. β'. τὸ ἔκτονα (ἴδε Ἀρ. 2) καὶ ἀντὶ ἔκταμαι καὶ ἐκτάνθην ἔλεγον τέθνηκα καὶ ἀπέθανον εἰς Παθ. σημασίαν συντάσσοντες μετὰ τῆς ὑπὸ καὶ Γεν. ἢ μετὰ Δοτ. ἄνευ προθέσεως· οὕτω καὶ ἀνήρημαι, ἀνῃρέθην.

5. Οἱ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β'. εἶνε σπάνιοι εἰς τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα, οἷον· ἔβᾰλον, ἐβᾰλόμην, ἔκᾰνον (κατέκᾰνον), ἔπταρον, τοῦ βάλλω, καίνω, πταίρω

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(πτάρνυμαι)· ἐκτὸς δὲ τούτων εἴς τινα ἀνώμαλα ῥήματα. Εἰς δὲ τὰ παθητικὰ σχηματίζουσιν Ἀόριστ. 6′. τὰ μονοσύλλαβον ῥίζαν ἔχοντα· δέρω, φθείρω, σπείρω, στέλλω, σφάλλω, κλίνω, οἷον· ἐδάρην, ἐφθάρην, ἐσπάρην, ἐστάλην, ἐσφάλην, ἐκλίνην.

ΝΔ′. Γύμνασμα.

Ἀποστέλλω.
ἐξοκέλλω, ἀπωθῶ ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ (κυρ. ἐπὶ πλοίου), ἀποπλανῶ).
μεταβάλλω.
σφάλλω, κάμνω νά πέσῃ τι.
περιστέλλω, περιενδύω.
δυσχεραίνω. μετὰ Δοτ., ἀγαναικτῶ, ὀργίζομαι (ἴδε § 114, 1).
ἀποκτείνω, φονεύω.
φαίνω, φανερόω· τὸ Μέσ. μετ' Ἀορ. 6′. Παθ. καὶ Μέλλ. 6′. Παθ. καὶ Παρακ. 6′. ἴδε § 110, 8, φαίνομαι, ἐμφανίζομαι, ἴδε § 112.
ἐκφαίνω, φανερώνω. γνωστοποιῶ.
κερδαίνω, κερδίζω, ὠφελοῦμαι (ἴδε § 114, 1).
μιαίνω, μολύνω, κηλιδόνω (ἴδε § 114, 1).
πεπαίνω. κάμνω ὥριμον· πρακύνω (ἴδε § 114, 1).
καθαίρω (τινά τινος), καθαρίζω (τινὰ ἀπό τινος).
οἰκτείρω, εὐσπλαγχνίζομαι.
διαφθείρω, καταστρέφω, ἐρημώνω.
σπείρω.
νοέω, διανοοῦμαι.
ἀγρός, ὁ.
Ἀθῆναι, αἱ.
ναυαγός, ὁ.
πεδίον, τό, πεδιάς.
αὔξησις, εως, ἡ.
Θησεύς, έως, ὁ.
Τροιζήν, ῆνος, ἡ.
κρυπτός, ή, όν, κρυμμένος, μυστικώς· τὸ κρυπτόν, μυστικόν.
ἀδύνατος, ον.
ἀσώματος, ον, ἄνευ σώματος.
παραδόξως, Ἐπίρρ., ἀπροσδοκήτως.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Κρῖναι φίλους οὐ ῥᾴδιον.—Ἡ ἀδολεσχία πολοὺς ἤδη διέφθειρεν.—Ὁ πλοῦτος πολλάκις ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον εἰς ἕτερον ἦθος—Ὁ ἄγγελος ἀνήγγειλε τὴν νίκην.—Οἱ πολέμιοι τὴν χώραν διέφθειρκν.—Ναυαγοὺς οἰκτειρον, ἐπεὶ πλοῦς ἐστιν ἄδηλος.—Ἢν ἀποκτείνῃς ἐχθρόν σου, χεῖρα μιανεῖς.—Ἀγροὺς σπερῶ· ὁ δὲ Θεὸς αὔξησιν παρέξει.—Τὰ κρυπτὰ μὴ ἐκφήνῃς φίλου.—Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον.—Ἡ τύχη πολλάκις τοὺς μέγα φρονοῦντας παρκδόξως ἔσφηλεν.—Οἱ Πέρσαι πολλὰς ναῦς εἰς Ἑλλάδα ἀπεστάλκεσαν.—Θεὸν νοῆσαι μὲν χαλεπόν, φράσαι δὲ ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀσώματον σώματι σημῆναι ἀδύνατον.—Τὴν ψυχὴν καλοῖς νοήμασι περίστειλον.—Ὁ τοῦ πατρὸς κῆπος καλοῖς ῥόδοις τέθη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λεν*.—Οἱ πολέμιοι τὰ πεδία διαφθεροῦσιν.—Οἱ σοφισταὶ ἐκ τῆς σοφί
πολλὰ ἐκέρδᾶναν.—Ἐκάθηρε Θησεὺς τῶν κακούργων τὴν ὁδὸν τὴν ε
Ἀθήνας ἐκ Τροιζῆνος.—Καλόν ἐστι τὴν ὀργὴν πεπᾶναι.—Μὴ δυσχερα
γῆς τοῖς ἀγαθοῖς.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Ἡ ἐκ Τροιζῆνος εἰς τὰς Ἀθήνας ὁδὸς ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τῶν κακούργω
ὑπὸ [τοῦ] Θησέως.—Ὑπὸ τῶν Περσῶν εἶχον ἀποσταλῆ εἰς τὴν Ἑλλάδ
πολλὰ πλοῖα.—Πολλοὶ μεγαλορρονοῦντες κατερρίφθησαν (Ἀόρ. β΄.) ὑπ
τῆς τύχης.—Πολλοὶ κατετράφησαν ὑπὸ τῆς φλυαρίας.—Ἡ νίκη ἀνηγ
γέλθη ὑπὸ τοῦ ἀγγελιαφόρου.—Ἡ χώρα ἠρημώθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Ο
καλοὶ ἄνθρωποι θὰ εὐσπλαχνισθῶσι τοὺς πτωχούς.—Οἱ καλοὶ ἄνθρωπο
καλοὺς θὰ ἐκλέξωσι φίλους.—Ἐκ τῆς σοφίας πολλὰ κέρδη ἔχεις κερδίσ
(§ 114, 2).—Ὁ φίλος δὲν θὰ φανερώσῃ τὰ μυστικὰ τοῦ φίλου.—Οἱ μὲ
πολῖται ἔσπειραν τοὺς ἀγροὺς, οἱ δὲ ἐχθροὶ τοὺς ἠρήμωσαν.—Ταχέως
κακὸν θέλει φανερωθῆ.—Αἱ πεδιάδες θέλουσι καταστραφῆ (Ἠθ. Μέλλ. β΄
ταχέως ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

ΝΕ΄. Γύμνασμα.

Ἐντέλλω (ποιητ.) καὶ ἐντέλλομαι, παραγγέλλω.

αἰσχύνω, ἐντροπιάζω· Μέσ. μετὰ Παθ. Ἀορ. ἀ. ἐντρέπομαι.

ἀμύνω, ἀπομακρύνω· Μέσ. ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἐκδικοῦμαι.

ἀποφαίνω, φανερώνω, ἀποδεικνύω, Μέσ., φανερώνω ἢ ἐκφράζω τι ἐμαυτοῦ.

βασκαίνω, φθονῶ, συκοφαντῶ.

παρατείνω, ἐκτείνω, τεντώνω (§ 114, Σημ. δ΄.).

παροξύνω.

περαίνω, (§ 114, 1), τελειώνω.

αἴρω (§ 114, 1), σηκώνω· αἴρομαί τι, σηκώνω τι ἐπάνω μου.

διασπείρω, διασκορπίζω, διαδίδω.

ἐμπτύω, μετὰ Δοτικ., πτύω εἴς τινα.

ὁμιλέω, μετὰ Δοτικ., συναναστρέφομαι.

πλήττω, κτυπῶ, πληγώνω.

σπουδάζω, ἀσχολοῦμαι σπουδαίως, πράττω μετὰ ζήλου, δραστηριότητος.

ἧττα, ἡ, τὸ νὰ νικηθῇ τις.

πολιορκία, ἡ.

Μεθώνη, ἡ, πόλις τῆ Μακεδονίας.

τιθήνη, ἡ, τροφός.

ἀθλητής, οῦ, ὁ, ἀγωνιστής, παλαιστής.

ταῦρος, ὁ, ἀρσεν. βοῦς ταυρί.

Φίλιππος, ὁ.

παιδίον, ὑποκορ. τοῦ παῖς, μικρὸν παιδίον.

στάδιον, τό, διάστημα 125 βημάτων· 2) τὸ μέρος ἔνθα ἔτρεχον.

Κρότων, ωνος, ἡ.

Μίλων, ωνος, ὁ.

τέλος, ους, τό· εἰς τέλος, ἐπὶ τέλους.

---

* Τὸ τέθηλα ἔχει σημασ. Ἐνεστ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄρασις, εως, ἡ.	οὔποτε, Ἐπίῤῥ. οὐδέ-	(κατόπιν ἀρκτ. χρόνου μετὰ Ὑποτ., κατόπιν ἱστορικοῦ μετὰ Εὐκτ.).
τόξευμα, τό· τὸ ἐκτοξευθὲν βέλος.	ποτε.	
κοινός, ή, όν.	ταχέως, Ἐπίῤῥ.	
	ὡς, Σύνδ. ὅτι, ἵνα	

Ἀ ρ χ α ί ὸ ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὴν μάχην παρωξύνθησαν.—Φίλιππος ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Μεθώνης εἰς τὸν ὀφθαλμὸν πληγεὶς τοξεύματι διεφθάρη[1] τὴν ὅρασιν.—Σοφίας καρπὸς οὔποτε φθαρήσεται.—Αἰσχυνθείην ἄν[2], εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων τῆς ἐμαυτοῦ δόξης, ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας.—Μίλων, ὁ ἐκ Κρότωνος ἀθλητής, ταῦρον ἀράμενος ἔφερε διὰ τοῦ σταδίου μέσου.—Εἰς τὴν πόλιν διέσπαρτο λόγος τοὺς πολεμίους ἡττηθῆναι.—Οἱ πολῖται τοὺς πολεμίους περὶ τῆς ἥττης ἀμυνοῦνται.—Εἰ σπουδάζετε, πάντα ταχέως περανθήσεται[3].—Εὔβοια μακρὰ παρατέταται.—Κακὰ ἔργα εἰς τέλος ἐξεφάνη[4].—Ὁ στρατηγὸς τοῖς στρατιώταις ἐνετείλατο ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὁρμῆσαι.—Λί τιθῆναι ἐμπτύουσι τοῖς παιδίοις, ὡς μὴ βασκανθῶσιν.—Οἱ πολέμιοι διεσπάρησαν.—Ὀλόφυραι τοὺς πέντητας.—Ὁ κριτὴς τὴν γνώμην ἀπερήνατο.—Ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ὁμιλῶν μάλιστ' ἂν[5] εὐφρανθείης.

Ἁ π λ ο ῦ ν.

Ὁ στρατηγὸς παρώξυνε τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν μάχην.—Οἱ κακοὶ οὐδέποτε θὰ καταστρέψωσι τὸν καρπὸν τῆς σοφίας.—Οἱ ἐχθροὶ ἔχουσι διασπείρη τὴν φήμην ὅτι (Ἀπαρέμφ. μετ' Αἰτιατ.) ὁ στρατὸς ἡμῶν ἐνικήθη.—Οἱ πολῖται ἐξεδικήθησαν τοὺς ἐχθροὺς διὰ τὴν ἧτταν.—*Ἂν ἔχετε ζῆλον, πάντα ταχέως θὰ τελειώσετε.—Οἱ διασκορπισθέντες ἐχθροὶ εἶχον φανερωθῆ πάλιν (Ὑπερσ. Β'.).—Μετὰ καλῶν ἀνθρώπων συναναστρεφόμενος θὰ εὐφρανθῇς πολύ.—Καλὸς πολίτης οὐδέποτε θὰ ὀργνῆ ὅτι φροντίζει (Μετοχ.) περὶ τῆς δόξης του μᾶλλον ἢ περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας.—*Ἂν ἐσυμπάθησες τοὺς δυστυχεῖς (Μετοχ. Ἀόρ. Μέσ.), καὶ ὅταν δυστυχήσῃς (Μετοχ.), θὰ τύχῃς συμπαθείας.—Διὰ τὴν νίκην πάντες οἱ πολῖται ἐχάρησαν.—Ἡ πόλις ἔχει καταστραφῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

§ 115. Ἰδιαίτεραι ἀνωμαλίαι εἰς τὸν σχηματισμὸν ῥημάτων τινῶν φωνηεντολήκτων καὶ συμφωνολήκτων.

1. Πολλὰ ῥήματα ἐνεργητικὰ σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα κατὰ τὸν τύπον τῶν μέσων, οἷον·

---

[1] Ἀπώλεσε. — [2] Ἴδε Γύμνασμ. ΛΗ'. Συντακτ. καν. — [3] Ἀττικ. Συνταξ.
[4] Ἀόρ. μὲ σημ. Ἐνεστ., ἴδε Συντακτ.— [5] Ἴδε Γύμνασμ. ΛΗ'. Συντακτ. καν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκούω, Μέλλ. ἀκούσομαι, Ἀόρ. ἤκουσα·

ἀπαν-άω (ἀπαντῶ), Μέλλ. ἀπαντήσομαι. Ἀόρ. ἀπήντησα·

ἀπολαύω (ἀπολαμβάνω), Μέλλ. ἀπολαύσομαι, Ἀόρ. ἀπέλαυσα κλπ. Ἴδε § 143. 6'.

2. Τὰ ἐφεξῆς εἰς **αέω** ἢ **ἄω** καὶ **έω** ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα προῆλθε κατ' ἀρχὰς ἐκ τοῦ **αυ** καὶ **ευ** (αF, εF), λαμβάνουσι πάλιν τὸ **υ** εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων·

καίω (Ἀττ. καΐω, ἄνευ συναιρέσεως), καύσω, ἔκαυσα, κέκαυκα, κέκαυμαι, ἐκαύθην, καυθήσομαι, Ῥημ. Ἐπιθ. καυστός·

κλαίω (Ἀττ. κλαΐω, ἄνευ συναιρέσ.), κλαύσομαι καὶ κλαυσοῦμαι (Ἀριθ. 5), ἔκλαυσα κλπ. ἴδε § 124, 13·

θέω (τρέχω), θεύσομαι καὶ θευσοῦμαι (Ἀρ. 5)· οἱ λοιποὶ χρόνοι ἐλλείπουσιν· ἴδε τρέχω § 125, 6.

νέω (κολυμβῶ), νεύσομαι καὶ νευσοῦμαι (Ἀρ. 5), ἔνευσα, νένευκα, νευστέον·

πλέω, πλεύσομαι καὶ πλευσοῦμαι (Ἀρ. 5), ἔπλευσα, πέπλευκα, πέπλευσμαι, ἐπλεύσθην, πλευστέος (§ 94)

πνέω, Μέλλ. πνεύσομαι καὶ πνευσοῦμαι (Ἀριθ. 5), ἔπνευσα, πέπνευκα, πνευστός·

ῥέω, Ποιητ. ῥεύσομαι, σπανίως ἐῤῥύησα· ἀντ' αὐτῶν ῥυήσομαι, ἐῤῥύην (§ 141). Οὕτω δὲ καὶ ὁ Παρακμ. ἐῤῥύηκα, Ῥημ. Ἐπιθ. ῥυτός.

Σημ. α'. Τὸ ῥῆμα χέω (χέFω, χεύω) (χύνω) διαφέρει τῶν προηγουμένων, Μέλλ. χέω· Μέσ. Μέλλ. χέομαι (ἴδε Ἀρ. 4), Ἀόρ. ἔχεα, Ὑποτ. χέω, Ἀπαρ. χέαι, Προστ. χέον, χεάτω Μέσ. Ἀόρ. ἐχεάμην (ἴδε Ἀρ. 7)· Παρακ. Ἐνεργ. κέχυκα· Παρακμ. Μέσ. ἢ Παθ. κέχυμαι, Ἀόρ. Παθ. ἐχύθην, Μέλλ. Παθ. χυθήσομαι. Ῥημ. Ἐπίθ. χυτός.

3. Μέλλοντα ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος **σ** ἔχουσι τὰ ἑξῆς·

ἐσθίω (-ρώγω, ἔδ-ω Ἐπικ.), Μέλλ. ἔδ-ομαι·

πίν-ω (-τ), Μέλλ. πί-ομαι·

χέω (χύνω), (Μέλλ. χέω ἄνευ συναιρέσ. § 96, 1), χεῖς, χεῖ κλπ.· Μέλλ. Μέσ. χέομαι (ἴδε Σημ. α'.).

4. Τὸν εἰς **οῦμαι** ἄνευ τοῦ **σ** τύπον τοῦ μέλλοντος τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων λαμβάνουσι τὰ ἑξῆς δύο ἀφωνόληκτα ῥήματα·

μάχ-ομαι, Μέλλ. μαχοῦμαι (προελθ. ἐκ τοῦ Ἰων. μαχ-έ-σομαι)·

ἕζομαι (ἑδ) καὶ ζω, Μέλλ. (ἑδ-οῦμαι) καθεδοῦμαι.

5. Τὰ ἑξῆς ῥήματα ἔχουσι τὸν εἰς **σοῦμαι** (εἶ, εἶται κλπ.) **τύπον τοῦ μέλλοντος, ὅστις καλεῖται Μέλλων Δωρικός.**

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φεύγ-ω Μέλλ. φευξοῦμαι καὶ φεύξομαι
παίζ-ω » παιξοῦμαι » παίξομαι
κλαί-ω, πλέω, πνέω, νέω, θέω (ἴδε Ἀρ. 2), πίπτω § 122, 3.

6. Τετελεσμένον Μέλλ. ὑπὸ τύπον ἐνεργητικὸν λαμβάνουσι τὰ ἑξῆς δύο ῥήματα·

ἀποθνήσκω, Παρκ. τέθνηκα (εἶμαι ἀποθαμμένος), Μέλλ. Τετελ. τεθνήξω [καὶ -ξομαι] (θὰ εἶμαι ἀποθαμμένος)·

ἵστημι (σταίνω), Παρακμ. ἕστηκα (στέκω), Μέλλ. Τετελ. ἑστήξω [καὶ -ξομαι] (θὰ στέκω).

7. Τὰ ἑξῆς τρία ῥήματα, ἅτινα δὲν εἶνε ὑγρόληκτα, σχηματίζουσι τὸν Ἀόρ. ά. κατ' ἀναλογίαν τοῦ β'. Ἀορ. ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ.

εἰπεῖν (Ἀόρ. β'.), Ἀόρ. ά. εἶπ-α· φέρω (ἐνεγκ), Ἀόρ. ἤνεγκα, (Ἀόρ. β'. ἤνεγκον)· χέω, ἔχεα (ἴδε Σημ. ά.).

Σημ. β'. Εἰς τὸν Ἀόρ. β'. ἔπεσον τοῦ ΠΕΤ-ω (πίπτ-ω) τὸ σ δὲν εἶνε χρονικὸς χαρακτήρ, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὴν ῥίζαν, καθόσον τὸ τ ἐξασθενισθὲν ἐνταῦθα ἐγένετο σ (Δωρ. ἔπετον).

8. Τὰ ἑξῆς ῥήματα ἔχουσιν ἰδιάζοντας τύπους τῆς Ὑποτακτ. καὶ τῆς Εὐκτ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Παρακμ.

κτάομαι (ἀποκτῶ), Παρακ. κέκτημαι (ἔχω, κατέχω), Ὑποτ. κεκτῶμαι, ᾖ, ᾖται, Εὐκτ. κεκτήμην, ᾖο, ᾖτο ἢ κεκτῷμην, ῷο, ῷτο, Ὑπερσ. ἐκεκτήμην (εἶχον)·

μιμνήσκω (ἐνθυμίζω), ἴδε § 121, 6·

καλέω (ὀνομάζω), Παρκ. κέκλημαι (ὀνομάζομαι), Εὐκτ. κεκλήμην, ᾖο, ᾖτο· Ὑπερσ. ἐκεκλήμην.

§ 116. *Συγκοπή.*

1. Ὀλίγα τινὰ ῥήματα πάσχουσιν εἴς τινας τύπους συγκοπήν, τουτέστιν ἐκβολὴν τοῦ ε εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως, μεταξὺ ἀφώνου καὶ ὑγροῦ ἢ μεταξὺ δύο ὑγρῶν, ἢ μεταξὺ τοῦ πτ. Ἐκ τοῦ πεζοῦ λόγου π. χ. ἀνήκουσιν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς·

πέτομαι (πετῶ), Ἀόρ. ἐπτόμην, πτέσθαι, Μέλλ. πτήσομαι· ἴδε § 124,22·

ἐγείρω (ἐξυπνίζω), Ἀόρ. Ἐνεργ. ἤγειρα, Παρκ. ά. ἐγήγερκα, § 88, (ἔχω ἐξυπνίσει), Παρκ. β'. ἐγρήγορα (εἶμαι ἄγρυπνος), Ὑπερσ. β'. ἐγρηγόρειν (ἤμην ἄγρυπνος), Μέσ. Ἀόρ. ἠγρόμην (Ἀπαρ. ἐγρέσθαι, ὅπερ ὑπό τινων κακῶς τονίζεται ἔγρεσθαι), ἠγέρθην (ἀφυπνίσθην)·

ἕπομαι (σεπ, Λατ. sequor), Ἀόρ. ἑσπόμην, σπέσθαι. Τὸ ἐνεργητικὸν εὗ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρηται μόνον εἰς τὰ σύνθετα, οἷον· ἐφέπω (ἀκολουθῶ), Ἀόρ. ἐπέσπον, ἐπισπεῖν· εἰς δὲ τὰ Μέσ. ἡ δασεῖα μεταβαίνει εἰς τὴν αὔξησιν, Ἀορ. ἐφεσπόμην, Ἀπαρ. ἐπισπέσθαι, Ὑποτ. ἐπίσπωμαι.

οἶμαι (νομίζω), ἀντὶ οἴομαι, ᾠμην ἀντὶ ᾠόμην· ἴδε § 125, 19. Ἐκτὸς τούτου πρβλ. ἔρχομαι (ἦλθον ἀντὶ ἤλυθον), § 125, 2· ἔχω, § 124, 10.

2. Συχνάκις συμβαίνει ἡ συγκοπὴ αὕτη εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν· οὕτω π. χ.

ά.) Εἰς τὸν ἐνεστωτα.

γίγνομαι ἀντὶ γι-γένομαι, Ῥιζ. γεν, § 122, 2.

τίκτω (γεννῶ) ἀντὶ τι-τέκω, Ῥιζ. τεκ, § 122, 4.

πίπτω ἀντὶ πι-πέτω, Ῥιζ. πετ, § 122, 3.

β'.) Εἰς τὸν παρακείμενον.

πετάννῡμι (ἀνοίγω, ἁπλώνω), πέπτᾰμαι § 138, πίπτω, πέπτωκα (τοῦ πετ) § 122, 3.

Μετάθεσις.

3. Ἡ μετάθεσις, τουτέστιν ἡ μετατόπισις τοῦ φωνήεντος μετά τινος ὑγροῦ, συμβαίνει εἰς τόν σχηματισμὸν τῶν χρόνων πολλῶν ῥημάτων, πλειστάκις δὲ εἰς τὸν Παρακμ., Ὑπερσ., Παθ. Ἀόρ. ά. καὶ Παθ. Μέλλ. ά., σπανίως εἰς τὸν Ἐνεργ. Ἀόρ. β'., ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὸν Ἐνεστ. Ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ πάσχουσι τὴν μετάθεσιν τὰ ἑξῆς ῥήματα·

βάλλω (ῥίπτω), Μέλλ. βᾰλῶ, Ἀόρ. ἔβαλον, Μέσ. (ῥίπτω δι' ἐμαυτόν), Ἀόρ. ἐβᾰλόμην· ἐβλήθην, Παρακ. βέβληκα, Παρακ. Μέσ. ἢ Παθ. βέβλημαι, Ἀόρ. Παθ. ἐβλήθην, Μέλλ. Παθ. βληθήσομαι, Μέλλ. Τετελ. βεβλήσομαι· Ῥημ. Ἐπίθ. βλητός, τέος.

ἀποθνήσκω, Ἀόρ. ἀπέθανον· Παρκ. τέθνηκα.

θρώσκω (ποιητ., πηδῶ), Ἀόρ. ἔθορον.

κάμνω (κουράζομαι), καμοῦμαι, Ἀόρ. ἔκαμον· Παρκ. κέκμηκα (ὅρα § 118, 8).

σκέλλω (ξηραίνω), σκέλλομαι (ξηρκίνομαι), Ἀόρ. β'. ἔσκλην (ἐξηράνθην), Παρκμ. ἔσκληκα (εἶμαι ξηραμμένος), Μέλλ. σκλήσομαι.

τέμνω (κόπτω), Ἀόρ. ἔτεμον, Παρκ. τέτμηκα, τέτμημαι, ἐτμήθην· ἴδε § 118, 9.

τλήσομαι (θὰ ὑποφέρω), Ἀόρ. ἔτλην, Παρακμ. τέτληκα ἐκ τῆς Ῥιζ. τλα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. Ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος εἶνε δισύλλαβος, τότε τὸ μετατιθέμενον φωνῆεν συναπτεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος αὐτῷ εἰς ἕνα μικτὸν φθόγγον, καὶ λοιπόν·

ά.) Ἐν τῇ κλίσει τοῦ ῥήματος, π. χ. εἰς τά·

[πιπρᾱ́σκω] (πωλῶ) (ἀντὶ πιπεράσκω, πιπρεάσκω). Ἴδε § 121, 7.

δέμω (οἰκοδομῶ) (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποιητ. καὶ Ἰων.), Ἀόρ. Ἐνεργ. ἔδειμα, Ἀόρ. Μέσ. ἐδειμάμην· ΔΜΕ, Παρακ. δέδμηκα, Παρακ. Μέσ. ἢ Παθ. δέδμημαι.

καλέω, Μέλλ. καλῶ, Ἀόρ. ἐκάλεσα, Παρακ. κέκληκα, κέκλημαι, (§ 115, 8), (ὀνομάζομαι), Μέλλ. Τετελ. κεκλήσομαι (θὰ ὀνομασθῶ), ἐκλήθην. Ἴδε § 97, Σημ.

δαμάζω (καταδαμάζω), Μέλλ. δαμᾰ́σω, Ἀόρ. ἐδάμασα· ΔΜΑ, Παρακ. δέδμηκα, Παρακ. Μέσ. ἢ Παθ. δέδμημαι, Ἀόρ. Παθ. ἐδμήθην, ἐδάμην.

β΄.) Ἐν αὐτῇ τῇ ῥίζῃ εἰς τὸ ῥῆμα·

θρᾱ́ττω (προελθ. ἐκ τοῦ ταράττω, τραάττω), ἄλλον Ἀττικ. τύπον τοῦ ταράσσω, Ἀόρ. ἔθρᾰξα, θρᾰ́ξαι.

ΝΣΤ΄. Γύμνασμα.

Κατακαίω.
ἐκνέω, κολυμβῶ ἔξω.
ἐκπλέω, πλέω ἔξω.
περιῤῥέω, ῥέω πέριξ.
συγχέω, χύνω ὁμοῦ, συνταράττω, συγχύζω.
ἀναρπάζω, ἁρπάζω ἐπάνω, ἀφαρπάζω ταχέως.
ἡγέομαι, ὁδηγῶ· 2) νομίζω.
Ἀττική, ἡ.
Λυδία, ἡ.
Νεμέα, ἡ.
στρατιά, ἡ, στράτευμα.
στόλος, ὁ.
σφαῖρα, ἡ.
τιμωρία, ἡ.
ἄνεμος, ὁ.
κόλπος, ὁ.
Πελοποννήσιος, ὁ.
ὅπλον, τό.
ῥόπαλον, τό.
πίστις, εως, ἡ.
Σάρδεις, εων, αἱ.
ἐναντίος, ᾱ, ον.
Κρισαῖος, ᾱ, ον.
ἅμα, Ἐπίῤῥ., συγχρόνως.
αὔριον, Ἐπίῤῥ.
νῦν, Ἐπίῤῥ. τώρα.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἡ στρατιὰ αὔριον ἐκπλευσεῖται (ἐκπλεύσεται).—Ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος τῇ στρατιᾷ ἔπνευσεν.—Ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ οἱ Πελοποννήσιοι ἄνδρας τῶν Ἀθηναίων ἀπέκτειναν, ὅσοι μὴ ἐξένευσαν αὐτῶν.—Ὅταν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει πλησιάσωσιν, οἱ στρατιῶται ἁρπάσαντες τὰ ὅπλα θεύσονται πρὸς τὰς πύλας.—Πολλοῖς καὶ σοφοῖς ἀνδράσι[1] κέκλαυσται τἀνθρώπινα, τιμωρίαν ἡγουμένοις εἶναι τὸν βίον.—Τίς οὐκ ἂν[2] κλαύσειε τὸν φίλον ἀτυχοῦντα;—Οἱ πολῖται ἤλπισαν τοὺς πολεμίους

[1] Δοτ. ἀντὶ ὑπὸ μετὰ Γεν. — [2] Ἴδε Συντακτ. καν. Γυμνάσμ. ΛΗ΄, Σελ. 103.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φευξεῖσθαι.—Οἱ παῖδες σφαῖραν παιζοῦνται.—Σωκράτης πολλάκις ἔπαισεν ἅμα σπουδάζων.—Συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος[3].—Οἱ πολέμιοι τὰς τῶν Ἑλλήνων τάξεις συνέχεαν.—Οἱ νόμοι διὰ τὸν πόλεμον συγκεχυμένοι εἰσίν.—Οἱ πολέμιοι τὴν πόλιν κατέκαυσαν.—Αἱ ἐν Λυδίᾳ Σάρδεις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεκαύθησαν.—Οἱ κεκμηκότες στρατιῶται ἀνεπαύσαντο.—Μὴ καμὼν οὐκ ἄν[2] εὐδαιμονοίης.—Ἀττικὴ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐτμήθη.—Ἡρακλῆς τὸ ῥόπαλον, ὃ ἔφερεν, αὐτὸς ἔτεμεν ἐν Νεμέᾳ.—Οὓς οἱ πολλοὶ πλουσίους λέγουσι, κέκτηνται κτήματα, ἃ καὶ κακός τις κεκτῆτ' ἄν.—Οἱ στρατιῶται πᾶσαν τὴν νύκτα ἐγρηγόρεσαν.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Ὁ στόλος ἔπλευσεν ἔξω.—Ὁ βόρειος ἄνεμος θὰ πνεύσῃ ἐναντίος εἰς τὸν στρατόν.—Οἱ στρατιῶται ἤλπισαν ὅτι θὰ κολυμβήσωσι διὰ τοῦ ποταμοῦ (Ἀπαρέμφ. Μέλλ.).—Οἱ στρατιῶται ἐνόμισαν ὅτι θὰ τρέξωσι πρὸς τὰς πύλας (Ἀπαρ. Μέλλ.).—Θὰ κλαύσητε τοὺς δυστυχεῖς.—Οἱ ἐχθροὶ θὰ φύγωσι.—Τὰ παιδία ἔπαιξαν τὴν σφαῖραν.—Ἂν συναναστρέφησαι παιδία (Μετοχ.), θὰ παίζῃς.—Οἱ ἐχθροὶ θὰ συνταράξωσι τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν.—Χύσε, ὦ παιδίον, τὸ ὕδωρ εἰς τὴν γῆν.—Ἡ πόλις ἔχει κατακαῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ πολῖται ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἐχθροὶ θὰ κατακαύσωσι τὴν πόλιν.—Οἱ ἐχθροὶ ἔχουσιν ἐρημώσῃ τὴν χώραν.—Ἡ χώρα ἔχει καταστραφῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ ἐχθροὶ θὰ καταστρέψωσι τὴν χώραν.—Ἂν ἐργάζησθε, θὰ γείνητε εὐτυχεῖς.—Οἱ καλοὶ θὰ εἶνε εὐτυχεῖς, καὶ ἂν δὲν (μὴ) ἔχωσι πλοῦτον.—Πῶς ἤθελεν ὀνομασθῆ ὁ πλούσιος εὐτυχὴς (Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄ ν), ἂν δὲν (μὴ) ἔχῃ ἀρετήν;—Ὅταν τὸ σῶμα κοιμᾶται (Γεν. Ἀπόλ.), ἡ ψυχὴ ἀγρυπνεῖ.

§ 117. *Ῥήματα εἰς* ω *μετ' ἐπιτεταμένης τῆς ῥίζης τοῦ ἐνεστῶτος.*

Εἴδομεν ἤδη ἐν §§ 99, 100 καὶ 110, ὅτι ἡ ῥίζα τοῦ ἐνεστῶτος πολλῶν ῥημάτων ἐπιτείνεται, ἡ δὲ ἐπίτασις αὕτη παραμένει μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν. Ἀλλ' ὅμως πλὴν τῶν ἐκεῖ μνημονευθεισῶν ἐπιτάσεων διὰ συμφώνου καὶ ἐκτάσεως τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι, τὰς ὁποίας θέλομεν ἀναφέρῃ εἰς τοὺς ἑφεξῆς καταλόγους.

Σημ. Πάντες οἱ πρὸς σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων προϋποτιθέμενοι τύποι προτίθενται ἄνευ τόνων.—Τὸ ἐν παρενθέσει εὑρισκόμενον μι σημαίνει ὅτι ὁ ὑπάρχων τύπος κλίνεται περαιτέρω κατὰ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς μι· ἴδε § 141.—Περὶ τῶν ἀποθετικῶν, τῶν ῥημάτων δηλ. ἐκείνων, ὧν τὸ ἐνεργητικὸν εἶνε ἄχρηστον, οἷον χρῶμαι, ἴδε τὸ Συντ.

[3] Ὁ καθ' ἡμᾶς βίος, ἡ ἐποχὴ ἡμῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 118. Α'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἐπιτείνεται εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ. προστιθεμένου πρὸ τῆς καταλήξεως ν.

Προσημείωσις. Τὸ βαίνω ἐξέτεινε τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν α εἰς αι, τὸ ἐλαύνω τὸ α εἰς αυ· τὰ δὲ δύνω καὶ πίνω τὰ ῡ καὶ ῑ εἰς ῡ καὶ ῑ.

1. βαί-ν-ω, βήσομαι· ἔβην (μι § 141)· βέβηκα, (πηγαίνω). Ῥίζα βα, τὸ Παθ. ἐν τοῖς συνθέτοις, οἷον· ἀνεβέβαμαι, ἀνεβάθην καὶ παρεβάθην. Ῥημ. Ἐπίθ. βατός, ἄβατος.

2. ἐλαύ-νω, [ἐλᾰ́σω], συνήθ. Ἀττ. ἐλῶ (§ 82)· ἤλᾰσα· ἐλήλᾰκα (§ 88, ὠθῶ)· Μέσ. (ὠθῶ ἀπ' ἐμαυτοῦ), ἠλασάμην· ἐλήλᾰμαι, Ἀπαρ. ἐληλάσθαι· Ἀόρ. Παθ. ἠλᾰ́θην.

3. φθᾰ́ν-ω, φθήσομαι, σπανιώτερον φθᾰ́σω, ἔφθᾰσα καὶ (ἐν τῷ πεζ. λογ. σπανιώτερον) ἔφθην § 141 (μι) Πρκ. ἔφθακα, (φθάνω, προλαμβάνω).

4. πί-νω, Μέλλ. πί-ομαι (§ 115, 3), Ἀόρ. ἔπιον, πιεῖν, πιών, πῖθι καὶ πίε, ἔκπῖθι § 141· (μι)· (πο)· Παρκ. πέπωκα. Παθ. Πρκ. πέπομαι. Ἀόρ. Παθ. ἐπόθην· Μέλλ. Παθ. ποθήσομαι. Ῥημ. ποτός, ἄποτος.

5. τί-ν-ω, τί-σω· ἔτῑσα (τῖσαι), τέτῑκα (πληρώνω). Μέσ. τί-νομαι (ἐκδικοῦμαι), τίσομαι, ἐτῑσάμην, Παθ. Πρκμ. τέτῑσμαι (τετῖσθαι), ἐτίσθην. Πάντοτε σύνθετ. ἐκτίνω, ἀποτίνω κλπ. Ῥημ. ἐκτιστέον.

6. φθί-ν-ω (ποιητ., σπαν. παρὰ πεζογρ.), τήκομαι, μαραίνομαι, φθί-σω, ἔφθῑσα, Μεταβατ. κατατρώγω, μαραίνω. Ἀμετάβατ. φθίσομαι· ἔφθῐμαι, ἔφθινται· Ὑπερσ. καὶ Ἀόρ. β'. ἐφθί-μην, Ὑποτ. φθίωμαι, Εὐκτ. φθί-μην, φθῖτο, Προστ. φθίσθω, Ἀπαρμ. φθίσθαι, Μετοχ. φθίμενος (μι). Ῥημ. Ἐπίθ. φθῑτός.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τρία ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα λήγει εἰς σύμφωνον·

7. δάκ-ν-ω, δήξομαι· ἔδᾰκον· [δέδηχα] (δαγκάνω). Παθ. Πρκμ. δέδηγμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐδήχθην· Μέλλ. Παθ. δηχθήσομαι.

8. κάμν-ω, καμοῦμαι· ἔκᾰμον· κέκμηκα, § 116, (κουράζομαι).

9. τέμ-ν-ω, τεμῶ· ἔτεμον (Ἰων. ἔτᾰμον)· τέτμηκα, § 116, 3, (κόπτω). Μέσ. κόπτω δι' ἐμαυτόν (τι), ἐτεμόμην· τέτμημαι· ἐτμήθην· [τετμήσομαι]· τμηθήσομαι.

§ 119. Β'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἐπιτείνεται εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ., προστιθεμένης πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς συλλαβῆς νε.

1. βῡ-νέ-ω, βῡ́σω· ἔβῡσα, (βῦσαι), (στουμπώνω). Παρκ. Παθ. βέβῡσμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐ-βῡ́-σθην.

2. ἱκ-νέ-ομαι, συνήθως ἀφικνέομαι, ἀφῑ́ξομαι· ἀφῑκόμην, ἀφῖγμαι· Παρκ. ἀφῖγμαι, ἀφῖχθαι (φθάνω).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. κυ-νέ-ω, κύ'σω· ἔκυσα, § 94, (φιλῶ). Ἀλλὰ προσκυνέω, προσκυνήσω· προσεκύνησα (προσκυνῶ).

4. ὑπισχ-νέ-ομαι· ὑποσχήσομαι· ὑπεσχόμην (Προστ. ὑπόσχου)· ὑπέσχημαι (ὑπόσχομαι). Οὕτω καὶ ἀμπισχνοῦμαι ἢ ἀμπέχομαι, ἀμφέξομαι, ἠμπισχόμην καὶ ἠμπεσχόμην, § 90, 3, (φορῶ, ἐνδύομαι), (ἐκ τοῦ ἀμπέχω, ἀμφέξω, ἤμπισχον, Ἀπαρ. ἀμπισχεῖν) (περικαλύπτω).

ΝΖ'. Γύμνασμα.

Ἐκβαίνω, βγαίνω, ἐξέρχομαι.
συμβαίνω, συμβαδίζω, συμβιβάζομαι.
συμβαίνει, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, γίνεται.
ἀπελαύνω, ἀπομακρύνω.
ἐξελαύνω, ὠθῶ ἔξω, ἐκβάλλω.
ἐκπί'νω, πίνω ἐντελῶς.
συμπί'νω, πίνω μετά τινος.
μεθύω, πίνω μέθυ, οἶνον ἄκρατον· ὄθεν μεθῶ.
ἀποτίνω, πληρώνω, ὑπέχω δίκην· Μέσ. τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.
ἐφικνέομαι, μετὰ Γεν., φθάνω εἴς τι, ἐπιτυγχάνω.
Σπάρτη, ἡ.
εὐδαιμονέω, εἶμαι εὐτυχής.
πολυτέλεια, ἡ.
Λυκοῦργος, ὁ.
τάλαρος, ὁ, καλάθιον.
ἱμάτιον, τό, φόρεμα.
ἄκρος, ᾱ, ον, ὑψηλότατος· τὸ ἄκρον, τὸ ὑψηλότατον, ἡ κορυφή.
νῆμα, τό, γνέμα.
γέ (ἐγκλιτ.), μόριον ἐπιτατικόν.
οὔτοι, βεβαίως ὄχι.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τοῖς στρατιώταις ἐν τῇ στρατιᾷ πολλὰ κακὰ συνεβεβήκει.—Σοφοὶς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς ἐκβήσει σοφός.—Λυκοῦργος πολυτέλειαν ἐξήλασε τῆς Σπάρτης.—Περσῶν οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν.—Πολλοὶ συμπιόντες ἅπαξ γίγνονται φίλοι.—Ὁ ἄγαν πεπωκὼς μεμέθυσται.—Οὐκ ἐκπίομαι τὸν οἶνον.—Ὁ οἶνος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξεπόθη.—Τοὺς κακούργους οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο.—Οἱ πολῖται τοὺς πολεμίους ἔφθασαν* εἰς τὴν πόλιν φυγόντες.—Κύων δήξεται τὸν δακόντα.—Ὁ λαγὼς ὑπὸ τοῦ κυνὸς ἐδήχθη.—Ὁ τάλαρος νήματος βέβυσται.—Οἱ πρέσβεις εἰς τὴν πόλιν ἀφίκοντο.—Οὗτοι γ' ἐφίξει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.—Ὁ φίλος ὑπέσχετό μοι ἀφίξεσθαι.—Αἱ γυναῖκες ἠμπέσχοντο καλὰ ἱμάτια.

---

* Τὸ φθάνω, προφθάνω, προλαμβάνω, συντάσεται μετ' Αἰτιατικ. τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον προλαμβάνει τις, καὶ μετὰ μετοχῆς τοῦ ῥήματος, τοῦ σημαίνοντος τὴν ἐνέργειαν, ἐν ᾗ προλαμβάνει τίς τινα. Καὶ τὸ μὲν φθάνω ἐξηγεῖται διὰ τῆς πρό, ἡ δὲ μετοχὴ γίνεται ῥῆμα, π. χ. ἐδῶ, οἱ πολῖται ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν πρὸ τῶν πολεμίων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἱ ἐχθροὶ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν.—Οἱ ἐχθροὶ ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς πόλεως.—Οὐδένα πολίτην θὰ ἀπομακρύνῃ νόμος ἐκ τῶν τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων.—Ὁ Λυκοῦργος εἶχεν ἐκβάλῃ ἐκ τῆς Σπάρτης τὴν πολυτέλειαν.—Ὁ οἶνος ἔχει ποθῇ ἐντελῶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.—Οἱ νόμοι θὰ τιμωρήσωσι τοὺς κακούργους.—Οἱ πολῖται θὰ σύγωσιν εἰς τὴν πόλιν πρὸ τῶν πολεμίων.—Ὁ σκύλος ἔχει δαγκάσῃ τὸν λαγών.—Ὁ λαγὸς εἶνε δαγκαμένος ἀπὸ τὸν σκύλον.—Ἡ γυνὴ ἐγέμισε τὸ καλάθιον γνέμα (Γεν.).—Ὁ πατὴρ εἶνε φθασμένος.—Ὁ φίλος θὰ μοῦ ὑποσχεθῇ νὰ ἔλθῃ (Μέλλ.) αὔριον πρὸς ἐμέ.—Τὸ παιδίον ἔχει ὑποσχεθῇ εἰς τὸν διδάσκαλον νὰ μανθάνῃ ἐπιμελῶς.—Αἱ γυναῖκες θὰ ἐνδυθῶσιν ὡραῖα ἐνδύματα.

Γ'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἐπιτείνεται εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ., προστιθεμένης πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς συλλαβῆς ἄν, σπανιώτερον δὲ τῆς αεν.

§ 120. ά.) Τὸ ᾰν ἢ αιν προστίθεται ἄνευ ἄλλης μεταβολῆς.

Προσημείωσις. Πάντα τὰ ῥήματα τοῦ εἴδους τούτου σχηματίζουσι τοὺς χρόνους αὐτῶν ἐκ τριπλῆς ῥίζης, δηλονότι τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ. ἐκ τῆς ἐπιτεταμένης, τὸν Β'. Ἀόρ. ἐκ τῆς ἁπλῆς, τὸν δὲ Μέλλ. καὶ Παρκμ. ἐκ τρίτης τινὸς ῥίζης, συγκειμένης ἐκ τῆς ἁπλῆς καὶ τινος προστιθεμένου ε, ὅπερ ὅμως τρέπεται εἰς η κατὰ τὴν κλίσιν τῶν χρόνων. Τὸ δὲ α εἰς τὴν κατάληξιν ἄνω εἶνε βραχύ.

1. αἰσθ-ᾰ́νομαι, αἰσθ-ή-σομαι· ᾐσθόμην (αἰσθέσθαι)· ᾔσθημαι. Ῥημ. αἰσθητός.

2. ἁμαρτ-ᾰ́νω, ἁμαρτ-ήσομαι· ἥμαρτον· ἡμάρτηκα (ἀποτυγχάνω, πταίω). Πρκ. Παθ. ἡμάρτηται· Ἀόρ. Παθ. ἡμαρτ-ή-θη.

Σημ. Τὸ Παθ. εἶνε εὔχρηστον εἰς τὸ γ'. Πρόσ.

3. ἀπεχθᾰ́-νομαι, ἀπεχθή-σομαι· ἀπηχθ-όμην· ἀπήχθημαι (καθίσταμαι μισητός).

4. αὐξ-ᾰ́ν-ω, αὐξ-ή-σω· ηὔξ-η-σα· ηὔξηκα· Μέσ. ἢ Παθ. αὐξάνομαι, ηὔξημαι· αὐξήσομαι καὶ αὐξηθήσομαι· ηὐξήθην.

5. βλαστ-ᾰ́ν-ω, βλαστ-ή-σω· ἔ-βλαστ-ον· ἐβλάστ-η-κα καὶ βε-βλάστ-η-κα (§ 87, Σημ. ά.).

6. δαρθ-ᾰ́ν-ω συνήθως καταδαρθ-ᾰ́ν-ω, καταδαρθ-ήσομαι· κατέδαρθον· καταδεδάρθηκα (κοιμῶμαι).

7. ὀλισθ-ᾰ́ν-ω, ὀλισθ-ή-σω· ὤλισθ-ον· ὠλίσθ-η-κα (γλιστρῶ).

8. ὀσφρ-αί-ν-ομαι, ὀσφρ-ήσομαι· ὠσφρόμην.

9. ὀφλ-ισκ-ᾰ́ν-ω, ὀφλ-ή-σω· ὤφλ-ον· ὤφλ-η-κα (χρεωστῶ, ὀφείλω). Πρκ. Παθ. ὤφλημαι· ἀξιοπαρατήρητος εἶνε ἡ διπλῆ ἐπίτασις ισκ καὶ αν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β΄.) Ὅταν ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς ῥίζης εἶνε βραχεῖα, προστίθεται αν, παρεμβαλλομένου τοῦ ρινοφώνου ν πρὸ τοῦ συμφώνου τοῦ ὄντος χαρακτῆρος τῆς ἁπλῆς ῥίζης.

Προσημείωσις. Τὸ βραχὺ φωνῆεν τῆς ἁπλῆς ῥίζης τρέπεται εἰς μακρὸν κατὰ πάντας τοὺς χρόνους, πλὴν τοῦ β΄. ἀορίστου· ἐξαιρεῖται μόνον τὸ μανθάνω καὶ αἱ Παρκμ. τοῦ τυγχάνω καὶ πυνθάνομαι. Τὸ ν δὲ τοῦτο πρὸ τῶν χειλεοφώνων καὶ οὐρανισκοφώνων πάσχει τὰς συνήθεις μεταβολάς (§ 7, 5).

10. θιγγ-ἄ΄ν-ω, θίξομαι· ἔθιγ-ον (ἐγγίζω).

11. λαγχ-ἄ΄ν-ω, λήξομαι· ἔλαχον· εἴληχα (λαμβάνω διὰ κλήρου). Παρκ. Παθ. εἴληγμαι (§ 87, 3)· Ἀόρ. Παθ. ἐλήχθην.

12. λαμβ-ἄ΄ν-ω, λήψομαι· ἔλαβον· εἴληφα. Προστ. λαβέ, § 83, 3, ά., εἴλημμαι (§ 87, 3)· ἐλαβόμην· ἐλήφθην· ληφθήσομαι.

13. λανθ ἄ΄ν-ω, λήσω· ἔλαθον· λέληθα (κάμνω τι χωρὶς νὰ μ' ἐννοήσουν). Μέσ. ἐπιλανθάνομαι (λησμονῶ), ἐπιλήσομαι· ἐπιλέλησμαι (§ 94)· ἐπελαθόμην· λελήσομαι, Εὐριπ.

14. μανθ-ἄ΄ν-ω, μαθ-ήσομαι· ἔμαθον· μεμάθηκα (ἐννοῶ, μανθάνω).

15. πυνθ-ἄ΄ν-ομαι, πεύσομαι· ἐπυθόμην· πέπυσμαι (πέπυσαι, Ἀπαρ. πεπύσθαι, § 94) (πληροφοροῦμαι).

16. τυγχ-ἄ΄ν-ω (μετὰ Γεν.), τεύξομαι· ἔτυχον· τετύχηκα, τέτευχα μεταγν., ἐπιτυγχάνω, λαμβάνω. Μετὰ Μετ. συντασσόμ. εἶνε οἱονεὶ περίφρασις τοῦ ῥήματος, οἷον· τυγχάνω γράφων=γράφω.

ΝΗ΄. Γύμνασμα.

Ἐξαμαρτάνω, ἐπιτεταμέν. τὸ ἁμαρτάνω (§ 120, 2).
καταδαρθάνω, κοιμῶμαι.
ἀναστρέφω, στρέφω ἐπάνω (μεταβ. καὶ ἀμετ.).
ἄγε (Προστ. τοῦ ἄγω), ἔλα!
ἐλπίζω, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.
δοκέω, νομίζω· 2) φαίνομαι.
ἐπαρκέω, μετὰ Δοτικ., βοηθῶ.
ἐπιορκέω, ὁρκίζομαι ψευδῶς, μετ' Αἰτ.
ἀγγελλία, ἡ, εἴδησις.
ἐπιβουλή, ἡ.
εὐεργεσία, ἡ.
συμφορά, ἡ, συμβάν, περιπέτεια, δυστυχία.
κάμηλος, ὁ, ἡ.
χρυσίον, τό, ὑποκοριστ. τοῦ χρυσός, νόμισμα χρυσοῦν.
ἄνθος, τό.
βούλευμα, τό, σκέψις, ἀπόφασις.
γῆ, ἡ.
γενναῖος, ᾱ, ον, ἐκ καλοῦ γένους, εὐγενής, χρηστός.
ἴδιος, α, ον, ἰδιάζων.
ὀδυνηρός, ά, όν, προξενῶν πόνον.
βραχύς, εῖα, ύ, σύντομος, ὀλίγος.
προσήκων, ήκουσα, ῆκον, (Γεν. ήκοντος), ἁρμόζων.
δεῦρο, Ἐπιῤῥ. ἐδῶ.
ὀπίσω, Ἐπιῤῥ.
πω, Ἐπιῤῥ., οὔπω, ὄχι ἀκόμη, οὐδείς πω, κανεὶς ἀκόμη.
ὡς, Ἐπιῤῥ. καθώς· ὡς τάχιστα, ὅσον τάχιστα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λήσειν διὰ τέλους[1] μὴ δοκεῖτω ὁ πονηρός.—Κέρδος πονηρὸν μὴ λαβεῖν βούλου ποτέ.—Δίκαια ποιήσας συμμάχου τεύξει[2] θεοῦ.—Γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.—Λαβὲ πρόνοιαν τοῦ προσήκοντος βίου.—Ξένοις ἐπαρκῶν τῶν ἴσων τεύξει ποτέ.—Ὁ βασιλεὺς τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλῆς οὐκ ᾔσθετο.—Οἱ Πέρσαι τοῖς Ἕλλησιν ἀπήχθοντο.—Φίλιππος αὐτὸς ἀπεφαίνετο διὰ χρυσίου μᾶλλον, ἢ διὰ τῶν ὅπλων ηὔξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν.—Οἱ στρατιῶται βραχὺν χρόνον κατέδαρθον.—Ὡς ὤσφροντο[2] τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι, ὀπίσω ἀνέκαμπτον.—Μὴ θίγῃς[2] τοῦ κυνός.—Ἄγε δεῦρο, ἵνα πύθῃ[3] τῆς ὀδυνηρᾶς ἀγγελίας.—Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λελῆθέναι.—Ἀρχῆς τετυχηκὼς ἴσθι ταύτης ἄξιος.—Καλόν, μηδὲν εἰς φίλους ἁμαρτεῖν.—Μακάριος, ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.—Μάθε φέρειν τὴν συμφοράν.—Οὐδείς πω ξένον ἐξαπατήσας ἀθανάτους ἔλαθεν[3].—Ἀπ' ἀγαθῶν ἀγαθὰ μαθήσῃ.—Καὶ κακὸς πολλάκις τιμῆς καὶ δόξης ἔλαχεν[2].—Παρὰ τῶν θεῶν πολλὰ παρειλήφαμεν δῶρα.—Οὐ λέληθεν, ὅστις ἄδικα ἔργα πράττει.—Εἰ θεὸν ἀνήρ τις ἐλπίζει λήσειν ἁμαρτάνει.—Δὶς ἐξαμαρτεῖν ταὐτὸν[4] οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ.—Ἐξ ἀγαθῆς γῆς ἔβλαστε[2] καλὰ ἄνθη, ἐκ δ' ὀρθῶν φρενῶν βουλεύματ' ἀγαθά.—Τῆς εὐεργεσίας οὔ ποτε ἐπιλήσομαι.

Ἁπλοῦν.

Ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ αἰσθανθῇ τὰς καθ' ἑαυτοῦ ἐπιβουλάς (Γεν.).—Ὅταν πίνῃς (Μετοχ.), μὴ φλυαρῇς πολὺ (Πληθ.), διότι θὰ πταίσῃς.—Ποῖος (τίς) ἄνθρωπος δὲν ἔπταισε μίαν φοράν;—Ὁ κακὸς καθίσταται μισητὸς εἰς τὸν καλόν.—Ὁ Φίλιππος ηὔξησε τὴν βασιλείαν του περισσότερον μὲ τὸ χρυσίον, ἢ μὲ τὰ ὅπλα.—Ἐξ ὀρθοῦ νοῦ θὰ βλαστήσωσι πάντοτε καλαὶ ἀποφάσεις.—Ὀλίγον μόνον καιρὸν θὰ κοιμηθῶ.—Δὲν θὰ ἐγγίσω τὸν σκύλον (Γεν.).—Ὁ Περικλῆς ἔλαβε μεγάλην δόξαν.—Οἱ κακοὶ οὐδέποτε θὰ ἐπιτύχωσιν ἀληθῆ δόξαν.—(Τὴν) ἀρετὴν ἀσκοῦντες θὰ ἔχωμεν τὸν ἁρμόζοντα βίον.—Ἡ πόλις ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Ὁ ἀχάριστος ἔχει λησμονήσῃ τὴν εὐεργεσίαν.—Τὸ παιδίον ἔχει μάθῃ καλῶς τὰ γράμματα.—Ἔχεις μάθῃ τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν.

§ 121. Δ'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἐπιτείνεται εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρτ., προστιθεμένων τῶν δύο συμφώνων **σκ** *ἢ τῆς συλλαβῆς* **ισκ.**

Σκ προστίθεται, ὅταν ὁ χαρακτὴρ τῆς ῥίζης εἶνε φωνῆεν, καὶ

---

[1] Διὰ τέλους, μέχρι τέλους.—[2] Μετὰ Γεν.—[3] Μετ' Αἰτ.—[4] § 59, Σ. γ'.—[5] Ἀττ. σύντ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εσκ ὅταν εἶνε σύμφωνον (ἐκτὸς τοῦ πάσχω καὶ χάσκω). Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα λήγει εἰς σύμφωνον, σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα κτλ. κατ' ἀναλογίαν τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων, οἷον· εὑρ-ίσκω, Μέλ. εὑρήσω τῆς ῥίζ. εὑρε-. Πλὴν τούτου ὅμως τινὰ τῶν ῥημάτων τούτων λαμβάνουσιν εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρτ. ἀναδιπλασιασμόν, ὅστις εἶνε ἐπανάληψις τοῦ πρώτου συμφώνου τῆς ῥίζης μετὰ τοῦ φωνήεντος ε. Πολλὰ δὲ τῶν ῥημάτων τούτων ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ἐναρκτικὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, τὰ λήγοντα εἰς sco· γιγνώσκω, ἡβάσκω, γηράσκω.

1. γηρά-σκ-ω καὶ γηράω, γηράσομαι· ἐγήρασα· γεγήρακα (γερνῶ). Ὑπάρχει καὶ Ἐνεστ. Ἀπαρ. γηράναι ὡς ἐκ τοῦ ἀχρήστου γήρημι κατὰ τὸ ἵστημι-ἱστάναι, ὅπερ δὲν εἶνε τύπος Ἀορ., ὡς συνήθως νομίζεται.

2. διδρά-σκ-ω (δρα-) (μόνον ἐν συνθέσει, οἷον· ἀποδ., ἐκδ., διαδ.), δρᾶσομαι· ἔδρᾱν (μι, § 141)· δέδρᾱκα (δραπετεύω). Ῥημ. ἀναπόδραστος.

3. ἡβάσκω καὶ ἡβάω, ἡβήσω· ἥβησα. ἧβηκα (γίνομαι, εἶμαι ἔφηβος, νέος).

4. θνήσκω, μόνον ἐν συνθ. ἀπο καὶ ἐκθνήσκω, (θνα), ἀποθανοῦμαι· ἀπέθᾰνον (θαν)· τέθνηκα (ὄχι ἀποτέθνηκα). Μετάθεσις, § 116· θανών, οἱ θανόντες (οἱ ἀποθαμμένοι) καὶ εἰς τὸν πεζ. λόγ.· τεθνήξω, § 115, 6.

5. ἱλάσκομαι, ἱλᾰσομαι· ἱλάσᾰμην (ἐξιλεώνω). Παθητ. Ἀόρ. ἱλάσθην (ἐξιλεώθην).

6. μιμνήσκω, (μνα) μνήσω· ἔμνησα, (ἐνθυμίζω). Μέσ., ἐνθυμοῦμαι, κάμνω μνείαν· μέμνημαι (ἐνθυμοῦμαι), (Ἀναδιπλ., § 87, Σημ. 6'.), Ὑποτ. μεμνῶμαι, ῇ, ῆται (§ 115, 8), Εὐκτ. μεμνώμην, ῷο, ῷτο (§ 115, 8), Προστ. μέμνησο· Ὑπερσ. ἐμεμνήμην (ἐνθυμούμην), Μέλλ. Τετελ. μεμνήσομαι (θὰ ἐνθυμηθῶ, θὰ κάμω μνείαν), Ἀόρ. ἐμνήσθην (ἐνθυμήθην), Μέλλ. μνησθήσομαι (θὰ ἐνθυμηθῶ), (ἔτι δὲ ἀπομνήσομαι).

7. [πιπράσκω] πέπρᾱκα, § 116, Σημ., (πωλῶ), (ὁ Ἐνεστ. πωλῶ καὶ ἀποδίδομαι· ὁ δὲ Μέλλ. καὶ Ἀόρ. εἰς τὴν συνήθη γλῶσσαν ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀποδώσομαι, ἀπεδόμην). Παρκμ. Μέσ. ἢ Παθητ. πέπρᾱμαι (Ἀπαρ. πεπρᾶσθαι, συχνὰ ἀντὶ τοῦ Ἀορ.)· Ἀόρ. ἐπρᾰ'θην· Μέλλ. Τετελ. πεπρᾰ'σομαι, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἁπλοῦ Μέλλ. (πραθήσομαι).

8. φάσκω, (λέγω, νομίζω, ἰσχυρίζομαι). Μόνον ὁ Παρατ. ἔφασκον· Ὑποτ. φάσκω, Εὐκτ. φάσκοιμι, Ἀπαρ. φάσκειν καὶ Μετοχ. φάσκων. Ὁ δ' Ἐνεστ. τῆς Ὁρ. καὶ οἱ λοιποὶ χρόνοι ἐκ τοῦ φημί.

9. χάσκω (χαν), ἔχᾰνον· χᾰνοῦμαι· κέχηνα (στέκω μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα, χάσκω).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10. ἀρέσκω (ἀρε) ἀρέσω· ἤρεσα. Μέσ. ἀρέσκομαι, Μέλλ. ἀρέσμαι, Ἀόρ. ἠρεσάμην. Ῥημ. ἀρεστός.

11. ἀναβιώ-σκομαι, ἀ.) ἀναζῶ, ἀνασταίνομαι, Β΄.) ἀνασταίνω, (βιο) Ἀόρ. ἀνεβιωσάμην (ἀνεστησά τινα), Ἀόρ. Β΄. ἀνεβίων (μι, § 139), (ἀνεστήθηκα, ἀνέζησα).

12. βιβρώσκω, (βρο-) βέβρωκα (τρώγω)· Μετοχ. ποιητ. βεβρώς, Πρκμ. Μέσ. ἢ Παθητ. βέβρωμαι· οἱ ἐλλείποντες τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν χρόνων τοῦ ἐσθίω. Ῥημ. βρωτός.

13. γιγνώσκω, (γνο-) γνώσομαι· ἔγνωκα· ἔγνων (μι, § 139)· γνωρίζω, εἰξεύρω). Παρακμ. Μέσ. ἢ Παθ. ἔγνωσμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐγνώσθην· Μέλλ. Παθ. γνωσθήσομαι. Ῥημ. γνωστός.

14. τιτρώσκω, (τρο) τρώσω· ἔτρωσα, τέτρωκα (πληγώνω). Πρκ. Μέσ. ἢ Παθ. τέτρωμαι, τετρῶσθαι, τετρωμένος· Ἀόρ. ἐτρώθην· Μέλλ. Παθ. τρωσθήσομαι. Ῥημ. τρωτός, ἄτρωτος.

15. μεθύσκω, μεθύ΄σω· Ἀόρ. ἐμέθυσα (μεθῶ τινα)· Ἀόρ. Παθ. ἐμεθύσθην (ἐμέθυσα).

16. ἁλ-ίσκ-ομαι (αἰχμαλωτίζομαι, κυριεύομαι), χρησιμεύει ὡς Παθ. τοῦ αἱρέω, ὅταν σημαίνῃ κυριεύω· (ἁλο-) Μέλλ. ἁλώσομαι· Ἀόρ. Β΄. ἑά΄λων καὶ ἥλων (μι, § 141), (ἠχμαλωτίσθην)· Παρκ. ἑά΄λωκα καὶ ἥλωκα (ἔχω αἰχμαλωτισθῆ). Αὔξ. § 86, 3. Τὸ ἐνεργητικὸν ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ αἱρέω-ῶ σημαίνοντος αἰχμαλωτίζω, κυριεύω.

17. ἀνάλ-ίσκ-ω (ἀναλο) ἀνᾰλώσω· ἀνήλωσα καὶ ἀνᾰ΄λωσα· ἀνήλωκα καὶ ἀνᾰ΄λωκα, (καταναλίσκω, δκπανῶ). Πρκμ. Μέσ. ἢ Παθ. ἀνήλωμαι ἀνᾰ΄λωμαι· Ἀόρ. ἀνᾰλώθην καὶ ἀνηλώθην· Μέλλ. ἀνᾰλωθήσομαι· Ῥημ. ἁλωτός, εὐάλωτος.

18. εὑρίσκω (εὑρε-) εὑρήσω· εὗρον· Προστ. εὑρέ (§ 83, 3, ἀ.)· εὕρηκα. Μέσ. εὑρίσκω εἰς ἐμαυτόν, πορίζομαι, εὑρόμην· εὕρημαι· Παθ. εὑρέθην· εὑρεθήσομαι. Αὔξ. § 86, 1. Ῥημ. εὑρετός.

19. στερίσκω, στερήσω· ἐστέρησα, ἐστέρηκα (ἀποστερῶ)· Μέσ. καὶ Παθ. στερίσκομαι καὶ στεροῦμαι· ἀλλὰ στέρομαι (εἶμαι στερημένος), στερήσομαι· σπανιώτερον στερηθήσομαι· ἐστέρημαι· ἐστερήθην. Καὶ τὸ μὲν ἁπλοῦν εὕρηται πλειστάκις ὡς μέσον, εἰς τὴν ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ὴ ν ὅμως φωνὴν συνηθέστερον εἶνε τὸ σύνθετον ἀποστερίσκω.

20. πάσχω (προελθὸν ἐκ τοῦ πάνθ-σκω, μεταφερομένης τῆς δασύτητος εἰς τὸ κ), ἔπᾰθον (παθ)· πείσομαι § 7, 7. (πενθ.)· πέπονθα.

Σημ. Εἰς τὸ δ ι δ ά σ κ ω ἀντὶ δ ι δ ά κ-σκω, τὸ κ, καθὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ῥίζαν, παραμένει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων· δ ι δ ά ξ ω· ἐ δ ί δ α ξ α· δ ε δ ί δ α χ α· δ ε δ ί δ α γ μ α ι· ἐ δ ι δ ά χ θ η ν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐξευρίσκω, ἐφεύρισκω.
πάσχω εὖ, λαμβάνω καλόν τι, εὐεργετοῦμαι.
ἐπαναφέρω, φέρω ὀπίσω, ἀναφέρω εἴς τι.
ἀμνημονέω, μετὰ Γεν., δὲν ἐνθυμοῦμαι.
πενθέω, πενθῶ.
πειράομαι-ῶμαι, προσπαθῶ.
μοῖρα, ἡ, μέρος, λαχνός, μοῖρα.
δεκάς, ἀδος, ἡ.
ἄλυπος, ον.
μόρσιμος (ποιητ.), ὑπὸ τῆς μοίρας προωρισμένος.
εὐγενής, ές, ἐκ καλοῦ γένους.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ὀλίγους εὑρήσεις ἄνδρας ἑταίρους πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πράγμασι γιγνομένους.—Πᾶσιν ἀνθρώποις μόρσιμόν ἐστιν ἀποθανεῖν.—Πενθοῦμεν τοὺς τεθνηκότας.—Ἡδέως τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηνται[1] οἱ ἄνθρωποι.—Οὐκ ἂν[2] εὕροις ἄνθρωπον πάντα[3] ὀλβιώτατον.—Ἡ καλῶς ζῆν[4] ἢ καλῶς τεθνηκέναι ὁ εὐγενὴς βούλεται.—Εἰ δεινὰ δι' ὑμετέραν κακίαν πεπόνθατε, μή τι[5] θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαναφέρετε.—Τὰ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὴ τύχης ἀνάλωσεν[6], ἡ τέχνη δὲ σώζεται.—Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγῃ τις.—Εἴ τις γηράσας ζῆν εὔχεται, ἄξιός ἐστι γηράσκειν πολλὰς εἰς ἐτῶν δεκάδας.—Μέμνησο ὅτι θνητὸς ὑπάρχεις.—Μεμνῆο (μεμνῶο) ἀεί, ἃ ὑπ' ἄλλων εὖ ἔπαθες.—Τύχῃ τέχνην εὕρηκας, οὐ τέχνῃ τύχην.—Τί κέχηνας, ὦ παῖ; οὐκ ἔστι βίον εὑρεῖν ἄλυπον οὐδενί[7].—Ἀχάριστος, ὅστις εὖ παθὼν ἀμνημονεῖ.—Δίκαιον εὖ πράττοντα μεμνῆσθαι τῶν ἀτυχῶν.

Ἁπλοῦν.

Ἡ πόλις ἔχει κυριευθῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ πολῖται ἐνόμιζον ὅτι ἡ πόλις ἤθελε κυριευθῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Διὰ[8] τοῦ πολέμου κατεδαπανήθη ὁλόκληρος ὁ πλοῦτος τῆς πόλεως.—Προσπάθει νὰ ἀρέσῃς εἰς τοὺς καλούς.—Ἡ δόξα τῆς ἀρετῆς δὲν θὰ γηράσῃ ποτέ.—Ὁ κακὸς δὲν θέλει γνωρίσῃ τὴν ὡραιότητα τῆς ἀρετῆς.—Οἱ δοῦλοι ἔχουσι δραπετεύσῃ τὴν νύκτα.—Λέγουσιν ὅτι[9] ὑπὸ τῶν Φοινίκων ἐφευρέθησαν τὰ γράμματα.—Οἱ ἀνδρεῖοι στρατιῶται θὰ ἀποθάνωσι προθύμως ὑπὲρ τῆς πατρίδος.—Δὲν ἐπιτρέπεται[10] νὰ λέγωμεν ψευδῆ· δὲν θὰ πάθω τοῦτο.—Οἱ αἰχμάλωτοι ἐπωλήθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ στρατιῶται ἐστέρησαν τοὺς πολίτας

---

[1] Μετὰ Γεν.— [2] Συντ. κανόν. Γυμν. ΛΗ', Σελ. 103.— [3] Κατὰ πάντα.— [4] § 96, 3.— [5] Μή τι, μηδόλως.— [6] Ὁ Ἀόρ. σημαίνει τὸ συνήθως γινόμενον καὶ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἐνεστῶτος.— [7] Οὐκ ἔστι—οὐδενί, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς κανένα, δὲν δύναται κάνεις.— [8] Δοτ.— [9] Αἰτ. μετ' Ἀπαρ.— [10] Οὐκ ἔστι μετὰ Δοτ.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν περιουσίαν των.—Πολλοὶ στρατιῶται ἐπληγώθησαν εἰς τὴν μάχην.—Τὰ παιδία ἐστάθησαν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα (ἴδε χάσκω).—Ὁ Ἀλέξανδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους.—Εἴθε νὰ ἐνθυμῆσθε πάντοτε τὴν εὐεργεσίαν, τὴν ὁποίαν ἔχετε λάβη ἀπὸ ἄλλους (πάσχειν ὑπ' ἄλλων).

§ 122. *Ε'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἐπιτείνεται εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατατ., προστιθεμένου ἔμπροσθεν ἀναδιπλασιασμοῦ.*

Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς ἐνταῦθα εἶνε ἐπανάληψις τοῦ πρώτου τῆς ῥίζης συμφώνου, συναπτομένου μετὰ τοῦ φωνήεντος ε.

1. βιβάζω (φέρω πρός τι), Μέλλ. Ἀττ. βιβῶ, ᾷς, ᾷ (§ 82).

2. γίγνομαι (ἀντὶ γιγένομαι, § 116), γενήσομαι· ἐγενόμην· γεγένημαι (ἔχω γείνη) καὶ γέγονα (μὲ σημ. Ἐνεστ., εἶμαι).

3. πίπτω (ἀντὶ πιπέτω, § 116), πεσοῦμαι (§ 115, 5)· ἔπεσον, § 115, Σημ. 6'. Πρκμ. πέπτωκα ἀντὶ πε-πέτωκα.

4. τίκτω ἐκ τοῦ τιτέκω, § 106, 1, τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα (γεννῶ, συνήθως ἐπὶ γυναικῶν).

5. τιτράω, τρήσω· ἔτρησα (τρυπῶ)· συνηθέστερος εἶνε ὁ ἄλλος τύπος τετραίνω, τετρᾶνῶ· ἐτέτρηνα· τέτρηκα.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι πολλὰ τῶν τῆς Δ'. τάξεως (§ 121), οἷον γιγνώσκω, καὶ πολλὰ προσέτι τῶν εἰς μι ῥημάτων, οἷον δίδωμι.

§ 123. *ΣΤ'. Ῥήματα εἰς τὴν ἁπλῆν ῥίζαν τῶν ὁποίων προστίθεται ἐν τῷ Ἐνεστ. καὶ Παρατ. ε, διατηρούμενον ἐν μέρει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων.*

1. γαμέω, Μέλλ· γαμ-ῶ· ἔγημα· γεγάμηκα (νυμφεύομαι, ἐπὶ ἀνδρός). Μέσ. γαμοῦμαι (μετὰ Δοτ.) (ὑπανδρεύομαι, ἐπὶ γυναικός), Μέλλ. γαμοῦμαι· Ἀόρ. ἐγημάμην· Παρακμ. γεγάμημαι. Παθητ. νυμφεύομαι ὑπ' ἄλλου, ἐγαμήθην.

2. γηθέω, ποιητ., συνήθως Παρκ. γέγηθα (μὲ σημ. Ἐνεστ. καὶ παρὰ Πεζογρ.) Μέλλ. γηθήσω (χαίρω).

3. δοκέω, δόξω· ἔδοξα (φαίνομαι, νομίζομαι, νομίζω). Ἀόρ. Παθ. κατεδόχθην· Πρκ. Μέσ. ἢ Παθ. δέδογμαι (ἔχω νομισθῆ, ἀποφασισθῆ).

4. μαρτῠρέω, μαρτυρήσω κλπ. (μαρτυρῶ)· ἀλλὰ μαρτῠ́ρομαι Ἀποθετ. Μέσ., ἐπικαλοῦμαι εἰς μαρτυρίαν.

5. ξυρ-έω (ξυρίζω), Μέσ. ξύρ-ομαι· Ἀόρ. ἐξυράμην, ἀλλὰ Παρακμ. ἐξύρημαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6. ὠθέω, ὤσω καὶ ὠθήσω· ἔωσα, ὦσκι· ἔωκα (σπρώχνω). Μέσ. ὦσομαι· ἐωσάμην· Παρκ. Μέσ. ἢ Παθ. ἔωσμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐώσθην· ὠσθήσομαι (Αὔξ. § 86, 3).

Ξ'. *Γύμνασμα.*

Ἐμπίπτω, πίπτω ἐντός τινος, πίπτω, τυχαίνω ὁμοῦ· συμπίπτει συμβαίνει.
συμφέρω, φέρω ὁμοῦ, εἶμαι ὠφέλιμος.
συνδιατρίβω, περνῶ τὸν καιρόν μου μέ τινα, ζῶ μετά τινος.
εὐδοκιμέω, εἶμαι ἢ γίνομαι περίφημος, ἀποκτῶ ὑπόληψιν.
ἀπωθέω, ἀπωθῶ, ἐκβάλλω, ἐκδιώκω.
εἰσωθέω, ὠθῶ τι μέσα.
προνοέω, προνοῶ, φροντίζω πρότερον.
ἄτη, ἡ, συντάραξις τοῦ πνεύματος, ἀφροσύνη καὶ ἡ ἐντεῦθεν προερχομένη δυστυχία.
κεφαλή, ἡ.
φόνος, ὁ.
Μενέδημος, ὁ.
Ἀχαιός, ὁ.
Δημοσθένης, ὁ.
πώποτε, Ἐπίρρ. ποτὲ ἀκόμη.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Πολλάκις ἐκ κακοῦ ἀγαθὸν ἐγένετο, καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ.—Χεῖρα πεσόντι ὄρεξον.—Ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐμπεσεῖται αὐτῷ.—Οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀρετὴν γεγόνασιν.—Μή μοι γένοιτ' ἃ βούλομαι, ἀλλ' ἃ συμφέρει.—Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺ πένης γένῃ.—Πολλάκις ὁ εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας, εἰς μεγάλην καὶ χαλεπὴν ἄτην ἔπεσεν.—Ὅταν ἀτυχεῖν σοι συμπέσῃ τι, Εὐριπίδου μνήσθητι· Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ[1].—Μενέδημος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, εἰ γήμαι ὁ σπουδαῖος, ἔλεξεν· Ἐγὼ γεγάμηκα.—Ἡ τοῦ φίλου θυγάτηρ, ἑνάτην ἡμέραν γεγαμημένη, τέθνηκεν.—Ἔδοξε τῷ στρατηγῷ[2] ἐπὶ τοὺς πολεμίους στρατεύσασθαι.—Δημοσθένης ἐξύρατο τὴν κεφαλήν.—Οἱ στρατιῶται εἰς τὴν πόλιν εἰσεώσθησαν.—Οἱ στρατιῶται ἀπεώσαντο τοὺς πολεμίους.

Ἁπλοῦν.

Ἂν τοιουτοτρόπως πράττῃς (πράττω), θὰ γείνῃς ταχέως πτωχός.—Οἱ στρατιῶται ἔχουσι πέσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς.—Μὴ πέσῃς, ὦ φίλε.—Ἡ θυγάτηρ τοῦ φίλου μου θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου.—Οἱ πολῖται θὰ χαρῶσιν, ὅταν ἀκούσωσι (ἀκούσαντες) τὴν ἧτταν[3] τῶν ἐχθρῶν.—Εἶνε ἀποφασισμένον[4], οἱ στρατιῶται νὰ ἐκστρατεύσωσιν[5] ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν.—Πάντες θὰ μαρτυρήσουν διὰ σὲ ὅτι ἔχεις κάμῃ πολλὰς καλὰς

[1] Ἤγουν, οὐκ ἔστιν ἀνήρ, ὅστις κατὰ πάντα εὐδαιμ.—[2] Ὁ στρατηγὸς ἀπεφάσισεν.
[3] Κατὰ γενικήν.—[4] Παθ. Πορκ. τοῦ δοκέω.—[5] Ἀπαρ. μετ' Αἰτιατ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πράξεις εἰς τὴν πολιτείαν.—Οἱ στρατιῶται ἔχουν ξυρήση τὰς κεφαλάς των.—Οἱ ἐχθροὶ ἔσπρωξαν τοὺς στρατιώτας μέσα εἰς τὴν πόλιν.

§ 124. Ζ'. *Ῥήματα, τὰ ὁποῖα εἰς μὲν τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατατ. ἔχουσι τὴν ἁπλῆν ῥίζαν, εἰς τὸν σχηματισμὸν ὅμως τῶν χρόνων προσλαμβάνουσιν ε.*

Τὸ ε ἐν τῇ κλίσει τοῦ ῥήματος τρέπεται εἰς η· ἐξαιρεῖται τὸ ἄχθομαι καὶ ἐν μέρει τὸ μάχομαι καὶ ἔχω.

1. ἀλέξω, Ἐνεργ. σπάν. εἰς τὸν Πεζ. Λόγ., ἀλεξήσω, ἠλέξησα (ἀπομακρύνω). Μέσ. ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, [ἀλεξήσομαι, σπαν. ἀλέξομαι τῆς Ῥιζ. ἀλεκ-], ἠλεξάμην [καὶ σπαν. ἠλεξησάμην].

2. ἄχθομαι, ἀχθέσομαι, ἠχθέσθην (ἀγανακτῶ).

3. βόσκω, βοσκήσω· ἐβόσκησα· τὸ Μέσ. σημαίνει βόσκω (Ἀμεταβ.).

4. βούλομαι, βουλήσομαι· ἐβουλήθην καὶ ἠβουλ.· βεβούλημαι (θέλω).

5. δέω (ἔχω ἔλλειψιν), συνήθ. ἀπροσώπ. δεῖ (εἶνε ἀνάγκη, πρέπει, § 96), προσωπ. μόνον μετὰ τοῦ μικροῦ, τοσούτου, πολλοῦ, οἷον· πολλοῦ δέω· δεῖ (δέῃ), δέον, δεῖν· ἔδει, δέοι· δεήσει· ἐδέησε(ν). Μέσ. δέομαι, δεήσομαι· ἐδεήθην· δεδέημαι (ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ).

6. ἐθέλω, σπανιώτερον θέλω, ἐθελήσω καὶ θελήσω· ἠθέλησα καὶ ἐθέλησα· μόνον ὅμως ἠθέληκα.

7. (ἐρ-, λέγω, Μέσ. κάμνω νὰ μοῦ εἴπουν=ἐρωτῶ), Ἀόρ. ἠρόμην (ἠρώτησα), ἐρέσθαι, ἔρωμαι, ἐροίμην, ἐροῦ, ἐρόμενος· Μέλλ. ἐρήσομαι· οἱ ἐποίλοιποι χρόνοι ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ ἐρωτῶ.

8. ἔῤῥω, ἐῤῥήσω· ἤῤῥησα· ἤῤῥηκα, (φεύγω, γκρεμίζομαι).

9. εὕδω, συνήθως καθεύδω· Μέλλ. καθευδήσω (κοιμῶμαι). Ὁ Ἀόρ. καὶ Παρκμ. λείπουν. (Ἀΰξ. ἴδε § 90, 3).

10. ἔχω, Μέλλ. ἕξω καὶ (σχε-) σχήσω· Ἀόρ. ἔσχον· Παρκμ. ἔσχηκα (ἔχω, κρατῶ).—Ἔσχον (ἀντὶ ἔ-σεχον), Ἀπαρ. σχεῖν, Προστ. σχές, παράσχες κατὰ τὰ εἰς μι ῥήματα (ἐν Συνθέσ. καὶ σχε, οἷον· κατάσχε, παράσχε), Ὑποτ. σχῶ, σχῇς, παράσχω, παράσχῃς κλπ. Εὐκτ. σχοίην (μι), ἀλλὰ ἐν Συνθέσ. παράσχοιμι κλπ. Μετοχ. σχών· Ἀόρ. Μέσ. ἐσχόμην (καὶ ἀντὶ τοῦ Ἀορ. Παθητ.), σχῶμαι, σχοίμην, σχοῦ, παράσχου, σχέσθαι, παρασχέσθαι, σχόμενος· ἕξομαι (καὶ ἀντὶ τοῦ Παθ. Μέλλ.) καὶ σχήσομαι· ἔσχημαι.

11. ἕψω, ἑψήσομαι· ἥψησά (βράζω), Ἀόρ. ἡψήθην· Πρκ. Μέσ. ἤ Παθ. ἥψημαι.

12. ἵζω, συνήθ. καθίζω, καθιῶ (§ 82)· κεκάθικα· ἐκάθισα, ἀρχ. Ἀττ. καθῖσα (90, 3), (καθίζω, βάλλω τινὰ νὰ καθίσῃ)· Παρτ. ἐκάθιζον, ἀρχ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀττ. καθίζον· Μέσ. (κάθημαι ὁ ἴδιος) καθιζήσομαι, ἐκαθισάμην (ἐκάθισα, ἔβαλα τινὰ νὰ καθίσῃ). Ἀλλὰ καθέζομαι (τοῦ ὁποίου ὁ Ἐνεστ. σπάν., ἀντ' αὐτοῦ δὲ σύνηθες τὸ κάθημαι, καθίζω, κάθημαι ἐγώ), Παρτ. (καὶ ὡς Ἀόρ. εὔχρηστος) ἐκαθεζόμην· Μέλλ. καθεδοῦμαι.

13. κλαίω (σπανίως κλάω, ἄνευ συναιρέσεως), κλαύσομαι (κλαυσοῦμαι § 115, 2, παρ' Ἀριστοφ.) σπανιώτερον κλαιήσω ἢ κλαῆσω· ἔκλαυσα. Μέσ. ἐκλαυσάμην· κέκλαυμαι καὶ κέκλαυσμαι (§ 94)· Μέλλ. Τετελ. κεκλαύσεται.

14. μάχομαι, Μέλλ. μαχοῦμαι (§ 115, 4)· ἐμαχεσάμην· μεμάχημαι.

15. μέλλω, μελλήσω· ἐμέλλησα (μέλλω, βραδύνω). Αὔξ. § 84, Σημ.

16. μέλει μοι (μὲ μέλει), μελήσει· ἐμέλησε(ν)· μεμέληκε(ν). Μέσ. μέλομαι, συνήθως ἐπιμέλομαι (καὶ ἐπιμελοῦμαι), μεταμέλομαι· ἐπιμελήσομαι· ἐπεμελήθην. ἐπιμεμέλημαι (ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω).

17. μύζω, μυζήσω κλπ. (βυζάνω, μυζῶ, πιπιλίζω).

18. ὄζω, ὀζήσω· ὤζησα (μυρίζω), (Παρκ. ὄδωδα μετὰ σημ. Ἐνεστ. παρ' Ὁμήρ. καὶ μεταγ., § 88).

19. οἶομαι καὶ οἴμαι· Παρατ. ᾠόμην καὶ ᾤμην· οἰήσομαι· ᾠήθην, οἰηθῆναι (ὁ Παρκ. λείπει), (νομίζω)· Αὔξ. § 86, 1.

20. οἴχομαι (ἀνεχώρησα), Πρτ. (καὶ ὡς Ἀόρ. εὔχρηστος) ᾠχόμην (ἔφυγα). οἰχήσομαι, Ἀόρ. λείπει· ᾤχημαι συνήθως ἐν συνθέσει, οἷον· παρῴχημαι.

21. ὀφείλω (ἀντὶ ὀφέλλω κατὰ § 110, 1, ά.), ὀφειλήσω· ὠφείλησα, ὠφείληκα (χρεωστῶ, ὀφείλω)· Ἀόρ. 6'. ὤφελον, ες, ε(ν) μετ' Ἀπαρεμφ. (τὰ ἐπίλοιπα ἄχρηστα) ἐπὶ εὐχῶν, ὅτε ἐξηγ. εἴθε, οἷον· ὤφελε γενέσθαι =εἴθε νὰ ἐγίνετο.

22. πέτομαι, πτήσομαι· ἐπτόμην, πτέσθαι (πετῶ)· Παρκ. πεπότημαι τοῦ ποτάομαι. Συγκοπή, § 116· ποιητ. Ἀόρ. 6'. ἔπτην καὶ ἐπτάμην, § 141, 2.

23. σκέλλω (ξηραίνω), σκλήσομαι (§ 141), ἔσκλην καὶ ἔσκληκα, ἀμεταβ. ξηραίνομαι. Μετάθεσις § 116, 3.

24. τύπτω, Μέλλ. πατάξω καὶ παίσω, σπαν. τυπτήσω· Ἀόρ. ἐπάταξα καὶ ἔπαισα· Παρκ. πληγὰς εἴληφα. Παθ. τύπτομαι, πληγὰς λήψομαι, πληγὰς ἔλαβον. Τέτυμμαι καὶ ἐτύπην, Ὁμηρ.

25. χαίρω, χαιρήσω· ἐχάρην (μι, § 141, 6). Πρκμ. κεχάρηκα.

Σημ. Μετὰ τῶν ρημάτων τούτων συγκαταλέγονται πολλὰ ὑγρόληκτα ρήματα (§ 114, 2), ἅτινα ὅμως σχηματίζουσι κανονικῶς τὸν Μέλλ. καὶ Ἀόρ., οἷον·

μένω, μενῶ· ἔμεινα· μεμένηκα. Ῥημ. μενετός, ὑπομενετέον.

νέμω, νεμῶ· ἔνειμα· νενέμηκα (μοιράζω). Ἀόρ. Παθ. ἐνεμήθην. Μέσ. νέμομαι, νεμοῦμαι· ἐνειμάμην· νενέμημαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

'Αναπέτομαι, πετῶ, ἐπάνω.
ἀποπέτομαι, πετῶ, φεύγω.
ἀνέῳγα, βράζω, κάμνω νὰ βράσῃ, μεταβατ.
διαμένω, μένω διαρκῶς.
ἐλέγχω, δοκιμάζω, ἐρευνῶ, ψέγω, καταισχύνω, ἐξελέγχω.
ἐρωτάω, ἐρωτῶ.
ἀμβροσία, ἡ, ἔδεσμα τῶν θεῶν.
καλοκἀγαθία, ἡ.
λεία, ἡ.
μαχητής, ὁ, πολεμιστής.
πάππος, ὁ.
ἡμίθεος, ὁ.
θρόνος, ὁ.
μύρον, τό.
τρίπους, οδος, ὁ.
Αἴσων, ονος, ὁ.
Γανυμήδης, ους, ὁ.
Πολυδεύκης, ους, ὁ.
μέρος ους, τό.
ὄρος, ους, τό, βουνόν, διάφορον τοῦ ὄρος, σύνορον.
μεστός, στή, στόν, μετὰ Γεν., πλήρης.
βασίλειος, ον, βασιλικός.
ἐπιτήδειος, ον, ἐπιδέξιος· τὰ ἐπιτήδεια, τὰ πρὸς τὸ ζῆν.
πλήν, Ἐπιρρ. ἐκτός.
εἰ, Σύνδ. ἐάν, ἄν.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ στρατιῶται τοὺς πολεμίους ἀλεξήσονται.—Μὴ ἀχθεσθήτε ὑπὲρ ὧν[1] ἡμαρτάνετε ἐλεγχόμενοι.—Ὁ ποιμὴν τῶν αἰγῶν τὴν ἀγέλην ἐν τοῖς ὄρεσι βοσκήσει.—Οἱ στρατιῶται ἐπὶ τοὺς πολεμίους στρατεύεσθαι ἐβουλήθησαν.—Τοῖς στρατιώταις ἐν τῇ πολεμίᾳ γῇ τῶν ἐπιτηδείων δεήσει.—Πλούσιός ἐστιν οὐχ ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ὁ μικρῶν δεησόμενος.—Πολυδεύκης οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος, ἀλλὰ μᾶλλον ἡμίθεος σὺν τῷ ἀδελφῷ γενέσθαι.—Οἱ βάρβαροι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διωχθέντες θαρραλέως ἐμαχέσαντο.—Ἐροῦ τὸν πατέρα, εἰ τὴν ἐπιστολὴν γέγραφεν.—Οὐ πρέπει τὸν στρατηγὸν ἐν κινδύνοις καθευδήσαι.—Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἠξιώθη τοῖς θεοῖς ὁμιλεῖν, πλὴν ὅσοι μετεσχήκασι κάλλους· Πέλοψ γὰρ τούτου ἕνεκα ἀμβροσίας μετέσχε καὶ Γανυμήδης καὶ ἄλλοι τινές.—Μήδεια Αἴσονα ἀνεψήσασα νέον ποιῆσαι λέγεται.—Καθιοῦμένσε, ὦ στρατηγέ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον.—Ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου καθιζήσεται.—Οἱ Ἕλληνες ἐν Σαλαμῖνι θαρραλέως ἐμαχέσαντο.—Κῦρος ὑπὸ Μανδάνης τῆς μητρὸς ἐρωτηθείς, εἰ βούλοιτο μένειν παρὰ τῷ πάππῳ, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ ταχὺ ἔλεξεν, ὅτι μένειν βούλοιτο.—Τοῖς ἀγαθοῖς τῆς ἀρετῆς μελήσει.—Χρηστοὶ νέοι οὐ μύρων ὀζήσουσιν[2], ἀλλὰ καλοκἀγαθίας.—Οἱ στρατιῶται νικηθέντες τοὺς πολεμίους ἀποφυγεῖν, ὤχοντο.—Ἡ ψυχὴ ἀναπτομένη οἰχήσεται ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.—Οἱ κακοῦργοι μεγάλην

[1] Ἤγουν ὑπὲρ τούτων, ἅ. — [2] Ὄζειν τινός, μυρίζω ἀπό τι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζημίαν ὅλον[1].—Ἡ ὄρνις ἀναπεπότηται.—Οἱ πολῖται δεινῶς ἐκεχαρήκεσαν ἐπὶ τῇ νίκῃ.—Οἱ θηρευταὶ πᾶσαν τὴν νύκτα ἐν τοῖς ὄρεσι διεμεμενήκεσαν.—Τῆς λείας μέρος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τῷ στρατηγῷ ἐνεμήθη.—Τρίποδες ἦσαν κρεῶν[2] μεστοὶ νενεμημένων.

Ἀπλοῦν.

Οἱ στρατιῶται ἀπέκρουσαν (Ἀόρ. Μέσ.) τοὺς ἐχθροὺς θαῤῥαλέως.—Πολλοὶ ποιμένες ἐβόσκησαν αἶγας ἐπὶ τῶν ὀρέων.—Ὁ πατὴρ θὰ θελήσῃ νὰ ἀποδημήσῃ αὔριον.—Ὁ καλὸς στρατηγὸς ἐπιμελεῖται, ὅπως μὴ πάθωσιν (Μέλλ. Ὁριστ.) οἱ στρατιῶται ἔλλειψιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν.—Οἱ καλοὶ δὲν θὰ θελήσουν νὰ συναναστραφοῦν τοὺς κακούς.—Θὰ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, ἂν ἔχῃ γραφὴ ἡ ἐπιστολή.—*Ἂν εἶσαι κουρκσμένος (Παρακμ. Μετοχ. τοῦ κάμνω, § 116, 3), θὰ κοιμηθῇς εὐχαρίστως.—Οἱ κατειλημμένοι (Παρκμ. τοῦ ἔχω) ὑπὸ κακῶν ἐπιθυμιῶν εἶνε ὅλοι δοῦλοι.—Οἱ δειλοὶ στρατιῶται δὲν θὰ ἔχωσι μέρος εἰς τοὺς κινδύνους.—Λέγεται ὅτι ὁ Αἴσων, βρασθεὶς ὑπὸ τῆς Μηδείας, εἶχε γείνῃ πάλιν νέος.—Οἱ στρατιῶται ἐκάθισαν τὸν στρατηγὸν [αὐτῶν] ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου.—Οἱ καλοὶ πολεμισταὶ θὰ πολεμήσωσι θαῤῥαλέως ὑπὲρ τῆς πατρίδος.—Δὲν θὰ βραδύνω, ἀλλὰ ταχέως θὰ ἐρωτήσω.—Οἱ νόμοι θὰ ἐπιμεληθῶσι περὶ τοῦ κοινοῦ καλοῦ.—Τὰ ἄνθη μυρίζουν (Παρκμ.) ὡραῖα.—Οἱ νέοι ἐμύρισαν μύρα (Γεν.).—Οἱ πολῖται δὲν θὰ πιστεύσουν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἔχουν ἤδη φύγῃ (Αἰτιατ. μετ' Ἀπαρ.).—Θὰ ἀναχωρήσω.—Οἱ κακοῦργοι θὰ ὀφείλωσι μεγάλην τιμωρίαν.—Τὸ πτηνὸν θὰ πετάξῃ καὶ θὰ φύγῃ.—Θὰ χαρῶ, ἂν τιμῶμαι (Μετοχ.) ὑπὸ τῶν καλῶν.—Οἱ στρατιῶται ἔχουν ἀπονείμῃ εἰς τὸν στρατηγὸν μέρος τῆς λείας.

§ 125. *Η'. Ῥήματα, τῶν ὁποίων οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἐκ διαφόρων ῥιζῶν, αἵτινες κατὰ τὴν σημασίαν μόνον συμφωνοῦσιν.*

1. αἱρέω, αἱρήσω· (ἑλ-) εἷλον, ἑλεῖν· ᾕρηκα (κυριεύω, π. χ. μίαν πόλιν). Πρκμ. Μέσ. ᾕ Παθ. ᾕρημαι. Ἀόρ. Παθ. ᾑρέθην· αἱρεθήσομαι. Μέσ. (λαμβάνω δι' ἐμαυτόν, ἐκλέγω), αἱρήσομαι, εἱλόμην· Μέλλ. Τετ. ᾑρήσομαι.

2. ἔρχομαι, Παρακμ. ἐλήλυθα (ὑπάγω, ἔρχομαι). Τοῦ ἐνεστῶτος, ἐκτὸς τοῦ ἔρχομαι, πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις σχηματίζονται ἐκ τοῦ εἶμι (§ 136), λοιπόν· ἔρχομαι, ἴω, ἴθι, ἰέναι, ἰών· Πρτ. ᾐρχόμην, συνήθως ᾖειν καὶ ᾔα, Ἐύκτ. ἰοίμι· Μέλλ. εἶμι (θὰ ὑπάγω), (ἥξω, θὰ ἔλθω)· Ἀόρ. ἦλθον, ἔλθω, ἔλθοιμι, ἐλθέ (§ 83, 3), ἐλθεῖν, ἐλθών.

---

[1] Ἔμελλον νὰ ἀποτίσουν.—[2] § 43.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. ἐσθίω (ἔδω, ἐπικ.) Μέλλ. ἔδομαι· Ἀόρ. ἔφαγον, φαγεῖν· (ἐδε-) ἐδήδοκα (τρώγω)· Παρκ. Μέσ. ἢ Παθ. ἐδήδεσμαι· Ἀόρ. Παθ. ἠδέσθην. Ἀττ. Ἀναδιπλ. § 88.

4. ζάω (§ 96, 3), Πρτ. ἔζων· βιώσομαι καὶ σπαν. ζήσω καὶ ζήσομοι· ἐβίων (μι, § 141, 8). βελίωκα.

5. ὁράω, Μέλλ. (ὀπ) ὄψομαι· Ἀόρ. (ἰδ-, ἐν ἀρχῇ Fιδ-) εἶδον (ἴδω, ἴδοιμι, ἰδέ (§ 83, 3). ἰδεῖν, ἰδών)· Πρκ. ἑώρακα (βλέπω). Μέσ. ὁρῶμαι, παρ' Ἀττ. πεζγρ. ἐν συνθέσει προορ. (προβλέπω)· ἑώρᾶμαι ἢ ὦμμαι, ὦψαι κτλ.· Ἀπαρ. ὦφθαι· Ἀόρ. Μέσ. εἰδόμην, ἰδέσθαι, ἰδοῦ (ὅταν δὲ σημαίνῃ νά! γράφε ἰδού), ὡς ἁπλοῦν μόνον ποιητικ. Ἀόρ. Παθ. ὤφθην, ὀφθῆναι· Μέλλ. ὀφθήσομαι. Αὐξ. § 86, 5.

6. τρέχω (δρεμ-) δραμοῦμαι· ἔδραμον· δεδράμηκα. Πρκ. Μέσ. ἢ Παθ. ἐπιδεδράμημαι.

7. φέρω, (οἰ-) οἴσω· (ἐνεγκ) Ἀόρ· ἤνεγκον καὶ ἤνεγκα, ες, ε(ν), ομεν. ετε, ον (καὶ ας, αμεν, ατε, αν), Εὐκτ. ἐνέγκοιμι κλπ. (σπανιώτερον -αιμι κλπ.), Ἀπαρ. ἐνεγκεῖν ,Μετχ. ἐνεγκών (σπανιώτερον ἐνέγκας), Προστ. ἔνεγκε, -έτω κλπ. (καὶ -άτω κλπ.) (ἐνεκ-) Πρκμ. ἐνήνοχα (§ 88). Μέσ. (φέρω, φέρω μαζί μου. φέρω ἀπό τι), οἴσομαι· ἐνήνεγμαι) (-γξαι, -γκται ἢ ἐνήνεκται)· Ἀόρ. Μέσ. (ἤρεα, ἔφερα μαζί μου), ἠνεγκάμην, ἔνεγκαι, -ασθαι. -άμενος· Παθ. ἀ.) φέρομαι, κινοῦμαι· β΄.) κινοῦμαι, σπεύδω· ἠνέχθην· ἐνεχθήσομαι.

8. φημὶ (§ 134), (ἐρ) Μέλλ. ἐρῶ· (εἰπ-) Ἀόρ. εἶπον, Παρακμ. εἴρηκα (λέγω) Παρατ. ἔφην, μὲ σημασίαν Ἀορ., οὕτω δὲ καὶ φάναι (ἀλλὰ Μετοχ. φάσκων)· ἡ δὲ ῥίζα ἐρ- ἐπροφέρετο κατ' ἀρχὰς Fερ· διὸ εἴρηκα, ἤγουν Fέ-Fρη-κα (κατὰ μετάθεσιν), ἐρρήθην, ἤγουν ἐFρήθην· τὸ δὲ εἶπον ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐFέFεπον· ἐκ τοῦ ε ἶ π ο ν γίνεται Ὑποτ. εἴπω, Εὐκτ. εἴποιμι, Προστ. εἰπέ (§ 83, 3)· (οἱ δὲ λοιποὶ τύποι τῆς Προστ. εἶνε σπάνιοι ἢ ὅλως ἄχρηστοι, ἐν Συνθέσ. πρόειπε· εἰπεῖν, εἰπών· (ὁ Ἀόρ. ἀ. εἶπα ὄχι τόσον συχνὸς παρ' Ἀττικοῖς, συχνότερον εἶπας· πολὺ συχνὰ εἴπατε, σπανίως εἶπαν, Προστ. εἶπον σπανίως, πολὺ συχνὰ εἰπάτω, εἴπατον, εἰπάτων. πάντοτε δὲ εἴπατε· πάντα δὲ τὰ ἐπίλοιπα λείπουν εἰς τὴν Ἀττ. διάλεκτον)· Πρκ. Μέσ. ἢ Παθ. εἴρημαι· Ἀόρ. Παθ. ἐρρήθην (ῥηθῆναι, ῥηθείς), Μέλλ. Παθ. ῥηθήσομαι καὶ εἰρή-σομαι· Μέσ. μόνον ἐν Συνθέσ. Μέλλ., ἀπεροῦμαι καὶ Ἀόρ. Ἀπαρ. ἀπείπασθαι (ἀρνοῦμαι, ἀπελπίζομαι)· οὕτω δὲ καὶ ἀπειπεῖν. Σύνθετ. ἀπαγορεύω, ἀπεῖπον· ἀντιλέγω, ἀντεῖπον, συχνότερα τῶν ἀπηγόρευσα καὶ ἀντέλεξα. Οὕτω καὶ ἀγορεύω τινὰ κακῶς, ἀλλὰ ἀντείπόν τινα κακῶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐξεῖπον, εἶπον ἔξω, ἐξέφρασα.
παρατρέχω, μετ' Αἰτ. περνῶ τρέχων.
παραφέρω, φέρω πέραν, περνῶ φέρων.
περιοράω, παραβλέπω, παραμελῶ.
προέρχομαι, πηγαίνω ἐμπρός.
ὀργίζομαι, μετὰ Π. Ἀόρ.
ἀγανακτέω, -ῶ.
ἀνακράζω, φωνάζω.
[δείδω], φοβοῦμαι· Πρκ. δέδοικα, μὴ σημασ. Ἐνεστ.
πταίρω, φταιρνίζομαι.
λυπέω, λυπῶ.
παρακαταθήκη, ἡ, τὸ κατατεθὲν ἐνέχυρον.
Ἅδης, ου, ὁ.
ἐνύπνιον τό, ὄνειρον.
γλαύξ, κός, ἡ, κουκουβάγια.
ῥεῦμα, ατος, τό.
πέρας, ατος, τό, τέλος.
μακρός, ά, όν.
Περσικός, ή, όν.
βραδύς, εῖα, ύ.
εὔβουλος, ον, καλῶς σκεπτόμενος, συνετός, φρόνιμος.
ἐρρωμένως, Ἐπίῤῥ. δυνατά, μὲ δύναμιν.
σφόδρα, Ἐπίῤῥ. πολύ.
μήπω, Ἐπίῤῥ. ὄχι ἀκόμη.
πρίν, Σύνδ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἶλε[1] ταχὺν ἄνδρα διώκων.—Οἱ Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέα στρατηγὸν εἵλοντο ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ.—Ὀδυσσεὺς εἰς Ἅδου ἦλθεν.—Ἢν ἂν μοῖραν ἕλῃς, ταύτην φέρε καὶ μὴ ἀγανάκτει.—Λυπούμεθ', ἂν πτάρῃ τις· ἂν εἴπῃ κακῶς, ὀργιζόμεθα· ἂν ἴδῃ τις ἐνύπνιον, σφόδρα φοβούμεθα· ἂν γλαὺξ ἀνακράζῃ, δεδοίκαμεν.—Μὴ πίστευε τάχιστα, πρὶν ἢ πέρας ἴδῃς.—Σὺ ὄψει.—Μετρίως φάγε.—Εἰρήκει μὲν διὰ μακρῶν.—Ὅστις λόγους ὡς παρακαταθήκην λαβὼν ἐξεῖπεν ἀδικός ἐστιν ἢ ἄγαν ἀκρατής.—Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω, ἀλλ' εἰ φρονούντων τοὺς λόγους ἀνδρῶν ἐρῶ.—Πένθει μετρίως τοὺς ἀποθανόντας φίλους· οὐ γὰρ τεθνήκασιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἐστιν ἀνάγκη, προεληλύθασιν.—Ξένους πέντητας μὴ παραδράμῃς ἰδών.—Ποταμός τις καὶ ῥεῦμα βιαιόν ἐστιν ὁ αἰών· ἅμα τε γὰρ ὤφθη καὶ παρενήνε(γ)κται καὶ ἄλλο παραφέρεται, τὸ δὲ[2] ἐνεχθὲν οὐκέτι.—Ἔνεγκε λύπην καὶ βλάβην ἐῤῥωμένως.—Φίλον δι' ὀργὴν ἐν κακοῖς μὴ περιΐδῃς.—Μήπω μέγαν εἴπῃς, πρὶν ἂν τελευτήσαντ' ἴδῃς.

Ἁπλοῦν.

Οἱ ἐχθροὶ ἔχουν κυριεύσει τὴν πόλιν.—Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός.—Ἔλα, ὦ φίλε, καὶ ἴδε τὸν δυστυχῆ.—Ἀπεινᾶς (Μετοχ.), θὰ φάγῃς εὐχαρίστως.—Τὸ παιδίον ἔχει φάγη.—

---

[1] Ὁ Ἀόρ. σημαίνει τὸ συνήθως γενόμενον.—[2] Ἀντὶ ἄλλο δέ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τροφαὶ εἶνε φαγωμέναι.—Ἔχω ἰδῆ τὸν δυστυχῆ.—Οἱ ἐχθροὶ ἐφάνησαν.—Ὅταν ἴδῃς τοὺς πτωχούς σου φίλους, μὴ περάσῃς ἔμπροσθεν αὐτῶν τρέχων.—Τὸ παιδίον ἔχει τρέξῃ πολὺ ταχέως.—Ἡ λύπη ἐφέρθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μὲ δύναμιν.—Τί ἔχει λεχθῆ εἰς σὲ ὑπὸ τοῦ φίλου;

§ 126. *Β'. Συζυγία τῶν εἰς μι.*

1. Τὸ κύριον ἰδίωμα τῆς συζυγίας τῶν εἰς μι εἶνε τοῦτο, ὅτι τὰ κατ' αὐτὴν κλινόμενα ῥήματα στεροῦνται τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν, πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β'., ἔτι δὲ τὸν Ἐνεργ. Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. Ἡ κλίσις ὅμως πάντων τῶν ἐπιλοίπων χρόνων τῶν ῥημάτων τούτων συμφωνεῖ πρὸς τὴν κλίσιν τῶν εἰς ω ῥημάτων, πλὴν μικρῶν τινων παραλλαγῶν.

2. Τὰ εἰς μι ῥήματα προσθέτουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὴν ῥίζαν ἢ ἀμέσως, οἷον· φη-μί (Ῥίζ. φα-), ἢ διὰ μέσου τῆς συλλαβῆς νυ, οἷον δείκ-νυ-μι (Ῥίζ. δεικ-). Τινὰ δὲ λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατατ., οἷον δί-δω-μι. Ἴδε § 129.

Σημ. Ἡ διαίρεσις τῶν εἰς μι ῥημάτων καὶ αἱ διάφοροι αὐτῶν ἰδιότητες, ἅμα δὲ ὁ σχηματισμὸς τῶν χρόνων, ἑρμηνεύονται εἰς τὰς §§ 128—132.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Χρόνοι. | Ἐγκλισ. | Ἀριθμοὶ Πρόσωπ. | Ἐνεργητικόν.

Ἐνεστώς.

			στα-	θε-	δο-	δεικ-
Ὁριστική.		Ἑν. 1	ἵ-στη-μι	τι-θη-μι	δι-δω-μι	δεικ-νῡ-μι[1]
		2	ἵ-στη-ς	τί-θης	δί-δως	δείκ-νῡς
		3	ἵ-στη-σι(ν)	τί-θη-σι(ν)	δί-δω-σι	δείκ-νῡ-σι(ν)
		Δ. 1				
		2	ἵ-στᾰ-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον	δείκ-νῡ-τον
		3	ἵ στᾰ-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον	δείκ-νῡ-τον
		Πλ. 1	ἵ-στᾰ-μεν	τί-θε-μεν	δί-δο-μεν	δείκ-νῡ-μεν
		2	ἵ-στᾰ-τε [1, ἀ.	τί-θε-τε	δί-δο-τε	δείκ-νῡ-τε
		3	ἱ-στᾶσι(ν) § 131,	τι-θέ-ᾱσι(ν)	δι-δό-ᾱσι(ν)	δεικ-νῦ́-ᾱσι(ν)
Ὑποτακτική.		Ἑν. 1	ἱ-στῶ	τι-θῶ	δι-δῶ	δεικ-νῦ́-ω
		2	ἱ-στῇ-ς	τι-θῇ-ς	δι-δῷς	δεικ-νῦ́-ῃς
		3	ἱ-στῇ	τι-θῇ	δι-δῷ	κλπ.
		Δ. 1				
		2	ἱ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	δι-δῶ-τον	
		3	ἱ-στῆ-τον	τι-θῆ-τον	δι-δῶ-τον	
		Πλ. 1	ἱ-στῶ-μεν	τι-θῶ-μεν	δι-δῶ-μεν	
		2	ἱ-στῆ-τε	τι-θῆ-τε	δι-δῶ-τε	
		3	ἱ στῶ-σι(ν)	τι-θῶ-σι(ν)	δι-δῶ-σι(ν)	
Εὐκτική.		Ἑν. 1	ἱ-σταί-ην	τι-θεί-ην	δι-δοί-ην	δεικ-νῦ́-οιμι
		2	ἱ-σταί-ης	τι-θεί-ης	δι-δοί-ης	δεικ-νῦ́-οις
		3	ἱ-σταί-η	τι-θεί-η	δι-δοί-η	κλπ.
		Δ. 1				
		2	ἱ-σταῖ-τον[2]	τι-θεῖ-τον[2]	δι-δοῖ-τον[2]	
		3	ἱ-σταί-την	τι-θεί-την	δι-δοί-την	
		Πλ. 1	ἱ-σταί-μεν	τι θεῖ-μεν	δι-δοῖ-μεν	
		2	ἱ-σταί-τε	τι-θεῖ-τε	δι-δοῖ-τε	
		3	ἱ-σταί-εν	τι-θεῖ-εν	δι-δοῖ-εν	
Προστακτική.		Ἑν. 2	ἵσ-τη[3]	τί-θει[3]	δί-δου[3]	δεικ-νῦ[3]
		3	ἱ-στᾰ́-τω	τι-θέ-τω	δι-δό-τω	δεικ-νῦ́-τω
		Δ. 2	ἵ-στᾰ-τον	τί-θε-τον	δί-δο-τον	δείκ-νῡ-τον
		3	ἱ-στᾰ́-των	τι-θέ-των	δι-δό-των	δει-κνῦ́-των
		Πλ. 2	ἵ-στᾰ-τε	τί-θε-τε	δί-δο-τε	δείκ-νῡ-τε
		3	ἱ-στᾰ́-τωσαν καὶ ἱ-στάντων	τι-θέ-τωσαν καὶ τι-θέντων	δι-δό-τωσαν καὶ δι-δόντων	δεικ-νῦ́-τωσαν καὶ δεικ-νύντων
Ἀπαρέμ.			ἱ-στᾰ́-ναι	τι-θέ-ναι	δι-δό-ναι	δεικ-νῦ́-ναι
Μετοχή.			ἱ-στᾰ́ς, ᾶσα, ᾰ́ν Γεν. ᾶντος	τι-θείς, εἶσα, έν Γεν. έντος	δι-δούς, οῦσα, όν Γεν. όντος	δεικ-νῦ́ς, ῦσα, ύν Γεν. ύντος

[1] Καὶ δεικνύω, εις κλπ. (§ 134, Σ. ς΄.).—[2] Ἴδε § 131, Σ. 6΄.—[3] § 134, Σ. γ΄.—[4] Περὶ τ
τῶν δύναιο, ἐπίσταιο, κρέμαιο ἴδε § 134, Σ. δ΄.—[5] Οἱ τύποι οὗτοι εἰς οίμην προτιμῶνται τῶν ε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μέσον.

στα-	θε-	δο-	δεικ-
ι-στᾰ-μαι	τί-θε-μαι	δί-δο-μαι	δείκ-νῡ-μαι
ῐ-στᾰ-σαι	τί-θε-σαι	δί-δο-σαι	δείκ-νῡ-σαι
ῐ-στᾰ-ται	τί-θε-ται	δί-δο-ται	δείκ-νῡ-ται
ῐ-στᾰ΄-μεθον	τι-θέ-μεθον	δι-δό-μεθον	δείκ-νῡ΄-μεθον
ῐ στα-σθον	τί-θε-σθον	δί-δο-σθον	δείκ-νυ-σθον
ῐ-στα-σθον	τί-θε-σθον	δί-δο-σθον	δείκ-νυ-σθον
ῐ-στᾰ΄-μεθα	τι-θέ-μεθα	δι-δό-μεθα	δείκ-νῡ΄-μεθα
ῐ-στα-σθε	τί-θε-σθε	δί-δο-σθε	δείκ-νυ-σθε
ῐ-στα-νται	τί-θε-νται	δί-δο-νται	δείκ-νυ-νται
ῐ-στῶ-μαι[4]	τι-θῶ-μαι	δι-δῶ-μαι	δεικ-νύ-ωμαι
ῐ-στῇ	τι-θῇ	δι-δῷ	δεικ-νύ-ῃ
ῐ-στῆ-ται	τι-θῆ-ται	δι-δῶ-ται	κλπ.
ῐ-στώ-μεθον	τι-θώ-μεθον	δι-δώ-μεθον	
ῐ-στῆ-σθον	τι-θῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	
ῐ-στῆ-σθον	τι-θῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	
ῐ-στώ-μεθα	τι-θώ-μεθα	δι-δώ-μεθα	
ῐ-στῆ-σθε	τι-θῆ-σθε	δι-δῶ σθε	
ῐ-στῶ-νται	τι-θῶ-νται	δι-δῶ-νται	
ῐ-σταί-μην[5]	τι-θοι-μην[6]	δι-δοι-μην	δεικ-νῡ-οιμην
ῐ-σταῖ-ο	τι-θοῖ-ο	δι-δοῖ-ο	δεικ-νῡ΄-οιο
ῐ-σταῖ-το	τι-θοῖ-το	δι-δοῖ-το	κτλ.
ῐ-σταί-μεθον	τι-θοί-μεθον	δι-δοί-μεθον	
ῐ-σταῖ-σθον	τι-θοῖ-σθον	δι-δοῖ-σθον	
ῐ-σταί-σθην	τι-θοί-σθην	δι-δοί-σθην	
ῐ-σταί-μεθα	τι-θοί-μεθα	δι-δοί-μεθα	
ῐ-σταῖ-σθε	τι-θοῖ-σθε	δι-δοῖ-σθε	
ῐ-σταῖ-ντο	τι-θοῖ-ντο	δι-δοῖ-ντο	
ῐ-στᾰ-σο[7]	τι-θε-σο[7]	δι-δο-σο[7]	δεικ-νῡ-σο
ῐ-στά-σθω	τι-θέ-σθω	δι-δό-σθω	δεικ-νύ-σθω
ῐ-στα-σθον	τί-θε-σθον	δί-δο-σθον	δείκ-νυ-σθον
ῐ-στά-σθων	τι-θέ σθων	δι-δό-σθων	δεικ-νύ-σθων
ῐ-στα-σθε	τί-θε σθε	δί-δο σθε	δείκ-νυ-σθε
ῐ-στά-σθωσαν καὶ ῐ-στά-σθων	τι-θέ-σθωσαν καὶ τι-θέ-σθων	δι-δό-σθωσαν καὶ δι-δό-σθων	δεικ-νύ-σθωσαν καὶ δεικ-νύ-σθων
ῐ-στα-σθαι	τί-θε-σθαι	δί-δο-σθαι	δείκ-νυ-σθαι
ῐ-στᾰ΄-μενος, η, ον	τι θέ-μενος, η, ον	δι-δό-μενος, η, ον	δεικ-νῡ΄-μενος, η, ον

[4] Παλλάσσοντος τόνου ἀπὸ τῶν ἐπίσταμαι, δύναμαι, κρέμαμαι ἴδε § 134, Σ. δ΄.—[5] Περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς -μην (τιθείμην), -ειο, -εῖτο κλπ.—[7] Περὶ τῶν ἐπίστω, ἠπίστω, δύνω, ἐδύνω, πρίω, ἐπρίω ἴδε § 131, 2.

Ἐνεργητικόν.

Χρόνοι.	Ἐγκλισ.	Ἀριθμοί Πρόσωπ.	στα-	θε-	δο-	δεικ-
Παρατατικός.	Ὁριστική.	Ἑν. 1	ἵ-στη-ν	ἐ-τί-θη-ν	ἐ-δί-δου-ν[1]	ἐ-δείκ-νῦ-ν
		2	ἵ-στη-ς	ἐ-τί-θει-ς[1]	ἐ-δί-δου-ς[1]	ἐ-δείκ-νῦ-ς
		3	ἵ-στη	ἐ-τί-θει[1]	ἐ-δί-δου[2]	ἐ-δείκ-νῦ
		Δ. 1				
		2	ἵ-στᾰ-τον	ἐ-τί-θε-τον	ἐ-δί-δο-τον	ἐ-δείκ-νῦ-τον
		3	ἱ-στᾰ΄-την	ἐ-τι-θέ-την	ἐ-δι-δό-την	ἐ-δείκ-νῦ΄-την
		Πλ. 1	ἵ-στᾰ-μεν	ἐ-τί-θε-μεν	ἐ-δί-δο-μεν	ἐ-δείκ-νῦ-μεν
		2	ἵ-στᾰ-τε	ἐ-τί-θε-τε	ἐ-δί-δο-τε	ἐ-δείκ-νῦ-τε
		3	ἵ-στᾰ-σαν	ἐ-τί-θε-σαν	ἐ-δί-δο-σαν	ἐ-δείκ-νῦ-σαν
Ἀόριστος β΄.	Ὁριστική.	Ἑν. 1	ἔ-στη-ν	(ἔ-θην) Ἀντ΄αὐ-	(ἔ-δων) Ἀντ΄αὐ-	
		2	ἔ-στη-ς	(ἔ-θης) τῶν ὁ	(ἔ-δως) τῶν ὁ	
		3	ἔ-στη	(ἔ-θη) Ἀόρ. ἀ.	(ἔ-δω) Ἀόρ. ἀ.	
		Δ. 1				
		2	ἔ-στη-τον	ἔ-θε-τον	ἔ-δο-τον	λείπει
		3	ε-στή-την	ἐ-θέ-την	ἐ-δό-την	
		Πλ. 1	ἔ-στη-μεν	ἔ-θε-μεν	ἔ-δο-μεν	
		2	ἔ-στη-τε	ἔ-θε-τε	ἔ-δο-τε	
		3	ἔ-στη-σαν	ἔ-θε-σαν	ἔ-δο-σαν	
	Ὑποτακτική.	Ἑν. 1	στῶ[3]	θω[3]	δῶ[3]	
		2	στῇς	θῇς	δῷς	
		3	στῇ	θῇ	δῷ	
		Δ. 1				
		2	στῆ-τον	θῆ-τον	δῶ-τον	λειπει
		3	στῆ-τον	θῆ-τον	δῶ-τον	
		Πλ. 1	στῶ-μεν	θῶ-μεν	δῶ-μεν	
		2	στῆ-τε	θῆ-τε	δῶ-τε	
		3	στῶ-σι(ν)	θῶ-σι(ν)	δῶ-σι(ν)	
	Εὐκτική.	Ἑν. 1	σταί-ην	θεί-ην	δοί-ην	
		2	σταί-ης	θεί-ης	δοί-ης	
		3	σταί-η	θεί-η	δοί-η	
		Δ. 1				
		2	σταί-ητον[4]	θεί-ητον[4]	δοί-ητον[4]	λείπει
		3	σταί-ήτην	θεί-ήτην	δοί-ήτην	
		Πλ. 1	σταί-ημεν	θεί-ημεν	δοί-ημεν	
		2	σταί-ητε	θεί-ητε	δοί-ητε	
		3	σταί-εν[5]	θεῖ-εν[5]	δοῖ-εν[5]	

[1] Ὅρα § 131, Σημ. γ΄.— [2] § 131, Σημ. γ΄.— [3] Τὰ σύνθετα, οἷον· ἀποστῶ, ἐκθῶ, διαδῶ, ἔχ[ω] δῶμεν.— [4] Ὅρα § 130, Σημ. δ΄.— [5] Εἰς τὰ σύνθετα· παραστᾶεν, ἐνθεῖεν, διαδοῖεν.— [6] Π[ρ] ἕνεκα τῆς συναιρέσεως εἰς τὰ σύνθετα· ἐνθῶμαι, ῇ, ῆται κλπ., ἀποθῶμαι, ῇ, ῆται κλπ., ἐκδῶμ[αι] περὶ τοῦ θείμην, θεῖο, θεῖτο κλπ. Ἴδε Εὐκτ. Ἐνεστ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στα-	θε-	δο-	δεικ-
-στἄ΄-μην	ε-τι-θέ-μην	ἐ-δι-δό-μην	ἐ-δεικ-νὔ΄-μην
-στἄ-σο[6]	ἐ-τί-θε-σο[6]	ἐ-δί-δο-σο	ἐ-δείκ-νῦ-σο
-στἄ-το	ἐ-τί-θε-το	ἐ-δί-δο-το	ἐ-δείκ-νῦ-το
-στἄ΄-μεθον	ἐ-τι-θέ-μεθον	ἐ-δι-δό-μεθον	ἐ-δεικ-νὔ΄-μεθον
-στα-σθον	ἐ-τί-θε-σθον	ἐ-δί-δο-σθον	ἐ-δείκ-νυ-σθον
-στά-σθην	ἐ-τι-θέ-σθην	ἐ-δι-δό-σθην	ἐ-δεικ-νύ-σθην
-στἄ΄-μεθα	ἐ-τι-θέ-μεθα	ἐ-δι-δό-μεθα	ἐ-δεικ-νὔ΄-μεθα
-στα-σθε	ε-τί-θε-σθε	ἐ-δί-δο-σθε	ε-δείκ-νυ-σθε
-στα-ντο	ἐ-τί-θε-ντο	ἐ-δί-δο-ν-το	ἐ-δείκ-νυ ντο
ἐ-πρια-μην[7]	ἐ-θε-μην	ἐ-δό΄-μην	
ἐ-πρίω § 131, 2.	ἔ-θου (ἐκ τοῦ ἔθεσο)	ἔ-δου (ἐκ τοῦ ἔδοσο)	
ἐ-πρια-το	ἔ-θε-το	ἔ-δο-το	
ἐ-πριά-μεθον	ἐ-θέ-μεθον	ἐ-δό΄-μεθον	
ἐ-πρία-σθον	ἔ-θε-σθον	ἔ-δο-σθον	λείπει
ἐ-πριά-σθην	ἐ-θε-σθην	ἐ-δό΄-σθην	
ἐ-πριά-μεθα	ἐ-θέ μεθα	ἐ-δό΄-μεθα	
ἐ-πρία-σθε	ἔ-θε-σθε	ἔ-δο-σθε	
ἐ-πρία-ντο	ἔ-θε-ντο	ἔ-δο-ντο	
πρίω-μαι § 134, Σ. δ΄.	θῶ-μαι[8]	δῶ-μαι[8]	
πρι-ῇ	θῇ	δῷ	
πρί-ηται	θῆ-ται	δῶ-ται	
πριώ-μεθον	θώ-μεθον	δώ-μεθον	
πρίη-σθον	θῆ σθον	δῶ-σθον	
πρίη-σθον	θῆ-σθον	δῶ-σθον	
πριώ-μεθα	θώ-μεθα	δώ μεθα	
πρίη-σθε	θῆ-σθε	δῶ-σθε	
πρίω-νται	θῶ-νται	δῶ-νται	
πριαι-μην	θοί-μην[9]	δοι-μην[9]	
πρίαι-ο § 134, Σ. δ΄.	θοῖ-ο	δοῖ-ο	
πριαι-το	θοῖ-το	δοῖ-το	
πριαί-μεθον	θοί-μεθον	δοί-μεθον	
πριαι-σθον	θοῖ-σθον	δοῖ-σθον	
πριαί-σθην	θοί-σθην	δοί-σθην	
πριαί-μεθα	θοί-μεθα	δοί-μεθα	
πρίαι-σθε	θοῖ-σθε	δοῖ-σθε	
πρίαι-ντο	θοῖ-ντο	δοῖ-ντο	

νεκα τῆς συναιρέσεως (§ 130, 1) τὸν αὐτὸν μὲ τὰ ἁπλᾶ τονισμόν, οἷον· ἀποστῶσι(ν), ἐκθῆτον, διαῦ ἐπίστω, ἠπίστω, δύνω, ἐδύνω, πρίω, ἐπρίω ἴδε § 131, 2.— [7] Ὅρα § 132, 4.— [8] Ὡσαύτως ῆ ὦται κλπ., ἀποδῶμαι, ῷ, ὦται κλπ.— [9] Ὡσαύτως εἰς τὰ σύνθετα· ἐνθοῖο, οἶτο, ἐνδιαθοῖο κλπ.,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄοριστος β'.	Προστακτική. Ἐν. 2	στῆ-θι[1]	θές (θέθι)[1]	δός (δόθι)[1]	
	3	στή-τω	θέ-τω	δό-τω	
	Δ. 2	στῆ-τον	θέ τον	δό-τον	
	3	στή-των	θέ-των	δό-των	λείπει
	Πλ. 2	στῆ-τε	θέ-τε	δό-τε	
	3	στή-τωσαν καὶ στάντων	θέ-τωσαν καὶ θέντων	δό-τωσαν καὶ δόντων	
	Ἀπαρμφ.	στῆ-ναι[2]	θεῖ-ναι[2]	δοῦ ναι[2]	
	Μετοχή.	στᾰ́ς, ᾶσα, ᾰ́ν ά̓ντος[3]	θείς, εἶσα, έν θέντος[3]	δούς, δοῦσα, ὸν δόντος[3]	
Μέλλων.		στή-σω	θή-σω	δώ-σω	δείξω
Ἀόρ. ά.		ἔ-στησα	ἔ-θηκα, ας, ε(ν)	ἔ-δω-κα, ας, ε(ν)	ἔ-δειξα
			Εἰς τὰ δυϊκὰ καὶ πληθυντικὰ τῆς ὁριστικῆς καὶ εἰς τὰς ἐπιλοιπους ἐγκλίσεις, ἔτι δὲ τὴν Ἀπαρ. καὶ Μετ. γίνεται ἀντ' αὐτοῦ χρῆσις τοῦ β'. Ἀορ. (§ 132, 2).		
Παρακείμεν.		ἑ-στη-κα	τέ-θει-κα	δέ-δω-κα	δέ-δειχα
Ὑπερσυντ.		ἐ-στή-κειν καὶ εἰ-στή-κειν	ε-τεθει-κειν	ἐ-δε-δώκειν	ἐ-δε-δείχειν
Μέλλ. Τετελ.		ἑ-στήξω[3]	λείπει	λειπει	λείπει
					Π α θ
Ἀόρ. ά.		ἐ-στᾰ́-θην	ε-τέ-θην[6]	ἐ-δό-θην	ἐ-δει-χθην

[1] Εἰς τὰ σύνθετα· παράστηθι, ἀπόστηθι· περίθες, ἔνθες· ἄπόδος, ἔκδος· περίθετε, ἔκδοτε (§ 13
(άντος), διαθείς (έντος), προδούς (όντος), ἐκθέσθαι, διαθέσθαι, προδόσθαι, διαδόσθαι § 83, 4.—[3] Ὀ
δοσθε· ἔνθεσθε, πρόδοσθε· ἀλλὰ ἐνθοῦ, εἰσθοῦ· προδοῦ, ἐνδοῦ (§ 83. Σημ. β'.).—[5] Ἀντ' αὐτῶν ου

Σημ. Ὁ Παρκμ. καὶ Ὑπερσ. ἕστηκα καὶ ἑστήκειν (ὄχι εἰστήκειν) σχηματίζουσι τὸν Δυϊκ. καὶ Πληθ., ἔτι δὲ τὴν Ἀπαρέμφ., ὅπως τὸν Ἐνεστ. καὶ Παρατ., δηλαδὴ ἄνευ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος, λοιπόν·

ἕ-στη-κα	ἑ-στή-κειν	Ἀπαρ. ἑ-στά-ναι.
ἕ-στη-κας	ἑ-στή κεις	Ἐκ τῆς Ὑποτ. ἑ-στή-κω εὑρίσκεται
ἕ-στη-κε(ν)	ἑ-στή-κει	εἰς τὸν πεζ. λόγ. ἑ-στῶ-μεν· ἡ δὲ
ἕ-στᾰ-τον	ἑ-στᾰ́-τον	Προστ. ἕ-στᾰ-θι, ἁτω κτλ. καὶ ἡ
ἕ-στᾰ-τον	ἑ-στά̓-την	Εὐκτ. ἑ-σταί-ην εἶνε ποιητικ. Ἡ
ἕ-στᾰ-μεν	ἕ-στᾰ-μεν	Μετοχ. ἑστώς, ῶσα, εἶνε συνηθε-
ἕ-στᾰ-τε	ἑ-στᾰ́-τε	στέρα τῆς ἑστηκώς, υῖα, ἀλλὰ
ἑ-στᾰ́-σι(ν)	ἕ στᾰ́-σαν	ἑστηκὸς συνηθέστερον τοῦ ἑστώς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τρίω § 131, 2	θοῦ (ἐκ τοῦ θέσο)[4]	δοῦ (ἐκ τοῦ δόσο)[4]	
τριά-σθω	θέ-σθω	δό-σθω	
τρία-σθον	θέ-σθον	δό-σθον	
τριά-σθων	θέ-σθων	δό-σθων	
τρία-σθε	θέ-σθε	δό-σθε	
τριά-σθωσαν καὶ τριά-σθων	θέ-σθωσαν καὶ θέ-σθων	δό-σθωσαν καὶ δό-σθων	
τριασθαι	θέ-σθαι[2]	δό-σθαι[2]	
τριαμενος, η, ον	θε-μενος, η, ον	δό-μενος, η, ον	
στή-σομαι	θή-σομαι	δώ-σομαι	δειξομαι
στη-σάμην	(ἐ-θη-κά-μην)	ἐ-δω-κά-μην	ἐ-δειξάμην
	Ἀττικῶς ἀντ' αὐτοῦ εὕρηται ὁ Μέσ. Ἀόρ. Β'. ἔθην, ἔδων		
στᾶ-μαι[5]	τέ-θει-μαι	δέ-δομαι	δέ-δειγ-μαι
στᾶ'-μην[5]	ἐ-τε-θεί-μην	ἐ-δε-δό-μην	ἐ-δε-δείγ-μην
στήζομαι[3]	λειπει	λειπει	λειπει

Ἐκδ.

Μέλ.α.	στᾶ-θήσομαι	τε-θήσομαι[6]	δο-θήσομαι	δειχ-θήσσμαι

σημ. γ'., § 83, Σημ. Β'.).—[2] Ἐν συνθέσει· ἐκστῆναι, παραστῆναι· ἑκθεῖναι, μεταδοῦναι· ἑκστάς 115, 6 καὶ 133, Σημ.—[4] Εἰς τὰ σύνθετα καταθοῦ, ἀπόθου, περίδου, ἀπόδου· κατάθεσθε, περίβως· ἕστηκα, ἑστήκειν.—[6] Ἔτέθην καὶ τεθήσομαι ἀντὶ ἐθέθην καὶ θεθήσομαι, ἴδε § 7, 10.

ΞΓ'. *Γύμνασμα.*

Ἀνίστημι, σηκώνω ἐπάνω, σηκώνω τι ὀρθόν, ἐξεγείρω· Ἀόρ. Β'., ἐσηκώθην· Μέσ., σηκώνομαι ἐπάνω, στέκω ὀρθός.

ἀφίστημι, σταίνω μακράν, ἀπομακρύνω, βάλλω χωριστὰ (ἀπό τινος, Γεν.)· Ἀόρ. Β'. ἐστάθην μακράν, ἔπεσα μακράν, ἀπεστάτησα· Μέσ., στέκω μακράν, ἀποστατῶ.

διΐστημι, σταίνω χωριστά, χωρίζω.

ἐνίστημι, σταίνω, θέτω ἐντός τινος· Πρκ. εἶμαι παρών.

καθίστημι, θέτω κάτω, θέτω στερεά, εἰσάγω, διορίζω, κάμνω.

παρίστημι, θέτω πλησίον· Ἀόρ. Β'., ἐστά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θην πλησίον, ἦλθον· ἐβοήθησα.
ἀποσπάω, ἕλκω ἀπό τινος, ἀποσπῶ.
ἐξορθόω, κάμνω ὀρθόν, σηκώνω ἐπάνω.
πολεμέω, μετά Δοτ., πολεμῶ πρός τινα.
ἀποστρέφω, στρέφω μακράν, ἀπομακρύνω.
ἀντιτάττω, θέτω, τάττω ἐναντίον τινός· Μέσ. τάττομαι κατά τινος, ἀντιτάσσομαι.
γνώμη, ἡ, γνώμη, φρόνησις, σύνεσις.
λίμνη, ἡ.
νεφέλη, ἡ, σύννεφον, δίκτυον διά τά πτηνά.
πολυριλία, ἡ, πλῆθος φιλων.
θυσία, ἡ.
ἡνίοχος, ὁ, ἁμαξηλάτης.
Κορίνθιος, ὁ.
λοιμός, ὁ, λοιμική ἀρρωστία.
Νάξιος, ὁ.
ἀήρ, ἔρος, ὁ.
πῆ; Ἐπίῤῥ. ποῦ; (ἐπί κινήσεως).
ὡς, Σύνδ. ὅτι.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Ἡ πολυριλία διίστησι καί ἀποσπᾷ καί ἀποστρέφει.—Εἴ τις θυσίαν προσφέρων εὔνουν νομίζει τόν Θεόν καθιστάναι, φρένας κούφας ἔχει.—Οὐδέ τόν ἀέρα οἱ ἄνθρωποι τοῖς ὄρνισιν εἴων ἐλεύθερον παγίδας καί νεφέλας ἱστάντες.—Φυλάττου, μή τό κέρδος σε τῆς δικαιοσύνης ἀφιστῇ.—Ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ εἷς ἀνήρ, Περικλῆς, ἐξώρθου τήν πόλιν καί ἀνίστη καί ἀντετάττετο καί τῷ λοιμῷ καί τῷ πελέμῳ.—Μή ἀφίστη τούς νέους τῆς ἐπί τήν ἀρετήν ὁδοῦ.—Θεμιστοκλῆς λέγεται εἰπεῖν, ὡς τό Μιλτιάδου τρόπαιον αὐτόν ἐκ τῶν ὕπνων ἀνιστάῃ.—Τάνταλος ἐν τῇ λίμνῃ διψῶν ἑστήκει.—Τό μέν τοῦ χρόνου γεγονός[1], τό δέ ἐνεστώς[2] ἐστι, τό δέ μέλλον.—Οἱ Κορίνθιοι πολλούς συμμάχους ἀπέστησαν ἀπό τῶν Ἀθηναίων.—Οἱ Νάξιοι ἀπό τῶν Ἀθηναίων ἀπέστησαν.—Παράστηθι τοῖς ἀτυχέσιν.—Πῆ στῶ; πῆ βῶ;[3]—Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Ναξίοις ἀποστᾶσιν ἀπ' αὐτῶν ἐπολέμησαν.—Παρασταίητε τοῖς ἀτυχέσιν.—Λύγος διεσπάρη, τούς συμμάχους ἀπό τῆς πόλεως ἀποστῆναι.—Ἡνίοχον γνώμην στήσεις[4] ἀρίστην.

Ἁπλοῦν.

Οἱ κυνηγοί σταίνουν εἰς τά πτηνά παγίδας καί δίκτυα.—Οἱ κακοί προσπαθοῦσι νά χωρίσωσι τήν φιλίαν τῶν καλῶν.—[Τόν] Θεμιστοκλέα ἐσήκωνεν ἀπό τοῦ ὕπνου (Πληθ.) τό τρόπαιον [τοῦ] Μιλτιάδου.—Ἄς μή ἀπομακρύνωμεν τούς νέους ἀπό τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης πρός τήν ἀρετήν (ἐπί μετ' Αἰτ.).—Μή χωρίζετε τήν φιλίαν τῶν καλῶν.—Οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο, μήπως οἱ ἐχθροί ἤθελον ἀποχωρίσῃ ἀπ' αὐτῶν τούς συμμάχους [των].—Οἱ κακοί χαίρουν, ὅταν χωρίζουσι (Μετοχ.) τήν φι-

[1] § 122, 2.—[2] § 127, Σημ.—[3] § 118, 1, καί § 141.—[4] Θά θέσῃς, θά βάλῃς ἁμαξηλάτην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λίαν τῶν καλῶν.—Ὁ Τάνταλος στέκει διψῶν εἰς τὴν λίμνην.—Ὁ σοφὸς φροντίζει ὄχι μόνον περὶ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου.—Οἱ στρατιῶται ἔστησαν τρόπαιον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν.—Οἱ Νάξιοι προξεπάθησαν νὰ ἀποστατήσωσιν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων.—Βοηθήσατε τοὺς δυστυχεῖς (παρίστημι).—Ποῦ νὰ σταθῶμεν; ποῦ νὰ ὑπάγωμεν;—Εἶθε νὰ βοηθήσῃς τοὺς δυστυχεῖς.—Οἱ στρατιῶται θὰ στήσωσι τρόπαιον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν.

ΞΔ'. Γύμνασμα.

Ἀνατίθημι, θέτω ἐπάνω, ἀριερώνω.
ἐντίθημι, βάλω μέσα, χύνω τι ἐντός.
μετατίθημι, μεταθέτω, μεταβάλλω.
περιτίθημι, θέτω πέριξ.
προστίθημι, προσθέτω.
προτίθημι, θέτω ἐμπρός, ἐκθέτω (πρὸς ἐπίδειξιν).
μιμέομαι, μετ' Αἰτ., μιμοῦμαι.
διαφορά, ἡ. διαφορά, διχόνοια, ἔχθρα.
Ἀντίγονος, ὁ.
Διόνῦσος, ὁ, ἄλλως καλούμενος Βάκχος.
Θύρσος, ὁ, βάκτρον τῶν Μαινάδων περιβεβλημένον κισσόν καὶ κλῆμα.
κιττός, ὁ, κισσός.
σκῆπτρον, τό.
ἀκρόπολις, εως, ἡ.
διάδημα, ατος, τό, δέμα τῆς κεφαλῆς, διάδημα.
ἀλλότριος, ᾱ, ον, ἀνήκων εἰς ἄλλον, ξένος.
ἀργαλέος, ᾱ, ον, βαρύς, δεινός, ἐπαχθής, ὀχληρός.
Μακεδονικός, ή, όν.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Τῷ καλῶς ποιοῦντι θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ τίθησιν.—Ὁ πλοῦτος πολλάκις μετατίθησι τὸν τῶν ἀνθρώπων τρόπον.—Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἰδίοις κακοῖς ἀλλότρια προστιθέασιν.—Θεῷ ἀνατίθει τὸ μέλλον.—Ἀντίγονος Διόνῦσον πάντα[1] ἐμιμεῖτο, κιττὸν μὲν περιτιθεὶς τῇ κεφαλῇ ἀντὶ διαδήματος Μακεδονικοῦ, θύρσον δὲ ἀντὶ σκήπτρου φέρων.—Οἱ σοφισταὶ τὴν ἀρετὴν προετίθεσαν.—Ἐντιθῶμεν τοῖς νέοις τῆς σοφίας ἔρωτα.—Ἡ τύχη πάντα ἂν[2] μετατιθείη.—Οὐ ῥᾴδιον τὴν φύσιν μεταθέναι.—Πολλάκις δοκοῦντες θήσειν κακὸν ἀγαθὸν ἔθεμεν, καὶ δοκοῦντες ἀγαθὸν ἔθεμεν κακόν.—Τὰς διαφορὰς μεθῶμεν.—Ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός.—Ἀθηναῖοι χαλκῆν ποιησάμενοι λέαιναν, ἐν πύλαις τῆς ἀκροπόλεως ἀνέθεσαν.—Ῥᾴον[3] ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν ἢ ἐκ κακοῦ ἀγαθόν.—Τὸ κακὸν οὐδεὶς χρηστὸν ἂν θείη.—Μετάθετε τὰς διαφοράς.—Λυκοῦργον, τὸν θέντα Λακεδαιμονίοις νόμους, μάλιστα θαυμάζομεν.—Ὁ πόλεμος πάντα μετατέθεικεν.—Πρὸ τῆς ἀρετῆς θεοὶ ἱδρῶτα ἔθεσαν.

Ἁπλοῦν.

Εἰς τοὺς εὐεργετοῦντας κάμνουσιν (=θέτουσιν) οἱ θεοὶ πολλὰ καλά.—

---

[1] Κατὰ πάντα. — [2] Συντακτ. κανὼν Γυμν. ΛΠ'. — [3] Ἴδε § 51, 7.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πολλάκις προσθέτομεν εἰς τὰ ἰδικά μας κακὰ ξένα.—Πολλάκις βλέπομε
νὰ μεταβάλλῃ (Μετοχ.) ὁ πλοῦτος τὸ ἦθος τῶν ἀνθρώπων.—Ὁ πόλεμο
εἶχε μεταβάλῃ τὰ πάντα.—Ὁ Θεὸς ἔδωκεν (=ἔθεσεν) εἰς τοὺς ἀνθρώ
πους πολλὰ καλά.—Ὁ πόλεμος θὰ μεταβάλῃ τὰ πάντα.—Τίς ἤθελε δώ
σῃ (=θέσῃ, Εὐκτ. Ἀόρ. μετὰ τοῦ ἄν) εἰς τοὺς ἀνοήτους ἀνθρώπους νό
μους;—Δὲν εἶνε εὔκολον νὰ μεταβάλῃ τις τὴν φύσιν.—Ὀχληρὸν κατέστη
σαν (=ἔθεσαν) οἱ θεοὶ τὸ γῆρας.—Τὸ κακὸν δὲν δυνάμεθα εὔκολα νὰ κά
μωμεν καλόν (Εὐκτ. Ἀόρ. μετὰ τοῦ ἄν).—Ὁ στρατηγὸς πρέπει νὰ ἐμ
ποιήσῃ θάρρος εἰς τοὺς στρατιώτας.—Εἴθε νὰ μὴ μεταβάλῃ τὸ ἦθός σου
πλοῦτος.—Θέλομεν νὰ ἐμποιήσωμεν εἰς τοὺς νέους ἀγάπην πρὸς τὴ
ἀρετήν.

ΞΕ'. *Γύμνασμα.*

Ἀποδίδωμι, δίδω ἀπί-
σω, ἀνταποδίδω· Μέσ.
πωλῶ.
μεταδίδωμί τινί τινος,
μεταδίδω εἴς τινά τι.
προδίδωμι, προδίδω.

χρήζω, μετὰ Γεν., ἔχω
ἀνάγκην τινός.
μέλιττα, ἡ, μέλισσα.
ἔμπεδος, ον, στερεός,
ἀσφαλής.

κέντρον, τό, κεντρί.
πάγκακος, ον, ὅλως διά
λου κακός.
εὐθύς, Ἐπίῤῥ.
πάλιν, Ἐπίῤῥ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ θεοὶ πάντα διδόᾱσιν.—Γυναικὶ[1] ἄρχειν οὐ δίδωσιν ἡ φύσις.—Χάρι
λαβὼν[2] μέμνησο[3] καὶ δοὺς ἐπιλαθοῦ.—Λαβὼν ἀπόδος, καὶ λήψει[2] πάλιν
—Ὦ μάκαρες θεοί, δότε μοι ὄλβον καὶ δόξαν ἀγαθὴν ἔχειν.—Ὁ πλοῦτος
ὃν ἂν δῶσι θεοί, ἔμπεδός ἐστιν.—Ἃ ἡ φύσις δέδωκε, ταῦτ' ἔχει μόνο
ὁ ἄνθρωπος.—Ἡ φύσις ταύροις ἔδωκε κέρα[4], κέντρα μελίτταις.—Ὧν[5] σο
θεὸς ἔδωκε, τούτων[6] χρήζουσι δίδου.—Ἀγαθῷ ἀνδρὶ καὶ ἀγαθὰ δίδωσ
θεός.—Πτωχῷ εὐθὺς δίδου.—Χρήματα δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δί
δωσιν, ἀρετῆς δ' ὀλίγοις ἀνδράσι μοῖρ' ἕπεται.—Θεός μοι δοίη φίλου
πιστούς.—Τοῖς πλουσίοις πρέπει τοῖς πτωχοῖς δοῦναι.—Οἱ στρατιῶτα
τὴν πόλιν τῆς πολεμίοις προὔδοσαν.—Ὁ ἀγαθὸς χαίρει τοῖς πένησι χρη
μάτων μεταδιδούς.—Δεῖ τοὺς ἄνδρας γενναίως φέρειν, ὅτι ἂν ὁ Θεὸς διδῷ
—Ὅς ἂν μέλλῃ τὴν πατρίδα προδιδόναι, μεγίστης[7] ζημίας ἄξιός ἐστιν
—Οἱ θεοί μοι ἀντὶ κακῶν ἀγαθὰ διδοῖεν.—Φίλος φίλον οὐ προδώσει.

Ἁπλοῦν.

Ὁ Θεὸς δίδει τὰ πάντα.—Ὅταν λάβῃς (Μετοχ.) χάριν τινά, ἐνθυμο

---

[1] § 46, 2. — [2] § 120, 12. — [3] § 121, 12. — [4] § 43, Σημ. ά. — [5] Κατ' ἕφελ
ξιν, ἀντὶ ἅ, ἴδε Συντακτ. — [6] Ἐκ τούτων δίδε εἰς τοὺς ἐνδεεῖς. — [7] § 51, 5.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὐτήν,] καὶ ὅταν δώσῃς (Μετοχ.), λησμόνησέ [την].—Ὅταν λάβῃς (Μετοχ.) [τι], δῶσέ το πάλιν.—Δῶσέ μου, ὦ Θεέ, νὰ ἔχω εὐτυχίαν καὶ καλὴν δόξαν.—Ὁ πλοῦτος, τὸν ὁποῖον[1] δώσῃ ὁ Θεός, εἶνε ἀσφαλής.—Οἱ καλοὶ ἔχουν δώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ καλά.—Εἰς τὸν πτωχὸν δίδετε παρευθύς.—Εἴθε νὰ μοῦ δώσουν οἱ θεοὶ πιστοὺς φίλους.—Ὀφείλεις ν' ὑποφέρῃς γενναίως ὅ,τι σοῦ δίδουν οἱ θεοί.—Οἱ καλοὶ πολῖται δὲν θὰ προδώσουν ποτὲ τὴν πατρίδα.—Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλοὺς θησαυρούς.—Οἱ στρατιῶται διενοήθησαν νὰ προδώσωσι τὴν πόλιν.—Ὡραῖον πρᾶγμα εἶνε νὰ δίδῃ τις εἰς τοὺς πτωχούς.—Τίς ἤθελε προδώσῃ φίλον; (Ἰούκτ. μετὰ τοῦ ἄν.)—Λατρεύετε τοὺς θεούς, οἵτινες δίδουν (Μετοχ.) εἰς τοὺς ἀνθρώπους πάντα τὰ ἀγαθά.

ΞΣΤ'. *Γύμνασμα.*

Ἀποδείκνυμι, δεικνύω, ἀποδεικνύω, διορίζω· διηγοῦμαι· μετὰ διπλῆς Αἰτιατ., κάμνω τινὰ τι· Μέσ. δεικνύω ἀπ' ἐμαυτοῦ, φανερώνω, ἐξηγῶ.	ἐξορκέω, κάμνω τινὰ νὰ ὁρκισθῇ.	Φρύξ, υγός, ὁ.
ὀμνῦμι, ὁρκίζομαι.	παραγγέλλω, παραγγέλλω, διατάττω.	μέτριος, ᾱ, ον.
ὀμόμνυμι, μετ' Αἰτ., ὁρκίζομαι εἴς τι.	πλαστική (δηλ. τέχνη), ἡ τέχνη τῶν γλυπτῶν.	ἀθέᾱτος, ον, τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει τις νὰ ἴδῃ.
ὀφλισκάνω, δυναμώνω.	μιμητής, οῦ, ὁ, ὁ μιμούμενος.	δικαίως, Ἐπίῤῥ.
μένω, μετὰ Δοτ., ἐμμένω, ἐμμένω εἴς τι· διαφυλάττω.	ὅρκος, ὁ.	εἰκῇ, Ἐπίῤῥ., ἀφρόνως, χωρὶς λόγον.
	ἐπίορκος, ὁ, παραβαίνων τὸ ὅρκον.	πάντως, Ἐπίῤῥ., κατὰ πάντα τρόπον, ἐξάπαντος.
	Πυθαγόρας, ου, ὁ.	σπανίως, Ἐπίῤῥ.
	ψήφισμα, ατος, τό, ἀπόφασις τοῦ λαοῦ.	ἐντός, Ἐπίῤῥ., μετὰ Γεν., μέσα· τὰ ἐντός, τὰ μέσα.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ὅρκον φεῦγε, κἂν δικαίως ὀμνύῃς.—Μὴ προχείρως τοὺς θεοὺς ὄμνυ.—Ὁ οἶνος μέτριος ληφθεὶς[2] ῥώννυσιν.—Οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύασιν.—Πυθαγόρας παρήγγελε τοῖς μανθάνουσι σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμένοις δὲ τοῖς ὅρκοις πάντως ἐμμένειν.—Ἡ πλαστικὴ δείκνυσι τὰ εἴδη τῶν θεῶν, τῶν ἀνθρώπων, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν ἡρώων.—Μὴ ἀθέατα δείξῃς ἡλίῳ.—Ἀνδρὸς νοῦν οἶνος ἔδειξεν[3].—Φρύγες ὅρκοις οὐ χρῶνται οὔτ' ὀμνύντες, οὔτ' ἄλλους ἐξορκοῦντες.—Ὀλίγοις

---

[1] Ὃν ἄν μεθ' Ὑποτ. — [2] § 120, 12. — [3] Ὁ Ἀόρ. σημ. τὸ συνήθως γινόμενον.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

δείκνῦ τὰ ἐντὸς φρενῶν.—Οἱ κριταὶ τὰ ψηφίσματα ἀπεδείκνυσαν.—Μήποτε εἰκῇ ὀμνύοιτε.—Ὁ βασιλεὺς τὸν αὐτοῦ υἱὸν στρατηγὸν ἀποδέδειχεν.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Ἀποφεύγετε τοὺς ὅρκους, καὶ ἂν ὀρκίζεσθε δικαίως.—Μὴ ὀρκίζεσθε ἐπιόρκως.—Οἱ ἐπιόρκως ὀρκιζόμενοι εἶνε ἄξιοι τῆς μεγίστης τιμωρίας.—Οἱ Φρύγες δὲν ὠρκίζοντο.—Οἱ δικασταὶ δεικνύουσι τὰ ψηφίσματα.—Εἴθε νὰ μὴ ὀμόσῃς ποτὲ τυχαίως.—Δὲν πρέπει νὰ ὀρκίζεσαι τυχαίως.—Οἱ Ἀθηναῖοι διώρισαν [τὸν] Ἀλκιβιάδην στρατηγόν.

ΞΖ'. *Γύμνασμα.*

Συνίστημι, θέτω ὁμοῦ· Μέσ. συναθροίζω, συνενώνω.
δύναμαι, μετὰ Παθητ. Ἀόρ. § 134, 2.
ἐπίσταμαι, μετὰ Παθ. Ἀορ. § 134, 3.
μέθη, ἡ.
ὀλιγαρχία, ἡ, ἐξουσία τῶν ὀλίγων (ἀδίκων).
μωρός, ά, όν, Ἐπιθ. καὶ Οὐσ., τρελλός.
Αὐσανδρος, ὁ.
Μίνως, ωος, ὁ.
Σπαρτιᾱ́της, ου, ὁ.
ναυτικός, ή, όν· ναυτικὴ δύναμις, τὸ ναυτικόν.
ἀξιόλογος, ον, ἄξιος λόγου, ἐπιφανής, σημαντικός.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Ὁ πλοῦτος πολλὰ δύναται.—Τίς ἂν μωρὸς δύναιτο ἐν οἴνῳ σιωπᾶν;—Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται.—Πρᾶττε μηδὲν ὧν[1] μὴ ἐπίστασαι.—Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.—Ζῶμεν[2] οὐχ ὡς ἐθέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.—Πρὸ μέθης ἀνίστασο.—Τί συμφέρει ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι[3];—Καταλυθέντος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι καθίσταντο.—Οἱ πολέμιοι οὐκ ἀποστήσονται, πρὶν ἂν ἕλωσι[3] τὴν πόλιν.—Μίνως, ὁ δεύτερος, πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο.—Ὑπὸ Αυσάνδρου, τοῦ Σπαρτιάτου, ἐν Ἀθήναις τριάκοντα τύραννοι κατεστάθησαν.

Ἀ π λ ο ῦ ν.

Οἱ ἄνθρωποι πολὺ δύνανται διὰ τοῦ πλούτου.—Σπεύδωμεν πρὸ τῆς μέθης.—Οἱ ἐχθροὶ δὲν εἰμπόρεσαν νὰ κυριεύσωσι (Ἀόρ. 6'.) τὴν πόλιν.—Τί σὲ ὠφελεῖ νὰ εἶσαι πλούσιος, ἂν δὲ εἶσαι εὐχάριστος νὰ μεταχειρίζεσαι τὸν πλοῦτον;—Τίνες ἀνόητοι ἤθελον σιωπήσῃ[4] εἰς τὸν οἶνον;—Κάνεις θνη-

[1] Κατ' ἀ φ ε λ ξ ι ν, ἀντὶ μ η δ ὲ ν τ ο ύ τ ω ν, ἅ.—[2] Ἴδε § 96, 3.—[3] Ἴδε § 125, 1.—[4] Εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂ ν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸς δὲν δύναται νὰ εἰξεύρῃ τὰ πάντα.—Ὑπάρχουσιν ὀλίγοι, οἵτινες εἰξεύρουν (Μετοχ.) νὰ μεταχειρίζωνται ὡραῖα τὸν πλοῦτον.—Οἱ ἄρχοντες, οἵτινες ἔχουν διορισθῇ (Μετοχ. Παθ. Ἀορ.) νὰ ἄρχωσιν ἐπὶ τῆς πόλεως, πρέπει[1] νὰ φροντιζωσι[2] περὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς.

ΞΗ'. Γύμνασμα.

Ἀποτίθημι, ἀποθέτω· Μέσ. ἀποθέτω ἀπ' ἐμαυτοῦ.

διατίθημι, θέτω χωριστά, τακτοποιῶ· μετ' Ἐπιρρ. θέτω εἰς μίαν κατάστασιν, διαθέτω.

ἐπιτίθημι, θέτω ἐπάνω, προσθέτω· Μέσ. θέτω ἐμαυτὸν ἐπάνω τινός· μετὰ Δοτ., ῥίπτομαι ἐπάνω τινός, προσβάλλω, ἐπιπίπτω.

κατατίθημι, καταθέτω· Μέσ. καταθέτω δι' ἐμαυτόν.

διατελέω, τελειώνω· μετὰ Μετοχ. σημαίνει τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ τῆς μετοχῆς δηλουμένης διαθέσεως· οἷον διατελῶ γράφων, ἐξακολουθῶ νὰ γράφω.

ἥλω, ἧλθον.

ἐγκράτεια, ἡ, τὸ νὰ κρατῇ τις τὰ πάθη του.

θησαυρός, ὁ.

Μαντίνεια, ἡ.

λόφος, ὁ, φρύνται τῆς περικεφαλαίας.

στέφανος, ὁ.

ἐφόδιον, τό, τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὸν δρόμον (χρήματα).

Κελτίβηρ, ηρος, ὁ· οἱ Κελτίβηρες κακώκουν εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

κράνος, ους, τό, περικεφαλαία.

ἄθλιος, α, ον, πλήρης μόχθου, ἄθλιος, δυστυχής.

φοινίκεος, έᾶ, ον (οῦς, ῆ, οῦν), πορφυροῦς, κόκκινος.

ἑκών, οὖσα, όν, θεληματικῶς.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ Κελτίβηρες περὶ τὰς κεφαλὰς κράνη χαλκᾶ περιτίθενται φοινικοῖς ἠσκημένα λόφοις.—Οὐδένα θησαυρὸν παισὶ καταθήσει ἀμείνω[3] αἰδοῦς.—Τίς ἂν ἑκὼν φίλον ἄφρονα θοῖτο;—Ξενοφῶντι θύοντι ἦκέ τις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Γρύλλον τεθνάναι[4]· καὶ ἐκεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, διετέλει δὲ θύων· ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσέθηκε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν τέθνηκε, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον.—Ἀλκιβιάδης ἔφυγεν εἰς Σπάρτην καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους παρώξυνεν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις.—Τῷ μὲν τὸ σῶμα διακειμένῳ κακῶς χρεία ἐστὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλου.—Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας κατατίθου.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἔτει ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ ἀθλιώτατα διετέθησαν.—Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ

---

[1] Δεῖ μετ' Ἀπαρ. καὶ Αἰτ.—[2] § 124, 16.—[3] Ἴδε § 51, 1 καὶ § 34, Σημ. δ'.—[4] Ἴδε § 121, 4 τεθνάναι ἀντὶ τεθνηκέναι, ὡς καὶ ἑστάναι ἴδε Σημ. Σελ. 186.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεμέλια θεμένῳ τοῦ βίου σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν.—Τοὺς πιστοὺς τί-
θεσθαι φίλους δεῖ ἕκαστον ἑαυτῷ.—Οἱ πολῖται φοβοῦνται, μὴ οἱ πολέ-
μιοι τῇ πόλει ἐπιτιθῶνται.

Ἄ π λ ο ῦ ν.

Οἱ πολῖται προσέβαλον τοὺς ἐχθρούς.—Θέλομεν νὰ κάμωμεν φίλους
εἰς ἡμᾶς τοὺς καλούς.—Οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο, μήπως οἱ ἐχθροὶ προσβά-
λωσι τὴν πόλιν.—Καταθέτετε ἐφόδιον διὰ τὸ γῆρας.—Βάλε ἐπὶ σοῦ τὸν
στέφανον.—Προφυλάττεσθε, μήπως οἱ ἐχθροὶ σᾶς προσβάλωσιν.—Ὁ Κροῖ-
σος κατέθεσε πολλοὺς θησαυροὺς εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.—Διὰ τοῦ πλούτου
πολλάκις μεταβάλλεται τὸ ἦθος τῶν ἀνθρώπων.—Ἡ φύσις δὲν δύναται
νὰ μεταβληθῇ εὐκόλως.—Διὰ τοῦ πολέμου τὰ πάντα ἔχουσι μεταβληθῆ.

ΞΘ'. *Γύμνασμα.*

Συνεπιδίδωμι, δίδω εἰς ἓν πρᾶγμα.		ἀμοιβή, ἡ, ἀνταμοιβή.
συγχρόνως· Μέτ. ἐπι-	συννέω, γνέθω ὁμοῦ,	ἀνταπόδοσις.
δίδομαι μετ' ἄλλων	κλώθω.	στρατός, ὁ.

Ἀ ρ χ α ῖ ο ν Ἑ λ λ η ν ι κ ό ν.

Χάρις χάριτι ἀποδίδοται.—Τῷ εὖ ποιοῦντι πολλάκις κακὴ ἀποδίδο-
ται ἀμοιβή.—Πατρίδες πολλάκις διὰ κέρδος προὐδόθησαν.—Πολλὰ δῶρα
δέδοται τοῖς ἀνθρώποις παρὰ τῶν θεῶν.—Ὡς μέγα τὸ μικρὸν ἐστιν ἐν
καιρῷ δοθέν!—Ὅτε εἷλε[1] τὴν Θηβαίων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο[2] τοὺς
ἐλευθέρους πάντας.—Ἐκὼν σεαυτὸν τῇ Κλωθοῖ[3] συνεπιδίδου, παρέχων συν-
νῆσαι, οἷς τισι[4] ποτε πράγμασι βούλεται.—Ὁμοίως αἰσχρὸν ἀκούσαντα
χρήσιμον λόγον μὴ μανθάνειν καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν παρὰ τῶν φίλων μὴ
λαμβάνειν.—Οἱ πολῖται φοβοῦνται, μὴ ἡ πόλις προδιδῶται.—Μήποτε
ὑπὸ τῶν φίλων προδιδοῖο.—Ὁ στρατὸς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ προὐδί-
δοτο.—Ἀπόδου τὸ κύπελλον.

Ἄ π λ ο ῦ ν.

Ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὰ πάντα δίδονται (Ἀττ. Σύντξ.).—Ὁ πλοῦτος, ὅστις
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθῇ[5], εἶνε ἀσφαλής.—Ἡ πόλις ἐπροδόθη ὑπὸ τῶν στρατιω-
τῶν εἰς τοὺς ἐχθρούς.—Πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν γενναίως, ὅ,τι ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ δίδηται[5].—Ὁ φίλος δὲν θὰ προδοθῇ ὑπὸ τοῦ φίλου.—Λέγεται ὅτι
ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν ἐκυρίευσε τὰς Θήβας, ἐπώλησε πάντας τοὺς ἐλευ-

---

[1] Ἴδε § 125, 1.—[2] Ἀ πέ δ ο το=ἐπώλησε· ἴδε § 121, 7.—[3] Κ λ ω θ ώ, μία τῶν
Μοιρῶν.—[4] Κατ' ἔφελξιν, ἀντὶ πράγμασιν, ἅτινα βούλεται.—[5] Ὅς ἂν
μεθ' Ὑποτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέρους πολίτας.—Λέγεται ὅτι ὁ στρατὸς ἐπροδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ.—Οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο, μήπως ἡ πόλις ἤθελε προδοθῆ.—Ἂς πωλήσωμεν τὰ ποτήρια.

Ο'. Γύμνασμα.

Ἀμφιέννῡμι, ἐνδύω ἄλλον τινά· Μέσ. ἐνδύομαι.

ἀπόλλῡμι, καταστρέφω· Μέσ., καταστρέφομαι, χάνομαι.

συναπόλλῡμι, καταστρέφω συγχρόνως· Μέσ. καταστρέφομαι μετά τινος.

ἐνδείκνῡμι, δεικνύω· Μέσ., δεικνύω τι ἰδικόν μου.

ἐπιδείκνῡμι, ἐπιδεικνύω, κάμνω ἐπίδειξίν τινος· Μέσ., ἐπιδεικνύω ἐμαυτόν, κάμνω ἐπίδειξιν.

κεράννῡμι, ἀναμιγνύω.

σβέννῡμι, σβήνω.

παῤῥησία, ἡ, ἐλευθεροστομία, τὸ νὰ λέγῃ τις μετὰ θάῤῥους τὴν ἀλήθειαν.

ἐσθής, ῆτος, ἡ, φόρεμα, ἐνδυμασία.

πολυτελής, ές, πολυδάπανος.

ἀληθῶς, Ἐπίῤῥ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Φίλοι φίλοις συναπόλλυνται δυστυχοῦσιν.—Οὐδέποτε δόξα καλὴ ἀπόλλυται.—Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.—Αἱ γυναῖκες χαίρουσιν ἀμφιεννύμεναι καλὰς ἐσθῆτας.—Οἱ ἀληθῶς σοφοὶ οὐ σπεύδουσιν ἐπιδείκνυσθαι τὴν αὐτῶν σοφίαν.—Ὁ οἶνος, ἐὰν ὕδατι[1] κεραννύηται, τὸ σῶμα ῥώννῡσιν.—Ἡ ὀργὴ εὐθὺς σβεννύοιτο.—Ἀεὶ ἐν τῷ βίῳ ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἐνδείκνυσο.—Οἱ Πέρσαι πολυτελεῖς στολὰς ἠμφιέννυντο.—Ὁ ῥήτωρ τὴν γνώμην μετὰ παῤῥησίας ἀπεδείξατο.—Ἀλκιβιάδης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀπεδείχθη.

Ἁπλοῦν.

Οἱ Πέρσαι ἐνδύονται πολυτελεῖς ἐνδυμασίας.—Δεικνύετε εἰς τὴν ζωὴν πάντοτε ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην.—Θαυμάζομεν τοὺς φίλους, οἵτινες χάνονται (Μετχ.) μὲ τοὺς δυστυχεῖς φίλους.—Ἂς εἴπωμεν[2] τὴν γνώμην ἡμῶν μετ' ἐλευθεροστομίας.—Οἱ σοφισταὶ ἔκαμαν ἐπιδειξιν τῆς σοφίας αὐτῶν.—Αἱ γυναῖκες ἐνδύθησαν ὡραῖα ἐνδύματα.—Ὁ ῥήτωρ πρέπει νὰ λέγῃ[3] τὴν γνώμην αὐτοῦ μετ' ἐλευθεροστομίας.

§ 128. Διαίρεσις τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Τὰ εἰς μι ῥήματα διαιροῦνται εἰς δύο κυρίας τάξεις·

1. Τὰ προσθέτοντα εὐθὺς τὰς προσωπικὰς κατα-

[1] Ἴδε § 46, 9.—[2] Ἀποδείκνυμαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λήξεις εἰς τὸ ριζικὸν φωνῆεν· λήγει δὲ ἡ ῥίζα τῶν ῥημάτων τούτων·

ά.)	εἰς	α,	οἷον·	ἵστημι	Ῥίζ. στα-
β΄.)	»	ε,	»	τί-θη-μι	» θε-
γ΄.)	»	ο,	»	δί-δω-μι	» δο-
δ΄.)	»	ι,	»	εἶ-μι	» ι-
έ.)	»	σ,	»	εἰ-μί (ἀντὶ ἐσμί)	» εσ-

2. Τὰ προσθέτοντα εἰς τὰς ῥίζας αὐτῶν τὴν συλλαβὴν νυ, καὶ εἰς τὴν συλλαβὴν ταύτην προσλαμβάνοντα ἔπειτα τὰς προσωπικὰς καταλήξεις. Ἡ ῥίζα τῶν ῥημάτων τῆς τάξεως ταύτης λήγει·

Α΄. Εἰς ἓν τῶν τεσσάρων φωνηέντων α, ε, ι, ο καὶ προσλαμβάνει νυ·

ά.)	εἰς	α,	οἷον·	σκεδά-νυ-μι (σκορπίζω),	Ῥίζ. σκεδα-
β΄.)	»	ε,	»	κορέ-νυ-μι (χορτάζω),	» κορε-
γ΄.)	»	ι,	μόνον τὸ	τί-νυ-μι (ἀποτίνω, πληρώνω),	» τι-
δ΄.)	»	ο,	οἷον·	στρω-νυ-μι (ἁπλώνω, στρώνω),	» στρο-

Β΄. Εἰς σύμφωνον καὶ προσλαμβάνει νυ·

ά.)	εἰς	ἄφωνον,	οἷον·	δεικ-νυ-μι,	Ῥίζ. δεικ-
β΄).	»	ὑγρόν,	»	ὄμ-νυ-μι (ὀρκίζομαι)	» ομ-.

§ 129. Ἀναδιπλασιασμός.—Ἔκτασις τῆς ῥίζης.

1. Πολλὰ ῥήματα, μονοσύλλαβον ῥίζαν ἔχοντα, λαμβάνουσιν εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν τὸν ἐν § 122 μνημονευθέντα ἀναδιπλασιασμόν, ἀπαράλλακτα καθὼς τὰ εἰς τὸν πίνακα τῶν παραδειγμάτων τεθέντα· ἵ-στη-μι, τουτέστι σί-στη-μι, πρβλ. τὸ Λατιν. sisto, τί-θη-μι (§ 8, ά.), δί-δω-μι· ἔπειτα τὸ κί-χρη-μι· τὰ δὲ πί-μ-πλη-μι καὶ πί-μ-πρη-μι παρενέβαλον τὸ ῥινόφωνον ν, τοῦτο δὲ πρὸ τοῦ π μετεβλήθη εἰς μ· τὸ δὲ ἵ-η-μι προῆλθεν ἐκ τοῦ ι-ι-η-μι τῆς ῥίζης ι-· τὸ δὲ ὀνίνημι πάλιν ἐκ τῆς ῥίζης ὀνα- ἔχει τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸ μέσον ὀ-νί-νη-μι.

2. Εἰς τὰ ἑνικὰ τῆς ὁριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ τῶν ῥημάτων τῆς πρώτης τάξεως (§ 29, 1) ἐκτείνεται τὸ α, ε καὶ ο τῆς ῥίζης, ἤγουν τὸ ᾰ καὶ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω καὶ τὸ υ τῶν εἰς νυμι ληγόντων εἰς υ. Ἐν δὲ τῷ ἐνεργητικῷ ἀορίστῳ β'. τῶν ῥημάτων τούτων, τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα κ, ἡ ἔκτασις αὕτη γίνεται καὶ εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικόν, ὡςαύτως δὲ εἰς ὅλην τὴν προστακτικὴν καὶ τὴν ἀπαρέμφατον. Ἡ δὲ Ἀπαρέμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β'. τῶν ληγόντων εἰς ε καὶ ο ἐκτείνει τὸ ε εἰς ει καὶ τὸ ο εἰς ου (θεῖναι, δοῦναι).

§ 130. *Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα.*

1. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν εἰς ω ῥημάτων, τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα ω καὶ η, ἄτινα, ὅπως ἐπὶ τῶν εἰς αω, εω καὶ οω ῥημάτων, συνάπτονται μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς ἕνα φθόγγον. Ὡς πρὸς τὴν συναίρεσιν ὅμως εἶνε ἀξιοσημείωτοι αἱ ἑξῆς διαφοραὶ ἀπὸ τῆς συζυγίας τῶν εἰς ω·

Τὰ αη καὶ αῃ συναιροῦνται εἰς η καὶ ῃ (ὄχι, ὅπως ἐπὶ τῶν συνῃρημ. εἰς αω, εἰς ᾱ καὶ ᾰ).

Τὸ οη συναιρεῖται εἰς ῳ (ὄχι, ὅπως ἐπὶ τῶν συνῃρημ. εἰς οω, εἰς οῐ), οἷον·

ἱ-στά-ῃς=ἱ-στῇς	στάῃς=στᾷς	ἱ-στά-η-ται=ἱ-στῆ-ται
	τι-θέ-ῃς=τιθ-ῇς	
δι-δύ-ῃς=δι-δῷς	δι-δό-ῃ=δι-δῷ	διδό-η-ται=διδῶ-ται.

Σημ. ά. Ἡ κλίσις τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς ε ῥημάτων (τίθημι) συμφωνεῖ πρὸς τὴν κλίσιν τῆς ὑποτακτικῆς τῶν δύο παθητικῶν ἀορίστων πάντων τῶν ῥημάτων, οἷον· βουλευθῶ, ῇς, ῇ κλπ., βλαβῶ, ῇς, ῇ τοῦ βλάπτω, σταθῶ, ῇς, ῇ τοῦ ἵστημι.

Σημ. β'. Περὶ τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς υμι ῥημάτων ἴδε Σημ. δ'.

2. Ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου ἔχει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ι, προστιθέμενον εὐθὺς εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, καὶ συναπτόμενον μετ' αὐτοῦ εἰς μίαν δίφθογγον, οἷον·

Εὐκτ. Ἐνεστ. Ἐνεργ.	Ἀόρ. β'. Ἐνεργ.	Ἐνεστ. Μέσ.
ἱ-στα-ι-ην=ἱ-σταῖ-ην	σταῖ-ην	ἱ-σταῖ-μην
τι-θε-ι-ην=τι-θεῖ-ην	θεῖ-ην	τι-θεῖ-μην
δι-δο-ι-ην=δι-δοῖ-ην	δοῖ-ην	δι-δοῖ-μην,

Σημ. γ'. Ἡ κλίσις τῆς εὐκτικῆς τῶν εἰς ε ῥημάτων (τίθημι) συμφωνεῖ πρὸς τὴν κλίσιν τῆς εὐκτικῆς τῶν δύο Παθητ. Ἀορ. πάντων τῶν ῥημάτων, οἷον· στα-θεί-ην, βουλευ-θεί-ην, βλαβ-εί-ην.

Σημ. δ'. Ἡ κλίσις τῆς ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου τῶν εἰς υμι ῥημάτων συμφωνεῖ πρὸς τὴν κλίσιν τῶν εἰς ω, δεικνύω, δεικνύοιμι, δεικνύωμαι, δεικνυοίμην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Τὸ ἐνεργητικὸν ἔχει τὰς ἑξῆς προσωπικὰς καταλήξεις·

ά. Ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς·

Ἑνικ. 1. μι		Πληθ. 1. μεν (κυρίως μες)
2. ς (κυρίως σι)	Δυϊκ. 2. τον	2. τε
3. σι(ν) (κυρίως τι)	3. τον	3. νσι(ν) (κυρίως ντι).

Πρὸ τῆς καταλήξεως τοῦ γ'· Πληθ. προσ. νσι (ν) παρεμβάλλεται α, ἐκπίπτοντος δὲ τοῦ ν πρὸ τοῦ σ, ἐκτείνεται τὸ α (§ 7, Σημ. ζ'.) ὅθεν ᾱσι (ν)· ἔπειτα δὲ συναιρεῖται μετὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ριζικοῦ φωνήεντος τοῦ ῥήματος. Καὶ ὅμως ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος ἐπιτρέπει τὴν συναίρεσιν μόνον εἰς τὰς ῥίζας τὰς λῆγούσας εἰς α· λοιπὸν ἐκ τοῦ ἵ-στα-νσι γίνεται (ἱ στά ᾱ σι) -στᾶσι· ἀλλὰ τιθέ-ᾱσι, δι-δό-ᾱσι, δεικ-νύ-ᾱσι. Οἱ δὲ συνῃρημένοι τύποι οἱ λήγοντες εἰς εῖσι, οῦσι, ῦσι εἶνε πολὺ σπάνιοι καὶ μόνον ποιητικοί.

β'. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστου β'. δὲν διαφέρουσι τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τῆς συζυγίας τῶν εἰς ω.

γ'. Παρατατικὸς καὶ ἀόριστος β'. τῆς ὁριστικῆς.

Ἑνικ. 1. ν		Πληθ. 1. μεν (κυρίως μες)
2. ς	Δυϊκ. 2. τον	2. τε
3. —	3. την	3. σαν.

Σημ. ά. Κατὰ τὸν Ἀόρ. β'. ἔ στ η ν κλίνεται ἡ Ὁριστ. τῶν δύο Παθ. Ἀορ. πάντων τῶν ῥημάτων ἐ-τρά π-η ν, ἐ-στά̆-θ η ν, η ς, η, η τον, ή τη ν, η με ν, η τε, η σαν.

Σημ. β'. Εἰς τὰ δυϊκὰ καὶ πληθυντικὰ τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἀποβάλλεται συνήθως τὸ η κατὰ τὴν Ἀ τ τ ι κ ὴ ν διάλεκτον, ἡ δὲ κατάληξις τοῦ γ'. Πληθ. Πρ. η σαν συντέμνεται κανονικῶς εἰς ε ν, οἷον·

τιθεί-ημεν = τιθεῖμεν	ἱσταί-ητε = ἱσταῖτε
(τιθεί-ησαν) = τιθεῖεν	(διδοί-ησαν) = διδοῖεν.

Τοὐναντίον δὲ εἰς τὴν Εὐκτ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀόρ. β'. τῶν ῥημάτων ἵ σ τ η μ ι, τ ί θ η μ ι καὶ δ ί δ ω μ ι, οἱ συντετμημένοι τύποι εἶνε πολὺ σ π ά ν ι ο ι, ἐξαιρουμένου τοῦ γ'. Πληθυντ. Προσ.

δ'. Προστακτικὴ τοῦ Ἐνεστ. καὶ Ἀορ. β'.

Ἑνικ. 2. θι	Δυϊκ. 2. τον	Πληθ. 2. τε
3. τω	3. των	3. τωσαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. γ'. Τὸ δ'. Ἐνικ. Πρόσ. τῆς. Προστ. τοῦ Ἐνεστ. ἀποβάλλει τὴν κατάληξιν θι, καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτῆς ἐκτείνει τὸ βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωτῆεν, ἤγουν τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου καὶ τὸ ῠ εἰς ῡ·

Τὸ ἵ-στα-θι γίνεται ἵ-στη		τὸ τί-θε-θι	γίνεται τίθει
» δί-δο-θι »	δί-δου	» δείκ-νῡ-θι	» δείκνῡ.

Ἡ κατάληξις θι τοῦ ἐνεστῶτος διατηρεῖται μόνον εἰς ἐλάχιστα ῥήματα. Εἰς δὲ τὸν δ'. Ἀόρ. τοῦ τίθημι, ἵημι καὶ δίδωμι ἀποβάλλεται τὸ ι, τὸ δὲ θ τρέπεται εἰς ς, λοιπὸν τὸ θέ-θι γίνεται θές, τὸ ἔ-θι γίνεται ἕς, τὸ δό-θι γίνεται δός· εἰς τὸν δ'. ὅμως Ἀόρ. τοῦ ἵστημι διατηρεῖται ἡ κατάληξις θι· ὅθεν ἐχομέν στῆ-θι ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς δύο παθητικοὺς ἀορίστους πάντων τῶν ῥημάτων, οἷον· τρά-πη-θι, παιδεύθη-τι (ἀντὶ παιδεύθη-θι, § 7, Σημ. ζ'.). Ἐν τοῖς συνθέτοις ὅμως κατὰ τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ στῆθι καὶ βῆθι συντέμνεται πολλάκις ἡ κατάληξις ηθι εἰς ᾶ, οἷον· παράστᾶ, ἀπόστᾶ, πρόβᾶ, κατάβᾶ. Τὴν θι κατάληξιν ἔχουσι καί τινες Παρακείμ. μὲ σχημασ. Ἐνεστ.· ἕσταθι, τω, τέθναθι, τω, τέτλαθι, τω, ἵσθι, ἵστω, δέδιθι, κέκραχθι κλπ.

ε'. Ἡ κατάληξις τῆς ἀπαρεμφάτου εἰς τὸν ἑνεστῶτα καὶ δ'. Ἀόρ. εἶνε ναι. Περὶ δὲ τῆς ἐκτάσεως τοῦ βραχέος χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος ἴδε § 129, 2.

Σημ. δ'. Ἡ ἀπαρέμφατος πάντων τῶν παθητικῶν ἀορίστων ὁμοιάζει πρὸς τὸ στῆναι, ἔχει δηλαδὴ τὴν κατάληξιν -ῆναι, οἷον· βουλευθ-ῆναι, τριβ-ῆναι.

ς'. Αἱ καταλήξεις τῆς μετοχῆς τοῦ ἑνεστῶτος καὶ ἀορίστου δ'. εἶνε ντς, ντσα, αντ συναπτόμεναι μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος κατὰ τοὺς συνήθεις κανόνας· ἴδε § 7, 7, ε'· Αἱ μετοχαὶ τῶν δύο Παθ. Ἀορ. πάντων τῶν ῥημάτων ὁμοιάζουσι πρὸς τὴν μετοχὴν τιθεὶς ἢ θείς, οἷον· βουλευθ-είς, τυπ-είς, εἶσα, ἕν.

2. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν Μέσων συμφωνοῦσιν ἐν γένει πρὸς τὰς καταλήξεις τῶν εἰς ω ῥημάτων, πλὴν ὅτι εἰς τὸ δ'. Ἐνικ. Πρόσ. τῆς Ὁριστ. καὶ Προστακτ. τοῦ Ἐνεστ. καὶ Παρατατ. ἔχουσι διατηρηθῆ πλήρεις σαι καὶ σο· καὶ ὅμως ἐπίστω, ἠπίστω, ἐδύνω, πρίω, ἐπρίω εἶνε οἱ κανονικοὶ τύποι τῶν δοκίμων πεζογράφων.

Σημ. ς'. Τὰ ἐνικὰ τοῦ Ἐνεργ. Παρατατ. τοῦ τίθημι, ἐξαιρουμένου τοῦ ά. Ἐνικ. Προσ., σχηματίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ ΤΙΘΕΩ, καὶ τὰ τοῦ δίδωμι σχεδὸν πάντοτε ἐκ τοῦ ΔΙΔΟΩ μετὰ τῶν συνήθων συναιρέσεων. Εἰς δὲ τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν τῶν εἰς μι ῥημάτων εὔχρηστοι μόνον εἶνε οἱ ἄλλοι τύποι, οἱ ἐκ τοῦ ῠ́ω, οἵτινες ἄλλως εἶνε συνηθέστατοι καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐγκλίσεις, ὅταν κατόπιν τοῦ ῠ ἔρχεται μακρὸν φωνῆεν, οἷον· δεικνύεις, ὀμνύει, μιγνύουσι, δεικνύων Τὸ Μέσον ὅμως ἐπιτρέπει τοὺς εἰς ύω τύπους μόνον εἰς τὴν Ὑποτακτ. καὶ Εὐκτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 152. *Α'. Πρώτη τάξις εἰς μι ῥημάτων.*

1. Εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων σύμπαντος τοῦ ἐνεργητικοῦ, ὡσαύτως δὲ τοῦ μέσου Μέλλ. καὶ μέσου Ἀορ. ά., ἐκτείνονται τὰ βραχέα χαρακτηριστικὰ φωνήεντα ᾰ, ε καὶ ο, δηλαδὴ τὸ ᾰ εἰς η, τὸ ε εἰς η, εἰς δὲ τὸν Ἐνεργητ. Παρακμ. τοῦ τίθημι καὶ ἵημι εἰς ει, καὶ τὸ ο εἰς ω· εἰς τοὺς ἐπιλοίπους ὅμως χρόνους τοῦ μέσου καὶ εἰς πάντας τοῦ παθητικοῦ (ἐξαιρουμένου τοῦ Παρακμ. καὶ Ὑπερσυντλ. τοῦ τίθημι καὶ ἵημι, εἰς τοὺς ὁποίους μεταβαίνει τὸ ει τοῦ Ἐνεργ. Παρακμ., ἑπομένως τέθεικα, τέθειμαι, εἶμαι) διατηρεῖται τὸ βραχὺ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν.

2. Ὁ ά. Ἀόρ. τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου τοῦ τίθημι, ἵημι καὶ δίδωμι, ἔχει χρονικὸν χαρακτῆρα ὄχι σ ἀλλὰ κ. Οἱ τύποι ὅμως τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. ά. ἔθηκα, ἧκα καὶ ἔδωκα, εἶνε εὔχρηστοι μόνον εἰς τὴν Ὁριστ., καὶ κυρίως μόνον εἰς τὰ ἐνικά· εἰς δὲ τὰ ἐπίλοιπα πρόσωπα συνήθως, τὰς δὲ ἄλλας ἐγκλίσεις καὶ τὴν μετοχὴν πάντοτε, γίνεται χρῆσις τῶν τύπων τοῦ β'. Ἀορ.

3. Ὡσαύτως ἀντὶ τῶν τύπων τοῦ Μέσ. Ἀορ. ά. τοῦ **τίθημι**, **ἵημι** καὶ **δίδωμι**, εἶνε εὔχρηστοι οἱ τύποι τοῦ Μέσ. Ἀόρ. β'.· καὶ εὑρίσκεται μὲν ἡκάμην τοῦ ἵημι, ἀλλὰ σπανίως μόνον. Τοὐναντίον δὲ εἶνε παντελῶς ἄχρηστα τὰ ἐνικὰ τῆς ὁριστικῆς τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β'. τοῦ τίθημι, ἵημι καὶ δίδωμι (ἔθην, ἧν, ἔδων).

4. Τὸ ῥῆμα ἵστημι σχηματίζει τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. ά. κατὰ τὰ εἰς ω ῥήματα μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ· ἔ-στη-σ-α, ἐ-στη-σά-μην· ὁ δὲ Μέσ. Ἀορ. β'. ἐστάμην εἶνε παντελῶς ἄχρηστος. Ἀλλ' ὅμως ἄλλα τινὰ ῥήματα ἔχουσιν αὐτόν, οἷον· ἐπτάμην, ἐπριάμην.

Σημ. Ὁ β'. Ἀόρ. καὶ ὁ Παθ. Μέλλ. β'. λείπουσιν εἰς τὰ ῥήματα ταῦτα, ὡσαύτως δὲ ὁ Τετ. Μέλλ., πλὴν τοῦ ἵστημι· ἑστήξω [καὶ ἑστήξομαι] (§ 115, 6).

§ 155. *Β'. Δευτέρα τάξις τῶν εἰς μι ῥημάτων.*

Ἀποκοπτομένης τῆς καταλήξεως νῡμι ἢ νῦμι, σύμπαντες

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τῆς ῥίζης. Τὰ δὲ εἰς ο ῥήματα, ἅτινα ἔχουσιν ἐκτείνῃ αὐτὸ ἐν τῷ ἐνεστῶτι εἰς ω, διατηροῦσι τὸ ω καὶ κατὰ πάντας τοὺς λοιποὺς χρόνους, οἷον· στρώ-ννυμι, Μέλλ. στρώ-σω κλπ. Τὰ ῥήματα ὅμως, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς ὑγρόν, προσλαμβάνουσι κατὰ τὸν σχηματισμὸν χρόνων τινῶν θέμα λῆγον εἰς φωνῆεν, οἷον· ὄμ-νῡ-μι, Ἀόριστ. ὤμ-ο-σα τοῦ ὀμόω· Ἐνεργ. δὲ Ἀόρ. 6′. σχηματίζει μόνον τὸ σβέ-ννῡμι (§ 138, 6′. 3).

Σύνοψις τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Α′. Ῥήματα εἰς μι, προσθέτοντα τὰς προσωπικὰς καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν.

§ 134. *Ῥήματα εἰς α* (ἵ-στη-μι, στα-).

1. κί-χρη-μι, (χρα-), Ἀπαρμ. κιχρά-ναι· χρήσω, ἔχρησα (δανείζω). Μέσ. (δανείζομαι), χρήσομαι (Ἀόρ. ἐχρησάμην· εἰς τὴν σημασίαν ταύτην ἀποφεύγουσιν αὐτὸν οἱ Ἀττικοί· σημαίνει δὲ τὸ ἐχρησάμην μόνον μετεχειρίσθην).

2. ὀνίνημι (ὀνα-), ὀνινάναι· Ἐνεργ. Παρατ. λείπει· ὀνήσω· ὤνησα (ὀνῆσαι), (ὠφελῶ. Περὶ τοῦ ἀναδιπλ. § 129, 1. Μέσ. ὀνίναμαι (ὠφελοῦμαι), ὀνήσομαι· ὠνήμην (ησο, ητο, κλπ.), Προστ. ὄνησο, Μετοχ. ὀνήμενος (Ὅμ.), Ὑποτ. λείπει, Εὐκτ. ὀναίμην, αιο, αιτο (§ 134, Σημ. δ′.), Ἀπαρ. ὄνασθαι. Ἀόρ. Παθ. ὠνήθην σπανιώτερον ἀντὶ ὠνήμην. Οἱ ἐπίλοιποι τύποι ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ ὠφελῶ.

3. πί-μ-πλη-μι (πλα-) ἀεὶ σύνθετ. πιμπλάναι· Παρατ. ἐπίμπλην· πλήσω· ἔπλησα· πέπληκα (γεμίζω). Μέσ. πίμπλαμαι (γεμίζομαι), πίμπλασθαι· ἐπιμπλάμην· ἐπλησάμην· πλήσομαι· πέπλησμαι· ἐπλήσθην· πλησθήσομαι.

Σημ. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ μ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τούτου καὶ τοῦ ἑπομένου ῥήματος ἀποβάλλεται εἰς τὰ σύνθετα, ὅταν συμπέσῃ μ πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

4. πίμπρημι (καίω), Μεταβατικ., ἀεὶ σύνθετ. ἀπαράλλακτα καθὼς τὸ πίμπλημι· πρήσω, ἔπρησα, πέπρηκα, πέπρησμαι, ἐπρήσθην [πρησθήσομαι], πεπρήσομαι.

5. **τλη-μι** (ὑποφέρω), Παρακμ. καὶ Παρατ. λείπουν (ἀντ' αὐτῶν ὑπομένω, ἀνέχομαι)· Ἀόρ. 6′. ἔτλην, τλῶ, τλαίην, τλῆθι, τλᾶ′ς (τλᾶσα)· τλήσομαι· τέτληκα. (Εἰς τοὺς Ἀττ. πεζογράφ. τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε σπάνιον.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6. Τὸ φη-μί (λέγω), (Ῥίζ. φα-), κλίνεται ὡς ἑφεξῆς·

Ἐνεργητικόν.

Ἐνεστώς.

Οριστ.	Ἑν. 1	φημί*
	2	φής
	3	φησί(ν)
	Δ. 2	φᾶτόν
	3	φᾶτόν
	Πλ. 1	φᾶμέν
	2	φᾶτέ
	3	φᾶσί(ν)
Ὑποτ.		φῶ, φῇς, φῇ, φῆτον, φῶμεν, φῆτε, φῶσι(ν)
Εὐκτ.		φαίην, φαίης, φαίη, φαίητον καὶ φαῖτον, φαιήτην καὶ φαίτην, φαίημεν καὶ φαῖμεν, φαίητε καὶ φαῖτε, φαίεν.
Προστ.		φᾶθί ἢ φάθι, φᾰ́τω, φᾰ́τον, φᾰ́των, φᾰ́τε, φᾰ́τωσαν καὶ φάντων.
Ἀπαρ.		φᾰ́ναι
Μετχ.		(φᾰ́ς, φᾶσα, φάν· Γεν. φάντος, φάσης, εἰς τοὺς Ἀττ. πεζογρ. ἄχρηστος.)

Παρατατικός.

Ὁριστ.	Ἑν. 1	ἔφην
	2	ἔφης, συνήθ. ἔφησθα
	3	ἔφη [(Σημ. β'.)
	Δ. 2	ἔφᾰτον
	3	ἐφᾰ́την
	Πλ. 1	ἔφᾰμεν
	2	ἔφᾰτε
	3	ἔφᾰσαν

Μέλλ. φήσω, Ἀόρ. ἔφησα.

Τοῦ *Μέσου* τύποι τινὲς μόνον εὑρίσκονται, καὶ οὗτοι σπανίως.

Σημ. α'. Τὸ δεύτερον πρόσωπον φ ῆ ς γράφεται ὀλιγώτερον ὀρθῶς μετὰ ὑπογεγραμμένης (φ ῇ ς·) καὶ ἡ ὀξεῖα δὲ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τοὺς γενικοὺς κανόνας τῆς γλώσσης. Περὶ τῆς ἐγκλίσεως τοῦ ῥήματος τούτου εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἐνεστῶτος (ἐκτὸς τοῦ φῂς) ἴδε § 13, α'.

Σημ. β'. Ἡ κατάληξις τοῦ Ἐνεργ. β'. Ἐνικ. Προσ. σ θ α ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰ ἔ φ η σ θ α, ἦ σ θ α καὶ ἧ σ ε ι σ θ α (§ 136), ο ἶ σ θ α καὶ ᾔ δ ε ι σ θ α § 142.

Σημ. γ'. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἔχει διπλῆν σημασίαν· α'.) λ έ γ ω ἐν γένει· β'.) λέγω ναί, βεβαιώνω, φρονῶ, νομίζω.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἑξῆς ἀποθετικά·

1. ἄγαμαι, Πρτ. ἠγάμην· ἀγάσομαι, ἠγάσθην καὶ ἠγασάμην (θαυμάζω).

2. δύναμαι δυνήσομαι, ἐδυνήθην καὶ ἠδ-, ἐδυνάσθην (ὄχι ἠδυνάσθην)· δεδύνημαι. Περὶ τοῦ δύνωμαι, δύναιο ἴδε κατωτέρω τὴν Σημ.· περὶ τῆς Αὐξ. § 84, 2, Σημ., περὶ τοῦ ἐδύνω (ὄχι ἐδύνασο) § 131, 2.

3. ἐπίσταμαι, ἐπιστήσομαι· ἠπιστήθην καὶ ἠπιστάσθην (εἰξεύρω).

* Εἰς τὰ σύνθετα ἀ ν τ ί φ η μ ι, σ ύ μ φ η μ ι, ἀ ν τ ί φ η σ ι(ν), σ ύ μ φ ᾰ θ ι κλπ. ἀλλὰ ἀντιφής, συμφής καὶ Ὑποτ. ἀ ν τ ι φ ῶ, ἀντιφῇς κλπ.· Εὐκτ. συμφαῖμεν κλπ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τοῦ ἐπίστωμαι, ἐπίσταιο ἴδε τὴν δ'. Σημ.· περὶ τοῦ ἐπίστω, ἠπίστω § 131, 2. Αὐξ. § 90, 3.

4. κρέμαμαι, κρεμήσομαι, Λατ. pendēre. Περὶ τοῦ κρέμωμαι· κρέμαιο, αιτο, ἴδε κατωτέρω τὴν Σημ. Πρβλ. κρεμάννυμι § 138, 2.

6. ἐπριάμην (ἠγόρασα), δ'. Πρόσ. ἐπριω (Μέσ. Ἀόρ. τοῦ ὠνέομαι, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται ἀντὶ τοῦ παρ' αὐτοῖς ἀχρήστου ἐωνησάμην § 86, 3). Ὑποτ. πρίωμαι (ἴδε τὴν δ'. Σημ.)· Εὐκτ. πριαίμην, αιο, αιτο (ἴδε τὴν δ'. Σημ.)· Προστ. πρίω· Μετοχ. πριάμενος· Ἀπαρ. πρίασθαι.

Σημ. δ'. Τὰ δύναμαι, ἐπίσταμαι καὶ κρέμαμαι ἔχουσιν εἰς τὴν Ὑποτ. καὶ Εὐκτ. τοῦ Ἐνεστ. τονισμὸν διάφορον τοῦ ἵσταμαι, δηλαδή· δύνωμαι ἐπίστωμαι, ῃ, ηται, ησθον, ησθε, ωνται· Εὐκτ. δυναίμην ἐπισταίμην, αιο, αιτο, αισθον, αισθε, αιντο· οὕτω καὶ ὀναίμην, αιο, αιτο (§ 134, 2) καὶ ἐπριάμην.

ΟΑ'. Γύμνασμα.

Ἐμπίμπρημι, ἀνάβω, καίω.
σύνειμι, μετὰ Δοτ., εἶμαι ὁμοῦ, συναναστρέφομαι.
σωφρονέω, εἶμαι σώφρων, φρόνιμος, συνετός.
προσημαίνω.
προτρέπω.
εὐκλεια, ἡ, καλὴ δόξα.
κώμη, ἡ, χωρίον.
δαιμόνιον, τό, θεῖον.
πολιτικός, ή, όν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν· τὰ πολιτικά, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.
ὅσος, η, ον.
πότερος, ᾱ, ον, ποῖος ἐκ τῶν δύο;
ἴσως, Ἐπίρρ.
οὐκέτι, Ἐπίρρημ. ὄχι πλέον.
πρότερον, Ἐπίρρ.
ἕως, Ἐπίρρ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Σωκράτης πρὸ πάντων ᾤετο χρῆναι[1] τοὺς ἀνθρώπους σωφροσύνην κτήσασθαι.—Ἐν ἐλπίσι χρὴ τοὺς σοφοὺς διάγειν.—Ἔργα καὶ πράξεις ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλοῦν χρεών[2].—Ἴσως εἴποι τις ἄν, ὅτι χρῆν Σωκράτη μὴ πρότερον τὰ πολιτικὰ διδάσκειν τοὺς ἑαυτῷ συνδιατρίβοντας, ἢ σωφρονεῖν.—Σωκράτης τὴν πόλιν πολλὰ ὤνησεν.—Οἱ πολέμιοι πολλὰς κώμας ἐνέπρησαν.—Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἔφη προσημαίνειν ἑαυτῷ τὸ μέλλον.—Πόνος, φασίν, εὐκλείας πατήρ.—Ὅσα οἱ ὀλίγοι τοὺς πολλοὺς[3] μὴ πείσαντες, ἀλλὰ κρατοῦντες[4] γράφουσι[5], πότερον βίαν φῶμεν εἶναι, ἢ μὴ φῶμεν;—Οἱ πολῖται τοὺς στρατιώτας τῆς ἀνδρείας ἠγάσθησαν[6].—Ἀλκιβιάδης, ἕως Σωκράτει συνῆν, ἐδυνήθη τῶν μὴ καλῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν.—Πριαίμην πρὸ πάντων χρημάτων τὸν σοφὸν ἄνδρα φίλον εἶναί μοι.

Ἁπλοῦν.

Ὁ Σωκράτης εἶπεν, ὅτι τὸ θεῖον προεσήμαινεν εἰς αὐτὸν τὸ μέλλον.—

[1] Ἴδε § 136, Σημ. ε'.—[2] Δηλ. ἐστίν, πρέπει.—[3] Τὸν λαόν.—[4] Ἐπικρατοῦντες, ἔχοντες δύναμιν.—[5] Ὁρίζουσι διὰ νόμου.—[6] Ἠγαμαί τινά τινος, θαυμάζω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ στρατηγὸς εἶπεν, ὅτι[7] ἔπρεπε νὰ προσβάλωσι τοὺς ἐχθρούς.—Ἡ ἀρετὴ θὰ ὠφελήσῃ πάντοτε πολὺ τὸν ἄνθρωπον.—Γεμίσατε τὰ ποτήρια μὲ[8] οἶνον. —Ἡ πόλις ἐκάη.—Ὁ φρόνιμος θὰ δυνηθῇ πάντοτε νὰ ἐξουσιάσῃ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας.—Ὁ σοφὸς θὰ θαυμάσῃ πάντοτε τὴν ἀρετήν.—Ὁ Σωκράτης ἐγνώρισε καλῶς (ἐπίστασθαι) νὰ προτρέψῃ τοὺς νέους εἰς τὴν (ἐπι μετ' Αἰτ.) ἀρετήν.—Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀγοράσωμεν μὲ χρήματα (ἀντὶ χρ.) πιστὸν φίλον.

[7] Αἰτ. μετ' Ἀπαρ.— [8] Μὲ οἶνον, ἑλλ. διὰ Γεν.

§ 135. β'.) Ῥήματα εἰς ε (τί-θη-μι, θε-).

Ἵ-η-μι (Ῥίζ. ἑ-, § 129, 1), (πέμπω)· Πολλοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τούτου εὑρίσκονται μόνον ἐν συνθέσει.

	Ἐνεργητικόν.
Ἐνεστώς	Ὁρ. ἵημι, ἵης, ἵησι(ν)· ἷετον· ἷεμεν, ἷετε, ἱᾶσι(ν). Ὑπ. ἰῶ, ἰῇς, ἰῇ· ἰῆτον· ἰῶμεν, ἰῆτε, ἰῶσι(ν)· ἀφιῶ, ἀφιῇς, ἀφιῇ κλπ. Εὐκτ. ἱείην. Προστ. ἷει, ἱέτω κλπ. Ἀπ. ἱέναι. Μετ. ἱείς, ἱεῖσα, ἱέν.
Παρατ.	Ὁρ. Ἐν. ἵειν καὶ ἵην, ἀφίειν (σπανιώτερ. ἠφίειν), ἵεις, ἵει, ἀφίει· ἷετον, ἱέτην· ἷεμεν, ἷετε, ἷεσαν, ἀφίεσαν.
Παρακ. Ἀόρ. β'.	εἷκα, ἀφεῖκα. Ὑπ. εἰκέναι. Μέλ. ἥσω. Ἀόρ. ἀ. ἧκα, ἀφῆκα (§ 132, 2). Τὰ Ἐνικ. ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ ἀ. Ἀορ. (§ 132, 2)· Δυϊκ. εἷτον, ἀφεῖτον, εἵτην· Πληθ. εἷμεν, ἀφεῖμεν, εἷτε, ἀφεῖτε, εἷσαν, ἀφεῖσαν. Ὑποτ. ὦ, ἀφῶ, ἧς, ἀφῇς κλπ. Εὐκτ. εἵην, εἵης, εἵη· εἷτον, ἀφεῖτον, εἵτην· εἷμεν, ἀφεῖμεν, εἷτε, ἀφεῖτε, εἷεν, ἀφεῖεν. Προστ. ἕς, ἄφες, ἕτω· ἕτον, ἄφετον, ἕτων· ἕτε, ἄφετε, ἕτωσαν καὶ ἕντων. Ἀπαρ. εἶναι, ἀφεῖναι. Μετ. εἷς, εἷσα, ἕν, ἀφείς, ἀφεῖσα, ἀφέν· Γεν. ἕντος, εἵσης, ἀφέντος.— Περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀφίημι ἴδε § 90, 3.
	Μέσον.
Ἐνεστώς	Ὁρ. ἷεμαι, ἷεσαι, ἷεται κλπ. Ὑποτ. ἰῶμαι, ἀφιῶμαι, ἰῇ, ἀφιῇ κλπ. Εὐκτ. ἰοίμην, ἰοῖο, ἀφιοῖο κλπ. Προστ. ἷεσο ἧ ἷου. Ἀπαρ. ἷεσθαι. Μετοχ. ἱέμενος, η, ον.
Παρατ.	ἱέμην, ἷεσο κλπ.
Ἀόρ. β'.	Ὁρ. εἵμην, εἷσο, ἀφεῖσο, εἷτο, ἀφεῖτο· εἵμεθα κλπ. Ὑπ. ὦμαι, ἀφῶμαι, ἧ, ἀφῇ, ἧται, ἀφῆται. Εὐκτ. προοίμην, οἷο, οἷτο· οἵμεθα, οἷσθε, οἷντο. Προστ. οὗ (ἀφοῦ, προοῦ), ἕσθω κλπ. β'. Πληθ. ἕσθε, (ἄφεσθε, πρόεσθε). Ἀπ. ἕσθαι. Μετ. ἕμενος, η, ον.
Πρκ. εἷμαι (ἴδε τὴν Σημ.), μεθεῖμαι· Ἀπ. εἷσθαι, μεθεῖσθαι· Ὑπερ. εἵμην, εἷσο, ἀφεῖσο κλπ. Μέλλ. ἥσομαι. Ἀόρ. ἀ. ἡκάμην (σπάνιος § 132, 3).	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παθητικόν.
Ἀόρ. ά. εἴθην, ἐθῆναι κλπ. Μέλ. ἐθήσομαι. Ρ. Ἐπίθ. ἐτός, ἐτέος (ἄφετος).

Σημ. Οἱ Παρκμ. εἷκα καὶ εἷμαι προῆλθον ἐκ τῶν ἑέεκα, ἑέεμαι.

§ 136. γ'.) Ῥῆμα εἰς ε εἶνε μόνον τὸ ἰ-έ-ναι (Λατ. ire) καὶ ῥῆμα εἰς σ μόνον τὸ εἰμὶ (ἀντὶ ἐσ-μί, Λατ. esse).

Ἐνεστώς.					
Ὁρ. 1	εἰμί (εἶμαι)	Ὁρ. 1	εἶμι (θὰ ὑπάγω)	Γ.π. ᾖ (νὰ εἶμαι)	Γ.π. ἴω (νὰ ὑπάγω)
2	εἶ	2	εἶ	ᾖς	ἴῃς
3	ἐστί(ν)	3	εἶσι(ν)	ᾖ	ἴῃ
Δ. 2	ἐστόν	Δ. 2	ἴτον	ἦτον	ἴητον
3	ἐστόν	3	ἴτον	ἦτον	ἴητον
Πλ. 1	ἐσμέν	Πλ. 1	ἴμεν	ὦμεν	ἴωμεν
2	ἐστέ	2	ἴτε	ἦτε	ἴητε
3	εἰσί(ν)	3	ἴᾶσι(ν)	ὦσι(ν)	ἴωσι(ν)

Εὐκ. 1	εἴην	ἰοίην	Προστ.		
2	εἴης	ἴοις	Ἐν. 2	ἴσθι (ἀντὶ ἔσ-θι)	ἴθι, πρόςιθι
3	εἴη	ἴοι	3	ἔστω	ἴτω
Δ. 2	εἴητον	ἴοιτον	Δ. 2	ἔστον	ἴτον, πρόςιτον
3	εἰήτην	ἰοίτην	3	ἔστων	ἴτων
Πλ. 1	εἴημεν	ἰοιμεν	Πλ. 2	ἔστε	ἴτε, πρόςιτε
2	εἴητε	ἴοιτε	3	ἔστωσαν (σπανιώτ. ἔστων)	ἴτωσαν ἢ ἰόντων
3	εἴησαν καὶ εἶεν	ἴοιεν.			

Ἀπαρ. εἶναι	Ἀπαρ. ἰ-έ-ναι	Παρατατικός.		
		Ἐν. 1	ἦν	ἤειν ἢ ᾔα (ἐπήγαινα)
Μετ. ὤν, οὖσα, ὄν	Μετ. ἰών, ἰοῦσα, ἰόν	2	ἦσθα § 134 Σ.	ἤεις ἢ ᾔεισθα
Γ. ὄντος, οὔσης (παρών, παροῦσα, παρόν, Γ. παρόντος)	Γ. ἰόντος, ἰούσης (παριών, παριοῦσα, παριόν, Γ. παριόντος)	3	ἦν [ά.	ἤει (σπαν.) ᾔειν
		Δ. 2	ἦστον	ἤειτον συνήθ. ᾖτον
		3	ἤστην	ἠείτην » ᾔτην
		Πλ. 1	ἦμεν	ἤειμεν » ᾖμεν
		2	ἦτε	ἤειτε » ᾖτε
		3	ἦσαν	ἤεσαν » ᾖσαν

Μέλλ. ἔσομαι, ἔσει, ἔσται κλπ. Εὐκτ. ἐσοίμην. Ἀπ. ἔσεσθαι. Μετ. ἐσόμενος. Ῥημ. Ἐπίθ. συνεστέον'—ἰ-τός, ἰ-τέον (σπανιώτερον ἰτητέον).

Τὸ *Μέσον* τοῦ εἶμι ἵεμαι, ἱέμην εἰς τὴν σημασίαν τοῦ σπεύδω πρέπει πιθανῶς νὰ γράφεται μὲ δασεῖαν καὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἵημι.

Σημ. ά. Ἐκπεσόντος τοῦ σ προῆλθον οἱ τύποι· εἰ-μὶ ἀντὶ ἐσ-μί, εἶ ἀντὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐ-σ-νο-σί· εἰ ἀντὶ ἐ-σ-σί, ἐ-σί· ὦ ἀντὶ ἔ-σ-ω· εἶναι ἀντὶ ἔ-σ-ναι· ὤν ἀντὶ ἔ-σ-ων· ἦν ἀντὶ ἦ-σ-α· εἶην ἀντὶ ἐ-σ-ί-ην.

Σημ. β'. Περὶ τῆς ἐγκλίσεως τῆς ὁριστικῆς τοῦ εἰμὶ (ἐκτὸς τοῦ β'. Ἐνικ. Προσ. εἶ) ἴδε § 43, ά.—Εἰς τὰ σύνθετα, καθόσον ἐπιτρέπουσιν οἱ γενικοὶ τοῦ τονισμοῦ κανόνες, ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς προθέσεως, οἷον· πάρειμι, πάρει, πάρεστι(ν) κτλ. Προστ. πάρισθι, ξύνισθι· ἀλλὰ παρῆν ἕνεκα τῆς Χρον. Αὐξήσ., παρέσται (ἐκπεσόντος τοῦ ε ἀντὶ παρέσεται), παρεῖναι, Ἀπαρέμφ. μετὰ τῆς καταλήξεως ναι, παρών, ῆς, ῆ κλπ., παρεῖεν ἕνεκα τῆς συναιρέσεως· πρὸ πάντων δὲ ἀξιοπαρατήρητος εἶνε ὁ τονισμὸς τῆς μετοχῆς εἰς τὰ σύνθετα, οἷον· παρών, παροῦσα, πάρον, Γεν. πάροντος (οὕτω καὶ παριών, Γεν. παριόντος).

Σημ. γ'. Τὰ ἐκ τοῦ εἰμι σύνθετα ἀκολουθοῦσι τοὺς αὐτοὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους καὶ τὰ ἐκ τοῦ εἰμί, ὅθεν καὶ πολλοὶ τύποι τῶν συνθέτων τῶν δύο τούτων ῥημάτων ὁμοιάζουσιν, οἷον· πάρειμι, πάρει, καὶ πάρεισι(ν)· (γ'. Ἐνικ. Πρόσ. τοῦ εἶμι καὶ γ'. Πληθ. Πρόσ. τοῦ εἰμί). Εἰς τὸν Παρατ. ἦειν τὸ ηείνε Αὔξ. τοῦ ει καὶ τὸ ειν κατάληξις τοῦ Ὑπερσ.

Σημ. δ'. Ἡ ὁριστικὴ τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ εἶμι ἔχει συνήθως παρὰ τοῖς Ἀττ. πεζογρ. σημασίαν μέλλοντος, θὰ ὑπάγω, θὰ ἔλθω· διὰ τοῦτο ὁ ἐνεστὼς ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ ἔρχομαι (§ 125, 2)· ἡ ἀπαρέμφατος ὅμως καὶ ἡ μετοχὴ ἔχουσι σημασίαν καὶ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος.

Σημ. ε. Τὸ χρὴ (= χρεία ἐστί) ἔχει Ὑποτ. χρῇ, Εὐκτ. χρείη, Ἀπαρ. χρῆναι, Μετοχ. (τὸ) χρεών, Παρατ. χρῆν καὶ ἐχρῆν, Μέλλ. χρήσεται, (θὰ γείνῃ χρεία). Τὸ δὲ ἀπόχρη (ἀρκεῖ) ἀνήκει εἰς τὸ ἀποχράω (εἶμαι ἀρκετός)· γ'. Πληθ. ἀποχρῶσι(ν), Ἀπορέμφ. ἀποχρῆν, Μετοχ. ἀποχρῶν, ῶσα, ῶν· Παρατ. ἀπέχρη· Ἀόρ. ἀπέχρησε(ν), Μέλλ. ἀποχρήσει. Πρβλ. § 96, 3.

ΟΒ'. *Γύμνασμα.*

Ἀφίημι, ἀφίνω.
ἐξίημι, ἐκπέμπω· περὶ ποταμῶν, χύνομαι, ἐκβάλλω.
ἀφίημι, πέμπω πρός τι, μετά τι· Μέσ. μετὰ Γεν., πέμπω ἐμαυτόν, ἢ τὸν νοῦν μου πρός τι, δηλ. ἐπιθυμῶ.
καθίημι, πέμπω πρὸς τὰ κάτω, καταῤῥίπτω.
παρίημι, ἀφίνω τινὰ νὰ περάσῃ· παραμελῶ· κουράζω.
ἄπειμι, ἀπέρχομαι.
ἄπειμι, εἶμαι ἀπών, μακράν.
μεθίημι, ἀφίνω, πέμπω.
εἴσειμι, εἰσέρχομαι.
πρόσειμι, πλησιάζω.
ἐμβροχίζω, ὠθῶ εἰς βρόχον, παγίδα,
παρασκευάζω, ἑτοιμάζω· Μέσ., ἑτοιμάζομαι.
τιμωρέω, βοηθῶ· Μέσ. μετ' Αἰτ., ἐκδικοῦμαί τινα.
ἀρκέομαι (ὁ Ἀόρ. Παθ.) μετὰ Δυτ., ἀρκοῦμαι.
κρυγή, ἡ.
πέδη, ἡ, δεσμὸς τῶν ποδῶν.
λίθος, ὁ.
Νεῖλος, ὁ.
δέον (τοῦ δεῖ), τό, πρέπον, καθῆκον.
Διογένης, ους, ὁ.
χιών, όνος, ἡ.
στόμα, ατος, τό, ἐκβολή.
Ἐρυμάνθιος, ᾱ, ον.
καρτερός, ᾱ', όν, ἰσχυρός.
φανερός, ᾱ', όν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δῆθεν, Ἐπίῤῥ. δηλαδή, (εἰρων. τάχα). ἔπειτα, Ἐπίῤῥ. πλεονάκις, Ἐπίῤῥημ., τὰς περισσοτέρας φορᾶς.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ ἀγαθοὶ οὐ διὰ τὸν ὕπνον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν.—Ἄφεις τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τὰ ἀφανῆ.—Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐφίενται πλούτου.—Πέδας λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καθεῖναι Ξέρξην, τιμωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσποντον.—Οὔτ' ἐκ χειρὸς μεθέντα καρτερὸν λίθον ῥᾴδιον κατασχεῖν, οὔτ' ἀπὸ γλώττης λόγον.—Ἡρακλῆς τὸν Ἐρυμάνθιον κάπρον διώξας μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐνεβρύχισεν.—Ὁ Νεῖλος ἐξιησιν εἰς τὴν θαλατταν ἑπτὰ στόμασιν.—Ἄττα[1] ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖς μέλει.—Ἐπεὶ θνητός εἶ, βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.—Μέμνησο[2] νέος ὤν, ὡς γέρων ἔσει ποτέ.—Δίκαιος ἴσθ', ἵνα καὶ δικαίων τύχῃς[3].—Βίας παρούσης, οὐδὲν ἰσχύει νόμος.—Εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος.—Ἀλέξανδρος εἶπεν[4]· εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἦν, Διογένης ἂν ἦν.—Εὖ βιώσει[5] ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, τῶν ἀπόντων οὐκ ἐφιέμενος.—Καὶ νεότης καὶ γῆρας[6] ἄμφω καλά ἐστον.—Οἱ ἄνθρωποι εὐδαιμονεῖν δύνανται, κἂν πένητες ὦσιν.—Ἀλήθειά σοι παρέστω.—Ἴωμεν, ὦ φίλοι.—Φεῦγε διχοστασίας καὶ ἔριν, πολέμου προσιόντος.—Ἐπεὶ Μανδάνη παρεσκευάζετο ὡς ἀπιοῦσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, Ἀστυάγης ἔλεγε πρὸς Κῦρον· ὦ παῖ, ἢν μένῃς παρ' ἐμοί, πρῶτον μέν, ὅταν βούλῃ εἰσιέναι ὡς ἐμὲ ἐπὶ σοί[7] ἔσται[8], καὶ χάριν σοι μᾶλλον ἕξω, ὅσῳ ἂν πλεονάκις[9] εἰσίῃς ὡς ἐμέ· ἔπειτα δὲ ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσῃ καί, ὅταν ἀπίῃς, ἔχων ἄπει οὓς ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς ἵππους.

Ἁπλοῦν.

Ὁ καλὸς ἄνθρωπος οὐδέποτε θὰ παραμελήσῃ τὸ καθῆκον.—Πολλοὶ ἐπιθυμοῦσι[10] τὸ ἄγνωστον, ἀφίνοντες τὸ γνωστόν.—Ὁ Ξέρξης κατέῤῥιψεν ἁλύσεις εἰς τὸν Ἑλλήσποντον.—Εἴθε νὰ μὴ εἶνέ τις φίλος πρὸς ἐμὲ μὲ[11] τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ μὲ τὸ ἔργον.—Νὰ εἶσθε δίκαιοι, διὰ νὰ λαμβάνετε καὶ σεῖς τὸ δίκαιον.—Ὁ φίλος φροντίζει περὶ τοῦ φίλου, καὶ ὅταν εἶνε ἀπών.—Ὅταν οἱ ἐχθροὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἔφυγον οἱ πολῖται.—Εἴσελθε, ὦ παιδίον.—Οἱ στρατιῶται πρέπει νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς πόλεως.—Δύο στρατοὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν.

---

[1] § 61.—[2] § 121, 6.—[3] Μετὰ Γεν., ἴδε § 120, 16.—[4] § 125, 8.—[5] § 125, 4.—[6] § 44, Σημ. ά.—[7] § 15, 3.—[8] Εἰμὶ ἐπί τινι, εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.—[9] Ὅσῳ ἂν πλεονάκις εἰσίῃς, ὅσῳ περισσοτέρας φορὰς θὰ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ.—[10] Ἐφίεμαι μετὰ Γεν.—[11] Δοτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Ῥήματα εἰς μι, προσλαμβάνοντα τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, ἀφοῦ προσθέσωσιν εἰς τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν τὴν συλλαβὴν νυ ἢ νῦ.

§ 137. *I. Ῥήματα μετὰ ῥίζης λῆγούσης εἰς* α, ε, ο.

Διαθ.	*Χρόνοι.*	*ά. Ῥίζα εἰς* α.	*β'. Ῥίζα εἰς* ε.	*γ'. Ῥίζα εἰς* ο(ω)
Ἐνεργ.	Ἐνεστώς	σκεδά-νυ-μι*	κορέ-νυ-μι*	στρώ-νυ μι*
	Παρατ.	ἐ-σκεδά-νυ-ν	ἐ-κορέ-νυ-ν	ἐ-στρώ-νυ-ν
	Παρακ.	ἐ-σκέδᾰ-κα	κε-κόρε-κα	ἔ-στρω-κα
	Ὑπερσ.	ἐ-σκεδᾰ́-κειν	ἐ-κεκορέ-κειν	ἐ-στρώ-κειν
	Μέλλων	σκεδᾰ́-σω	κορέ-σω	στρώ-σω
		Ἀττ. σκεδῶ, ᾷς, ᾷ	Ἀττ. κορῶ, εἷς, εἶ	
	Ἀόριστ.	ἐ-σκέδᾰ-σα	ἐ-κόρε-σα	ἔ-στρω-σα
Μέσον	Ἐνεστώς	σκεδά-νυ-μαι	κορέ-νυ-μαι	στρώ-νυ-μαι
	Παρατ.	ἐ-σκεδα-νύ-μην	ἐ-κορε-νύ-μην	ἐ-στρω-νύ-μην
	Παρακ.	ἐ-σκέδα-σ-μαι	κε-κόρε-σ-μαι	ἔ-στρω-μαι
	Ὑπερσ.	ἐ-σκεδά-σ-μην	ἐ-κε-κορέ-σ-μην	ἐ-στρώ-μην
	Μέλλων		κορέ-σ-ομαι	στρώ-σ-ομαι
	Ἀόριστ.		ἐ-κορε-σ-άμην	ἐ-στρω-σ-άμην
	Μ.Τετλ.		κε-κορέ-σ-ομαι	
Παθητ.	Ἀόριστ.	ἐ-σκεδά-σ-θην	ἐ-κορέ-σ-θην	ἐ-στρώ-θην
	Μέλλων	σκεδα-σ-θήσομαι	κορε-σ-θήσομαι	στρω-θήσομαι
Ῥηματ.	Ἐπίθ.	σκεδα-σ-τός	κορε-σ-τός	στρω-τός
		σκεδα-σ-τέος	κορε-σ-τέος	στρω-τέος

* "Ἄλλος τύπος" σκεδα-ννύω, κορε-ννύω, στρωννύω (τὸ υ πάντοτε βραχύ), ἴδε § 131. Σ. γ'.

II. Ῥήματα μετὰ ῥίζης λῆγούσης εἰς σύμφωνον.

Ἐνεστώς	ὄλ-λῡ-μι* (κα-[ταστρέφω)	ὀλ-λῦ-μαι (χά-[νομαι)	ὄμ-νῡ-μι*	ὄμ-νῦ-μαι
Παρατ.	ὤλλῡν	ὠλ-λῦ-μην	ὤμ-νῡ-ν	ὠμ-νῦ-μην
Παρκ. ά.	ὀλ-ώλε-κα (ὄλε), (ἔχω κατα-[στρέψη) § 88, 2		ὀμ-ώμο-κα (ὀμο-) § 88, 2	ὀμ-ώμο-σ-μαι
Πρκ. β'.	ὄλ-ωλ-α (ἔχω καταστραφῇ)			
Ὑπερ.ά.	ὀλ-ωλέ-κειν (εἶχον καταστρέψη)		ὀμ-ωμό-κειν	ὀμ-ωμό-σ-μην
Ὑπρ. β'.	ὀλ-ώλ-ειν (εἶχον καταστραφῇ)			
Μέλλων	ὀλῶ, -εῖς, -εῖ	ὀλ-οῦμαι, -εῖ	ὀμ-οῦμαι, -εῖ	
Ἀόριστ.	ὤλε-σα	Ἀ. β'. ὠλ-όμην	ὤμο-σα	ὠμο-σ-άμην
			Ἀ.ά.Π. ὠμό-σθην (καὶ ὠμόθην)	
			Μέλλ. ά. Παθ. ὀμο-σ-θήσομαι	

* "Ἄλλος τύπος" ὀλλύω, ὀμνύ-ω (πανταχοῦ ῠ), ἴδε § 131, Σημ. γ'.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. Τὸ ὄλλυμι προῆλθεν κατ' ἀφομοίωσιν ἐκ τοῦ ὀλ-νῦμι. Καὶ ἡ μὲν Μετοχ. τοῦ Μέσ. ἤ Παθ. Παρακ. τεῦ ὄμνῦμι εἶνε ὀμωμοσμένος· οἱ δὲ λοιποὶ τύποι τοῦ Παρακ. καὶ Ὑπερσ. δὲν ἔχουσι πολλάκις παρ' Ἀττικ. τὸ σ, οἷον· ὀμώμοται, ὀμώμοτο. Παράδειγμα ῥίζης ληγούσης εἰς ἄφωνον εἴδομεν τὸ δείκ-νῦμι ἐν § 127.

Σύνοψις τῶν ἐπιλοίπων ῥημάτων τῶν ἀνηκόντων ἐνταῦθα.

Ἡ ῥίζα λήγει·

§ 138. *Α'. Εἰς φωνῆεν καὶ προσλαμβάνει* νῦ.

ά.) Εἰς α.

1. κερά-νῦ-μι, Μέλλ. κερῶ· ἐκέρᾱσα· Πρκ. κέκρᾱκα (ἀνακιγνύω). Μέσ. (ἀναμιγνύομαι) ἐκερασάμην· κέκρᾱμαι· ἐκρᾱ́θην Ἀττ. καὶ ἐκερά-σθην, Μέλλ. Παθ. κραθήσομαι. Περὶ τῆς μεταθέσεως ἴδε § 116, 3.

2. κρεμά-νῦ-μι καὶ κρεμαννύω, Μέλλ. κρεμῶ· ἐκρέμᾱσα. Μέσ. ἤ Παθ. κρεμάνῦμαι (κρεμῶ ἐμαυτὸν ἤ μὲ κρεμοῦν)· ἀλλὰ κρέμᾱμαι (εἶμαι κρεμασμένος), (§ 134, 4)· Μέλλ. Παθητ. κρεμασθήσομαι· Ἀόρ. ἐκρε-μάσθην (μὲ ἐκρέμασαν ἤ ἐκρεμάσθην μόνος μου).

3. πετά-νῦ-μι, Μέλλ. πετῶ· ἐπέτᾱσα· πεπέτακα (ἁπλώνω, ἀνοίγω). Πρκ. Μέσ. ἤ παθ. πέπτᾱμαι (§ 116, 2)· Ἀόρ. Παθ. ἐπετάσθην.

β'.) Εἰς ε.

Προσημείωσις. Τὰ ῥήματα ἔννῦμι, σβέννῦμι, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ζώννῦμι (§ 138, γ'.), δὲν ἀνήκουσι κυρίως ἐνταῦθα, διότι ἡ ῥίζα αὐτῶν ἔληγε κατ' ἀρχὰς εἰς σ, λοιπὸν ἐσ- (πρβλ. τὸ Λατ. ves-tire), σβεσ- (πρβλ. ἄ-σβεσ-τος), ζωσ- (πρβλ. ζωστήρ, ζῶστρον, ζωσ-τός)· ἀλλ' ἐκπεσόντος τοῦ σ, καθίστανται ὅμοια πρὸς τὰ εἰς ε καὶ ο ῥήματα.

1. ἔ-νῦ-μι, εἰς τὸν Πεζ. Λόγ. ἀμφιέννῦμι, Μέλλ. ἀμφιῶ· ἠμφίεσα, Πρκ. λείπει (ἐνδύω). Πρκ. Μέσ. ἤ Παθ. ἠμφίεσμαι, ἠμφίεσκαι, ἠμφίεσται κλπ., Ἀπ. ἠμφιέσθαι· Μέλλ. Μέσ. ἀμφιέσομαι· Ἀόρ. Μέσ [ἐπιέσασθαι] (Αὐξ. § 90, 3).

2. [ζέ-νῦ-μι], ζέσω· ἔζεσα (βράζω) μεταβατ. Πρκ. Μέσ. ἤ Παθ. [ἔζεσμαι]· Ἀόρ. Παθ. [ἐζέσθην]. (Τὸ ζέω ὅμως εἶνε ἀμετάβατ.).

3. σβέ-νῦ-μι (σβήνω), μεταβ., σβέσω· ἔσβεσα, μεταβ., Ἀόρ. β'. ἔσβην (§ 141), ἀμεταβ., Παρκ. ἔσβηκα (εἶμαι σβυσμένος). Μέσ. σβέ-νῦ-μαι (σβήνω, ἀμεταβ.), σβήσομαι· ἔσβεσμαι· ἐσβέσθην· σβεσθήσομαι. Ἐκτὸς τοῦ ῥήματος τούτου οὐδὲν ἄλλο εἰς νῦμι ἔχει Ἀόρ. β'. (§ 141).

4. στορέ-νῦ-μι, Μέλλ. στορῶ· ἐστόρεσα (στρώννω, ἐκτείνω). Μέσ. (ἐκτείνομαι). Οἱ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ στρώννῦμι, ἴδε § 137, 1., ἔστρωκα, ἔστρωμαι, ἐστρώθην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'.) Εἰς **ο**, ὅπερ ὅμως ἐκτείνεται εἰς **ω**.

1. ζώ-ννῦ-μι, ζώσω· ἔζωσα, ἔζωκα (ζώννω). Μέσ. (ζώννομαι), ἐζωσάμην· ἔζωσμαι.

2. ῥώ-ννῦ-μι, ῥώσω· ἔρρωσα (δυναμώνω), (μεταβατ.). Πρκ. Παθ. ἡ Μέσ. ἔρρωμαι, Προστ. ἔρρωσο (ὑγίαινε), Ἀπαρ. ἐρρῶσθαι· Ἀόρ. Παθ. ἐρρώσθην· Μέλλ. ῥωσθήσομαι. Ῥημ. ἄρρωστος.

3. χρώ-ννῦ-μι, χρώσω· ἔχρωσα (χρωματίζω, βάφω). Πρκ. Μέσ. ἡ Παθ. κέχρωσμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐχρώσθην.

§ 159. *Β'. Εἰς σύμφωνον καὶ προσλαμβάνει* νῦ.

1. ἀγ-νῦ-μι, Πεζογραφ. κατάγνυμι καὶ καταγνύω, κατάξω· κατέαξα (Ἀπαρ. κατᾶξαι) (συντρίβω). Παρκ. Β'. κατέᾱγα (εἶμαι συντετριμμένος)· Μέσ. (συντρίβομαι) κατεαξάμην· Ἀόρ. Παθ. κατεά'γην (Αὔξ., § 86, 3). Ῥημ. κατακτός.

2. εἴργ-νῦ-μι (ἢ εἰργνύω καὶ εἴργω), εἴρξω· εἶρξα, (Ἀπαρ. εἶρξαι) (κλείω, φυλακίζω). Ἀόρ. Μετοχ. εἴρξας καὶ ἕρξας. Ἀόρ. Παθ. εἴρχθην· Παρακ. εἶργμαι (ἀλλὰ εἴργω, εἴρξω, εἶρξα, εἴργμαι, εἴρχθην, εἴρξομαι, ἀποκλείω, ἐμποδίζω).

3. ζεύγ-νῦ-μι, ζεύξω, ἔζευξα (ζεύγω). Μέσ. (ζεύγομαι), ζεύξομαι, ἐζευξάμην· ἔζευγμαι· Ἀόρ. Παθ. ἐζεύχθην καὶ συχνότερον ἐζύ'γην.

4. μίγ-νῦ-μι, μίξω· ἔμιξα, μίξαι, μέμιχα (ἀνακατώνω). Πρκ. Μέσ. ἡ Παθ. μέμιγμαι, μεμίχθαι· Ἀόρ. Παθ. ἐμίχθην καὶ ἐμί'γην· Μέλλ. Παθ. μιχθήσομαι· Μέλλ. Τετελ. μεμίξομαι. Ῥημ. μικτός.

4. οἴγ-νῦ-μι, συνήθως σύνθετον· ἀνοίγνῡμι, διοίγνῡμι (εἰς τὸν Πεζ. Λογ. συχνότερα ἀνοίγω, διοίγω, καὶ εἰς τὸν Παρατ. πάντοτε ἀνέῳγον), ἀνοίξω· ἀνέῳξα· ἀνοῖξαι, ἀνέῳχα· Πρκ. Β'. ἀνέῳγα παρὰ Μεταγν. (εἶμαι ἀνοικτός), ἀνθ' οὗ Ἀττ. ἀνέῳγμαι· Παρτ. Μέσ. ἀνεῳγάμην· ἀνεῴχθην· ἀνοιχθῆναι. Αὔξ. § 86, 5. Ῥημ. ἀνοικτός.

6. ὀμόργ-νῦ-μι, ὀμόρξω· ὤμορξα (σπογγίζω). Μέσ. (σπογγίζομαι) ὀμόρξομαι· ὠμορξάμην· ὠμόρχθην.

7. πήγ-νῦ-μι, πήξω, ἔπηξα· πέπηχα (κάμνω νὰ πήξῃ)· Πρκ. Β'. πέπηγα (εἶμαι πηγμένος). Μέσ. πήγνῡμαι (πήζω, ἀμεταβ.)· ἐπηξάμην· ἐπᾰ'γην, πᾰγήσομαι.

8. ῥήγ-νῦ-μι, ῥήξω, ἔρρηξα (ξεσχίζω). Πρκ. Β'. ἔρρωγα (εἶμαι ξεσχισμένος)· ἐρρηξάμην· ἐρρᾰ'γην, ῥᾰγήσομαι· Ῥημ. ἄρρηκτος.

9. φράγ-νῦ-μι (συνήθ. φράσσω, φράττω), Πρτ. ἐφράγνῡν, φράξω· ἔφραξα (φράζω, κλείω)· Πρκ. Μέσ. ἡ Παθ. πέφραγμαι, Ἀόρ. Παθ. ἐφράχθην. Ῥημ. ἄφρακτος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

'Αναζεύγνῡμι, ζεύγω πάλιν· ξεκινῶ ἢ κινῶ (περὶ στρατοῦ).
διαῤῥήγνῡμι, ξεσχίζω.
συμπήγνῡμι, πήζω, συγκολλῶ.
ἀποσβέννῡμι, σβήνω ἐντελῶς.
ἐξόλλῡμι, καταστρέφω ἐντελῶς, ἐξολοθρεύω.
ἀνακαίω, καίω (μετ6.).
ἐγκαλλωπίζομαι, καμαρώνω, καυχῶμαι.
θωπεύω, χαϊδεύω.
[στυγέω], μισῶ δυνατά.
βδελυγμία, ἡ, ἀηδία, συχασιά, ἀναγοῦλα.
λύχνος, ὁ.
'Αντισθένης, ὁ.
Ξενοφάνης, ους, ὁ.
φύσημα, ατος, τό.
φῶς, φωτός, τό.
'Ολύμπιος, ᾱ, ον.
ψεύδορκος, ον, ἐπίορκος· τὸ ψεύδορκον, ἡ ἐπιορκία.
ἀηδής, ές.

'Αρχαῖον 'Ελληνικόν.

Τῶν βρωμάτων τὰ ἥδιστα, ἐάν τις προσφέρῃ πρὶν ἐπιθυμεῖν, ἀηδῆ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει.—Τῷ αὐτῷ φυσήματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἄν, τὸ δὲ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσεις.—Οἱ 'Αθηναῖοι μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Πέρσας ἀνέζευξαν.—'Η ὕβρις πολλὰ ἤδη τῶν ἀνθρώπων ἀπώλεσεν ἔργα.—Εἰ μὴ φυλάξεις μίκρ', ἀπολεῖς τὰ μείζονα.—Οἱ πολέμιοι ὤμοσαν τὰς συνθήκας φυλάξαι.—Ξενοφάνης ἔλεγε τὴν γῆν ἐξ ἀέρος καὶ πυρὸς συμπαγῆναι.—Σωκράτης ἰδὼν 'Αντισθένη τὸ διερρωγὸς τοῦ ἱματίου ἀεὶ ποιοῦντα φανερόν· Οὐ παύσῃ, ἔφη, ἐγκαλλωπιζόμενος ἡμῖν;—Ψεύδορκον στυγεῖ Θεός, ὅστις ὀμεῖται.—Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολέσειεν 'Ολύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον θωπεύων ἐξαπατᾶν ἐθέλει.

'Απλοῦν.

Βράσε τὸ ὕδωρ, ὦ παιδίον.—Τὸ φόρεμα εἶνε ξεσχισμένον.—Τὸ γάλα εἶνε πηγμένον.—Αἱ θύραι εἶνε ἀνοικταί.—'Ο οἶνος ἀνεμίχθη μὲ ὕδωρ (Δοτ.)—Τὸ ποτήριον εἶνε σπασμένον.—Τὸ φῶς ἔσβησε.—Οἱ στρατιῶται θὰ κινήσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν.—Μὴ ὀρκισθῇς ἄνευ λόγου.—'Η ἀλαζονεία θὰ σᾶς ἐξολοθρεύσῃ ὅλους.—Σβῆσε τὸ φῶς.—Αἱ γυναῖκες ἐξέσχισαν (Μέσ. 'Αόρ.) εἰς τὸ πένθος (Μετοχ. Πληθ.) τὰ φορέματά [των].

§ 140. *Κλίσις τῶν δύο ῥημάτων, τῶν ἐχόντων τύπον παρακειμένου,* κεῖμαι *καὶ* ἧμαι.

ά. Κεῖμαι.

Τὸ κεῖμαι εἶνε τύπος Παρκ. ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ ἐκ τῆς ῥίζης κει- (συνῃρημένης ἐκ τοῦ κεε-). Σημαίνει δὲ κυρίως ἔχω τοποθετήσῃ ἐμαυτόν, ἔπειτα δὲ παθητικῶς εἶμαι τεθει-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μένος (συντεταγμένος), ὅθεν ἀνάκειμαι, εἶμαι ἀφιερωμένος, σύγκειται, εἶνε συντεθειμένον, συμφωνημένον, ὁμολογεῖται, ἐνῷ συντέθειται ὑπό τινος σημαίνει εἶνε συνθεμένον καὶ λαμβάνεται ὡς Πρκμ. τοῦ τίθεμαι ὑπό τινος.

Παρκμ. Ὁρ. κειμαι, κεισαι, κεῖται, κείμεθα, κεῖσθε, κεῖνται. Ὑποτ. γ' Ἐνικ. καὶ Πληθ. κέηται, κέωνται. Εὐκτ. κέοιτο, κέοιντο. Προστ. κεισο, κείσθω κλπ. Ἀπαρ. κεῖσθαι. Μετ. κείμενος.

Ὑπερσ. ἐκείμην, ἔκεισο, ἔκειτο, γ'. Πληθ. ἔκειντο.

Μέλλ. κείσομαι.

Σύνθετα· ἀνάκειμαι, κατάκειμαι, κατάκεισαι κλπ. Ἀπαρ. κατακεῖσθαι. Προστ. κατάκεισο, ἔγκεισο.

Β'. Ἧμαι (κάθημαι).

1. Τὸ ἧμαι, σημαῖνον κυρίως ἔχω καθίσῃ ἐμαυτόν ἤτοι κάθημαι, εἶνε τύπος παρακειμένου τῆς ῥίζης ἡδ- (πρβλ. ἧσ-ται ἀντὶ ἧδ-ται κατὰ § 7, 3 καὶ τὸ Λατ. sed-eo).

Παρακ. Ὁριστ. ἧμαι ἧσαι, ἧσται, ἥμεθα, ἧσθε, ἧνται. Προστ. ἧσο ἥσθω κλπ. Ἀπαρ. ἧσθαι. Μτχ. ἥμενος.

Ὑπερσ. ἥμην, ἧσο, ἧστο, ἥμεθα, ἧσθε, ἧντο.

2. Οἱ πεζογράφοι ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ μετεχειρίζονται πάντοτε τὸ σύνθετον κάθημαι, τοῦ ὁποίου ἡ κλίσις κατὰ τοῦτο διαφέρει, ὅτι τὸ γ'. Ἐνικ. Πρόσ. τοῦ Παρκμ. οὐδέποτε προσλαμβάνει σ, εἰς δὲ τὰ Πλ. τότε μόνον, ὅταν ἔχῃ τὴν χρονικὴν αὔξησιν.

Παρακμ. κάθημαι, κάθησαι, κάθηται κλπ. Ὑποτ. καθῶμαι, καθῇ καθῆται κλπ. Εὐκτ. καθοίμην, καθοῖο, καθοῖτο κλπ. Προστ. κάθησο κλπ. Ἀπαρ. καθῆσθαι. Μετ. καθήμενος.

Ὑπερσ. ἐκαθήμην (§ 90, 3) καὶ καθήμην, ἐκάθησο καὶ καθῆσο, ἐκάθητο καὶ καθῆστο.

Σημ. α'. Οἱ ἐλλείποντες τύποι τοῦ ἧμαι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ἕζομαι (σπ. Πεζογράφ. καθέζομαι, καθίζομαι).

§ 141. *Ῥήματα εἰς* ω, *ἄτινα εἰς τὸν* Β'. *Ἀόρ. καὶ Ἐνεργ. Παρκ. σχηματίζονται κατὰ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς* μι.

Α'. Ἀόριστος Β'. Ἐνεργ.

Ῥήματά τινα εἰς ω, ἔχοντα χαρακτῆρα α, ε, ο καὶ υ, σχηματίζουσα τὸν Ἐνεργ. Ἀόρ. Β'. κατὰ τὰ εἰς μι, καθ' ὅσον ἐλ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λείπει εἰς αὐτὸν τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν· πάντες ὅμως οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν ῥημάτων τούτων ἀκολουθοῦσι τὴν συζυγίαν τῶν εἰς ω. Σχηματίζεται δὲ ὁ Ἐνεργ. Ἀόρ. β΄., ἐκτὸς παραλλαγῶν τινων, ἐμφαινομένων εἰς τὸν ἑφεξῆς πίνακα, κατὰ τὸν Ἐνεργ. Ἀόρ. β΄. τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Ἐγκλ. καὶ Πρόσπ.	ά. χαρακτ. α. **βά-ω**, βαίνω.	β΄. χαρακτ. ε. **σβέ-ω**, σβέννυμι.	γ΄. χαρακτ. ο. **γνό-ω**, γιγνώσκω.	δ΄. χαρακτ. ῠ. **δῠ́-ω**.
Ὁρ. Ἐ. 1	ἔ-βη-ν	ἔσβην	ἔγνων	ἔδῡν (ἐδύτηξα,
2	ἔ-βη-ς	ἔσβης	ἔγνως	ἔδῡς [ἀμετβ.)
3	ἔ-βη	ἔσβη	ἔγνω	ἔδῡ
Δ. 2	ἔ-βη-τον	ἔσβητον	ἔγνωτον	ἔδῡτον
3	ἐ-βή-την	ἐσβήτην	ἐγνώτην	ἐδῡ́την
Πλ. 1	ἔ-βη-μεν	ἔσβημεν	ἔγνωμεν	ἔδῡμεν
2	ἔ-βη-τε	ἔσβητε	ἔγνωτε	ἔδῡτε
3	ἔ-βη-σαν (ποιητ. ἔβᾶν)	ἔσβησαν	ἔγνωσαν (ποιητ. ἔγνων)	ἔδῡσαν (ποιητ. ἔδῡ)
Ὑπ. Ἐν.	βῶ, βῇς, βῇ[1]	σβῶ, σβῇς, σβῇ[1]	γνῶ, γνῷς, γνῷ[1]	δύω, δύῃς, δύῃ[1]
Δ.	βῆτον	σβῆτον	γνῶτον	δύητον
Πλ.	βῶμεν, ἦτε, ὦσι(ν)	σβῶμεν, ἦτε, ὦσι(ν)	γνῶμεν, ὦτε, ὦσι(ν)	δύωμεν, ητε, ωσι(ν)
Εὐκτ. Ἐ.	βαίην	σβείην	γνοίην	Ἡ Εὐκτ. λείπει εἰς τὴν Ἀττικ. διάλεκτον
2	βαίης	σβείης	γνοίης	
3	βαίη	σβείη	γνοίη	
Δ. 2	βαίητον αἴτον	σβείητον εἴτον	γνοίητον οἴτον	
3	βαιήτην αἰτην	σβειήτην εἰτην	γνοιήτην οἰτην	
Πλ. 1	βαίημεν αἶμεν	σβείημεν εἶμεν	γνοίημεν οἶμεν	
2	βαίητε αἶτε	σβείητε εἶτε	γνοίητε οἶτε	
3	βαῖεν (σπαν. βαίησαν)	σβεῖεν	γνοῖεν (σπαν. γνοίησαν)	
Προστ. Ἐ.	βῆθι, ήτω[2]	σβῆθι, ήτω[2]	γνῶθι, ώτω[2]	δῦθι, ύτω[2]
Δ.	βῆτον, ήτων	σβῆτον, ήτων	γνῶτον, ώτων	δῦτον, ύτων
Πλ.	βῆτε, ήτωσαν καὶ άντων	σβῆτε, ήτωσαν καὶ έντων	γνῶτε, ώτωσαν καὶ όντων	δῦτε, ύτωσαν καὶ ύντω
Ἀπαρμ.	βῆναι	σβῆναι	γνῶναι	δῦναι
Μετοχ.	βᾰ́ς, βᾶσα, ᾰ́ν[3] Γεν. βάντος	σβείς, εῖσα, έν Γεν. σβέντος	γνούς, οῦσα, ός Γεν. γνόντος	δῠ́ς, ῦσα, ύν Γεν. δύντο

[1] Σύνθετα, οἷον· ἀναβῶ, ἀναβῇς κλπ.· ἀποσβῶ· διαγνῶ· ἀναδύω.— [2] Σύνθετα, οἷ ἀνάβηθι (ποιητ. ἀνάβᾱ, καταβᾶ κλπ.), ἀνάβητε· ἀπόσβηθι· διάγνωθι· ἀνάδῦθι.— [3] Σ θετα, οἷον· ἀναβῆναι, ἀποσβῆναι, διαγνῶναι, ἀναδῦναι· ἀναβάς, ἀποσβείς κλπ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκτὸς τῶν προσημειωθέντων ῥημάτων, σχηματίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καί τινα ἄλλα, οἷον·

1. διδράσκω συνήθ. ἀποδ- (δραπετεύω, φεύγω), (§ 121, 2)· Ἀόρ. (δρα-) ἀπέδρᾱν, ᾱς, ᾱμεν, ᾱτε, ᾱσκν (ἔδρᾱν ποιητ.)· Ὑποτ. ἀποδρῶ, -δρᾷς, -δρᾷ, -δρᾶτον, -δρῶμεν, -δρᾶτε, -δρῶσι(ν). Εὐκτ. ἀποδραίην· Προστ. ἀπόδραθι, ἄτω· Ἀπαρ. ἀποδρᾶναι· Μετοχ. ἀποδρᾰ́ς, ᾶσα, ᾰ́ν, Γεν. δράντος.

2. πέτομαι, (πετῶ), § 124, 22), Ἀόρ. ποιητ. (πτα-) ἔπτην, Ἀπαρ. πτῆναι, Μετχ. πτᾰ́ς· Μέσ. Ἀόρ. ποιητ. ἐπτάμην, πτάσθαι, ὅπως τὸ ἐπριάμην § 134, 5.

3. σκέλλω ἢ σκελέω (ξηραίνω), (σκλα-) ἔσκλην (ἐξηράνθην), ἀμεταβ. Ἀπαρ. σκλῆναι, Εὐκτ. σκλαίην.

4. φθάνω (προφθάνω, προλαμβάνω), (§ 118, 3), ἔφθην, φθῆναι, φθᾰ́ς, φθῶ, φθαίην.

5. ῥέω (§ 115, 2), (ῥυε-), ἐῤῥύην, Μέλλ. ῥυήσομαι, Πρκ. ἐῤῥύηκα.

6. χαίρω (§ 124, 25), (χαρε-) ἐχᾰ́ρην.

7. ἁλίσκομαι (πιάνομαι, κυριεύομαι), § 121, 8 (ἁλο-), ἥλων καὶ ἑᾰ́λων, ἁλῶναι, ἁλῶ, ᾧς κλπ. ἁλοίην, ἁλούς (πανταχ. ἄ, ἐκτὸς τῆς Ὀρ.).

8. βιόω (ζῶ)· τούτου ὁ Ἐνεστ. καὶ Παρατατ. δὲν εἶνε παρ' Ἀττ. ᾧχρηστοι· ἀντ' αὐτοῦ ἔλεγον ζῶ, ἔζων § 125, 4· Ἀόρ. ἐβίων· Ὑποτ. ιῶ, ῷς, ῷ, κλπ.· Εὐκτ. βιῴην (ὄχι βιοίην, ὅπως γνοίην). Ἀπαρ. βιῶναι· Μτχ. βιούς, οῦσα, Οὐδέτ. λείπει, Γ. βιοῦντος, ἀνθ' οὗ εἶνε εὔχρηστος ἡ Μτχ. τοῦ Ἀορ. ἀ. βιώσας. Οὕτως ἔλεγον καὶ ἀνεβίων (ἀνέζησα), οὗ ἀναβιώσκομαι § 121, 11.

9. φύω (γεννῶ, παράγω), ἔφῡν (ἐγεννήθην) φῦναι, φῦ́ς, Ὑποτ. φύω· ἀλλ' Ἀόρ. ἀ. ἔφῡσα (ἐγέννησα), Μέλλ. φῡ́σω (θὰ παρεγάγω). Τὴν ἀμετάβατον σημασίαν ἔχει καὶ ὁ Παρακμ. πέφῡκα (εἶμαι γεννημένος). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ὁ Μέσ. Ἐνεστ. φύομαι· Μέλλ. φῡ́σομαι.

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ οἱ τύποι σχὲς καὶ σχοίην τοῦ ἔσχον, Ἀόρ. β'. τοῦ ἔχω (§ 124, 10) καὶ πίθι τοῦ ἔπιον, Ἀόρ. β'. τοῦ πίνω (§ 118, 4).

§ 142. *Β'. Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικός.*

Τοῦ παρακειμένου δέ-δοι-κα (φοβοῦμαι), (Ῥιζ. δι-), ὅπως καὶ τοῦ ἕστηκα (§ 127, Σημ.), εὑρίσκονται παρὰ τοῖς δοκίμοις πεζογράφοις οἱ ἑξῆς τύποι, σχηματισθέντες κατὰ τὰ εἰς μι ῥήματα·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δέδι-μεν, δέδι-τε, δε-δίᾱσιν (οὐδέποτε δέδια, δεδοίκαμεν, δεδοίκασι), Ὑποτ. δεδίῃ, Εὐκτ. δε-δι-είη, Προσ. δέδι-θι, Ἀπαρ. δε-δι-έ-ναι, ἀλλὰ καὶ δεδοικέναι, Μτχ. δε-διώς, ἀλλὰ καὶ δεδοικώς· ἐ-δέ-δισαν καὶ ἐ-δε-δί-εσαν, ἀλλὰ καὶ ἐδεδοίκεσαν. Ὡσαύτως δὲ τοῦ τέθνηκα (§ 121, 4, θνήσκω), ἐκτὸς τῶν συνήθων τύπων, εὑρίσκονται καὶ οἱ ἑξῆς· τέθνᾰμεν, ᾰτε, τεθνᾶσι(ν), Ὑπερσ. ἐτέθνᾰσαν, Ἀπαρ. τεθνάναι, Μτχ. τεθνώς, ῶσα, ός.

Οἶδα.

Τὸ οἶδα εἶνε Παρκμ. τῆς Ῥιζ. ἰδ-, κατ' ἀρχὰς Ϝιδ- § 125, 5 (Ἀόρ. β'. εἶδον, Ἀπρ. ἰδεῖν, Λατ. videre)· σημαίνει δὲ κυρίως ἔχω ἰδῆ, ὅθεν εἰξεύρω.

Παρακείμενος.				
Ὁρ. Ἑ. 1	οἶδα	Ὑπ. εἰδῶ	Εὐκτ. εἰδείην	Προστ.
2	οἶσθα (§ 134, Σ. β'.)	εἰδῇς	εἰδείης	ἴσθι
3	οἶδε(ν)	εἰδῇ	εἰδείη	ἴστω
Δ. 2	ἴστον	εἰδῆτον	εἰδείητον	ἴστον
3	ἴστον	εἰδῆτον	εἰδειήτην	ἴστων
Πλ. 1	ἴσμεν	εἰδῶμεν	εἰδείημεν	
2	ἴστε	εἰδῆτε	εἰδείητε	ἴστε
3	ἴσᾱσι(ν)	εἰδῶσι(ν)	εἰδεῖεν	ἴστωσαν
Ἀπαρ. εἰδέναι,		Μετ. εἰδώς, υῖα, ός.		

Ὑπερσυντελικός.			
Ὁρ. Ἑ. 1	ᾔδειν*	Δ.	Πλ. ᾔδειμεν
2	ᾔδεις καὶ ᾔδεισθα	ᾔδειτον	ᾔδειτε
3	ᾔδει	ᾐδείτην	ᾔδεσαν
Μέλλ. εἴσομαι (θὰ εἰξεύρω, θὰ μάθω).		Ἐπιθ. Ῥημ. ἰστέον.	

Σύνθετον τοῦ οἶδα· σύνοιδα (γνωρίζω κατ' ἐμαυτόν, ἔχω συνείδησιν)· Ἀπαρ. συνειδέναι, Προστ. σύνισθι, Ὑποτ. συνειδῶ κλπ.

Οδ'. Γύμνασμα.

Ἀποβλέπω.	ἀπογιγνώσκω, συμβουλεύω τὸ ἐναντίον, ἀ-	ποῤῥίπτω ἐμαυτόν.
συγγιγνώσκω, συγχωρῶ.		ἀπελπίζομαι.

* Ὡς Ἀττικοὶ τύποι θεωροῦνται τό· 1. ᾔδη, 2. ᾔδης, ᾔδησθα, 3. ᾔδη· ἀλλ' ὅμως εὑρίσκονται παρὰ τοῖς δοκιμωτάτοις Ἀττ. συγγραφ. καὶ τά· ᾔδειν, ᾔδειαθα (καὶ ᾔδεις) ᾔδει. Σπάνια δὲ εἶνε παρ' Ἀττικοῖς τά· οἴδας, οἴδαμεν, οἴδατε, οἴδασι(ν) ἀντὶ ἴσμεν κλπ Ποιητ. δὲ εἶνε οἱ τύποι τοῦ Ὑπερσ. ᾔστον, ᾐστην, ᾖσμεν, ᾖστε, ᾖσαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκπέτομαι, πετῶ ἔξω, πετῶν φεύγω.
παραπέτομαι, πετῶ πλησίον.
περιῤῥέω, ῥέω πέριξ, ῥέω κάτω.
πρόοιδα, προγιγνώσκω.
βοηθέω, τρέχω πρὸς βοήθειαν, βοηθῶ.
ἐμπίπτω, μετὰ Δοτ. ἢ μετὰ τῆς εἰς καὶ Αἰτ., πίπτω ἐντός τινος.
ἀποκρύπτω.
τήκω, λυώνω (μεταβ.)· τὸ δὲ Μέσ. μετὰ Παθ. Ἀορ. καὶ Μέλλ. Β΄., ἔτι δὲ Παρκ. Β΄. καὶ Ὑποτ. (§ 109, 2), λυώνω, (ἀμεταβ.).
ἐμπίμπλημί τί τινος, γεμίζω τι ἀπό τι (§ 134, 3).
Δαίδαλος, ὁ.
Ἴκαρος, ὁ.
κηρός, ὁ.
αἷμα, ατος, τό.
πτέρυξ, ὕγος, ἡ.
Σύλλας, ᾶ, ὁ, (§ 26, Σημ. ά.).
νεκρός, ᾱ΄, όν, ἀποθαμμένος· ὁ νεκρός, τὸ πτῶμα.
πτερόν, τό.
πρόσθετος, ον, προστεθειμένος (τεχνικά).
πέλαγος, τό.
ἄχρηστος, ον.
ὀξύς, εῖα, ύ, ὀξύς, ταχύς.
ἀκολάστως, Ἐπίῤῥ., ἀχαλινώτως, ἀσώτως.
ὥστε, Σύνδ. μετ' Ἀπ. ἢ μεθ' Ὁριστ.

Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν.

Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀλήθειαν γνῶναι σπεύδουσιν.—Γνῶθι σαυτόν.—Γνῶναι τὸ μέτρον χαλεπόν (δηλ. ἐστί).—Ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἁλῶναι.—Φεῦγε τοὺς ἀκολάστως βιώσαντας.—Σύγγνωθί μοι, ὦ πάτερ.—Εἰς τί καταδὺς τοῦ κόσμου μέρος, καὶ ἀποκρύψας σεαυτόν, πιστεύεις, ὅτι τὸν Θεὸν ἀποπέφευγας;—Λιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀνθρώποις ἔρυ.—Ὀξεῖα ἡδονὴ παραπτᾶσα φθάνει[1].—Ὁ δοῦλος ἔλαθεν[2] ἀποδρὰς τὸν δεσπότην.—Οἱ στρατηγοὶ ἔγνωσαν[3] τοῖς πολίταις βοηθεῖν.—Μήποτε σεαυτὸν ἀπογνῷς.—Δαίδαλος ποιήσας πτέρυγας προσθέτους ἐξέστη μετὰ τοῦ Ἰκάρου.—Σύλλας ἐνέπλησε τὴν πόλιν φόνου καὶ νεκρῶν, ὥστε τὸν Κεραμεικὸν[4] αἵματι ῥυῆναι.—Ἴκαρος, ὁ Δαιδάλου υἱός, τακέντος τοῦ κήρου καὶ τῶν πτερῶν περιῤῥυέντων, εἰς τὸ πέλαγος ἐνέπεσεν.—Οἱ πολέμιοι τὴν γῆν τεμόντες[5] ἀπέβησαν.—Ἄχρηστον προειδέναι τὰ μέλλοντα.—Οἱ ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν.—Πολλοὶ ἄνθρωποι οὔτε δίκας ἤδεσαν οὔτε νόμους.

Ἁπλοῦν.

Ἄπελθε, ὦ παιδίον.—Ὅλη ἡ πόλις ἔτρεξεν αἷμα.—Τὸ πτηνὸν ἐπέταξεν ἔξω.—Ὁ στρατηγὸς ἀπεφάσισε νὰ βοηθήσῃ τὴν πόλιν.—Ὁ πατὴρ

---

[1] Ἴδε ΝΖ΄. γύμνασμα, Σελ. 166, προλαμβάνει φεύγουσα πρὶν τὴν ἐπιθυμήσῃ τις.—[2] § 120, 13.—[3] Ἀπεφάσισαν.—[4] Τὸ ὧν ἀνεσκαμμένων νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν πλησίον τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου, ὅπου τὰ πέλαι ἐθάπτοντο οἱ ἐν πολέμῳ μάλιστα πεσόντες.—[5] § 118, 9.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐσυγχώρησε τὸν υἱόν.—Νὰ μὴ ζῇς ἀσώτως.—Οἱ ἄνθρωποι χαίρουσι γνωρίσαντες τὴν ἀλήθειαν.—Ἡ πόλις ἐ-υρεύθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.—Μὴ μᾶς ἀπελπίζῃς.—Ὁ δοῦλος ἐδραπέτευσεν [ἀπὸ] τὸν κύριόν [του].—Τὸ παιδίον ἐχάρη, ὅταν εἶδε (Μετ.) τὸ πτηνὸν νὰ πετάξῃ (Μετ.).—Ὁ κηρὸς θὰ τακῇ καὶ αἱ πτέρυγες θὰ ῥεύσωσι κάτω.—Ὡραῖον εἶνε νὰ εἰζεύρῃ τις νὰ κρατῇ τὸ μέτρον.—Μὴ ἐπαινῇς ἕνα ἄνθρωπον, πρὶν[1] γνωρίσῃς αὐτὸν ἀκριβῶς[2].

§ 145. *Κατάλογος πάντων τῶν παθητικῶν ἀποθετικῶν.*

Ὅσα ῥήματα ἔχουσι τύπον μὲν παθητικόν, σημασίαν δὲ ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν, καλοῦνται ἀποθετικά. Διαιροῦνται δὲ τὰ ἀποθετικὰ εἰς ἀποθετικὰ μέσα, σχηματίζοντα τὸν ἀόριστον καὶ μέλλοντα κατὰ τὸν τύπον τῶν μέσων, καὶ εἰς ἀποθετικὰ παθητικά, σχηματίζοντα τὸν μὲν ἀόριστον κατὰ τὸν τύπον τῶν παθητικῶν, τὸν δὲ μέλλοντα συνήθως κατὰ τὸν τύπον τῶν μέσων.

Ἄγαμαι, θαυμάζω.
αἰδέομαι, ἐντρέπομαι.
ἀλάομαι, περιπλανῶμαι.
ἀμιλλάομαι, ἔχω ἄμιλλαν.
ἀπονοέομαι, ἀπελπίζομαι.
ἀπορέομαι, εἶμαι εἰς ἀπορίαν.
ἀριστοκρατέομαι, ἔχω ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα.
ἀρνέομαι, ἀρνοῦμαι.
ἄχθομαι, ἀγανακτῶ.
βούλομαι, θέλω.
βρυχάομαι, βρυχῶμαι.
δέομαι, ἔχω ἀνάγκην, παρακαλῶ.
δέρκομαι ποιητ., βλέπω.
δημοκρατέομαι, ἔχω δημοκρατικὸν πολίτευμα.
διαλέγομαι, ὁμιλῶ.
διανοέομαι, διανοοῦμαι.
δύναμαι.
δυσαρεστέομαι, δυσαρεστοῦμαι.
ἐναντιόομαι, εἶμαι ἐναντίος.
ἐνθυμέομαι, βάλλω εἰς τὴν καρδίαν μου, εἰς τὸν νοῦν μου.
ἐννοέομαι, βάλλω κατὰ νοῦν.
ἐπιμέλομαι, ἐπιμελοῦμαι.
ἐπινοέομαι, μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν.
ἐπίσταμαι, εἰξεύρω καλῶς.
εὐθυμέομαι, εἶμαι εὔθυμος.
εὐλαβέομαι, προσέχω, φοβοῦμαι.
εὐνομέομαι, ἔχω νόμους καλούς, ἔχω εὐνομίαν.
εὐπορέομαι, εἶμαι εὔπορος.
ἥδομαι, εὐχαριστοῦμαι, χαίρω.
κρέμαμαι, εἶμαι κρεμασμένος.
λοιδορέομαι, ὑβρίζω.
μαίνομαι, εἶμαι τρελλός.
μεταμέλομαι, μετανοῶ.
μυσάττομαι, ἀηδιάζω.
οἴομαι, νομίζω.
ὀλιγαρχέομαι, ἔχω ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα.
πειράομαι, δοκιμάζω, προσπαθῶ.
προθυμέομαι, εἶμαι πρόθυμος.

[1] Πρὶν ἄν μεθ' Ὑποτ.—[2] Σαφῶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προνοέομαι, προνοῶ.
φιλοτιμέομαι, εἶμαι φιλότιμος.
σέβομαι, (Ἀόρ. ἐσέφθην, ὁ Μέλλ. λείπει).
ὑποτοπέομαι, προεικάζω, ὑποπτεύω, συμπεραίνω.

Κατάλογος τῶν εὐχρήστων ἐνεργητικῶν ῥημάτων τῶν ἐχόντων μέλλοντα μέσον (§ 115, 1).

Ἄιδω (ᾄδω), τραγουδῶ.
ἀλαλάζω, φωνάζω ἀλαλὰ (εἰς τὸν πόλεμον).
ἀκούω.
ἁμαρτάνω, ἀποτυγχάνω, πταίω.
ἀπαντάω, ἀπαντῶ.
ἀπολαύω, ἀπολαμβάνω.
ἁρπάζω.
βαδίζω.
βαίνω, βαδίζω.
βλέπω, κυττάζω.
βοάω, φωνάζω.
γελάω, γελῶ.
γηρά(σκ)ω.
γιγνώσκω, γνωρίζω.
δάκνω, δαγκάνω.
δαρθάνω, κοιμῶμαι.
δεῖσαι (Ἀπ.), φοβοῦμαι.
διαιτάω, ζῶ.
διδράσκω, δραπετεύω.
διώκω, καταδιώκω, κυνηγῶ.
ἐγκωμιάζω.
εἰμί, εἶμαι.
ἐπαινέω, ἐπαινῶ.
ἐσθίω, τρώγω.
ζῶ.
θαυμάζω.
θέω, τρέχω.
θηράω, θηρεύω, κυνηγῶ.
θιγγάνω, ἐγγίζω.
θνήσκω, ἀποθνήσκω.
θρώσκω, πηδῶ.
κάμνω, κουράζομαι, ἐργάζομαι.
κλαίω.
κλέπτω.
κωμάζω, περιφέρομαι εὐθυμῶν.
λαγχάνω, λαμβάνω διὰ κλήρου.
λαμβάνω.
μανθάνω, ἐννοῶ, μανθάνω.
νέω, κολυμβῶ.
νεύω, κάμνω νεῦμα.
οἶδα, εἰξεύρω.
οἰμώζω, θρηνῶ.
ὀλολύζω, κραυγάζω ὑπὸ χαρᾶς ἢ λύπης.
ὄμνυμι, ὁρκίζομαι.
ὁράω, βλέπω.
παίζω.
πάσχω.
πηδάω.
πίνω.
πίπτω.
πλέω.
πνίγω.
πνέω, φυσῶ (ἀλλὰ συμπνεύσω).
προσκυνέω, προσκυνῶ, λατρεύω.
ποθέω, ποθῶ.
ῥέω.
ῥοφέω, ῥοφῶ.
σιγάω, μένω σιωπηλός.
σιωπάω, σιωπῶ.
σκώπτω, περιπαίζω (ἐγγικτικά).
σπουδάζω, ἔχω ζῆλον.
τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ γυναικ.).
τρέχω.
τρώγω.
τυγχάνω, τυχαίνω· λαμβάνω.
φεύγω, εἶμαι ἐξόριστος, φεύγω.
φθάνω, προλαμβάνω, προφθάνω.
χάσκω.
χωρέω, χωρῶ (περιλαμβάνω), ὑποχωρῶ· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπο-, συγ-, προσχωρέω ἔχουσι μέλλοντα ἐνεργητικὸν καὶ μέσον, τὰ δὲ ἀνακαὶ προχωρέω μόνον ἐνεργητικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄγαμαι (θαυμάζω), Παρτ. ἠγάμην, Μελλ. ἀγάσομαι, Ἀόρ. ἠγάσθην καὶ Μέσ. Αόρ. [ἠγασάμην]. Ῥημ. ἀγαστός.

Ἀγείρω (συναθροίζω), Μέλλ. ἀγερῶ. Ἀόρ. ἤγειρα, Παρκ. ἀγήγερκα.

Ἄγνυμι (συντρίβω), ἀεὶ σύνθετον, κατάγνυμι Μέλλ. ἄξω, Ἀόρ. ἔαξα, Παρκ. ἔαγα· Παθ. Ἀόρ. ἐάγην.

Ἀγορεύω, ὁμαλὸν τὸ ἁπλοῦν, ἐν συνθέσει δὲ (συν- κατα-), ἀπαγορεύω, Μέλλ. ἀπερῶ, Ἀόρ. ἀπεῖπον, Παρκ. ἀπείρηκα.

Ἄγω (ὁδηγῶ), Παρατ. ἦγον, Μέλλ. ἄξω. Ἀόρ. β'. ἤγαγον, Παρκ. ἦχα, Μέσ. Μέλλ. ἄξομαι, Μέλλ. Παθ. ἀχθήσομαι, Μέσ. Ἀόρ. ἠγαγόμην, Ἀόρ. ἤχθην (ἀνήχθην), Παθ. Παρκ. ἦγμαι. Ῥημ. ἀκτός.

Ἄδω, Μέλλ. ᾄσομαι, Ἀόρ. ἦσα, Παθ. Ἀόρ ἤσθην. Ῥημ. ᾀστέον.

Αἴρω (σηκώνω εἰς τὸν ἀέρα, ὑψώνω), Παρτ. ἦρον. Μέλλ. β'. ἀρῶ, Ἀόρ. ἀ. ἦρα, (Προστ. ἄρον, Ἀπαρ. ἆραι, Μετ. ἄρας), Παρκ. ἦρκα, Ὑπ. ἠρκειν, Παθ. Ἀόρ. ἤρθην, Μέλλ. Παθ. ἀρθήσομαι· Μέσον αἴρομαι, Μέλλ. ἀροῦμαι, Ἀόρ. ἠράμην, Παρκ. ἦρμαι, Ὑπ. ἤρμην.

Αἱρῶ (κυριεύω), Μέλλ. αἱρήσω, Ἀόρ. β'. εἷλον, Παρακ ἥρηκα. Συνήθως ὡς Παθ. τούτου λαμβάνεται τὸ ἁλίσκομαι (κυριεύομαι). Μέλλ. ἁλώσομαι, Ἀόρ. ἑάλων καὶ ἥλων, Παρκ. ἑάλωκα καὶ ἥλωκα. Ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ἐκλέγομαι λέγεται πάντοτε αἱροῦμαι, ᾑρέθην, αἱρεθήσομαι, ᾕρημαι, Μέσ. Μέλλ. αἱρήσομαι, Μέσ. Ἀόρ. εἱλόμην. Ῥημ. αἱρετός, αἱρετέος, ἁλωτός κτλ.

Αἰσθάνομαι, Παρατ. ᾐσθανόμην, Μέλλ. αἰσθήσομαι, Ἀόρ. ᾐσθόμην, Παρακμ. ᾔσθημαι. Ῥημ. αἰσθητός.

Ἀλέξω (ἀπομακρύνω), Μέλλ. ἀλεξήσω, Ἀόρ. ἠλεξάμην.

Ἁμαρτάνω, Μέλλ. ἁμαρτήσομαι, Ἀόρ. ἥμαρτον, Παρκ. ἡμάρτηκα, Παθ. Παρκ. ἡμάρτημαι, Παθ. Ἀόρ. ἡμαρτήθην. Ῥημ. ἀν-αμάρτητος, ἐξαμαρτητέον.

Ἀμφιέννυμι (ἐνδύω), Μέλλ. β'. ἀμφιῶ, Ἀόρ. ἠμφίεσα, Μέσ. Μέλλ. ἀμφιέσομαι, Παρκ. ἠμφίεσμαι.

Ἀναλίσκω καὶ ἀναλόω (ἐξοδεύω), Παρατ. ἀνήλισκον καὶ ἀνάλουν, Μέλλ. ἀναλώσω, Ἀόρ. ἀνᾶλωσα καὶ ἀνήλωσα, Παρκ. ἀνᾶλωκα καὶ ἀνήλωκα, Παθ. Παρκ. ἀνάλωμαι καὶ ἀνήλωμαι, Παθ. Μέλλ. ἀναλωθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. ἀνᾰλώθην καὶ ἀνηλώθην. Ῥημ. ἀναλωτός, ἀναλωτέος.

Ἀπεχθάνομαι (μισητὸς εἶμαι, μισοῦμαι), Μέλλ. ἀπεχθήσομαι, Ἀόρ. β'. ἀπηχθόμην, Παρκ. ἀπήχθημαι.

Ἀρέσκω, Παρτ. ἤρεσκον, Μελλ. ἀρέσω, Ἀόρ. ἤρεσα.

Αὔξω καὶ αὐξάνω, Μέλλ. αὐξήσω, Ἀόρ. ηὔξησα, Παρακ. ηὔξηκα, Μέσ. Μέλλ. αὐξήσομαι. Παθ. Μέλλ. αὐξηθήσομαι, Παθ. Παρκ. ηὔξημαι.

Ἄχθομαι (λυποῦμαι), Μέλλ. ἀχθέσομαι καὶ ἀχθεσθήσομαι, Ἀόρ. ἠχθέσθην.

Βαίνω, Μέλλ. βήσομαι, Ἀόρ. ἔβην, Παρκ. βέβηκα, Παθ. Παρκ. παραβέβαμαι, Ἀόρ. παρεβάθην.

Βάλλω, Μέλλ. β'. βαλῶ, Ἀόρ. β'. ἔβαλον, Παρκ. βέβληκα, Ὑπ. ἐβεβλήκειν, Παθ. βάλλομαι, Μέλλ. βληθήσομαι, Ἀόρ. ἐβλήθην, Παρκ. βέβλημαι, (Εὐκτ. διεβ βλῆσθαι Ἀνδοκ.), Ὑπ. ἐβεβλήμην, Μέσ. Μέλλ. βαλοῦμαι, Ἀόρ. ἐβαλόμην, Μετ' ὀλίγον μέλλ. βεβλήσομαι. Ῥημ. βλητός, ἀποβλητέος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βιβρώσκω (τρώγω), Παρκ. βέβρωκα, Παθ. Παρκ. βέβρωμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐβρώθην. Οἱ λοιποὶ χρόνοι ἐκ τοῦ ἐσθίω.

Βλαστάνω, Μέλλ. βλαστήσω, Ἀόρ. β'. ἔβλαστον, Παρκ. βεβλάστηκα.

Βόσκω, Μέλλ. βοσκήσω. Ῥημ. βοσκητέος.

Βούλομαι, Μέλλ. βουλήσομαι, Ἀόρ. ἐ(ή)βουλήθην, Παρκ. βεβούλημαι.

Βυνέω (στουμπώνω), Μέλλ. βῦ'σω, Ἀόρ. ἔβῦσα, Παθ. Παρακ. βέβῦσμαι, Ἀόρ. ἐβῦ'σθην. Ῥημ. παράβυστος.

Γίγνομαι, Παρατ. ἐγιγνόμην, Μέλλ. γενήσομαι, Ἀόρ. ἐγενόμην, Παρακ. γέγονα καὶ γεγένημαι.

Γηράσκω (καὶ σπανιώτ. γηράω), Μέλλ. γηράσομαι, Ἀόρ. ἐγήρᾱσα, Παρκ. γεγήρακα.

Γιγνώσκω, Μέλλ. γνώσομαι, Ἀόρ. β'. ἔγνων, Παρκ. ἔγνωκα, Παθ. Παρκ. ἔγνωσμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐγνώσθην. Ῥημ. γνωστός.

Δάκνω (ἴσαγκάνω), Μέλλ. δήξομαι, Ἀόρ. ἔδακον, Παρακ. δέδηγμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐδήχθην.

Δαρθάνω (κοιμῶμαι), ἀεὶ σύνθετον παρὰ πεζοῖς μὲ τὴν κατά, Παρατ. κατεδάρθανον, Παρκ. καταδεδάρθηκα, Ἀόρ. β'. κατέδαρθον.

Δέδοικα (Παρκ. μὲ σημασίαν Ἐνεστ.=φοβοῦμαι) ἴδε § 142, Ὑπρσ. ἐδεδοίκειν, Μέλλ. δείσομαι, Ἀόρ. ἔδεισα. Παραγ. δεινός, δειλός.

Δέω (ἴδε § 124, 5), Μέλλ. δεήσω, Ἀόρ. ἐδέησα, Παρκ. δεδέηκα, ἀπρόσ. δεῖ, ἔδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδέηκε· Μέσ. δέομαι, ἐδεήθην, δεήσομαι, δεδέημαι.

Δέχομαι, δέξομαι, ἐδεξάμην, δέδεγμαι, ἐδεδέγμην, Παθ. Ἀόρ. ἐδέχθην. Ῥημ. δεκτός, δεκτέος.

Διδάσκω, διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα κτλ. ὁμ.

Διδράσκω (δραπετεύω), ἀεὶ σύνθετον, δια-ἀπο-ἐκ-διδράσκω, Μέλλ. ἀποδράσομαι, Ἀόρ. ἀπέδρᾱν, Παρκ ἀποδέδρᾱκα.

Δοκέω-ῶ (φαίνομαι, νομίζω), Μέλλ. δόξω, Ἀόρ. ἔδοξα, Παρκ. δέδοκται.

Δύναμαι, Παρατ. ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, Μέλλ. δυνήσομαι, Ἀόρ. ἐ(ή)δυνήθην (καὶ ἐδυνάσθην Ἰων.), Παρκ. δεδύνημαι.

[Δύω], ἀεὶ σύνθετον, κατα-ἀνα-εἰσ-ἐκ-δύω, Μέλλ. δῦ'σω, Ἀόρ. ἔδῦσα· Παθ. δύομαι, Μέλλ. δυθήσομαι, Ἀόρ. ἐδύθην, Παρακ. δέδυμαι· Μέσ. δύομαι, Μέλλ. δύσομαι, Ἀόρ. ἔδῦν, Παρκ. δέδυκα (καὶ Μέσ. Ἀόρ. ἀ. ἐδυσάμην). Ῥημ. ἄδυτος.

Ἐγείρω (σηκώνω), Παρτ. ἤγειρον, Μέλλ. ἐγερῶ, Ἀόρ. ἤγειρα, Παρκ. ἐγήγερκα, Παθ. Παρκ. ἐγήγερμαι, Ἀόρ. Παθ. ἠγέρθην, Μεσ. ἐγείρομαι, Μέσ. Ἀόρ. β'. ἠγρόμην, Παρκ. β', ἐγρήγορα.

Ἐθέλω καὶ θέλω, Παρατ. ἤθελον, Μέλλ. ἐθελήσω καὶ θελήσω, Ἀόρ. ἠθέλησα, Παρκ. ἠθέληκα.

Ἐθίζω (συνηθίζω τινά), εἴθιζον, Μέλλ β'. ἐθιῶ, Ἀόρ. εἴθισα, Παρκ. εἴθικα, Ὑπερσ. εἰθίκειν, Παθ. ἐθίζομαι, εἰθιζόμην, Παρκ. εἴθισμαι εἰθίσμην, Παθ. Ἀόρ. εἰθίσθην, Παρκ. β'. μὲ σημασίαν Ἐνεστ. εἴωθα (συνηθίζω ἐγώ), Ὑπερσ. εἰώθειν. Ῥημ. ἐθιστός, ἐθιστέος.

Ἐλαύνω (διώκω), Μέλλ. ἐλῶ, Ἀόρ. ἤλασα, Μέσ. Ἀόρ. ἠλασάμην, Παρακ. ἐλήακα, (Παθ. Παρκ. ἐλήλαμαι, Ἀόρ. ἠλάθην).

Ἕλκω, εἵλκον, ἕλξω, εἵλκυσα εἵλκυκα.

Ἔοικα (ὅμοιός εἰμι· Παρκ. β'. μὲ σημ. Ἐνεστ. ἴδε § 86, 3, γ'. πληθ. πρόσωπ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐοίκασι καὶ συνηθέστερον εἴξασι, Ἀπαρ. ἐοικέναι καὶ εἰκέναι, Μετοχ. ἐοικὼς καὶ εἰκὼς οὖδ. τὸ εἰκός). Ὑπερσ. ἐῴκειν, Μετ' ὀλίγον μέλλ. εἴξω.

Ἕπομαι (ἀκολουθῶ· ῥίζα σεπ-), Παρτ. εἱπόμην, Μέλλ. ἕψομαι, Ἀόρ. β'. ἑσπόμην. (Ἐφ-εσπόμην, Ὑποτ. ἐπίσπωμαι, Εὐκτ. ἐπισποίμην. Προστ. ἐπίσπου, Ἀπαρμ. ἐπισπέσθαι, Μετ. ἐπισπόμενος).

Ἔρρω (ἔχω ἀπέλθη, χαθῆ, ἔρρε ἐς κόρακας=πήγαινε 'στὸ διάβολο, χάσου), Μέλλ. ἐρρήσω, Ἀόρ. ἠρρησα, Παρκ. ἠρρηκα.

Ἔρχομαι, Παρατ. ἦειν ἢ ἦα κτλ. (Ὑποτ. ἴω, Εὐκτ. ἰοίην, Προστ. ἴθι, Ἀπαρ. ἰέναι, Μετχ. ἰών). Μέλλ. εἶμι (θὰ ἔλθω), ὁ δὲ ἐλεύσομαι εἶνε ποιητ. καὶ μεταγεν. Ἀόρ. ἦλθον, Παρκ. ἐλήλυθα καὶ ἧκω, Ὑπερσ. ἐληλύθειν καὶ ἥκειν.

Ἐρωτάω-ῶ. Μέλλ. ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι, Ἀόρ. ἠρώτησα καὶ β'. ἠρόμην. Οἱ λοιποὶ χρόνοι ὁμαλῶς.

Ἐσθίω (τρώγω), Μέλλ. ἔδομαι, Ἀόρ. ἔφαγον, Παρκ. ἐδήδοκα, Παθ. Παρκ. ἐδήδεσμαι, Παθ. Ἀόρ. ἠδέσθην.

Εὕδω (κοιμῶμαι), συνήθως καθεύδω, Παρατ. ἐκάθευδον καὶ καθηῦδον, Μέλλ. καθευδήσω. Ῥημ. καθευδητέον.

Εὑρίσκω, Παρατ. ηὕρισκον, Μέλλ. εὑρήσω, Ἀόρ. εὗρον, Παρακμ. εὕρηκα, Παθ. Μέλλ. εὑρεθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. εὑρέθην, Παθ. Παρκ. εὕρημαι. Ῥημ. εὑρετός.

Ἔχω, Παρατ. εἶχον, Μέλλ. ἕξω καὶ σχήσω, Ἀόρ. β'. ἔσχον, (Ὑποτ. σχῶ (παράσχω), Εὐκτ. σχοίην (παράσχοιμι), Προστ. σχές (παράσχες), Ἀπαρ. σχεῖν, Μετ. σχών· Μέσ. Ἀόρ. β'. ἐσχόμην (Ὑποτ. παράσχωμαι, Προστ. παράσχου, Ἀπαρ. παρασχέσθαι), Παρκμ. ἔσχηκα, Παθ. Παρκμ. ἔσχημαι. Ῥημ. ἑκτός, σχετός. Σύνθετον· Ἀνέχομαι (ὑποφέρω), Παρτ. ἠνειχόμην, Μέσ. Ἀόρ. β'. ἠνεσχόμην. Ἀμπέχω (ἐνδύω), Παρτ. ἀμπεῖχον, Μέλλ. ἀμφέξω, Ἀόρ. β'. ἤμπισχον (ἀμπισχεῖν). Μέσον· ἀμπέχομαι καὶ ἀμπισχνοῦμαι (ἐνδύομαι), Παρατ. ἠμπειχόμην· Μέσ. Ἀόρ. β'. ἠμπισχόμην. Ὑπισχνοῦμαι (δίδω ὑπόσχεσιν), Μέλλ. ὑποσχήσομαι, Ἀόρ. ὑπεσχόμην, Παρακ. ὑπέσχημαι.

Ζάω-ῶ, Παρτ. ἑζαον-ων, (Προστ. ζῆ-ήτω), Μέλλ. βιώσομαι (καὶ σπαν. ζήσω καὶ ζήσομαι), Ἀόρ. ἐβίων, Παρκ. βεβίωκα. Ῥημ. βιωτός.

Ζεύγνυμι (βάλλω εἰς τὸν ζυγόν), Παρατ. ἐζεύγνυν, Μέλλ. ζεύξω, Ἀόρ. ἔζευξα, Παθ. Παρκ. ἔζευγμαι, Παθ. Ἀόρ. β'. ἐζύγην (καὶ ἀ. ἐζεύχθην).

Ἡβάσκω καὶ ἡβάω (εἶμαι νέος, ἔφηβος), Μλ. ἡβήσω, Ἀόρ. ἥβησα, Πρκ. ἤβηκα.

Ἥδομαι (εὐχαριστοῦμαι, τέρπομαι), ἡδόμην, Μέλλ. ἡσθήσομαι, Ἀόρ. ἥσθην, Παρκ. [ἧσμαι], οὗ Μετ. ἄσμενος (ἀντὶ ἡσμένος).

Ἥκω (ἐλήλυθα, ἔχω ἔλθῃ· Ἐνεστ. μὲ σημ. Παρκ.), Παρτ. ἧκον, Μέλλ. ἥξω. Σύνθετα παρήκω, καθήκω, προσήκω, ὅπερ καὶ ἀπρόσωπ. συνήθως προσήκει (=ἁρμόζει, πρέπει), Παρτ. προσῆκεν, προσῆκον.

Θιγγάνω (ἐγγίζω), Παρτ. ἐθίγγανον, Ἀόρ. β'. ἔθιγον. Οἱ λοιποὶ χρόνοι ἐκ τοῦ ἅπτομαι καὶ ψαύω. Ῥημ. ἄθικτος, εὔθικτος.

Θνήσκω, πάντοτε σύνθετον ἐκ-ἀπο-θνήσκω, Παρτ. ἀπέθνησκον, Μέλλ. ἀποθανοῦμαι (καὶ Μετ' ὀλίγον μέλλ. τεθνήξω), Ἀόρ. ἀπέθανον, Παρκ. τέθνηκα. Ῥημ. θνητός.

Ἱκνέομαι (φθάνω), πάντοτε σύνθετον ἀφ-ἐξ-δι-ικνοῦμαι, Παρατ. ἀφικνούμην, Μέλλ. ἀφίξομαι, Ἀόρ. β'. ἀφικόμην, Παρκ. ἀφῖγμαι.

Ἱλάσκομαι (ἐξιλεώνω), Μέλλ. ἱλάσ'σομαι, Ἀόρ. ἱλασάμην, Παθ. Ἀόρ. ἱλάσθην.

Κάμνω (κουράζομαι), Μέλλ. καμοῦμαι, Ἀόρ. β'. ἔκαμον, Παρκ. κέκμηκα. Ῥημ. ἀποκμητέον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Κεράννυμι (ἑνώνω) καὶ κεραννύω, Μέλλ. κερᾶ'σω μετγν. ὁ Ἀττ. ἴσως κερῶ, Ἀόρ. ἐκέρᾱσα, Παθ. Παρκ. κέκρᾱμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, Παθ. Μέλλ. κραθήσομαι, Ῥημ. συγκρατέον, ἄκρατος.

Κορέννυμι (χορταίνω), Μέλλ. κορέσω, Ἀόρ. ἐκόρεσα, Παθ. Παρκ. κεκόρεσμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐκορέσθην.

Κρεμάννυμι (κρεμνῶ), Μέλλ. κρεμῶ, Ἀόρ. ἐκρέμασα, Παθ. Ἀόρ. ἐκρεμάσθην· ὡς Παρκ. λαμβάνεται ὁ κρέμαμαι (Ὑποτ. κρέμωμαι, Εὐκτ. κρεμαίμην), ἐκρεμάμην, Μέλλ. κρεμήσομαι.

Λαγχάνω (λαχαίνω), Μέλλ. λήξομαι, Ἀόρ. β'. ἔλαχον, Παρκ. εἴληχα, Παθ. Ἀόρ. ἐλήχθην, Παθ. Παρκ. εἴλημμαι. Ῥημ. ληκτέον.

Λαμβάνω, Μέλλ. λήψομαι, Ἀόρ. β'. ἔλαβον, Παρκ. εἴληφα, Παθ. Παρκ. εἴλημμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐλήφθην, Παθ. Μέλλ. ληφθήσομαι, Μέσ. Ἀόρ. ἐλαβόμην. Ῥημ. ληπτός -έος.

Λανθάνω (μένω ἀγνωστος), Μέλλ. λήσω, Ἀόρ. β'. ἔλαθον, Παρκ. λέληθα· Μέσον σύνθετον πάντοτε, ἐπιλανθάνομαι, Μέλλ. ἐπιλήσομαι, Ἀόρ. β'. ἐπελαθόμην, Παθ. Παρκ. ἐπιλέλησμαι.

Λέγω, Μέλλ. λέξω καὶ ἐρῶ, Ἀόρ. ἀ. ἔλεξα καὶ εἶπα, Παρκ. εἴρηκα, Ἀόρ. β'. εἶπον, Μέλλ. Παθ. λεχθήσομαι καὶ ῥηθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. ἐλέχθην καὶ ἐρρήθην, Παρκ. εἴρημαι (καὶ λέλεγμαι), Μετ' ὀλίγον μέλ. εἰρήσομαι. Ῥημ. ῥητός, λεκτός. Ἐν συνθέσει δὲ μόνον μετὰ τῆς πρό, ἐπί καὶ ἀντί. Μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν προθέσεων σημ. συναθροίζω καὶ ἔχει μόνον λέξω, ἔλεξα, εἴλοχα, εἴλεγμαι, ἐλέγην καὶ ἐλέχθην, λεχθήσομαι.

Διαλέγομαι (ἀποθ.) διαλέξομαι, διελέχθην, διείλεγμαι. Ῥημ. διαλεκτέον.

Μανθάνω, Μ. μαθήσομαι, Ἀόρ. β'. ἔμαθον, Πρκ. μεμάθηκα. Ῥημ. ἀ-μάθητος.

Μάχομαι, Μέλλ. μαχοῦμαι, Ἀόρ. ἐμαχεσάμην, Παρκ. μεμάχημαι.

Μαίνομαι (εἰμὶ μανιώδης), Μέλλ. μανοῦμαι, Ἀόρ. ἐμάνην, Παρκ. μέμηνα, Ἐνεργ. Ἀόρ. ἔμηνα (=ἐποίησά τινα μανιώδη).

Μεθύω (τινά), ἐμέθυον, μεθυσθήσομαι, ἐμεθύσθην ἀμεταβ.

Μεθύσκω (ἐγώ), ἐμέθυσα, μεθύσω, ἐμέθυστα μεταβ.

Μέλει (μοί τινος) καὶ Ἀπροσώπ. μεταμέλει (μοί τινος), Μέλ. μελήσει, Ἀόρ. ἐμέλησε, Παρκ. μεμέληκε. Μέσον πάντοτε σύνθετον μεταμέλομαι, ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι, Μέλλ. ἐπιμελήσομαι, Ἀόρ. ἐπεμελήθην, Παρκ ἐπιμεμέλημαι.

Μέλλω (σκοπὸν ἔχω), Παρτ. ἐ(ῆ)μέλλον, Μέλλ. μελλήσω, Ἀόρ. ἐμέλλησα.

Μένω, Μέλλ. μενῶ, Ἀόρ ἔμεινα, Παρκ. μεμένηκα. Ῥημ. μενετός, ὑπομενετέον.

Μίγνυμι καὶ μίσγω (σμίγω), Μέλλ. μίξω, Ἀόρ. ἔμιξα, Παρκ. μέμιχα, Παθ. Παρκ. μέμιγμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐμίχθην καὶ β'. ἐμίγην. Ῥημ. μικτός -έος.

Μιμνήσκω (ἐνθυμίζω), εὕρηται ἀεὶ σύνθετον ὑπο-ἀνα-μιμνήσκω, Μέλλ. ἀναμνήσω, Ἀόρ. ἀνέμνησα. Μέσον μιμνήσκομαι (ἐνθυμοῦμαι), Μετ' ὀλ. μέλλ. μεμνήσομαι, Παθ. Μέλλ. μνησθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. ἐμνήσθην, Παθ. Παρακ. μέμνημαι. Ῥημ. ἐπιμνηστέον.

Νέμω (βόσκω, μοιράζω), Μέλλ. νεμῶ, Ἀόρ. ἔνειμα, Παρκ. νενέμηκα. Μέσον νέμομαι, νεμοῦμαι, ἐνεμήθην. Παθ. Παρκ. νενέμημαι. Ῥημ. διανεμητέον.

Νέω (κολυμβῶ· νέεις-νεῖς, νέει-νεῖ, ἴδε § 96), ἔνεον, νευσοῦμαι, ἔνευσα, νένευκα. Ῥημ. νεκτέον.

Νέω (σωρεύω), νήσω, ἔνησα, νένημαι καὶ νένησμαι.

Ὄζω (μυρίζω). Μέλλ. ὀζήσω, Ἀόρ. ὤζησα (ποιητ.), Παρκ. ὄδωδα (ὁμ.).

Οἴγνυμι, ἀεὶ σύνθετον ἀνοίγνυμι καὶ ἀνοίγω, Πρτ. ἀνέῳγον, Μέλλ. ἀνοίξω, Μετ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ολίγον μελλ. ανεῳξομαι, Ἀόρ. ἀνέῳξα, Παρκ. ἀνέῳχα, Παθ. Παρκ. ἀνέῳγμαι, Παθ. Ἀόρ. ἀνεῴχθην. Ῥημ. ἀνοικτέον.

Οἶομαι καὶ οἴμαι (νομίζω), Πρτ. ᾠόμην (καὶ ᾤμην), Μλ. οἰήσομαι, Ἀ. ᾠήθην.

Οἴχομαι (ἔχω ἀναχωρήση), Παρτ. ᾠχόμην, Μέλλ. οἰχήσομαι.

Ὀλισθάνω καὶ ὀλισθαίνω (γλιστρῶ), Ἀόρ. β'. ὤλισθον (ὀλισθήσω, ὠλίσθησα, ὠλίσθηκα μετγν.).

Ὄλλυμι (ἀφανίζω), ἀείποτε σύνθετον ἀπο-δι-όλλυμι, Μέλλ. ἀπολῶ, Ἀόρ. ἀπώλεσα. Παρκ. ἀπολώλεκα, Μέσ. Μέλλ. ἀπολοῦμαι, Παρκ. β'. ἀπόλωλα (εἶμαι χαμένος).

Ὄμνυμι (ὁρκίζομαι), Μέλ. ὀμοῦμαι (ὀμεῖ -εῖται), Ἀόρ. ὤμοσα, Παρκ. ὀμώμοκα, Παθ. Παρκ. ὀμώμοται καὶ ὀμώμοσται, Παθ. Ἀόρ. ὠμόθην καὶ ὠμόσθην (Παθ. Μέλλ. ὀμοσθήσομαι), Μέσ. Ἀόρ. δι-ωμοσάμην. Ῥημ. ἀπώμοτος.

Ὁράω (βλέπω), Παρτ ἑώρων, Μέλλ. ὄψομαι, Ἀόρ. β'. εἶδον, Μέσ. Ἀόρ. β'. εἰδόμην, Παρκ. ἑώρᾶκα, Παθ. Παρκ. ἑώραμαι καὶ ὦμμαι, Παθ. Μέλλ. ὀφθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. ὤφθην. Ῥημ. ὁρατός, ἀπτός.

Ὀρύσσω (-ττω, σκάπτω. ἀνοίγω λάκκον), ὀρύξω, ὤρυξα, ὀρώρυχα, ὀρυχθήσομαι, ὠρυξάμην, ὠρύχθην, ὀρώρυγμαι. Ῥημ. ὀρυκτός.

Ὀσφραίνομαι (μυρίζομαι), Μέλλ. ὀσφρήσομαι, Μέσ. Ἀόρ. β'. ὠσφρόμην.

Ὀφείλω (χρεωστῶ), Μέλλ ὀφειλήσω, Ἀόρ. ὠφείλησα, Ἀόρ. β'. ὤφελον, Παρκ. ὠφείληκα, Παθ. Ἀόρ. ὠφειλήθην.

Ὀφλισκάνω (χρεωστῶ), Μέλλ. ὀφλήσω, Ἀόρ. ὤφλον, Παρκ. ὤφληκα.

Πάσχω, Μέλλ. πείσομαι, Ἀόρ. ἔπαθον, Παρκ. πέπονθα.

Πείθω, πείσω, ἔπεισα, πέπεικα, πεισθήσομαι, ἐπείσθην, πέπεισμαι, πείσομαι, Παρκ. β'. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος πέποιθα (§ 108, 2 καὶ 105, ά.).

Πετάννυμι (ἁπλώνω) καὶ πεταννύω, Μέλλ. πετἄ́σω, Ἀόρ. ἐπέτασα, Παθ. Παρκ. πέπταμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐπετάσθην.

Πέτομαι (πετῶ), Μέλλ. πτήσομαι, Ἀόρ. β'. ἐπτόμην καὶ ἀ. ἐπτάμην, (Ἀπαρ. πτάσθαι καὶ πτέσθαι), Παρκ. πεπότημαι.

Πήγνυμι (ἐμπήγω), Μέλλ. πήξω (;), Ἀόρ. ἔπηξα, Παρκ. β'. πέπηγα, Μέλλ. Παθ. παγήσομαι. Παθ. Ἀόρ. ἐπάγην. Ῥημ. πηκτός.

Πίμπλημι (ἀεὶ σύνθ. ἐμπίμπλημι=γεμίζω), Παρτ. ἐνεπίμπλην, ἐμπλήσω, ἐνέπλησα, ἐμπέπληκα, Μέσ. ἐμπίμπλαμαι, ἐνεπιμπλάμην, ἐμπλησθήσομαι, ἐνεπλήσθην, ἐμπέπλησμαι. Ῥημ. ἄπλητος.

Πίμπρημι (καίω, πυρπολῶ· ἀεὶ σύνθ. ἐμπίμπρημι), ἐνεπίμπρην, ἐμπρήσω, ἐνέπρησα, ἐκπέπρηκα· Παθ. ἐμπίμπραμαι, ἐμπρησθήσομαι, ἐμπέπρησμαι.

Πί'νω, Μέλλ. πίομαι, Ἀόρ. ἔπιον (Προστ. πῖθι καὶ πίε), Παρακ. πέπωκα, Παθ. Ἀόρ. ἐπόθην. Ῥημ. ποτός.

Πιπράσκω (δὲν εὑρίσκεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἀντὶ δὲ τούτου λέγεται ἐνιαυτῶς πωλῶ καὶ ἀποδίδομαι), Μέλλ. πωλήσω καὶ ἀποδώσομαι, Ἀόρ. ἀπεδόμην καὶ ἐπώλησα, Παρκ. πέπρακα. Παθ. πωλοῦμαι (καὶ πιπράσκομαι), Ἀόρ. ἐπράθην, Μετ' ὀλίγον μέλλ. πεπράσομαι καὶ ἐνίοτε πραθήσομαι, Παθ. Παρκ. πέπραμαι.

Πίπτω, Μέλλ. πεσοῦμαι, Ἀόρ β'. ἔπεσον, Παρκ. πέπτωκα.

Πτάρνυμαι (φταρνίζομαι), Ἀόρ. β'. ἔπταρον.

Πυνθάνομαι (ἐρωτῶν μανθάνω), Μέλλ. πεύσομαι, Ἀόρ. ἐπυθόμην, Παρκ. πέπυσμαι. Ῥημ πευστέον, ἀνάπυστος.

Ῥέω (τρέχω, ἐπὶ ὑγρῶν), Μέλλ ῥυήσομαι (σπαν. ῥεύσομαι), Ἀόρ. (ἐνεργ.) ἔρρυην (ἔρρευσα παρὰ τοῖς μετγν.), Παρκ. ἐρρύηκα. Ῥημ. ῥυτός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Ῥήγνυμι (συντρίβω) καὶ ῥηγνύω, Μέλλ. ῥήξω, Ἀόρ. ἔρρηξα, Παθ. Ἀόρ. ἐρράγην, Παθ. Μέλλ. ραγήσομαι, Πρκ 6' ἔρρωγα, Μέσ. Ἀόρ. ἐρρηξάμην. Ῥημ. ἄρρηκτος.

Ῥώννυμι (ἐνδυναμώνω), Μέλλ. ῥώσω, Ἀόρ. ἔρρωσα, Παρκ. ἔρρωμαι, Ἀόρ. Παθ. ἐρρώσθην. Ῥημ. ἄρρωστος.

Ῥίπτω καὶ ριπτέω, Μέλλ. ῥίψω. Ἀόρ. ἔρριψα, Παρκ. ἔρριφα, Παθ. Παρκ. ἔρριμμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐρρίφθην καὶ ἐρρίφην.

Σαίρω (σαρώνω), Ἀόρ. ἔσηρα, Παρκ. σέσηρα.

Σβέννυμι (σβήνω) συνήθως ἀπο-κατα-σβέννυμι, Μέλ. σβέσω, Ἀόρ. ἔσβεσα, Παθ. Παρκ. ἔσβεσμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐσβέσθην· Μέσον ἀποσβέννυμαι, Ἀόρ. 6'. ἀπέσβην, Παρκ. ἀπέσβηκα. Ῥημ. ἄσβεστος.

Σήπω (σαπίζω), σήψω, ἔσηψα, Παρκ. 6'. σέσηπα, Παθ. Ἀόρ. 6'. ἐσάπην. Ῥημ. σηπτός.

Σκεδάννυμι (διασκορπίζω), Μέλλ. σκεδῶ, Ἀόρ. ἐσκέδασα, Παθ. Παρκ. ἐσκέδασμαι, Παθ. Ἀόρ ἐσκεδάσθην.

Σκοπῶ καὶ σκοπεῦμαι (παρατηρῶ, διανοοῦμαι), Μέλλ. σκέψομαι, Ἀόρ. ἐσκεψάμην, Παθ. Παρκ. ἔσκεμμαι.

Τέμνω (κόπτω), Μέλλ. τεμῶ, Ἀόρ. 6'. ἔτεμον, Παρκ. τέτμηκα, Παθ. Παρκ. τέτμημαι, Παθ. Ἀόρ. ἐτμήθην, Παθ. Μέλλ. τμηθήσομαι, Μέσ. Μέλλ. τεμοῦμαι, Μέσ. Ἀόρ. 6'. ἐτεμόμην.

Τήκω (λυώνω), τήξω, ἔτηξα, Παρκ. 6'. τέτηκα, Μέσ. τήκομαι, Παθ. Ἀόρ. 6'. ἐτάκην, Παρκ. 6'. τέτηκα, Παθ. Ἀόρ. ά. ἐτήχθην. Ῥημ. τηκτός.

Τίκτω (γεννῶ), ἔτικτον, Μέλλ. τέξομαι, Ἀόρ. 6'. ἔτεκον, Παρκ. 6'. τέτοκα.

Τίνω (πληρώνω), ἀεὶ σύνθετον ἐκ-ἀπο-προ-ἐκ-τίνω, Μέλλ. ἀποτίσω, Ἀόρ. ἀπέτισα, Πρκ. ἀποτέτικα, Παθ. Πρκ. ἀποτέτισμαι, Παθ. Ἀόρ. ἀπετίσθην. Ῥημ. ἐκτιστέος.

Τιτρώσκω (πληγώνω), Μέλλ. τρώσω, Ἀόρ. ἔτρωσα, Παρκ. τέτρωμαι, Παθ. Ἀόρ. ἐτρώθην. Ῥημ. τρωτός.

Τρέχω καὶ θέω, Μέλλ. θεύσομαι καὶ δραμοῦμαι, Ἀόρ. 6'. ἔδραμον, Παρκ. δεδράμηκα, Παθ. Πορκ. δεδράμημαι. Ῥημ. θρεκτέον.

Τρίβω, τρίψω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριμμαι, ἐτρίφθην καὶ ἐτρίβην.

Τρώγω, Μέλλ. τρώξομαι, Ἀόρ. ἔτραγον, Παθ. Παρκ. δια-τέτρωγμαι (ἰδὲ ἐσθίω).

Τυγχάνω, Μέλλ. τεύξομαι, Ἀόρ. 6'. ἔτυχον, Πρκ. τετύχηκα (καὶ απαν. τέτευχα).

Τύπτω (κτυπῶ, δέρω), Παρατ. ἔτυπτον. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε ἐλλιπέστατον καὶ ἀναπληροῖ τοὺς χρόνους ἐκ τῶν συνωνύμων παίω, πατάσσω, πληγὴν (ἢ πληγὰς) δίδωμι. Μέλλ. πατάξω καὶ παίσω καὶ πληγὰς ἐντρίψομαι καὶ σπανιώτ. τυπτήσω, Ἀόρ. ἔπαισα καὶ ἐπάταξα καὶ πληγὰς ἐνέβαλον, Παρκ. πέπαικα καὶ πέπληγα καὶ πληγὰς δέδωκα κλπ. Παθητ. τύπτομαι καὶ πληγὰς λαμβάνω κτλ. Μέλλ. πληγὰς λήψομαι, Ἀόρ. ἐπλήγην καὶ πληγὰς ἔλαβον, Παρκ. πέπληγμαι καὶ πληγὰς εἴληφα.

Φαίνω (δεικνύω), Μέλλ. φανῶ, Ἀόρ. ἔφηνα, Παρκ. [πέφαγκα], Παθ. φαίνομαι (δεικνύομαι), Μέλλ. φανθήσομαι, Ἀόρ. ἐφάνθην, Παρκ. πέφασμαι. Μέσον σύνθετον συνήθως ἀπο- κατα- κτλ. φαίνομαι (δεικνύω ἐμαυτόν), Μέλλ. φανοῦμαι καὶ φανήσομαι, Ἀόρ. ἐφάνην, Παρκ. πέφηνα. Μέσ. φαίνομαι (δεικνύω τι ἀπ' ἐμαυτοῦ), Μέλλ. φανοῦμαι, Ἀόρ. ἐφηνάμην, Παρκ. πέφασμαι. Ῥημ. ἄφαντος.

Φέρω, Μέλλ. οἴσω, Ἀόρ. ά. ἤνεγκα καὶ 6'. ἤνεγκον· Ὑποτ. ἐνέγκω, Εὐκτ. ἐνέγκαιμι καὶ ἐνέγκοιμι, Προστ. ἔνεγκε καὶ ἐνεγκον -άτω κτλ. Ἀπαρμ. ἐνεγκεῖν, Μετχ. ἐνεγκών· Μέσ. Ἀόρ. ἠνεγκάμην, Παρκ. ἐνήνοχα, Παθ. Παρκ. ἐνήνεγμαι, Παθ. Ἀόρ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἠνέχθην, Παθ. Μέλλ. ἐνεχθήσομαι καὶ οἰσθήσομαι. Ῥημ. ἀνύποιστος (=ἀνυπόφορος).

Φεύγω, Μ. φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι, Ἀόρ. ἔφυγον, Πρκ. πέφευγα. Ῥημ. ἄφευκτος.

Φθάνω, Μέλλ. φθήσομαι καὶ φθάσω, Ἀόρ. ἔφθασα καὶ β΄. ἔφθην, Παρκ. ἔφθακα.

Φύω (φυτρώνω), Ἐνεργ. Παρτ. ἔφυον, Μέλλ. φύ΄σω, Ἀόρ. ά. ἔφυσα· Μέσ. φύομαι, Μέλλ. φύσομαι, Ἀόρ. β΄. ἔφυν, Παρκ. πέφυκα.

Χαίρω, Μέλλ. χαιρήσω, Ἀόρ. ἐχάρην, Παρκ. κεχάρηκα καὶ κεχάρημαι.

Χάσκω, Μέλλ. χανοῦμαι, Ἀόρ. β΄. ἔχανον, Παρκ. κέχηνα.

Χέω, Μέλλ. χέω, Ἀόρ. ἔχεα, κέχυκα, κέχυμαι, ἐχύθην. Ῥημ. χυτός.

Χρή, (Ὑπ. χρῇ, Εὐκτ. χρείη, Ἀπαρμ. χρῆναι, Μετ. τὸ χρεών), Παρτ. ἐχρῆν καὶ χρῆν, Μέλλ. χρῆσται. Ἴδε § 136, Σημ. έ.

Ὠθέω (σπρώχνω), Παρτ. ἐώθουν, Μέλλ. ὤσω (καὶ ὠθήσω), Ἀόρ. ἔωσα (Ἀπαρμ. ὦσαι), Παρκ. ἔωκα, Παθ. Παρκ. ἔωσμαι, Μέλλ. Παθ. ὠσθήσομαι, Παθ. Ἀόρ. ἐώσθην, Μέσ. Μέλλ. ὤσομαι, Μέσ. Ἀόρ. ἐωσάμην. Ῥημ. ὠστέος.

Ὠνέομαι (ἀγοράζω), Παρτ. ἐωνούμην, Μέλλ. ὠνήσομαι, Μέσ. Ἀόρ. ἐπριάμην, Παρκ. ἐώνημαι, Παθ. Ἀόρ. ἐωνήθην. Ῥημ. ὠνητός, ὠνητέος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

---

§ 145 *Παραγωγή.*

1. Αἱ λέξεις σχηματίζονται εἴτε διὰ παραγωγῆς, εἴτε δι συνθέσεως, εἴτε δι' ἀμφοτέρων.

2. Πρὸς παραγωγὴν λέξεων προστίθενται εἰς τὴν ἁπλῆ ρίζαν καταλήξεις, νέαν ἔννοιαν ὁρίζουσαι.

Σημ. Πρὸς τοῦτο ἡ ἁπλῆ ρίζα μεταβάλλεται ἐνίοτε. Οὕτω π. χ. τὸ μὲν μακρὸν φ νῆεν βραχύνεται πολλάκις, τὸ δὲ βραχὺ μετατρέπεται, οἷον· θῦ- θύτήρ· λεγ- λόγος.

3. Πολλὰ ῥήματα σχηματίζονται ἐκ τῆς ἁπλῆς ῥίζης προστιθεμένων ἁπλῶς τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων, οἷον· τρέ πω, ἄγω, πείθω.

Σημ. Περὶ τῆς ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ παρατατικῷ ἐπιτάσεως ἴδε §§ 117—122.

4. Ἔτι πλειότερα ῥήματα σχηματίζονται διὰ τῶν καταλή ξεων άω, έω, όω, εύω, άζω, ίζω, αίνω, ύνω.

Σημ. ά. Τὰ οὕτω σχηματισθέντα ῥήματα συμφωνοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρ τὰ συγγενῆ ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα χρησιμεύει συνήθως καὶ ὡς ῥίζα παραγωγικ οἷον· ἦβη, ἡβάω· λάλος, λαλέω· χρυσός, χρυσόω· παῖς, παιδός, παιδεύω· χῶμα, χρώ ματος, χρωματίζω.

Σημ. β'. Ἐκπίπτει ὅμως τὸ ε τῶν εἰς ης ὀνομάτων τῆς γ'. κλίσεως, οἷον· πίστι πίστεως, πιστεύω· ἀληθής, ἀληθέως, ἀληθεύω.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς έω σημαίνουσι κατάστασιν ἢ ἐνέργειαν, οἷον· οἰκέ αὐλέω, φθονέω. Πρὸ πάντων δ' εὑρίσκεται ἡ κατάληξις αὕτη εἰς τὰ σύνθετα, οἷον· φ λόκαλος, φιλοκαλέω.

Σημ. δ'. Τὰ ἔχοντα τὴν εἰς εύω κατάληξιν, συγγενῆ κατὰ τὴν ἔννοιαν πρὸς τὴ προηγουμένην έω, σημαίνουσιν ἀσχολίαν τινά, οἷον· δουλεύω, θεραπεύ θηρεύω.

Σημ. ε. Τὰ εἰς άω σημαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δαψίλειαν τοῦ ὑπ τῆς ῥίζης δηλουμένου ἢ ἐκδήλωσιν δυνάμεως, οἷον· κομάω, ἐράω, γε νάω, κυβερνάω.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

Σημ. γ'. Τὰ εἰς όω σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ποιεῖ τι τοιοῦτον, ποῖον εἶνε τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον, οἷον· βουλόω, πτερόω.

Σημ. ζ'. Τὰ εἰς άζω σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ἐξάσκησιν, παρασκευήν, οἷον· δικάζω, κολάζω, ὀνομάζω.

Σημ. ή. Τὰ εἰς ίζω σημαίνουσιν ἐπιτήδευσιν, ἐπιχείρησιν, παρουσίαν κλπ., οἷον· χρηματίζω, ὑβρίζω, ὁπλίζω, πλουτίζω.

Σημ. θ'. Τὰ ἐκ κυρίων ὀνομάτων σχηματιζόμενα καταλήγουσιν εἰς άζω ἢ συχνότερα εἰς ίζω· σημαίνουσι δὲ ἔχω τὴν γλῶσσαν ἢ τὸ φρόνημα τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου, οἷον· βοιωτιάζω, ἑλληνίζω (βοιωτιστί, ἑλληνιστὶ ὁμιλῶ, ἢ ἔχω τὰ βοιωτικὰ καὶ ἑλληνικὰ φρονήματα). Οὕτω καὶ φιλιππίζω (φρονῶ τὰ τοῦ Φιλίππου).

Σημ. ι'. Τὰ εἰς αίνω σημαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ποίησιν τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου, τινὰ δὲ καὶ διάθεσιν, οἷον· λευκαίνω, περαίνω· χαλεπαίνω

Σημ. ια'. Τὰ εἰς ύνω σημαίνουσι παραγωγὴν ἰδιότητος, οἷον· λεπτύνω, παχύνω, ὀξύνω, πραΰνω.

Σημ. ιβ'. Τὰ εὐχρηστότατα ἐφετικὰ (ἢ προαιρετικὰ) σχηματίζονται τροπομένης τῆς καταλήξεως τοῦ Μέλλ. σω εἰς σείω, οἷον· γελασείω (ἔχω διάθεσιν νὰ γελάσω), πολεμησείω, ἀπαλλαξείω. Ὀλίγα τινὰ λήγουσιν εἰς ιάω, οἷον· μαθητιάω, ἀθηναιάω (ἐπιθυμῶ τὰς Ἀθήνας).

5. Τὰ οὐσιαστικὰ παράγονται εἴτε ἐκ ῥηματικῶν ῥιζῶν, εἴτε ἐξ ἐπιθέτων, εἴτε καὶ ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν.

6. Τὰ ῥηματικά, ἤτοι τὰ ἐκ ῥηματικῶν ῥιζῶν παραγόμενα, σημαίνουσι πρόσωπον ἐνεργοῦν τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· καταλήγονσι δὲ εἰς ας, ης, της· ος· ηρ, ωρ, εύς.

Σημ. ά. Πολυαριθμότατα εἶνε τὰ εἰς της Γεν. του, τῶν ὁποίων τὰ μὲν δισύλλαβα εἶνε πάντοτε παροξύτονα, τὰ δὲ πολυσύλλαβα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀξύτονα, οἷον· δύτης, θύτης· ποιητής, μαθητής ἀλλὰ καὶ ψεύστης, ἐργάτης.

Σημ. β'. Καὶ ὅμως ὀξύτονα εἶνε τὰ κριτής, ὑποκριτὴς καὶ εὑρετής, παροξύτονα δὲ τὰ δυνάστης καὶ πολλὰ εἰς ήτης, οἷον· κυβερνήτης, σφενδονήτης, πλανήτης, κομήτης.

Σημ. γ'. Ὀχι πολὺ συνήθη εἶνε ἡ κατάληξις ης ἥ ας, Γεν. ου ἢ α, οἷον· μυροπώλης, ὀρνιθοθήρας.

Σημ. δ'. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον εἰς συνθέσεις εὑρίσκεται ἡ κατάληξις ος Γεν. ου, οἷον· στρατηγός, ζωγράφος· ταγός, τροφός.

Σημ. ε. Τὰ ἐκ τοῦ ἄρχω σύνθετα λήγουσιν καὶ εἰς ης καὶ εἰς ας· προτιμᾶται ὅμως ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἀττικῶν ἡ εἰς ας, οἷον τὸ ἵππαρχος τοῦ ἱππάρχης, τὸ τριήραρχος τοῦ τριηράρχης.

Σημ. ς'. Ὀλιγάριθμα εἶνε τὰ εἰς ήρ καὶ εἰς ὄύτονα, καὶ ἔτι ὀλιγώτερα παρὰ πεζογράφοις τὰ εἰς ωρ παροξύτονα, οἷον· σωτήρ, γραφεύς, ῥήτωρ.

7. Ῥηματικὰ οὐσιαστικά, μὴ σημαίνοντα πρόσωπον, οἱονεὶ ἄλλη ἐκδοχὴ τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος, παράγονται ἐκ τῆς ῥηματικῆς ῥίζης διὰ τῶν καταλήξεων· α, εια, σια, η, μη, ος, μός· σις, μα.

Σημ. ά. Τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀπαρεμφάτου (ὡς οὐδετέρου ὀνόματος) σημεί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

νουσι τὰ εἰς η καὶ α. Εἶνε δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀξύτονα, καὶ τρέπουσι τὸ α
τῆς ῥίζης εἰς ο, οἷον· εὐχή, χαρά· φθορά. Τινὰ δὲ ἔχουσι καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν, οἷον·
ἀγωγή (πρβλ. ἤγαγον).

Σημ. β'. Ἄξια σημειώσεως εἶνε τὰ παροξύτονα· βλάβη, μάχη, πάχνη, πλάνη,
ἀπάτη· πέδη, στέγη, μελέτη· τύχη, αἰσχύνη· λήθη, νίκη, λώβη, λύπη.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς εια λήγοντα καὶ παραγόμενα ἐκ ῥημάτων εἰς εύω ἔχουσι τὸ α
μακρόν, οἷον· βασιλεύω, βασιλεία.

Σημ. δ'. Κατὰ τὴν σημασίαν εἶνε ὅμοια πρὸς τὰ ἐν τῇ ά. Σημ. μνημονευθέντα τὰ
εἰς ος ἀρσενικά, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ε τρέπεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρομοίως εἰς ο
οἷον· λόγος· κρότος, γάμος.

Σημ. ε'. Σπανίως καὶ ἄνευ μετατροπῆς εὑρίσκεται ἡ κατάληξις ος εἰς τὰ οὐδέτερα
οἷον· λάχος (ὁ λαχνός), γένος.

Σημ. ς'. Ἡ κατάληξις μός Γεν. μοῦ (ὀξύτονα) σημαίνει τὴν ἐνέργειαν ὡς γεγονό
τι, οἷον· διωγμός, ἀθροισμός.

Σημ. ζ'. Πολλὰ τῶν εἰς μος (τινὰ δὲ καὶ εἰς μα) προσλαμβάνουσι σ, εἴτε ἔχει
Παθ. Παρκ. τὸ σ, εἴτε δὲν τὸ ἔχει (ἂν καὶ τοῦτο εἶνε σπανιώτερον), οἷον· σπασμός, κρου
σμός, κροῦσμα (καὶ κρτῦμα), κέλευσμα (ἢ κέλευμα)· δεσμός, θεσμός.

Σημ. ή. Τὰ εἰς μὴ ἢ μη σημαίνουσι παράγωγόν τι ἐν ἐνεργείᾳ διατελοῦν, οἷον
τιμή, γραμμή· φήμη, ἐπιστήμη.

Σημ. θ'. Τὸ ἐκ τῆς ἐνεργείας προελθὸν σημαίνουσι τὰ οὐδέτερα εἰς μα
Γεν. ματος, παροξύτονα μὲν ἢ προπερισπώμενα ὅταν εἶνε δισύλ-
λαβα, προπαροξύτονα δὲ ὅταν εἶνε πολυσύλλαβα, οἷον· γράμμα, πρᾶγμα, μνῆμα.
ποίημα.

Σημ. ί. Παράγουσαν ἐνέργειαν σημαίνουσι τὰ θηλυκὰ εἰς σις Γεν.
σεως, παροξύτονα μὲν ἢ προπερισπώμενα, ὅταν εἶνε δισύλλαβα, προπαροξύτονα δέ, ὅταν
εἶνε πολυσύλλαβα, οἷον· πρᾶξις, σκέψις· ποίησις.

Σημ. ιά. Τὰ απανιώτερα εἰς σία σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν μέλλουσαν νὰ ἐκδη-
λωθῇ, οἷον· δοκιμασία, θυσία, ἐξοπλισία.

Σημ. ιβ'. Ὄχι πολὺ συχνὰ εἶνε παρὰ πεζογράφοις τὰ οὐσιαστικὰ εἰς δών Γεν.
όνος, οἷον· ἀχθηδών (λύπη), ἀλγηδών, χαιρηδών (χαρά).

Σημ. ιγ'. Τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ προτιμῶσιν ἐν γένει εἰς τὴν ριζικὴν συλλαβὴ
τὸ βραχὺ φωνῆεν· τοῦτο δὲ τότε μάλιστα γίνεται, ὅταν καὶ τύποι τινὲς τοῦ ῥήματος
βραχύνουσιν αὐτό, οἷον· φυγή (ἔφυγον), λαβή, θέτης, θέσις, δύσις (ῦ), θῦσία.

Σημ. ιδ'. Ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τοσοῦτον πρὸς ἄλληλα συγγενεύουσι τὰ εἰς μα
μη, μή, μός, σις, σία, ὥστε διὰ πολλῆς μόνον προσοχῆς δυνάμεθα νὰ διακρίνωμε
τὴν λεπτὴν αὐτῶν διαφοράν.

8. Ἐξ ἐπιθέτων σχηματίζονται οὐσιαστικὰ διὰ τῶν κατα
λήξεων α ή η, ια, εια, οια, ος, της, σύνη.

Σημ. ά. Ἐκ τούτων τὰ εἰς α καὶ η εἶνε παροξύτονα, οἷον· ἔχθρα ἐκ τοῦ ἐχθρός
θέρμη (θερμότης) ἐκ τοῦ θερμός.

Σημ. β'. Παροξύτονα εἶνε τὰ εἰς ια ἔχοντα μακρὸν τὸ ᾱ, οἷον σοφία, εὐδαιμονία
ἐκ τοῦ σοφός, εὐδαίμων.

Σημ. γ'. Ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ ἐπιθέτου λήγῃ εἰς ο ἢ ε, τὸ ια συνάπτεται μετ' αὐτοῦ
τὸ δὲ α γίνεται βραχύ, οἷον· ἄνοια, ἀλήθεια ἐκ τοῦ ἄνους (ἀνο-), ἀληθής (ἀληθε-). Ση
μειωτέον ὅμως ὅτι οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον καὶ ἀλήθεια καὶ πάντοτε ἀμαθία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. δ'. Τὰ ἐκ τῶν εἰς τος συνθέτων ἐπιθέτων σχηματιζόμενα οὐσιαστικὰ τρέπουσι πολλάκις τὸ τ εἰς σ, οἷον· ἀθανασία ἐκ τοῦ ἀθάνατος· ἀλλὰ ἄπιστος, ἀπιστία· ἄπληστος, ἀπληστία.

Σημ. ε'. Τὰ εἰς της (ατης, ῦτης), Γ. της, πάντα σχεδὸν παροξύτονα, σημαίνουσιν ἰδιότητα ἐκδηλουμένην ἐξωτερικῶς, οἷον· ἰσότης, παχύτης· (Ἀττ. βραδυτής, ταχυτής).

Σημ. ς'. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἐπιθέτων, εἰς ων ληγόντων, σχηματίζονται τὰ εἰς σύνη οὐσιαστικά, σημαίνοντα συνήθως ἰδιότητα τῆς ψυχῆς, οἷον· σωφροσύνη, δικαιοσύνη· τὸ δὲ ἱερωσύνη ἔχει ω ἕνεκα τῆς προηγουμένης βραχείας συλλαβῆς (σχηματιζόμενον ὅπως τὰ συγκριτικά).

Σημ. ζ'. Ἐξ ἐπιθέτων σχηματίζονται κύρια ὀνόματα μεταβιβάζοντα τὸν τόνον εἰς τὴν εὐθὺς προηγουμένην συλλαβήν, οἷον· λαμπρός, Λάμπρος· χριστός, Χρῖστος.

9. Ἐξ οὐσιαστικῶν παράγονται οὐσιαστικὰ σημαίνοντα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα διὰ ποικιλωτάτων καταλήξεων.

Σημ. α'. Ἐκ κυρίων ὀνομάτων, σημαινόντων πρόσωπον, παράγονται τὰ εἰς ιδης καὶ αδης πατρωνυμικά. Καὶ τὸ μὲν αδης προστίθεται εἰς ὀνόματα τῆς α. κλίσεως, τῆς δ'. ὅταν τῆς καταλήξεως ος προηγῆται φωνῆεν καὶ τῆς γ'. ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρά· τὸ δὲ ιδης, ὅταν ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς ε ἢ ο, συνάπτεται μετ' αὐτοῦ καὶ γίνεται είδης ἢ οίδης, οἷον· Βορέας, Βορεάδης· Ἥλιος, Ἡλιάδης· Ἄγις, Ἀγιάδης· Αἰακός, Αἰακίδης· Κέκροψ, Κεκροπίδης· Πηλεύς, Πηλείδης· Λητώ, Λητοίδης.

Σημ. β'. Τῶν εἰς ίδης καὶ άδης ἀρσενικῶν πατρωνυμικῶν τὰ θηλυκὰ λήγουσιν εἰς ις Γεν. ίδος καὶ ας Γεν. άδος, οἷον· Ταντταλίς, Βορεάς.

Σημ. γ'. Ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν καὶ ἡρώων ἐσχημάτιζον τὰ εἰς ειον καὶ αιον, ἔτι δὲ εῖον τεμενικὰ (ὀνόματα ναῶν), οἷον· Ἀφροδίσιον, Διονύσιον, Ἀπολλώνιον· Ἀθήναιον· Μουσεῖον, Ἡφαιστεῖον, Θησεῖον.

Σημ. δ'. Ἐκ κυρίων ὀνομάτων, σημαινόντων τόπον, παράγονται τὰ ἐθνικὰ εἰς ίτης (ῑ), άτης (ᾰ), ήτης, ώτης (παροξύτονα)· εἰς ιος (προπαροξύτονα) καὶ αῖος (προπερισπώμενα)· ἔτι δὲ εἰς εύς (ὀξύτονα), οἷον· Ἀβδηρίτης, Τεγεάτης. Αἰγινήτης, Ἠπειρώτης· Κορίνθιος, Ἀθηναῖος, Αἰολεύς, Ἐρετριεύς.

Σημ. ε'. Ἰταλιῶται μὲν καὶ Σικελιῶται ἐκαλοῦντο οἱ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν ἀποικήσαντες Ἕλληνες, Ἰταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι.

Σημ. ς'. Τὰ σημαίνοντα τόπον, κειμένον ἐκτὸς τῆς καθ' αὐτὸ Ἑλλάδος, λήγουσιν εἰς ηνός, ᾱνός, ῖνος, ῡνός, οἷον· Κυζικηνός, Παριανός (Πάριον, πόλις τῆς Μυσίας), Ταραντῖνος, Βιθυνός.

Σημ. ζ'. Ἐξ ἀρσενικῶν ὀνομάτων, σημαινόντων πρόσωπον, παράγονται θηλυκὰ λήγοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ις Γεν. ιδος· εἶνε δὲ μάλιστα συνήθη τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς της, οἷον· δεσπότης, δεσπότις· πολίτης, πολῖτις· κάπηλος, καπηλίς (κατ' Ἀρκάδιον τὸν γραμματικὸν κάπηλις), φύλαξ, φυλακίς.

Σημ. η'. Τὰ ἐκ παροξυτόνων ἀρσενικῶν εἰς ης τῆς α. κλίσεως σχηματιζόμενα θηλυκὰ διατηροῦσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης. Ἐξαιροῦνται τὰ Πηρσίς, Σκυθίς καὶ τὰ ἐκ τοῦ πωλῶ σύνθετα, οἷον· ἀρτόπωλις, καὶ κατ' ἀναλογίαν λέγε ἀνθόπωλις.

Σημ. θ'. Πολλάκις διὰ τῆς καταλήξεως ις Γεν. ιδος, προστιθεμένης μάλιστα εἰς ἀρσενικὰ λήγοντα εἰς ος, παράγονται θηλυκὰ ἐπίθετα, οἷον· πόλις ξυμμαχίς, ναῦς φρουρίς.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ί. Σπανιώτεραι θηλυκῶν προσώπων καταλήξεις εἶνε αἱ τρίς Γεν. τρίδος, ἔτι δὲ αἱ (προπαροξύτονα) τρια (καὶ τειρα), εια, αινα καὶ οσα, οἷον· αὐλητής, αὐλητρίς· ποιητής, ποιήτρια, (σωτήρ, σώτειρα)· βασιλεύς, βασίλεια (ἡ ἀδοκίμως βασίλισσα)· θεράπων, θεράπαινα· ἄναξ, ἄνασσα· Κίλιξ, Κίλισσα.

Σημ. ιά. Ἐξ οὐσιαστικῶν προσηγορικῶν, σημαινόντων πρᾶγμα, παράγονται οὐσιαστικὰ σημαίνοντα πρόσωπον διὰ τῶν καταλήξεων εύς καὶ της (έτης, ότης, ίτης (ῑ), ώτης)· κέραμος, κεραμεύς· γράμματα, γραμματεύς· φυλή, φυλέτης· οἶκος, οἰκέτης· δῆμος, δημότης· ὅπλα, ὁπλίτης· πόλις, πολίτης· στρατιά, στρατιώτης.

Σημ. ιβ'. Τὰ περιεκτικά, ἤτοι τὰ οὐσιαστικὰ τὰ σημαίνοντα τόπον περιέχοντά τι, παράγονται ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν διὰ τῆς καταλήξεως ών Γεν. ῶνος (παρὰ Θουκυδ. εών, εῶνος), οἷον· ἀνδρών, παρθενών (θάλαμος παρθένων, ἀλλὰ καὶ ναὸς τῆς παρθένου Ἀθηνᾶς), ἀμπελών.

Σημ. ιγ'. Παρομοίαν σημασίαν ἔχουσιν οὐσιαστικά τινα εἰς εῖον, οἷον· Μουσεῖον, κουρεῖον.

10. Ἐξ οὐσιαστικῶν παντὸς εἴδους παράγονται ὑποκοριστικὰ διὰ τῶν καταλήξεων ιον, ίδιον, (άριον, ύδριον), ίσκος, ίσκη, [ίς],

Σημ. ά. Τὰ τρισύλλαβα ὑποκοριστικὰ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παροξύτονα, ὅταν ἡ μὲν πρώτη συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά, αἱ δὲ δύο ἄλλαι βραχεῖαι, οἷον· παιδίον, χρυσίον, βιβλίον, (ἔτι δὲ πεδίον)· ἀλλὰ θρόνιον. Πάντα τὰ ἐπίλοιπα εἶνε προπαροξύτονα, οἷον· ἀνθρώπιον. Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν πρώτων τά· φρούριον, ἴχνιον, παίγνιον, ὄσπριον καὶ ἄλλα.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ίδιον προπαροξύτονα ὑποκοριστικὰ ἔχουσι τὸ πρῶτον ι βραχύ, οἷον· λιθίδιον, ξιφίδιον· μακρὸν δὲ εἶνε τὸ ι ὅταν συνάπτεται μετ' ἄλλου ι τῆς ῥίζης, οἷον· οἰκίδιον ἐκ τοῦ οἰκία, ἱματίδιον ἐκ τοῦ ἱμάτιον.

Σημ. γ'. Ἡ κατάληξις ίδιον, προστιθεμένη εἰς ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως ἔχοντα τὴν γενικὴν εἰς εως, γίνεται είδιον, οἷον· ἀμφορεύς, ἀμφορείδιον· λέξις, λεξείδιον· ὅταν δὲ ἡ ῥίζα τῶν τριτοκλίτων ἔχῃ ο, τὸ ὑποκοριστικὸν λήγει εἰς οίδιον, οἷον· νεῦς, νοίδιον· βοῦς, βοίδιον.

Σημ. δ'. Ὅταν ἡ κατάληξις ιδιον συνάπτεται μετὰ τῶν α, η, υ, ω καὶ ει, τὸ μὲν ι ἐκπίπτει, τὸ δὲ α καὶ υ ἐκτείνεται, οἷον· γραῦς, γράδιον (γραΐδιον, Ἀριστοφ.)· γῆ, γήδιον· ἰχθύς, ἰχθύδιον· κῶας (θέρμα), κώδιον· ἀγγεῖον, ἀγγείδιον· (τινὲς ὅμως γράφουσι καὶ γράδιον, γήδιον, λαγώδιον, κώδιον).

Σημ. έ. Σπανιώτερα εἶνε τὰ ὑποκοριστικὰ εἰς άριον (ᾰ), οἷον· ψυχάριον, λογάριον, παιδάριον.

Σημ. ς'. Εἰς ὀλίγα μόνον ὀνόματα εὑρίσκονται αἱ ὑποκοριστικαὶ καταλήξεις ίσκος, ίσκη καὶ ἔτι σπανιώτερον αἱ ίς, ύδριον, ύλλιον καὶ ἄλλαι, οἷον· ἀνθρωπίσκος, ἀνθρωπίσκη, παιδίσκη, χιτωνίσκος· θεραπαινίς, Γεν. ίδος· νησίς Γεν. ίδος· νησύδριον· μειρακύλλιον.

11. Ἐπίθετα σχηματίζονται διὰ τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων ος, εος, ιος (ἔτι δὲ ῖος, αιος, εῖος, οιος, ῷος), ικός, ιακός, νός, τός, τέος, ιμος, ᾱνός, ηνός, ινος (ῖνος

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νος, ινος, εινός), λος (ἔτι δὲ ηλός, ωλός), αλέος, ρός (ἔτι δὲ ερός, ηρός)· εις (ἔτι δὲ ήεις, όεις), ης, ώδης, μων.

Σημ. ά. Ἡ ος προστίθεται ἀμέσως εἰς τὴν ρίζαν, τῆς ποίας τὸ ε, ἐν συνθέσει πρὸ πάντων, τρέπεται εἰς ο, οἷον· λάλος, ἐχρός· σύντομος (συν-τέμνω), ἀγχίστροφος, λοιπός.

Σημ. β'. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς συνηρημένα μόνον, σημαίνοντα ὕλην ἢ χρῶμα, εὑρίσκεται ἡ κατάληξις εος=οῦς, οἷον· χρύσεος=χρυσοῦς, κυάνεος=κυανοῦς (γαλάζιος).

Σημ. γ'. Τὰ εἰκτικὰ ἐπίθετα, ἐκ πρωτοτύπων ὀνομάτων ἢ ἄλλων ἐπιθέτων παραγόμενα, σημαίνουσι τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον, οἷον· ἅγιος, οὐράνιος, ξένιος, φίλιος.

Σημ. δ'. Τὸ τ τῆς ρίζης τρέπεται πολλάκις εἰς σ πρὸ τοῦ ιος, οἷον· Μίλητος, Μιλήσιος· ἐνιαυτός, ἐνισύσιος.

Σημ. έ. Συναπτομένης τῆς ιος μετὰ προηγουμένου φωνήεντος, προέρχονται αἱ καταλήξεις ῖος (ἐκ τοῦ ιιος), αιος, ειος, οιος, ῳος, οἷον· Χίιος, Χῖος, ἀγοραῖος, κρηναῖος (ἐκ τῆς βρύσεως), σπονδεῖος, ὅμοιος, γιλοιος (παρὰ τοῖς πάλαι Ἀττικ. ὁμοῖος, γελοῖος), Κῷος.

Σημ. ς'. Κατὰ τοὺς γενικοὺς τῆς γλώσσης κανόνας πάντα τοῦτα τὰ ἐπίθετα ἔπρεπε νὰ εἶνε προπερισπώμενα· ἀλλ' ὅμως σημειώσεως ἄξια εἶνε·

ά.) Τὰ ὀξύτονα· σκαιός, γεραιός, γηραιός, παλαιός.

β'.) Τὰ προπαροξύτονα καί·

I. Ἐκ τῶν εἰς αιος τὸ βέβαιος, βίαιος, δείλαιος, δίκαιος, μάταιος, νόμαιος (νόμιμος).

II. Ἐκ τῶν εἰς ειος τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων δηλούντων ζῶν τι, οἷον· δούλειος, βόειος. Καὶ ὅμως μένουσι προπερισπώμενα τά· ἀνδρεῖος, γυναικεῖος, παιδεῖος, παρθενεῖος, νυμφεῖος, βακχεῖος, Καδμεῖος, Πρυτανεῖος (πρβλ. Σημ. γ'.).

Σημ. ζ'. Ἡ κατάληξις αῖος, ἢ καὶ ιαῖος, προστίθεται καὶ εἰς λέξεις, τῶν ὁποίων ἡ ρίζα δὲν τελειώνει εἰς α, οἷον· χερσαῖος, σκοταῖος ἢ σκοτιαῖος, τριταῖος.

Σημ. ή. Ἡ κατάληξις ειος προστίθεται πλειστάκις καὶ εἰς ρίζας, αἵτινες δὲν λήγουσιν εἰς ε, οἷον· ἀνθρώπειος, γυναικεῖος, βόειος. Γίνεται δὲ τοῦτο μᾶλιστα εἰς τὰ κύρια ὀνόματα.

Σημ. θ'. Ἐκ τῶν ὀλίγων εἰς ῳος τὸ πατρῷος σημαίνει ἐκ τοῦ πατρός, ἐκ τῶν πατέρων προελθών, πρὸ πάντων κληρονομηθείς, π. χ. πατρῷοι θεοί, τάφοι, κτήματα· τούναντίον δὲ πατρικὸς σημαίνει εἰς τοὺς πατέρας ἴδιος, ὑπ' αὐτῶν ἱδρυθείς, οἷον· πατρικὴ ἔχθρα, φιλία, βασιλεία, πατρικὸς ξένος· πάτριος δὲ σημαίνει εἰς τοὺς προγόνους ἰδιάζων, ἐθνικός, οἷον· πάτρια ἤθη, νόμοι, ἱερά, ἐμπειρία, φρόνημα.

Σημ. ί. Ἡ κατάληξις ικὸς σημαίνει τὸ ἴδιον ἢ ἰδιάζον· ἔπειτα δὲ τὴν δεξιότητα τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου, οἷον· βασιλικὴ στρατιά, ἀρετή· ὅστις ἀρχικοὺς ἀνθρώπων δύναται ποιεῖν, δῆλον ὅτι οὗτος καὶ δεσποτικοὺς ἀνθρώπων δύναται διδάσκειν (Ξενοφ. Οἰκ. 13, 5).

Σημ. ια. Εἰς τὰ παράγωγα ἐκ ῥιζῶν ληγουσῶν εἰς αι γράφεται συνήθως μόνον τὸ ἓν ι, οἷον· ἀρχαϊκός, Ἀχαϊκός. Πολλοὶ ὅμως παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔγραφον ἀρχαιικός, καὶ οὕτω τῷ ὄντι εὑρίσκεται εἰς τοὺς παλαιοτάτους συγγραφεῖς, οἷον· Πλαταιικός, ὡσαύτως δὲ Πλαταιίς κλπ. Μετέπειτα ὅμως ἠρκοῦντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς μόνον τὸ ἓν ι, ἐκτείνοντες τὸ α. Παρομοίως ἔκ τινων ὀνομάτων ληγόντων εἰς αι καὶ η ἐσχημάτιζον ἐπίθετα εἰς αϊκός, οἷον· Θῆβαι, Θηβαϊκός.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Σημ. ιδ'. Εἰς παράγωγά τινα ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς ευς συνάπτεται τὸ ε μετὰ τοῦ ε τῆς ρίζης καὶ γίνεται δίφθογγος ει, οἷον· ὀρεύς (ἡμίονος), ὀρεικός· κεραμεύς, κεραμεικός.

Σημ. ιγ'. Μόνον κός προσαρτᾶται εἰς ρίζας ληγούσας εἰς ει, ὡσαύτως δὲ εἰς τὸ υ ὀνομάτων τινῶν ληγόντων εἰς υς, οἷον· Δαρεικός, Δεκελειακός (μοναδικὸν εἶνε τὸ σπονδειακός), θηλυκός, Λιβυκός.

Σημ. ιδ'. Εἰς ρίζας ληγούσας εἰς ι προσαρτᾶται πολλάκις ἡ κατάληξις ακός, οἷον· μανιακός (ἀλλὰ καὶ μανικός)· Ὀλυμπιακός (ἀλλὰ καὶ Ὀλυμπικός)· καὶ μετὰ διπλῆς παραγωγῆς, οἷον· Κορινθιακός (ἐκ τοῦ Κόρινθος, Κορίνθιος).

Σημ. ιε. Αἱ σπάνιαι καταλήξεις λός, ωλός, αλέος, σημαίνουσιν ὅτι τὸ ἐπίθετον ἔχει τὴν ἰδιότητα τὴν δηλουμένην ὑπὸ τῆς ρίζης, οἷον· δειλός, ἀπατηλός, ἁμαρτωλός, θαρραλέος.

Σημ. ις'. Διὰ τῆς καταλήξεως ιμος, προστιθεμένης εἰς ἀφωνολήκτους ρήματων ρίζας (ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς σ ληγούσας χρονικὰς ρίζας), σχηματίζονται ἐπίθετα σημαίνοντα ἐπιτηδειότητα τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου, εἴτε κατ' ἐνεργητικὴν εἴτε κατὰ παθητικὴν σημασίαν, οἷον· μάχιμος, μόνιμος, φρόνιμος· σπόριμος, δόκιμος, χρήσιμος.

Σημ. ιζ'. Σπανία εἶνε ἡ κατάληξις νος, οἷον· δεινός, σεμνός.

Σημ. ιή. Ὕλην σημαίνει ἡ κατάληξις ινος, οἷον· ξύλινος, λίθινος. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀνθρώπινος καὶ ἀνθρώπειος εἶνε σχεδὸν ταὐτοσήμαντα.

Σημ. ιθ'. Αἱ καταλήξεις ινός καὶ εινός (καθότι εἰς λέξεις ληγούσας εἰς ος Γεν. εος, τὸ ε συνάπτεται μετὰ τοῦ ι) σημαίνουσιν ὅτι τὸ ἐπίθετον ἔχει ἀφθόνως τὴν ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένην ἔννοιαν, οἷον· πεδινός, ὀρεινός, σκοτεινός.

Σημ. κ'. Εἰς λέξεις σηματνούσας χρόνον ἡ ινός σημαίνει τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον, οἷον· χθεσινός, θερινός, χειμερινός.

Σημ. κά. Ἐθνικὰ μόνον εἶνε τὰ εἰς ᾱνός, ῑνός, ηνός, πρβλ. 9, Σημ. ς'.

Σημ. κβ'. Αἱ καταλήξεις ρος, ερός, ηρός σημαίνουσιν ὅτι τὸ ἐπίθετον εἶνε πλήρες τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου, οἷον· οἰκτρός, φθονερός, νοσηρός.

Σημ. κγ'. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ ρημάτων ληγόντων εἰς άω καὶ αίνω σχηματίζονται τὰ εἰς αρός ἐπίθετα, οἷον· χαλαρός, μιαρός.

Σημ. κδ'. Τὰ εἰς ήριος ἐπίθετα, σχηματιζόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς η ῆ ης (καίτοι ὑποτιθέμενα μόνον ἐνίοτε) περιέχουσι τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ ὡς ἰδιότητα, οἷον· σωτήριος, δραστήριος.

Σημ. κέ. Τὰ ρηματικὰ ἐπίθετα εἰς τος τοῦτα μὲν ἔχουσι τὴν σημασίαν τῆς Μετοχ. τοῦ Παθ. Παρακμ., τοῦτο δέ, καὶ συνηθέστερον σημαίνουσι τὸ δυνατὸν γενέσθαι, οἷον· ποιητός (ὁ πεποιημένος), στρεπτός (ὁ ἐστραμμένος καὶ ὁ δυνάμενος νὰ στραφῇ), ἀκουστός (ὁ δυνάμενος νὰ ἀκουσθῇ).

Σημ. κς'. Ἐνεργητικὴν σημασίαν ἔχει τὸ θνητός· ἐνεργητικὴν δὲ καὶ παθητικὴν τὸ δυνατός. Ἄλλως δὲ ἡ ἐνεργητικὴ σημασία, καὶ μάλιστα τῶν εἰς τος ἐπιθέτων σχηματιζομένων ἐξ ρημάτων ἐνεργητικῶν, ἀποθετικῶν καὶ μέσων ρημάτων, εἶνε σπανιωτάτη παρὰ πεζογράφοις, οἷον· μενετοὶ καιροί (προσμένουσαι περιστάσεις), Θουκ. 1, 142. Τινὰ ὅμως τῶν μετὰ τοῦ α στερητικοῦ συνθέτων ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν, οἷον· ἀφύλακτος (ὁ μὴ φυλαχθείς, ὁ μὴ φυλάξας ἢ ὁ μὴ φυλάξας ἑαυτόν), ἄπρακτος (ὁ μὴ πραχθείς ἢ ὁ μὴ πράξας τίποτε), ἀπροσδόκητος (ὁ μὴ περιμενόμενος ἢ ὁ μὴ περιμείνας)· ἀλλ' ἀστράτευτος (μόνον ὁ μὴ ἐκστρατεύσας).

Σημ. κζ'. Τὰ ρηματικὰ ἐπίθετα εἰς τέος σημαίνουσιν ὅτι πρέπει νὰ γείνῃ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον, οἷον· ποιητέος, γραπτέος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. κή. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων τῆς γ'. κλίσεως τὰ εἰς εις (ὴεις, ὁεις) Γεν. ἐντος σημαίνουσι πλησμονήν, οἷον· ὑλήεις, πυρόεις καὶ τὸ μοναδικὸν χαρίεις.

Σημ. κθ'. Ἡ καταλήξις ης Γεν. ους, ἐκτὸς τῶν συνθέτων, εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰ σαφής, ψευδής, πρανής, πλήρης.

Σημ. λ'. Τὰ εἰς ώδης (ἐκ τοῦ οειδής, ἐκ τοῦ εἶδος) σημαίνουσι πλησμονὴν σχήματος καὶ τρόπον τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου, οἷον· γυναικώδης, ψαμμώδης.

Σημ. λά. Τὰ εἰς μων παροξύτονα ῥηματικά, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ οὐσιαστικὰ εἰς μα καὶ μος, σημαίνουσι δεξιότητα πρὸς ἐνέργειαν, οἷον· μνήμων, πολυπράγμων, πιλήσμων.

12. Τῶν ἐπιῤῥημάτων κυρία κατάληξις εἶνε ἡ ως, σπανιώτεραι δὲ αἱ δόν, δην, ἰ ἢ εἰ, καὶ τί ἢ τεί.

Σημ. ά. Ἡ ως προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἐπιθέτων, συνήθως δὲ μετὰ τοῦ χαρακτῆρος ε συναιρεῖται καὶ ἔπειτα περισπᾶται, ἂν συναιρῆται καὶ ἡ Γεν. τοῦ Ἐπιθέτ.· περισπᾶται δὲ καὶ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἶνε ὀξύτονον, οἷον· φίλως, σωφρόνως, χαριέντως· προφιλῶς· κακῶς (ἴδε καὶ § 52).

Σημ. β'. Παροξύτονα εἶνε τὰ εἰς ως ἐπιῤῥήματα, ὅταν παράγωνται ἐξ ἐπιθέτων παροξυτόνων εἰς τὴν Γεν. Πληθ., οἷον· συνήθως, αὐτάρκως, αὐθάδως (μὴ λέγε αὐθαδῶς).

Σημ. γ'. Παροξύτονα εἶνε προσέτι καὶ τὰ παρὰ μεταγενεστέροις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἁπαντῶντα ἐπιῤῥήματα, τὰ παραγόμενα ἐκ τῆς ἀντιστοίχου Γεν. Πληθ. τῶν ἐκ τοῦ νος συνθέτων ἐπιθέτων, οἷον· πρανόνως, κυφόνως, εὐνως, ἀφρόνως. Συνήθως ὅμως τὰ ἐπιῤῥήματα ταῦτα, ὡς καὶ τὰ ἐκ πάντων τῶν ἐπιθέτων τῶν μὴ εὐχρήστων, ἐσχηματίζον ἐξ ὑποτιθεμένων παραγώγων εἰς ικός, οἷον· εὐνοϊκῶς, νομαδικῶς, βλακικῶς (ἐκ τοῦ βλάξ).

Σημ. δ'. Διὰ τῆς καταλήξεως ως σχηματίζονται ἐπιῤῥήματα καὶ ἐκ τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεστῶτος, πρὸ πάντων τοῦ ἐνεργητικοῦ, καὶ τοῦ παρακειμένου, μάλιστα τοῦ παθητικοῦ, οἷον· πρεπόντως, συμφερόντως, ὁμολογουμένως· κεχαρισμένως, τεταγμένως, εἰωθότως, καταπεφρονημότως. Ἐκ τῆς συζυγίας ὅμως τῶν εἰς μι μόνον τὸ ὄντως εὑρίσκεται ἐκ τοῦ Ἐνεστ., καὶ ἐκ τοῦ Ἀορ. μόνον τὸ τυχόντως παρ' Ἀριστοτέλ. Ἠθ. Νικ. 4, 3, 22· 9, 8, 9.

Σημ. έ. Τὰ ἐπιῤῥήματα εἰς δόν (ὀξύτονα πάντα πλὴν τοῦ ἔνδον), ὅπερ προσαρτᾶται εἰς τὴν ἁπλῆν ῥίζαν ἢ ἁπλῶς, ἢ συνηθέστερον διὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος η, σπανίως α, εἶνε ποιότητος παραστατικά, ἤτοι παριστῶσι τρόπον ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον, ὃν ἔχει τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον, οὐσιαστικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἷον· βατρυδόν, ἀγεληδόν, ταυρηδόν, κυνηδόν, ἱππηδόν, κριηδόν· συσταδόν (ἐκτὸς τοῦ συστάδην), ἀναφανδόν.

Σημ. ς'. Τὰ ἐπιῤῥήματα εἰς δην (παροξύτονα), ὅπερ προσαρτᾶται εἰς τὴν ἁπλῆν ῥίζαν, ἢ εἰς τὴν μετατροπὴν αὐτῆς εἰς ο, διὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος α, σημαίνουσι τρόπον καὶ ποιότητα, οἷον· βάδην, κρύβδην, συλλήβδην· λογάδην (κατ' ἐκλογήν), σποράδην.

Σημ. ζ'. Διὰ τῆς καταλήξεως ἰ ἢ εἰ σχηματίζονται ἐπιῤῥήματα ἐξ ὀνομάτων, μάλιστα συνθέτων μετὰ τοῦ στερητικοῦ α, οἷον· ἐθελοντί, αὐτοχειρί, ἀμισθί, πανδημεί (=πανστρατιᾷ), ἀμαχεί.

Σημ. ή. Ὅπως εἰς τὰς ῥηματικὰς ῥίζας προστίθεται ἡ κατάληξις τῶν ἐπιθέτων τος, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσαρτᾶται καὶ ἡ τί, οἷον· ὀνοματί, ἀδακρυτί, ἑλληνιστί, (καθ' ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τρόπον).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Αθηνών

Σημ. θ'. Ἀπ' ἀρχῆς ἡ καταλήξις ἐ ἢ τί ἦτο μακρά (μετέπειτα ἔγεινε βραχεῖ παρὰ Θουκυδίδῃ). Συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τὰ ἐπιρρήματα τὰ παράγωγα ἐ ρημάτων εἰς ζω ληγόντων, καταλήγοντα εἰς αστί καὶ εἰς στί, ὡσαύτως δὲ εἰ ωστί, οἷον· χιαστί, δωριστί, μεγαλωστί.

Σημ. ί. Σπάνια εἶνε τὰ ἐπιρρήματα εἰς ξ (ὀξύτονα πάντα, πλὴν τοῦ ἄποξ καὶ πέριξ), οἷον· πύξ (μὲ τὴν πυγμήν), λάξ (μὲ τοὺς πόδας), ἀναμίξ, ὀδάξ (μὲ τοὺς ὀδόντας), ἐναλλάξ.

Σημ. ιά. Ἐπιρρηματικῶς τίθενται καί τινες πτώσεις ἐπιθέτων, μάλιστα ὑπουσιαστικῶν λαμβανομένων, οἷον· δωρεάν, προῖκα, ἀκμήν (τώρα), μακράν, κομιδῇ (παρὰ πολύ), σπουδῇ (σπουδαίως, προθύμως), σχολῇ (μόλις), πεζῇ, κοινῇ, ἰδίᾳ, δημοσίᾳ. Τ τοιαῦτα λέγονται ὁ τ ι κ ο φ α ν ῆ, α ἰ τ ι α τ ι κ ο φ α ν ῆ ἐπιρρήματα. Εἰς τοῦτα προσθε τέον καὶ τὰ γ ε ν ι κ ο φ α ν ῆ, οἷον αὐτοῦ. Σχηματίζονται δὲ ταῦτα παρὰ τοῖς μεταγν διὰ τῆς καταλήξεως α χ οῦ, προστιθεμένης εἰς ἀ ν τ ω ν υ μ ί α ς ἢ π λ ή θ ο υ ς σ η μ α ν τ ι κ ά ἐπίθετα, οἷον· πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, πολλαχοῦ· ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθι, ἀλλαχόθεν ἀλλαχόσε, διότι φαίνεται τὸ ἄλλος ἐλέγετό ποτε καὶ ἀλλαχός, ὡς μόνος μοναχός· ἴδ τὴν ἑφεξῆς Σημ.

Σημ. ιβ'. Πρὸς τὰ π τ ω τ ι κ ὰ ὅμοια εἶνε τὰ τ ο π ι κ ὰ ἐπιρρήματα, καταλήγοντ εἰς -θι (ἐπὶ στάσεως), -θεν (ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπου) καὶ -σε (ἐπὶ κινήσεως πρὸς τό πον). Προσαρτῶνται δ' αἱ καταλήξεις αὗται εἰς τινα ἐπίθετα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ εἰ τερος τρέπουσι τὸ ο εἰς ω, οἷον· ἄλλοθι, ἄλλοθεν, ἄλλοσε, ἑτέρωθεν. Ἴδε τὴν προηγ Σημ. καὶ § 52, Σημ. δ'.

Σημ. ιγ'. Αἱ καταλήξεις τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων, μάλιστα δὲ ἡ -θεν, προστί θενται καὶ εἰς ἐπιρρήματα (καὶ τὴν πρόθεσιν ὑ π ὲ ρ), οἷον· κάτωθεν, πορρωτέρωθεν, ἔν δοθεν, (ὕπερθεν, καθύπερθεν). Οὕτω καὶ ἄπωθεν. Ἴδε καὶ § 52, Σημ. δ'.

Σημ. ιδ'. Ἐνίοτε εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιρρήματα ἡ κατάληξις θ ε ν δὲν ἔχει σημασίαν Εὑρίσκεται π. χ. ἄνωθεν ἀντὶ ἄνω, κάτωθεν ἀντὶ κάτω· πλοίου τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, Δημ. Ὀλυνθ.

Σημ. ιέ. Ἐπιρρήματά τινα εἰς θεν (θε) δὲν ἔχουσι παντελῶς τὴν σημασίαν τῆς κι νήσεως, οἷον· πρόσθεν, ἔμπροσθεν (ἐνίοτε καὶ παρὰ Πεζογρφ. ἄνευ τοῦ ν).

Σημ. ις'. Σπανίως παρὰ τοῖς Ἀττ. Πεζογρφ. προστίθεται ἡ κατάληξις θ ε ν εἰ π ρ ο σ η γ ο ρ ι κ ὰ οὐσιαστικά, οἷον· πρῴραθεν, κυκλόθεν, ὄψόθεν· συχνότερα οἴκοθεν, πα τρόθεν καὶ μητρόθεν· συχνότατα ὅμως εἰς ὀνόματα πόλεων, οἷον· Ἀθήνηθεν, Κικυννόθε (Κίκυννα, δῆμος τῆς Ἀττικῆς), Ἐλευσινόθεν.

Σημ. ιζ'. Ἐκ τῶν ἐπιρρημάτων τῶν σχηματιζομένων διὰ τῶν τοπικῶν καταλήξεω θι, θεν, (καὶ σε)·

α.) Τὰ δ ι σ ύ λ λ α β α εἶνε ἢ π α ρ ο ξ ύ τ ο ν α, ἢ, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρά π ρ ο π ε ρ ι σ π ώ μ ε ν α, οἷον· πόθεν, [κεῖθεν).

β'.) Τὰ πολυσύλλαβα·

Ι. Εἶνε π α ρ ο ξ ύ τ ο ν α, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε φ ύ σ ε ι β ρ α χ ε ῖ α, οἷον· ἐγγύ θεν, Ἐλευσινόθεν. Ἐξαιροῦνται ὡς π ρ ο π α ρ ο ξ ύ τ ο ν α τὰ [ἔκαθεν], ἀνέκαθεν, ἄπωθεν καὶ τὰ ἐκ τοῦ οἶκος, ἄλλος καὶ πᾶς, ἔνδον καὶ ἐκτὸς παραγόμενα, οἷον· ἄλλοθι, ἄλλοθεν ἄλλοσε, πάντοθεν κλπ.

ΙΙ. Π ρ ο π α ρ ο ξ ύ τ ο ν α, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε θ έ σ ε ι μ α κ ρ ά, ὡσαύτως δὲ ὅταν αὕτη μὲν εἶνε θ έ σ ε ι μ α κ ρ ά, ἡ δὲ λέξις, ἐξ ἧς παράγεται τὸ ἐπιρρημα, τονίζε ται εἰς τὴν παραλήγουσαν, οἷον· ὄπισθεν, ἔξωθεν, Ἀθήνηθεν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πλωρίος

III. Προπερισπώμενα, ὅταν τονίζεται ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως, ἐξ ἧς παράγονται, οἷον· (ἀρχῆθεν), Θριῶθεν (ἐκ τῆς Θριοῦς, δήμου τῆς Ἀττικῆς).

Σημ. ιή. Σχεδὸν μόναν εἰς ὀνόματα πόλεων, καὶ μάλιστα εἰς τὴν αἰτιατικήν, προστίθεται παρὰ πεζογράφοις ἡ κίνησιν εἰς τόπον σημαίνουσα κατάληξις δε· προηγουμένου δὲ σ, συνάπτεται μετ' αὐτοῦ εἰς ζ, οἷον· Μέγαράδε, Ἐλευσῖνάδε, Ἀθήναζε. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ Βέκκερ τὰ οἰκόνδε, Ὀλυμπόνδε κλπ. γράφει μὲ ἕνα τόνον, ἴδε καὶ § 52, Σημ. 6'.

Σημ. ιθ'. Ἡ κατάληξις αῖ, ἀνήκουσα κυρίως εἰς τὴν δοτικὴν τῶν εἰς ώ ὀνομάτων (καίπερ ἁπαντῶσα καὶ ἐπὶ ἄλλων κλίσεων), προστίθεται σχεδὸν μόνον εἰς ὀνόματα πόλεων. Σημαίνουσι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐπιρρήματα στάσιν ἐν τόπῳ καὶ περισπῶνται πάντα πλὴν τοῦ οἴκοι, οἷον· ἡ Πυθώ, Πυθοῖ· ἡ Κίκυννα, Κικυννοῖ· Ἰσθμός, Ἰσθμοῖ· τὰ Μέγαρα, Μεγαροῖ.

Σημ. κ'. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ἡ τοπικὴ κατάληξις ησι(ν) ἡ, προηγουμένου ι (ε καὶ ρ) -ᾶσι. Εὑρίσκεται δὲ καὶ αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον εἰς ὀνόματα πόλεων, καὶ προῆλθεν ἐκ τῆς δοτικῆς τοῦ πληθυντικοῦ, καίπερ προσαρτωμένη καὶ εἰς τὸν ἑνικὸν τῆς ά. κλίσεως. Καὶ προπερισπώμενα μὲν εἶνε ταῦτα, ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ εἶνε ὀξύτονος, προπαροξύτονα δέ, ὅταν αὕτη εἶνε παροξύτονος, οἷον· Ἀθήνησιν, Ὀλυμπίασιν, Πλαταιᾶσιν, ἐκ τοῦ Πλαταιαί, (Ποιητ. θύρασιν, ἔξω).

§ 146. *Σύνθεσις.*

Προσημείωσις. Τοσοῦτος εἶνε ὁ πλοῦτος τῶν λέξεων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοσαύτη ἡ περὶ τὴν σύνθεσιν ποικιλία, εὐκολία καὶ χάρις, ὥστε δυσκόλως αὕτη δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς κανόνας, ἔχοντας πανταχοῦ κῦρος. Ἐνταῦθα διαγράφομεν τοὺς κυριωτάτους.

1. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶνε ἄκλιτον, οὐδεμίαν πάσχει μεταβολήν· οἷον· ἀειλογία, ἀποβάλλω.

Σημ. ά. Ἐννοεῖται ὅτι ὅσα εἴπομεν περὶ ἐκθλίψεως καὶ κράσεως ἐν τῇ προθέσει πρό (§ 5, 2 καὶ 3) ἔχουσι καὶ ἐνταῦθα κῦρος.

Σημ. β'. Ὡσαύτως ἰσχύουσιν ὅσα εἴπομεν ἐν § 7 περὶ τροπῆς τῶν συμφώνων.

Σημ. γ'. Τὰ ἀχώριστα μόρια δυς- καὶ ἡμι- μένουσιν ἀμετάβλητα· τὸ δὲ στερητικὸν α πρὸ φωνηέντων εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αν, ὅπως φαίνεται ὅτι ἦτο κατ' ἀρχάς. Αὐτὸ δὲ τοῦτο εὑρηται καὶ νη, οἷον· νήποινος (ὁ ἀνευ ποινῆς), νήπιος (νή-ἔπος)· τούτου δὲ τὸ η συναιρεῖται μετὰ τοῦ ο εἰς ω ἐν τοῖς νωθὸς νωθὴς (νωθεός) κτλ.

Σημ. δ'. Εἴς τινα σύνθετα καὶ πρὸ φωνηέντων, μάλιστα δὲ τοῦ ο, εὑρίσκεται ἁπλῶς α, οἷον· ἄοπλος (ἀλλὰ καὶ ἀνοπλος), ἀόρατος, ἀόριστος. Τοῦτο δ' ἐξηγοῦμεν παραδεχόμενοι πρὸ τοῦ ο τὸ δίγαμμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐν ἀρχῇ ὕπαρξις εἶνε ἀποδεδειγμένη εἰς τὸ ἀήττητος

Σημ. έ. Τὸ στερητικὸν α πρὸ τοῦ ε συναιρεῖται μετ' αὐτοῦ, οἷον· ἄεκων=ἄκων, ἀεργός=ἀργός.

Σημ. ς'. Διάφορον τοῦ στερητικοῦ ἀ εἶνε τὸ ἀθροιστικὸν ἀ, ὅπερ πιθανῶς συγγενὲς πρὸς τὸ ἅμα, κατ' ἀρχὰς εἶχε δασεῖαν (ἁ), οὕτω δὲ καὶ διετηρήθη εἰς τὰ ἅπας, ἅπαξ καὶ τὸ Ἀττικὸν ἁθρόος ἀντὶ ἀθρόος· μετέπειτα ὅμως, γενόμενον ψιλόν, ἐσήμαινεν ἕνωσιν ἢ ἰσότητα, οἷον· ἀκόλουθος ἐκ τοῦ ἁ καὶ κέλευθος (ὁδός), ἀδελφός, ἐκ τοῦ ἁ καὶ δελφύς (μήτρα).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Σημ. ζ'. Τὸ ἐπιτατικὸν α εἶνε ποιητικόν, οἱ δὲ ὀκτιμοι πεζογράφοι τὸ ἔχουσ μόνον εἰς τὸ ἀτενὴς (τεντωμένος, προσεκτικὸς) καὶ ἄπεδος (ἐπίπεδος).

2. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶνε ὄνομα, τότε

ά.) Συνήθως παραλαμβάνεται ἡ ῥίζα, ὅταν ἡ δευτέρα λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, οἷον· Μουσηγέτης, νομάρχης, ἀνδραγαθία.

β'.) Ἐνίοτε λαμβάνεται ἡ ὀνομαστική, ἀποκοπτομένου τοῦ τυχὸν ὑπάρχοντος ς, πρὸ πάντων μετὰ τὸ υ, οἷον· ἀγορανόμος, ἀστυγείτων, ναυμαχία· ναυαγία, εὐθύωρον (κατ' εὐθεῖαν).

γ'.) Ὅταν ἡ ῥίζα τῆς πρώτης λέξεως λήγῃ εἰς σύμφωνον, ἡ δὲ ἑπομένη ἄρχεται ὡσαύτως ἀπὸ συμφώνου, παρεμβάλλεται, ο, σπανιώτερον ι, ὡς συνδετικὸν φωνῆεν, οἷον· ἡμεροδρόμος, Σκυθοτοξότης· ἀθλοθέτης, ξυλοκόπος· ἀνδριαντοποιός, σωματοφύλαξ· μελανόγειος· ἀγρονομῶ· φλεβοτομῶ· δορίκτητος.

Σημ. ά. Τὸ συνδετικὸν φωνῆεν παρεμβάλλεται καὶ ὅταν ἡ πρώτη λέξις εἶνε ὄνομα λῆγον εἰς υς, Γεν. υος, οἷον· πιτυοκάμπτης.

Σημ. β'. Τὸ ο παραμένει ἐνίοτε καὶ πρὸ φωνηέντων (ἀπ' ἀρχῆς ἐχόντων πρὸ αὐτῶν δίγαμμα, οἷον εἰς τὸ μηνοειδής)· πολλάκις ὅμως συναιρεῖται μετὰ τοῦ ἑπομένου φωνήεντος, πρὸ πάντων ὅταν ἀκολουθῇ ἔργον, ἔχω ἢ παράγωγος ἐξ αὐτῶν λέξις· οἷον πανοῦργος, ῥαβδοῦχος, χειρῶναξ.

Σημ. γ'. Εἰς πολλὰς λέξεις τῆς Ἀττικῆς κλίσεως παρεμβάλλεται ω ἀντὶ ο, οἷον νεωκόρος, νεώτοικοι, ὀρεωκόμος, κρεωφάγος.

Σημ. δ'. Τὸ γῆ ἐν συνθέσει γίνεται γεω, οἷον· γεωγράφος, γεωπόνος· ἀλλὰ καὶ γήπεδον, γήλοφος, γηγενής.

Σημ. ε. Εἰς τινας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρχαϊκὰς συνθέσεις, εὑρίσκονται ὡς συνδετικοὶ φθόγγοι καὶ τὰ α, η, ι, ει, οι, σ καὶ σι. οἷον· ποδάνιπτρον, χοηφόρος, γαστρίμαργος, ὀρειβάτης, ὁδοιπόρος, τελεσφόρος, ναυσίπορος.

Σημ. ς'. Ὅταν ἡ πρώτη λέξις εἶνε ὄνομα λῆγον εἰς ος Γεν. εος ἢ ης Γεν. εος, τὸ ε τῆς ῥίζης τρέπεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ο, οἷον· ἐθνογράφος, ἀληθόμαντις.

Σημ. ζ'. Τῶν οὐδετέρων τῶν ληγόντων εἰς μα Γεν. ματος, ἀποβάλλεται ἐνίοτε τὸ ατ, οἷον· αἱμορῥαγής.

Σημ. ή. Τὸ πᾶς Γεν. παντός εἰς τὰς συνθέσεις εὑρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παν, οἷον· πανημέριος, πάγκαλος, παννύχιος.

3. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν συνήθη γλῶσσαν, τότε·

Α'. Ὅταν τὸ δεύτερον ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος·

ά.) Τότε τίθεται ἡ ἁπλῆ ῥίζα, οἷον· πειθαρχῶ.

β'.) Προστίθεται σ, ὅταν ἡ ἁπλῆ ῥίζα ἔχῃ χαρακτῆρα φωνῆεν, ἐνίοτε δὲ καὶ ὅταν ἔχῃ χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον οἷον· παυσάνεμος· ῥίψασπις, πλήξιππος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Ὅταν τὸ δεύτερον ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου·

α'.) Προστίθεται σι ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ πρώτου ἔχῃ χαρακτῆρα φωνῆεν ἢ ρ, ἐνίοτε δὲ καὶ χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον, οἷον· λυσίπονος, ἐγερσίχορος· κρυψίνους, ληξιπύρετος (παύων τὸν πυρ.).

β'.) Ἄλλοτε περεντίθενται ὡς συνθετικὰ φωνήεντα ε, ο, ι, οἷον· ἀρχέκακος, λιποταξία, ἀρχιθέωρος.

4. Ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἄρχεται ἀπὸ βραχέος φωνήεντος, ἐκτείνεται τοῦτο εἰς παλλὰ σύνθετα ὀνόματα, τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω, οἷον στρατηγὸς ἐκ τοῦ ἄγω, ἀνήκεστος ἐκ τοῦ ἀκέσμαι, ὑπήκοος (τοὐναντίον ὑπακούω), ξενηλασία ἐκ τοῦ ἐλαύνω, τριώβολον ἐκ τοῦ ὀβολός, ὑπώρεια ἐκ τοῦ ὄρος, συνώμοτος ἐκ τοῦ ὄμνυμι.

Σημ. Ἀντὶ η εὑρίσκεται α εἰς τὰ λοχᾱγός, ξενᾱγός, αὐρᾱγὸς καὶ ἄλλα ἐκ τοῦ ἄγω σύνθετα· τὸ δὲ ναυᾱγὸς γίνεται ἐκ τοῦ ἀγνυμι. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἐκ τοιούτων ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα ὁμοφωνοῦσι πρὸς αὐτά, οἷον· στρατηγῶ. λοχαγῶ.

5. Τὸ ἐν τέλει δεύτερον συνθετικὸν μένει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμετάβλητον, ὅταν τοῦτο μὲν εἶνε ῥῆμα, τὸ δὲ πρῶτον πρόθεσις (καθ' αὑτό), οἷον· ἐκβάλλω, ἀναβαίνω.

Σημ. α'. Τοῦτο εἶνε κυρίως παράθεσις, ἤτοι θέσις δύω λέξεων πλησίον ἀλλήλων. Τῆς δὲ παλαιᾶς τμήσεως, ἤτοι τοῦ χωρισμοῦ τῆς προθέσεως ἀπὸ τοῦ ῥήματος (μάλιστα ἐν τῇ ἐπικῇ γλώσσῃ) περιεσώθησαν καὶ παρὰ τοῖς ἔπειτα πεζογράφοις ἴχνη τινά, οἷον· παρά τι ποιεῖν, Ξενοφ. Συμπ. 8, 17· ταῦτ' ἐπιεικῶς ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα, Πλατ. Γοργ. 493, γ'.

Σημ. β'. Ἕνεκα τῆς συχνῆς συνθέσεως τῶν εὖ ποιεῖν, εὖ πάσχειν ἐθεώρησαν ταῦτα ὡς παραθετικὰς συνθέσεις καὶ τὸς συνῆψαν τῷ ὄντι εἰς τὰ ἀντευποιεῖν, Ἀρρ. Πλουτ. 1029, συνευπάσχειν, Δημ. 8, 65.

Σημ. γ'. Ἐκ τοῦ εὖ ποιεῖν ἐσχημάτισαν εὐποιητικός Ἀριστ. Ἠθ. μεγ. 2, 11· οὕτω καὶ ἀντευεργετικός Ἠθ. Νικ. 4, 3, 24, νουνεχῶς. Πολυβ. 4, 48, λόγον ἐχόντως Ἰσοκρ. 7, 60· ἀλλὰ καὶ ἐχόντως (τὸν) νοῦν Πλατ. Νομ. 686.

Σημ. δ'. Τὰ ῥήματα κυρίως συντίθενται μετὰ προθέσεων μόνον, πολλάκις μετὰ δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τριῶν, οἷον· ἀντεπεξελαύνω. Ἄλλοτε δὲ σχηματίζονται ἐκ συνθέτων ὀνομάτων, οἷον· χρυσοχοέω ἐκ τοῦ χρυσοχόος, δυστυχῶ ἐκ τοῦ δυστυχής.

6. Ἀμετάβλητα μένουσι καὶ πολλὰ μετὰ μιᾶς προθέσεως (οὐδέποτε διὰ τμήσεως χωριζομένης) συντεθειμένα ῥηματικὰ οὐσιαστικά, πρὸ πάντων ἀφῃρημένα (πρβλ. § 144, 7), εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὰ βουλή, δίκη, σκευὴ καὶ ὁδός.

Σημ. Σπανίως μένει ἀμετάβλητον τὸ οὐσιαστικόν, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν δὲν εἶνε πρόθεσις. Εἰς δὲ τὰ ἀφῃρημένα προστίθεται συνήθως ἡ κατάληξις ία, οἷον· βουλή,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀδουλία· πρᾶξις, ἀπραξία. Παρατηροῦνται ὅμως καί τινα ἁπλῶς τρόπον τινα συνδεόμενα, οἷον· ὁμόδουλος, ὁμόζυγος.

7. Τὰ ἐπίθετα δύνανται νὰ μένωσιν ἀμετάβλητα, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, οἷον· ἔνδηλος, ἄπιστος, δυσάρεστος, ἡμίκακος, πάγκαλος, φιλόσοφος.

Σημ. α'. Τὰ εἰς υς ἐπίθετα προσλαμβάνουσι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνήθως τὴν κατάληξιν ης, οἷον· ἀηδής, ποδώκης.

Σημ. β'. Οἱονεὶ ἐπίθετα γίνονται εἰς τὰς συνθέσεις καὶ πολλὰ οὐσιαστικά, οἷον· σύσσιτος, ἔνθεος, ἄπαις, μακρόχειρ, δεισιδαίμων.

8. Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τούτων, ἡ παραγωγὴ γίνεται συνήθως συγχρόνως μετὰ τῆς συνθέσεως· διότι ἐκ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ διατηρεῖται μόνον ἡ ῥίζα, καὶ προσαρτᾶται εἰς αὐτὴν ὀνοματικὴ ἢ ῥηματικὴ κατάληξις, καθ' ὅσον σχηματίζεται ὄνομα ἢ ῥῆμα (παρασύνθετα), οἷον· ἱπποτρόφος, ἱπποτροφία, ἱπποτροφῶ· νομοθέτης, νομοθεσία, νομοθετῶ, νομοθετικός κλπ.

Σημ. α'. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προστίθενται καὶ ἐνταῦθα αἱ συνήθεις παραγωγικαὶ καταλήξεις· καὶ ῥηματικὴ μὲν συνηθέστατα ἡ ε ω, σημαντικὴ δὲ προσώπου ἡ ε ύ ς, ἐπιθέτου δὲ (καὶ ὡς οὐσιαστικοῦ λαμβανομένου) ἡ ο ς, σπανιώτερον ης Γεν. ο υ ς.

Σημ. β'. Τυχαῖον μόνον εἶνε ὅτι εἰς παραγωγάς τινας, οἷον· μυροπωλέω, μελοποιέω, ἐκ τῶν μυροπώλης, μελοποιός, τὸ δεύτερον συνθετικὸν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἁπλοῦν ῥῆμα.

9. Ὁ τόνος τῶν συνθέτων μετατίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅσον οἷόν τε πρὸς τὰ ἐμπρός.

Σημ. α'. Τὰ ῥηματικὰ εἰς ά, ή, ής, εύς, μὸς καὶ εος, διατηροῦσι τὸν αὐτὸν τόνον καὶ ὡς σύνθετα (πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον μόνον τὰ ἐκ τοῦ δ ε σ μ ὸ ς σύνθετα), οἷον· μισοφορά, ἀποβολή, συνδικαστής, συγγραφεύς, συλλογισμός, ἀποδοτέος· ἀλλὰ σύνδεσμος.

Σημ. β'. Τὰ ῥηματικὰ εἰς τ ο ς ὀξύτονα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶνε, ὅταν σημαίνωσι τὸ δυνατὸν γενέσθαι, οἷον· ἐξαιρετός (ὁ δυνάμενος νὰ ἐξαιρεθῇ), ἀλλὰ ἐξαίρετος (ὁ ἐξαιρεθείς). Τὰ δὲ εἰς κ ο ς εἶνε πάντοτε ὀξύτονα, πλὴν ὅταν εἶνε σύνθετα μεθ' ἁπλῶν ἐπιθέτων, οἷον· ψευδάττικος (γράφε καὶ ὑπερσυντέλικος).

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ης σύνθετα ἐπίθετα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀ ξ ύ τ ο ν α, οἷον· ἀσαφής, ἀπαθής.

Σημ. δ'. Καὶ ὅμως παροξύτονα εἶνε·

α.) Ὅσα ἔχουσι εἰς τὴν παραλήγουσαν ω, οἷον· δυσώδης, ποδώκης.

β'.) Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἦθος, μέγεθος, [μῆκος, τεῖχος, κῆτος, πῆχυς], οἷον· εὐήθης, ὑπερμεγέθης, ὡςαύτως δὲ φιλαλήθης, μισαλήθης, [παναλήθης].

γ'.) Τὰ εἰς ήρης, ᾶδης, άντης, άρκης, [ήκης], οἷον· τριήρης, αὐθάδης, κατάντης, αὐτάρκης κλπ.

δ'.) Τὰ κύρια ὀνόματα, οἷον· Διιτρέφης.

Σημ. ε'. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς ήρης, ώης, ώδης, ώλης, ώρης, εἶνε προπερισπώμενα, τῶν δὲ λοιπῶν, ἐν Σημ. δ'. μνημονευθέντων, προπαροξύτονα, οἷον· δυσώδες, ξιφῆρες κλπ., ἀλλὰ εὔηθες, ὑπερμέγεθες κλπ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Σημ. ς'. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἔτος ἦσαν, ὡς λέγεται, παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς παροξύτονα, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ὀξύτονα, οἷον· τριέτες, τριέτης· τριετές, τριετής· ἀεὶ δὲ αὐτοέτης (μιᾶς χρονιᾶς). Καὶ ταῦτα μὲν ἀμφισβητοῦνται, ἀλλὰ τὰ σύνθετα τριακοντούτης, ἑξηκοντούτης εὑρίσκονται εἰς τὰ ἄριστα χειρόγραφα παροξύτονα μόνον.

Σημ. ζ'. Τὰ ἐκ συνθέτων παραγόμενα ὀνόματα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ὄνομα ἢ ἐπίρρημα, τὸ δὲ δεύτερον ῥῆμα μεταβατικόν, ἂν προσαρτῶσιν εἰς τὴν ῥίζαν τούτων μόνον ος, εἶνε·

α.) Ὀξύτονα, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρά, οἷον· στρατηγός, λογοποιός, ψυχοπομπός· ἀλλὰ συστράτηγος κλπ.

β'.) Παροξύτονα, ὅταν ἡ μὲν παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα, τὸ δὲ ὄνομα ἔχῃ σημασίαν ἐνεργητικήν, οἷον· οἰκονόμος, μητροκτόνος (φονεὺς τῆς μητρός).

γ'.) Προπαροξύτονα, ὅταν ἡ μὲν παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα, τὸ δὲ ὄνομα ἔχει παθητικὴν σημασίαν, οἷον· μητρόκτονος (φονευθεὶς ὑπὸ τῆς μητρός).

Σημ. ἡ. Ἐναντίον τῆς Σημ. ζ'. τονίζονται τὰ κακοῦργος καὶ πανοῦργος, τὰ ἐκ τοῦ ἔχω, ἄρχω καὶ συλῶ σύνθετα καὶ τὰ κύρια ὀνόματα, οἷον· δαδοῦχος, ἡνίοχος, ἵππαρχος, ἱεροσύλος· Δηίφοβος, Ἱππόδαμος.

Σημ. θ'. Ἐναντίον τοῦ γενικοῦ κανόνος ἐτόνιζον ἀδελφός (καὶ ὅμως ἴδε § 27, Σημ. β'.), ἀτραπός, βαυλυτός, ἀργός, διότι εἶχε λησμονηθῇ ἡ σύνθεσις. Ἀξιοπαρατήρητοι ὅμως εἶνε καὶ τινες παραλλαγαί, οἷον· ἐναντίος.

Σημ. ι'. Ἡ σημασία τῶν συνθέτων προκύπτει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως, ὅταν γνωρίζωμεν τὰ συνθετικὰ μέρη. Ὅταν ὅμως (μὴ ὑπαρχούσης παραγωγικῆς καταλήξεως) τὸ δεύτερον συνθετικὸν μέρος τῶν συνθέτων ἐπιθέτων εἶνε ὄνομα, ἡ ἔννοια αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς ἐγγύτερον ἢ ἀπώτερον ἀντικείμενον τοῦ πρώτου μέρους, οἷον· δεισιδαίμων, φιλέλλην· ἔνθεος (ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ Θεόν), ἄποικος, ὁ ἔχων μακρὰν τὸν οἶκον (ὡς πρὸς τὸν τόπον ἐξ οὗ ἐκπέμπεται, ἔποικος δὲ ὡς πρὸς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἐκπέμπεται).

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΙΩ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ,
Γυμνασιάρχου τοῦ Β'. ἐν Ἀθήναις Γυμνασίου,

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΤΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΤΡΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΠΑΡΑ ΤΩι ΕΚΔΟΤΗι Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗι.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ (Ἐν ὁδῷ Περικλέους, ἀρ. 14.) | ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ (Ἐν ὁδῷ Ἑρμοῦ, ἀριθ. 79.)

1879.

Αρ. Εισ. 1065
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑ.

Ἐπιθυμῶν νὰ συμπληρώσω τὸ ἔργον, ὅπερ πέρυσιν ἤρχισα δημοσιεύων τὸ κατὰ Κύννερον τεχνολογικὸν καὶ ἐτυμολογικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκδίδω ἐφέτος τὸ Συντακτικὸν μετὰ πρακτικῶν γυμνασμάτων καὶ Ἐπιμέτρου περὶ τῆς Ὁμηρικῆς διαλέκτου· οὕτω δὲ θέλομεν ἔχῃ πλήρες σύστημα γραμματικῆς καθ' ἕνα τῶν διασημοτάτων τοῦ αἰῶνος ἡμῶν γραμματικῶν.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸν Κύννερον καὶ εἰς τὸ Συντακτικὸν ἀκολουθῶν δὲν ἀπεδέχθην τυφλοῖς ὄμμασι πᾶν ὅ,τι παρ' ἐκείνου ἐγράφη, ἀλλὰ συναρωγὸν ἔχων τὸν αὐτὸν σεβαστὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις καὶ πέρυσι μετὰ τοσαύτης εὐμενείας πολλὰ διεσαφήνισε ἢ ἐβελτίωσε, πλείστας ἐπήνεγκον μεταβολὰς ἐπὶ τὸ ὀρθότερον ἢ συνεπλήρωσα ἐξ ἄλλων συντακτικῶν, ὅπως τὸ ἔργον ἐξέλθῃ τῶν πιεστηρίων ὅσον οἱόν τε πλῆρες, ὀρθὸν καὶ περὶ τὴν σύντομον φράσιν εὔστοχον.

Οὕτω π.χ. προσέθηκα τὰς σημασίας τῶν προθέσεων εἰς τὰς συνθέσεις, εἶπον ὀλίγας λέξεις περὶ σχημάτων, μετέβαλον τὰς οὐσιαστικάς, ἐπιθετικὰς καὶ ἐπιῤῥηματικὰς προτάσεις εἰς εἰδικάς, τελικὰς κλπ., ὅπως μὴ φέρω δυσκολίας εἰς τοὺς συνειθισμένους νὰ μεταχειρίζωνται τοὺς ὅρους τούτους, ἐσημείωσα ἐν Σελ. 29 ὅτι ἐπὶ γ'. Ἐν. Προσ. συντάσσεται τὸ μὴ καὶ μετὰ Προστακτ. Ἀορ. («μὴ λαθέτω»), ὅτι ἡ ἀπολύτως ἐκφερομένη ὑποτακτικὴ δέχεται εἰς τὸν Ἑνικ. Ἀρ. πάντοτε παρακελευσματικὸν («φέρ' ἴδω»), διεσαφήνισα πλειότερον τὴν διαφορὰν τοῦ ὥστε μεθ' Ὁριστ. καὶ μετ' Ἀπαρεμφ., καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν σελίδα μετέβαλόν τι ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἢ προσέθηκα καταλληλότερόν τι παράδειγμα.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ θέματα παρατηρῶ ὅτι οἱ κύριοι συναδελφοι δύνανται, ἂν θέλωσιν, ἄλλα παρόμοια εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ὑπαγο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρεύωσιν· ἂν ὅμως τὰ ἐν τῷ κειμένῳ θελήσωσι νὰ μεταχειρισθῶσιν, οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι δέον κἄπως νὰ προπαρασκευάζωνται, καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ δεικνύωσιν ὅτι πολλάκις καὶ ἡ ἁρμοδιωτέρα τῶν λέξεων θέσις καθιστᾷ τὴν φράσιν ἑλληνικωτέραν· ἂς εἶνε δὲ βέβαιοι ὅτι οἱ μαθηταὶ δεκαπλασίως ὠφελοῦνται θεματογραφοῦντες μᾶλλον ἢ τὸν λόγον ἀναλύοντες. Εἶνε δὲ καιρός, νομίζομεν, ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσης τῶν προγόνων νὰ γείνῃ ὅσον οἷον τε πρακτικωτάτη, τοὐλάχιστον εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰουνίου 1879.

Α. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῶν κυρίων συστατικῶν τῆς ἁπλῆς προτάσεως.

Ἔννοια τῆς προτάσεως. Ὑποκείμενον. Κατηγορούμενον § 1
Συμφωνία τοῦ Ὑποκ. πρὸς τὸ Κατηγορούμενον . . §§ 2-3
Περὶ ἄρθρου. . . . . § 4
Περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ ῥήματος . . . . . § 5
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν διαθέσεων τῶν ῥημάτων . . § 6
Περὶ χρόνων καὶ ἐγκλίσεων §§ 7-9α'.
Παρατηρήσεις περὶ τοῦ δυνητικοῦ ἢ ἀοριστολογικοῦ συνδέσμου ἄν . . . . . § 9β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ προσδιορισμῶν . . § 10

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ ἀντικειμένου . . . § 11

Περὶ πτωτικῶν.

Α'. Τὰ μετὰ Γεν. συνταξόμενα . . . . . §§ 12-14
Β'. Τὰ μετ' Αἰτιατικῆς συνταξόμενα . . . . . § 15
Διπλῆ Αἰτιατικὴ . . . § 16
Γ'. Τὰ μετὰ Δοτικῆς συνταξόμενα. . . . . § 17
Περὶ προθέσεων. . . . § 18
1. Προθέσεις μετὰ Γεν. μόνον συνταξόμεναι . . . § 19
2. Προθέσεις μετὰ Δοτ. μόνον συνταξόμεναι . . . § 20
3. Προθέσεις μετ' Αἰτιατ. μόνον συνταξόμεναι . . § 21
4. Προθέσεις μετὰ Γεν. καὶ Αἰτιατ. μόνον συνταξόμ. § 22
5. Προθέσεις μετὰ Γεν., Δοτ. καὶ Αἰτιατ. συνταξόμεναι § 23
Περὶ τῆς συντάξεως τῶν εἰς τέος, τέα, τέον ῥηματικῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν συγκριτικῶν . . . . . § 24
Χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν. . § 25
Περὶ ἀπαρεμφάτου. . . § 26
Τὸ Ἀπαρέμ. ἄνευ τοῦ ἄρθρου § 27
Τὸ Ἀπαρέμφ. μετ' Ὀνομ., Γεν., Δοτ. καὶ Αἰτιατικῆς συνταξόμενον. . . . § 28
Τὸ Ἀπαρέμ. μετὰ τοῦἄρθρου § 29
Περὶ μετοχῆς . . . . § 30
Α'. Ἡ μετοχὴ ὡς συμπλήρωμα ῥήματος . . . . . § 31
Β'. Ἡ μετοχὴ τιθεμένη ἀντὶ ἐπιῤῥήματ. προσδιορισμοῦ § 32
Περὶ τῶν ἀρνητικῶν μορίων οὐ καὶ μὴ . . . . § 33

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΤΟΥ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ συνδέσεως . . . § 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κυρία καὶ δευτερεύουσα πρότασις . . . . . § 35
α΄. Περὶ λόγων εἰδικῶν ἤτοι διηγηματικῶν. . . . § 36
β΄. Περὶ λόγων τελικῶν. . § 37
γ΄. Περὶ λόγων τροπικῶν » »
δ΄. Περὶ λόγων ἀναφορικῶν. § 38
ε΄. Περὶ λόγων χρονικῶν . § 39
ς΄. Περὶ λόγων αἰτιολογικῶν. § 40
ζ΄. Περὶ λόγων ὑποθετικῶν. § 41
η΄. Περὶ λόγων συμπερασματικῶν ἢ συλλογιστικῶν. . § 42
Περὶ λόγων συγκριτικῶν ἢ παραβολικῶν . . . . . § 43
Περὶ λόγων ἐρωτηματικῶν § 44
Περὶ πλαγίων λόγων . . § 45
Περὶ σχημάτων. . . . § 45
ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ περὶ τῆς Ὁμηρικῆς διαλέκτου § 46 κ. ἑξῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

§ 1. *Ἔννοια τῆς προτάσεως. Ὑποκείμενον. Κατηγορούμενον.*

1. Τὸ Συντακτικὸν διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἡ πλοκὴ τῶν λέξεων γίνεται ὀρθὴ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λόγου. Μικρότατος δὲ λόγος εἶνε ἡ ἁπλῆ πρότασις, ἤτοι ἡ διὰ λέξεων ἐκδήλωσις ἁπλοῦ τινος διανοήματος, οἷον· τὸ ῥόδον θάλλει.—Ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν.

2. Ἀναγκαῖα συστατικὰ πάσης προτάσεως εἶνε·

ά.) Τὸ ὑποκείμενον, τουτέστι τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκφράζομέν τι, οἷον· τὸ ῥόδον, ὁ ἄνθρωπος.

β'.) Τὸ κατηγορούμενον, τουτέστιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λέγομεν περὶ τοῦ ὑποκειμένου, οἷον· θάλλει, θνητός ἐστιν.

3. Τὸ ὑποκείμενον ἐκφέρεται δι' οὐσιαστικοῦ, οἷον ῥόδον, ἢ δι' ἄλλης λέξεως, τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα ὡς οὐσιαστικόν. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικήν, οἷον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ ῥόδον θάλλει. Ἐγὼ γράφω, σὺ γράφεις. Τρεῖς ἦλθον. Ὅσοφὸς εὐδαίμων ἐστίν. Οἱ φθονοῦντες μισοῦνται. Τὸ γνῶθι σεαυτὸν καλόν ἐστιν. Οἱ πάλαι σοφοὶ ἦσαν.

Σημ. ά. Εἰς τὰ ἀριθμητικά, ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν τὸ περίπου ἢ χωριστά, τὸ ὑποκείμενον ἐκφέρεται διὰ προθέσεως (εἰς, περί, ἀμφί, κατὰ) μετὰ τῆς ἑαυτῆς πτώσεως, οἷον· εἰς τέτταρας ἦλθον.—Ἔφυγον εἰς Λακεδαίμονα τῶν Τεγεατῶν περὶ ὀκτακοσίους. Οὕτω καὶ καθ' ἕκαστους (singuli), κατὰ ἔθνη, πᾶν ἔθνος χωριστά.

Σημ. β'. Τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐκφέρεται διὰ λέξεως ἰδιαιτέρας, ἤτοι παραλείπεται, εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

a) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε ἀντωνυμία προσωπική, παραλείπεται ὅταν δὲν εἶνε χρεία ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς, οἷον· γράφω, γράφεις, γράφει.

b) Ὅταν ἡ ῥηματικὴ ἔννοια τοῦ κατηγορουμένου εἶνε τοιαύτη, ὥστε τὸ ὑποκείμενον δὲν δύναται νὰ εἶνε οἱονδήποτε, ἀλλὰ μόνον ὡρισμένον τι καὶ οἱονεὶ ἐμπεριεχόμενον ἐν αὐτῷ τῷ ῥήματι, οἷον· Ἐπεὶ οἱ πολέμιοι ἀνῆλθον, ἐκήρυξε (δηλ. ὁ κῆρυξ) τοῖς Ἕλλησι παρασκευάσασθαι. Ὡσαύτως σημαίνει τῇ σάλπιγγι, ἢ ἐσάλπιγξε, δηλ. ὁ σαλπικτής. Παρόμοια εἶνε τὰ ὑει, νίφει, βροντᾷ, ἀστράπτει, δηλ. ὁ Ζεύς.

c) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐννοῆται εὐκόλως ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου· οὕτω π. χ. παραλείπεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον τὸ ὑποκείμενον ἄνθρωποι εἰς τὰ φασί, λέγουσιν, εἰώθασι κλπ.

Σημ. γ'. Τὸ ἀόριστον ὑποκείμενον σημαίνουσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τοῦ τίς, οἷον λέγει τις· μεταχειρίζονται ὅμως καὶ τὸ γ'. Πληθ. Πρόσ., οἷον λέγουσι, φασί· ἔτι δὲ τὸ γ'. Ἑνικ. Πρόσ. τοῦ Παθ., οἷον λέγεται, ἢ προσωπικῶς λέγομαι (οἷον λέγῃ καλὸς εἶναι)· ἀλλὰ καὶ τὸ δ'. Ἐν. Πρόσ. τῆς Εὐκτ. ἢ Ὁριστ. τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, οἷον· φαίης ἄν, ἤθελες εἶπη, ἡγήσω ἄν, ἤθελες νομίσῃ, ἤθελε νομίσῃ τις. Πρβλ. § 98'.

4. Τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται εἴτε διὰ ῥήματος, οἷον τὸ ῥόδον θάλλει, εἴτε δι' ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ συνδεομένου διὰ τοῦ εἶναι, ὅπερ καλεῖται τότε συνδετικόν, διότι συνδέει τὸ ἐπίθετον ἢ οὐσιαστικὸν μετὰ τοῦ ὑποκειμένου, οἷον·

Τὸ ῥόδον θάλλει.—Τὸ ῥόδον καλόν ἐστιν.—Κῦρος ἦν βασιλεύς.—Σὺ ἦσθα πάντων πρῶτος. — Οἱ ἄνδρες ἦσαν τρεῖς.—Τὸ πρᾶγμα ἐστὶ τόδε.

Σημ. δ'. Τοῦ συνδετικοῦ εἶναι πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὸ ὑπαρκτικόν, σημαῖνον ὕπαρξιν, ἢ σπανίως διάθεσιν, οἷον· ἔστι θεός. Τὸ εἶναι, σημαῖνον παρξιν, δύναται νὰ συνταχθῇ καὶ μετ' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ ἢ ἀπαρεμφάτου, ἷον· Σωκράτης ἦν ἀεὶ σὺν τοῖς νέοις· Καλῶς, κακῶς ἐστιν, ἤγουν διάκειται.

§ 2. *Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.*

1. Τὸ μὲν ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν, τὸ δὲ ἐπίθετον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν. Καὶ τὸ παρατιθέμενον δὲ οὐσιαστικὸν (ἤτοι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὡς κατηγορούμενον τιθέμενον) συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτῶσιν· κατὰ γένος δὲ καὶ ἀριθμὸν τότε συμφωνεῖ μόνον, ὅταν σημαίνῃ πρόσωπον, καὶ διὰ τοῦτο ἢ ἔχει τύπον ἰδιαίτερον τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, οἷον βασιλεύς, θηλ. βασίλεια, ἢ εἶνε κοινοῦ γένους, οἷον· ὁ καὶ ἡ παῖς. Οὕτω λέγομεν·

Ἐγὼ γράφω, σὺ γράφεις, οὗτος γράφει. — Ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν.—Ἡ ἀρετὴ καλή ἐστιν. — Τοῦτο τὸ πρᾶγμα αἰσχρὸν ἐστιν.— Οἱ Ἕλληνες πολεμικώτατοι ἦσαν. —Ὁ καλὸς παῖς, ἡ σοφὴ γυνή, τὸ μικρὸν παιδίον.—Κῦρος ἦν βασιλεύς.—Τόμυρις ἦν βασίλεια.—Κῦρος, ὁ βασιλεύς, Τόμυρις, ἡ βασίλεια.

2. Καθὼς μετὰ τοῦ συνδετικοῦ εἶναι τίθενται δύο ὀνομαστικαί, ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ κατηγορουμένου (οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου), παρομοίως καὶ τὰ ἑξῆς ῥήματα, μὴ ἐκφέροντα αὐτοτελῆ κατηγορηματικὴν ἔννοιαν, συντάσσονται μετὰ διπλῆς ὀνομαστικῆς· ὑπάρχειν, γίγνεσθαι, πεφυκέναι, αὐξάνεσθαι, μένειν, καθίστασθαι, καταστῆναι, δοκεῖν, ἐοικέναι καὶ φαίνεσθαι, δηλοῦσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι καὶ λέγεσθαι, ἀκούειν (καλοῦμαι, ἀκούγομαι), αἱρεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι καὶ κρίνεσθαι, νομίζεσθαι, καὶ ἄλλα τοιαύτης σημασίας ῥήματα, οἷον·

Κῦρος ἐγένετο βασιλεὺς τῶν Περσῶν.—Διὰ τούτων Φίλιππος ηὐξήθη μέγας.—Ἀλκιβιάδης ᾑρέθη στρατηγός. —Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἀντὶ φίλων καὶ ξένων νῦν κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσιν (καλοῦνται, Λατ. audiunt.)

Σημ. Τινὰ τῶν ῥημάτων τούτων συντάσσονται καὶ μετ' ἐπιῤῥημάτων, ἐννοεῖται ὅμως ὅτι τότε δὲν ἔχουσι πλέον ἀνάγκην ἄλλου κατηγορουμένου, οἷον· τὸ ἄνθος καλῶς αὐξάνεται. Οὕτω δὲ συντάσσονται πρὸ πάντων τὰ ῥήματα γίγνεσθαι καὶ πεφυκέναι μετὰ τῶν ἐπιῤῥημάτων δίχα, χωρίς, ἐκάς, ἐγγύς, ἄλις, οἷον τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐγίγνοντο δίχα αἱ γνῶμαι (αἱ γνῶμαι τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν διῃροῦντο)· — τὰ πράγματα οὕτω πέφυκεν (τὰ πράγματα τοιαύτην ἔχουσι φύσιν).

Α'. Γύμνασμα πρὸς θεματογραφίαν (ἴδ. § 1 καὶ 2.)

Ἡ εὐσέβεια εἶνε ἀρχὴ ὅλων τῶν ἀρετῶν.—Εἰς τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους ὁ Θεὸς εἶνε καταφύγιον.—Οἱ σοφοὶ σπεύδουσι πρὸς τὴν ἀρετήν.—Τὸ μανθάνειν καὶ εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τοὺς γέροντας εἶνε εὐχάριστον.—Πρὸ τῆς πύλης ἵσταντο περίπου τέσσαρες χιλιάδες στρατιωτῶν.—«Τὸ γνῶρισε τὸν ἑαυτόν σου» εἶνε παντοῦ ὠφέλιμον.—Ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στρατηγὸς διέταξε (παραγγέλλω) νὰ κρατῶσι τὸ δόρυ (ἔχω) εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, ἕως οὗ ὁ σαλπιγκτὴς κάμῃ σημεῖον μὲ τὴν σάλπιγγα (Δοτ.) — [Ὁ κῆρυξ] ἐκήρυξεν εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ ἑτοιμασθῶσιν εἰς τὴν μάχην. — Θαυμάζει τις τοὺς ἀνδρείους στρατιώτας. — Ἄνευ ἐγκρατείας οὐδὲν ἀγαθὸν δύναταί τις νὰ πράξῃ. — Ἡ Σεμίραμις ἦτο βασίλισσα τῶν Ἀσσυρίων. — Ὁ Σωκράτης διέτριβε πάντοτε ἔξω (ἐν τῷ φανερῷ.) — Μετὰ τὸν θάνατον ἡ ψυχὴ χωρίζεται (δίχα γίγνεται) ἀπὸ τοῦ ἀλόγου σώματος.—Δύσκολον εἶνε νὰ γνωρίσῃ τις καλῶς πάντα ἄνθρωπον. — Ἴσως διὰ τοῦτο οἱ Ἔρωτες ὀνομάζονται τοξόται, διότι πληγώνουσι τοὺς ὡραίους καὶ μακρόθεν.—Τυρταῖος ὁ ποιητὴς ἐδόθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἰς τοὺς Σπαρτιάτας.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν αἴτιοι πολλῶν ἀγαθῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας.—Ὁ Μίνως βασιλεύσας πολὺ νομίμως, καὶ φροντίσας πολὺ περὶ [τῆς] δικαιοσύνης, ἐξελέχθη (αἱροῦμαι) κριτὴς εἰς τὸν Ἅδην (ἐν μετὰ Γεν.) —Ἡ ἀρετὴ μένει πάντοτε ἀμεταβλητος.—Ἐάν τις, στρατηγὸς ἐκλεχθείς, ὑποτάξῃ πόλιν ἄδικον καὶ δυσμενῆ, θὰ ὀνομάσωμεν αὐτὸν ἄδικον;

§ 5. *Ἐξαιρέσεις ἀπὸ τοῦ γενικοῦ κανόνος τῆς συμφωνίας τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.*

ά.) Τὸ κατηγορούμενον πολλάκις δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν γραμματικὸν τύπον τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ (Σύνταξις κατὰ σύνεσιν), οἷον· τὸ πλῆθος ἐπεβοήθησαν. —Ὁ στρατὸς ἀπέβαινον.—Τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν.

β΄.) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον πρέπῃ νὰ ἐκληφθῇ ὄχι ὡς ὡρισμένον τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλ' ὡς γενική τις ἔννοια, τότε τὸ κατηγορούμενον ἐπίθετον τίθεται εἰς τὸ οὐδέτερον τοῦ ἑνικοῦ, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ γένος καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὑποκειμένου, οἷον· οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω. — Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν (ὀηλ. ἐστιν). —Ἡ μοναρχία κράτιστον.

Σημ. ά. Ὅταν δεικτική τις ἢ ἀναφορικὴ ἢ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἴς τι οὐσιαστικὸν διὰ τοῦ συνδετικοῦ εἶναι ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἐν § 2, 2 σημειωθέντων ῥημάτων, τότε ἡ ἀντωνυμία συμφωνεῖ μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ τούτου κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, οἷον· οὗτός ἐστιν ὁ ἀνήρ.—Αὕτη ἐστὶ πηγὴ καὶ ἀρχὴ πάντων τῶν κακῶν.—Τοῦτό ἐστι τὸ ἄνθος.—Πλειστάκις ὅμως οἱ Ἕλληνες ἐκφέρουσι τὴν ἀντωνυμίαν εἰς τὸ οὐδέτερον τοῦ Ἑνικοῦ, οἷον· Τοῦτό ἐστιν ἡ δικαιοσύνη.—Τοῦτό ἐστι πηγὴ καὶ ἀρχὴ γενέσεως.

γ΄) Τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα εἰς τὸς καὶ τέος, ἀπροσώπως ἐκφερό-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

μενα, τίθενται πολλάκις εἰς τὸ οὐδέτερον τοῦ πληθυντικοῦ ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ, οἷον· Πιστά ἐστι τοῖς φίλοις, δύναταί τις νὰ ἐμπιστεύεται εἰς τοὺς φίλους, ἀντὶ πιστόν ἐστι. Οὕτω καὶ ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε ἀπαρέμφατον ἢ ὁλόκληρος πρότασις, οἷον· Τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστιν ἀποφυγεῖν καὶ Θεῷ.—Δῆλά ἐστιν, ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμῖν βασιλέα γενέσθαι.

δ΄.) Οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἀριθμοῦ ἑνικοῦ, προσώπου γ΄. (Ἀττικὴ σύνταξις), οἷον· Τὰ ζῷα τρέχει. — Ταῦτα τὰ πράγματά ἐστι καλά.—Κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει.

Σημ. δ΄. Ὅταν ὅμως τὸ οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον σημαίνῃ πρόσωπον ἢ ἔμψυχόν τι, τότε τὸ ῥῆμα τίθεται πολλάκις εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν, οἷον· Τὰ τέλη (οἱ ἄρχοντες) τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμψαν. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ ὅταν ὁ συγγραφεὺς θέλῃ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὰ κατὰ μέρος ἢ τὸ πλῆθος, οἷον· Φανερὰ ἦσαν ὑποχωρούντων καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά.

ε΄.) Δυϊκὸν ὑποκείμενον συντάσσεται πλειστάκις μετὰ πληθυντικοῦ κατηγορουμένου, οἷον· Δύο ἄνδρε ἐμαχέσαντο.—Ἀδελφὼ δύο ἦσαν καλοί.

Σημ. γ΄. Δὲν γίνεται πανταχοῦ χρῆσις τοῦ Δυϊκοῦ, ὅπου πρόκειται λόγος περὶ δύο πινῶν, ἀλλὰ μόνον περὶ δύο παρομοίων ἢ φύσει συνδεδεμένων πραγμάτων (ζευγαρωτῶν) οἷον πόδε, χεῖρε, ὦτε, βόε (ζευγάρι), ἢ περὶ τοιούτων, ἅτινα εἰς τὴν φαντασίαν ἡμῶν παρίστανται ὡς στενὴν καὶ ἀμοιβαίαν σχέσιν ἔχοντα, π. χ. ἀδελφώ, ζεῦγος ἀδελφῶν.

Σημ. δ΄. Οἱ τύποι τοῦ Δυϊκοῦ τώ, τοῖν, τώδε, τοῖνδε, τούτω, τούτοιν, αὐτώ, αὐτοῖν, ὦ, οἷν εἶνε κοινοῦ γένους, οἷον· ἄμφω τὼ πόλεε, τὼ γυναῖκε, ἄμφω τούτω τὼ ἡμέρα, τοῖν γενεσέοιν, τούτω τὼ τέχνα. Οἱ δὲ θηλυκοὶ τύποι τά, ταῖν, τάδε κλπ. οὐδέποτε εὑρίσκονται.

ς΄) Ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε βαθμοῦ ὑπερθετικοῦ καὶ συνάπτεται μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς, τὸ γένος τοῦ ὑπερθετικοῦ συμφωνεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τὸ γένος τοῦ ὑποκειμένου, σπανίως δὲ πρὸς τὸ γένος τῆς γενικῆς διαιρετικῆς, οἷον· Φθόνος χαλεπώτατός ἐστι τῶν νόσων.—Ὁ ἥλιος πάντων λαμπρότατός ἐστιν.

Β΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 3.)

Ὁ στρατὸς τῶν ἐχθρῶν ὑπεχώρησεν. — Ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων (τὸ πλῆθος) ἐνόμιζεν ὅτι (Λίτιατ. μετ' Ἀπαρ.) ὁ Ἵππαρχος, τύραννος ὤν, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.—Ὁ φθόνος

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἶνε πρᾶγμα μισητόν. — Ἡ μέθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε πρᾶγμα κακόν.—Ἡ ἀργία εἶνε μὲν πρᾶγμα γλυκύ, ἀλλὰ ἄδοξον καὶ ταπεινόν. —Εἶνε μὲν ὡραῖον πρᾶγμα ἡ σύνεσις καὶ δικαιοσύνη, ἀλλὰ δύσκολον καὶ ἐπίπονον. — Ἀρίστη διδασκαλία εἶνε νὰ μανθάνῃ τις παρὰ τῶν προγόνων.—Συγχρόνως μὲ τὴν (ἅμα μετὰ Δωτ.) δύναμιν αὐξάνεται καὶ ἡ ὑπερηφανία τοῦ ἀνθρώπου. — Τὰ χρήματα παρέχουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡδονὰς καὶ τιμάς. — Τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Τὰ δυστυχήματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χρησιμεύουσιν εἰς σωφρονισμόν. — Τὰ δικαστήρια τῶν Ἀθηναίων παραπλανώμενα (παράγομαι) ἐκ τῶν λόγων, πολλάκις μὲν ἐφόνευον ἀθῴους, πολλάκις δὲ ἀπέλυον ἐνόχους, εἴτε διότι ἤχθησαν εἰς εὐσπλαγχνίαν (ἔλεον) ἐκ τοῦ λόγου (Μετχ.), εἴτε διότι ἐκεῖνοι ἀπελογήθησαν μετὰ χάριτος (Γεν. Ἀπόλ.)—Αὗται αἱ δύο μακραὶ ὁδοὶ ἄγουσιν εἰς τὴν πόλιν.—Οἱ νέοι Σπαρτιᾶται ἐκράτουν εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς χεῖρας ἐντὸς τοῦ φορέματος. — Οἱ ἐχθροὶ ἔγειναν κύριοι τῶν δύο μεγάλων καὶ μεγαλοπρεπῶν πόλεων. — Ὁ ἀετὸς εἶνε [τὸ] τάχιστον πάντων τῶν πτηνῶν.— Ἡ ἀρετὴ εἶνε τὸ ὡραιότατον πάντων τῶν ἀγαθῶν.

§ 5β'. *Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων.*

1. Ἐπὶ δύο ἢ πολλῶν ὑποκειμένων τὸ ῥῆμα ἢ τὸ συνδετικὸν τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν. Καὶ ὅταν μὲν τὰ ὑποκείμενα ἔχωσιν ἓν γένος, τὸ ἐπίθετον λαμβάνει τὸ αὐτὸ γένος καὶ τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· ὅταν δὲ ἔχωσι γένος διάφορον, ἐπικρατεῖ εἰς μὲν τὰ ὀνόματα τῶν πρωσώπων τὸ ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, ὡσαύτως δὲ τὸ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου, εἰς δὲ τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων τὸ ἐπίθετον λαμβάνει τὸ πληθυντικὸν τοῦ οὐδετέρου, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ γένος αὐτῶν, οἷον·

Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἔργα ἀπεδείξαντο.—Πελοπίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας ἀνδρειότατοι ἦσαν. — Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἦσαν καλαί. —Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία εἰσὶ κακαί.—Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἀγαθοί εἰσιν.—Ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα ἀγαθαί εἰσιν.— Ὡς εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγενημένους, ἐδάκρυσεν.— Ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον Παρίῳ λίθῳ ᾠκοδόμηντο ἦν. —Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. α'. Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα ἢ τὸ ἐπίθετον συμφωνεῖ κατὰ τὸν τύπον πρὸς τὸ πλησιέστατα αὐτοῦ εὑρισκόμενον ὑποκείμενον, οἷον· Φιλεῖ σε ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ· ἀγαθός ἐστιν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ.

2. Ὅταν συνδέωνται πολλὰ ὑποκείμενα διαφόρων προσώπων, ἐπικρατεῖ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ τὸ δεύτερον τοῦ τρίτου· τὸ δὲ ῥῆμα τίθεται συνήθως εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

Ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν· ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν· ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν· σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφετε· ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν, σὺ καὶ ἐκεῖνοι γράφετε, ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι γράφομεν, ὑμεῖς καὶ ἐκεῖνος γράφετε.

Γ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § 3ε'.)

Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων ἦσαν σοφώτατοι.—Ὁ Νῖσος καὶ ὁ Εὐρύαλος ἦσαν φίλοι μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον.—Ἡ φρόνησις καὶ ἡ ὑγεία ἦσαν πάντοτε τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρώπων ἀγαθά.—Ὁ Λάκων Κλεώνυμος καὶ Βασίας, ὁ Ἀρκάς, ἐφονεύθησαν (ἀποθνήσκειν) εἰς τὴν πρὸς τοὺς Καρδούχους γενομένην μάχην. — Ἡ αἰδὼς καὶ ὁ φόβος εἶνε ἔμφυτα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου σὲ ἀγαπῶμεν.—Σεῖς καὶ οἱ φίλοι σας μοῦ ἔχετε κάμει πολλὰ καλὰ (ποιεῖν τινά τι).

§ 4. *Περὶ ἄρθρου.*

1. Τὸ ὑποκείμενον, ὡς καὶ πᾶν οὐσιαστικόν, συνάπτεται μετὰ τοῦ ἄρθρου ὁ, ἡ, τό, ὅταν ὁ λαλῶν θέλῃ νὰ παραστήσῃ τι ὡς ὡρισμένον, καὶ νὰ διακρίνῃ αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἄνευ δὲ ἄρθρου τὸ οὐσιαστικὸν ἢ σημαίνει ἀορίστως ἰδιαίτερόν τι ὄν, ἢ παριστᾷ τὴν ἔννοιαν ὅλως γενικήν, ἄνευ οὐδενὸς ὁρισμοῦ, οἷον ἄνθρωπος σημαίνει· α'.) εἷς ἄνθρωπος, ὡς ὄν ἰδιαίτερον, τουτέστιν εἷς τις ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων· β'.) εἶδος ἄνθρωπος, ὡς εἶδος· — ὁ ἄνθρωπος δὲ σημαίνει· α'.) ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἰδιαίτερον ὄν, ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὑποβάλλω εἰς τὴν παρατήρησίν μου καὶ θεωρῶ ὡς ἰδιαίτερον ὄν, διάφορον τῶν ἐπιλοίπων ἀνθρώπων· β'.) ὁ ἄνθρωπος, ὡς εἶδος, ὅπως διανοοῦμαι αὐτόν, καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἰδιοφυΐαν, ὡς ὡρισμένον τι καὶ περιωρισμένον, οἷον· ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν, ὁ ἄνθρωπος, ἤγουν πάντες οἱ ἄνθρωποι. — Γάλα, τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γάλα, ὡς ὡρισμένη τις οὐσία, ἢ ὡς εἶδος θεωρούμενον, οἷον· Τὸ γάλα ἡδύ ἐστιν.—Ἡ ἀνδρεία καλή ἐστιν, τουτέστι πᾶν ὅ,τι ἐννοοῦμεν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνδρείας. Σοφία· ἡ σοφία ὡς ὡρισμένη τις ἰδιότης θεωρουμένη· φιλοσοφία, φιλοσοφία ἐν γένει· ἡ φιλοσοφία, ἡ φιλοσοφία ὡς ἰδιαιτέρα τις ἐπιστήμη.

Σημ. ά. Ὅταν οἱ Ἕλληνες θέλουν νὰ σημάνωσιν ἁπλῶς τὸ εἶδος λέγουσιν ἄνθρωπος· ὅταν ὅμως θέλωσι νὰ σημάνωσιν ἄτομόν τι τοῦ εἴδους, ὄχι ὅμως ὡρισμένον καὶ διάφορον τῶν ἄλλων, προσθέτουσι τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τίς, οἷον· ἄνθρωπός τις (ἕνας ἄνθρωπος)· γυνή τις ὄρνιν εἶχεν. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν τὸ τὶς τίθεται κατόπιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ὡς ἐγκλιτικόν· ἐν συνεχείᾳ ὅμως λόγου καὶ προτάσσεται ἐνίοτε, οἷον· ἔλεγέ τις ἄνθρωπος.

2. Τὰ κύρια ὀνόματα δὲν δέχονται τὸ ἄρθρον, οἷον· Σωκράτης ἔφη.—Ἐνίκησαν Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους.—Μὴ οἴεσθε μήτε Κερσοβλέπτην ὑπὲρ Χερρονήσου, μήτε Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως πολεμήσειν, ὅταν ἴδωσιν ἡμᾶς μηδενὸς τῶν ἀλλοτρίων ἐφιεμένους.

Δέχονται ὅμως αὐτό, ὅταν ἤδη ἀνεφέρθησαν, καὶ ἔπειτα γίνεται περὶ αὐτῶν λόγος.

Σημ. β'. Τὸ κύριον ὄνομα δὲν προσλαμβάνει ἄρθρον, ὅταν ἀκολουθῇ αὐτὸ οὐσιαστικὸν μετ' ἄρθρου, οἷον· Κροῖσος, ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεύς. Τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ποταμῶν τίθενται συνήθως ὡς ἐπίθετα μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς λέξεως ποταμός, οἷον· ὁ Εὐφράτης ποταμός.

3. Ὅταν τὰ ἐπίθετα ἢ αἱ μετοχαὶ ἐπέχωσι τόπον οὐσιαστικοῦ, προσλαμβάνουσι τὸ ἄρθρον (κατὰ τὸν ἀριθ. 1.), οἷον· οἱ ἀγαθοί, τὸ ἀγαθόν, ὁ λέγων (ὁ ῥήτωρ). Συχνοτάτη δὲ μάλιστα παρ' Ἕλλησιν εἶνε ἡ χρῆσις τῶν ἐνάρθρων μετοχῶν καθ' ἅπαντας τοὺς χρόνους, οἷον·

Ὁ πλεῖστα ὠφελῶν τὸ κοινὸν μεγίστων τιμῶν ἀξιοῦται, ὁ πλεῖστα ὠφελήσας τὸ κοινὸν μ. τ. ἠξιώθη, ὁ πλ. ὠφελήσων μ. κ. μ. τ. ἀξιωθήσεται.—Πολλοὺς ἔχομεν τοὺς ἑτοίμως συναγωνισαμένους.

Ὅταν ὅμως τὰ ἐπίθετα σημαίνωσι μέρος μόνον τοῦ ὅλου, λείπει τὸ ἄρθρον, οἷον· κακὰ καὶ αἰσχρὰ ἔπραξεν.—καὶ εἰς τὸ Ἀπαρέμφατον δὲ προστίθεται τὸ ἄρθρον, οἷον· τὸ γράφειν.

4. Οἱ ἄλλοι σημαίνει οἱ ἐπίλοιποι· ἡ ἄλλη Ἑλλάς, ἡ ὑπολοιπὴ Ἑλλάς. Τὸ δὲ Ἕτερος (ὁ ἄλλος) λαμβάνει τὸ ἄρθρον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(ὁ ἕτερος), ὅπως σημάνῃ ὡρισμένως ἕνα ἐκ τῶν δύο· οὕτω καὶ οἱ ἕτεροι, οἱ ἐκ τῆς ἄλλης μερίδος. Πολλοὶ σημαίνει πολλοί· οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος, ὁ λαὸς (κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μέρη)· πλείους, περισσότεροι· οἱ πλείους, οἱ περισσότεροι τὸν ἀριθμὸν (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ὀλιγώτερον ἀριθμὸν τοῦ ὅλου)· πλεῖστοι, παραπολλοί· οἱ πλεῖστοι, οἱ περισσότεροι (ἐπὶ ὑπεροχῆς τοῦ ἀριθμοῦ.)

5. Ὁ Ἕλλην δύναται προτάσσων τὸ ἄρθρον νὰ καθιστᾷ ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικὰ τὰ ἐπιρρήματα τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου καὶ τῆς ποιότητος. Καθ' ὅμοιον τρόπον ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, οἷον·

Ἡ ἄνω πόλις—ὁ μεταξὺ τόπος—οἱ ἐνθάδε ἄνθρωποι ἢ οἱ ἐνθάδε—ὁ νῦν βασιλεὺς—οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες—οἱ τότε—ἡ αὔριον (δηλ. ἡμέρα)—ὁ ἀεί, ὁ παντοτεινός· οἱ πάνυ τῶν στρατιωτῶν (οἱ ἄριστοι τῶν στρ.) ἡ ἄγαν ἀμέλεια (ἡ παραπολὺ μεγάλη ἀμέλεια)· ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμος—ἡ ἐν Χερρονήσῳ τυραννίς.

6. Ὅταν τὸ μετ' ἄρθρου οὐσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ προσδιορισμῶν, οἷον μετ' ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, ἀριθμητικῶν, οὐσιαστικῶν κατὰ γενικήν, ἐπιρρημάτων ἢ ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ (ἀριθ. 5), τότε, ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἄρθρου, πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰς ἑξῆς δύο περιπτώσεις·

α.) Ὁ προσδιορισμὸς μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτοῦ συνάπτεται εἰς μίαν ἔννοιαν, οἷον ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ=ὁ ἀγαθός, ὁ σοφὸς ἀνὴρ = ὁ σοφός, καὶ φανερώνει οὕτω πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀντιτιθέμενον εἰς ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Τότε δὲ ὁ προσδιορισμὸς ἢ τίθεται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἢ τίθεται μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου, οἷον·

Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθὸς (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κακὸν ἄνδρα)· οἱ πλούσιοι πολῖται ἢ οἱ πολῖται οἱ πλούσιοι (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς πτωχοὺς πολίτας)· ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλον δῆμον)· οἱ νῦν ἄνθρωποι ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ νῦν· ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμος ἢ ὁ πόλεμος ὁ πρὸς τοὺς Πέρσας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὕ.) Ὁ προσδιορισμὸς μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτοῦ δὲν συνάπτεται εἰς μίαν ἔννοιαν, ἀλλ' ἐκλαμβάνεται ὡς κατηγορούμενον ἄλλης συντετμημένης προτάσεως, καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλο τι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτό, καθ' ὅσον ὑποδεικνύεται ὅτι τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα πρέπει νὰ θεωρῆται κατά τινα ἰδιότητα, χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ἄλλα πρόσωπα ἢ πράγματα. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ἐπίθετον ἄνευ ἄρθρου τίθεται ἢ μετὰ τὸ ἄρθρον καὶ τὸ οὐσιαστικόν, ἢ πρὸ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ.

Ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἢ ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ (=ἀγαθὸς ὢν ὁ ἀνήρ, ὅστις εἶνε ἀγαθός, καθ' ὅσον, ἐπειδή, ἂν εἶνε ἀγαθός). Οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι τὸν ἄνδρα κακόν, ἢ κακὸν τὸν ἄνδρα, τουτέστι μισοῦσι τὸν ἄνδρα, καθ' ὅσον, ἐπειδή, ἂν εἶνε κακός. (Τοὐναντίον τὸν κακὸν ἄνδρα ἢ τὸν ἄνδρα τὸν κακόν, τὸν κακὸν ἄνδρα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἀγαθόν· οὕτω λέγομεν· Τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἀνθρώπους ἀγαπῶμεν, τοὺς δὲ κακοὺς μισοῦμεν.)—Ὁ βασιλεὺς ἡδέως χαρίζεται τοῖς πολίταις ἀγαθοῖς, τουτέστιν ὅταν εἶνε ἀγαθοί, ἢ ἐπειδὴ εἶνε ἀγαθοί (τοὐναντίον· Τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἢ τοῖς πολίταις τοῖς ἀγαθοῖς, εἰς τοὺς καλοὺς πολίτας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς κακούς).—Τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ συνείχοντο, ὑπὸ τῆς δίψης, ἥτις ἦτο ἄπαυστος.—Ἀπῆλθε κεναῖς ταῖς χερσίν.—Οἱ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσι, χρώματα πλέον μαῦρα (τὸ νὰ εἶνε μαῦρον τὸ δέρμα εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ καταλάμπεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου).

Σημ. γ'. Ὅταν τὸ μετ' ἄρθρου οὐσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ γενικῆς, ἡ ἐν τῷ ά.) ἀναφερομένη θέσις τότε μόνον γίνεται, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἀποτελῇ ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, οἷον· Ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλον δῆμον)· οὕτω δὲ δίδεται δύναμις εἰς τὴν γενικήν. Τοὐναντίον δὲ ἡ γενικὴ εἶνεν τοῦ ἄρθρου ἕπεται ἢ προηγεῖται τοῦ ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν δηλοῖ ἱερός τῆς γενικῆς· ἡ δὲ δύναμις ἔγκειται τότε εἰς τὸ ἐπικρατοῦν οὐσιαστικόν, οἷον· Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἢ τῶν Ἀθηναίων ὁ δῆμος, ὁ λαὸς καὶ ὄχι οἱ πρόκριτοι.—Ὅταν δὲ ἀντὶ τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν γίνεται χρῆσις τῶν οὐσιαστικῶν ἀντωνυμιῶν, αἱ αὐτοπαθεῖς ἐμαυτοῦ κλπ. ἔχουσι τὴν ἐν ἀριθ. 6, ά.) θέσιν, οἷον· Τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα ἢ τὸν πατέρα τὸν ἐμαυτοῦ κλπ.· (ἐπὶ τρίτου μως προσώπου καὶ ἄνευ ἄρθρου, οἷον· ἀπῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς)· αἱ πλαὶ ὅμως προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι μοῦ, σοῦ κλπ. τίθενται ἄνευ ἄρθρου ἔμπροσθεν ἢ ὀπίσω τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἔχοντος τὸ ἄρθρον, οἷον· Ἀγαθός ἐστιν ὁ ἀδελφός μου ἢ γαθὸς ἐστίμου ὁ ἀδελφός—ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀγαθός ἐστιν ἢ ἀγαθός

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ἐστιν αὐτοῦ ὁ ἀδελφός. Εἰς τὸν ἑνικὸν καὶ δυϊκὸν ἀριθμὸν εὑρίσκονται πάντοτε οἱ ἐγκλιτικοὶ τύποι.

Σημ. δ'. Φανερώτερα παρατηρεῖται ἡ διάκρισις εἰς τὰ ἐπίθετα ἄκρος, μέσος καὶ ἔσχατος. Καὶ ὅταν μὲν συμβαίνῃ ἡ ἐν 6, ά.) σημειωθεῖσα θέσις, τότε τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλα πράγματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους οἷον ἡ μέση πόλις (ἡ ἐν τῷ μέσῳ πόλις), κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας πόλεις, ἡ ἐσχάτη νῆσος (ἡ εἰς τὰ ἔσχατα νῆσος·) ὅταν δὲ τοὐναντίον λαμβάνῃ χώραν ἡ ἐν 6 β'.) σημειωθεῖσα θέσις, τὸ οὐσιαστικὸν ἀντιτίθεται πρὸς ἑαυτό, καθόσον διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ δηλοῦται στενώτερος ὁρισμὸς αὐτοῦ, οἷον· Ἐπὶ τῷ ὄρει ἄκρῳ ἢ ἐπ' ἄκρῳ τῷ ὄρει, ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους (κυρίως εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον εἶνε ὑψηλότατον)· ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἢ ἐν τῇ πόλει μέσῃ, εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως· ἐν ἐσχάτῃ τῇ νήσῳ ἢ ἐν τῇ νήσῳ ἐσχάτῃ εἰς τὸ ἔσχατον μέρος τῆς νήσου.

Σημ. ε. Καθ' ὅμοιον τρόπον τὸ ἐπίθετον μόνος λαμβάνει τὴν πρώτην θέσιν, ὅταν φανερώνῃ πρᾶγμα τι ἰδιάζοντα προσδιορισμὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτοῦ, οἷον· ὁ μόνος παῖς, ὁ μονογενής· τοὐναντίον δὲ λαμβάνει τὴν δευτέραν θέσιν, ὅταν περιέχῃ νέον ὁρισμὸν τοῦ κατηγορουμένου, οἷον· Ὁ παῖς μόνος, ἢ μόνος ὁ παῖς παίζει, παιδίον παίζει μόνον (ἄνευ συντρόφων.)

7. Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἄρθρου, ὅταν συνάπτεται οὐσιαστικὸν μετ' ἐπιθέτου, παρατηρητέα προσέτι τὰ ἑξῆς·

ά:) Εἰς οὐσιαστικὸν συναπτόμενον μετ' ἀντωνυμικοῦ ἐπιθέτου τίθεται τὸ ἄρθρον, ὅταν θέλωμεν νὰ ὁρίσωμεν περισσότερον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἡ δὲ θέσις τοῦ ἀντωνυμικοῦ ἐπιθέτου εὑρίσκεται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον· Ὁ ἐμὸς ἀδελφός· τοὐναντίον δὲ ἐμὸς ἀδελφὸς εἶνε ἀόριστον (ὅστις εἶνε)· οὕτω καὶ ἐμὸς παῖς.

β'.) Ὅταν οὐσιαστικὸν συνάπτεται μετὰ τῶν πᾶς, πάντες, πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰς ἑξῆς περιπτώσεις·

a) Ὅταν ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκλαμβάνεται ὅλως διόλου γενικῶς, δὲν τίθεται τὸ ἄρθρον, οἷον πᾶς ἄνθρωπος, κάθε ἄνθρωπος (τουτέστι πᾶς τις, εἰς τὸν ὁποῖον ἁρμόζει τὸ κατηγορούμενον ἄνθρωπος), πάντες ἄνθρωποι, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

b) Ὅταν τὸ μετὰ τῶν πᾶς, πάντες συναπτόμενον οὐσιαστικὸν παρίσταται ὡς ὅλον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἑαυτοῦ μέρη, λαμβάνει τὸ ἄρθρον, θέσις δ' αὐτοῦ εἶνε ἡ ἐν 6, ά.) σημειωθεῖσα, οἷον ἡ πᾶσα γῆ, σύμπασα ἡ γῆ, οἱ πολέμιοι ἀπέκτειναν τοὺς πάντας πολίτας, πάντας τοὺς πολίτας ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ἡ περίστασις ὅμως αὕτη εἶνε σπα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

c) Ὅταν εἰς ὡρισμένον, καὶ ἕνεκα τούτου μετὰ τοῦ ἄρθρου συναπτόμενον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, προστίθεται ἡ ἔννοια τοῦ πᾶς ὡς μόνος προσεχὴς προσδιορισμός, τότε συμβαίνει ἡ ἐν ϛ, β΄.) θέσις, οἷον·

Οἱ στρατιῶται εἷλον τὸ στρατόπεδον ἅπαν ἢ ἅπαν τὸ στρατόπεδον· οἱ στρατιῶται πάντες ἢ πάντες οἱ στρατιῶται καλῶς ἐμαχέσαντο.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐν γένει συχνοτάτη χρῆσις τοῦ πᾶς, πάντες. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τίθεται καὶ τὸ ὅλος (ὁλόληρος), οἷον· διὰ τὴν πόλιν ὅλην ἢ διὰ ὅλην τὴν πόλιν.

γ΄.) Ὅταν οὐσιαστικόν τι συνάπτεται μετὰ τοῦ ἕκαστος, παραλείπεται τὸ ἄρθρον (καθὼς καὶ εἰς τὸ πᾶς, ὅταν σημαίνῃ μόνος ἕνας), ἂν ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκλαμβάνεται ὅλως καθόλου γενικῶς, οἷον κατ' ἑκάστην ἡμέραν, κάθε ἡμέρα· ὅταν δὲ τοὐναντίον ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκφράζεται μετ' ἐμφάσεως, προστίθεται μὲν εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον, συμβαίνει ἡ ἐν ἀριθ. 6, β΄. θέσις, οἷον· Κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην, ἢ συνήθως καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, κάθε ἡμέραν χωριστά.

δ΄.) Ὅταν οὐσιαστικόν τι συνάπτεται μετὰ τῶν ἑκάτερος (καθεὶς ἐκ τῶν δύο χωριστά), ἄμφω καὶ ἀμφότεροι (καὶ οἱ δύο ὁμοῦ), προσλαμβάνει μὲν πάντοτε τὸ ἄρθρον, συμβαίνει ἡ ἐν ἀριθ. 6, β΄. θέσις, οἷον·

Ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων ἢ ἐφ' ἑκατέρων τῶν πλευρῶν, τὼ ὦτε ἀμφοτέρω ἢ ἀμφοτέρω τὼ ὦτε, ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν ἢ τοῖν χεροῖν ἀμφοῖν.

ε΄.) Ὅταν οὐσιαστικόν τι συνάπτεται μετ' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, παραλείπεται τὸ ἄρθρον, ὁσάκις ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ εἶνε ἀόριστος, οἷον· τρεῖς ἄνδρες ἦλθον· τοὐναντίον τὸ ἄρθρον προστίθεται εἰς τὸ οὐσιαστικόν·

ϛ) Κατὰ τὴν ἐν ἀρ. 6, ά.) θέσιν, ὅταν τὸ μετὰ τοῦ ἀριθμητικοῦ ὀνόματος συναπτόμενον οὐσιαστικὸν περιέχῃ τὴν ἔννοιαν ὅλου ὡρισμένου, οἷον· οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι διδόασι τοῖς ἀνδράσι δακτύλοις ὀχοῦντες τὴν φιάλην, τουτέστι μὲ τοὺς δακτύλους γνωστούς, ὡρισμένους δακτύλους· συχνότατα δὲ γίνεται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦτο, ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρεται εἰς προειρημένον οὐσιαστικὸν (ἄνευ ἄρθρου), συναπτόμενον μετὰ ἀπολύτου ἀριθμητικοῦ, οἷον· οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν τριακοσίας ναῦς· ταῖς δὲ διακοσίαις ἐναυμάχησαν.

b) Κατὰ τὴν ἐν ἀριθ. 6, β΄.) θέσιν, ὅταν εἰς ὡρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα προστίθεται ὁ ἀριθμὸς ὡς προσεχὴς μόνον ὁρισμός, οἷον·

Ἐμαχέσαντο οἱ μετὰ Περικλέους ὁπλῖται χίλιοι, ἢ χίλιοι οἱ μετὰ Περικλέους ὁπλῖται.

ς΄.) Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον καὶ τὰ οὐσιαστικὰ καὶ τὰ συναπτόμενα μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν οὗτος ὅδε, ἐκεῖνος· ὡσαύτως δὲ τὰ μετὰ τῆς αὐτὸς (ἀτός του) τὸ δὲ ἄρθρον ἔχει ἐνταῦθα μόνον τὴν ἐν ἀριθ. 6, β΄.) θέσιν, οἷον

Οὗτος ὁ ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ οὗτος (ὄχι ὁ οὗτος ἀνήρ), ἥδ' ἡ γυνὴ ἢ ἡ γυνὴ ἥδε, ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἢ ὁ βασιλεὺς αὐτός, μόνος του (ἀτός του), ὁ ἴδιος (ἀλλὰ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς=ὁ ἴδιος βασιλεὺς le même).

Σημ. ς΄. Τὸ ἄρθρον παραλείπεται· ἀ.) Ὅταν ἡ μὲν ἀντωνυμία εἶνε ὑποκείμενον, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν κατηγορούμενον, οἷον· αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή. Οὕτω διαστέλλουσι τὸ τούτῳ τῷ διδασκάλῳ χρῶνται, ἔχουσι τοῦτον τὸν διδάσκαλον, ἀπὸ τοῦ τούτῳ διδασκάλῳ χρῶνται, ἔχουσι τοῦτον ὡς διδάσκαλον. β΄.) Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν εἶνε κύριον ὄνομα, οἷον· οὗτος, ἐκεῖνος, αὐτὸς Σωκράτης.

Δ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 4.)

Ἡ φιλαργυρία εἶνε ῥίζα πάσης κακίας. — Ἡ καλὴ ἀνατροφὴ εἶνε πηγὴ καὶ ῥίζα τῆς ἀρετῆς.—Ἡ σοφία εἶνε ἀξία πάσης σπουδῆς. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει νοῦν.—Θηρεύετε, ὦ νέοι, τὴν σοφίαν.—Ἐρίφιον ἱστάμενον ἐπάνω εἰς δῶμα ὕβριζε καὶ περιέπαιζεν ἕνα λύκον διαβαίνοντα· ὁ δὲ λύκος εἶπεν εἰς αὐτό· ἔ, τοῦ λόγου σου! δὲν μὲ ὑβρίζεις σύ, ἀλλ' ὁ τόπος.—Ἔνδοξος πόλεμος εἶνε προτιμότερος (αἱρετώτερος) αἰσχρᾶς εἰρήνης.—Ἡ παραπολλὴ (ἄγαν) ἐπιμέλεια εἶνε ἐνίοτε ἐπιβλαβής.—Εἰς τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον οἱ Ἕλληνες ἐπέδειξαν (Μέσ.) πολλὴν ἀνδρείαν.—Οἱ Ἀθηναῖοι πεισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου νὰ ἐπιθυμήσωσι τὴν κατὰ θάλασσαν δύναμιν (Γεν.), ἀπώλεσαν καὶ τὴν κατὰ γῆν ἀρχήν. — Ὁ πλοῦτος τοῦ Ταντάλου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Πέλοπος καὶ ἡ δύναμις τοῦ Εὐρυσθέως ὑμνοῦνται ὑπὸ τῶν παλαιῶν ποιητῶν. — Ἀλκυών, πτηνὸν θαλάσσιον (θαλασ. ὄρνις), ἐκπέμπει (προΐεμαι) τὸν ἦχ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θρηνώδη [κατ' ἀριθ. 6, 6'.)]. — Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων (φύω, Γραμ. § 141, 9.), καὶ ηὐξήθησαν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, καὶ ἠγαπήθησαν ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων, οὗτοι βεβαίως (δὴ) εἶνε προσφιλέστατοι πάντων. — Ὁ νοῦς σου διευθύνει τὸ σῶμά σου ὅπως θέλει. — Εἶδον τὸν φίλον σου. — Διὰ τοῦ ἐν Κελαιναῖς παραδείσου ῥέει ὁ ποταμὸς Μαίανδρος. — Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δένδρου (Σημ. δ'.) κάθηται πτηνόν. — Εἰς (κατὰ) τὸ μέσον τοῦ Καυκάσου εἶνε βράχος (πέτρα), ὅστις ἔχει (Μετχ.) περίμετρον δέκα σταδίων.—Ἡ πόλις κεῖται εἰς τὰ ἔσχατα τῆς νήσου (Σημ. δ'.).—Αἱ λέξεις ἐκείνων, οἵτινες (οἱ ἂν μεθ' Ὑποτκ.) λέγουσι τὴν ἀλήθειαν, πολλάκις ἔχουσι περισσοτέραν δύναμιν ἢ ἡ ἐξουσία ἄλλων. Ἐὰν δὲ τοιοῦτοι ἄνδρες ὑπόσχωνταί τι (ἐπαγγέλλομαι) εἴς τινα, δὲν κατορθώνουσι διόλου ὀλιγώτερα (διαπράττομαι) ἢ ἄλλοι, οἵτινες πάραυτα δίδουσιν (Μετχ.).—Ἡ γῆ φέρει καὶ τρέφει πᾶν ὡραῖον καὶ πᾶν ἀγαθόν.—Εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους συνηθίζεται (νομίζεται) ὁ πρεσβύτερος νὰ ἀρχίζῃ (Ἀπαρμ. μετ' Αἰτ.) πᾶν ἔργον καὶ πάντα λόγον. —Οἱ στρατηγοὶ ἀπεφάσισαν (δοκεῖ μετὰ Δοτ.) ὄχι μόνον τοὺς παρόντας, ἀλλὰ καὶ ὅλους ὁμοῦ τοὺς Μυτιληναίους νὰ φονεύσωσιν.—Αἱ περισσότεραι πόλεις (Γεν. παραθετ.) ἔπεμπον πᾶν ἔτος [πρὸς] ἀνάμνησιν ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας ἀπαρχὰς τοῦ σίτου εἰς τοὺς Ἀθηναίους (ὡς).—Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἤρχοντο αὐτόμολοι πρὸς τὸν Κῦρον.—Εἰσῆλθεν ὁ Μυσὸς κρατῶν εἰς κάθε μίαν ἐκ τῶν δύο χειρῶν μιᾶς ἀσπίδα.—Οἱ πελτασταὶ ἔτρεχον πρὸς κάθε μίαν ἀπὸ τὰς πτέρυγας.—Ὅτε (ἐπεὶ) [ὁ] Δαρεῖος ἦτον ἄῤῥωστος (ἀσθενῶ) καὶ ὑπώπτευε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ἐπεθύμει νὰ εἶνε παρόντες (Ἀπαρμ. μετ' Αἰτ.) εἰς αὐτὸν (οἱ) καὶ οἱ δύο υἱοί του.—Καὶ τὰ δύο ὦτα τοῦ δούλου ἦσαν τρυπημένα. — Καὶ αἱ δύο πόλεις κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν (καταστρέφω).—Τὰ ἔργα ταῦτα εἶνε εἰς ἐμὲ πολὺ εὐχάριστα.— Ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ εἶνε πολὺ σοφός.—Διονύσιος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσίων, ἔκτισεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν Σικελίαν πόλιν ὑπὸ τὸ ὄρος Αἴτναν καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν Ἄδρανον,—Κατὰ τοὺς νόμους τούτους κρίνει ὁ κριτής.—Τοῦτο εἶνε ἀρκετὴ ἀπολογία.—Τοῦτο εἶνε ἀληθὴς δικαιοσύνη. — Ὄχι μόνον στρατιῶται, ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ ἴδιος ἐπολέμησε πολὺ ἀνδρείως. —Μεταχειρίζονται τοῦτο ὡς πρόφασιν.—Νεωστὶ μὲ κατέλαβεν οὗτος ὁ Χαρμίδης χορεύοντα. — Ὁ Κῦρος ἔπεμψε πρὸς τὴν Κιλικίαν τοὺς στρατιώτας, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὁ Μένων καὶ τὸν ἴδιον Μένωνα τὸν Θεσσαλόν. — Καιρὸς ἀκμῆς εἰς μὲν τὴν γυναῖκα εἶνε ἔτη εἴκοσιν, εἰς δὲ τὸν ἄνδρα τριάκοντα. — Αἱ τρεῖς παρὰ τὴν θάλασσαν κείμεναι πόλεις κατεσκάφησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 5. *Περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ ῥήματος.*

Τὸ εἰς τὸ ὑποκείμενον μὲν ἀναφερόμενον, διὰ ῥήματος δὲ ἐκφερόμενον ἢ κατηγορούμενον, δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχονται διάφοροι διαθέσεις τοῦ ῥήματος, σημαινόμεναι ὑπὸ τῆς γλώσσης διὰ διαφόρων τύπων, ἤτοι τοῦ ἐνεργητικοῦ, μέσου καὶ παθητικοῦ.

1. Τὸ ῥῆμα λέγεται ἐνεργητικόν, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ, οἷον· ὁ παῖς γράφει. — Εἶνε δὲ τὰ ἐνεργητικὰ δύο εἰδῶν·

α.) Μεταβατικόν, ὅταν τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια (ἀντικείμενον) τίθεται κατ' αἰτιατικήν, οἷον· τύπτω τὸν παῖδα, γράφω τὴν ἐπιστολήν.

β'.) Ἀμετάβατον, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἔχῃ παρ' ἑαυτῷ τὸ ὑποκείμενον κατὰ Γενικὴν ἢ Δοτικὴν ἢ Αἰτιατικὴν μετὰ προθέσεως, οἷον· ἐπιθυμῶ τῆς ἀρετῆς, χαίρω τῇ σοφίᾳ, βαδίζω εἰς τὴν πόλιν.

Οὐδέτερον, ὅταν τὸ ὑποκείμενον εὑρίσκεται εἴς τινα κατάστασιν, οἷον ζῶ. Συνάπτονται δὲ συνήθως τὰ οὐδέτερα ῥήματα μετ' ἐπιῤῥήματος, οἷον· ζῶ εὐδαιμόνως, ἔχω κακῶς.

Σημ. ά. Πολλάκις τὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα συντάσσονται ὅπως καὶ τὰ οὐδέτερα, οἷον· εὖ ἔχω, τρέχω ταχέως.

2. Μέσον, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ ἐνέργειάν τινα, ἥτις ἐπιστρέφει πάλιν εἰς ἑαυτό, οὕτως ὥστε τὸ ὑποκείμενον εἶνε συγχρόνως καὶ ἀντικείμενον τῆς ἐνεργείας, οἷον· τύπτομαι, τύπτω ἐμαυτόν.

Σημ. β'. Ὅταν ἡ ἀνταναλωμένη ἐνέργεια δύο ἢ πλειοτέρων ὑποκειμένων διευθύνεται ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην, οἷον τύπτονται, τύπτουσιν ἀλλήλους, διακελεύονται, πρατρέπουσιν ἀλλήλους, τὸ ῥῆμα λέγεται μέσον ἀλληλοπαθές.

3. Παθητικόν, ὅταν τὸ ὑποκείμενον πάσχῃ, οἷον· οἱ στρατιῶται ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐνικήθησαν.

Σημ. γ'. Τὰ μὲν Ἐνεργητικὰ καὶ Μέσα ἔχουσι τύπους εἰς πάντας τοὺς χρόνους, τὰ Παθητικὰ ὅμως δύο μόνον χρόνους ἔχουσι, τὸν Ἀόριστον καὶ Μέλλοντα· οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι ἐκφέρονται διὰ τῶν μέσων τύπων, καθόσον ἡ παθητικὴ ἐνέργεια ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς ἀνταναλωμένη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 6. *Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν διαθέσεων τῶν ῥημάτων.*

1. Πολλὰ ἐνεργητικά, μάλιστα δὲ τὰ σημαίνοντα κίνησιν, ἐκτὸς τῆς μεταβατικῆς σημασίας ἔχουσι καὶ ἀμετάβατον, οἷον· ἐμβάλλω, εἰσβάλλω, ἐκβάλλω, ἀνάγω, διάγω, ἐλαύνω, ἀποκλίνω, τρέπω, στρέφω, ἔχω (Ἐνεργ.), εὖ ἔχω (Ἐνεργ. Ἀμετβ. ἢ Οὐδ.), κακῶς ἔχω.

2. Πολλὰ ῥήματα μεταβατικῆς σημασίας σχηματίζουσι καὶ τοὺς δύο ἀορίστους, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ά. Ἀόρ. εἶνε μεταβατικός, ὁ δὲ β'. Ἀόρ. ἀμετάβατος, οἷον·

δύω (ποιητ.), βυτῶ (ἄλλον)	Ἀόρ. ά·	ἔδυσα, ἐβύτησα (ἄλλον)	Ἀόρ. β'.	ἔδυν, ἐβύτησα
ἵστημι, στήνω	»	ἔστησα, ἄλλον	»	ἔστην, ἐστάθηκα
φύω, γεννῶ	»	ἔφυσα, ἐγέννησα	»	ἔφυν, ἐγεννήθην.

Ὡσαύτως δὲ πολλὰ ἐνεργητικὰ σημασίας μεταβατικῆς σχηματίζουσι καὶ τοὺς δύο παρακειμένους, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ά. Παρακμ. εἶνε μεταβατικός, ὁ δὲ β'. Παρακμ. ἀμετάβατος, οἷον·

ἐγείρω, ἐξυπνίζω	Πρκμ.ά.	ἐγήγερκα, ἔχω ἐξυπνίσει	ἄλλον	Πρκ.β'.	ἐγρήγορα, εἶμαι ἄγρυπνος
ὀλλυμι, καταστρέφω	»	ὀλώλεκα, ἔχω καταστρέψει	»		ὄλωλα, ἔχάθην
πείθω, καταπείθω	»	πέπεικα, ἔχω πείσει	»		πέποιθα, ἔχω πεποίθησιν·

Προσέτι δὲ μεταβατικά τινὰ, μὴ σχηματίζοντα ά. Παρκμ., ἔχουσι β'. Παρακμι· ἀμετάβατον, οἷον· ἄγνυμι, συντρίβω, ἔᾶγα, εἶμαι συντετριμμένος· πήγνυμι, πήζω, πέπηγα, εἶμαι πεπηγμένος· ῥήγνυμι, σχίζω, ἔῤῥωγα, εἶμαι σχισμένος· σήπω, κάμνω νὰ σαπίσῃ, σέσηπα, εἶμαι σαπισμένος· τήκω, λυώνω, π. χ. τὸν σίδηρον, τέτηκα, εἶμαι λυωμένος· φαίνω φανερώνω, πέφηνα, εἶμαι φανερός.

3. Περὶ τῆς σημασίας καὶ χρήσεως τῶν μέσων ῥημάτων παρατηρήσεως ἄξια εἶνε τὰ ἑξῆς·

ά.) Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσι κατὰ πρῶτον ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν τὸ ὑποκείμενον μεταβιβάζει ἀμέσως εἰς ἑαυτό, οἷον· λούομαι, λούω ἐμαυτόν, ἐλουσάμην, ἔλουσα ἐμαυτόν, λούσομαι, θὰ λούσω ἐμαυτόν. Ἡ χρῆσις αὕτη τῶν μέσων εἶνε σπανιωτέρα. Ἀνήκουσι δ' ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς ῥήματα, τῶν ὁποίων σημειώνομεν τὸν τύπον τοῦ Ἀορίστου· ἀπέχω, ἀπεσχόμην, ἀπέσχον ἐμαυτόν· ἀπηγξά τινα, ἔπνιξά τινα· ἀπηγξάμην, ἔπνιξα ἐμαυτόν· ἐκοψάμην, ἐκτύπησα ἐμαυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

τόν· ἐπεβαλόμην τινί, ἐπέβαλα ἐμαυτὸν εἴς τι, ἐπεχείρησα· ἐπαυσάμην, ἔπαυσα ἐμαυτὸν (τοῦ παύω, κάμνω νὰ παύσῃ)· ἐδειξάμην, ἔδειξα ἐμαυτόν· μάλιστα δὲ τὰ ῥήματα τὰ δηλοῦντα ἐνέργειαν μεταβιβαζομένην ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ, οἷον· ἐλουσάμην, ἐνιψάμην, ἠλειψάμην, ἐχρισάμην, ἐγυμνασάμην, ἐκαλυψάμην, ἐκοσμησάμην, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκτὸς ὅμως τῶν εἰρημένων καί τινων ἄλλων ῥημάτων, ἡ ἀνταναακλωμένη σχέσις σημαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου μετὰ τῆς αἰτιατικῆς τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, οἷον·

Γιγνώσκω ἐμαυτὸν (γνῶθι σαυτόν), ἐπαινῶ ἐμαυτόν, ἀναρτῶ ἐμαυτόν (κρεμοῦμαι), ἀποκρύπτω ἐμαυτόν, ἐθίζω ἐμαυτόν, παρέχω ἐμαυτόν, ἀπολύω ἐμαυτὸν (ἀπαλλάττομαι), ἀποσφάττω ἐμαυτόν, ἀποκτείνω ἐμαυτόν, ῥίπτω ἐμαυτόν.

Ἔχουσι δὲ τότε οἱ μέσοι τύποι σημασίαν παθητικοῦ, οἷον ἐπαινοῦμαι, ἀποκτείνομαι, ἀποσφάττομαι, καὶ σχηματίζουσι τόν τε ἀόριστον καὶ μέλλοντα κατὰ τὸν παθητικὸν τύπον.

Σημ. ά. Πολλὰ ῥήματα σημαίνοντα εἰς τὸ μέσον ἀνταναακλωμένην ἢ (ὅταν τὰ ὑποκείμενον ταὐτίζεται μὲ τὸ ἀντικείμενον) ἀμετάβατον ἐνέργειαν, σχηματίζουσι μὲν τὸν ἀόριστον κατὰ τὸν τύπον τῶν παθητικῶν, διατηροῦσιν ὅμως τὸν μέσον μέλλοντα, οἷον· ἀνεμνήσθην, ἀναμνήσομαι (θὰ ἐνθυμηθῶ· ἀνέμνησά τινα, ἐνθύμισά τινα.). Ἐνταῦθα ἀνήκουσι πάντα τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων παραγόμενα ῥήματα εἰς -αίνω καὶ -ύνω, σχεδὸν πάντα τὰ εἰς—όω=ῶ καὶ τὰ πλεῖστα εἰς -ίζω, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλα τινά· ἠσχύνθην, αἰσχυνοῦμαι· ἤσχυνά τινα, κατῃσχυνά τινα· ἐφοβήθην, φοβήσομαι (θὰ φοβηθῶ· ἐφόβησά τινα, ἐξεφόβησά τινα)· ἐπορεύθην, πορεύσομαι (θὰ ὑπάγω)· ἐπόρευσά τινα (μετεβίβασα)· ἐπεραιώθην, περαιώσομαι, (ποταμόν, θὰ διαβῶ)· ἐπεραίωσά τινα (διεβίβασα)· ἠνιάθην, ἀνιάσομαι (θὰ λυπηθῶ)· ἠνίασά τινα (ἐλύπησά τινα)· προσέτι δὲ διελύθην, διεκρίθην (διεχωρίσθην), ἀπηλλάγην (ἀπῆλθον), ἐκοιμήθην, ἐφάνην (ἐνεφανίσθην)· ἀλλὰ ἐφάνθην (ἐδείχθην)· ἐπάγην (ἔπηξα μόνος μου)· ἐπήρθην, (ὑπερηφανεύθην) κ. ἄλ. πολλά.

β'.) Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσι προσέτι ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς ἑαυτὸ ἀνῆκον, μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένον, ἢ διατελοῦν εἰς στενωτέραν τινὰ πρὸς αὐτὸ σχέσιν, οἷον· ἐνιψάμην τὰς χεῖρας, ἔνιψα τὰς ἐμαυτοῦ χεῖρας, ἐλουσάμην τοὺς πόδας, ἔλουσα

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοὺς πόδας μου (λούω, τ. π. ἄλλου τινος)· ἀπεκρυψάμην τὰ ἐμαυτοῦ, ἔκρυψα τὰ πράγματά μου, κατεστρεψάμην γῆν, ὑπέταξα εἰς ἐμαυτὸν γῆν, ἀνηρτησάμην τινά, ἀνήρτησά τινα ἐξ ἐμαυτοῦ, τὸν ἔκαμα νὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἐπορισάμην τι, παρεσκεύασα εἰς ἐμαυτόν τι (πορίζω τί τινι, παρασκευάζω εἴς τινά τι), παρεσκευασάμην τι, παρεσκεύασα εἰς ἐμαυτόν· — ἠμυνάμην τοὺς πολεμίους, ἀπέκρουσα ἀπ' ἐμαυτοῦ τοὺς πολεμίους, δι' ἐμαυτόν, ἀπεωσάμην κακά, ἀπώθησα ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά. Εἶνε δὲ ἡ χρῆσις αὕτη τῶν μέσων ῥημάτων ἡ μάλιστα παρ' Ἕλλησι συνήθης.

Σημ. δ'. Ὅπως δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ἐνεργητικόν, ὅταν τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐκτελῇ τὸ ἴδιον ἐνέργειάν τινα, ἀλλὰ διατάττῃ ἄλλους νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτήν, οἷον, Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν κατέσκαψεν, διέταξε νὰ κατασκάψωσιν, οὕτω δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τὸ μέσον, οἷον· ὁ πατὴρ τοὺς παῖδας ἐδίδαξατο, ἐρρόντισε, παρήγγειλε νὰ διδάξωσιν· ἐκειράμην εἶπε νὰ μὲ κουρεύσουν.—Ἀγγέλοι ἑαυτῶν εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεταν εἰς Δελφούς.—Παρεθέμην τράπεζαν, διέταξε νὰ παραθέσωσιν εἰς ἐμὲ τράπεζαν. Τὰ τοιαῦτα μέσα καλοῦνται διάμεσα.

4. Ἐκ τῆς ἀνταναπληρωμένης σημασίας τῶν μέσων ῥημάτων ἀνεπτύχθη ἡ παθητική, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον τὴν παρ' ἄλλου τινὸς εἰς ἑαυτὸ μεταβαίνουσαν ἐνέργειαν οὕτω δέχεται, ὥστε παρίσταται ὡς πάσχον, οἷον· μαστιγοῦμαι, ζημιοῦμαι (ὑπό τινος), δέχομαι μαστιγώσεις, τιμωρίας, ἀφίνω νὰ μὲ κτυποῦν, νὰ μὲ τιμωροῦν = μαστιγώνομαι (ὑπό τινος)· βλάπτομαι, ἀδικοῦμαι, πάσχω βλάβην, ἀδικίαν· διδάσκομαι, λέγω νὰ μὲ διδάσκουν, δέχομαι τὴν διδασκαλίαν, μανθάνω, ὅθεν ὑπό τινος· πείθομαι, πείθω ἐμαυτὸν ἢ ἀφίνω νὰ μὲ καταπείσουν, ὑπό τινος, καταπείθομαι.

5. Ἀλλ' ὅμως εἰς δύο χρόνους (τὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον) ὑπάρχουσιν ἴδιοι τύποι, σημαίνοντες ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει, ἂν καὶ ὁ Παθ. ἀόριστος (ἰδ. Σημ. ά.) εἰς πολλὰ μέσα καὶ ἀμετάβατα ῥήματα ἔχῃ διάθεσιν μέσην· πάντες δὲ οἱ ἐπίλοιποι χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τοὺς μέσους τύπους. Ἐντεῦθεν δὲ προκύπτει ὁ κανὼν ὅτι ὁ μέλλων καὶ ἀόριστος τῶν μέσων ἔχουσιν ἀνταναπληρωμένην (ἢ ἀμετάβατον) σημασίαν, ὄχι παθητικήν, χάριν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσιν ἰδιαίτεροι τύποι (Παθ. Μέλλ. καὶ Ἀόρ.), πάντες δὲ οἱ ἐπίλοιποι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρόνοι τῶν μέσων χρησιμεύουσι συγχρόνως καὶ πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς παθητικῆς διαθέσεως· (εἰς πολλὰ ὅμως ῥήματα γίνεται χρῆσις τοῦ Μέσ. Μέλλ. ἀντὶ τοῦ Παθ. Μέλλ., οἷον· τιμήσομαι, θὰ τιμηθῶ, ζημιώσομαι, θὰ ζημιωθῶ, ἀδικήσομαι, μαστιγώσομαι κτλ.)

Σημ. γ'. Τὸ αἴτιον τῆς παθητικῆς διαθέσεως τοῦ ὑποκειμένου, ἤτοι τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ἐκφέρεται συνηθέστατα διὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ μετὰ γενικῆς, οἷον· οἱ στρατιῶται ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐνικήθησαν. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑπὸ γίνεται χρῆσις τῆς πρὸς μετὰ γενικῆς, ὅταν σημαίνεται συγχρόνως ἰσχυρότις καὶ ἄμεσος ἐνέργεια προσώπου τινός, οἷον· ἀτιμάζομαι, ἀδικοῦμαι πρός τινος· πρασέτι δὲ τῆς παρὰ μετὰ γενικῆς, ὅταν τὸ ποιητικὸν αἴτιον παρίσταται συγχρόνως ὡς πρόσωπον, ἐκ τοῦ ὁποίου προῆλθεν ἡ ἐνέργεια, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως· ὅθεν συνάπτεται μάλιστα μετὰ τῶν πέμπομαι, δίδομαι, ὠφελοῦμαι, συλλέγομαι, λέγομαι, σημαίνομαι, ἐπιδείκνυμαι (κάμνω ἐπίδειξιν), οἷον· Ὁ ἄγγελος ἐπέμφθη παρὰ βασιλέως.—Ἡ μεγίστη εὐτυχία τούτῳ τῷ ἀνδρὶ παρὰ θεῶν δίδοται. —Πολλὰ χρήματα Κύρῳ παρὰ τῶν φίλων συνειλεγμένα ἦν.

6. Ἴδιον πλεονέκτημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε, ὅτι ὁ ἐνεργητικὸς τύπος ὄχι μόνον τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων μεταβατικῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς ἀμεταβάτων, εἶνε δυνατὸν νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸν προσωπικὸν παθητικὸν τύπον. Προβλ. § 16, Σημ. γ'. Οὕτω λέγεται· φθονοῦμαι ὑπό τινος, Παθ. τοῦ φθονῶ τινι. —Πιστεύομαι, ἀπιστοῦμαι ὑπό τινος, Παθ. τοῦ πιστεύω, ἀπιστῶ τινι.—Καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι πάντα τὸν χρόνον (Παθ. τοῦ ἐπιβουλεύω τινί).—Ἀσκεῖται τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον (Παθ. τοῦ ἀμελῶ τινος). Οὕτως· ἄρχομαι, κρατοῦμαι, καταφρονοῦμαι ὑπό τινος (Παθ. τοῦ ἄρχω, κρατῶ, καταφρονῶ τινος.)

Σημ. δ'. Ἀποθετικὰ καλοῦνται τὰ ῥήματα ἐκεῖνα, ἅτινα στεροῦνται μὲν τύπου ἐνεργητικοῦ, ὑπάρχουσι δὲ μόνον ὡς μέσα καὶ ἔχουσιν ἀνταναπλωμένην ἢ ἀμετάβατον σημασίαν. Καὶ ἀποθετικὰ μὲν μέσα καλοῦμεν τὰ σχηματίζοντα ἀόριστον κατὰ τὸν τύπον τῶν μέσων, ἀποθετικὰ δὲ παθητικὰ (Γραμ. § 143 ά.) τὰ ἔχοντα ἀόριστον κατὰ τὸν τύπον τῶν παθητικῶν, οἷον· αἰσθάνομαι, Ἀόρ. ἠσθόμην· δύναμαι, Ἀόρ. ἐδυνήθην, ἀλλὰ Μέλλ. δυνήσομαι κλπ.

Ε'. Γύμνασμα. (Ἴδ. § § 5 καὶ 6.)

Ὁ Κῦρος ἐλαύνων πλησίον προσεκάλεσε τὸν Κλέαρχον νὰ ὁδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς (κατὰ) τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν.—Ὁ ποταμὸς Ἀχέρων ῥέων διὰ τῆς Θεσπρωτίδος εἰσβάλλει εἰς τὴν Ἀχερουσίαν λί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

μνην.—Ὁ Κῦρος ἀπέθανε πολεμήσας πολὺ ἀνδρείως.—Ὁ στρατηγὸς διέταξε (παραγγέλλω) τοὺς στρατιώτας νὰ προχωρήσωσιν, ἕως οὗ σμίξωσι (συμμίγνυμι) τὸν Κῦρον (Εὐκτ. Ἀόρ.). — Κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἀπεστάτησεν ἡ Λέσβος ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων.—Οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσιν ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐγεννήθησαν (φύω) ἐκ τῆς Ἀττικῆς. — Ὅτε οἱ στρατιῶται ἐκοιμῶντο, ὁ στρατηγὸς ἦτον ἄγρυπνος. — Οὐδὲν εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὔτε καλὸν οὔτε κακὸν εἶνε σταθερόν. — Οἱ κακοὶ εἶνε ὠχροὶ ἀπὸ τὰς φροντίδας (ὑπὸ μετὰ Γεν. ἄνευ ἄρθρ.) καὶ ἰσχνοὶ [εἰς] τὸ σῶμα.—Ὁ Ἀντισθένης ἐκαμάρωνε (ἐγκαλλωπίζομαι) ἐπιδεικνύων πάντοτε τὸ σχισμένον ἱμάτιόν του. — Τινὲς ἦλθον ἀφοῦ ἐγυμνάσθησαν καὶ ἀλείφθησαν, ἄλλοι ἀφοῦ ἐλούσθησαν.—Φυλάττου [ἀπὸ] τοὺς κόλακας. — Ἄπεχε σεαυτὸν [ἀπὸ] τῆς συναναστροφῆς (ὁμιλίας) κακῶν ἀνθρώπων.—Οἱ νεανίσκοι εἶχον στολισθῆ μὲ στεφάνους. — Ἡ Σφὶγξ ἔρριψεν ἑαυτὴν ἀπὸ τὸ ὄρος.—Ὁ Αἴας ἐφόνευσεν ἑαυτὸν γενόμενος μανιακὸς (Ἀόρ. τοῦ μαίνομαι). — Ὅσους (οὓς ἂν μεθ' Ὑποτ.) οἱ ἄνθρωποι πολὺ (ἄγαν) φοβηθῶσιν, εἰς τούτους οὐδὲ ὅταν γλυκὰ ὁμιλῶσι δύνανται νὰ ἀντικρύσωσι μὲ τοὺς ὀφθαλμούς (οὐδὲ παραμυθουμένοις ἀντιβλέπειν).—Μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σαλαμῖνα ναυμαχίαν ὁ Ξέρξης ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Εὐρώπης μὲ μέρος τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.—Ὁ Ὀδυσσεὺς περιεπλανήθη δέκα ἔτη.—Νῖνος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, συναθροίσας ἀξιόλογον στρατιὰν ἔκαμε συμμαχίαν πρὸς τὸν Ἀριαῖον, τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας. — Οἱ ἀθληταὶ ἄλειψαν τὰ σώματά [των] μὲ ἔλαιον. —Ὅ,τι δὲν (μὴ) κατέθεσας (Μέσ.), μὴ λαμβάνῃς (Προστκ.).— Ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσε (αἱρῶ) τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων, ἐπώλησεν (ἀποδίδομαι) ὅλους τοὺς ἐλευθέρους. — Οἱ Πλαταιεῖς ἀπέκρουσαν (ἀπωθοῦμαι) τὰς προσβολὰς τῶν Θηβαίων, ὅπου ἤθελον προσπέσῃ (Εὐκτ.) εἰς αὐτούς.— Ὡραῖος εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐστόλισε (Μετοχ. μετ' ἄρθρ.) τὴν ψυχὴν σύτοῦ μὲ τὴν παιδείαν. — Ἐκτὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν (πρὸς μετὰ Δοτ.) προσεπόρισαν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἄλλα. — Οἱ στρατιῶται ἔβαλον ἐμπρὸς τὰς ἀσπίδας [αὐτῶν].— Κατάθετε [εἰς σεαυτὸν] πάντοτε ἐρώδιον εἰς τὸ γῆρας. — Ἂν συλλογισθῇς καλῶς, οὔτε πρὸς τὸν πλοῦτον θὰ σπεύσῃς, οὔτε τὴν πενίαν θὰ ψέξῃς. — Οἱ φρόνιμοι γονεῖς διδάσκουσι τὰ τέκνα των. — Ὁ Δαρεῖος διέταξε νὰ οἰκοδομήσωσι μνημεῖον πλίνθινον. — Ὁ πρέσβυς ἐξετέλεσε (διαπράττομαι) τὴν ἐντολήν. — Ἂν ἀποκρούσωμεν (Μετοχ.) τοὺς ἐχθρούς, θὰ ἔχωμεν τὴν πόλιν ἐλευθέραν καὶ ὀλίγον ἐκτιθεμένην εἰς τὰς ἐπιβουλὰς (ἐπιβουλευομένην). — Πολιτεία παραμεληθεῖσα καὶ εἰς (ἐπὶ) τοὺς κακοὺς μεταβᾶσα εἶνε δυσεπανόρθωτος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Μίσει τοὺς κολακεύοντας καθὼς τοὺς ἐξαπατῶντας, διότι καὶ οἱ δύο βλάπτουν τοὺς ἐμπιστευομένους (πιστεύω) εἰς αὐτούς.—Χαλεπὸν εἶνε νὰ ἐξουσιάζεταί τις ἀπὸ χειρότερον.

§ 7. *Περὶ χρόνων καὶ ἐγκλίσεων.*

1. Μετὰ τὰς διαθέσεις διαστέλλομεν δεύτερον εἰς τὸ ῥῆμα τοὺς χρόνους, δι' ὧν σημαίνεται ἡ χρονικὴ σχέσις τοῦ κατηγορουμένου, καθόσον τοῦτο παρίσταται ὡς παρόν, μέλλον ἢ παρελθόν, οἷον· ὁ παῖς γράφει, ὁ παῖς γράψει, ὁ παῖς ἔγραψε.

2. Διακρίνομεν τρίτον εἰς τὸ ῥῆμα τὰς ἐγκλίσεις, δι' ὧν σημαίνεται ἡ σχέσις τῶν διαφόρων ἐκφράσεων τοῦ κατηγορουμένου· καθόσον ἡ ἀναφορὰ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον παρίσταται ὡς πραγματικὴ ἢ ὁριστική, ὡς ὑπάρχουσα ἐν τῷ νῷ, ὡς ἐπιθυμητὴ ἢ δυνατὴ καὶ ὡς προστακτομένη, οἷον· ὁ παῖς γράφει (Ὁριστική)· [ἵνα] γράφῃ (Ὑποτακτική)· γράφοιτε (Εὐκτική)· γράφε (Προστακτική).

§ 8. *Α'. Περὶ τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος.*

1. Ἡ ἀληθὴς τῶν χρόνων σημασία ἐμφαίνεται εἰς τὴν ὁριστικήν. Πάντες δὲ τῆς ὁριστικῆς οἱ χρόνοι, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀορίστου, δηλοῦσι δύο τινά· ἀ.) τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐν τῷ ὁποίῳ γίνεται ἡ πρᾶξις (παρόν, μέλλον, παρελθόν)· β'.) τὴν ποιότητα τῆς πράξεως, καθόσον ἐμφαίνουσιν ὅτι ἡ πρᾶξις εἰσέτι ἐκτελεῖται ἢ ἐξετελέσθη ἤδη. Καὶ ὁ μὲν ἀόριστος τῆς ὁριστικῆς καθ' ἑαυτὸν σημαίνει μόνον τὸ χρονικὸν διάστημα (τὸ παρελθόν), ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑπονοουμένης ἐννοίας, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν χρόνων ἐγκλίσεις δηλοῦσι μὲν ὡσαύτως τὴν αὐτὴν κατάστασιν τῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ὁριστική, ὄχι ὅμως καὶ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα· διότι ἡ μὲν ὑποτακτικὴ σημαίνει κατὰ πάντας τοὺς χρόνους μέλλον τι, ἡ δὲ προστακτικὴ ἀπαναχοῦ παρόν τι ἢ μέλλον, καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦτο μὲν παρελθόν τι, τοῦτο δὲ μέλλον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Οἱ χρόνοι κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, δηλονότι·

ά.) Εἰς ἀρκτικοὺς χρόνους, σημαίνοντας πάντοτε ἐν τῇ ὁριστικῇ παρόν τι ἢ μέλλον.

β΄.) Εἰς ἱστορικοὺς χρόνους, σημαίνοντας πάντοτε ἐν τῇ ὁριστικῇ παρελθόν τι.

3. Ἀρκτικοὶ χρόνοι εἶνε οἱ ἑξῆς·

ά. Ὁ Ἐνεστώς· ά.) εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· γράφομεν· β΄.) εἰς τὴν ὑποτακτικήν, οἷον· γράφωμεν· (περὶ τοῦ γράψωμεν ἴδ. ἀρ. 13, α.) γ΄.) εἰς τὴν εὐκτικήν, οἷον γράφοιμι, εἴθε νὰ γράφω· καὶ κατ' ἐξαρτώμενον τρόπον, οἷον ἔλεγον, ὅτι γράφοι· δ΄.) εἰς τὴν προστακτικήν, οἷον· γράφε.

β΄. Ὁ παρακείμενος· ά.) εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· γεγράφαμεν· β΄.) εἰς τὴν ὑποτακτικήν, οἷον· γεγράφωμεν· γ΄.) εἰς τὴν εὐκτικήν, οἷον γεγράφοιμι· καὶ κατ' ἐξαρτώμενον τρόπον, οἷον· ἔλεγον ὅτι γεγράφοι· δ΄.) εἰς τὴν προστακτικήν, οἷον· τέθνηθι (Πρβλ. Γραμ. § 76).

γ΄. Ὁ μέλλων εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· γράψομεν (ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ προστακτικὴ λείπουν).

δ΄. Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· βεβλήσομαι, θὰ κτυπηθῶ, (ἡ Ὑποτακτ. καὶ Προστκ. λείπουν.)

έ. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ προστακτικὴ τοῦ ἀορίστου, αἵτινες ἀμφότεραι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς τύπους τῶν ἀρκτικῶν χρόνων.

4. Ἱστορικοὶ δὲ χρόνοι εἶνε οἱ ἑξῆς·

ά. Ὁ ἀόριστος· ά.) εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· ἔγραψα· β΄.) εἰς τὴν εὐκτικήν, οἷον· γράψαιμι.

β΄. Ὁ παρατατικός· εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· ἔγραφον.

γ΄. Ὁ ὑπερσυντελικός· εἰς τὴν ὁριστικήν, οἷον· ἐγεγράφειν, εἶχον γράψη.

δ΄.) Ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἁπλοῦ μέλλοντος, οἷον γράψοιμι, τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος, οἷον βεβουλευκὼς ἐσοίμην·—ὁ ἄγγελος ἔλεγεν, ὅτι οἱ πολέμιοι νικήσοιεν, ὅτι ἔμελλον νὰ νικήσωσιν. Ἔλεγεν, ὅτι πάντα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εὖ βεβουλευμένα ἔσοιτο, ὅτι καλῶς ἔμελλον νὰ σκεφθῶσιν.

5. Ὁ ἐνεστὼς (τῆς ὁριστικῆς) σημαίνει διάθεσιν συμβαίνουσαν μὲν ἐν τῷ παρόντι, ἐκτελουμένην δὲ εἰσέτι. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἐν τῇ διηγήσει παρελθόντων συμβάντων γίνεται πολλάκις χρῆσις τοῦ ἐνεστῶτος, καθόσον προχωροῦντος τοῦ λόγου ζωηρῶς, πολλάκις τὸ παρελθὸν παρίσταται ὡς παρὸν (ἱστορικὸς ἐνεστώς). Οὕτω λέγεται·

Ταύτην τὴν τάρρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσελαύνοντα. — Ἦν τις Πριαμιδῶν νεώτατος Πολύδωρος, Ἑκάβης παῖς, ὃν ἐκ Τροίας ἐμοὶ πατὴρ δίδωσι Πρίαμος ἐν δρόμοις τρέφειν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Ὁ ἐνεστὼς εἶμι μετὰ τῶν συνθέτων (οἷον ἄπειμι) ἔχει εἰς τὴν ὁριστικὴν σημασίαν μέλλοντος (θὰ πορευθῶ)· ἡ ἀπαρέμφατος ὅμως καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἔχουσι τοῦτο μὲν σημασίαν ἐνεστῶτος, τοῦτο δὲ μέλλοντος, π. χ. Οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι (θὰ ἀπέλθω), ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω. Ὁ δὲ ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ ἔρχομαι (Πρβ. Γραμ. § 125, 2.).—Οἱ δὲ δύο ἐνεστῶτες οἴχομαι καὶ ἥκω ἔχουσι σημασίαν παρακειμένου, λοιπὸν οἴχομαι=ἀπελήλυθα, φροῦδος γέγονα καὶ ἥκω=ἐλήλυθα, οἷον· Μὴ λυποῦ, ὅτι Ἀράσπας οἴχεται εἰς τοὺς πολεμίους, ἔχει ὑπάγει.—Ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας λιπών.—Ἡμεῖς μόλις ἀφικνεῖσθε (ἐκεῖσε), ὅπου ἡμεῖς πάλαι ἥκομεν.

6. Ὁ παρακείμενος (τῆς ὁριστικῆς) σημαίνει διάθεσιν τετελεσμένην μὲν ἐν τῷ παρόντι ὡς πρὸς τὸν λαλοῦντα, ἐξακολουθοῦσαν δὲ νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ ἀποτελέσματι, οἷον·

Γέγραφα τὴν ἐπιστολήν, ἔχω γράψῃ τὴν ἐπιστολήν, ἡ ἐπιστολὴ εἶνε τώρα γεγραμμένη (εἴτε πρὸ ὀλίγου ἐγράφη εἴτε πρὸ πολλοῦ)· ἡ πόλις ἔκτισται, ἡ πόλις εἶνε τώρα κτισμένη, ὑπάρχει τώρα κτισμένη.

Σημ. β'. Πολλοὶ παρακείμενοι (καὶ ὑπερσυντελικοί) ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος (καὶ παρατατικοῦ), σημαίνουσι δὲ τὴν διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐνεργείας ἐπιδιωκομένην κατάστασιν, οἷον· πέφηνα (ἔχω φανερώσῃ ἐμαυτόν), φαίνομαι, ἐπεφήνειν (εἶχον φανερώσῃ ἐμαυτόν), ἐφανόμην, οἶδα (ἔχω ἰδῇ), εἰδέναι, ἧδειν, ἤδειμεν, τέθηλα (ἔχω ἀναθάλῃ), θάλλω, πέποιθα, (ἔχω πείσῃ ἐμαυτόν), ἔχω πεποίθησιν, βέβηκα (ἔχω ἐξέλθῃ), πορεύομαι, μέμνημαι (ἔχω ἐνθυμίσῃ ἐμαυτόν), ἐνθυμοῦμαι, κέκτημαι (ἔχω ἀποκτήσῃ), ἔχω, κέκλημαι (ἔχω ὀνομασθῇ), ὀνομάζομαι, κ. ἄλλ.

7. Ὁ μέλλων (τῆς ὁριστικῆς) σημαίνει πρᾶξιν μέλλουσαν. Πολλάκις δὲ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὸν μέλλοντα (καὶ κατ' ἄλλας μὲν ἐγκλίσεις, μάλιστα δὲ κατὰ μετοχήν) εἰς προτάσεις πλαγίας, ἰδίως δὲ κατόπιν ἱστορικοῦ χρόνου, περὶ πράγματος, τὸ ὁποῖον πρέπει ἢ δύναται νὰ γείνῃ.

Νόμους ὑπάρξαι δεῖ τοιούτους, δι' ὧν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἔντιμος καὶ ἐλεύθερος ὁ βίος παρασκευασθήσεται, τοῖς δὲ κακοῖς ταπεινός τε καὶ ἀλγεινὸς καὶ ἀβίωτος ὁ αἰὼν ἐπανακείσεται.—Ἡγεμόνας ἔλαβον οἱ στρατιῶται, οἳ αὐτοὺς ἄξουσιν (ἐκεῖσε), ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια.—Τοὺς διδάξοντας ἕξομεν.—Τοὺς ἡγησομένους παρελάβομεν.

8. Ὁ τετελεσμένος μέλλων σημαίνει διάθεσιν, ἥτις θὰ τελεσθῇ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ σώζεται ἐν τῷ μέλλοντι, οἷον·

Καὶ τοῖς κακοῖς μεμίξεται ἐσθλὰ (θὰ ἀναμιχθῶσι καὶ θὰ μείνωσιν ἀναμιγ.). — Ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων (θὰ διακοσμηθῇ καὶ θὰ μείνῃ διακεκοσμ.).

Ὁ Τετελ. Μέλλ. τῶν ῥημάτων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ὁ παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος (ἴδ. Σημ. ά.), ἐξηγεῖται τότε δι' ἁπλοῦ μέλλοντος, οἷον· μεμνήσομαι (θὰ ἐνθυμίσω ἐμαυτόν), θὰ ἐνθυμηθῶ.

Σημ. γ'. Τὸ ἁπλῶς ἐκτελεσθησόμενον, χωρὶς νὰ ὑπονοῆται ἐξακολούθησις τοῦ ἀποτελέσματος, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ σημανθῇ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τετελεσμένου μέλλοντος (ὅπως διὰ τοῦ Λατ. Futurum exactum). Εἰς τοιαύτας δὲ δευτερευούσας προτάσεις, καθ' ἃς πρόκειται νὰ σημανθῇ τὸ ἁπλῶς ἐν τῷ μέλλοντι τελεσθησόμενον, μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἀορίστου συνημμένην μετά τινος τῶν ἐκ τοῦ ἂν συνθέτων συνδέσμων, οἷον· ἐάν, ἐπάν, ἐπειδάν, ὅταν, πρὶν ἄν, ἕστ' ἄν, ὃς ἂν κλπ. π. χ. Ἐὰν ταῦτα λέξῃς (Λατ. si hoc dixeris).

9. Ὁ ἀόριστος (τῆς ὁριστικῆς) ἐκφράζει τὴν παρελθοῦσαν διάθεσιν ὅλως διόλου γενικῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης δευτερευούσης ἐννοίας (ὅπως ὁ défini τῶν Γάλλων), οἷον· ἔγραψα, Γαλλ. j' écrivis. Κῦρος πολλὰ ἔθνη ἐνίκησεν. Καὶ ἀποτελεῖ μὲν ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους τοὺς σημαίνοντας παρελθόν, δύναται ὅμως νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἀντὶ πάντων τούτων τῶν χρόνων, ὁπόταν τὸ παρελθὸν ἐκφέρεται ὅλως διόλου γενικῶς. Πολλάκις ὅμως σημαίνει ὁ ἀόριστος καὶ τὴν ἔναρξιν καταστάσεώς τινος, οἷον· βασιλεύω, εἶμαι βασιλεύς, ἐβασίλευσα, ἐγενόμην βασιλεύς· ἐβούλευσα, ἐγενόμην βουλευτής.

10. Ὁ παρατατικὸς (τῆς ὁριστικῆς) σημαίνει τὴν διάθεσιν παρελθοῦσαν μέν, ἐκτελουμένην ὅμως εἰσέτι ἢ ἐξακολουθοῦσαν ἀκόμη τότε νὰ ἐκτελῆται.

Ἐν ᾧ σὺ ἔπαιζες, ἐγὼ ἔγραφον.—Ὅτε ἐγγὺς ἦσαν οἱ βάρβαροι, οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο.—Ὅτε οἱ βάρβαροι ἐπληλύθεσαν (ἦλθον), οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο.—Τότε (ἢ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ) οἱ Ἕλληνες θαῤῥαλεώτατα ἐμάχοντο.

11. Διὰ ταῦτα τοῦ μὲν ἀορίστου (τῆς ὁριστικῆς) γίνεται χρῆσις ἐν τῇ ἱστορικῇ διηγήσει, ὅπως παρασταθῶσι τὰ κύρια τράγματα, τοῦ δὲ παρατατικοῦ (τῆς ὁριστικῆς), ὅπως σημανθῶσιν αἱ συνοδεύουσαι αὐτὰ περιστάσεις. Διὰ μὲν τοῦ ἀορίστου διηγούμεθα, διὰ δὲ τοῦ παρατατικοῦ περιγράφομεν.

Τοὺς πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται, ἐτράποντο· καὶ οἱ πελτασταὶ εὐθὺς εἵποντο.

Σημ. δ'. Τοῦ ἀορίστου (τῆς ὁριστικῆς) γίνεται πολλάκις χρῆσις εἰς γενικὰς προτάσεις σημαινούσας πρᾶγμα γνωστὸν ἐκ πείρας· τότε δὲ ὁ ἀόριστος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, οἷον· Κάλλος ἡ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν.

12. Ὁ ὑπερσυντελικὸς (τῆς ὁριστικῆς) σημαίνει διάθεσιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ σωζομένην ἐν τῷ ἀποτελέσματι.

Ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον, οἱ πολέμιοι ἀπεπεφεύγεσαν (εἶχον φύγη καὶ εὑρίσκοντο ἤδη ἐν τῇ φυγῇ). — Ὅτε οἱ σύμμαχοι ἐπλησίαζον, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας ἐνενικήκεσαν (εἶχον νικήσῃ καὶ ἦσαν ἤδη νικηταί). — Ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολήν (εἶχον γράψῃ τὴν ἐ., καὶ ἡ ἐ. ἐσώζετο γεγραμμένη). — Ἐκεκτήμην πολλὰ χρήματα (εἶχον ἀποκτήσῃ καὶ εἶχον ἤδη.)

Σημ. ε'. Εἰς δευτερευούσας προτάσεις, καθ' ἃς πρόκειται νὰ ἐκδηλωθῇ πρᾶξις ἁπλῶς τετελεσμένη πρὸ ἄλλης παρελθούσης πράξεως, μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὸν ἀόριστον, οἷον· ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον, οἱ πολέμιοι ἀπεπεφεύγεσαν. — Ὁ Λατινικὸς ὑπερσυντελικὸς διακρίνεται τοῦ Ἑλληνικοῦ κατὰ τοῦτο τὸ οὐσιῶδες, ὅτι δὲν συνεκφράζει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ μόνον τὴν πρᾶξιν τετελεσμένην πρὸ ἄλλης παρελθούσης πράξεως, οἷον· scripserum epistolam, quum amicus venit.

13. Ἡ σχέσις τῆς διαθέσεως, ἡ σημαινομένη διὰ τῶν χρόνων τῆς ὁριστικῆς, μεταβαίνει εἰς τὰς πλαγίας ἐγκλίσεις (ὑποτακτικήν, εὐκτικὴν καὶ προστακτικὴν) καὶ τὴν ἀπαρέμφατον καὶ μετοχήν. Καθὼς δὲ ἡ ὁριστικὴ τοῦ ἀορίστου σημαίνει διάθεσιν ἁπλῶς, ἄνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως πρὸς τὴν ποιότητα αὐτῆς, ἐξαίρει δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐτὴν τὴν διάθεσιν, οὕτω μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες καὶ τὰς πλαγίας ἐγκλίσεις, τὴν ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ ἀορίστου, ὅταν σημαίνωσι τὴν διάθεσιν μόνον αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, πρόκειται δὲ μετ' ἐμφάσεως ταύτην νὰ δηλώσωσι. Διὰ ταῦτα ὁ ἀόριστος ὄχι μόνον εἰς τὴν ὁριστικήν, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους χρόνους, σημαίνοντας ἢ τὴν ἀνάπτυξιν (πρόοδον, διάρκειαν) τῆς διαθέσεως ἢ τὴν διαμονὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διαθέσεως. Οὕτω π. χ. λέγομεν φύγε, ὅταν ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τῆς φυγῆς τὴν διάθεσιν καὶ ἐξαίρωμεν αὐτήν, χωρὶς νὰ φροντίζωμεν παντάπασι περὶ οὐδενὸς ἄλλου· φεῦγε δὲ λέγομεν, ὅταν ἔχωμεν μᾶλλον ὑπ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄψιν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαθέσεως· οἱ ἀποφυγόντες σημαίνει ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐγλύτωσαν, οἱ ἀποπεφευγότες δὲ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουν γλυτώσῃ καὶ εὑρίσκονται ἤδη γλυτωμένοι. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν πρὸς ἀλλήλας τὰς ἐφεξῆς ἐγκλίσεις·

ά. Τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἀορίστου πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἑνεστῶτος καὶ παρακειμένου, οἷον· Φύγωμεν καὶ φεύγωμεν.—Λέγω, ἵνα μάθῃ καὶ ἵνα μανθάνῃς.—Ἐὰν ἀγαθόν τι ὑπό τινος πάθωμεν, στέρξομεν αὐτόν· ἂν εὐεργετηθῶμεν παρά τινος, θὰ τὸν ἀγαπήσωμεν, καὶ ἐὰν εὖ πεπόνθωμεν, ἐὰν ἔχωμεν εὐεργετηθῆ.

β'. Τὴν εὐκτικὴν τοῦ ἀορίστου πρὸς τὴν εὐκτικὴν τοῦ ἑνεστῶτος καὶ παρακειμένου, οἷον· ἔλεγον ἵνα μάθοις καὶ ἵνα μανθάνοις. — Εἴθε τοῦτο γένοιτο καὶ γίγνοιτο.—Οἱ στρατιῶται ἐφοβοῦντο, μὴ Κῦρος ἀποθάνοι (ἤθελεν ἀποθάνῃ), καὶ μὴ τεθναίη (ἤθελεν εἶναι ἀποθαμμένος.)

γ'. Τὴν προστακτικὴν τοῦ ἀορίστου πρὸς τὴν προστακτικὴν τοῦ ἑνεστῶτος καὶ παρακειμένου, οἷον· Φύγε καὶ φεῦγε.—Δός καὶ δίδου μοι τὸ βιβλίον.—Βούλευσαι, ἀπόφασισε, καὶ βεβούλευσο, νὰ ἔχῃς ἀπόφασίσῃ.

δ'.) Τὴν ἀπαρέμφατον τοῦ ἀορίστου πρὸς τὴν ἀπαρέμφατον τοῦ ἑνεστῶτος καὶ παρακειμένου, οἷον· Ἐθέλω φυγεῖν καὶ φεύγειν.—Κελεύω σε δοῦναι καὶ διδόναι μοι τὸ βιβλίον.—Ἔλεγε τοὺς πολεμίους φυγεῖν (ὅτι ἔφυγον) καὶ πεφευγέναι (ὅτι εἶχον φύγῃ).

έ. Τὴν μετοχὴν τοῦ ἀορίστου πρὸς τὴν μετοχὴν τοῦ παρακειμένου καὶ ἑνεστῶτος, οἷον· οἱ αὐτόμολοι ἠγγειλαν τοὺς πολεμίους φυγόντας (ὅτι ἔφυγον), πεφευγότας (ὅτι εἶχον φύγῃ).

ΣΤ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. § 8.)

Ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Δαρεῖος, καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν ὁ Ἀρταξέρξης, διαβάλλει ὁ Τισσαφέρνης τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν [του] ὅτι τὸν ἐπιβουλεύει (ὡς μετ' Εὐκτ.)· οὗτος δὲ (ὁ δὲ) πείθεται καὶ συλλαμβάνει τὸν Κῦρον, διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ (ὡς μετὰ Μέλλ. Μετοχ.)· ἡ δὲ μήτηρ ζητήσασα αὐτὸν (ἐξαιτησαμένη), πέμπει πάλιν [αὐτὸν] εἰς (ἐπὶ) τὴν ἀρχὴν [αὐτοῦ]. — Εἰς καλὸν [καιρὸν] ἔχεις ἔλθῃ. —Ὁ Θεμιστοκλῆς ἔγραψεν· ἦλθον εἰς σὲ ὁ Θεμιστοκλῆς. — Ἐάν τις δὲν γνωρίζῃ ἑαυτὸν καί, ὅ,τι δὲν (μὴ) γνωρίζει, νομίζῃ ὅτι ἔχει γνωρίσῃ, εἶνε μωρός. —Οἱ πρέσβεις τῆς Σινώπης ἔλεγον· ἤλθομεν νὰ σᾶς συγχαρῶμεν (Μετοχ. Μέλλ. συνήδομαι), ὦ στρατιῶται, ὅτι ἔχετε σωθῆ διὰ πολλῶν κινδύνων, ὅπως ἔχομεν ἀκούσῃ. — Ἐπὶ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων μέχρι (εἰς μετ' Αἰτ.) τοῦ Θησέως ἡ Ἀττικὴ κατῳκεῖτο πάντοτε κατὰ πόλεις.—Ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιμελῶς ἔχει κάμῃ.—Αἱ ἐν Μέμφιδι οἰκίαι παρέμειναν μέχρις

ἐσχάτων. — Ἡ Οἰνόη, ἥτις κεῖται (Μετοχ.) εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἦτο τειχισμένη. — Ὁ Ζήνων ἐμαστίγωνε δοῦλον διὰ κλοπὴν (ἐπὶ μετὰ Δοτ.)· ὅτε δ' ἐκεῖνος (τοῦ δὲ) εἶπε (Γεν. ἀπολυτ.)· «μοὶ ἦτο πεπρωμένον (εἵμαρτο) νὰ κλέψω,» ἀλλὰ καὶ νὰ δαρῇς, εἶπε.—Ὁ κόσμος εἶνε σκηνή, ὁ βίος παράδος (τοῦ Θεάτρ.)· ἦλθες, εἶδες, ἀνεχώρησας. — Ὁ Ξέρξης ἔζευξε μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διώρυξε δὲ τὸν Ἄθω.—Ἡ τύχη συνηθίζει νὰ ῥίπτῃ (Ἀόρ. ἁπλ.) ὅσους (οὓς ἂν μεθ' Ὑποτ.) ὑψώσῃ. —Πλοῦτον ἀποκτᾷ εὐκόλως (Ἀόρ.) καὶ ὁ ραυλότατος. — [Ἡ] ἀργία διδάσκει (Ἀόρ. ἁπλ.) πολλὰ κακά. — [Ὁ] οἶνος δεικνύει (Ἀόρ. ἁπλ.) τὸν νοῦν τοῦ ἀνδρός.— Τὸ νὰ διατάττῃ τις εἶνε εὐκολώτερον τοῦ νὰ πράττῃ.—Ὁ Κῦρος καλέσας Ἁρπαγον τὸν Μῆδον, ὅστις ἦτον εἰς αὐτὸν σύντροφος ἐκ παιδικῆς ἡλικίας (ἐκ παιδός), [τὸν] διέταξε νὰ διαρυλάττῃ τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀβραδάτα τοῦ Σουσίου καὶ τὴν σκηνήν, μέχρις οὗ ὁ ἴδιος λάβῃ [αὐτήν].—Ὁ δῆμος ἀπεφάσισε (δοκεῖ μετὰ Δοτ.) νὰ ἐκλέξῃ (αἱροῦμαι) τριάκοντα ἄνδρας, οἵτινες θὰ συγγράψωσι τοὺς πατρίους νόμους, κατὰ τοὺς ὁποίους θὰ [δι]οικήσωσι τὴν πόλιν. — Εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος (πανταχοῦ μετὰ Γεν.) κεῖται νόμος νὰ ὀμνύωσιν οἱ πολῖται (Ἀπαρ. μετ' Αἰτ.) ὅτι θὰ ὁμονοήσωσιν.—Οἱ στρατιῶται ἤλπιζον ὅτι θὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν.—Νομίζω ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες (Μετοχ.) ἀσκοῦσι σοφίαν καὶ νομίζουσιν ὅτι εἶνε ἱκανοὶ νὰ διδάξωσι τοὺς πολίτας τὸ ὠφέλιμον, οὐδαμῶς γίνονται βίαιοι.—Λέγε τί πρέπει νὰ πράξω, καὶ θέλει πάραυτα πραχθῆ. — Ὡραιότατα λέγεται τοῦτο καὶ ἔχει λεχθῆ, τὸ μὲν ὠφέλιμον εἶνε ὡραῖον, τὸ δὲ βλαβερὸν ἄσχημον.—Οἱ τύραννοι οὐδὲν καλὸν θέλουσιν ἔχῃ (Μέλλ. τ. κέκτημαι.).—Θὰ ἐνθυμούμεθα πάντοτε τοὺς γενναίους ἄνδρας.

§ 9.* Β'. *Περὶ τῶν ἐγκλίσεων.*

Διαστέλλομεν τὰς ἓξ τέσσαρας ἐγκλίσεις· τὴν ὁριστικήν, τὴν ὑποτακτικήν, τὴν εὐκτικὴν καὶ τὴν προστακτικήν (§ 7, 2.)

α΄.) Ἡ ὁριστικὴ σημαίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος πραγματικήν, οἷον·

Τὸ ῥόδον θάλλει.—Ὁ πατὴρ γέγραφε τὴν ἐπιστολήν.—Οἱ πολέμιοι ἀπέφυγον.—Οἱ πολῖται τοὺς πολεμίους νικήσουσιν.

β΄.) Ἡ ὑποτακτικὴ σημαίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος τείνουσαν εἰς πραγματοποίησιν καὶ τρόπον τινὰ προσδοκωμένην· τίθεται δὲ εἰς ἐξαρτωμένας προτάσεις κατόπιν τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ ἀναφέρεται πάντοτε εἰς μέλλον τι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀπολύτως δὲ ἤτοι αὐθυποστάτως τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ ἐν τῷ λόγῳ· 1) Ἐπὶ προτροπῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ ἀ. Πληθ. Προσ. οἷον· ἴωμεν, ἂς ὑπάγωμεν. Πρὸς ἐναργεστέραν δὲ παράστασιν τῆς προκειμένης ἐννοίας προστίθεται παρακελευστικὸν μόριον, οἷον· φερ' ἴδωμεν· τὸ δὲ ἑνικὸν Πρόσ. ἀείποτε οὕτως ἐκφέρεται, οἷον· φέρ' ἴδω. Ἐπὶ ἀρνήσεως ἡ τοιαύτη ὑποτακτικὴ δέχεται μή, οἷον· μὴ ἴωμεν. 2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ εἰς τὸ β'. Ἑν. καὶ Πληθ. Πρόσ. τοῦ Ἀορ. (οὐχὶ δὲ τοῦ ἐνεστῶτος), οἷον· μὴ γράψῃς, μὴ φοβηθῇς. (Ἐπὶ ἐνεστῶτος λέγομεν, μὴ γράφε, μὴ φοβοῦ.) 3) Ἐπὶ ἐρωτήσεων, καθ' ἃς ἀμφιβάλλομεν· καὶ εἰς μὲν τὰς κυρίας προτάσεις γίνεται χρῆσις σχεδὸν μόνου τοῦ ἀ. Ἑνικ. καὶ Πληθ. προσώπου, εἰς δευτερευούσας δὲ πάντων τῶν προσώπων· ἐπὶ ἀρνήσεως τίθεται καὶ ἐνταῦθα μή, οἷον· τί ποιῶμεν ἢ τί μὴ ποιῶμεν.—Οὐκ ἔχω, ὅποι τράπωμαι· Οὐκ ἔχει, ὅποι τράπηται.

γ'.) Ἡ εὐκτικὴ σημαίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος· 1) Ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν λαλοῦντα, οἷον· ἐκτελοῖτο τὰ χρηστά· συνάπτονται δὲ τότε συνήθως μετὰ τῆς εὐκτικῆς τὰ εἴθε, εἰ γάρ, οἷον· εἴθε (εἰ γὰρ) ἐμοὶ θεοὶ ταύτην τὴν δύναμιν παραθεῖεν! 2) Τὸ δυνατὸν γενέσθαι, ὅτε συνηθέστατα συνάπτεται μετὰ τοῦ ἂν ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστῶτος, τοῦ παρακειμένου καὶ ἀορίστου, οὐδέποτε δὲ τοῦ μέλλοντος (ἴδ. § 9ᵇ', γ'.). Εἰς δὲ τὰς ἐξαρτωμένας προτάσεις τίθεται ἡ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἂν κατόπιν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀναφερομένη εἴτε εἰς τὸ παρελθὸν εἴτε εἰς τὸ μέλλον, οἷον· ἔλεγεν ὡς ἐπιβουλεύοι.

δ'.) Ἡ προστακτικὴ σημαίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος προστακτικῶς ἢ παραινετικῶς, οἷον· δὸς καὶ δίδου μοι τὸ βιβλίον. Βούλευσαι, ἀποφάσισε, καὶ βεβούλευσο, ἔχε ἀποφασισμένον. Κλειέσθω ἡ θύρα, ἂς κλείεται ἡ θύρα, καὶ κεκλείσθω ἡ θύρα, ἂς εἶνε κεκλεισμένη. Γραψάτω καὶ γραφέτω τὴν ἐπιστολήν. Περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἀορίστου, τοῦ ἐνεστωτος καὶ τοῦ παρακειμένου, ἴδ. § 8, 13 καὶ γ'.

Σημ. Εἰς τοὺς ἀρνητικοὺς ἢ ἀπαγορευτικοὺς λόγους μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεστῶτος (μετὰ τοῦ μή), οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν προστακτικὴν τοῦ ἀορίστου, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἀορίστου (Πρβλ. β'. 1.)

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

οἷον· Μὴ γράφε (ἀλλ' ὄχι μὴ γράφῃς) ἢ μὴ γράψῃς (ἀλλ' ὄχι μὴ γράψον).

Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἐπὶ τοῦ γ'. Ἐν. Πρόσωπ. συντάσσεται τὸ μὴ καὶ μετὰ προστακτικῆς Ἀορ., οἷον· μὴ νομισάτω, μή προσδοκησάτω.

§ 96'. *Παρατηρήσεις περὶ τοῦ δυνητικοῦ ἢ ἀοριστολογικοῦ συνδέσμου ἄν.*

1. Στενῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς περὶ τῶν ἐγκλίσεων διδασκαλίας εἶνε ἡ διευκρίνησις τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἢ δυνητικοῦ συνδέσμου ἄν. Συνίσταται δὲ ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς τοῦτο, ὅτι ἐκδηλοῖ τὴν σχέσιν ὑποθετικῆς τινὸς προτάσεως πρὸς ἄλλην ἀποδιδομένην, καθόσον σημαίνει, ὅτι τὸ μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένον κατηγορούμενον τῆς προτάσεως εἶνε περιωρισμένον ἢ ἐξηρτημένον ἔκ τινος περιστάσεως. Καὶ ἀκριβῆ μὲν τῆς χρήσεως τοῦ ἂν σύνοψιν θέλομεν ποιήσῃ εἰς τὸ περὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων κεφάλαιον (§ 41)· ταύτην δὲ ἀρκοῦσιν αἱ ἑξῆς παρατηρήσεις περὶ τῆς συντάξεως αὐτοῦ. Συνάπτεται λοιπόν·

α.) Μετὰ τῆς ὁριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων (τοῦ ἀορίστου, παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ) καὶ μάλιστα·

a) Ὅπως δηλωθῇ, ὅτι πρᾶξίς τις ὑπὸ ὡρισμένην τινὰ συνθήκην ἠδύνατο νὰ γείνῃ ἢ δύναται νὰ γείνῃ, ἀλλὰ δὲν ἔγεινεν ἢ δὲν γίνεται, διότι ἡ συνθήκη δὲν ἦτον ἢ δὲν εἶνε δυνατή. Προστιθεμένης δὲ τῆς συνθήκης ἢ τοῦ ὅρου, τίθεται ὁ εἰ μετὰ τῆς ὁριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

Εἰ τοῦτο ἔλεγες (ἔλεξας), ἡμάρτανες (ἥμαρτες) ἄν, ἂν ἔλεγες τοῦτο, θὰ ἔκαμνες σφάλμα (ἀλλ' εἰξεύρω τώρα ὅτι δὲν τὸ ἔχεις εἰπῆ, λοιπὸν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔκαμνες σφάλμα), ἢ καὶ ἄνευ προηγουμένης προτάσεως, οἷον· ἐχάρης ἄν, ἤθελες χαρῆ (δηλ. ἂν ἔβλεπες τοῦτο.) Ὅταν δὲ ἡ πρᾶξις ἐξακολουθῇ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μέχρι τοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος, τίθεται συνήθως μὲν παρατατικὸς (ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς κατὰ § 8, Σημ. 6'.), σπανιώτερον δὲ ὁ ἀόριστος, οἷον· εἰ εἶχον χρήματα, ἐδίδουν ἄν σοι.

Σημ. α'. Ἐκ τοῦ τοιούτου τύπου ἀνεπτύχθη ἡ ἔκφρασις τῆς εὐχῆς μετὰ τοῦ εἴθε (εἰ γὰρ) καὶ τῆς ὁριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων, καθόσον παρελείπετο ἡ ἀνήκουσα εἰς αὐτὴν ἀπόδοσις. Γίνεται δὲ χρῆσις τῆς τοιαύτης τῶν εὐχῶν ἐκφράσεως, ὅταν ἡ εὐχὴ σημαίνεται ὡς τοιαύτη, ὥστε περὶ αὐτῆς εἰξεύρει ὁ λαλῶν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ, οἷον· Εἴθε τοῦτο ἐγίγνετο! Εἴθε τοῦτο ἐγένετο! (δηλ. εἰ ἐγίνετο, τότε εὐτυχὴς ἂν ἦν.)

b) Ὅπως ἐκδηλωθῇ, ὅτι πρᾶξίς τις ἐγένετο (ἐπανελήφθη)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐν τῷ παρελθόντι ὑπὸ ὡρισμένας περιστάσεις καὶ σχέσεις. Ἱστορικὸς δὲ χρόνος τῆς κυρίας προτάσεως (ἀποδόσεως) εἶνε τότε συνήθως ὁ παρατατικός.

Εἴ τις Σωκράτει περί του ἀντιλέγοι, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον. (Ὁσάκις ἀντέλεγέ τις, ἐπανέφερεν.)

Σημ. β'. Μετὰ τῆς ὁριστικῆς τοῦ ἐνεστῶτος, παρακειμένου καὶ μέλλοντος ὡσαύτως δὲ μετὰ τῆς προστακτικῆς οὐδέποτε συνάπτεται ἄν, παρ' Ἀττικοῖς.

β'.) Μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς, ὅπως σημανθῇ ὅτι τὸ ἐν τῷ νῷ μέλλον, ὅπερ ἡ ὑποτακτικὴ φανερώνει, (§ 9, ά.) εἶνε ὑποτιθέμενόν τι καὶ ἀπὸ περιστάσεων ἐξαρτώμενον. Συνήθως δὲ ἡ περίστασις αὕτη εὑρίσκεται μόνον εἰς δευτερευούσας προτάσεις, καὶ μάλιστα προστίθεται τότε ὁ σύνδεσμος ἄν εἰς τὸν σύνδεσμον τῆς δευτερευούσης προτάσεως, ἢ συνάπτεται μετ' αὐτοῦ εἰς μίαν λέξιν. Οὕτω παρήχθησαν τὰ ἐάν (ἐκ τῶν εἰ ἄν), ὅταν (ἐκ τῶν ὅτε ἄν), ὁπόταν (ἐκ τῶν ὁπότε ἄν), πρὶν ἄν, ἐπάν, ἐπειδάν (ἐπεί ἄν, ἐπειδή ἄν) ὅθι ἄν, οὗ ἄν, ὅπου ἄν, οἱ ἄν, ὅποι ἄν, ᾗ ἄν, ὅπῃ ἄν, ὅθεν ἄν κλπ.· ὃς ἄν (ὅστις δήποτε καὶ ἄν), οἷος ἄν, ὁποῖος ἄν, ὅσος ἄν, ὁπόσος ἄν κλπ. Ἰδ. τὰ περὶ τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων.

γ'.) Μετὰ τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἀορίστου, ἐνεστῶτος καὶ παρακειμένου, ἀλλ' ὄχι τοῦ μέλλοντος, ὅπως σημανθῇ ὡς ἀκολουθία, ὁμολογία, ἁπλῆ τις παραδοχὴ καὶ εἰκασία. Δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ πάντοτε ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ὡς ἀπόδοσις ὑποθετικοῦ λόγου, καὶ ἂν οὕτος παρασιωπᾶται.

Εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν, ἂν ἤθελες λέγῃ τοῦτο, ἤθελες κάμνῃ σφάλμα.—Εἴ τι ἔχοις, δοίης ἄν, ἂν ἤθελες ἔχῃ τι, ἤθελες δώσῃ.—Πολὺ δὲ συχνὰ καὶ ἄνευ προηγουμένης προτάσεως, οἷον· χαίροις ἂν (δηλ. εἰ τοῦτο ἀκούοις). — Ἡδέως ἂν τοῦτο ἀκούσαιμι (δηλ. εἰ ἐξείη).—Γένοιτ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ, εἶνε δυνατὸν τὸ πᾶν νὰ γείνῃ.—Λέγοις ἄν (εἰ θέλοις).—Πλειστάκις δὲ τίθεται ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν καὶ ὅταν ὁ λαλῶν θέλῃ νὰ ἐκφράσῃ βεβαίαν τινὰ γνώμην κατὰ τρόπον μετριόφρονα, οἷον· ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἄν εἴη δυσγενής.

Σημ. γ'. Ἐκ τοῦ εἴδους τούτου τῶν προτάσεων ἀνεπτύχθη ἡ ἔκφρασις τῆς εὐχῆς διὰ διὰ τοῦ εἴθε (εἰ γὰρ) μετ' εὐκτικῆς, παρασιωπωμένης τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης ἀποδόσεως. Γίνεται δὲ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς ἐπὶ εὐχῆς δυνατῆς ἢ ἀδυνάτου εἰς τὸ μέλλον,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐνῷ τὸ εἴθε (εἰ γάρ) μετὰ τῆς ὁριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων φανερώνει εὐχὴν μὴ ἐκπληρωθεῖσαν. Εἴθε τοῦτο γίγνοιτο (γένοιτο)· ἀλλὰ εἴθε τοῦτο ἐγένετο (ὅπερ οὐκ ἐγένετο·)

δ'.) Μετὰ τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς (οὐδέποτε δὲ μετὰ τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος), ὅταν ἐν ὀρθῷ λόγῳ ἡ ὁριστικὴ ἢ εὐκτική, τιθεμένη ἀντὶ τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς, ἤθελον συνάπτεσθαι μετὰ τοῦ ἄν.

Εἴ τι εἶχεν, ἔφη δοῦναι ἄν, ἂν εἶχέ τι, εἶπεν ὅτι ἤθελε δώσειν (καθ' ὁριστικήν, εἴ τι εἶχον, ἔδωκεν ἄν).—Εἴ τι ἔχει, ἔφη δοῦναι ἄν, ἂν ἤθελεν ἔχειν τι, εἶπεν ὅτι ἤθελε δώσειν (ἐν ὀρθῷ λόγῳ, εἴ τι ἔχαιρε, δοίην ἄν). — Δῆλος εἶ ἁμαρτάνων ἄν, εἰ τοῦτο λέγοις (= δῆλόν ἐστιν, ὅτι ἁμαρτάνοις ἄν, εἰ τοῦτο λέγοις).

Σημ. δ'. Ἐπειδὴ ὁ ἄν παριστᾶται ἀκολουθίαν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐνεργείας τοῦ ῥήματος, ἔπρεπε κυρίως εἰς τοῦτο νὰ προστίθεται, οἷον· λέγοιμι ἄν ταῦτα· ἔλεγον ἂν ταῦτα· καὶ ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τίθεται μετὰ τὴν λέξιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν θέλει τις νὰ ἐξάρῃ μετ' ἐμφάσεως. Διὸ προστίθεται συνήθως εἰς τὰς λέξεις ἐκείνας, δι' ὧν μεταβάλλεται ὁ τρόπος τῆς ἐκφράσεως, δηλαδὴ εἰς τὰ ἀρνητικὰ καὶ τὰ ἐρωτηματικά, οἷον· οὐκ ἄν, οὐδ' ἄν, οὔπω' ἄν, οὐδέποτ' ἄν, κ. τ. τ· τίς ἄν, τί ἄν, τί δ' ἄν, τί δῆτ' ἄν, πῶς ἄν, πῶς γὰρ ἄν, ἆρ' ἄν, κλπ.· προσέτι δὲ εἰς τὰ τοπικά, χρονικά, τροπικὰ καὶ ἄλλα ἐπιῤῥήματα, δι' ὧν ὡσαύτως ὁρίζεται πλειότερον καὶ ποικιλώτερον ὁ τρόπος τῆς ἐκφράσεως τοῦ κατηγορουμένου, οἷον· ἐνταῦθα ἄν, τότ' ἄν, εἰκότως ἄν, ἴσως ἄν, τάχ' ἄν, μάλιστ' ἄν, ἥκιστ' ἄν, ῥᾳδίως ἄν, ἡδέως ἄν, κλπ. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται καὶ τοῦτο, ὅτι δὰν ἐπαναλαμβάνεται ἐνίοτε εἰς μίαν πρότασιν.

Ζ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. § § 9ι. καὶ 9θ'.).

Ἂς ἀποφεύγωμεν τὸ αἰσχρὸν καὶ ἂς σπεύδωμεν πρὸς τὸ ὡραῖον.—Ἂς εὐχηθῶμεν εἰς τοὺς Θεοὺς νὰ ὁδηγήσωσι τὸ παρὸν πρὸς τὸ ὡραιότατον τέλος.—Ἂς μὴ ὑποχωρήσωμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς.—Πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ μάχωμαι πρὸς τὸ πεπρωμένον ἀφοῦ εἶμαι θνητός;—Εἰπέ μοι, παῖον ἐκ τῶν δύο ἠθέλομεν εἰπεῖν, ὅτι ὁ Σωκράτης σπουδαίως ὁμιλεῖ (σπουδάζει) ἢ παίζει εἰς τοὺς διαλόγους αὐτοῦ;—Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἠπόρει ποίαν ἐκ τῶν δύο ὁδῶν ἤθελε πρὸς τὸν βίον τραπῇ, ἐφάνησαν εἰς αὐτὸν δύο γυναῖκες. Ἡ δὲ μία τρέξασα πρὸ αὐτόν (προστρέχειν τινί) εἶπε· σὲ βλέπω, ὦ Ἡράκλεις, νὰ ἀπορῇς ποίαν ὁδὸν νὰ τραπῇς εἰς τὸν βίον· ἐὰν λοιπὸν κάμῃς ἐμὲ φίλην, θὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς τὴν εὐχαριστοτάτην καὶ εὐκολωτάτην ὁδόν.—Εἴθε νὰ ἀποτρέψωσιν ἀφ' ἡμῶν οἱ θεοὶ τὸν κίνδυνον.—Εἴθε νὰ εἶνε πάντοτε πλησίον μου αἱ τρεῖς Χάριτες.—Εἴθε νὰ εἶμαι πάντοτε μετ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν σοφῶν καὶ ἀγαθῶν, καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἔχω συναναστροφὴν μὲ τοὺς κακούς.—Εἴθε νὰ ἔζων μετὰ σοῦ ὅτε ἦσο εἰσέτι νέος.—Εἴθε νὰ ἤμην ἱκανὸς νὰ καταστήσω ἄπρακτον τὸ πραχθέν.—Μάχεσθε θαῤῥαλέως, ὦ στρατιῶται.—Σπεύδετε πρὸς τὴν ἀρετήν, ὦ νεανίαι.—Ὁ ἱερόσυλος εἴθε νὰ κατασπαραχθῇ ἀπὸ ἄγρια θηρία.—Οἱ ἱστοριογράφοι οὔτε πρὸς χάριν ὀφείλουσι νὰ ἐξαίρωσί τι, οὔτε νὰ παραλείπωσιν, ἂν εἶνε τι ἄξιον λόγου καὶ μνήμης.—Νὰ μὴ δικάσετε παρὰ τοὺς νόμους.—Ὅστις τολμᾷ (Μετοχ.) νὰ μεταχειρισθῇ βίαν, ἔχει ἀνάγκην ὄχι ὀλίγων συμμάχων· ὅστις ὅμως δύναται νὰ πείσῃ, οὐδενός.—Πῶς ἤθελον γείνῃ φίλοι τῶν μισούντων (Δοτ.) τὰ κακὰ οἱ πράττοντες τὰ τοιαῦτα;—Πῶς ἤθελέ τις μάθῃ ἢ πράξῃ τι ἀξιολόγως ἄνευ ἐγκρατείας;—Μὲ ψυχὴν σοφὴν δύναταί τις νὰ διαγάγῃ εὐαρεστότατα τὸν βίον.—Οὐδεὶς ἤθελε κάμῃ ὠφέλιμον τὸ κακόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

§ 10. *Περὶ προσδιορισμῶν.*

1. Οἱ προσδιορισμοὶ χρησιμεύουσι πρὸς ἀκριβέστερον ὁρισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον· τὸ καλὸν ῥόδον, ὁ μέγας παῖς. Παρίστανται δὲ ὑπὸ τοὺς ἑξῆς τύπους· α΄.) ὡς ἐπίθετον, οἷον· τὸ καλὸν ῥόδον· β΄.) ὡς οὐσιαστικὸν κατὰ γενικήν, οἷον· ὁ τοῦ βασιλέως κῆπος, οἱ τοῦ δένδρου καρποί. γ΄.) ὡς οὐσιαστικὸν μετὰ προθέσεως συναπτόμενον, οἷον· ἡ πρὸς τὴν πόλιν ὁδός· δ΄.) ὡς ἐπίῤῥημα, οἷον· οἱ νῦν ἄνθρωποι· ε΄.) ὡς οὐσιαστικὸν παρατιθέμενον, οἷον· Κροῖσος, ὁ βασιλεύς.

Σημ. Ὅταν τὸ ὑπὸ τοῦ προσδιορισμοῦ ἀκριβέστερον ὁριζόμενον οὐσιαστικὸν σημαίνῃ γενικήν τινα ἔννοιαν, ἢ τοιαύτην, ἥτις ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου εὐκόλως δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ, ἢ ἐπὶ τέλους τοιαύτην, ἥτις διὰ τῆς συχνῆς χρήσεως εἰς ὡρισμένην τινὰ συνάφειαν λόγου ὡς γνωστὴ προϋποτίθεται, οἷον· ἄνθρωπος, ἀνήρ, γυνή, πατήρ, μήτηρ, υἱός, παῖς, θυγάτηρ, ἀδελφός, πρᾶγμα, χρῆμα, ἔργον, χρόνος, ἡμέρα, χώρα, γῆ, ὁδός, οἰκία, οἶκος κ. ἄλλ., τὸ οὐσιαστικὸν τότε, ὡς ἐξυπακουόμενον ὄνομα τοῦ προσδιορισμοῦ, πολλάκις παραλείπεται, ὁ δὲ προσδιορισμὸς γίνεται οὐσιαστικὸν συνοδευόμενον συνήθως ὑπ' ἄρθρου, πρβλ. § 4, 5., οἷον·

Οἱ θνητοὶ (δηλ. ἄνθρωποι).—Τὰ ἡμέτερα (δηλ. πράγματα).—Ἡ ὑστεραία (δηλ. ἡμέρα.).—Ἡ πολεμία καὶ ἡ φιλία (δηλ. χώρα).—Ἡ οἰκουμένη (δηλ. γῆ).—Τὴν ταχίστην (δηλ. ὁδόν), ὅσον τάχιστα.—Ἀλέξανδρος, ὁ Φιλίππου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(δηλ. υἱός). — Ἐν Ἅδου (δηλ. οἴκῳ) εἶναι.—Εἰς διδασκάλου, εἰς Πλάτωνος φοιτᾶν. — Τὰ τῆς τύχης, ἡ τύχη καὶ πᾶν ὅ,τι εἰς αὐτὴν ἀνήκει· τὰ τῆς πόλεως, τὰ πολιτικὰ πράγματα· τὰ τοῦ πολέμου, ὁ πόλεμος καὶ πᾶν ὅ,τι εἰς αὐτὸν ἀνήκει. — Οἱ νῦν, οἱ τότε, οἱ πάλαι (δηλ. ἄνθρωποι).—Τὰ οἴκοι (δηλ. πράγματα), τὰ οἰκιακά.—Οἱ καθ' ἡμᾶς, οἱ σύγχρονοι ἡμῶν. — Οἱ ἀμφὶ ἢ περί τινα, ἀνήρ τις μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, δορυφόρων, ὀπαδῶν, μαθητῶν κλπ.· οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὁ Πεισίστρατος μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ· οἱ ἀμφὶ Θαλῆν, ὁ Θαλῆς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2. Τὰ ὡς προσδιορισμοὶ παρατιθέμενα οὐσιαστικὰ δὲν ἀποδίδονται μόνον, ὡς οἱ ἐπίλοιποι προσδιορισμοί, εἰς ἄλλα οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀντωνυμίας, οἷον· ἡμεῖς, οἱ σοφοί—ἐκεῖνος, ὁ βασιλεύς, μάλιστα δὲ καὶ εἰς ἐξυπακουομένην ἐν τῷ ῥήματι προσωπικὴν ἀντωνυμίαν, οἷον·

Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ. — Ὁ Μαίας τῆς Ἄτλαντος διακονοῦμαι αὐτοῖς (ἀντὶ ἐγώ, ὁ Μαίας δηλ. υἱός).

3. Ὅταν εἰς τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας προστίθεται ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικόν, τίθεται τοῦτο κατὰ γενικήν, διότι αἱ ἀντωνυμίαι αὗται ἐπέχουσι τόπον τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, οἷον·

Ἡμέτερος τῶν ἀθλίων βίος.—Ἡμέτερα τῶν δυστήνων κακά.—Ὑμετέρα τῶν καλλίστων εὐμορφία. Πρβλ. § 25, Σημ. β'.

Η'. Γύμνασμα. (Ἐδ. § 10).

Εἰς τὸν Ἅδην εἶνε ὅλοι οἱ ἀποθαμμένοι. — Οἱ ἄνθρωποι πέμπουσι τὰ τέκνα των εἰς τὸν οἶκον τοῦ διδασκάλου, διὰ νὰ μάθωσι τὰ γράμματα, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γυμναστικήν.—Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου πολλὰς καὶ λαμπρὰς πράξεις ἐξετέλεσε.—Πολλοί, παραμελήσαντες τὰ οἰκιακὰ πράγματα, ἐπιμελοῦνται τὰ πράγματα τῆς πόλεως.—Ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι ἐπολέμησαν θαῤῥαλέως εἰς τὰς Θερμοπύλας ἐναντίον τῶν Περσῶν.—Ὁ Θαλῆς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ σχεδὸν πάντες οἱ φιλόσοφοι ἀπεῖχον τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.—Σέβεσθε παραπολὺ τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ.—Διεκόσμησαν τὸν βίον ἡμῶν τῶν εὐδαιμόνων μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ οἱ θεοί.—Τὴν πατρίδα ἡμῶν τῶν δυστυχῶν ἀπώλεσαν οἱ ἐχθροί.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

§. 11. *Περὶ ἀντικειμένου.*

Ὅπως ὁ προσδιορισμὸς χρησιμεύει πρὸς ἀκριβέστερον τοῦ ὑποκειμένου (ἐννοίας οὐσιαστικῆς) ὁρισμόν, οὕτω τὸ ἀντικείμενον χρησιμεύει πρὸς ἀκριβέστερον ὁρισμὸν ἢ συμπλήρωσιν τοῦ κατηγορουμένου (ἐννοίας ῥηματικῆς). Ἀντικείμενον λοιπὸν λέγοντες ἐννοοῦμεν κατὰ γενικωτέραν σημασίαν πᾶν τι, δι' οὗ συμπληροῦται ἢ ὁρίζεται τὸ κατηγορούμενον, ἑπομένως· α΄.) τὰ πτωτικά, β΄.) τὰς ἐμπροθέτους πτώσεις, γ΄.) τὴν ἀπαρέμφατον, δ΄.) τὴν μετοχήν, καὶ ε΄.) τὸ ἐπίῤῥημα. Οὕτω π. χ. λέγομεν·

Ἐπιθυμῶ τῆς σοφίας. — Γράφω τὴν ἐπιστολήν. — Εὔχομαι τοῖς θεοῖς. — Ὁ στρατηγὸς ἔστη παρὰ τῷ βασιλεῖ. — Ἐπιθυμῶ γράφειν. — Γελῶν εἶπον. — Καλῶς ἐμαχέσαντο οἱ στρατιῶται.

ΠΕΡΙ ΠΤΩΤΙΚΩΝ.

§ 12. *Α΄. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.*

Ἡ γενικὴ σημαίνει ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν ῥήματος ἀμεταβάτου, ἢ ἐπιθέτου, ἢ οὐσιαστικοῦ.

§ 13. *Ἡ γενικὴ σημαίνει ἐν γένει ὁρμὴν καὶ προέλευσιν.*

Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ σημαίνοντα ἀπομάκρυνσιν, χωρισμόν, διαίρεσιν· ἀρχὴν καὶ ἔναρξιν· ἄφεσιν, ἀποχήν, παῦσιν, ἀπόστασιν, ἐλευθέρωσιν, ἀποτυχίαν, διαφοράν, παρεκτροπὴν καὶ στέρησιν, οἷον·

Οἱ τῶν Λακεδαιμονίων νεώτεροι τοῖς πρεσβυτέροις συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὁδοῦ. — Ἀπέχει τῶν ἀργυρείων ἡ ἐγγύτατα πόλις Μέγαρα πολὺ πλεῖον τῶν πεντακοσίων σταδίων. — Μήτηρ παιδὸς εἴργει μυΐαν. — Παύου τῆς ὕβρεως. — Ἡ πόλις ἠλευθερώθη τῶν τυράννων. — Οἱ πολέμιοι τοὺς πολίτας τῶν ἀγαθῶν ἀπεστέρησαν. — Τῷ νῷ οἱ ἄνθρωποι διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων. — Ἄρχομαί τινος (ἀρχίζω τι), οἷον· σὺν τοῖς θεοῖς ἄρχεσθαι χρὴ παντὸς ἔργου· ἀλλὰ ἄρχειν, ἐξάρχειν, ὑπάρχειν, κατάρχειν τινὸς σημαίνει, μεταξὺ ἄλλων κάμνω πρῶτος, ἀρχίζω τι, ὅθεν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ εἶμαι εἷς τι πρῶτος, πρωταίτιος, οἷον· Οἱ πολέμιοι ἦρξαν ἀδίκων ἔργων.—Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν τῆς ἐλευθερίας ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι (ὑπῆρξαν πρῶτοι αἴτιοι).

§ 14. ά. Γενικὴ σημαίνουσα ἐν γένει τὸν ἐνεργοῦντα.

1. Κατὰ πρῶτον ἡ γενικὴ τοῦ ἐνεργοῦντος παρίσταται ὡς γενικὴ ἀρχῆς ἢ αἰτίας, καὶ τίθεται πλησίον τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων ὅτι τι γίνεται, λαμβάνει ἀρχήν, ἐγένετο ἤδη ἢ ἔλαβε γένεσιν, παράγεται καὶ δημιουργεῖται, οἷον· γίγνεσθαι, φύειν, φῦναι, εἶναι.

Ἀρίστων ἀνδρῶν ἄριστα βουλεύματα γίγνεται.—Πατρὸς μὲν λέγεται Κῦρος γενέσθαι Καμβύσου, Περσῶν βασιλέως· ὁ δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσειδῶν γένους ἦν· μητρὸς δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι.

2. Δεύτερον ἡ γενικὴ τοῦ ἐνεργοῦντος αἰτίου παρίσταται ὡς ἐκεῖνο τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποκτήσῃ ἄλλο τι, τὸ κατέστησεν ἰδιοκτησίαν καὶ κατέχει αὐτό, ἤτοι εἶνε ἰδιοκτήτης, κάτοχος (Γενικὴ κτητική). Ἡ γενικὴ αὕτη τίθεται πλησίον τῶν ῥημάτων εἶναι, γίγνεσθαι· ἔτι δὲ τῶν ἐπιθέτων ἴδιος, οἰκεῖος, ἱερός, κύριος.

Τῆς φύσεως μέγιστον κάλλος ἐστίν.—Σωκράτους πολλὴ ἦν ἀρετή.—Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ γενικὴ τῆς ποιότητος, καθ' ἣν ὑπονοοῦνται τὰ· πρᾶγμα, ἴδιον, ἔθος, καθῆκον, σημεῖον κλπ., οἷον· Ἀνδρός ἐστιν ἀγαθοῦ εὖ ποιεῖν τοὺς φίλους. — Οἱ μὲν κίνδυνοι πολλάκις τῶν ἡγεμόνων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν.—Κῦρος ταύτης τῆς χώρας κύριος ἐγένετο.

3. Τρίτον ἡ γενικὴ τοῦ ἐνεργοῦντος παρίσταται ὡς τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει καὶ συγκρατεῖ ἄλλο τι ἢ πολλὰ ἄλλα ὡς μέρη εἰς αὐτὸ ἀνήκοντα, ὡς ὅλον ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ μέρη αὐτοῦ (Γενικὴ διαιρετική, ἤτοι σημαίνουσα τὸ ὅλον.) Τίθεται δὲ ἡ γενικὴ αὕτη·

ά.) Μετὰ τῶν ῥημάτων εἶναι καὶ γίγνεσθαι.

Ἦν καὶ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. — Ἡ Ζέλεια ἐστι τῆς Ἀσίας.—Τὸν θάνατον ἡγοῦνται πολλοὶ τῶν μεγίστων κακῶν εἶναι. Εἰς τὴν ἁπλῆν γλῶσσαν συνήθως μεταχειριζόμεθα τὴν ἀπὸ πρόθεσιν μετὰ αἰτιατικῆς, οἷον· πολλοὶ νομίζουν ὅτι ὁ θάνατος εἶνε ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα κακά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. ά. Πρὸ πάντων εὔχρηστος εἶνε ἡ διαιρετικὴ γενικὴ εἰς τοὺς ὀνομαστικοὺς προσδιορισμούς, καὶ μάλιστα· ά.) μετ' οὐσιαστικῶν, οἷον· Σταγόνες ὕδατος, σώματος μέρος.—β'.) μετ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν ὡς οὐσιαστικῶν λαμβανομένων, ἰδίως δὲ μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν, τῶν οὐσιαστικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἀριθμητικῶν, οἷον· Οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων.—Οἱ εὖ φρονοῦντες τῶν ἀνθρώπων.—Πολλοί, ὀλίγοι, τινὲς τῶν ἀνθρώπων. (Τούναντίον δὲ λέγομεν· οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι, διότι ἡ ἰδιότης τοῦ θνητοῦ ἀνήκει εἰς πᾶν τὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων· πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἄνθρωποι σημαίνει ἓλον συνιστάμενον ἐκ πολλῶν ἢ ὀλίγων ἀνθρώπων· πολλοὶ ἢ ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων, σημαίνει οἱ πολλοὶ ἢ οἱ ὀλίγοι ὡς μέρος τοῦ ὅλου.) —γ'.) μετ' ἐπιρρημάτων, καὶ μάλιστα· α) τόπου, οἷον· Οὐδαμῆ Αἰγύπτου.—Οὐκ οἶδα, ὅπου γῆς εἰμι. — Πανταχοῦ τῆς γῆς, εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς.—b) χρόνου, εἶον· Ὀψὲ τῆς ἡμέρας, τοῦ χρόνου, τῆς ἡλικίας. — Τρὶς τῆς ἡμέρας.—Πολλάκις τῆς ἡμέρας.

β'.) Μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τῶν σημαινόντων κοινωνίαν, μετοχήν, μετάδοσιν μετάληψιν· —ἐπαφήν, λῆψιν·—ἔφεσιν, ἐπίτευξιν, προσπάθειαν ἢ ζῆλον πρός τι.

Πολλάκις οἱ κακοὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν μετέχουσι.— Θάλπους μὲν καὶ ψύχους καὶ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ὕπνου ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδιδόναι, πολεμικῆς δ' ἐπιστήμης καὶ μελέτης οὐ μεταδοτέον.—Ὁ σορὸς τῆς ὕβρεως ἄμοιρός ἐστιν. — Ἅπτομαι τῆς χειρός. — Λίμνη μεγάλη ἔχεται τοῦ σήματος (συνορεύει πρὸς τὸ μνῆμα). — Ἔργου ἐχώμεθα (ἂς πιανώμαστε ἀπὸ δουλειά, ἂς ἐπιχειρῶμεν τὸ ἔργον). — Ὁ στρατηγὸς τῶν αὐτῶν τοῖς στρατιώταις συναίρεται κινδύνων.—Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, ἀθανάτου δὲ ψυχῆς, πειρῶ τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν.—Τυγχάνειν, λαγχάνειν χρημάτων, εὐτυχίας.—Τυγχάνειν τελευτῆς, ὀνόματος.—Ὀρέγεσθε ἢ ἐφίεσθε τῆς ἀρετῆς.

**4. Γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου, καθ' ὃν γίνεται μία πρᾶξις (Γενικὴ τόπου, γενικὴ χρόνου.) Καὶ ἡ μὲν γενικὴ τοῦ τόπου εἶνε σπανία παρὰ πεζογράφοις· τοπικὰ ὅμως ἐπιρρήματα ὑπὸ τύπον πτώσεως γενικῆς εὑρίσκονται συχνότατα, οἷον· οὗ (ὅπου), αὐτοῦ (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, αὐτόθι), οὐδαμοῦ κ. ἄλλ. — Ἄνθη θάλλει τοῦ ἔαρος, καθόσον τὸ ἔαρ θεωρεῖται ὡς παραγωγὸς καὶ κομιστὴς τῶν ἀνθέων. Οὕτω καὶ θέρους, χειμῶνος, ἡμέρας, τῆς αὐτῆς [illegible], ἐπὶ φυσικῆς δηλ. διαιρέσεως τοῦ χρόνου.— Βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δεκα ἡμερῶν, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5. Γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς ἐπὶ τῆς ὕλης, ἐκ τῆς ὁποίας κατεσκευάσθη ἢ διεπλάσθη τι, ἅμα δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἢ πράγματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἠσθάνθημέν τι, ἢ εἰς τὸ ὁποῖον εἶνε καταδικασμένον ἢ ἐκπεφρασμένον τι. Τίθεται δὲ ἡ γενικὴ αὕτη·

ά.) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων ποίησιν, διάπλασιν ἔκ τινος· μετὰ τῶν λέξεων τῶν σημαινουσῶν πλήρωσιν ἢ στέρησίν τινος· μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων τρώγω, πίνω, ἀπολαύω, ἔχω ὠφέλειαν καὶ συμφέρον· μυρίζω ἤτοι ἀποφέρω ὀσμήν (τινα) ἀπό τινος.

Χαλκοῦ πεποιημένα ἐστὶ τὰ ἀγάλματα.—Ἐστρωμένη ἐστὶν ἡ ὁδὸς λίθου. — (Ὅθεν καὶ μὲ σημασίαν προσδιορισμοῦ, οἷον· Ἔκπωμα ξύλου. Τράπεζα ἀργύρου. Στέφανος ὑακίνθων).—Ἡ ναῦς σεσαγμένη ἦν ἀνθρώπων. — Τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία γέμει σοφῶν λόγων. — Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. — Ἀπορεῖν, πένεσθαι, σπανίζειν τῶν χρημάτων. — Ἐσθίειν κρεῶν. — Κορέσασθαι τροφῆς.—Πίνειν οἴνου.—Ἀπολαύειν πάντων τῶν ἀγαθῶν.—Γεύομαι τιμῆς. — Γεύω σε τιμῆς. — Ὄζειν ἰῶν, πνεῖν μύρου, προσβάλλειν μύρου.—Πνεῖν τράγου.—Ὄζειν κρομμύων.—Ὡς ἡδύ μοι προσέπνευσε χοιρείων κρεῶν!

Σημ. β'. Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων τρώγω καὶ πίνω τίθεται ἡ αἰτιατικὴ, ὅταν ἡ ὕλη· α'.) κατατρώγεται ὡς ὅλον ἢ κατὰ τὸν μέγιστον ὄγκον, β'.) εἶνε τροφὴ συνήθης, τὴν ὁποίαν λαμβάνει τις, εἷον· Πίνω τὸν οἶνον, πολὺν οἶνον.—Ἀπολαύειν τινός τι, σημαίνει ἀπολαμβάνω τι παρά τινος, λαμβάνω παρά τινος ἀγαθὸν ἢ κακόν τι.

β'.) Μετὰ τῶν ἑξῆς ῥημάτων τῶν σημαινόντων αἴσθησιν ὑλικὴν ἢ πνευματικήν, οἷον· ἀκούειν, ἀκροᾶσθαι, αἰσθάνεσθαι, συνιέναι (ἐννοεῖν)· ἔτι δὲ μετὰ τῶν μνήμης καὶ λήθης σημαντικῶν ῥημάτων. Ιρβλ. δ'.).

Καὶ κωφοῦ συνίημι καὶ οὐφωνοῦντος ἀκούω.—Ὡς ὥσφροντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι καὶ εἶδον αὐτάς, ὀπίσω ἀνέστρεφον.—Οὐκ ἀκροώμενοι τοῦ ᾄδοντος, ὠμνύετε ᾄδειν ἄριστα. — Ἀκούω δίκης, ἀκροῶμαι μίαν δίκην· αἰσθάνομαι κραυγῆς, θορύβου, ἐπιβουλῆς. Καὶ πολλάκις μὲν τὸ πρᾶγμα τίθεται κατ' αἰτιατικήν, πολλάκις δὲ μετὰ τῆς γενικῆς τοῦ προσώπου τίθεται καὶ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος, οἷον· Ὁ Ἀρμένιος, ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλλου τὰ παρὰ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κύρου, ἐξεπλάγη. — Οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἀπόντων τῶν φίλων μέμνηνται.—Μὴ ἐπιλανθάνου τῶν εὐεργεσιῶν.

γ΄.) Μετὰ τῶν σημαινόντων γνῶσιν ἢ ἄγνοιαν, ἐμπειρίαν ἢ ἀπειρίαν, ἀπόπειραν καὶ δεξιότητα ἢ ἀδεξιότητα πρός τι, οἷον·

Ἔμπειρος ἢ ἐπιστήμων εἰμὶ τῆς τέχνης.—Ἀπαίδευτος ἀρετῆς, μουσικῆς.—Γνώμων τῶν παραχρῆμα διʼ ἐλαχίστης βουλῆς—Ἀπείρως ἔχω τῆς μουσικῆς.—Κῦρος ἀπεπειράθη τῆς τῶν ἀγγέλων γνώμης.—Καὶ παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ καὶ πριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις.

δ΄.) Ἐπὶ τέλους μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων βλέπω, παρατηρῶ, ἐπιδοκιμάζω, καταδικάζω καὶ τὰ ὅμοια, μάλιστα δὲ θαυμάζω, ἐπαινῶ, μέμφομαι εἴς τινα (τινός) τι, μίαν πρᾶξιν, ἕνα λόγον, ἰδιαιτέραν τινὰ περίστασιν κ. τ. τ. (Πρβλ. ἀρ. 6, 1, στ΄.), οἷον·

Τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε.—Εἴ ἄγασαι τοῦ πατρὸς ἢ ὅσα βεβούλευται ἢ ὅσα πέπραχε, πάνυ σοι συμβουλεύω τοῦτον μιμεῖσθαι. [redacted] καὶ τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου τὸ πρὸς τὸ ἀρέ— Ἐ[redacted] τῆς Ἕλλησιν ὑπεριδεῖν τὴν [redacted] τοῦ πρὸς τὸ ἀρασιλέως ξενίαν. — Γορσκειν τ[redacted] ἅμαι.—Ὀθαυμάζω τοῦ ἑταίγίου μάλιστ[redacted] ρου, τόδε ἐστίν.—Πολλὰ Ὁμήρου ἐπαινοῦμεν.

Σημ. γ΄. Ὅταν τὰ προειρημένα ῥήματα ἀναφέρωνται μόνον εἰς ἓν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον θαυμάζει τις, μέμφεται ἢ ἐπαινεῖ, προσλαμβάνουσιν αἰτιατικήν, ἐνίοτε δὲ καὶ μόνον αἰτιατικὴν προσώπου, οἷον· Ἐπαινεῖν, ψέγειν, μέμφεσθαί τινα· οὕτω καὶ ἄγασθαι, θαυμάζειν τινά, αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἢ τὴν εὐφυΐαν τοῦ προσώπου.

β΄. Ἡ γενικὴ σημαίνουσα αἰτίαν.

6. Γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς σημαινούσης αἰτίαν, ὅταν ἐκδηλοῦται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὸ προκαλοῦν καὶ παράγον τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου. Τίθεται δὲ αὕτη ἡ γενικὴ·

Α΄. Μετὰ πολλῶν ῥημάτων σημαινόντων ψυχικὴν κατάστασιν ἢ συναίσθησιν, ἤτοι· α΄.) μετὰ τῶν σημαινόντων ἔφεσιν καὶ ἐπιθυμίαν· β΄.) φροντίδα καὶ ἀφροντιστίαν· γ΄.) πόνον, θλῖψιν καὶ συμπάθειαν· δ΄.) ὀργὴν

καὶ ἀγανάκτησιν· — ε΄.) φθόνον, οἷον· φθονῶ τινί τινος (Δοτ. Προσ., Γεν. Πράγμ.)· στ΄.) θαυμασμόν, ἐκτίμησιν, ἔπαινον, καὶ ψόγον ἢ μομφὴν (τινά τινος, Αἰτ. Προσ., Γεν. Πράγμ.). Πρβλ. ἀρ. 5, δ΄.).

Οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου· πάντες ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. — Τὸ ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ.—Πεινῶν τῶν σίτων, τῶν ποτῶν, τοῦ ἐπαίνου.—Οἱ νόμοι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμέλονται.—Οἱ γονεῖς πενθικῶς εἶχον τοῦ παιδὸς τεθνηκότος.—Τῶν ἀδικημάτων ὀργιζόμεθα. — Οἱ κακοὶ φθονοῦσι τοῖς ἀγαθοῖς τῆς σοφίας.—Ἀγαμαί σε τῆς ἀνδρείας.—Θαυμάζομεν Σωκράτη τῆς σοφίας.—Ζηλῶ σε τοῦ πλούτου.—Εὐδαιμονίζω σε τῶν ἀγαθῶν.—Αἰνῶ σε τῆς προθυμίας.

Σημ. δ΄. Τὰ ῥήματα ἀγαπᾶν, φιλεῖν, στέργειν, ποθεῖν, δὲν συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἀλλὰ μετ' αἰτιατικῆς. — Τὰ ῥήματα θαυμάζειν καὶ ἄγασθαι καὶ ἐν γένει τὰ σημαίνοντα ἔπαινον καὶ ψόγον συντάσσονται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· α΄.) μετ' αἰτιατικῆς προσώπου ἢ αἰτιατικῆς πράγματος μόνον, ὅταν ὁ θαυμασμὸς ἀναφέρεται εἴτε εἰς ὁλόκληρον τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἴτε εἰς σύμπασαν τὴν φύσιν ἑνὸς προσώπου ἢ πράγματος, οἷον· θαυμάζω (ἄγαμαι, ἐπαινῶ, ψέγω) τὸν στρατηγόν, — θαυμάζω τὴν σοφίαν· ἴδ. Σημ. γ΄. δ΄.) μετὰ γενικῆς προσώπου καὶ αἰτιατικῆς πράγματος ἢ μετὰ δευτερευούσης προτάσεως, ὅταν θαυμάζῃ τις εἷς ἓν πρόσωπον μίαν πρᾶξιν, ἕνα λόγον, ἰδιαίτεράν τινα περίστασιν, οἷον· τοῦτο θαυμάζω (ἐπαινῶ, ψέγω) σου — θαυμάζω (ἄγαμαι) σου, διότι οὐκ ἀργυρίου καὶ χρυσίου προεῖλου θησαυροὺς κεκτῆσθαι μᾶλλον ἢ σοφίας. Πρβλ. δ, δ΄· γ΄.) μετ' αἰτιατικῆς προσώπου καὶ γενικῆς πράγματος, ὅταν θαυμάζωμεν πρόσωπόν τι ἕνεκα πλεονεκτήματός τινος. οἷον· θαυμάζω (ἄγαμαι) Σωκράτη τῆς σοφίας. Πρβλ. 6, 1. Ἀντὶ δὲ τῆς γενικῆς τοῦ πράγματος δύναται νὰ τεθῇ ἐνταῦθα καὶ πρόθεσις, συνήθως ἡ ἐπὶ μετὰ Δοτικῆς, οἷον· θαυμάζω Σωκράτη ἐπὶ τῇ σοφίᾳ.

Β΄. Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων ἀμοιβήν, ἐκδίκησιν, κατηγορίαν καὶ καταδίκην. Ἡ δὲ γενικὴ δηλοῖ τότε τὸ πταῖσμα ἢ τὸ ἔγκλημα ὡς αἰτίαν τῆς ἀνταποδόσεως, ἐκδικήσεως κ. τ. τ. οἷον·

Ὀδυσσεὺς ἐτιμωρήσατο τοὺς μνηστῆρας τῆς ὕβρεως.—Ἐπαιτιῶμαί τινα φόνου. — Μιλτιάδην οἱ ἐχθροὶ ἐδίωξαν (ἐνήγαγον εἰς δίκην) τυραννίδος τῆς ἐν Χερρονήσῳ.—Γράφομαί τινα (κατηγορῶ) παρανόμων. — Φεύγω (ἐνάγομαι εἰς δίκην) κλοπῆς, φόνου, ἀσεβείας. — Κρίνομαι (δικάζομαι) ἀσεβείας. — Δικάζουσιν οἱ Πέρσαι καὶ ἐγκλή-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματος, οὐ ἕνεκα ἄνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἥκιστα, ἀχαριστίας.—Ἁλῶναι κλοπῆς.—Καὶ ἡ τιμωρία δὲ τοῦ ἐγκλήματος τίθεται κατὰ γενικήν, οἷον· θανάτου κρίνειν, κρίνεσθαι.

γ'. *Ἡ γενικὴ δηλοῦσα ἀμοιβαίας τινὰς σχέσεις.*

7. Γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς πρὸς ἐκδήλωσιν ἀμοιβαίων τινῶν σχέσεων. Οὕτω τίθεται ἡ γενικὴ·

ά.) Μετὰ τῶν σημαινόντων ἀρχὴν ἢ ἐξουσίαν, προτίμησιν, ὑπερτέρησιν, ὑπεροχήν, καὶ τῶν ἐναντίων, ἤτοι ὑποταγήν, ὑποχώρησιν, ἧττον, οἷον·

Ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει, ἡ φήμη ἦτο ὑπερτέρα τοῦ πράγματος. — Τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατῆ ἐστιν. — Πολλάκις λύπη ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι. — Οἱ πονηροὶ ἥττωνται τῶν ἐπιθυμιῶν.

β'.) Μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ τῶν θετικοῦ βαθμοῦ ἐπιθέτων, ἐν οἷς ἔγκειται ἡ ἔννοια τῆς συγκρίσεως, τίθεται ὁ ὅρος τῆς συγκρίσεως κατὰ γενικὴν (Γενικὴ συγκριτικὴ=δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως), οἷον·

Ὁ υἱὸς μείζων ἐστὶ τοῦ πατρός.—Χρυσὸς κρείττων μυρίων λόγων ἀνθρώποις. — Τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα φαίνεται πολλαπλάσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου. — Οὐδενὸς δεύτερος, ὕστερος.—Τῶν ἀρκούντων περιττὰ ἐκτησάμεθα (περισσότερα).

γ'.) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων ἀγοράν, πώλησιν καὶ ἀνταλλαγήν, ἔτι δὲ μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τῶν ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τῆς ἀξίας (ἀξιοῦν, ἄξιος), οἷον·

Οἱ Θρᾷκες ὠνοῦνται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. — Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγάθ' οἱ θεοί. — Οἱ ἀγαθοὶ οὐδενὸς ἂν κέρδους τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν ἀνταλλάξαιντο. — Ἰατρὸς πολλῶν ἄλλων ἀντάξιός ἐστιν.—Ἔγωγε οὐδὲν ἀνισώτερον νομίζω τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι τοῦ τῶν ἴσων τόν τε κακὸν καὶ ἀγαθὸν ἀξιοῦσθαι.

Θ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § § 13 καὶ 14.)

Πρέπει νὰ ἐμποδίζῃ τις (εἴργειν) τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν.—Τὸ νὰ στερῆταί τις τὴν εὔνοιαν τῶν ἀνθρώπων εἶνε λυ-

πηρὸν καὶ κακόν. — Ἡ ψυχὴ δὲν ἐνοῦται (συνεῖναι) πάραυτα μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἂν ἀποχωρίζεται τοῦ σώματος μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος.—Ὅπως τὸ σῶμα, ὅταν στερηθῇ τῆς ψυχῆς, ἀποθνήσκει, οὕτω καὶ ἡ πολιτεία, ὅταν στερηθῇ τῶν νόμων, διαλύεται. — Ὅστις δὲν (μὴ) βλέπει (σκοπεῖν) πρὸς τὸ ἄριστον, ἀλλὰ πράττει κατὰ πάντα (ἐκ) τρόπον τὸ εὐχαριστότατον, πῶς ἤθελε διαφέρῃ (ἴδ. §. 7, 6 γ'.) τῶν ἀλόγων ζώων.—Ἡ μάχη ἀπήλλαξεν ἡμᾶς τῆς μάλιστα αἰσχρᾶς δουλείας.—Μακαρίζομεν τὸν γέροντα, διότι εἶνε ἀπηλλαγμένος ἀπὸ πάθη.—Ὁ Ἐπαμεινώνδας κατήγετο ἐξ ἀδόξου πατρὸς (εἶναι μετὰ Γεν.). —[Ἐκ] μὲν τοῦ Τελαμῶνος κατήγοντο (Ἀόρ. τοῦ γίγνεσθαι) ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος, [ἐκ] δὲ τοῦ Πηλέως ὁ Ἀχιλλεύς.— [Χρέος] τοῦ μὲν στρατηγοῦ εἶνε νὰ ἄρχῃ, τοῦ δὲ στρατιώτου νὰ εὐτακτῇ.—Εἰς τὴν Ἄρτεμιν ἦσαν ἱεραὶ αἱ ἔλαφοι. —Πρῶτος καὶ πιστότατος ὅλων τῶν φίλων εἶνε ὁ ἀδελφός.—Ὁ Σωκράτης παρεῖχεν εἰς πάντας ἐλευθερίως τὰ ἰδικά του πράγματα.—Οἱ θῆτες, οἵτινες τροφῆς χάριν δουλικὰ ἔργα ἔπραττον καὶ εἰς κάμμίαν ἀρχὴν δὲν εἶχον μέρος, ἦσαν οἱ πτωχότατοι τῶν Ἀθηναίων.—Ὁ καλὸς βασιλεὺς ἀφίνει τοὺς πολίτας νὰ μετέχωσι δικαίας παῤῥησίας καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ ἔργα. —Ὁ λόγος ἐγγίζει (ἅπτεσθαι) τὸ πνεῦμα.—Προσπαθεῖτε νὰ λάβετε παιδείαν (ἔχεσθαι), ὦ νέοι, καὶ τρέπεσθε πρὸς τὰ καλλίτερα.—Ἡ ἀρετὴ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς τοὺς ἐχθροὺς (παρὰ μετὰ Δοτ.) λαμβάνει (τυγχάνει) τιμὴν καὶ δόξαν. — Οἱ νέοι πρέπει νὰ σπεύδωσι πρὸς τὰ ἀγαθὰ καὶ νὰ ἀπέχωσι τῶν κακῶν ἔργων.—Οἱ πόνοι (ὀδύναι) εἰς τοὺς ἀῤῥώστους τὴν νύκτα εἶνε σφοδρότεροι ἢ τὴν ἡμέραν. —Ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ τὸν μὲν χειμῶνα τὸ θέρος, τὸ δὲ θέρος τὸν χειμῶνα. — Ὁ Ἡρακλῆς ἠμέρευσε τὴν Λιβύην (ἐξημερῶν), ἵνα τις ἦτο (Μετοχ.) πλήρης ἀγρίων θηρίων. — Αἱ φύσεις αἵτινες φαίνονται ὅτι εἶνε ἄρισται (Μετοχ.), ἔχουσι μάλιστα χρεία παιδείας. — Ἡ γῆ εἶνε πλήρης ἀδικίας. — Τραχεῖα καὶ γεμισμένη ἀπὸ ἰδρῶτα ὁδὸς ἄγει ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀρετήν. — Ἡ Αἴτνα εἶνε γεμάτη (γέμει) ἀπὸ ἐλάτας καὶ πεύκας. — Πολλὰ μηχανώμεθα, δι' ὧν ἀπολαμβάνομεν (ἀπολαύειν) τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀποτρέπομεν τὰ κακά.—Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ἔτρωγεν εἴκοσι μνᾶς κρέατος καὶ τοσαύτας ἄρτου, ἔπινε δὲ τρεῖς χοᾶς (ἴδ. Γραμ. §. 40 οἴνου.—Πολλὰ ἀγαθὰ ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν προβάτων ἵππων, βοῶν καὶ λοιπῶν ζώων.—Εἶνε γραμμένον εἰς τοὺς νόμους ν ἀκούωμεν ἐξ ἴσου τὸν ἐνάγοντα καὶ ἐναγόμενον (διώκοντος, φεύγοντος —Ὡραῖον καὶ δίκαιον εἶνε νὰ ἐνθυμώμεθα περισσότερον τοὺς καλο ἢ τοὺς κακούς. — Εὐχάριστον εἶνε εἰς τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἐπ' ὀλίγ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κόνον χρόνον νὰ λησμονήσωσι τὰ ὑπάρχοντα κακά. — Ὅταν εἶσαι (Μετχ.) νέος, θέλε νὰ ἀκούῃς τοὺς γονεῖς. — Οἱ ἄπειροι γραμμάτων δὲν βλέπουσι βλέποντες.—Ὁ Ἑρμῆς εἶχε μεγάλην πεῖραν τῆς ἰατρικῆς. — Εἶνε καλλίτερον νὰ ἀποθάνῃ τις ἢ νὰ δοκιμάσῃ ὕβριν. — Ὁ Σωκράτης παρετήρει (σκοπεῖν μετὰ Γεν.) εἰς τοὺς φιλοσόφους, ποῖον ἐκ τῶν δύο, διότι ἐπίστευσαν (νομίζειν, Μετοχ. Ἀορ.) ὅτι ἀρκετὰ ἤδη γνωρίζουσι τὰ ἀνθρώπινα, ἔρχονται εἰς τὸ νὰ φροντίσωσι περὶ τῶν οὐρανίων, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παραμελήσαντες (παριέναι), τὰ θεῖα δὲ παρατηροῦντες, ἐνόμιζον ὅτι πράττουσι τὰ πρέποντα.— Τοῦτο θαυμάζομεν εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι παίζων ἅμα ἐδίδασκε τοὺς νέους, οἵτινες τὸν συνανεστρέφοντο (Μετοχ. τοῦ σύνειμι.) — Ὁ Σωκράτης προέτρεπε τοὺς νέους νὰ θηρεύωσι τὴν ὡραιοτάτην καὶ μεγαλοπρεπεστάτην ἀρετήν, δι' ἧς (Δοτ.) αἵ τε πόλεις καὶ οἰκίαι καλῶς διοικοῦνται.—Ὁ Πλούτων ἐρασθεὶς τὴν Περσεφόνην, τὴν ἥρπασε κρυφᾷ, συνεργοῦντος τοῦ Διός.— Κακὸς ἄρχων εἶνε, ὅστις φροντίζει περὶ τοῦ παρόντος χρόνου, ἀλλὰ δὲν (μὴ) προνοεῖ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος.— Μὴ παραμελῇς καὶ τοὺς ἀπόντας φίλους.—Φείδου τοῦ χρόνου.—Ὁ καλὸς φροντίζει περισσότερον περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἢ περὶ τῆς δόξης αὐτοῦ.—Πολλοὺς μέλει περὶ ἀποκτήσεως χρημάτων μᾶλλον ἢ περὶ ἀποκτήσεως φίλων.—Ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων μετεμελήθη (μετεμέλησε μετὰ Δοτ.) πολλάκις διὰ τὰς μετ' ὀργῆς καὶ ὄχι (μὴ) μετ' ἐλέγχου γενομένας καταδίκας. — Σὲ λυποῦμαι (ἐλεῶ) ἕνεκα τῆς θλιβερᾶς τύχης.—Μή με φθονήσῃς διὰ τὸ μνημεῖον. — Θαυμάζομεν τὸν Δημοσθένην διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς [του] καὶ τὴν ἐπιμονὴν περὶ τὴν ἄσκησιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ὑστάθειαν.—Ὁ Ἀναξαγόρας λέγεται ὅτι κατεδικάσθη δι' ἀσέβειαν, διότι ἔλεγε τὸν ἥλιον μύδρον διάπυρον. — Ὁ Μέλητος κατηγόρησε (γράφομαι) [τὸν] Σωκράτην δι' ἀσέβειαν.—Ὁ Θεμιστοκλῆς λείπων ἐκ τῆς πατρίδος (ἀποδημεῖν), ἐνήχθη εἰς δίκην (ἔφυγε) διὰ προδοσίαν.—Ἀπανταχοῦ τὰ πάντα εἶνε ὑπήκοα εἰς τοὺς θεούς, καὶ πάντα ἐξουσιάζουσιν οἱ θεοί. — Τῶν ἐννέα Μουσῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Ἀπόλλων, διὸ καὶ Μουσηγέτης εἶχεν ἐπικληθῆ. — Κατὰ τί διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων ; — Τῶν μὲν Θηβῶν ἔγεινε βασιλεὺς Κάδμος ὁ Σιδώνιος, συμπάσης δὲ τῆς Πελοποννήσου Πέλοψ [υἱὸς τοῦ] Ταντάλου.—Πολλοὶ νικῶνται (ἡττᾶσθαι) ὑπὸ τῶν χρημάτων.—Ἐξουσίαζε τὴν γαστέρα, τὸν ὕπνον καὶ τῶν ὀργήν.—Ἡ ἀνδρεία τῶν Ἑλλήνων ἐνίκησε (περιγίγνεσθαι) τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν.—Οὐδὲν εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε τιμιώτερον ἀπὸ τὴν μόρφωσιν (παίδευσιν) τῆς ψυχῆς.—Οὐδεὶς διδάσκαλος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[τῆς] πείνης, [τῆς] δίψης καὶ [τοῦ] ψύχους εἶνε ἀνώτεροςτῆς ἀνάγκης. —Μὲ χρήματα (§. 9, 6'.) δὲν δύνασαι νὰ ἀγοράσῃς ἀρετὴν καὶ γενναῖον φρόνημα.—Ὁ Διφρίδας [συν]έλαβε τὸν Τιγράνην μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀπέλυσεν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων.—Οἱ Χαλδαῖοι ἐξεστράτευσαν μὲ μισθόν, διότι ἦσαν πολεμικώτατοι καὶ πτωχότατοι.—Μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀσκοῦσι τὴν ἀρετήν, εἶνε ἄξιοι τιμῆς. —Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων ἠξιώθησαν τιμὴν ἀθάνατον.

§ 15. *B'. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.*

1. Ἡ αἰτιατικὴ φανερώνει τὸ ἄμεσον συμπλήρωμα (ἄμεσον ἀντικείμενον) τοῦ ῥήματος.

ά. Σύστοιχος Αἰτιατική.

2. Ἰδιάζον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἶνε τοῦτο, ὅτι πλειστάκις τὸ ῥῆμα (τό τε μεταβατικὸν καὶ τὸ ἀμετάβατον) συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς οὐσιαστικοῦ, εἴτε ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης παραγομένου, εἴτε ἐξ ἄλλης μὲν ῥίζης, συγγενοῦς δὲ σημασίας (σύστοιχον ἀντικείμενον). Συνήθως δὲ προστίθεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν ἐπιθετικὸς ἢ ἀντωνυμικὸς προσδιορισμός. Οὕτω π. χ. λέγεται·

Ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν. — Δέομαι ὑμῶν δικαίαν δέησιν.—Οὕτω καί· καλὰς πράξεις πράττειν, ἐργάζεσθαι ἔργον καλόν, ἄρχειν ἀρχήν, δουλείαν δουλεύειν, πόλεμον πολεμεῖν, νόσον νοσεῖν. — Ὅρκους ὀμνύναι, ἀσθενεῖν νόσον, ζῆν βίον.

6'. Ἡ Αἰτιατικὴ ὡς ἀντικείμενον.

3. Ἡ Αἰτιατικὴ φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου (ἄμεσον ἀντικείμενον), οἷον· γράφω ἐπιστολήν.—Ὁρῶ τὸν ἄνδρα. Συντάσσονται δὲ μεθ' ἁπλῆς αἰτιατικῆς τὰ ἑφεξῆς·

1) Τὰ ῥήματα· ὠφελεῖν, ὀνινάναι (τὸ λυσιτελεῖν ὅμως πάντοτε μετὰ Δοτικῆς) βλάπτειν, ἀδικεῖν, ὑβρίζειν, λυμαίνεσθαι, λωβᾶσθαι· εὐσεβεῖν, ἀσεβεῖν· λοχᾶν, ἐνεδρεύειν, τιμωρεῖσθαι· θεραπεύειν, δορυφορεῖν, ἐπιτροπεύειν, κολακεύειν, θωπεύειν, προσκυνεῖν· φι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάττεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· μιμεῖσθαι, ζηλοῦν, οἷον·

Θεράπευε τοὺς ἀθανάτους.—Μὴ θώπευε τὸν κρατοῦντα. — Ἀλκιβιάδης ἔπειθε τὸ πλῆθος. — Πλείσταρχον, τὸν Λεωνίδου, ὄντα βασιλέα καὶ νέον ἔτι, ἐπετρόπευε Παυσανίας.—Μὴ κολάκευε τοὺς φίλους. — Ὠφέλει τοὺς φίλους καὶ μὴ βλάπτε τοὺς ἐχθρούς. — Μὴ ἀδίκει τοὺς φίλους.—Μὴ ὕβριζε τοὺς πατδας. — Πολλάκις καὶ δοῦλοι τιμωροῦνται τοὺς ἀδίκους δεσπότας. — Ἀμείβεσθαί τινα λόγοις (ποιητ.), ἀμείβεσθαι χάριν, εὐεργεσίαν ἢ ἀμείβεσθαί τινα χάριτι.

2) Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ὅτι πράττομεν εἴς τινα καλόν τι ἢ κακόν, εἴτε λόγῳ εἴτε ἔργῳ, οἷον·

Ἄνθρωπε, μὴ δρᾶ τοὺς τεθνηκότας κακῶς. — Μὴ κακούργει τοὺς φίλους.—Εὐεργέτει τὴν πατρίδα.—Εὖ ποίει τοὺς φίλους. — Εὖ λέγε τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποίει τὸν εὖ ποιοῦντα. Ὡσαύτως δὲ λέγεται· καλά, κακὰ ποιεῖν, λέγειν τινά. Ἴδ. περὶ διπλῆς Αἰτιατ. § 16, 2.

3) Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ὅτι μένει τις καὶ προσδοκᾷ, καὶ τὰ ἐναντία τούτων, οἷον· μένειν, θαῤῥεῖν· φεύγειν, ἀποδιδράσκειν, δραπετεύειν. Οὕτω λέγεται·

Μὴ φεῦγε τὸν κίνδυνον.—Χρὴ θαῤῥεῖν θάνατον, πρέπει νὰ περιμένῃ τις μὲ θαῤῥαλέαν ψυχὴν τὸν θάνατον. — Ὁ δοῦλος ἀπέδρα τὸν δεσπότην. — Οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα.

4) Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα πράττω τι χωρὶς νὰ μ' ἐννοήσουν, οἷον· λανθάνειν, κρύπτειν, κρύπτεσθαι·—Ἔπειτα τὰ ῥήματα φθάνειν (προλαμβάνω), λείπειν, ἐπιλείπειν· Τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ὅρκον κ. ἄλλ. Οὕτω π. χ. λέγεται·

Θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατὸν (δηλ. ἐστίν). —Οἱ πολέμιοι ἔφθασαν τοὺς Ἀθηναίους ἀφικόμενοι εἰς τὸ ἄστυ. —Ἐπιλείπει με ὁ χρόνος, ἡ ἡμέρα. — Ὄμνυμι πάντας τοὺς θεούς.

5) Πλεῖστα ῥήματα σημαίνοντα αἴσθησιν φυσικὴν ἢ συναίσθημα ψυχικόν, οἷον· φοβεῖσθαι, δεῖσαι· αἰσχύνεσθαι, αἰδεῖσθαι· ἄχθεσθαι· δυσχεραίνειν· ἐκπλήτ-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεσθαι, καταπλήττεσθαι· οἰκτείρειν, ἐλεεῖν, ὀλοφύρεσθαι κ. ἄλλ. Οὕτω λέγεται·

Χρὴ αἰδεῖσθαι τοὺς θεούς. — Αἰσχύνομαι τὸν διδάσκαλον.—Ὀλοφύρου τοὺς πένητας.

6) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων κίνησιν, ὁ τόπος ἢ ἡ ὁδὸς τίθεται κατ' αἰτιατικήν· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ χρόνος, καθ' ὃν γίνεται πρᾶξίς τις (εἰς τὴν ἐρώτησιν, πότε; πόσον χρόνον;)· ἔτι δὲ τὸ μέτρον καὶ τὸ βάρος εἰς τὴν ἐρώτησιν, πόσον;). Οὕτω λέγεται·

Βαίνειν, περᾶν, (ἕρπειν), πορεύεσθαι ὁδόν. — Χρόνον, τὸν χρόνον, νύκτα, ἡμέραν. — Σύβαρις ἥκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον μάλιστα.—Ἰσχυσάν τι καὶ Θηβαῖοι τοὺς τελευταίους τουτουσὶ χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. — Μιλτιάδης ἀπέπλει Πάρον πολιορκήσας ἓξ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας. — Τὸ Βαβυλώνιον τάλαντον δύναται (ἀξίζει) Εὐβοίδας ἑβδομήκοντα μνᾶς.

7) Ἐπὶ τέλους ἡ αἰτιατικὴ τίθεται μετ' ἀμεταβάτων ἢ παθητικῶν ῥημάτων καὶ μετ' ἀμεταβάτων ἐπιθέτων παντὸς εἴδους (αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι), ὅπως σημάνῃ τὸ ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἀμετάβατός τις διάθεσις ἢ ἰδιότης. Οὕτω λέγεται·

Κάμνω τοὺς ὀφθαλμούς.—Τὰς φρένας ὑγιαίνω. — Ἀλγῶ τοὺς πόδας. — Οἱ στρατιῶται καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἐπεφύκεσαν.—Διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὸν θυμόν. — Οὗτος ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ. — Ἀγαθός εἰμι ταύτην τὴν τέχνην.—Διεφθαρμένος τὴν ψυχήν. — Τίς οὐκ ἂν ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων αἰσχρῶς διατεθείη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν; — Πάρι θαυμαστὸς ἦν τὸ κάλλος.—Ἀνέστη Φεραύλας τὸ σῶμα οὐκ ἀφυὴς καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀγεννεῖ ἀνδρὶ εἰκώς. — Κλέανδρος γένος ἦν Φιγαλεὺς ἀπ' Ἀρκαδίας. — Μετὰ ταῦτα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ζάβατον ποταμὸν τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων.

Σημ. Ὅπως τὸ εὖρος εὑρίσκονται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λόγον συντετυγμένα καὶ τὸ ὕψος, μέγεθος, βάθος, μῆκος, πλῆθος, ἀριθμός, γένος, ὄνομα, μέρος.

I. Γύμνασμα. (ἴδ. § 15.)

Ὅστις χαρίζεται εἰς τὰς ἡδονάς, δουλεύει τὴν αἰσχίστην δουλείαν.—Οἱ νόμοι δὲν τιμωροῦσι μόνον τοὺς ἄδικα πράττοντας, ἀλλ' ὠφελοῦσι καὶ τοὺς δικαίους.—Ἂν θέλετε νὰ γαπᾶσθε ὑπὸ τῶν φίλων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐεργετεῖτε τοὺς φίλους· ἂν ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ τιμᾶσθε ὑπὸ τῆς πόλεως, ὠφελεῖτε καὶ κάμνετε καλὸν εἰς τὴν πόλιν.—Ὁ πλοῦτος βλάπτει πολλάκις καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχάς. — Ὅστις κολακεύει τοὺς φίλους, κάμνει εἰς αὐτοὺς πολλὰ ἄδικα καὶ βλαβερά. — Μὴ ἐκδικῆσαι τοὺς ἐχθρούς (τιμωρεῖσθαι). — Ὁ οἶνος μετρίως πινόμενος ὠφελεῖ (Ἀόρ. τοῦ ὀνίνημι) μὲν τὸ σῶμα, δὲν βλάπτει δὲ τὴν ψυχήν. —Οἱ κάμνοντες ἀδικίαν εἰς τοὺς εὐεργέτας τιμωροῦνται (κολάζω) ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.—Οὐδένα ἄνθρωπον προσκυνοῦμεν [ὡς] δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεούς.—Αἱ βαναυσικαὶ τέχναι βλάπτουσι (λυμαίνομαι) τὰ σώματα καὶ ἐξασθενίζουσι τὰς ψυχάς. — Ὁ κυνηγὸς ἐνεδρεύει τὸν λαγωόν.—Προσπάθει νὰ ἀνταποδίδῃς εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς εὐεργέτας. —Φυλάττου μάλιστα ἀπὸ τοὺς πότους εἰς τὰς συναναστροφάς.—Μιμοῦ τοὺς σοφοὺς ἄνδρας. — Ὁ συνετὸς ἀνὴρ φυλάττεται [ἀπὸ] τὸν κίνδυνον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐσώθη μίαν φοράν. — Τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς δὲν τρέπει (χρεών) νὰ μιμῆταί τις μὲ λόγους.—Λέγεται ὅτι (Αἰτιατ. μετ' Ἀπαρεμφ.) ὁ Ξέρξης ἔρριψε κάτω (καθίημι) εἰς τὸν Ἑλλήσποντον πέδας, ἐκδικούμενος (τιμωροῦμαι) δῆθεν αὐτόν.—Ὁ δοῦλος, ὅστις ἐδραπέτευσεν (Μετοχ.) ἀπὸ τὸν κύριον (δεσπότην) αὐτοῦ, εἶνε ἄξιος τιμωρίας. — Φεῦγε ἡδονήν, ἥτις φέρει (Μετοχ.) ἔπειτα θλῖψιν. —Ὁ στρατηγὸς πρέπει νὰ φέρεται (ἔχειν) φιλοφρόνως πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἵνα ἔχωσι θάρρος (θαρρεῖν) πρὸς αὐτόν.—Λέγε μοι ὁποίαν τιμωρίαν (δίκην) θὰ ὑπομείνῃ (δίδωμι) ὁ προδότης τῆς πατρίδος μετὰ θάνατον.—Μή μου ἀποκρύψῃς (Μέσ. Ἀόρ.) τίποτε, ὦ φίλε. —Οἱ μὲν ἄνθρωποι εἶνε εὔκολον νὰ μὴ σὲ ἐννοήσουν (λανθάνειν μετ' Αἰτιατ.), οἱ θεοὶ ὅμως ἀδύνατον. — Μὴ ἐξαπατᾷς τοὺς διδασκάλους. — Ἔλειψαν (ἐπιλείπω) [εἰς] τὸν στρατὸν τὰ ἐπιτήδεια.—Ὀμνύω [εἰς] ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς ὅτι εἰς κανένα πολίτην (Γεν. Πληθ.=διαιρετ.) δὲν ἔκαμα ποτὲ ἄδικον.—Οἱ νέοι πρέπει νὰ ἐντρέπωνται εἰς μὲν τὸν οἶκον (ἐπὶ μετὰ Γεν.) τοὺς γονεῖς, εἰς δὲ τὰς ὁδοὺς τοὺς ἀπαντῶντας καὶ εἰς τὰς ἐρημίας ἑαυτούς.—Ἀρχὴ σοφίας εἶνε νὰ φοβῆταί τις τὸν Θεόν.—Ἐλέησόν με, δότι εἶμαι παρ' ἀξίαν δυστυχής.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐντρέποντο τοὺς γέροντας μᾶλλον ὀλιγώτερον ἢ τοὺς γονεῖς. — Μὴ διστάζῃς νὰ πορεύεσαι μακρὰν ὁδὸν πρὸς τοὺς ὑποσχομένους νὰ διδάξωσι χρήσιμόν τι.—Πολὺν καιρὸν εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. — Ὁ Θεόφραστος ἀπέθανε ζήσας 95 ἔτη. —Ὁ Φάνης ἦτο συνετὸς καὶ ἰσχυρὸς [εἰς] τὰ πολεμικὰ (πολέμια).—Φαίνεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι ὑγιαίνουσιν [εἰς] τὰ σώματα. —Ὁ Κῦρος ἦτον ὡραιότατος [εἰς] τὴν ὄψιν, πολλὰ φιλάνθρωπος εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ψυχὴν καὶ λίαν φιλομαθὴς καὶ φιλότιμος. — Ἡ Λάρισσα ἦτον ᾠκοδομημένη μὲ πλίνθους (Δοτ.), ὑπ' αὐτὰς δὲ ἦσαν θεμέλια εἴκοσι ποδῶν κατὰ τὸ βάθος.

§ 16. *Διπλῆ Αἰτιατική.*

Εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις συντάσσουσιν οἱ Ἕλληνες ἓν ῥῆμα μετὰ δύο ἀντικειμένων κατ' αἰτιατικήν.

1. Ὅταν κατὰ τὴν ἐν § 15,2 σημειωθεῖσαν σύστοιχον σύνταξιν τὸ ῥῆμα ἔχῃ διάθεσιν μεταβατικήν, οἷον φιλίαν φιλεῖν, τότε ἡ ἐκ τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται συνήθως καὶ ἐπίθετον, εἰς ἓν συναφθεῖσα ἐνεργητικὴ ἔννοια δύναται νὰ ἐπεκταθῇ συγχρόνως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον ὡς ἀντικείμενον, οἷον· Φιλῶ μεγάλην φιλίαν (=μέγα φιλῶ) τὸν παῖδα. — Καλῶ σε τοῦτο τὸ ὄνομα.

2. Αἱ φράσεις ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιῶ ἢ λέγω λαμβάνουσι τὸ ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ ἀγαθὸν ἢ κακὸν λόγῳ ἢ ἔργῳ, κατ' αἰτιατικήν, οἷον· ποιεῖν, ἐργάζεσθαι κ. ἄλλ., λέγειν, εἰπεῖν κ. ἄλλ., ἀγαθά, κακά τινα· οὕτω καί· μέγα ὠφελεῖν, βλάπτειν τινὰ κ. τ. ὅμ.· οὕτω λέγεται·

Τότε δὴ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγεν.—Οὐδεπώποτε ἐπαύοντο πολλὰ ἡμᾶς ποιοῦντες κακά.

3. Τίθεται προσέτι διπλῆ αἰτιατικὴ μετὰ τῶν σημαινόντων ποιῶ τινα ἢ τι τοιοῦτον, ἐκλέγω, ὀνομάζω, θεωρῶ, ἐξηγῶ, ἑρμηνεύω, παραλαβάνω ὡς τοιοῦτον, κ. ἄλλ.

Κῦρος τοὺς φίλους ἐποίησε πλουσίους.—Παιδεύω σε σοφόν.—Αἴρω σε μέγαν.—Νομίζω, ἡγοῦμαί σε ἄνδρα ἀγαθόν.—Ὀνομάζειν τινὰ σοφιστήν. — Αἱρεῖσθαί τινα στρατηγόν. — Τὸν Γωβρύαν σύνδειπνον παρέλαβεν. — Πόλεως πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν.

Σημ. ά. Εἰς τὴν σύνταξιν τῶν παθητικῶν τῶν ἐν ἀρ. 3. μνημονευθέντων ῥημάτων ἡ αἰτιατικὴ αὕτη γίνεται ὀνομαστικὴ καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, οἷον· ὠνομάσθης ὑπ' ἐμοῦ σοφός. Πρβλ. § 2, 2.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4. Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων· ά.) αἰτεῖν, εἰσπράττειν, (πράττειν, πράττεσθαι), ἐρωτᾶν, ἐξετάζειν (ἱστορεῖν)· β΄.) διδάσκειν, παιδεύειν· γ΄.) κατανέμειν, διαιρεῖν· δ΄.) ἀφαιρεῖν (ἀφαιρεῖσθαι), στερεῖν, ἀποστερεῖν, συλᾶν κ. ἄλλ.· έ.) κρύπτειν, ἀποκρύπτειν· ς΄.) ἐνδύειν, ἐκδύειν. Οὕτω λέγεται·

Πέμψας Καμβύσης εἰς Αἴγυπτον κήρυκα ᾔτει Ἄμασιν θυγατέρα. — Οἱ στρατηγοὶ τοὺς πολίτας ἑκατὸν τάλαντα ἔπραξαν. — Ἀργύριον πράττω σε. — Πολλὰ διδάσκει με ὁ πολὺς βίος. — Παιδεύουσιν οἱ Πέρσαι τοὺς παῖδας τρία μόνα. — Γλῶττάν τε τὴν Ἀττικὴν καὶ τρόπους τοὺς Ἀθηναίων ἐδίδασκον τοὺς παῖδας. — Τρεῖς μοίρας Ξέρξης διετλε πάντα τὸν πεζὸν στρατόν. — Τέμνειν, διαιρεῖν τι μέρη, μοίρας. — Κῦρος τὸ στράτευμα κατένειμε δώδεκα μέρη. — Τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχήν. — Τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με. — Τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ Φίλιππος. — Κρύπτω σε τὸ ἀτύχημα. — Παῖς μέγας, μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἕτερον παῖδα μικρόν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτόν, τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκεῖνον ἠμφίεσε, τὸν δὲ ἐκείνου αὐτὸς ἐνέδυ.

Σημ. β΄. Μεταβαλλομένου τοῦ Ἐνεργητικοῦ τῶν ὑπ' ἀρ. 4 σημειωθέντων ῥημάτων εἰς Παθητικόν, ἡ μὲν αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου γίνεται ὀνομαστική, ἡ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει (κατὰ § 6, 4.), οἷον· Ἐρωτῶμαι τὴν γνώμην, ἐρωτοῦν τὴν γνώμην μου. — Παιδεύομαι, διδάσκομαι μουσικήν. — Τὰ αὐτὰ μέρη διανεμηθήτω. — Ἀφῃρέθην, ἀπεστερήθην τὴν ἀρχήν. — Κρύπτομαι τοῦτο τὸ πρᾶγμα. — Ἐνεδύθην χιτῶνα. (Τοῦ Ἀμφιέννυμι μόνον τὸ Μέσον εἶνε εὔχρηστον.)

Σημ. γ΄. Καὶ εἴς τινα προσέτι ῥήματα, ἅτινα εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν συντάσσονται μετὰ δοτικῆς προσώπου καὶ αἰτιατικῆς πράγματος. ὅταν γίνωνται παθητικά, ἡ μὲν δοτικὴ τοῦ προσώπου γίνεται ὀνομαστική, ἡ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει ἀμετάβλητος. — Οὕτως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνονται τὰ παθητικὰ τῶν· ἐπιτάττειν, ἐπιτρέπειν, ἐπιστέλλειν τινί τι, π. χ. οἱ πολῖται ἐπετάχθησαν τὴν τῆς πόλεως φυλακήν. Πρβλ. § 6, 6.

ΙΑ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 16.)

Ὅτε ὁ Πύρρος συμπλακεὶς (συμβάλλειν μετὰ Δοτ.) πρὸς τοὺς Ῥωμαίους δὶς ἐνίκησεν, εἶπεν ἀπολέσας πολλοὺς φίλους καὶ ἡγεμόνας· ἂν νικήσωμεν ἀκόμη μίαν μάχην τοὺς Ῥωμαίους, θὰ χαθῶμεν παντελῶς. — Ὁ Κριτίας καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἔκαμαν εἰς τὴν πόλιν πλεῖστα κακά. — Οἱ θεοὶ μεγάλως εὐηργέτησαν τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. —

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Νομίζετε τὰ ἔργα ὁδηγοὺς βίου εὐχαρίστου. — Ὁ Πλάτων ὠνόμασε τὴν φιλοσοφίαν μελέτην τοῦ θανάτου. — Ἡ δυστυχία κάμνει τοὺς ἀνθρώπους φρονιμωτέρους. — Ὁ Σωκράτης δὲν εἰσέπραττε χρήματα [ἀπὸ] τοὺς συναναστρεφομένους αὐτὸν [χάριν] τῆς συναναστροφῆς. — Ὁ Ἀπόλλων, ὅστις ἔγεινεν (Μετοχ.) ἐφευρετὴς τοῦ τόξου, ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν τοξικὴν [τέχνην]. — Ὁ Σωκράτης ὠφέλησε τὰ μέγιστα τοὺς ἀνθρώπους διδάσκων τὴν σοφίαν πάντας τοὺς θέλοντας. — Οἱ Ἕλληνες ἀφαιρέσαντες εἰς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους τὴν ἡγεμονίαν [ἀπὸ] τοὺς Λακεδαιμονίους, παρέδωκαν [αὐτὴν] εἰς τοὺς Ἀθηναίους. — Ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα ἀγορὰ τῶν Περσῶν εἶνε διηρημένη [εἰς] πολλὰ μέρη· ἐκ τούτων τὸ μὲν εἶνε διὰ τὰ μειράκια, τὸ δὲ διὰ τοὺς (τοῖς) νεανίας, τὸ δὲ διὰ τοὺς τελείους ἄνδρας, τὸ δὲ διὰ τοὺς ὑπερβάντας τὸ στρατεύσιμον ἔτος (Πρκμ. τ. γίγνεσθαι μετὰ τῆς ὑπὲρ καὶ Αἰτ.) — Πολλοὶ κακὴν ψυχὴν ἔχοντες εἶνε περιβεβλημένοι (Μέσ. τ. ἀμφιέννυμι, Γραμ. § 138, β'.) 1.) μὲ ὡραῖα σώματα καὶ εὐγένειαν καὶ πλοῦτον. — Εἰς πολλοὺς νέους ἐδίδαξεν ὁ Σωκράτης τὴν φιλοσοφίαν. — Ὅταν ὁ Κροῖσος ἐστερήθη (Μετοχ.) τὴν ἀρχήν, ἔζη πλησίον τοῦ Κύρου. — Εἶχον δραπετεύσῃ οἱ στρατιῶται, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπετράπη ἡ φρούρησις (οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν).

§ 17. *Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.*

1. Ἡ δοτικὴ σημαίνει τὸ εἴς τινα πρᾶξιν λαβὸν μέρος ἀντικείμενον (τὸ ἔμμεσον ἢ πόρρω ἀντικείμενον.) Τὸ ἀντικείμενον δὲ τοῦτο εἶνε· α'.) ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται μία πρᾶξις· παρὰ πεζογράφοις ὅμως προστίθενται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν δοτικὴν προθέσεις, οἷον· ἐν ὄρει, εἰς τὸ ὄρος· — β'.) ὁ χρόνος, καθ' ὃν γίνεται μία πρᾶξις, οἷον· ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, τῇ αὐτῇ νυκτί, πολλοῖς ἔτεσιν· καὶ ἐνταῦθα δὲ προστίθεται ἡ ἐν, καὶ μάλιστα πάντοτε, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν δὲν ἔχῃ προσδιορισμὸν ὀνοματικόν, οἷον· ἐν τῇ νυκτί· — γ'.) ἡ συγκοινωνία καὶ ἀκολουθία, καὶ μάλιστα τίθεται· a) ἡ δοτικὴ τοῦ ἑνικοῦ ἐπὶ ἀθροιστικῶν ὀνομάτων, ἢ ἡ δοτικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἐπὶ ὀνομάτων εἴδους, συνημμένων μετὰ ῥήματος κινήσεως σημαντικοῦ, οἷον· Ἀθηναῖοι ἦλθον πλήθει οὐκ ὀλίγῳ, πολλαῖς ναυσίν, στρατῷ· στρατιώταις κλπ.· b) ἡ δοτικὴ συνημμένη μετὰ τῆς αὐτός, ὡσαύτως κατὰ δοτικήν, ὅπως δηλώσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ συγχρόνως, ὁμοῦ, οἷον· Οἱ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πολέμιοι ἐνεπίμπρασαν τὴν πόλιν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς, συγχρόνως, ὁμοῦ μὲ αὐτὰ τὰ ἱερά.

2. Δεύτερον σημαίνει ἡ δοτικὴ πρόσωπον, ἢ προσωπικῶς ἐκλαμβανόμενον πρᾶγμα, λαβὸν μέρος εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου. Ὅθεν τίθεται δοτική·

ά.) Μετὰ τῶν σημαινότων κοινότητα καὶ ἕνωσιν· ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσι· a) τὰ κοινωνίας, κοινῆς ἐπιμιξίας καὶ συναναστροφῆς, σημαντικά. — b) τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἀντιβαίνειν, ἀνθίστασθαι, ἀπαντᾶν, προσπλησιάζειν, καὶ τὰ ἐναντία τούτων, οἷον· ὑποχωρεῖν, ὑπείκειν· — c) τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐρίζειν, δικάζεσθαι, διαγωνίζεσθαι· — d) τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἀκολουθεῖν, ὑπηρετεῖν, ὑπακούειν, συνοδεύειν· — e) τὰ συμβουλῆς καὶ προτροπῆς σημαντικά, οἷον· παραινεῖν, παρακελεύεσθαι. Οὕτω λέγεται·

Ὁμίλει τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώποις.—Ἀπαντᾶν, πλησιάζειν, ἐγγίζειν τινί.—Μὴ εἴκετε τοῖς πολεμίοις.—Οἱ Ἕλληνες καλῶς ἐμαχέσαντο τοῖς Πέρσαις. — Οἱ στρατιῶται ἀνηκούστησαν τοῖς στρατηγοῖς. — Πείθου τοῖς νόμοις. — Τῇ ἀρετῇ ἀκολουθεῖ δόξα.

β'. Μετὰ τῶν σημαινόντων ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, ἰσότητα καὶ ἀνισότητα, συμφωνίαν καὶ διαφοράν, οἷον·

Οἱ παῖδες ἐμφερέστατοι ἦσαν τῷ πατρί. — Ὡπλισμένοι πάντες ἦσαν οἱ περὶ τὸν Κῦρον τοῖς αὐτοῖς τῷ Κύρῳ ὅπλοις.

γ'.) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων ὁμοφωνίαν, ὁμολογίαν κ. ἄλλ., ὀνειδισμόν, μομφήν, οἷον· μέμφεσθαι (μετ' Αἰτ. σημαίνει ψέγω), ἐπιτιμᾶν, ἐγκαλεῖν, ἐπικαλεῖν (τινί τι), ἐπιπλήττειν, ὀνειδίζειν κ. ἄλλ.· ὀργήν, φθόνον, οἷον· ὀργίζεσθαι, φθονεῖν· βοήθειαν καὶ ὠφέλειαν, οἷον· λυσιτελεῖν, συμφέρειν, συμπράττειν καὶ ἄλλα ταὐτοσήμαντα μετὰ τῆς σὺν σύνθετα ῥήματα. [Ἰδ. ὅμως § 15, 3, 1.)]· τὸ ἁρμόζον, πρέπον, ἀρέσκον καὶ πολλὰ ἄλλα, ἐν οἷς τὸ μὲν προσωπικὸν ἀντικείμενον τίθεται κατὰ δοτικήν, τὸ δὲ πραγματικὸν κατ' αἰτιατικήν. Ἐν γένει δὲ τίθεται δοτική, ὅταν ἡ ἐνέργεια γίνεται πρὸς ὠφέλειαν ἢ βλάβην τινὸς (περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικά). Οὕτω λέγεται·

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πέρσους

Ποσειδῶν σφόδρα ἐχαλέπαινεν Ὀδυσσεῖ. — Ἐπιπλήττω, ὀνειδίζω, ἐγκαλῶ σοί τι.— Οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσιν. — Ἠνώχλει Φίλιππος τοῖς Ἀθηναίοις. — Φθονῶ σοι.—Ἀμυνῶ, ὅσον περ δυνατός εἰμι, τῷ νόμῳ. — Ὀρέστης ἠθέλησε τιμωρεῖν πατρὶ τὴν μητέρα ἀποκτείνας.—Ἀχιλλεὺς ἐτιμώρησε Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον.—Ἡ ἀρετὴ ἀρέσκει τοῖς ἀγαθοῖς.

δ'.) Τίθεται τελευταῖον ἡ δοτικὴ πρὸς δήλωσιν τοῦ ἰδιοκτήτου μετὰ τῶν ῥημάτων εἶναι, ὑπάρχειν καὶ γίγνεσθαι, καὶ ἐν γένει ἐκεῖ, ὅπου γίνεται ἐνέργεια ἀναφερομένη εἰς πρόσωπον, ἢ προσωπικῶς ἐκλαμβανόμενον πρᾶγμα, οἷον· Σωκράτης τοιοῦτος ὢν τιμῆς ἄξιος ἦν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ θανάτου. Ὅθεν τίθεται ἡ δοτικὴ πολλάκις καὶ μετὰ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, καὶ συνήθως μετὰ τῶν ῥηματικῶν ἐπιθέτων εἰς τέος καὶ τὸς (ἀντὶ τῆς ὑπὸ μετὰ γενικῆς), οἷον· ὥς μοι πρότερον δεδήλωται.—Καί μοι ἔστω ἄῤῥητα τὰ εἰρημένα.—Ἔστ' ἐκείνῳ πάντα λεκτά.

3. Τίθεται τρίτον καὶ τελευταῖον ἡ δοτικὴ πρὸς δήλωσιν αἰτίας, ὀργάνου (δοτικὴ ὀργανικὴ· δι' ὃ καὶ τὸ χρῆσθαι δοτικῇ συντάσσεται), τρόπου καὶ μέτρου (καθ' ὃ ἡ ἐνέργεια ὁρίζεται), ἀκολουθίας, πολλάκις δὲ καὶ ὕλης.

Οἱ πολέμιοι φόβῳ ἀπῆλθον. — Ἀγάλλομαι τῇ νίκῃ.—Στέργω (ἀγαπῶ) τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς.—Ὀφθαλμοῖς ὁρῶμεν, ὠσὶν ἀκούομεν. — Ἰσχύω τῷ σώματι. — Οἱ στρατιῶται συμφορᾷ μεγάλῃ ἐχρήσαντο.—Ἀλέξανδρος διδασκάλῳ ἐχρήσατο Ἀριστοτέλει.—Οἱ πολέμιοι βίᾳ εἰς τὴν πόλιν εἰσῆεσαν.—Οἱ Ἀθηναῖοι Μιλτιάδην πεντήκοντα ταλάντοις ἐζημίωσαν.—Ἡ ἀγορὰ Παρίῳ λίθῳ ἠσκημένη ἦν.

ΙΒ'. Γύμνασμα, (ἴδ. § 17.)

Ὁ Κῦρος ἀπεφάσισε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην νὰ πολεμήσῃ μὲ τοὺς ἐχθρούς· μετὰ δὲ τὴν μάχην ἐπορεύθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἴκοσι στάδια. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξεστράτευσαν μὲ τριακόσια πλοῖα ἐναντίον τῶν νήσων τοῦ Αἰόλου. — Ὅτε οἱ Πέρσαι μὲ παμπληθῆ στόλον ἦλθον, τολμήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἀντιταχθῶσι (Μέσ.) πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτούς, [τοὺς] ἐνίκησαν. — Οἱ Ἀθηναῖοι κατενίκησαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔλαβον τὰ πλοῖα αὐτῶν ὁμοῦ (αὐτοῖς) μὲ τοὺς ἄνδρας. — Μὴ πορεύεσαι μετὰ κακῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἔχε σχέσιν (ἔχομαι μετὰ Γεν.) πάντοτε μετὰ τῶν ἀγαθῶν.—Ὁ Θάμυρις ἐξέχων (διαφέρων) κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ κιθαρῳδίαν, ἐριλονείκησε πρὸς τὰς Μούσας περὶ μουσικῆς.—Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἶνε μεμιγμένη μὲ δύναμιν θείαν.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν μὲ τοὺς Μακεδόνας.—Ὁ Μαρσύας ἐλθὼν εἰς ἅμιλλαν (διαμιλλῶμαι) μὲ τὸν Ἀπόλλωνα περὶ μουσικῆς, ἐνικήθη καὶ ἐξεδάρη πρὸς τιμωρίαν.—Ἡ ἀλήθεια ὁμιλεῖ μετὰ παῤῥησίας, καὶ διὰ τοῦτο τὴν βαρυνόμεθα (ἄχθομαι).—Εὔκολον εἶνε νὰ συμβουλεύῃ τις ἄλλον (ἕτερος).—Ὁ στρατηγὸς προέτρεψε τοὺς στρατιώτας (παρακελεύομαι) νὰ πολεμήσωσιν ἀνδρείως πρὸς τοὺς ἐχθρούς.—Ἡ ζωὴ ὁμοιάζει μὲ θέατρον.—Αἱ πλεῖσται γυναῖκες τῶν Ῥωμαίων ἐσυνήθιζον νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ μὲ τοὺς ἄνδρας ὑποδήματα.—Τὰ ἔργα δὲν εἶνε πάντοτε ὅμοια μὲ τοὺς λόγους. — Ὁ Ὅμηρος παρομοιάζει (εἰκάζει) τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ φύλλα. — Ὁ καταστραφεὶς ὑπὸ τοῦ οἴνου νοῦς πλανᾶται ὡς αἱ ἅμαξαι, αἵτινες ἀπώλεσαν (Μετοχ.) τοὺς ἁμαξηλάτας [αὐτῶν].—Τινὲς ὀνειδίζουσι τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, ὅτι εἶνε μὲν ἐπαρκεῖς πρὸς ἀνδρείαν, ἐλλιπεῖς ὅμως (ἐλλιπῶς ἔχω) πρὸς δικαιοσύνην. — Τὸ νὰ ἀρέσκῃ τις εἰς τοὺς πολλοὺς [εἶνε] νὰ ἀπαρέσκῃ εἰς τοὺς σοφούς.—Νομίζω φίλους πιστοὺς ἐκείνους, οἵτινες μέρφονται τὰ ἐλαττώματα (Μετοχ.). — Οἱ ὄρτυγες ἔχουν φωνὴν γλυκεῖαν.—Ὑπὸ πολλῶν καὶ σοφῶν ἀνδρῶν ἔχουν κλαυθῇ (κέκλαυται) τὰ ἀνθρώπινα [πράγματα], οἵτινες ἐνόμιζον (Μετοχ.) ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε βάσανος (Ἀπαρεμφ. μετ. Αἰτιατ.). — Οἱ θεοὶ χαίρουσιν εἰς τὴν καλοκἀγαθίαν τῶν ἀνθρώπων. — Ὁ ταῦρος πληγώνει (τιτρώσκειν) μὲ τὰ κέρατα, ὁ ἵππος μὲ τὴν ὁπλήν, ὁ κύων μὲ τὸ στόμα, ὁ κάπρος μὲ τοὺς ὀδόντας.— Οἱ Θεσσαλοὶ ἤσκουν (χρῆσθαι) ἀνομίαν μᾶλλον ἢ δικαιοσύνην. — Ἡ Ἑλένη διέφερε πολὺ κατά τε τὸ γένος καὶ τὴν καλλονὴν καὶ δόξαν.— Οὔτε ἵππον δυνατὸν εἶνε νὰ μεταχειρισθῇς ἄνευ χαλινοῦ, οὔτε πλοῦτον ἄνευ λογισμοῦ.

§ 18. *Περὶ προθέσεων.*

1. Αἱ προθέσεις σημαίνουσι σχέσεις τοπικάς, ἐν αἷς θεωρεῖται ἡ ἐν τόπῳ ἔκτασις τῶν πραγμάτων, ἤγουν τὸ πλησίον κεῖσθαι (ἐγγύς, ἔμπροσθεν, πέριξ, ὁμοῦ), ἢ τὰς τοπικὰς ἀντιθέσεις (ἄνω καὶ κάτω, ἐντὸς καὶ ἐκτός, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν κλπ.).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Ἡ μετὰ προθέσεως συνημμένη πτῶσις δεικνύει εἰς ποίαν τῶν τριῶν παραστάσεων, πόθεν (γενική),—ποῖ (ἐπὶ κινήσεως, αἰτιατική), — ποῦ (ἐπὶ στάσεως, δοτική,)— πρέπει νὰ ἐκλαμβάνεται ἡ διὰ τῆς προθέσεως ἐκφραζομένη τοπικὴ σχέσις. Οὕτω π. χ. ἡ πρόθεσις παρὰ σημαίνει μόνον τὴν τοπικὴν σχέσιν τοῦ πλησίον· συνταχθεῖσα ὅμως μετὰ γενικῆς σημαίνει συγχρόνως τὴν διεύθυνσιν, πόθεν, οἷον· ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως (ἐκ τοῦ πλησίον τοῦ βασιλέως τόπου, Γαλλιστὶ de chez le roi)· συνταχθεῖσα δὲ μετ' αἰτιατικῆς, οἷον ἦει παρὰ τὸν βασιλέα, σημαίνει συγχρόνως τὴν διεύθυνσιν ποῦ (ποῖ)– ἐπῆγεν εἰς τὸν πλησίον τοῦ βασιλέως τόπον· συνταχθεῖσα τέλος μετὰ δοτικῆς σημαίνει τὴν ἐν τόπῳ στάσιν (ποῦ), οἷον· ἔστη παρὰ τῷ βασιλεῖ (εἰς τὸν πλησίον τοῦ βασιλέως τόπον).

3. Αἱ προθέσεις κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν διαιροῦνται·

ά.) Εἰς τὰς μετὰ Γεν. συνταχθησομένας· ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό, ἕνεκα·
β'.) Εἰς τὰς μετὰ Δοτ. » ἐν καὶ σύν·
γ'.) Εἰς τὰς μετ' Αἰτ. » ἀνά, εἰς, ὡς·
δ'.) Εἰς τὰς μετὰ Γεν. καὶ Αἰτ. » διά, κατά, ὑπέρ·
έ.) Εἰς τὰς μετὰ Γεν. Δοτ. καὶ Αἰτ.» ἀμφί, περί, ἐπί, μετά, παρά, πρὸς καὶ ὑπό.

4. Ἡ τοπικὴ σχέσις τῶν προθέσεων μεταβιβάζεται εἰς τὰς σχέσεις τοῦ χρόνου καὶ τῆς αἰτίας, οἷον· ὑπὸ τῆς γῆς εἶναι καὶ ὑπὸ φόβου φεύγειν· ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν καὶ ἐξ ἡμέρας ἀπελθεῖν.

Α'. Προθέσεις μετὰ μιᾶς πτώσεως συνταχθησόμεναι.

§ 19. *Προθέσεις μετὰ γενικῆς μόνον συνταχθησόμεναι.*

1. Ἀντὶ (Λατιν. ante). Ἡ ἀντὶ σημαίνει κυρίως ἔμπροσθεν, ἀπέναντι· ἔπειτα εἰς τὴν θέσιν [τινός], διά [τι], οἷον· στῆναι ἀντί τινος·—δοῦλος ἀντὶ βασιλέως· — ἀντὶ ἡμέρας νὺξ ἐγένετο·—ἀνθ' οὗ, διὰ τὸ ὁποῖον.

Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει ἡ ἀντί· ά) ἀντικρύ, οἷον ἀντίθυρον, ἀνταρκτικός, Ἀντίῤῥιον· β'.) ἐναντίον, οἷον· ἀντίπαλος, ἀντεραστής· γ'.) ἀντικατάστασιν, οἷον· ἀντιβασιλεύς, ἀντιστράτηγος· δ'.) ἀμοιβαιότητα, οἷον· ἀντίδοσις.

Τὰ δὲ μετὰ τῆς ἀντὶ συντεθειμένα ῥήματα, ἐπικρατούσης μὲν τῆς ἐννοίας τῆς ἀντικαταστάσεως, συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἐπικρατούσης δὲ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐναντίον, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, οἷον· ἀντιτάττομαι τῷ στρατηγῷ.—Πολλάκις ὅμως ἡ ἀντὶ δὲν ἔχει κἀμμίαν δύναμιν ἐπὶ τῆς συντάξεως, ἀλλὰ τὸ σύνθετον ἐκ τῆς ἀντὶ ῥῆμα συντάσσεται ὡς ἂν ἦτο ἁπλοῦν, οἷον· ἀνταδικεῖν ἀλλήλους· —λαβόμενος τῆς δεξιᾶς·—ἀντελάβετο τοῦ τρέβωνος.

2. Πρὸ (pro, prae). Ἡ πρὸ σημαίνει ἔμπροσθεν, καὶ κατόπιν ὑπέρ τινος, διά [τι]· καὶ συμφωνεῖ μὲν καθ' ἁπάσας αὐτῆς τὰς σημασίας μετὰ τῆς ἀντί, γίνεται ὅμως ταύτης χρῆσις εἰς ποικιλωτέρας σχέσεις, π. χ. στῆναι πρὸ τῶν πυλῶν, πρὸ ἡμέρας (ἐπὶ χρόνου δὲν γίνεται χρῆσις τῆς ἀντί)·—μάχεσθαι, ἀποθανεῖν πρὸ τῆς πατρίδος· — δοῦλος πρὸ δεσπότου·—πρὸ τῶνδε (διὰ ταῦτα, ἕνεκα τούτων.)

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ πρὸ σημαίνει τὰ αὐτά, τὸ ἔμπροσθεν, δηλ., πρότερον, ὑπεράσπισιν, οἷον· προαύλιον, πρόγονος, προασπίζω, κλπ.

3. Ἀπὸ (ab). Τῆς ἀπὸ συνήθως γίνεται χρῆσις ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἐπὶ τόπου δηλ., οἷον· ἀπὸ τῆς πόλεως ἦλθεν· —ἐπὶ χρόνου, οἷον· ἀπὸ δείπνου ἐμαχέσαντο (μετὰ τὸ δεῖπνον ἔκαμαν μάχην)·—ἐπὶ καταγωγῆς, οἷον· εἰμί, γίγνομαι ἀπό τινος, κατάγομαι ἀπό τινος· — ἐπὶ αἰτίας, οἷον· ὁ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβος·—ἐπὶ πόρων καὶ μέσων, οἷον· τρέφειν τὸ ναυτικὸν ἀπὸ προσόδων· — ἐπὶ ἀκολουθίας, οἷον· ἀπό τινος καλεῖσθαι (ἀπὸ ἕνα ὀνομάζομαι, σύμφωνα μὲ ἕνα).

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ ἀπὸ σημαίνει· ἀ.) χωρισμόν, οἷον· τοὺς σθμοὺς ἀπελάμβανον· β΄.) ἀπομάκρυνσιν, οἷον· τὰς τροβολὰς ἀπεκρούοντο· γ΄.) ἀποβολήν, οἷον· ἀποβαλεῖς τὴν κεφαλήν· δ΄.) στέρησιν, οἷον· ἀπομανθάνω λησμονῶ)· ε΄.) τελείωσιν, οἷον· ἀπεργάζεσθαι.

4. Ἐκ, ἐξ (ex). Ἡ ἐξ ἐπὶ τόπου σημαίνει κίνησιν ἔκ τινος, οἷον· ἐκ τῆς πολεως ἀπῆλθον· ἐπὶ χρόνου δὲ σημαίνει ἄμεσον ἀκολουθίαν, κατόπιν, οἷον· ἐξ ἡμέρας (ἀφ' οὗ ἤρχισεν ἡ ἡμέρα), ἐκ παίδων, ἐξ αἰθρίας τε καὶ νη-

νεμίας συνέδραμεν ἐξαπίνης νέφη· — μεταβολὴν καταστάσεως, οἷον· ὁ σὸς πατὴρ ἐν τῇδε τῇ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐξ ἄφρονος σώφρων γεγένηται· — καταγωγήν, οἷον· εἶναι, γίγνεσθαι ἔκ τινος·—αἰτίαν, ἀκολουθίαν, οἷον· ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ ὀνείρου.—Ὀνομάζεσθαι ἔκ τινος.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ πρόθεσις ἐκ σημαίνει· ἀ.) ἔξω, οἷον· ἔκδημος, ἐξιέναι, ἐκπέμπω· β'.) ἐντελῶς, οἷον· ἐξοπλίζομαι, ἐκπονῶ, ἔκπλεως· γ'.) μεταβολὴν καὶ τελείωσιν, οἷον· ἐξελληνίζω, ἐκβαρβαρόω, ἐκμανθάνω (ἐντελῶς μανθάνω, ἐνῷ εἰς τὴν καθωμιλημένην ξεμαθαίνω=λησμονῶ, ἀπομαθαίνω=ἐντελῶς μανθάνω).

5. Ἕνεκα. Ἡ ἕνεκα τίθεται ἢ πρὸ τῆς γενικῆς ἢ μετ' αὐτήν, καὶ σημαίνει αἴτιον τελικόν, σπανιώτερον δὲ ποιητικόν.

Σημ. Γίνεται προσέτι πλειστάκις χρῆσις ὡς προθέσεων καὶ τινων ἐπιρρημάτων καὶ οὐσιαστικῶν, οἷον· πρόσθεν καὶ ἔμπροσθεν, ὄπισθεν, ἄνευ καὶ χωρίς, πλήν (ἐκτός), μεταξύ, μέχρι, χάριν (συνήθως μετὰ τὴν γενικήν, οἷον λόγου χάριν.) Ἀντὶ δὲ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθεται μετὰ τοῦ χάριν ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία, συμφωνοῦσα κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, οἷον· ἐμὴν χάριν, σὴν χάριν (χάριν μου, χάριν σου).

Π'. Γύμνασμα. (ἰδ. § 19.)

Οὐδεὶς θὰ ἤθελε (9, β'. γ'.) τυφλὸν ὁδηγὸν ἀντὶ βλέποντος. —Ὡραῖον εἶνε νὰ ἀνταλλάξῃ τις (Μέσ. Ἀόρ.) ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν.—Ὅσοι ἐπέδωκαν (Μετοχ.) εἰς (πρὸς) [τὴν] φιλοσοφίαν, γίνονται ἀντὶ δούλων ἐλεύθεροι, ἀντὶ πτωχῶν ἀληθῶς πλούσιοι, ἀντὶ ἀνοήτων καὶ τετυφωμένων μετριώτεροι. — Σκέπτου πρὸ [τοῦ] ἔργου. — Πολλάκις φίλος διὰ φίλον (πρὸ) ἔχει ἀποθάνῃ.—Ἡ Ἔφεσος ἀπέχει τῶν Σάρδεων τριῶν ἡμερῶν ὁδόν. – Ὁ Ἑλλήσποντος ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν Ἕλλην, ἥτις ἐπνίγη εἰς αὐτόν. — Ὁ Σωκράτης θυσιάζων μικρὰς θυσίας ἐκ μικρῶν [πόρων], ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εἶνε κατώτερος (μειοῦσθαι) ἀπὸ τοὺς θυσιάζοντας ἐκ πολλῶν καὶ μεγάλων [πόρων] πολλὰ καὶ μεγάλα. — Ὁ Σωκράτης μὲ πολὺ μικρὰν περιουσίαν (ἀπ' ἐλαχ. οὐσίας) ἔζη αὐταρκέστατα.—Δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τις τοὺς ἀρίστους ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν (σχημάτων), ἀλλ' ἀπὸ [τῶν] ἠθῶν. — Εὐκαλώτερον εἶνε νὰ κάμῃ τις ἀπὸ καλὸν κακὸν ἢ ἀπὸ κακὸν (ἐκ) γενναῖον.—Τὸ ἦθος δηλοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἔργων. — Ἐκ τοῦ καρποῦ γνωρίζεται τὸ δένδρον. —Μετὰ [τὸν]

πόλεμον (ἐκ) ἔγεινεν εἰρήνη.—Ἕνεκα [τῶν] χρημάτων καὶ [τῆς] δόξης καὶ [τῶν] ἡδονῶν ἐπιβουλεύουσιν ἀλλήλους (Δοτ) οἱ ἄνθρωποι.

Ἡ Σεμίραμις μέχρι τοῦ γήρατος (ἴδ. Γραμμ. § 43, Σημ. ά.) ἐβασίλευε τῶν Ἀσσυρίων. — Ὡραῖον ἔργον δὲν γίνεται ἄνευ ἀρετῆς. —Κάνεν ἀπὸ τὰ καλὰ καὶ ὡραῖα δὲν δίδουσιν οἱ θεοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς ἔργον καὶ φροντίδα. — Τὰ Τέμπη κεῖνται μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὄσσης.—Ἡ εὐδαιμονία δὲν φαίνεται (λ α ν θ ά ν ε ι ν) ἕνεκα [τοῦ] φθόνου. — Χάριν σου ἔχω γράψῃ τὴν ἐπιστολήν.

§ 20. 2. *Προθέσεις μετὰ δοτικῆς μόνον συντασσόμεναι.*

1. Ἐν. Ἡ ἐ ν σημαίνει ἐν γένει πραγματικὴν ἕνωσιν μετά τινος προσώπου ἢ πράγματος, καὶ κατὰ τοῦτο εἶναι ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐκ· σημαίνει λοιπὸν ἐ ν τ ό ς τινος, εἴς τι, οἷον· ἐ ν νήσῳ, ἐ ν γῇ, ἐ ν Σ π ά ρ τ ῃ· — ἐ ν ὅ π λ ο ι ς, ἐ ν τ ό ξ ο ι ς δ ι α γ ω ν ί ζ ε σ θ α ι· ἐ ν π ρ ο μ ά χ ο ι ς, ἔ ν τ ε θ ε ο ῖ ς καὶ ἀ ν θ ρ ώ π ο ι ς. Ἔπειτα σημαίνει ἐ ν ώ π ι ο ν, ἐ π ί τινος, οἷον· ἐ ν τοῖς Ἀθηναίοις, ἐνώπιον τῶν Ἀθην., ἐν ὄρεσιν, ἐ ν ἵ π π ο ι ς, ἐ ν θ ρ ό ν ο ι ς·—τὸ π λ η σ ί ο ν, καὶ μάλιστα μετὰ πόλεων, ὅταν πρόκηται λόγος περὶ μαχῶν, οἷον· ἡ ἐν M α ν τ ι ν ε ί ᾳ μάχη, πλησίον τῆς Μαντινείας.—Ἐ π ὶ χ ρ ό ν ο υ, οἷον· ἐ ν τ ο ύ τ ῳ τ ῷ χ ρ ό ν ῳ, ἐ ν ᾧ (χρόνῳ), ἐ ν π έ ν τ ε ἡ μ έ ρ α ι ς. — Ἐ π ὶ ὀ ρ γ ά ν ο υ εἰς τὰς φράσεις δ η λ ο ῦ ν, δ ῆ λ ο ν εἶναι, σημαίνειν ἔ ν τ ι ν ι, οἷον· ὅτι οἱ θεοί σε ἵ λ ε ῴ τε καὶ ε ὐ μ ε ν ε ῖ ς π έ μ π ο υ σ ι, καὶ ἐ ν ἱ ε ρ ο ῖ ς δ ῆ λ ό ν ἐ σ τ ι καὶ ἐ ν ο ὐ ρ α ν ί ο ι ς σημείοις.

Καὶ ἐν συνθέσει δὲ φυλάττει τὴν σημασίαν τοῦ ἐ ν τ ό ς, οἷον· ἐ ν ο ι κ ε ῖ ν, ἐ ν δ ύ ε ι ν. Καὶ πολλάκις μὲν ἔχει δύναμιν ἐπὶ τῆς συντάξεως, οἷον· ἐ μ π ί π τ ε ι ν ἀ λ λ ή λ ο ι ς· — ἐ ν ί σ τ α σ θ α ι (ἀνθίστασθαι) τοῖς γιγνομένοις· ἄλλοτε ὅμως δὲν ἔχει, οἷον· ἔ μ π ε ι ρ ο ς γ ε ω μ ε τ ρ ί α ς·—ἐ ν ν ο ε ῖ ν τὴν εὐσέβειαν· ἐνίοτε δὲ τὸ σύνθετον ὄνομα ἢ ῥῆμα συντάσσεται κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, οἷον· ἐ μ φ ε ρ ὴ ς ἐ μ ο ὶ = ὅμοιος ἐμοί.

Σημ. ά. Μετὰ πολλῶν ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν γίνεται χρῆσις συνήθως τῆς ἐν μετὰ Δοτ., ἀντὶ τῆς εἰς μετ' Αἰτιατ., οἷον· τ ι θ έ ν α ι, κ α τ α τ ι θ έ ν α ι, ἀ ν α τ ι θ έ ν α ι (ἀφιερώνειν) καὶ τῶν ὁμοίων. (Πρβλ. τὸ Λατ. ponо in aliquo loco).

2. Σ ὺ ν (ξ ὺ ν [κσυν], συνηθέστατα εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἀττικήν

Διάλ., λατ. cum, τὸ κσυν δηλ. ἄνευ τοῦ σ). Ἡ σὺν σημαίνει κυρίως τὸ ὁμοῦ (μὲ), οἷον· ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς στρατιώταις· σὺν τάχει, σὺν βίᾳ ποιεῖν τι, ἔπειτα δὲ βοήθειαν, οἷον· σὺν θεῷ.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ σὺν σημαίνει· ἀ.) τὸ ὁμοῦ, οἷον· συμπορεύεσθαί τινι·—σύμπλους τινί· — συγκροτεῖν τὼ χεῖρε· β΄.) βοήθειαν, οἷον· συμπράττειν, συνήγορος· γ΄.) πλοκὴν ἐντάξει καὶ ἁρμονίᾳ, οἷον· συντάττειν, συγγράφειν.

Σημ. β΄. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ὡς πρόθεσις εὔχρηστον ἐπίρρημα ἅμα, οἷον· καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ.

§ 21. *Προθέσεις μετὰ αἰτιατικῆς μόνον συντασσόμεναι.*

1. Ἀνά. Ἡ ἀνὰ σημαίνει κυρίως ἐπάνω καὶ ἀντιτίθεται ἀκριβέστατα πρὸς τὴν κατὰ μετ' αἰτιατικῆς. Ὅπως δὲ αὕτη χρησιμεύει πρὸς δήλωσιν κινήσεως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, οὕτως ἐκείνη σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, οἷον· ἀνὰ τὸν ποταμόν, ἀνὰ ῥοῦν πλεῖν, ἐπάνω πρὸς τὸ ῥεῦμα. —(Ἀντιθέτως· κατὰ τὸν ποταμόν, πρὸς τὰ κάτω, ὅπως ῥέει ὁ ποταμός). — Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ χρησιμεύει ἡ ἀνὰ πρὸς δήλωσιν τοπικῆς ἐκτάσεως ἢ χρονικοῦ διαστήματος ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, διὰ μέσου, διά τινος, οἷον· ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα — ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον (κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον)· οὕτω λέγεται ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν (καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν), ἀνὰ πᾶν τὸ ἔτος (καθ' ὅλον τὸ ἔτος)· ἀλλὰ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἀνὰ πᾶν ἔτος σημαίνει καθ' ἡμέραν, κατ' ἔτος· ἀνὰ νύκτα (ἐν καιρῷ νυκτός), ἀνὰ χρόνον (μὲ τὸν καιρόν)·—πρὸς δήλωσιν ποιότητος καὶ τρόπου, οἷον· ἀνὰ κράτος (μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις), ἀνὰ μέρος (κατὰ διαδοχήν)·—πρὸς δήλωσιν διανομῆς, οἷον· ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας (πέντε παρασάγγας καθ' ἡμέραν)· πρὸς δήλωσιν ἀριθμητικῶν ὁρισμῶν, οἷον· ἀνὰ διακόσια στάδια.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ ἀνὰ σημαίνει· ἀ.) τὸ ἐπάνω, οἷον· ἀναπηδῶ ἐπὶ τὸν ἵππον· β΄.) ὀπίσω, οἷον· ἀναποδίζω, ἀναχωρῶ (ἀποσύρομαι)· γ΄.) τὸ πάλιν, οἷον· ἀναμάχομαι,

ἀναδιδάσκω· δ΄.) ἐπίτασιν οἷον· ἀναβοῶ, ἀναγελῶ. ε΄.) ἔκτασιν, οἷον· ἀνοίγω, ἀναπετάννυμι.

2. Εἰς (Λατ. in, εἰς τὴν ἀρχ. Ἀττ. ἐς). Ἡ εἰς σημαίνει τὴν εἰς τόπον κίνησιν, οἷον· ἰέναι εἰς τὴν πόλιν·— μετ' ἐχθρικῆς διαθέσεως, ἐναντίον, οἷον· ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἀττικήν· — ἐπὶ ἀριθμῶν, τὸ περίπου, οἷον· ναῦς εἰς τὰς τετρακοσίας· διανομήν, ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν, οἷον· εἰς ἑκατὸν (ἀνὰ ἑκατόν), εἰς δύο (ἀνὰ δύο)·—τὸ ἐνώπιον, ὑποσημαινομένης ὅμως τῆς κινήσεως πρός τι, οἷον· λόγους ποιεῖσθαι εἰς τὸν δῆμον.—Ἐπὶ χρόνου, οἷον· εἰς ἑσπέραν (περὶ τὴν ἑσπέραν), εἰς τὴν ὑστεραίαν (τὴν ἑπομένην ἡμέραν), εἰς τρίτην ἡμέραν (ἕως τὴν τρίτην ἡμέραν). — Ἔτι δὲ δηλοῖ σκοπὸν ἢ σχέσιν, οἷον· ἐχρήσατο τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν πόλιν· εἰς κέρδος τι ὁρᾶν· διαφέρειν τινὸς εἰς τὴν ἀρετήν (κατὰ τὴν ἀρετήν·) εἰς πάντα (καθ' ὅλα).

Καὶ ἐν συνθέσει δὲ ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ἐντός, οἷον· εἰσάγω, εἰσοικίζω, εἴσπλους κλπ.

3. Ὡς (Λατ. ad). Τῆς ὡς γίνεται χρῆσις ἐπὶ διευθύνσεως πρὸς πρόσωπα, ἢ προσωπικῶς ἐκλαμβανόμενα πράγματα, οἷον· ἰέναι, πέμπειν ὡς βασιλέα, ἥκειν ὡς τὴν Μίλητον (εἰς τοὺς Μιλησίους).

14΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § § 20 καὶ 21.)

Ἄριστος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις παιδεύεται εἰς τὰ ἀναγκαιότατα.— Ὁ Διογένης ἔλεγεν ὅτι ὁ φίλος εἶνε μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα.—Τὸ σῶμά μου μὴ θέσετε (ἴδ. § 9ε΄. Σημ.), ὦ τέκνα, μήτε εἰς χρυσόν, μήτε εἰς ἄργυρον, ἀλλ' ἀποδώσατέ το πάραυτα εἰς τὴν γῆν. — Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κατενίκησε τοὺς βαρβάρους πλησίον τῆς Σαλαμῖνος.— Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν ἂς ὑπάγωμεν ἐναντίον τῶν ἄδικα πραττόντων.—Ἡ ἀπόκτησις τῶν πιστῶν φίλων δὲν γίνεται διόλου μὲ [τὴν] βίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐεργεσίαν. — Ἅμα ἐξημέρωσεν, ἐξεστράτευσαν οἱ στρατιῶται.—Οἱ Καρδοῦχοι κατοικοῦσιν ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ εἶνε πολὺ πολεμικοί.—Τὰ πλοῖα δὲν ἠδύναντο νὰ πλεύσωσιν ἐπάνω εἰς τὸν ποταμόν. — Αἱ πράξεις τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπηνοῦντο καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. — Καθ' ὅλον τὸν πόλεμον ἦτο μεγίστη ὁμόνοια μεταξὺ τῶν στρατηγῶν.—Αἱ τρεῖς θυγατέρες τοῦ Φόρκυνος, ἔχουσαι ἕνα ὀφθαλμόν, μετεχειρίζοντο αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως (ἐν μέρει).—Οἱ ἐχθροὶ ἔπεσαν

μέσα εἰς τὴν πόλιν (εἰσπίπτειν). — Ὁ Ἀπόλλων ἐπέμφθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν.—Ὁ χρόνος ὁ τὰ πάντα ἀποκαλύπτων φέρει [αὐτὰ] εἰς φῶς.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἔπραξαν (ἀποδείκνυσθαι) πολλὰ καὶ ὡραῖα ἔργα ἐνώπιον πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὸν κατ' ἰδίαν καὶ εἰς τὸν δημόσιον βίον. — Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῆς Ἀττικῆς. — Ἐξόδευε τὴν ἐν τῷ βίῳ σχολὴν εἰς τὴν ἀκρόασιν (φιλησοίαν) τῶν ὡραίων λόγων.—Ὁ Θεὸς ἄγει τὸν ὅμοιον εἰς τὸν ὅμοιον.—Ὁ Ἀγησίλαος ἔπεμψε πρέσβεις εἰς τὸν βασιλέα [τῶν] Περσῶν.

§ 22. Β'. Προθέσεις μετὰ Γεν. καὶ Αἰτιατ. συντασσόμεναι.

1. Διά. Ἡ διὰ σημαίνει τὸ διὰ μέσου καὶ συντάσσεται· Α'. Μετὰ γενικῆς, δηλοῦσα τὸ διὰ μέσου, διά τινος, οἷον· ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.—διὰ πεδίου, διὰ πολεμίας πορεύεσθαι. — Ἐπὶ χρόνου δὲ σημαίνει ὅτι παρῆλθε χρονικόν τι διάστημα, οἷον· δι' ἔτους, διὰ πολλοῦ, μακροῦ, ὀλίγου χρόνου· διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τοιαῦτα οὐκ ἐγένετο. Οὕτω καὶ περὶ πράξεως ἐπανερχομένης καθ' ὡρισμένα χρονικὰ διαστήματα, οἷον· διὰ τρίτου ἔτους συνῆσαν (πᾶν τρίτον ἔτος, ἑκάστοτε μετὰ τρία ἔτη), διὰ πέμπτου ἔτους, διὰ πέντε ἐτῶν, διὰ τρίτης ἡμέρας. Τίθεται δὲ προσέτι μετὰ Γεν. πρὸς δήλωσιν αἰτίου καὶ ὀργάνου, οἷον· δι' ἐμαυτοῦ ταῦτα ἐκτησάμην, δι' ὀφθαλμῶν ὁρᾶν· ποιότητος καὶ τρόπου, οἷον· διὰ σπουδῆς, διὰ τάχους. —Β'. Μετ' αἰτιατικῆς, ἐπὶ χρόνου, οἷον· διὰ νύκτα (ἐν καιρῷ νυκτός)· — πρὸς δήλωσιν αἰτίας, οἷον· διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα (ἕνεκα τούτων), διὰ βουλάς, δι' ὀργήν· καὶ τέλος τοῦ διὰ μέσου παρὰ ποιηταῖς, οἷον· φεύγειν διὰ κῦμ' ἅλιον.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ διὰ σημαίνει· ἀ.)διάβασιν, οἷον· διέρχομαι· β'.) διάρκειαν μέχρι τέλους, οἷον· διαμένω, διατελῶ· γ'.) χωρισμὸν καὶ ἀπάστασιν, οἷον· διέχω (ἀπέχω). — Συντάσσονται δὲ τὰ μετὰ τῆς διὰ σύνθετα μετ' αἰτιατικῆς συνήθως, πλὴν τῶν λαμβανόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐρίζειν, συντασσομένων μετὰ δοτικῆς, οἷον διαφέρεσθαί τινι, καὶ τῶν σημαινόντων διαφορὰν καὶ ἀπόστασιν, μετὰ γενι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κῆς συντασσομένων, οἷον· διαφέρειν τινός, διέχειν τινός.

2. Κατά. Ἡ κατὰ σημαίνει κυρίως κίνησιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω (Λατ. desuper), καὶ συντάσσεται· Α΄. Μετὰ γενικῆς, οἷον· ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχους κάτω· καταδεδυκέναι κατὰ τῆς θαλάττης·—ὑποκάτω ἄνευ κινήσεως, οἷον· κατὰ γῆς.—Δηλοῖ δὲ προσέτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, οἷον· ἔπαινος κατά τινος (ἔπαινος περί τινος), πρὸ πάντων μετ' ἐχθρικῆς διαθέσεως, οἷον· λέγω κατά τινος (ἐναντίον τινός), ψεύδεσθαι κατὰ τοῦ θεοῦ.— Β΄. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ συντασσομένη ἀντιτίθεται μὲν ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἀνά, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ πρώτου σημείου τῆς κινήσεως, συμφωνεῖ ὅμως πρὸς τὴν πρόθεσιν ταύτην καθ' ὅσον σημαίνει τὴν διεύθυνσιν πρός τι πρᾶγμα ἢ τὴν ἐπέκτασιν ἐπί τινος. Εἶνε δ' ἡ χρῆσις τῆς ἀνὰ οὐχὶ τοσοῦτον εὔχρηστος παρὰ πεζογράφοις, ὅσον ἡ τῆς κατά, τιθεμένης πρὸς δήλωσιν τοπικῆς ἐκτάσεως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, διὰ μέσου, οἷον· καθ' Ἑλλάδα, κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν· πολλάκις δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατέναντι, ἀπέναντι, οἷον· οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτούς, ἤγουν τὸ καταντικρὺ αὐτῶν. — Εἶνε δὲ καὶ ἐπὶ χρόνου εὔχρηστος πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν χρόνῳ διαρκείας, οἷον· κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον.—Τίθεται δὲ προσέτι πρὸς δήλωσιν σκοποῦ καὶ προθέσεως, οἷον· κατὰ θέαν ἦκω (ἦλθον διὰ νὰ ἰδω)· συμφωνίας, οἷον· κατὰ νόμον (σύμφωνα μὲ τὸν νόμον), κατὰ λόγον (ἀναλόγως), κατὰ γνώμην τὴν ἐμήν· κατὰ τοῦτο (λαμβανομένου τούτου ὑπ' ὄψιν, διὰ τοῦτο), κατὰ φύσιν (σύμφωνα μὲ τὴν φύσιν), κατὰ δύναμιν, κατὰ κράτος (μὲ βίαν, πέρα πέρα), κατὰ μικρὸν (ὀλίγον κατ' ὀλίγον), κατ' ἄνθρωπον (κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν)· πρὸς δήλωσιν τοῦ περίπου, οἷον· καθ' ἑξήκοντα ἔτη· — πρὸς δήλωσιν ποιότητος καὶ τρόπου, οἷον· κατὰ τάχος, κατὰ συντυχίαν·—πρὸς δήλωσιν διανομῆς καὶ διαιρέσεως, οἷον· κατὰ κώμας (Λατ. vicatim), κατὰ μῆνα, καθ' ἡμέραν, κατ' ἔτος, καθ' ἑπτὰ (ἀνὰ ἑπτά).

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ κατὰ σημαίνει· ά.) τὸ κάτω, οἷον· κατα-

βάλλειν, καταπηδᾶν, κατακλίνειν β΄.) ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς ἐξορίας, οἷον· κατάγω, κατέρχομαι, κάθοδος· γ΄.) τὸ ἐναντίον, οἷον· καταψεύδομαί τινος. δ΄) τὸ ἐξ ὁλοκλήρου, οἷον· καταπιμπράναι, κατακλείειν. Συντάσσονται δὲ τὰ τοιαῦτα ῥήματα συνήθως μετὰ γενικῆς προσώπου καὶ αἰτιατικῆς πράγματος, οἷον· κατηγορῶ τινός τι.

3. Ὑπέρ. Ἡ ὑπὲρ σημαίνει τὸ ὑπεράνω (Λατ. super), καὶ συντάσσεται. Α΄. Μετὰ γενικῆς, οἷον· ὑπὲρ γῆς.—Τίθεται δὲ καὶ πρὸς δήλωσιν αἰτίας, ὑπερασπίσεως καὶ προστασίας, οἷον· μάχομαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος (οἱονεὶ ἱστάμενος ὑπεράνω αὐτῆς μάχομαι), ὁ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θάνατος.—Β΄. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνουσα ὑπεράνω τινός, πέραν, οἷον· ῥίπτειν ὑπὲρ τὸν οἶκον (πέραν, ὑπεράνω τοῦ οἴκου)· ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκεῖν (πέραν, ὑπεράνω τοῦ Ἑλλ., ἀφοῦ διαβῇ τις τὸν Ἑλλ.)·—ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν·—ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν, ὑπὲρ δύναμιν, ὑπὲρ ἄνθρωπον, ὑπὲρ τὰ τετταράκοντα ἔτη.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ ὑπὲρ σημαίνει· ἀ.) ὑπεροχήν, οἷον· ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν· β΄.) ὑπερβολήν, οἷον· ὑπεράγασθαι, ὑπερμισεῖν, ὑπέρπλουτος· γ΄.) καταφρόνησιν, οἷον· ὑπερορᾶν, ὑπεροψία. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀπαντάχοῦ ἐπιφαίνεται ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω.

ΙΕ. Γύμνασμα. (ἰδ. § 22.)

Ὑπάρχει μέση ὁδός, ἥτις οὔτε διὰ [τῆς] ἀρχῆς, οὔτε διὰ [τῆς] δουλείας ἄγει (Μετοχ.), ἀλλὰ διὰ τῆς ἐλευθερίας. — Ὁ Σωκράτης καθ' ὅλον τὸν βίον ἐδίδασκε τοὺς ἀνθρώπους τὴν φιλοσοφίαν.—Λέγεται ὅτι ὁ Ὄσιρις ἐπορεύθη διὰ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.—Ὁ ποταμὸς Εὐφράτης ῥέει διὰ μέσου (ἴδε § 4, Σημ. δ΄.) τῆς Βαβυλῶνος. — Οἱ προστάται τῶν πόλεων συνέρχονται πᾶν τρίτον ἔτος. — Οἱ μανθάνοντες πάντα ἀφ' ἑαυτῶν καλοῦνται αὐτοδίδακτοι.—Ὁ Ἀπόλλων εὐηργέτησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν χρησμῶν καὶ θεραπειῶν αὐτοῦ. — Ὅστις εἶνε ὀκνηρὸς (ὁ ὀκνῶν) χάριν τῆς ἡδονῆς, ἤθελε στερηθῆ (§ 95΄· γ΄,) τὸ τερπνὸν τῆς ἀργίας, χάριν τῆς ὁποίας εἶνε ὀκνηρός.—Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ ἐπαινῇς ἕνεκα τοῦ πλούτου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ποταμοί τινες εἰσδύουσιν εἰς τὴν γῆν καὶ φέρονται ἐπὶ μακρὸν κρυμμένοι ὑπὸ τὴν γῆν. — Ἡ νῆσος Ἀτλαντὶς βυθισθεῖσα (καταδύειν) κάτω τῆς θαλάσσης, ἔγεινεν ἄφαντος. — Ὁ στήνων ἐναντίον ἄλλου παγίδα, τρέπει αὐτὴν πολλάκις ἐναντίον ἑαυτοῦ.—Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἱεροῦ πολέμου ἦτο μεγάλη ταραχὴ καὶ διχόνοια καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα.—Μὴ προστάττῃς εἰς ἄλλους τι μεγαλήτερον ἢ κατὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν. — Ἀναγκαῖον εἶνε νὰ ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι κατὰ νόμους. — Ἡ πόλις ἐκινδύνευσε νὰ κυριευθῇ κατὰ κράτος (ἁλίσκομαι, Γραμμ. § 121, 16.).—Ὁ κακὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἔλαβεν ἐξουσίαν (Μετοχ.), δὲν συνηθίζει νὰ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν κατὰ τρόπον ἀνθρώπινον. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον κατ' ἔτος εἰς τὴν Κρήτην ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ νεάνιδας εἰς τροφὴν τοῦ Μινωταύρου. — Ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὰς δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων ὑποφέρομεν πάντα τὰ συμβάντα τῆς τύχης.

Ὁ ἥλιος πορεύεται ὑπεράνω τῆς γῆς. — Ὑπεράνω τῆς πόλεως εἶνε λόφος.—Τῶν κατοικούντων ὑπεράνω τῆς Αἰγύπτου Ἀράβων καὶ Αἰθιόπων ἐβασίλευεν ὁ Ἀρσάμης.—Ἡ κόρη τοῦ Πελίου Ἄλκηστις ἡτοιμάσθη νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.—Αἴσχιστον εἶνε νὰ ἀποφύγῃ τις τὸν ὑπὲρ πατρίδος θάνατον.—Ὁ Κλέαρχος ἐπολέμησε πρὸς τοὺς πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου κατοικοῦντας Θρᾷκας.—Μανία εἶνε νὰ κάμνῃ τίς τι ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. — Ὁ Νομᾶς Πομπίλιος, ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν Ῥωμαίων βασιλέων, λέγεται ὅτι ἔζησεν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη.

§ 23. Γ'. Προθέσεις μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

1. Ἀμφί. Ἡ πρόθεσις ἀμφὶ σημαίνει ἐν γένει τὸ πέριξ (κυρίως ἀμφοτέρωθεν), πλησίον, καὶ συντάσσεται· Α'.) Μετὰ γενικῆς, σπανίως ἐπὶ τόπου, οἷον· ἀμφὶ τῆς πόλεως οἰκεῖν (πλησίον τῆς πόλεως)· — ἐπὶ αἰτίας, οἷον· μάχεσθαι ἀμφί τινος· — ἐπὶ τοῦ περιοῦ ὁ λόγος, οἷον· ἡ δίκη ἡ ἀμφὶ τοῦ πατρός.—Β'.) Μετὰ δοτικῆς ὅπως καὶ μετὰ γενικῆς. Γ'.) Μετ' αἰτιατικῆς, οἷον· ἀμφὶ τὴν πόλιν (πέριξ τῆς π.). Ἐπὶ χρόνου δὲ καὶ ἀριθμῶν σημαίνει τὸ περίπου, οἷον· ἀμφὶ ἑσπέραν, ἀμφὶ τοὺς μυρίους. Μετὰ δὲ τῶν ῥημάτων ἔχειν καὶ εἶναι σημαίνει ἀσχολοῦμαι περί τι, οἷον· οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἦσαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ ἀμφὶ σημαίνει συνήθως τὸ ἀμφοτέρωθεν, οἷον· ἀμφίστομος, ἀμφιφορεύς, ἀμφίβιος, ἀμφίβολος· ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ἀπαναχόθεν οἷον· ἀμφίαλος, ἀμφιέννυμι.

2. Περί. Ἡ περὶ σημαίνει ὡσαύτως τὸ πέριξ (ἀπαναχόθεν), καὶ συντάσσεται· Α΄. Μετὰ γενικῆς·—καὶ ἐπὶ τόπου μὲν δὲν εὑρίσκεται παρὰ πεζογράφοις, συχνότατα ὅμως τίθεεπὶ αἰτίας καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, οἷον· μάχεσθαι, ἀποθανεῖν περὶ τῆς πατρίδος, λέγειν περί τινος, φοβεῖσθαι περὶ πατρίδος·—τίθεται προσέτι πρὸς δήλωσιν ἐκτιμήσεως εἰς τὰς φράσεις, περὶ πολλοῦ, περὶ πλείονος, περὶ πλείστου, περὶ ὀλίγου, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι ἢ ἡγεῖσθαί τι (πολλὴν σημασίαν δίδω, ἐκτιμῶ). —Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, καὶ σημαίνει· ἀ.) πέριξ, οἷον· περὶ ταῖς κεφαλαῖς εἶχον τιάρας, περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον ἐφόρουν· β΄.) αἰτίαν, οἷον· δεδιέναι περί τινι, θάρρει περὶ σεαυτῷ (διὰ τὸν ἑαυτόν σου).— Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, καὶ σημαίνει· ἀ.) τὸ πέριξ, οἷον· ᾤκουν Φοίνικες περὶ πᾶσαν τὴν Σικελίαν· β΄.) τὸ περίπου ἐπὶ χρόνου καὶ ἀριθμῶν, οἷον· περὶ τούτους τοὺς χρόνους· περὶ μυρίους στρατιώτας· γ΄.) σχέσιν, οἷον· σωφρονεῖν περὶ τοὺς θεούς (ὡς πρὸς τοὺς θεούς).

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ περὶ σημαίνει· ἀ΄.) τὸ πέριξ, οἷον· περιάγω, περίβολος· β΄.) τροπὴν εἰς μεταβολήν, εἰς τὸ ἐναντίον, οἷον· περιίσταμαι περιπέτεια, περιτρέπω (τρέπω εἰς τὸ ἐναντίον)· γ΄.) λίαν, παραπολύ, οἷον· περίβλεπτος, περιαλγῶ, περιεργάζομαι (τὰ περιττὰ ἐργάζομαι). δ΄.) καταφρόνησιν, οἷον· περιορᾶν.

3. Ἐπί. Ἡ ἐπὶ σημαίνει κυρίως ἐπάνω, καὶ συντάσσεται· Α΄.) Μετὰ γενικῆς, σημαίνουσα· ἀ.) ἐπάνω, οἷον· οἱ στρατιῶται τὰ ὅπλα ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουσιν· μένειν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐπὶ τῆς γνώμης (ἐπιμένω)· οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων (οἱ ἐπιστάται, οἱ ἄρχοντες)· β΄.) διεύθυνσιν, σπουδὴν νὰ φθάσῃ τις εἰς ἕνα τόπον, οἷον· πλεῖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπὶ Σάμου· γ΄.) χρόνον, καθ' ὃν ἔγεινέ τι, οἷον· ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος, ἐπὶ Θησέως· δ΄.) συμφωνίαν, οἷον· καλεῖσθαι ἐπί τινος (ἀπό τι, οἱονεὶ ἐπὶ τύπου ἢ σφραγῖδος)· έ.) μέτρον, οἷον· κρίνειν τι ἐπί τινος (κρίνω τι κατά τι). —Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, σημαίνουσα· ά.) ἐπάνω, πλησίον, οἷον· ἐπὶ τοῖς δόρασι ροιὰς εἶχον χρυσᾶς· οἰκεῖν ἐπὶ θαλάττῃ· κατόπιν, οἷον· οἱ ἐπὶ πᾶσι τεταγμένοι· γ΄.) εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός, οἷον· ἐπί τινι εἶναι, γίγνεσθαι ἐπί τινι· δ΄.) συμφωνίαν, συνθήκην, σκοπόν, οἷον· ἐπὶ τούτῳ (μὲ ταύτην τὴν συμφωνίαν), ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται (διὰ τὸ κακόν)· έ.) αἰτίαν, οἷον· χαίρειν ἐπί τινι, θαυμάζειν τινὰ ἐπί τινι. — Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, σημαίνουσα· ά.) ἐπάνω (διαφέρει δὲ τῆς ἐπὶ μετὰ γενικῆς, καθόσον ἐπὶ μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ἁπλῶς διεύθυνσιν εἰς ἕνα τόπον), οἷον· ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππον·—ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁρμᾶν· β΄.) χρόνον, οἷον· ἐφ' ἑσπέραν (μέχρι τῆς ἑσπέρας), ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· γ΄.) σκοπὸν καὶ πρόθεσιν, οἷον· ἐπὶ θήραν ἔναι (πηγαίνω διὰ νὰ κυνηγήσω)· δ΄.) ἐχθρικὴν διάθεσιν, οἷον· στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ ἐπὶ σημαίνει τὸ ἐπάνω καὶ προσέτι, οἷον· ἐποικοδομεῖν, ἐπιτιθέναι· β΄.) τὸ μετέπειτα, οἷον· οἱ ἐπιγιγνόμενοι = οἱ μεταγενέστεροι· γ΄.) τὸ ἐναντίον, οἷον· ἐπιστρατεύειν· δ΄.) τὸ ἐναλλάξ, οἷον· ἐπιγαμία, ἐπιμαχία· έ.) ὄπισθεν, οἷον· ἐπιτάττειν τῇ φάλαγγι.

ΙΣΤ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 23, 1. 2. 3.).

Τοιαύτας λέξεις ἔχουν εἰπῆ οἱ ποιηταὶ περὶ τῶν θεῶν, ὁποίας οὐδεὶς ἤθελεν εἰπῆ περὶ τῶν ἐχθρῶν (§ 9δ΄., γ΄.).—Παρατήρει (σκοπεῖν) πῶς ὁ συμβουλεύων ἔχει διοικήσῃ τὰ ἰδικά του, διότι ὁ μὴ σκεφθεὶς καλῶς περὶ τῶν ἰδίων, δὲν θὰ φροντίσῃ ποτὲ καλῶς περὶ τῶν ξένων. — Ἡ Καρχηδὼν ἐπολέμησε πρὸς τὴν Ῥώμην εἴκοσι τέσσαρα ἔτη διὰ τὴν Σικελίαν.—Πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐκτιμῶσι περισσότερον (περὶ πλείονος ποιεῖσθαί τι) τοὺς συγγενεῖς ἢ τοὺς ξένους.—Δικαίως νομίζεις τὴν ψυχὴν πολυτιμοτέραν τοῦ σώματος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(περὶ πλείονας ἡγεῖσθαι). — Ὁ Γύγης εὗρε νεκρόν, ὅστις εἶχεν (Μετοχ.) εἰς τὴν χεῖρα χρυσοῦν δακτύλιον.—Τινὲς τῶν Περσῶν εἶχον περιδέραια (στρεπτοὺς) περὶ τὸν λαιμὸν (δέρην) καὶ βραχιόλια (ψέλλια) περὶ τὰς χεῖρας. — Ἡ μὲν κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον κάμνει τὸ ἔτος (ἐνιαυτός), ἡ δὲ κίνησις τῆς σελήνης περὶ τὴν γῆν τοὺς μῆνας.—Τὰ παιδία τῶν Σπαρτιατῶν ἐμαστιγοῦντο κατὰ νόμον, περιερχόμενα (περιιέναι) περὶ τὸν βωμὸν τῆς Ὀρθίας (Ἀρτέμιδος). — Τοιοῦτος γίνου πρὸς (περὶ) τοὺς γονεῖς [σου], ὁποῖα ἤθελες εὐχηθῆ (§ 95. γ'.) νὰ γείνωσι πρὸς σὲ τὰ παιδία σου. — Οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἡδονὴ φαίνεται ὅτι εἶνε πλησιέστερα (ἐγγυτέρω μετὰ Γεν.) [τῆς] εὐδαιμονίας ἢ ἡ χαρὰ εἰς τὰς τιμάς.—Οἱ ἐχθροὶ ἀφήσαντες τὰ πράγματα αὐτῶν, κατέλιπον τὴν πόλιν περὶ τὸ μεσονύκτιον.—Λέγεται ὅτι εἶνε 120,000 Πέρσαι περίπου (περὶ τοὺς δωδεκακισμυρίους).

Ἕκαστος τῶν Κυκλώπων ἔχει ἕνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου.—Ἐν Αἰγύπτῳ οἱ μὲν ἄνδρες φέρουσι τὰ βάρη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων.—Οἱ στρατιῶται ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα (ἐπ' οἴκου).—Μετὰ τὴν μάχην ὁ Κροῖσος ἔφυγεν εἰς (ἐπὶ) τὰς Σάρδεις.—Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων μέχρι τοῦ Θησέως ἡ Ἀττικὴ κατῳκεῖτο πάντοτε κατὰ πόλεις.—Πάντα τὰ παιδία τῶν ἀρίστων Περσῶν ἀνετρέφοντο (παιδεύεσθαι) εἰς τὴν αὐλὴν (ἐπὶ ταῖς θύραις) [τοῦ] βασιλέως. — Μὴ σπεύδῃς πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε (μὴ μετὰ Μετοχ.) εἰς τὴν δύναμίν σου (ἐπί σοι.) — Ἡ Μακεδονία ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων (ἐπ' Ἀθηναίοις) καὶ ἐτέλει φόρους. — Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γίνονται πρὸς ὠφέλειαν (τὰ μετὰ Μετοχ.), νομίζεις ἔργα [τῆς] τύχης ἢ [τῆς] συνέσεως ;—Διὰ (ἐπὶ μετὰ Δοτ.) μὲν τὴν ποίησιν [τῶν]· ἐπῶν θαυμάζομεν μάλιστα τὸν Ὅμηρον, διὰ δὲ τὴν τραγῳδίαν τὸν Σοφοκλέα, διὰ δὲ τὴν ἀνδριαντοποΐαν τὸν Πολύκλειτον, διὰ δὲ τὴν ζωγραφίαν τὸν Ζεῦξιν.—Δὲν πρέπει νὰ λυπῆταί τις (οὐ χρὴ ἄχθεσθαι) διὰ [τὴν] εὐτυχίαν [τῶν] ἄλλων, ἀλλὰ νὰ χαίρῃ διὰ τὴν συγγένειαν (διὰ τὸ συγγενές.) — Ὁ Νεῖλος φέρεται ἀπὸ [τὴν] μεσημβρίαν πρὸς [τὸν] βορρᾶν.—ὁ Ξέρξης σύναθροίσας (ἀγείρειν) ἀναρίθμητον στρατόν, ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.—Ὁ Σωκράτης ὄχι μόνον προέτρεπε τοὺς ἀνθρώπους εἰς [τὴν] ἀρετήν, ἀλλὰ καὶ ὡδήγει (προάγειν) [αὐτοὺς] εἰς αὐτήν. — Ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψεν εἰς [τὸν] Σαρπηδόνα, τὸν βασιλέα [τῶν] Λυκίων, νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς γενεὰς ἀνθρώπων.

4. Μετά. Ἡ μετὰ συγγενεύει μετὰ τοῦ ἐπιθέτου μέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σος, καὶ σημαίνει τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πραγμάτων, τὸ ὁμοῦ· συντάσσεται δέ· Α΄.) Μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει· ά.) ἐσωτερικὴν μάλιστα κοινωνίαν καὶ σύνδεσιν, οἷον· μετ' ἀνθρώπων εἰμί, εἶμαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθ., μὲ τοὺς ἀνθρώπους· εἰμὶ μετά τινος. Ἡμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων· β΄.) μέτρον καὶ συμφωνίαν, οἷον· μετὰ τῶν νόμων, μετὰ τοῦ λόγου (σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους, μὲ τὸ λογικόν). —Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, παρὰ ποιηταῖς μόνον, οἷον· μετ' ἀθανάτοις (μεταξὺ τῶν ἀθανάτων).—Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, παρὰ πεζογράφοις σχεδὸν μόνον ἐπὶ ἀκολουθίας ἐν τόπῳ, χρόνῳ καὶ τάξει, οἷον· ἕπεσθαι μετά τινα (κατόπιν τινός), μετὰ τὸν βίον· — ποταμὸς μέγιστος μετὰ Ἴστρον·—καὶ ἐν τῇ φράσει μετὰ χεῖρας ἔχω τι (ἔχω μεταξὺ τῶν χειρῶν, κρατῶ εἰς τὰς χ., διαχειρίζομαι)· μεθ' ἡμέραν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμέρας, μεταξὺ τῆς ἡμέρας.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ μετὰ σημαίνει· ά.) κοινωνίαν καὶ συμμετοχήν, οἷον· μετέχειν, μεταδιδόναι· β΄.) μεταβολήν, οἷον· μεθιστάναι, μετανοεῖν· γ΄.) κατόπιν, οἷον· μεταδιώκω, μεταθέω. Εἰς δὲ τὰ μεταπέμπομαι, μετέρχομαι, μέτειμι ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ πρός τινα.

5. Παρά. Ἡ παρὰ σημαίνει τὸ πλησίον, καὶ συντάσσεται· Α΄.) Μετὰ γενικῆς, σημαίνουσα· ά.) ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ πλησίον προσώπου τινὸς τόπου, οἷον· ἐλθεῖν παρά τινος (Γαλλ. de chez quelqu' un) β΄.) τὸ ποιητικὸν αἴτιον (πρόσωπον συνήθως), οἷον· πεμφθῆναι παρά τινος (§ 6, Σημ. γ΄.), ἄγγελοι, πρέσβεις παρά τινος, ἀγγέλλειν παρά τινος, τὰ παρά τινος (κατ' ἐντολήν, κατὰ διαταγήν τινος) κλπ.· μανθάνειν παρά τινος, ἀκούειν παρά τινος.—Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, σημαίνουσα ἡσυχον διατριβὴν πλησίον τόπου τινὸς ἢ προσώπου, οἷον· ἔστη παρὰ τῷ βασιλεῖ.—Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, δηλοῦσα· ά.) διεύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θυνσιν ἢ κίνησιν εἰς τὸν πλησίον προσώπου τινὸς ἢ πράγματος τόπον, οἷον· ἀφικέσθαι παρὰ Κροῖσον· β΄.) διεύθυνσιν ἢ κίνησιν διαβατικὴν πλησίον τόπου τινός, οἷον· παρὰ τὴν Βαβυλῶνα παριέναι. Ἐκ ταύτης προκύπτει· γ΄.) ἡ ἔννοια τοῦ ἐναντίον, οἷον· παρὰ δόξαν (παρὰ προσδοκίαν), παρ' ἐλπίδα, παρὰ φύσιν, παρὰ τὸ δίκαιον, παρὰ τοὺς ὅρκους, παρὰ δύναμιν (ὑπὲρ τὴν δύναμιν), καὶ δ΄.) ἡ τοῦ ἐκτός, οἷον· οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα· ε΄.) τοπικὴν ἔκτασιν πλησίον προσώπου τινὸς ἢ πράγματος, οἷον· παρὰ τὸν Ἀσωπὸν (πλησίον τοῦ Ἀσωποῦ)· ς΄.) διάρκειαν ἐν χρόνῳ, οἷον· παρ' ἡμέραν, παρὰ τὸν πόλεμον (διαρκοῦντος τοῦ πολέμου), παρὰ πότον (ἐνῷ ἔπινον). Οὕτω καὶ περὶ διαφόρων σπουδαιοτέρων τοῦ χρόνου σημείων, καθ' ὃν γίνεταί τι, οἷον· παρ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον (ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὸν κίνδυνον)· ζ΄.) σύγκρισιν καὶ παραβολήν, οἷον· ἡλίου ἐκλείψεις πυκνότεραι ἦσαν παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα (συγκριτικῶς πρὸς τ.)

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ παρὰ σημαίνει· ἀ·) πλησίον, οἷον· παρακαθίζειν, παρατιθέναι· β΄.) παρουσίαν, οἷον· παρεῖναι, παραγίγνεσθαι· γ΄.) τὸ ἔκ τινος, οἷον· παραλαμβάνειν, παραιρεῖν τινός τι· δ΄.) παράβασιν, οἷον· παραβαίνειν, παρασπονδεῖν· ε΄.) κακῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, οἷον· παρορᾶν, παρακούειν παρερμηνεύειν.

ΙΖ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 23, 4. 5.)

Ἐπιδίωκε τὰς μετὰ δόξης [ἡνωμένας] ἡδονάς. — Οὐδεὶς σκέπτεται ἀσφαλῶς μὲ ὀργήν. — Ὡραῖον εἶνε νὰ πολεμῇ τις μαζὶ μὲ πολλοὺς καὶ καλοὺς συμμάχους. — Οἱ καλοὶ ἀφοῦ ἀποθάνουν, δὲν κεῖνται μὲ λήθην, ἀλλὰ θάλλουσι πάντοτε μὲ [τὴν] μνήμην. — Οἱ Ἀθηναῖοι μὲ πλείστους μόχθους καὶ περιφημοτάτους ἀγῶνας καὶ ὡραιοτάτους κινδύνους ἠλευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνέδειξαν (ἀποδείκνυμι) τὴν πατρίδα αὐτῶν μεγίστην. — Ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ δικάζῃ σύμφωνα μὲ [τοὺς] νόμους. — Μετὰ τὸν βίον οἱ μὲν κακοὶ περιμένουσι τὰς τιμωρίας, οἱ δὲ ἀγαθοὶ διατρίβουσιν ἐν μακαριότητι. — Μετὰ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος ἐχόρευσεν ὁ Σοφοκλῆς γυμνὸς καὶ ἀλειμμένος (Γραμμ. §. 88, 6'.), ἐνῷ ἦτο (Μετοχ.) ἀκόμη μειράκιον. — Οἱ Χῖοι μετεχειρίσθησαν πρῶτοι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων δούλους κατόπιν τῶν Θεσσαλῶν καὶ Λακεδαιμονίων. — Ἐξ ὅλων τῶν κτημάτων τοῦ βίου μετὰ τοὺς θεοὺς θειότατον εἶνε ἡ ψυχή.

Ἀπὸ τὸν Κυαξάρην ἦλθεν ἄγγελος, ὅστις ἔλεγεν (Μετοχ.) ὅτι πρεσβεία [τῶν] Ἰνδῶν ἦτο παροῦσα (π ά ρ ε ι μ ι) καὶ ἔφερεν (Μετοχ.) ὡραιότατον δῶρεμα εἰς τὸν Κῦρον ἀπὸ αὐτόν. — Ὁ Προμηθεὺς ἀφοῦ ἔκλεψε (Μετοχ.) τὸ πῦρ ἀπὸ τοὺς θεούς, ἔφερεν (Ἀορ.) αὐτὸ ἐντὸς ἐντεριώνης (ν ά ρ θ η ξ) εἰς τοὺς ἀνθρώπους. — Οἱ ἔπαινοι ἀπὸ τοὺς [ἀνθρώπους] εἶνε πολὺ εὐχάριστοι. — Οἱ θεοὶ πλεῖστον χαίρουσιν εἰς τὰς τιμὰς τὰς ἀπὸ τοὺς εὐσεβεστάτους ἀνθρώπους (§ 4, 7θ'.). — Ὅ,τι δὲν (μ ὴ) εἶνε φανερὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοῦτο ἐδόθη ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ μανθάνωμεν (π υ ν θ ά ν ε σ θ α ι) διὰ τῆς μαντικῆς. — Λέγουσιν ὅτι (Ἀπαρ. μετ. Αἰτ.) ἐδόθη εἰς τὰς Μούσας ἀπὸ τὸν Δία ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἐπιστημῶν. — Εἰς (κ α τ ὰ) τὸν ἐναντίον τῶν Μεσσηνίων πόλεμον ἐχρησμοδότησεν (Γραμμ. §. 95, Σημ. 6'.) ἡ Πυθία εἰς τοὺς Σπαρτιάτας νὰ λάβωσι στρατηγὸν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους. — Ὁ Μίνως προσεποιεῖτο ὅτι εἶχε μάθη τοὺς νόμους ἀπὸ αὐτὸν τὸν Δία. — Τὰ παιδία τῶν Περσῶν δὲν [ἐκ] παιδεύονται πλησίον τῆς μητρός, ἀλλὰ πλησίον τοῦ διδασκάλου. — Οἱ καλοὶ τιμῶνται καὶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. — Ὁ Κῦρος ἔπεμψε πρέσβεις εἰς τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν. — Εἰς τὴν Ἔφεσον ῥέει πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ὁ ποταμὸς Σελινοῦς. — Αἱ Ἀμαζόνες κατῴκουν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Θερμώδοντος. — Ἐναντίον [τοῦ ἁρμόζοντος] καιροῦ ῥιφθεῖσα λέξις ζωὴν πολλάκις καταστρέφει (ἀ ν α τ ρ έ π ε ι ν). — Ὁ Πάρις ἀπήγαγε τὴν γυναῖκα τοῦ φίλου (ξένου) [αὐτοῦ] Μενελάου ἐναντίον πάντων τῶν δικαίων εἰς τὴν Τροίαν. — Ὁ νομοθέτης τῶν Ῥωμαίων Νομᾶς Πομπίλιος ἔδωκεν εἰς τοὺς πατέρας ἐξουσίαν ἐναντίον τῶν υἱῶν καθ' ὅλον τὸν βίον. — Κάνεις ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν θὰ εἶνε εὐτυχὴς καθ' ὅλον τὸν βίον. — Συγκριτικῶς πρὸς τὰ ἄλλα δημιουργήματα ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι ὡς θεοί, καθ' ὅσον εἶνε ἄριστοι (Μετοχ. τ. κ ρ α τ ι σ τ ε ύ ω) καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν.

6. Π ρ ό ς. Ἡ π ρ ὸ ς (προελθοῦσα ἐκ τῆς π ρ ὸ) δηλοῖ τὸ ἔ μ π ρ ο σ θ ε ν, τὴν π α ρ ο υ σ ί α ν τῶν π ρ α γ μ ά τ ω ν, καὶ συντάσσεται· Α'.) Μ ε τ ὰ γ ε ν ι κ ῆ ς, σημαίνουσα· ἀ.) κ ί ν η σ ι ν ἐ κ τ ῶ ν ἔ μ π ρ ο σ θ ε ν π ρ ά γ μ α τ ό ς τ ι ν ο ς, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῆς θέσεως τόπου τινός, οἷον· οἰκῶ π ρ ὸ ς ν ό τ ο υ ἀ ν έ μ ο υ

(κατοικῶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ νοτίου ἀνέμου, ὅθεν πνέει ὁ Ν. ἄ.)· β΄.) κατὰ τὴν κρίσιν τινὸς (κυρίως ἔμπροσθέν τινος), οἷον· ὅ,τι δικαιότατον καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἐστί, τοῦτο πράξω· γ΄.) πρὸς τὸ συμφέρον τινός, οἷον· δοκεῖς μοι τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν· δ΄.) αἰτίαν, ἀφορμήν, ποιητικὸν αἴτιον (ὅτε συνάπτεται μετὰ παθητικῶν καὶ ἀμεταβάτων), οἷον· ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πεισιστράτου (§ 6, Σημ. γ΄.)· ε΄.) ἐπὶ ὅρκου, εἰς τὸ ὄνομα, οἷον· πρὸς θεῶν, εἰς τὸ ὄνομα τῶν θεῶν, (κυρίως ἔμπροσθεν τῶν θεῶν). — Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, σημαίνουσα· ἀ.) διατριβὴν ἔμπροσθεν προσώπου τινὸς ἢ πράγματος, οἷον· πρὸς τῇ πόλει (ἔμπροσθεν, πλησίον τῆς πόλεως), πρὸς τοῖς κριταῖς (ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν)· εἰμί, γίγνομαι πρός τινι (σπουδαίως ἐνασχολοῦμαι εἴς τι), οἷον· πρὸς πράγμασι, πρὸς τῷ λόγῳ· β΄.) προσθήκην, οἷον· πρὸς τούτῳ, πρὸς τούτοις.—Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, σημαίνουσα· ἀ.) σημεῖον τόπου ὡρισμένου, διεύθυνσιν ἢ κίνησιν πρός τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἴτε κατὰ φιλικὴν εἴτε κατ' ἐχθρικὴν σχέσιν, οἷον· ἐλθεῖν πρός τινα, ἀποβλέπειν πρός τινα, λέγειν πρός τινα, συμμαχίαν ποιεῖσθαι πρός τινας, μάχεσθαι, πολεμεῖν πρός τινα (τὸ δὲ πολεμῶ μετά τινος σημαίνει συμμαχῶν μετά τινος πολεμῶ),πρὸς μεσημβρίαν, ᾄδειν πρὸς αὐλὸν(ᾄδ. συνοδευόμενος ὑπ' αὐλοῦ.)· β΄.) ἀόριστόν τινα χρόνον ἢ ἀόριστον ἀριθμόν, οἷον· πρὸς ἡμέραν (εἰς τὰ χαράγματα, περὶ τὴν ἀνατολήν), πρὸς ἑβδομήκοντα ναῦς (περὶ τὰς 70)· γ΄.) σκοπόν, τελικὸν αἴτιον, οἷον· παντοδαπά ἐστιν εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν· δ΄.) ἀναλογίαν, συμφωνίαν, αἰτίαν, οἷον· πρὸς τὴν ὄψιν ταύτην τὸν γάμον τοῦτον ἔσπευσα· κρίνειν τι πρός τι· πρὸς βίαν, πρὸς ἀνάγκην (βιαίως, ἀναγκαστικῶς)· πρὸς ταῦτα (συμφώνως πρὸς ταῦτα, ἕνεκα τούτων)· ε΄.) σχέσιν καὶ σύγκρισιν, οἷον· σκοπεῖν, βλέπειν πρός τι, διαφέρειν πρὸς ἀρετήν.

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ πρὸς σημαίνει· ἀ.) κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρός τι, οἷον· προσιέναι, προσκαλεῖν· β΄.) πλησίον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

οἷον· προσεχής· γ΄.) προσθήκην, οἷον· προστιθέναι, προσαποβάλλειν· δ΄.) τὸ ἁρμόζον ἢ μὴ ἁρμόζον, οἷον· προσήκειν.

7. Ὑπὸ (Λατ. sub). Ἡ ὑπὸ δηλοῖ τὸ ὑποκάτω, καὶ συντάσσεται· Α΄.) Μετὰ γενικῆς, σημαίνουσα· ά.) κίνησιν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, κίνησιν εἰς τὰ ὑποκάτω, οἷον· ὑπ' ἀπήνης λύειν ἵππους (ἡ χρῆσις αὕτη εἶνε ποιητική)· β΄.) ἡσυχον διατριβὴν ὑποκάτω τινός, οἷον· ὑπὸ γῆς οἰκεῖν· γ΄.) τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐπὶ τῶν παθητικῶν καὶ οὐδετέρων ὡς παθητικῶν λαμβανομένων, οἷον· κτείνεσθαι ὑπό τινος, ἀποθανεῖν ὑπό τινος· δ΄.) αἰτίαν, ἀφορμήν, οἷον· ὑπὸ καύματος, ὑπ' ὀργῆς· έ.) συνοδίαν μουσικῶν ὀργάνων, οἷον· ἐστρατεύοντο ὑπὸ σαλπίγγων, ὑπ' αὐλοῦ χορεύουσιν.—Β΄.) Μετὰ δοτικῆς, οἷον ὑπὸ γῇ εἶναι κλπ., ὅπως καὶ μετὰ γενικῆς. — Γ΄.) Μετ' αἰτιατικῆς, σημαίνουσα· ά.) διεύθυνσιν ἢ κίνησιν ὑποκάτω, οἷον· ἰέναι ὑπὸ γῆν· β΄.) ἔκτασιν ὑποκάτω τινός, οἷον· ὕπεστιν οἰκήματα ὑπὸ γῆν· γ΄.) χρόνον, οἷον· ὑπὸ νύκτα (ἐν καιρῷ νυκτός).

Ἐν συνθέσει δὲ ἡ πρόθεσις ὑπὸ σημαίνει· ά.) τὸ ὑποκάτω κυριολεκτικῶς τε καὶ τροπικῶς, οἷον· ὑπόγειος, ὑποχείριος, ὑπόσπονδος· β΄.) σχολαίως, ἀνεπαισθήτως καὶ κρυφίως, οἷον· ὑποχωρῶ, ὑπάγω, ὑποδύομαι· γ΄.) ὀλίγον τι, οἷον· ὑπόπικρος, ὑπόλευκος (πικρούτσικος, ἀσπρούτσικος).

Σημ. Ὅταν τὸ ἄρθρον, συναπτόμενον μετὰ προθέσεως, εἴτε μόνον εἴτε μετ' οὐσιαστικοῦ, παριστᾷ οὐσιαστικοῦ ἔννοιαν, ἔπρεπε δὲ νὰ τεθῇ ἐνταῦθα ἡ πρόθεσις ἐν, ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ προτάσει ὑπάρχοντος (ἢ ὑπεννοουμένου) κινήσεως σημαντικοῦ ῥήματος, τρέπεται οἱονεὶ κατ' ἐφέλκυσιν εἰς ἀπὸ ἢ ἐκ, οἷον· οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄνθρωποι ἀπέφυγον, ἀντὶ οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄνθρωποι ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἔφυγον.

ΙΗ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. § 23, 6. 7.)

Ῥαμψίνιτος, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἔστησε δύο ἀνδριάντας, τῶν ὁποίων τὸν μὲν πρὸς βορρᾶν ἱστάμενον (Πρκμ.) θέρος, τὸν δὲ πρὸς νότον χειμῶνα ἐκάλουν οἱ Αἰγύπτιοι. — Πρὸς μεσημβρίαν ἡ Ἀραβία εἶνε ἡ ἐσχάτη τῶν κατῳκημένων χωρῶν.—Εἶνε εἰς ἡμᾶς καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ φανῶμεν κάκιστοι καὶ αἴσχιστοι κατὰ τὴν κρίσιν (πρὸς μετὰ Γεν.) καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνθρώπων. — Οἱ Πέρσαι ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας.—Δὲν εἶνε πρὸς [τὸ συμφέρον] τῆς ἡμετέρας δόξης νὰ ἁμαρτάνετε εἰς τοὺς παλαιοὺς νόμους καὶ τοὺς προγόνους. — Δι' ἀγάπην τῶν θεῶν, ἀπέχεσθε τῆς ἀδικίας.—Στησίχορος, ὁ ποιητής, ἐτάφη εἰς τὴν Κατάνην πολυτελῶς πλησίον τῆς ἐξ αὐτοῦ ὀνομασθείσης Στησιχορείου πύλης. — Πλησίον τῆς αὐλείας τοῦ βασιλέως λίμνη τις παρέχει ἀρθονίαν ὕδατος.—Ὁ Ἀλκιβιάδης ἦτο ὡραῖος· πρὸς τούτῳ δὲ καὶ πολὺ ἀνδρεῖος. — Ἀρίστιππος ὁ Θεσσαλὸς ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ περὶ τοὺς διακοσίους μισθοφόρους.—Οἱ μὲν Μεγαρεῖς θάπτουσι τοὺς νεκροὺς τρέποντες αὐτοὺς πρὸς ἀνατολάς, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς δυσμάς. — Ὁ Νικοκλῆς ἐφέρετο πρὸς τοὺς πολίτας μετὰ πλείστης ἠπιότητος. — Οἱ Ἕλληνες ἐπολέμησαν μὲ τοὺς Πέρσας. — Περὶ τὴν ἑσπέραν ἀπεσύρθησαν (ἀναχωρεῖν) οἱ πολέμιοι. — Ὁ Σωκράτης ἦτο πολὺ καρτερικὸς πρὸς τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος καὶ πάντας τοὺς μόχθους. – Οἱ σπουδαῖοι ἄνδρες ἔχουν πρὸς τοὺς μικροτέρους τὸ αὐτὸ φρόνημα, τὸ ὁποῖον θέλουν οἱ δυνατώτεροι νὰ ἔχουν πρὸς ἑαυτούς. — Οἱ Θρᾷκες ἐχόρευον ἔνοπλοι μὲ τὸν αὐλόν. —Αἱ ἀσκήσεις τοῦ σώματος εἶνε ὠφέλιμοι εἰς τὴν ὑγείαν. — Δὲν κρίνομεν μὲ [τὰ] χρήματα τὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν. — Ὁ Σωκράτης κατερρώνει πᾶν ἀνθρώπινον [συγκριτικῶς] πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν βουλήν.

Πηγὴ χαριεστάτη ῥέει ὑπὸ ἐκεῖνον τὸν πλάτανον (θηλ.). — Ὁ Ἕκτωρ ἐρωνεύθη ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα.—Ἤδη πολλοὶ κύριοι (δεσπότης) ἐφονεύθησαν (Ἀόρ. τ. ἀποθνήσκω) βιαίως ἀπὸ τοὺς δούλους. — Ὁ Ἀρχέστρατος περιεπορεύθη πάσας τὰς γαίας καὶ θαλάσσας ἕνεκα φιληδονίας. — Οἱ πλούσιοι πολλάκις δὲν ἀπολαμβάνουσι τὴν εὐδαιμονίαν [αὐτῶν] ἕνεκα [τῆς] διηνεκοῦς ἡδονῆς. — Ὑπὸ τὸν ἦχον [τῶν] καλπίγγων (Λίτ.) πορεύονται οἱ στρατιῶται εἰς τὴν μάχην.—Ὅλος ὁ ὑπεράνω [τῆς] γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς χρυσὸς δὲν εἶνε ἀντάξιος τῆς ἀρετῆς. — Ὁ Διονύσιος ἔκτισεν ὁ ἴδιος (αὐτός) εἰς τὴν Σικελίαν ὑπὸ τὸ ὄρος Αἴτναν πόλιν καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν Ἄδρανον.—Ἐν καιρῷ νυκτὸς ἀπεσύρθησαν οἱ πολέμιοι. — Κατὰ τὸ τέλος (ὑπὸ) τοῦ πολέμου ἔγεινε σφοδρὰ πεῖνα.

§ 24. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν εἰς τέος, τέα, τέον ῥηματικῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν συγκριτικῶν.

1. Τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα, τὰ παραγόμενα ἐκ ῥημάτων μεταβατικῶν, μετ' αἰτιατικῆς συνταξομένων, τί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θενται εἰς τὸν λόγον ἢ ἀπροσώπως εἰς τὸ οὐδέτερον τέον ἢ τέα [§ 3ᵃ· γ'.)], ἢ προσωπικῶς· τὰ ἐξ ἀμεταβάτων ὅμως ῥημάτων παραγόμενα ῥηματικὰ ἐπίθετα συντάσσονται μόνον ἀπροσώπως.

2. Τὸ ἀπροσώπως συνταξσόμενον ῥηματικὸν ἐπίθετον δέχεται τὸ ἀντικείμενον καθ' ἣν πτῶσιν καὶ τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ παράγεται. Τὸ δὲ ποιητικὸν αἴτιον τίθεται κατὰ δοτικὴν [§ 17, 2, δ'.)].

Ἀσκητέον ἐστί σοι τὴν ἀρετήν, ἢ ἡ ἀρετὴ ἐστί σοι ἀσκητέα.—Ἐπιθυμητέον ἐστί σοι τῆς ἀρετῆς.—Ἐπιχειρητέον ἐστί σοι τῷ ἔργῳ.—Κολαστέον ἐστί σοι τὸν ἄνθρωπον, ἢ ὁ ἄνθρωπος ἐστί σοι κολαστέος.—Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀποθετικῶν, οἷον· Μιμητέον ἐστί σοι τοὺς ἀγαθοὺς (τοῦ μιμεῖσθαί τινα), ἢ μιμητέοι [εἰσί] σοι οἱ ἀγαθοί.

3. Ὅταν δύο πρόσωπα ἢ πράγματα παραβάλλωνται πρὸς ἄλληλα, ὁ ὅρος τῆς συγκρίσεως, ἤτοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα πρὸς σύγκρισιν, τίθεται εἴτε κατὰ γενικὴν [§ 14, 7, β'.)] εἴτε μετὰ τοῦ συνδέσμου ἤ, οἷον· ὁ πατὴρ μείζων ἐστὶ τοῦ υἱοῦ, ἢ ὁ πατὴρ μείζων ἐστὶν ἢ ὁ υἱός.

Σημ. Ὅταν δύο ἰδιότητες τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἢ πράγματος, συγκρίνωνται πρὸς ἀλλήλας, ἐκφέρονται ἀμφότεραι διὰ τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ ἤ, οἷον· θάττων ἢ σοφώτερός ἐστιν (εἶνε μᾶλλον ταχὺς ἢ σοφός). Ὡσαύτως δὲ ἐπὶ ἐπιῤῥημάτων, οἷον· τοῦτο θᾶττον ἢ σοφώτερον ἐποίησας.

Ιθ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § 24.)

Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὸν ἀκρατῆ φίλον.—Οἱ πολῖται πρέπει νὰ ὑπακούωσιν (πειστέον) εἰς τοὺς νόμους. — Πρέπει νὰ δοκιμάζωμεν τὰ ὡραῖα ἔργα. — Πρέπει νὰ καταφρονῶμεν τοὺς κινδύνους χάριν τῆς ἀρετῆς. — Πρέπει νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαζομένους ὑπὸ κακῶν ἐπιθυμιῶν.—Πρέπει νὰ ἐπιχειρῶμεν καὶ τὰ δύσκολα ἔργα.—Ὁ ἥλιος εἶνε μεγαλήτερος τῆς σελήνης.

§ 25. *Χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν.*

Τὸ ὑποκείμενον, τὸ κατηγορούμενον, ὁ προσδιορισμὸς καὶ τὸ ἀντικείμενον, ἐκφέρονται δι' ἀντωνυμιῶν, ὅταν τὰ διδόμενα τῆς προτάσεως μέρη μέλλουν νὰ παραστήσωσιν οὐχὶ ἔννοιας προσώπων ἢ πραγμάτων ἢ ἰδιοτήτων αὐτῶν, ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ μόνον, ὅτι πρόσω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόν τι ἢ πρᾶγμα, ἢ ἰδιότης αὐτῶν, ἀναφέρεται εἴτε εἰς αὐτὸν τὸν λαλοῦντα εἴτε εἰς ἄλλο τι (δεύτερον καὶ τρίτον) πρόσωπον ἢ πρᾶγμα (ἰδ. Γραμμ. § 54).

2. Πάντες οἱ περὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου κανόνες ἁρμόζουσι καὶ εἰς τὰς προσωπικὰς καὶ κτητικὰς ἀντωνυμίας· πρέπει ὅμως νὰ προσθέσωμεν εἰσέτι παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

3. Αἵ τε προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κατ' ὀνομαστικήν, οἷον ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς, καὶ αἱ κτητικαὶ ὡς προσδιορισμοί, π. χ. ἐμὸς πατήρ, εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λόγον τότε μόνον τίθενται, ὅταν εἶνε χρεία ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς, οἷον· Καὶ σὺ ταῦτα ἔπραξας;— Καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἀπέθανεν. — Ἐγὼ μὲν ἄπειμι, σὺ δὲ μένε. Ὅπου ὅμως δὲν εἶνε χρεία ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς, παραλείπονται, ἀναπληρουμένων τῶν μὲν προσωπικῶν ὑπὸ τῶν καταλήξεων τοῦ ῥήματος, τῶν δὲ κτητικῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου, προτιθεμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον· γράφω, γράφεις, γράφει—ἡ μήτηρ εἶπέ μοι (ἡ μήτηρ μου) —οἱ γονεῖς στέργουσι τὰ τέκνα (τὰ τέκνα των.) Ἰδ. Γραμμ. § 55., Γύμνασμ. ΛΑ'. καὶ § 58., Γύμν. ΛΓ'.

Σημ. ά. Ἡ διαφορὰ τῶν ὀρθοτονουμένων καὶ ἐγκλιτικῶν τύπων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, οἷον ἐμοῦ καί μου, ἔγκειται εἰς τὴν μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν ἔμφασιν, μεθ' ἧς ἐκφέρονται εἰς τὸν λόγον. Οὕτω π. χ. εἰς τὰς ἀντιθέσεις γίνεται χρῆσις τῶν ὀρθοτονουμένων τύπων, οἷον· ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπῄνεσεν.—Περὶ τῆς χρήσεως τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἰδ. § 4, Σημ. Γ'., καὶ Γραμμ. § 58, Γύμν. ΛΓ'.—Περὶ δὲ τῆς εἰς τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας κατὰ γενικὴν τιθεμένης προσθήκης, οἷον ἡμέτερος αὐτῶν πατήρ, ἴδε Σημ. δ'.

4. Τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν οὕτω πάντοτε γίνεται χρῆσις, ὥστε ἀναφέρονται εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ῥηθὲν ἤδη, καθόσον τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς ἑαυτὸ ὡς ἀντικείμενον (κατὰ γενικήν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικήν, ἢ καὶ ἐμπροθέτως), ἢ ὡς προσδιορισμός. Οὕτω λέγεται·

Ὁ σοφὸς ἑαυτοῦ κρατεῖ.—Σὺ σεαυτῷ ἀρέσκεις.—Ὁ παῖς ἑαυτὸν ἐπαινεῖ. — Οἱ γονεῖς ἀγαπῶσι τοὺς ἑαυτῶν παῖδας.— Γνῶθι σαυτόν. — Οὗτος ὁ ἀνὴρ πάντα δι' ἑαυτοῦ μεμάθηκεν. —Ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ στρατιωτῶν ἀπέθανεν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

5. Τὸ ῥηθὲν ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται, εἶνε·

ά.) Ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, καθὼς εἰς τὰ ἐν ἀρ. 4 σημειωθέντα παραδείγματα.

β'.) Ἀντικείμενον τῆς προτάσεως, οἷον· ἀπὸ σαυτοῦ ἐγώ σε διδάξω, διὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου θὰ σὲ διδάξω.

6. Τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας καὶ τότε δυνατὸν εἶνε νὰ γείνῃ χρῆσις, ὅταν αὕτη εἶνε συνημμένη μετ' ἀπαρεμφάτου (Αἰτιατ. μετ' Ἀπαρ.) ἢ μετὰ μετοχῆς, μάλιστα δὲ ἂν εὑρίσκεται εἰς δευτερεύουσαν πρότασιν.

Ὁ τύραννος νομίζει τοὺς πολίτας ὑπηρετεῖν ἑαυτῷ. — Πολλῶν ἐθνῶν ἦρξε Κῦρος οὐδ' ἑαυτῷ ὁμογλώττων ὄντων οὔτε ἀλλήλοις.—Ὁ κατήγορος ἔφη τὸν Σωκράτην ἀναπείθοντα τοὺς νέους, ὡς αὐτὸς εἴη σοφώτατός τε καὶ ἄλλους ἱκανώτατος ποιῆσαι σοφούς, οὕτω διατιθέναι τοὺς αὐτῷ συνόντας, ὥστε μηδαμοῦ παρ' αὐτοῖς τοὺς ἄλλους εἶναι πρὸς ἑαυτόν (τίποτε νὰ μὴ θεωρῶνται οἱ ἄλλοι σχετικῶς, συγκριτικῶς πρὸς ἑαυτόν).—Κῦρος διήνεγκε τῶν ἄλλων βασιλέων τῶν τὰς ἀρχὰς δι' ἑαυτῶν κτησαμένων.

7. Τοὐναντίον δὲ γίνεται χρῆσις τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ἀντωνυμίας αὐτός, ή, ό· αὐτοῦ, ῆς· αὐτῷ, ῇ· αὐτόν, ήν, ό· αὐτῶν κλπ., ἢ καὶ δεικτικῆς τινος ἀντωνυμίας ἐν γένει, ὅταν πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα ἀντιτίθεται ὄχι πρὸς ἑαυτό, ἀλλὰ πρός ἄλλο, οἷον· ὁ πατὴρ αὐτῷ (π. χ. τῷ υἱῷ) ἔδωκε τὸ βιβλίον.—Στέργω αὐτόν.—Ἀπέχομαι αὐτοῦ. Εἶνε δὲ ἐνταῦθα ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία αὐτοῦ κλπ. οὐδὲν ἄλλο ἢ τριτοπρόσωπος προσωπικὴ ἀντωνυμία.

8. Εἰς τὴν ὑπ. ἀρ. 6 σημειωθεῖσαν περίπτωσιν ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας γίνεται χρῆσις τῶν ἀναλόγων τύπων τῆς αὐτός· τοῦτο δ' ἐν γένει ἐκεῖ γίνεται, ὅπου μέλος τι τῆς προτάσεως, ἢ δευτερεύουσά τις πρότασις, δὲν προέρχεται ἐξ ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἀντωνυμία ἀναφέρεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ λαλοῦντος (τοῦ συγγραφέως).

Κῦρος ἐβεῖτο τοῦ Σάκα πάντως σημαίνειν αὐτῷ, ὁπότε ἐγχωροίη (πότε ἦτο καιρὸς) εἰσιέναι πρὸς τὸν πάππον.—Οἱ πολέμιοι εὐθὺς ἀφήσουσι τὴν λείαν, ἐπειδὰν ἴδωσί τινας ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνοντας (ἐναντίον ἑαυτῶν).—Τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνετο Σωκράτης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτῷ. — Σωκράτης ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὐτῷ κρεῖττον εἶναι.

9. Εἰς τὰς συνθέτους αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς εἴτε διατηρεῖ τὴν διασταλτικὴν αὐτῆς δύναμιν εἴτε ἀποβάλλει αὐτήν.

α.) Ποιοῦ μὲν φίλους τοὺς ὁμοίως αὐτοῖς τε (ἢ σφίσι τε αὐτοῖς) καὶ τοῖς ἄλλοις χρωμένους, φοβοῦ δὲ τοὺς πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς (ἢ ἑαυτοὺς) οἰκειότατα διακειμένους, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἀλλοτρίως (se ipsis καὶ se ipsos).

β.) Οἱ στρατιῶται παρεῖχον ἑαυτοὺς (ἢ σφᾶς αὐτοὺς) ἀνδρειοτάτους (se). — Οἱ πολέμιοι παρέδοσαν ἑαυτοὺς (ἢ σφᾶς αὐτοὺς) τοῖς Ἕλλησιν (se).

Σημ. β'. Τῶν ἐπ' αὐτοπαθείας λαμβανομένων κτητικῶν ἀντωνυμιῶν γίνεται χρῆσις εἴτε ἁπλῶς, οἷον· μεταδίδωμί σοι τῶν ἐμῶν χρημάτων — δικαιότερόν ἐστι τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἔχειν ἢ τούτους — ὑμεῖς ἅπαντες τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε—οἱ πολῖται τὰ σφέτερα σώζειν ἐπειρῶντο· εἴτε προστιθεμένης τῆς γενικῆς τῆς αὐτὸς (κατὰ § 10, 3)· εἴτε ἀντὶ τῆς κτητικῆς τίθεται ἡ γενικὴ τῶν συνθέτων αὐτοπαθῶν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ εἶνε εὐχρηστότερος πάντοτε ὁ μὲν τελευταῖος τύπος εἰς τὸν ἑνικὸν τῆς ἀντωνυμίας καὶ εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ, ὁ δὲ πρῶτος εἰς τὸν πληθυντικὸν αὐτοῦ (ἐξαιρουμένου τοῦ γ'. προσ.). Κατὰ τὸν ἐξῆς λοιπὸν τρόπον.

Ἑνικ. τὸν ἐμαυτοῦ (σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ) πατέρα,	οὐχὶ τὸν ἐμὸν (σὸν) αὐτοῦ π.
τὴν ἐμαυτοῦ (σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ) μητέρα,	οὐχὶ τὴν ἐμὴν (σὴν) αὐτοῦ μ.
τοῖς ἐμαυτοῦ (σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ) λόγοις,	οὐχὶ τοῖς ἐμοῖς (σοῖς) αὐτοῦ λ.
Πληθ. τὸν ἡμέτερον αὐτῶν πατέρα,	σπανίως τὸν ἡμῶν αὐτῶν π.
τὴν ἡμετέραν αὐτῶν μητέρα,	σπανίως τὴν ἡμῶν αὐτῶν μ.
τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἁμαρτήματα,	σπανίως τὰ ἡμῶν αὐτῶν ἁ.
τὸν σφέτερον αὐτῶν πατέρα·	ἀλλὰ συχνότερα τὸν ἑαυτῶν πατέρα,
	ἀλλ' οὐδέποτε τὸν σφῶν αὐτῶν πατέρα.

Καὶ ἐνταῦθα δὲ ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς εἴτε διατηρεῖ τὴν διασταλτικὴν αὐτῆς δύναμιν εἴτε ἀποβάλλει αὐτήν· ἀ.) Ὁ παῖς ὑβρίζει τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ π., ὑμεῖς ὑβρίζετε τοὺς ὑμετέρους αὐτῶν πατέρας, οἱ παῖδες ὑβρίζουσι τοὺς ἑαυτῶν πατέρας.—β'.) Περδίκκας Στρατονίκην, τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφήν, δίδωσι Σεύθῃ, τὴν ἀδελφὴν τοῦ (ἁπλῶς).

Κ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. § 25).

Ὁ ἀκρατὴς κάμνει ἑαυτὸν δοῦλον ἑαυτοῦ.—Φρόντιζε περὶ πάντων, ἀλλὰ μάλιστα περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου. — Αἱ ἡδοναί, αἵτινες εἶν ἐμφυτευμέναι εἰς τὴν ψυχήν, πείθουσι νὰ μὴ εἶνέ τις φρόνιμος, ἀλλ νὰ δουλεύῃ τάχιστα καὶ εἰς ἑαυτὰς καὶ εἰς τὸ σῶμα.—Οἱ ἀγαθοὶ παρ ἔχουσι τὰ ἰδικὰ των ἀγαθὰ καὶ νομίζουσι τὰ τῶν φίλων [ὡς] ἰδικά

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

των. — Ἠθέλομεν ἐντραπῆ (§ 96', γ.), ἂν ἠθέλομεν φροντίζῃ περισσότερον περὶ τῆς ἡμετέρας δόξης ἢ περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας. — Ὅσους νομίζομεν καλλιτέρους ἡμῶν αὐτῶν, εἰς τούτους θέλομεν νὰ ὑπακούωμεν ἑκουσίως.—Εἰς ἐκείνους, οἵτινες δὲν προστάττουσιν (Μετοχ.) ἑαυτούς, διδει ὁ Θεὸς ἄλλους προστάττοντας (ἐπιτακτήρ). — Οἱ Χαλδαῖοι ἦλθον παρακαλοῦντες τὸν Κῦρον νὰ κάμῃ μὲ αὐτοὺς εἰρήνην.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν εἰς ἄλλους χάριν τῆς σωτηρίας, ἀλλ' οἱ ἄλλοι Ἕλληνες εἰς αὐτούς. — Εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐλεηλατήθησαν (ἐδηώθησαν) Ἑλληνικαὶ πόλεις, ἄλλαι μὲν ὑπὸ βαρβάρων, ἄλλαι δὲ ὑφ' ἑαυτῶν. — Πλούτιζε τοὺς φίλους, διότι θὰ πλουτίσῃς σεαυτόν. — Μαθὼν ὁ Φρίξος ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔμελλε (Εὐκτ.) νὰ τὸν θυσιάσῃ, λαβὼν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ἀνέβη μετ' αὐτῆς ἐπάνω εἰς κριὸν καὶ ἦλθε διὰ θαλάσσης εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον. — Οἱ Πέρσαι δέσαντες (Γραμμ. § 97, γ'.) τὰς χεῖρας, διῆλθον σύμπασαν τὴν χώραν τῶν Ἐρετριέων, διὰ νὰ ἔχουν νὰ εἴπουν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι οὐδεὶς διέφυγεν αὐτούς. — Οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσέως ἀπωλέσθησαν διὰ τὰς ἰδίας ἑαυτῶν ὕβρεις. — Ἔχετε προδώσῃ τοὺς ἰδίους ὑμῶν ἀδελφούς.—Καταλείπομεν τὸν ἴδιον ἡμῶν ἀδελφόν.

§ 26. *Περὶ ἀπαρεμφάτου.*

Τὸ Ἀπαρέμφατον ἐκφράζει μὲν τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος ὡς ἀφῃρημένην οὐσιαστικοῦ ἔννοιαν, διαφέρει ὅμως τοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι οὐ μόνον ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ νόημα τοῦ ῥήματος, ἀλλὰ καὶ περιλαμβάνει τὴν ποιότητα τῆς διαθέσεως (διάρκειαν, ἐπιτέλεσιν καὶ προὔπαρξιν), οἷον· γράφειν, γεγραφέναι, γράψαι, γράψειν· ἔτι δὲ διατηρεῖ τὴν σύνταξιν τοῦ ῥήματος, ἤγουν τὴν πτῶσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, οἷον γράφειν ἐπιστολήν, ἐπιθυμεῖν τῆς ἀρετῆς, ἐναντιοῦσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ προσλαμβάνει τοὺς προσδιορισμοὺς ἐν εἴδει ἐπιῤῥήματος, οἷον· καλῶς ἀποθανεῖν· τοὐναντίον ὡς ὄνομα, καλὸς θάνατος. Θεωροῦμεν δὲ τὸ ἀπαρέμφατον πρῶτον ἄνευ τοῦ ἄρθρου καὶ δεύτερον μετὰ τοῦ ἄρθρου.

§ 27. A. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ τοῦ ἄρθρου.

1. Τὸ Ἀπαρέμφατον ἄνευ τοῦ ἄρθρου τίθεται κατὰ πρῶτον ὡς ὑποκείμενον, οἷον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὐ κακὸν (δηλ. ἐστὶ) βασιλεύειν.—Ἀεὶ ἡβᾷ (εἶνε καιρὸς) τοῖς γέρουσιν εὖ μαθεῖν.—Μόχθος μέγιστος γῆς πατρίας στέρεσθαι.

2. Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται δεύτερον ὡς συμπληρωτικὸν ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῶν ἑφεξῆς τάξεων τῶν ῥημάτων καὶ ἐπιθέτων·

ά.) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν ἐχόντων ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς βουλήσεως καὶ τῶν ἐναντίων τούτων, οἷον· βούλομαι, θέλω, ἐπιθυμῶ, ἀπαιτῶ, τολμῶ, κελεύω, παραινῶ, πείθω, φοβοῦμαι, ὀκνῶ, κωλύω· β'.) Μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων διανοητικὴν ἐνέργειαν ἢ ἐκδήλωσιν ταύτης (δοξαστικὰ καὶ λεκτικά), οἷον· οἶμαι, ἡγοῦμαι, νομίζω, ἐλπίζω, δοκῶ, σκοπῶ, μανθάνω, λέγω, ἀρνοῦμαι, κινδυνεύω· γ'.) Μετὰ τοῦ ῥημάτων τῶν σημαινόντων δύνασθαι, ποιεῖν, ἔχειν φύσιν, ἱκανότητα, δεξιότητα πρός τι, καὶ τῶν ἐναντίων τούτων, οἷον· δύναμαι, πέφυκα, εἴωθα, ἀδυνατῶ· δ'.) Μετὰ πολλῶν ἄλλων ῥημάτων καὶ ἐπιθέτων, ὅταν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν σκοπόν, ἀκολουθίαν ἢ ἐνέργειαν. Οὕτω λέγεται·

Βούλομαι, μέλλω γράφειν.—Ἐπιθυμῶ πορεύεσθαι.—Τολμῶ ὑπομένειν τὸν κίνδυνον. — Παραινῶ σοι γράφειν. — Οὗτος τοὺς δούλους ἔπεισεν ἐπιθέσθαι τοῖς δεσπόταις. — Κῦρος τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα παρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.—Κωλύω σε ταῦτα ποιεῖν. — Φοβοῦμαι διελέγχειν σε. — Νομίζω ἁμαρτεῖν. — Ἐλπίζω εὐτυχήσειν. — Ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι. — Οὗτος ἔφη εἶναι στρατηγός.—Λέγω εἰδέναι ταῦτα.—Μανθάνω ἱππεύειν. — Διδάσκω σε γράφειν.—Δύναμαι ποιεῖν ταῦτα.—Ποιῶ σε γελᾶν.—Ἀλέξανδρος ἄξιός ἐστι θαυμάζεσθαι.—Ἤκομεν μανθάνειν.

Σημ. ά. Πολλάκις ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ ἐνεργητικὸν ἢ μέσον ἀπαρέμφατον, οἷον· καλός ἐστιν ἰδεῖν (εἶνε ὡραῖος νὰ τὸν ἴδῃ τις), ἄξιός ἐστι θαυμάσαι,—λόγος δυνατός ἐστι κατανοῆσαι (δύναται νὰ κατανοηθῇ).

Σημ. β'. Τὰ μὲν ἐξηγούμενα διὰ τοῦ ὅτι καλοῦμεν εἰδικὰ ἀπαρέμφατα, οἷον· οἶσθα ὅτι θνητὸς εἶ, εἰξεύρεις ὅτι εἶσαι θνητός· τὰ δὲ ἐξηγούμενα διὰ τοῦ νὰ καλοῦμεν τελικὰ ἀπαρέμφατα, οἷον· κελεύω σε σιωπᾶν, σὲ προστάττω νὰ σιωπήσῃς.

§ 28. *Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ὀνομαστικῆς, γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμενον.*

1. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐχόντων ἀπαρέμφατον ῥημάτων, ἐκτὸ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ ἀντικειμένου τούτου, προσλαμβάνουσι καὶ προσωπικόν, οἷον· ἠγοῦμαί σε ἁμαρτεῖν, ἢ ἡγοῦμαί σε εὐδαίμονα εἶναι. Τὸ προσωπικὸν δὲ τοῦτο ἀντικείμενον τίθεται καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, οἷον· δέομαί σου ἐλθεῖν—συμβουλεύω σοι σωφρονεῖν — ἐπιτρύνω σε μάχεσθαι— κελεύω σε γράφειν.

2. Ἂν ὅμως τὸ κύριον ῥῆμα εἶνε γνωστικὸν ἢ λεκτικόν, μετ' αἰτιατικῆς συνταττόμενον, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος εἶνε καὶ ἀντικείμενον αὐτοῦ (ταὐτοπροσωπία), δὲν προστίθεται εἰς τὸ ἀπαρέμφατον αἰτιατικὴ προσωπικῆς ἀντωνυμίας, ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται μόνον, οἷον· οἶμαι (οἶει, οἴεται) ἁμαρτεῖν (ἀντὶ οἶμαι ἐμαυτὸν ἁμαρτεῖν, οἶει σεαυτὸν ἁμ., οἴεται ἑαυτὸν ἁμ.). Τοὐναντίον ἠθέλομεν εἴπῃ Λατινιστί· credo me errasse, credis te errasse, credit se errasse.

3. Ὅταν εἰς τὸ ἀπαρέμφατον προστίθενται ὡς κατηγορούμενα προσδιορισμοὶ ἐξ ἐπιθέτων ἢ οὐσιαστικῶν, οὗτοι τίθενται κατὰ τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ προσωπικὸν ἀντικείμενον πτῶσιν, δηλονότι κατὰ γενικήν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικήν, ὅταν δὲ ὑποκείμενον ῥήματος δοξαστικοῦ ἢ λεκτικοῦ εἶνε συγχρόνως καὶ ἀντικείμενον αὐτοῦ (ταὐτοπροσωπία), τίθεται κατ' ὀνομαστικήν (κατ' ἔφελξιν).

Ὀνομ. μετ' Ἀπαρεμφ.		Ὁ στρατηγὸς ἔφη πρόθυμος εἶναι.
Γεν.	μετ' Ἀπαρ.	Δέομαί σου πρόθυμου εἶναι.
Δοτ.	μετ' Ἀπαρ.	Συμβουλεύω σοι πρόθυμῳ εἶναι.
Αἰτ.	μετ' Ἀπαρ.	Ἐπιτρύνω σε πρόθυμον εἶναι.
»	» »	Ἔφη σε εὐδαίμονα εἶναι· (ἀλλὰ ἔφη εὐδαίμων εἶναι).

Σημ. ά. Πολλάκις ὅμως εἰς τοὺς κατηγορηματικοὺς προσδιορισμοὺς δὲν γίνεται ἔφελξις, ἀλλὰ τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατ' αἰτιακήν, οἷον· Δέομαί σου πρόθυμον εἶναι.

Σημ. β'. Ἐκτὸς τῆς ἐν ἀρ. 3 σημειωθείσης περιστάσεως, τίθεται αἰτιατικὴ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ κατόπιν τῶν δοξαστικῶν καὶ θελήσεως σημαντικῶν, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἀπροσώπων ἐκφράσεων, οἷον· δεῖ, πρέπει, καλόν ἐστιν κλπ., π. χ. νομίζω (λέγω) τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα εὐδαίμονα εἶναι. — Βούλομαί σε ἀπιέναι.

Σημ. γ'. Ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται ὡς ὑποκείμενον (§ 27, 1.), εἰς δὲ τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον προστίθενται ὑποκείμενον ἢ κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοί, τίθενται καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ οἱ κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ κατ' αἰτιατικήν, οἷον· ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένους (ἡμᾶς) ἀποθανεῖν καλόν ἐστιν.

Ὁ Κριτίας καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐνόμιζον ὅτι ἂν ἤθελον συναναστρέφεσθαι (Εὐκτ. Ἄορ. τ. σύνειμι) μετὰ τοῦ Σωκράτους, ἤθελον γείνη δεξιώτατοι (§ 9ᵉ', δ'.) εἴς τε τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα.—Προσπάθει κατὰ μὲν τὸ σῶμα νὰ εἶσαι φιλόπονος, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν φιλόσοφος, ἵνα μὲ ἐκεῖνο μὲν ἐκτελῇς τὰ ἀποφασισθέντα, μὲ ταύτην δὲ εἶσαι ἱκανὸς νὰ προβλέπῃς τὰ ὠφέλιμα. — Οἱ Πέρσαι ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἀνίκητοι κατὰ θάλασσαν. — Θέλεις εὕρη πολλοὺς τυράννους φονευθέντας ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἐραίνοντο (ἄρθρ. μετὰ Μετοχ.) μάλιστα ὅτι ἦσαν φίλοι των.— Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐρωτῶσι (ἄρθρ. μετὰ Μετοχ.) τὸ μαντεῖον ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖον οἱ θεοὶ ἀπέστειλαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ γνωρίσωσιν ἀφοῦ κρίνωσι, μαίνονται.— Εἰς πάντα ἄρχοντα ἁρμόζει νὰ εἶνε συνετός. — Νομίζω ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουσι τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν εἰς τὸν οἶκον, ἀλλ' εἰς τὰς ψυχάς.—Οἱ κοινοὶ κίνδυνοι ἔκαμαν νὰ διακεινται πρὸς ἀλλήλους οἱ σύμμαχοι φιλικῶς.— Τινὲς τῶν φιλοσόφων νομίζουσιν (δοκεῖ μετὰ Δοτ.) ὅτι τὰ πάντα πάντοτε κινοῦνται, ἄλλοι δὲ ὅτι οὐδὲν οὐδέποτε ἤθελε κινηθῇ (§ 9ᵉ', δ'.), καὶ ἄλλοι ὅτι τὰ πάντα γίνονται καὶ ἀπόλλυνται, ἄλλοι δὲ ὅτι οὐδὲν οὐδέποτε οὔτε ἔγεινεν οὔτε ἐχάθη. —Οἱ ἄνθρωποι ὅταν εἶνε ἄῤῥωστοι παρέχουσι τὰ σώματά [των] καὶ νὰ τὰ κόπτωσι καὶ νὰ τὰ καίωσι μετὰ κόπων καὶ πόνων.—Ὁ Κῦρος διέταξε τοὺς ἐχθροὺς νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα των. — [Τὸ] ὀλιγώτατον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶνε νὰ ἀποθάνῃ τις ὅταν εἶνε εὐτυχής.— Κάλλιον νὰ εἶσαι ὀψιμαθὴς ἢ ἀμαθής.

§ 29. Β'. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ἄρθρου.

1. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ἄρθρου (τὸ) εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπαράλλακτα ὅπως τὰ οὐσιαστικά, καθόσον διὰ τοῦ ἄρθρου εἶνε δυνατὸν νὰ κλιθῇ καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, δύναται δὲ νὰ ἐκφράσῃ καὶ πάσας τὰς σχέσεις τὰς σημαινομένας ὑπὸ τῶν πτώσεων τοῦ οὐσιαστικοῦ. Ἀλλ' ὅμως ἐκφαίνεται καὶ ἐνταῦθα ἡ ῥηματικὴ αὐτοῦ φύσις, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἄνευ ἄρθρου ἀπαρέμφατον (§ 26.), οἷον· τὸ ἐπιστολὴν γράφειν, τὸ καλῶς γράφειν ἐπιστολὴν κλπ., τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν, τὸ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν.

2. Ὅταν εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, εἴτε ὑποκείμενον εἶνε τοῦτο εἴτε ἀντικείμενον, προστίθενται ὑποκείμενον καὶ κατηγορημα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τικοὶ προσδιορισμοί, ἀμφότερα ταῦτα τίθενται κατ' αἰτιατικὴν ὅπως καὶ εἰς τὸ ἄνευ ἄρθρου ἀπαρέμφατον. Ἂν ὅμως τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν εἶνε διάφορον τοῦ κυρίου τῆς προτάσεως ὑποκειμένου (ταὐτοπροσωπία), τὸ πρῶτον παραλείπεται, οἱ δὲ κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται κατ' ἔφελξιν εἰς τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ κύριον ὑποκείμενον τῆς προτάσεως πτῶσιν, δηλ. τὴν ὀνομαστικήν (§ 28, 2 καὶ 3.).

Τὸ ἀποθανεῖν τινα ὑπὲρ τῆς πατρίδος εὐδαιμόν ἐστιν.—Τὸ ἁμαρτάνειν ἀνθρώπους ὄντας οὐδέν, οἶμαι, θαυμαστόν ἐστιν. —Κλέαρχος μικρὸν ἐξέφυγε τὸ μὴ καταπετρωθῆναι. — Σωκράτης παρεκάλει τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὡς φρονιμωτάτους εἶναι καὶ ὠφελιμωτάτους. (Πλειστάκις δ' εὑρίσκεται τοῦ ἢ τοῦ μὴ μετ' Ἀπαρ. πρὸς δήλωσιν προθέσεως ἢ σκοποῦ, οἷον· Δύναμιν παρασκευαζόμεθα τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι).—Οἱ ἄνθρωποι πάντα μηχανῶνται ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖν.— Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθὴς εἶναι πολλὰ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα καί, ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων (δηλ. ἀνηρωτᾶτο), διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι ταχὺ ἀπεκρίνετο.

ΚΒ'. Γύμνασμα. (ἰδ. § 29).

Οἱ κυνηγοὶ μοχθοῦσιν ἀσμένως, διότι ἐλπίζουσιν (διὰ τὸ) ὅτι θὰ λάβωσι λείαν.—Ὁ Προμηθεὺς ἦτο δεμένος εἰς τὴν Σκυθίαν, διότι εἶχε κλέψῃ (διὰ τὸ κλ.) τὸ πῦρ. — Οἱ Σπαρτιᾶται ἐμεγαλοφρόνουν, διότι (ἐπὶ) παρεῖχον ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἄρχοντας ταπεινοὺς καὶ εὐπειθεῖς. — Ἡ πλεονεξία πλὴν ὅτι (πρὸς) μηδαμῶς ὠφελεῖ, ἀφαιρεῖ καὶ τὰς ὑπαρχούσας κτήσεις. — Διὰ νὰ μὴ φεύγωσιν (τοῦ μὴ) οἱ λαγοὶ (Γραμμ. §. 29, Σημ. α.) ἐκ τῶν δικτύων, θέτουσιν οἱ κυνηγοὶ σκοπούς. — Ἀντὶ νὰ διαφθείρῃ τοὺς νέους, προέτρεπεν ὁ Σωκράτης αὐτοὺς μᾶλλον ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐπιμελῶνται τὴν ἀρετήν.

§ 30. *Περὶ Μετοχῆς.*

1. Ἡ μετοχὴ παριστᾷ τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος κατὰ τρόπον ἐπιθετικόν, καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπίθετον κατά τε τὴν κλίσιν καὶ τὴν προσδιοριστικὴν αὐτοῦ χρῆσιν· διετήρησεν ὅμως, ὅπως καὶ τὸ ἀπαρέμφατον (§ 26), ἐκ τοῦ ῥήματος τὸ ὅτι σημαίνει καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν γίνεται ἡ πρᾶξις (γράφων, γεγραφώς, γράψας, γράψων)· ἔχει δὲ καὶ τὴν σύνταξιν (ἐπι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θυμῶν τῆς ἀρετῆς, μαχόμενος τοῖς πολεμίοις, γράφων ἐπιστολήν, καλῶς γράφων). Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχὴ ἔχει προσδιοριστικὸν τύπον καὶ σημασίαν, οὐδέποτε δύναται νὰ τεθῇ καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἀναφέρεται πάντοτε εἰς οὐσιαστικόν τι, προσλαμβάνουσα τὸ αὐτὸ πρὸς τοῦτο γένος, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν αὐτὴν πτῶσιν.

2. Ἡ μετοχὴ εἶνε εὔχρηστος κατὰ τοὺς ἑξῆς τρόπους·

ά.) Ἀπαράλλακτα ὡς ἐπίθετον, οἷον· τὸ θάλλον ῥόδον, ἢ τὸ ῥόδον τὸ θάλλον. Τὸ ῥόδον ἐστὶ θάλλον.

β'.) Ἀντὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ὃς μετὰ τοῦ ῥήματος, οἷον· Γυνή τις ὄρνιν εἶχε, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὠὸν αὐτῇ τίκουσαν (ἢ ἔτικτε). Ἡ τοιαύτη μετοχὴ καλεῖται ἀναφορική.

γ'.) Ὡς συμπλήρωμα ῥήματος ἢ ἐπιθέτου, οἷον· χαίρω τὸν φίλον ὠφελῶν, χαίρω ὅτι ὠφελῶ τὸν φίλον ἢ χαίρω νὰ ὠφελῶ τὸν φίλον. Ἡ τοιαύτη μετοχὴ καλεῖται κατηγορηματικὴ ἢ εἰδική.

δ'.) Πρὸς ἔκφρασιν ἐπιῤῥηματικῶν προσδιορισμῶν τῆς κυρίας πράξεως οἷον· Κῦρος γελῶν εἶπεν (γελαστά.). Ἡ τοιαύτη μετοχὴ καλεῖται τροπική.

Σημ. Ἐπειδὴ αἱ δύο πρῶται περιστάσεις δὲν ἔχουσι κἀμμίαν δυσκολίαν, θέλομεν θεωρήσῃ ἐνταῦθα τὰς δύο τελευταίας.

§ 31. Α'. Ἡ Μετοχὴ ὡς συμπλήρωμα ῥήματος.

1. Ἐπειδὴ ἡ μετοχὴ εἶνε προσδιορισμός, ἐκφράζει δὲ τὴν διάθεσιν ὡς ὑπάρχουσαν ἤδη εἰς πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα, διὰ τοῦτο τοιαῦτα μόνον ῥήματα δυνατὸν εἶνε νὰ προσλάβωσι συμπλήρωμα κατὰ μετοχήν, ἅτινα ἀπαιτοῦσιν ὡς συμπλήρωμα διάθεσιν, ἥτις ὑπάρχει εἰς πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα ὡς προσδιορισμός. Τῶν τοιούτων δὲ ῥημάτων ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς τάξεις·

ά.) Τὰ αἰσθήσεως, γνώσεως καὶ κατανοήσεως σημαντικά, οἷον· ὁρῶ, ἀκούω, αἰσθάνομαι, οἶδα, γιγνώσκω, πυνθάνομαι, μέμνημαι, ἐπιλανθάνομαι.

β'.) Τὰ δείξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά, οἷον· δείκνυμι, δηλῶ, φαίνομαι, γνωστός εἰμι, φανερός, δῆλός εἰμι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ΄.) Τὰ ψυχικοῦ παθήματος σημαντικά, οἷον· χαίρω, ἥδομαι, λυποῦμαι, ἀγαναχτῶ, αἰδοῦμαι, μεταμέλομαι.

δ΄.) Τὰ καρτερίας, ἀνοχῆς καὶ κόπου σημαντικά, οἷον· περιορῶ, ἀνέχομαι, καρτερῶ, κάμνω κλπ. (Τὸ ἐᾶν ὅμως πάντοτε μετ' Ἀπαρ.)

ε΄.) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ διαλείμματος σημαντικά, οἷον· ἄρχομαι, λήγω, διαλείπω.

ς΄.) Τὰ εὐδαιμονισμοῦ, ὑπεροχῆς, κατωτέρου βαθμοῦ, εὐεργεσίας, ἁμαρτίας, ἀπολαύσεως καὶ πληρώσεως σημαντικά, οἷον· συγχαίρω, ὑπερέχω, ὑπολείπομαι, εὖ ποιῶ, ἁμαρτάνω, ἀπολαύω, πλήρης εἰμί.

Σημ. ά. Εἰς τὴν καθωμιλημένην, ὡς προειδηλώσαμεν, ἡ τοιαύτη μετοχὴ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ὅτι ἢ νά, οἷον· οἶδα θνητὸς ὤν, εἰξεύρω ὅτι εἶμαι θνητός· χαίρω τιμώμενος, χαίρω ὅτι τιμῶμαι· ἀνέχομαι ὁρῶν, ὑποφέρω νὰ βλέπω.

2. Ἡ σύνταξις εἶνε οἰκοθεν φανερά· ἡ μετοχὴ δηλ. τίθεται κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος· τὸ ἀντικείμενον δὲ τοῦτο τίθεται, ὡς εἰκός, ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ κύριον ῥῆμα. Ἂν ὅμως τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος εἶνε συγχρόνως καὶ ἀντικείμενον αὐτοῦ (ταὐτοπροσωπία), οἷον οἶδα (ἐγὼ) ἐμαυτὸν θνητὸν ὄντα, τότε ἡ ἀντωνυμία, ἥτις παριστᾷ τὸ ὑποκείμενον ὡς ἀντικείμενον, δὲν σημαίνεται ῥητῶς, ἡ δὲ μετοχὴ τίθεται κατ' ἔφελξιν εἰς τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος πτῶσιν, τουτέστι κατ' ὀνομαστικήν. (Πρβλ. § 28, 2.). Οὕτω λέγεται·

Ὁρῶ τὸν ἄνθρωπον τρέχοντα. — Οἶδα τὸν ἄνθρωπον θνητὸν ὄντα.—Οἶδα θνητὸς ὤν. — Ἀκούω αὐτοῦ λέγοντος. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφαίνοντο ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἁλώσει.—Ῥᾳδίως ἐλεγχθήσῃ ψευδόμενος.—Οἱ θεοὶ χαίρουσι τιμώμενοι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.—Χαίρω σοι ἐλθόντι. — Οἱ πολῖται περιεῖδον τὴν γῆν ὑπὸ τῶν πολεμίων τμηθεῖσαν.—Παύω σε ἀδικοῦντα. — Παύομαί σε ἀδικῶν.—Ἄρχομαι λέγων. — Εὖ ἐποίησας ἀφικόμενος. — Ἁμαρτάνεις ταῦτα ποιῶν.—Πλήρης εἰμὶ ταῦτα θεώμενος.

Σημ. β΄. Εἰς τὰ σύνοιδα, συγγιγνώσκω ἐμαυτῷ, γνωρίζω κατ' ἐμαυτόν, ἡ μετοχὴ δυνατὸν νὰ ἀναφέρεται εἴτε εἰς τὸ ἐν τῷ ῥήματι ἐξυπακουόμενον ὑποκείμενον, εἴτε εἰς τὴν πλησίον αὐτοῦ αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν τίθεται κατ' ὀνομαστικήν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατὰ δοτικήν, οἷον· σύνοιδα (συγγιγνώσκω) ἐμαυτῷ εὖ ποιήσας, ἢ σύνοιδα ἐμαυτῷ εὖ ποιήσ-

σαντι. Ἂν ὅμως τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος εἶνε διάφορον τοῦ ὑποκειμένου, τίθεται εἴτε κατὰ δοτικήν, οἷον· σύνοιδά σοι εὖ ποιήσαντι, εἴτε κατὰ αἰτιατικήν, οἷον· σύνοιδά σε εὖ ποιήσαντα.

Σημ. γ'. Ῥήματά τινα τῶν προσημειωθεισῶν τάξεων συντάσσονται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, κατὰ διάφορον ὅμως, ἔννοιαι, ἔννοιαν, οἷον·

ά.) Ἀκούω μετὰ Μετοχ. σημαίνει ἀκούω ἐγὼ αὐτὸς (αὐτηκοΐαν), μετ' Ἀπαρεμφ. μανθάνω παρ' ἄλλου, οἷον· ἀκούω σου διαλεγομένου (ἀκούω μὲ τὰ ὦτά μου), ἀλλὰ ἴδε ἐν ἐπεθύμει Ἀστυάγης τὸν Κῦρον, ὅτι ἤκουε (λεγόμενον παρ' ἄλλων) καλὸν κἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι.

β'.) Οἶδα, ἐπίσταμαι μετὰ Μετοχ. εἰξεύρω ὅτι, μετ' Ἀπαρ. εἰξεύρω (ἐννοῶ) νὰ πράξω τι, οἷον· οἶδα (ἐπίσταμαι) θεοὺς σεβόμενος, εἰξεύρω ὅτι σέβομαι θεούς· ἀλλὰ οἶδα (ἐπίσταμαι) θεοὺς σέβεσθαι, εἰξεύρω νὰ σέβωμαι τοὺς θεούς.

γ'.) Μανθάνω μετὰ Μετοχ. ἐννοῶ, μετ' Ἀπαρ. μανθάνω, οἷον· μανθάνω σοφὸς ὤν, ἐννοῶ, καταλαμβάνω ὅτι εἶμαι σοφός· ἐμάθομεν ἀργοὶ ζῆν (=ἐδιδάχθημεν, ἐσυνηθίσαμεν)· μανθάνω σοφὸς εἶναι, μανθάνω νὰ εἶμαι (νὰ γείνω) σοφός.

δ'.) Γιγνώσκω μετὰ Μετοχ. γνωρίζω, μετ' Ἀπαρ. μανθάνω, κρίνω, ἀποφασίζω, οἷον· γιγνώσκω ἀγαθοὺς ὄντας τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀγῶνας, γνωρίζω, ἐννοῶ ὅτι οἱ ἀγῶνες εἶνε καλοί· ἀλλά, γιγνώσκω τοὺς ἀγῶνας τοῖς στρατιώταις ἀγαθοὺς εἶναι, κρίνω ὅτι οἱ ἀγῶνες εἶνε καλοί.

ε.) Μέμνημαι μετὰ Μετοχ. ἐνθυμοῦμαι, μετ' Ἀπαρ. ἐνθυμοῦμαι νὰ πράξω τι, διανοοῦμαι, προσπαθῶ, οἷον· μέμνηται εὖ ποιήσας τοὺς πολίτας, ἐνθυμεῖται ὅτι εὐηργέτησε τοὺς πολίτας· μέμνηται εὖ ποιῆσαι τοὺς πολίτας, ἐνθυμεῖται, διανοεῖται, προσπαθεῖ, θέλει νὰ κάμῃ καλὸν εἰς τοὺς πολίτας· νῆφε καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν.

ς'.) Φαίνομαι μετὰ Μετοχ., εἶμαι φανερός, δεικνύομαι (καθ' ὑπόστασιν) μετ' Ἀπαρ.=δοκεῖ, φαίνεται (ἀπροσώπ. κατ' ἐπίφασιν) οἷον· ἐφαίνετο κλαίων, ἦτο φανερὸν ὅτι ἔκλαιε· ἐφαίνετο κλαίειν, ἐφαίνετο νὰ κλαίῃ.

ζ'.) Ἀγγέλλω μετὰ Μετοχ. περὶ ἀγγελίας πραγματικῶν συμβάντων, μετ' Ἀπαρ. περὶ ἀγγελίας ἀβεβαίων εἰσέτι, ἁπλῶς ἀκουομένων πραγμάτων, οἷον· ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλων ἀγγέλλεται (ἐμβάλλει πραγματικῶς)· ὁ Ἀσσύριος εἰς τὴν χώραν ἐμβάλλειν ἀγγέλλεται (δὲν εἶνε βέβαιον ἂν τῷ ὄντι εἰσβάλλῃ ἢ δὲν εἰσβάλλῃ.)

η.) Δείκνυμι καὶ ἀποφαίνω μετὰ Μετοχ. δεικνύω, ἀποδεικνύω, μετ' Ἀπαρ. διδάσκω, οἷον· ἔδειξά σε ἀδικήσαντα· ἀλλά, ἡ βουλὴ Αἰσχίνην καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφαινεν (ἐδίδασκεν, ἐπληροφόρει).

θ'.) Ποιῶ μετὰ Μετοχ. παριστῶ, μετ' Ἀπαρ. κάμνω, οἷον· ποιῶ σε γελῶντα, σὲ παριστῶ ὡς γελῶντα· ποιῶ σε γελᾶν, σὲ κάμνω νὰ γελᾷς.

ι.) Αἰσχύνομαι καὶ αἰδοῦμαι μετὰ Μετοχ. ἐντρέπομαι διά τι, τὸ ὁποῖον κάμνω, μετ' Ἀπαρ. αἰσχύνομαι, ἐντρέπομαι νὰ κάμω τι, ἐξ αἰσχύνης ἢ αἰδοῦς ὀκνῶ, παραλείπω νὰ κάμω τι, οἷον· αἰσχύνομαι κακὰ ποιῶν τὸν φίλον, ἐντρέπομαι διότι κακοποιῶ τὸν φίλον· ἀλλὰ αἰσχύνομαι κακὰ ποιεῖν τὸν φίλον, δὲν κακοποιῶ τὸν φίλον, διότι ἐντρέπομαι.

ιά.) Ἄρχομαι μετὰ Μετοχ. σημαίνει κάμνω ἀρχὴν πράγματός τινος καὶ λήγω εἰς ἄλλο τι, π. χ. ἄρχομαι λέγων=ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ λόγου (ὑπενν. καὶ λήξω π.χ. εἰς ῥᾴδιον)· μετ' Ἀπαρεμφ. δὲ ἄρχομαι καὶ τελειώνω εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, οἷον· ἄρχομαι λέγειν=ἄρχομαι τοῦ λόγου καὶ τελειώνω αὐτόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. δ'. Ἀντὶ τῶν ἀπροσώπων φράσεων δῆλόν ἐστι, φανερόν ἐστι, φαίνεται, μετοχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὰς προσωπικάς, ἡ δὲ Μετοχὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ σημαινόμενον ἤδη ὑπακείμενον, οἷον· δῆλός εἰμι, φανερός εἰμι· φαίνομαι τὴν πατρίδα εὖ ποιήσας.

3. Ἐπὶ τέλους ἡ μετοχὴ τίθεται ὡς συμπλήρωμα τῶν ἐφεξῆς ῥημάτων· ἀ.) τυγχάνω· β'.) λανθάνω (κάμνω τι χωρὶς νὰ μὲ ἐννοήσουν)· γ'.) διατελῶ, διαγίγνομαι, διάγω· δ'.) φθάνω (προφθάνω, προλαμβάνω)· ε.) οἴχομαι (ἀνεχώρησα), οἷον· Κροῖσος φανέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε βόσκων (χωρὶς νὰ τὸ εἰξεύρῃ). — Διάγω, διατελῶ, διαγίγνομαι εὔνους ὢν (ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι εὔνους). — Ὤχετο φεύγων (ἔφυγε)· ᾤχοντο ἀποπλέοντες (ἀπέπλευσαν)· οἴχομαι φέρων (ἔφυγα καὶ ἔλαβον μεθ' ἑαυτοῦ). — Ἔτυχον ὁπλῖται ἐν τῇ ἀγορᾷ καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα (ἔτυχε νὰ κοιμῶνται· τὸ τυγχάνω εἶνε ἀπανταχοῦ εὔχρηστον, ὅπου συμβάν τι δὲν γίνεται ἐκ προθέσεως ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ τυχαίας συμπτώσεως ἐξωτερικῶν περιστάσεων ἢ κατὰ τὴν φυσικὴν τῶν πραγμάτων πορείαν). Οὐκ ἂν ἄλλος φθάσειε τοῦτο ποιήσας (δὲν ἤθελε κάμη τοῦτο ἄλλος πρότερον).

Σημ. ε'. Ἐν τῇ συντάξει ταύτῃ φαίνεται ἐπικρατοῦσα ἡ ἔννοια τῆς μετοχῆς.

ΚΓ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § 30 καὶ 31).

Ἀκούω (μετὰ Γεν.) ὅτι τινὲς ἐπαινοῦνται διότι (ὅτι) εἶνε δίκαιοι ἄνδρες.—Εἶνε εὐχάριστον νὰ μανθάνῃ τις (μετ' Αἰτ.) ὅτι φίλος τις εἶνε εὐτυχής. — Ἤκουσα (μετὰ Γεν.) μίαν φορὰν τὸν Σωκράτην ὁμιλοῦντα περὶ φιλίας. — Οὐδεὶς μετενόησε (μεταμέλει μοι τινός, Γραμμ. § 124, 16.), διότι ἐσιώπησε· διότι ἐφλυάρησαν (λαλεῖν) πλεῖστοι.—Ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος. — Κατὰ τῶν ἐχθρῶν [ἐκεῖνοι] θαῤῥαλέως μάχονται, οἵτινες (οἱ ἂν μεθ' Ὑποτ.) γιγνώσκουσι καθ' ἑαυτοὺς ὅτι εἶνε καλῶς γυμνασμένοι. — Ἦτο φανερὸν ὅτι ὁ Σωκράτης ἦτο φιλάνθρωπος. — Ἐξηλέγχθη ὁ ἀνὴρ ὅτι μᾶς ἐξηπάτησεν.—Εἶνε φανερὸν ὅτι οἱ ἐχθροὶ θὰ πολιορκήσωσι τὴν πόλιν συγχρόνως καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. — Οἱ ἐπιμελεῖς μαθηταὶ χαίρουν νὰ ἐπαινῶνται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.—Μετενόησεν [ὁ] Ξέρξης διότι ἐμαστίγωσε τὸν Ἑλλήσποντον. — Μετενόησαν οἱ πολῖται ὅτι εἶχον προδώσῃ τὴν πόλιν. — Βαρὺ πρᾶγμα εἶνε νὰ ἀφίνῃ τις τοὺς φίλους νὰ ἐξολοθρεύωνται (ἐξόλλυμμαι). — Μὴ κουράζεσαι (§ 9ε. Σημ. β'.) νὰ εὐεργετῇς τοὺς φίλους.—Ὁ Σωκράτης δὲν ἔπαυε ποτὲ (δὲν ἄφινε διάλειμμα) καὶ νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ μανθάνῃ τὸ ἀγαθόν. — Οἱ ἐχθροὶ ἔπαυσαν νὰ πολιορκοῦν τὴν πόλιν.—Προσπάθει νὰ ὑπερβάλλῃς (Μέσ.

μετ' Αἰτιατ.) τοὺς φίλους εἰς τὰς εὐεργεσίας (Μετοχ.). — Εἴξευρα κατ' ἐμαυτὸν (συνήδειν μετὰ Δοτ.) ὅτι δὲν εἶχα κάμη κάνέν κακὸν εἰς τὸν φίλον.—Οἱ Πέρσαι ἐμάνθανον εὐθύς, ὅτε ἀκόμη ἦσαν παιδία, νὰ ἄρχωσι καὶ νὰ ὑπακούωσιν.—[Ὁ] εὐνοϊκὸς φίλος εἰξεύρει νὰ θεραπεύῃ [τὴν] λύπην τοῦ φίλου.—Ἂν εἶσαι (Μετοχ.) πλούσιος, ἐνθυμοῦ νὰ ὠφελῇς τοὺς πτωχούς. — Ἂς μὴ ἐντραπῶμεν [§ 9ε, 6, a)] ὅτι μανθάνομεν παρά τινος φίλου τὸ ὠφέλιμον. — Ἂς μὴ ἐντραπῶμεν νὰ μάθωμεν παρά τινος φίλου τὸ ὠφέλιμον. —Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπεφάσισαν (δοκεῖν) νὰ βοηθήσωσι τὸν Κῦρον, διότι ἐνόμιζον (Μετοχ.) ὅτι ὁ πόλεμος θὰ τοὺς ὠφελήσῃ — Φαίνεται ὅτι ὁ Φίλιππος διὰ τοῦ χρυσοῦ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὅπλων ηὔξησε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. —Ὁ θάνατος εἶνε εἰς τὸν ἄνθρωπον [τὸ] μέγιστον πάντων τῶν ἀγαθῶν.—Οἱ στρατιῶται ἔτυχε νὰ εἶνε παρατεταγμένοι εἰς τοῦτον τὸν καιρόν.—Δύνασαι νὰ μοῦ εἴπῃς τί τυχὸν ἔχεις κατὰ νοῦν;—Ὅστις φοβεῖται τοὺς ἄλλους, εἶνε, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇ, δοῦλος.—Καλλίξενος, ὁ Ἀθηναῖος, καθειρχθεὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον, διώρυξεν αὐτό, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσουν, καὶ ἔφυγε πρὸς τοὺς ἐχθρούς.—Ὁ Σωκράτης διῆγε πράττων τὸ ἀγαθόν. —Οἱ εὐεργετοῦντες διατελοῦσιν ἀγαπῶμενοι.—Ἂν προλάβωμεν νὰ θανατώσωμεν τοὺς ἐχθρούς, οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν θὰ ἀποθάνῃ.—Μετὰ τὸν θάνατον τὸ μὲν σῶμα θὰ εἶνε νεκρόν, ἡ δὲ ψυχὴ θὰ φύγῃ (Μέλλων τοῦ οἴχομαι, Γραμμ. § 124, 20.) πετάξασα (ἀποπέτομαι, Λόρ.) ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.—Οἱ δεσμῶται διώρυξαν, χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσουν, τὸ δεσμωτήριον καὶ ἔφυγαν μακράν.

§ 32. Β'. Ἡ Μετοχὴ τιθεμένη ἀντὶ ἐπιρρήματικοῦ προσδιορισμοῦ.

1. Δεύτερον σημαίνει ἡ Μετοχὴ τὰς ἐπιρρηματικὰς σχέσεις τοῦ χρόνου, τῆς αἰτίας, τοῦ σκοποῦ, τῆς ὑποθέσεως, τῆς ποιότητος καὶ τοῦ τρόπου (χρονικὴ, αἰτιολογικὴ, τελικὴ, ὑποθετικὴ καὶ τροπικὴ μετοχή).

Σημ. ἀ. Εἰς τὴν καθωμιλημένην πολλάκις ἀναλύομεν τὰς τοιαύτας μετοχάς, οἷον· ἀποθανόντος Κύρου, ἀφ' οὗ ἀπέβαινεν ὁ Κῦρος· φεύγων ἀπέθανεν, ἐνῷ ἔφευγεν ἐφονεύθη.

2. Ὑπάρχουσι δύο τρόποι μετοχικῆς συντάξεως· καὶ κατὰ μὲν τὸν ἕνα ἡ μετοχὴ καλεῖται σχετική, κατὰ δὲ τὸν ἄλλον Γεν. ἀπόλυτος. Καί·

ἀ.) ἡ σχετικὴ μετοχὴ εἶνε εὔχρηστος, ὅταν ἡ δευτερεύουσα πρότασις δὲν ἔχῃ ἴδιον ὑποκείμενον, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως εἶνε εἴτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑποκείμενον εἴτε ἀντικείμενον τῆς κυρίας. Κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ἡ μετοχὴ συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, εἴτε πρὸς τὸ ὑποκείμενον εἴτε πρὸς τὸ ἀντικείμενον.

6΄.) Ἡ δὲ γενικὴ ἀπόλυτος εἶνε εὔχρηστος, ὅταν ἡ δευτερεύουσα πρότασις ἔχῃ ἴδιον ἑαυτῆς ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε οὔτε ὑποκείμενον οὔτε ἀντικείμενον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει. Τότε δὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως τίθεται κατὰ γενικήν, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ὡσαύτως ἡ μετοχὴ κατὰ γενικήν.

Πολλοὶ τὰ χρήματα ἀναλώσαντες, ὧν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχρὰ νομίζοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται (ἀφοῦ ἐξώδευσαν τὰ χρήματά των· χρονικὴ μετοχή).—Τοῦ ἔαρος ἐλθόντος, τὰ ἄνθη θάλλει.—Λῃζόμενοι ζῶσιν (διὰ τῆς λῃστείας· τροπικὴ μετοχή). — Πολλῇ τέχνῃ χρώμενος τοὺς πολεμίους ἐνίκησεν. — Σωκράτης εἰς Δελφοὺς ἐπορεύθη χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ (διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸ χ., τελικὴ μετοχὴ μετὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα). — Ἀδύνατον πολλὰ τεχνώμενον ἄνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν. Ὅπως δὲ ὁρισθῇ πλειότερον τὸ εἶδος τῆς μετοχῆς προστίθενται ἐνίοτε τὰ μόρια μεταξὺ (μεταξὺ δειπνοῦντες ἀνίσταντο, ἐνῷ ἐδείπνουν), ἅμα καί, καίπερ κλπ.

3. Ἀντὶ τῆς ἀπολύτου γενικῆς γίνεται χρῆσις καὶ τῆς ἀπολύτου αἰτιατικῆς, ἀλλὰ σχεδὸν τότε μόνον, ὅταν ἡ μετοχὴ δὲν ἔχῃ ὡρισμένον ὑποκείμενον, ἑπομένως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων, οἷον· ἐξὸν (Μετοχ. τοῦ ἔξεστι), ἀφοῦ εἶνε ἐπιτετραμμένον· ἢ ἐπὶ ἀπροσώπων φράσεων, οἷον· αἰσχρὸν ὄν, ἀφοῦ εἶνε αἰσχρόν.

Ἀδελφοκτόνος οὐδὲν δέον (ἐνῷ διόλου δὲν ἔπρεπε) γέγονα.— Οὕτω καί· δόξαν αὐτοῖς (ἀφοῦ αὐτοὶ ἀπεφάσισαν), δοκοῦν (ἀφοῦ ἀποφασίζουν, ἀπεφάσιζον) αὐτοῖς ἀναχωρεῖν, ἀνεχώρουν· προσῆκον (ἀφοῦ πρέπει, ἔπρεπε). — Προσέτι δὲ καὶ ἐπὶ παθητικῶν μετοχῶν, οἷον· δεδογμένον (ἀφοῦ εἶνε, ἦτο ἀποφασισμένον·) εἰρημένον (ἀφοῦ εἶνε, ἦτο εἰρημένον). Ἐπὶ ἐπιθέτων μετὰ τοῦ ὄν, οἷον· δῆλον (ἀφοῦ εἶνε, ἦτο φανερόν), δυνατὸν ὄν.

Σημ. 6΄. Τὸ ὁμοιωματικὸν μόριον ὡς προστίθεται εἴς τε τὴν σχετικὴν μετοχὴν καὶ τὴν γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν ἀπόλυτον, ὅταν τὸ διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφερόμενον πρόκηται νὰ σημανθῇ ὡς γνώμη (ἐξ ὑποκειμένου) τοῦ ὁρῶντος ἢ λαλοῦντος, ὡς τι ἐκ προθέσεως γενόμενον· τοὐναντίον δὲ τοῦ μορίου ἅτε γίνεται χρῆσις, ὅταν αἰτία

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τις πρόκηται νὰ παρασταθῇ ὡς προερχομένη ἐκ τῶν πραγμάτων (ἐξ ἀντικειμένου), ἤτοι ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος ἀληθῶς ὑπάρχουσα.

ά) Σχετικὴ μετοχή. Οἱ ἄρχοντες, κἂν ὀπασονοῦν χρόνον ἄρχοντες διαγένωνται, θαυμάζονται, ὡς σοφοί τε καὶ εὐτυχεῖς γεγενημένοι. — Ἀγανακτοῦσιν, ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι (τουτέστιν ἡγούμενοι μεγ. τ. ἀπεστερῆσθαι).— Οἱ πολέμιοι ἅτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες, ἀνδράποδα πολλὰ ἔλαβον.

β'.) Γενικὴ ἀπόλυτος. Ὁ στρατηγὸς παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις παρασκευάζεσθαι ὡς μάχης ἐσομένης (ἤγουν νομίζων μάχην ἔσεσθαι).— Ἐκήρυττον ἐξιέναι πάντας Θηβαίους, ὡς τῶν τυράννων τεθνεώτων (διότι ἔλεγον ὅτι εἶχον ἀποθάνῃ οἱ τύραννοι).—Ἅτε πυκνοῦ ὄντος τοῦ ἅλσους, οὐχ' ἑώρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτός.

Σημ. γ'. Ὁμοίαν τῷ ἅτε δύναμιν ἔχει τὸ οἷα καὶ οἵα δή, π. χ. οἷα δὴ φιλόστοργος παῖς ὢν ὁ Κῦρος, ἡσπάζετο τὸν πάππον· τὸ δὲ ὥσπερ τίθεται ἐπὶ ὅλως ψευδοῦς αἰτίας, οἷον· ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους.

ΚΔ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. § 32).

Οἱ ἐχθροὶ ἀφοῦ κατέκαυσαν τὴν πόλιν, ἔπλευσαν πρὸς (ἐπὶ) τὰς νήσους. — Ὅταν τὰ σώματα ἐκθηλύνωνται, καὶ αἱ ψυχαὶ γίνονται πολὺ ἀδυνατώτεραι. — Ὅταν ἡ γεωργία εἶνε εἰς καλὴν κατάστασιν (εὖ φέρεσθαι), θάλλουσι καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι. — Ἂν λέγωμεν περὶ πάντων τῶν ἀνοήτων (ἄνους) ὅτι μαίνονται, ὀρθῶς ἠθέλομεν λέγῃ (§ 96'.,γ'.)—Πιστεύετε (νομίζω) ὅτι ἠθέλετε ζῇ ἀσφαλέστερον, ὅταν εἶνε εἰρήνη, ἢ ἂν ἠθέλετε πολεμῇ. — Ἂν δὲν ἐργασθῇς (§ 33, 5.), δὲν ἤθελες δυνηθῇ νὰ γεύσῃς εὐτυχίας. — Τὰ πάντα ἤθελον γείνῃ, ἂν [ὁ] θεὸς ἤθελεν ἐπιτρέπῃ (δίδωμι).—Τυρταῖος, ὁ ποιητής, ἐδόθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς τοὺς Σπαρτιάτας στρατηγὸς κατὰ παράκλησιν αὐτῶν (Μετοχ. Ἀορ.). — Ὁ Ἀλέξανδρος ἐνῷ ἐδείπνει, ἐφόνευσε τὸν Κλεῖτον, διότι ἐτόλμησε νὰ ἐπαινέσῃ τὰς πράξεις τοῦ Φιλίππου. — Οἱ στρατιῶται ἐκίνησαν (ἀναζεύγνυμι), διὰ νὰ συμπλακῶσι μὲ τοὺς ἐχθρούς.—Ταῦτα φαίνονται ὅτι εἶνε ἔργα φιλοπολέμου ἀνδρός, ὅστις ἐνῷ εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ἔχῃ εἰρήνην ἄνευ αἴσχους καὶ ζημίας, προτιμᾷ (αἱροῦμαι) νὰ πολεμῇ. — Ὁ Ἅρπαγος παρέδωκε τὴν ἀρχὴν εἰς ἄλλον, ἐνῷ ἦτο δυνατὸν εἰς αὐτὸν νὰ βασιλεύσῃ [ὁ ἴδιος].— Ἂν καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ κυριεύσωσι (αἱρεῖν) τὴν πόλιν, ἀπεσύρθησαν (ἀναχωρεῖν) οἱ ἐχθροί.—Ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἀπεφάσισαν (Ἀορ. τ. δοκεῖν μετὰ Δοτ.) νὰ πολεμήσουν, ἔφυγον ταχέως οἱ ἐχθροί.— Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέπεμψαν πρὸς τὴν Ἰωνίαν ἀποικίας, διότι ἡ Ἀττικὴ δὲν ἦτο ἐπαρκὴς (ἱκανός.). — Ὁ Σωκράτης προέτρεπε (κελεύειν) τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσπαθῶσι νὰ ἀρχίζωσι πᾶν ἔργον μὲ [τὴν βοήθειαν] τῶν θεῶν, διότι οἱ θεοὶ εἶνε κύριοι πάντων τῶν ἔργων.—Προσπάθει νὰ ζῇς οὕτως, ὡς ἐὰν μέλλῃς νὰ ζήσῃς καὶ ὀλίγον καὶ πολὺν χρόνον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Τὰ ἀρνητικὰ μόρια δηλοῦσιν ἄρνησιν· εἶνε δὲ ταῦτα τὸ οὐ (πρὸ συμφώνου· οὐκ πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου· οὐχ πρὸ φωνήεντος δασυνομένου) καὶ τὸ μή.

2. Τὸ μὲν οὐ (ὡς καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ, οἷον οὐδέ, οὔτε, οὐδεὶς κλπ.) μεταχειριζόμεθα, ὅταν ἀρνούμεθά τι ἁπλῶς, ἐντελῶς, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, τὸ δὲ μὴ (καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ), ὅταν ἀρνούμεθά τι σχετικῶς πρὸς τὸ ἐν τῇ διανοίᾳ ἢ τῇ θελήσει τοῦ λαλοῦντος ἢ ἄλλου τινός. Ἀμφότερα δὲ συνήθως τίθενται πρὸ τῆς λέξεως, τὴν ὁποίαν ἀρνούμεθα.

3. Ὅθεν τὸ οὐ τίθεται εἰς πάσας τὰς κυρίας προτάσεις, εἴτε καθ' ὁριστικὴν εἴτε κατ' εὐκτικὴν ἐκφέρονται αὗται, οἷον· οὐ γίγνεται, οὐκ ἐγένετο, οὐ γενήσεται τοῦτο—οὐκ ἂν γίγνοιτο ταῦτα· προσέτι δὲ εἰς εἰδικὰς προτάσεις μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς, οἷον· οἶδα ὅτι ταῦτα οὐκ ἐγένετο· τὰς χρονικὰς μετὰ τοῦ ὅτε, ἐπειδὴ κλπ., τὰς αἰτιολογικὰς μετὰ τοῦ ὅτι, διότι, ἐπεὶ κλπ., καὶ τὰς συμπερασματικὰς μετὰ τοῦ ὥστε καὶ ὁριστικῆς, οἷον· ὅτε οὐκ ἦλθεν—ἐπεὶ ταῦτα οὐκ ἐγένετο, κλπ.· τελευταῖον δὲ ὅταν θέλωμεν νὰ ἀρνηθῶμεν ἁπλῶς τὴν ἔννοιαν ἰδιαιτέρας τινὸς λέξεως ἐν τῇ προτάσει, οἷον· οὐκ ἀγαθός, οὐ κακός. Τὸ οὐ δὲ τοῦτο παραμένει καὶ ὅταν ἄλλως ἡ σχέσις τῆς προτάσεως ἀπαιτεῖ μή, οἷον· εἰ οὔ φησι (=εἰ ἀρνεῖται)·—εἰ οὐκ ἐᾷ=εἰ κωλύει.

4. Τὸ δὲ μὴ τίθεται μετὰ τῆς Προστακτικῆς καὶ τῆς προσταγὴν σημαινούσης Ὑποτακτικῆς, οἷον· μὴ γράφε, μὴ γράψῃς (πρβλ. § 9ᵋ, Σημ.), ἐπὶ εὐχῶν καὶ προτροπῶν, οἷον· μὴ γράφοις, μὴ γράφωμεν· εἰς πάσας τὰς τελικὰς προτάσεις μετὰ τοῦ ἵνα κλπ.· καὶ τὰς ὑποθετικὰς ἢ ὡς ὑποθετικὰς μετὰ τῶν εἰ, ἐάν, ὅταν, ἐπὰν κλπ., οἷον· λέγω τοῦτο, ἵνα μὴ γράφῃς—εἰ μὴ γράφεις· εἰς τὰς συμπερασματικὰς μετὰ τοῦ ὥστε καὶ Ἀπαρ., οἷον· οἱ πολῖται ἀνδρείως ἐμαχέσαντο, ὥστε μὴ τοὺς πελεμίους εἰς τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν· εἰς πάσας τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, τὰς περιεχούσας ἐν ἑαυτοῖς ὑποθετικὴν ἢ τελικὴν ἔννοιαν, οἷον· ὃς μὴ ἀγαθός ἐστι, τοῦτον οὐ φιλοῦμεν (ἤγουν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἴ τις μὴ ἀγ. ἐ.)· εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς προτάσεις, αἵτινες δηλοῦσι φόβον τοῦ ἐρωτῶντος καὶ προσδοκίαν ἀπαντήσεως ἀρνητικῆς, οἷον· μὴ νοσεῖς; ἆρα μὴ νοσεῖς; μήπως εἶσαι ἄῤῥωστος; Πρβλ. § 44, 3. (ἔνθα δὲ περιμένεται καταφατικὴ ἀπάντησις τίθεται οὐ, οἷον· οὐ φίλος εἶ;)· συνήθως μετὰ τῶν ἀπαρεμφάτων καὶ τελευταῖον μετὰ τῶν μετοχῶν καὶ ἐπιθέτων, ὅταν ταῦτα εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς πρότασιν ὑποθετικήν, οἷον· ὁ μὴ πιστεύων, ἂν τις δὲν πιστεύῃ (ἀλλ' ὁ οὐ πιστεύων = ἐκεῖνος, ὅστις δὲν πιστεύει, ἢ ἐπειδὴ δὲν πιστεύει).

6. Ὅταν εἰς ἀρνητικήν τινα πρότασιν ὑπάρχωσιν ἀντωνυμίαι ἀόριστοι ἢ ἐπιῤῥήματα, οἷον τίς, πῶς, πού, ποτὲ κλπ., συνήθως συνάπτεται μετ' αὐτῶν ἡ ἄρνησις, αἱ δὲ ἀρνήσεις πρέπει νὰ εἶνε πρὸς ἀλλήλας σύμφωνοι, τουτέστι πᾶσαι νὰ εἶνε σύνθετοι μετὰ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μή, οἷον· μικρὰ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν δρᾷ.

7. Μετὰ τὰ σημαίνοντα φόβον, προσοχήν, φροντίδα, ἀβεβαιότητα, δισταγμόν, δυσπιστίαν — ἄρνησιν, ἀπαγόρευσιν, διακώλυσιν — προφύλαξιν, ἕπεται συνήθως τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ μὴ ἀντὶ ἀπαρεμφάτου ἄνευ τοῦ μή, οἷον· κωλύω σε μὴ ταῦτα ποιεῖν, σὲ ἐμποδίζω ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃς ταῦτα.

Σημ. Ὅταν μετὰ τὰ σημαίνοντα φόβον, φροντίδα, ἀμφιβολίαν κ. τ. ὅμ. ἀκολουθῇ μὴ μεθ' Ὁριστ., ἢ μεθ' Ὑποτ., ἢ μετ' Εὐκτ., πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν τὸ μὴ ὡς ἐρωτηματικὸν (μήπως), οἷον· δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ, φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ· ἐδεδοίκειν μὴ ἀποθάνοι, ἐφοβούμην μήπως ἀποθάνῃ· δέδοικα μὴ τέθνηκεν, φοβοῦμαι μήπως ἀπέθανε· σημαίνεται δὲ τότε ὅτι τὸ ὑποκείμενον δὲν θέλει νὰ συμβῇ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου φοβεῖται. Τὸ δὲ μὴ οὐ μεθ' Ὁριστ., μεθ' Ὑποτ. ἢ μετ' Εὐκτ., μεταχειριζόμεθα μετὰ τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα φόβου σημαντικὰ ῥήματα, ὅταν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι θέλομεν νὰ συμβῇ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου φοβούμεθα, οἷον· δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ, φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ (ἤγουν ἐπιθυμῶ)· ἐδεδοίκειν μὴ οὐκ ἀποθάνοι, ἐφοβούμην μήπως δὲν ἀποθάνῃ· δέδοικα μὴ οὐ τέθνηκεν, φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀπέθανεν.

8. Μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου τίθεται ἀντὶ ἀπαρεμφάτου ἄνευ ἀρνήσεως μετὰ τὰ σημαίνοντα ἄρνησιν, δυσπιστίαν, κώλυσιν κ. ἄλ., ὅταν πρὸ αὐτῶν ὑπάρχῃ τι ἀρνητικὸν οὐ, ἐν γένει δὲ μετὰ πᾶσαν ἀρνητικὴν ἔκφρασιν· οἷον· οὐδὲν κωλύει σε μὴ οὐκ ἀποθανεῖν, οὐδὲν σὲ ἐμ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποδίζει νὰ ἀποθάνῃς·—οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε ὡραία (ὑηλ. εἶνε)·—οὐκ ἀπεσχόμην μὴ οὐ ταῦτα λέγειν, δὲν ἐκράτησα ἐμαυτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ εἴπω ταῦτα.

9. Τὸ οὐ μὴ (συνήθως μεθ' Ὑποτ. ἢ Μέλλ. Ὁριστ.) εἶνε ἐλλειπτικόν, καθότι εἰς τὸ οὐκ ἐξυπακούεται ῥῆμά τι φροντίδος ἢ φόβου σημαντικόν, τὸ ὁποῖον καὶ ῥητῶς ἐνίοτε τίθεται, ἀναφερομένου τοῦ μὴ εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ὅθεν τὸ οὐ μὴ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες, ὅταν θέλωσι νὰ σημάνωσι ὅτι δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως γείνῃ τι, οἷον· οὐ μὴ γένηται τοῦτο (οὐ φοβητέον), δὲν φοβοῦμαι μήπως γείνῃ τοῦτο=βεβαίως τοῦτο δὲν θὰ γείνῃ·—οὐ μὴ φάγω κρέας εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § 33).

Οἱ ἀληθῶς σοφοὶ οὐδέποτε δουλεύουσιν εἰς τὰς κακὰς ἐπιθυμίας.—Τί δὲν ἤθελε γείνῃ εἰς τὸν μακρὸν χρόνον! — Ποίαν ἀπόδειξιν μετεχειρίσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι ὁ Σωκράτης δὲν ἐπίστευεν (νομίζω) εἰς τοὺς θεούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ πόλις ἐπίστευεν; —Ἐπειδὴ οἱ Πέρσαι δὲν ἀντεστάθησαν (ὑποστῆναι), ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες τὴν πόλιν.—Ἂν δὲν λέγῃς τὴν ἀλήθειαν, μὴ πιστεύῃς (νομίζω) ὅτι θὰ πιστευθῇς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. — Ἂς μὴ φεύγωμεν πρὸ τῶν ἐχθρῶν. —Ὅστις δὲν πείθεται εἰς ὁμνύοντα, ψευδορκεῖ εὐκόλως ὁ ἴδιος.—Μεγάλη δυστυχία εἶνε νὰ μὴν εἰξεύρῃ τις νὰ ὑποφέρῃ δυστυχίαν.—Οὐδεὶς εἶνε ἐλεύθερος, ὅστις δὲν ἐξουσιάζει (Μετοχ.) ἑαυτόν. — Δῶσε εἰς τοὺς φίλους, καὶ ὅταν δὲν ζητῶσιν (Μετοχ.) — Οἱ σοφισταὶ δὲν θέλουν νὰ συνδιαλέγωνται μετ' ἐκείνων, οἵτινες (Μετοχ.) δὲν εἶχον νὰ δώσωσι χρήματα. — Ὅ,τι δὲν εἶνε φανερὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, προσπαθοῦσιν οὗτοι νὰ μανθάνωσιν ἀπὸ τοὺς θεοὺς διὰ τῆς μαντικῆς.—Ὅ,τι δὲν ἔπραξέ τις χάριν ἑαυτοῦ ἢ δὲν εἶδεν ἢ δὲν ἤκουσεν ἢ δὲν ἐξετέλεσεν (ἐπιτελεῖν), εἰς τοῦτο ἐπήρκεσε πολλάκις ὁ φίλος χάριν τοῦ φίλου.—Ἤθελον εἴπῃ ὅτι εἰς οὐδένα εἶνε μάθησίς τις ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ἀρέσκει (Μετοχ.). — Ἤθελες εἴπῃ ὅτι δὲν ἔχεις ἀνάγκην οὐδενὸς ἀνθρώπου εἰς τίποτε. — Μὴ ἐλπίζῃς ποτὲ ὅτι, ἂν πράξῃς τι ἰσχρὸν (Μετοχ.), δὲν θὰ σὲ ἐννοήσουν (λανθάνειν).—Εἰς τὸν καλὸν οὐδέποτε ἐγγίνεται φθόνος τις διὰ τίποτε.—Τὸ ὡραῖον οὐδέποτε γίνεται εἰς κανένα ἄσχημον. — Οἱ τριάκοντα τύραννοι ἀπηγόρευσαν (ἀπειπεῖν) εἰς τὸν Σωκράτην νὰ συνδιαλέγεται μὲ τοὺς νέους.—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Πηξάσπης ἠρνήθη ὅτι ἐφόνευσε τὸν Σμέρδιν.—Ὁ Κλέαρχος μόλις ἀπέφυγε τὸ νὰ μὴ λιθοβοληθῇ (καταπετροῦσθαι). — Εἰς οὐδένα ψεύστην κατ' οὐδένα νόμον ἐπιτρέπεται νὰ γράφῃ εἰς τὰ δημόσια ψηφίσματα.—Φοβοῦμαι μήπως ἡ πόλις ἐκυριεύθη (ἁλῶναι) ἤδη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. — Φοβοῦμαι μήπως εἶνε ἄριστον εἰς ἐμὲ νὰ σιωπῶ. — Τοὺς ἀγγελιαφόρους τῶν Περσῶν δὲν ἐμποδίζει οὔτε χιὼν (νιφετὸς) οὔτε βροχὴ οὔτε καύσων οὔτε νὺξ νὰ ἐκτελῶσι τάχιστα τὸν προσταχθέντα (προκείμενον) εἰς αὐτοὺς δρόμον. — Οὐδεὶς φόβος θὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ εἴπω ὅ,τι φρονῶ. — Ἔχε θάρρος, δὲν θὰ (οὐ μὴ) γείνῃ τίποτε ἄδικον, ἂν ὑπάρχῃ δικαιοσύνη. —Τοὺς κακοὺς οὐδέποτε βεβαίως θὰ κάμετε σεῖς καλλιτέρους. — Ἐὰν νικήσωμεν, οἱ Πελοποννήσιοι δὲν θὰ εἰσβάλωσι βεβαίως (οὐ μή) εἰς τὴν χώραν.— Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν, ἐν ὅσῳ ἀναπνέω (ἕως περ ἄν) καὶ εἶμαι ἱκανός, οὐδέποτε [βεβαίως] θὰ παύσω νὰ φιλοσοφῶ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΤΟΥ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

§ 34. Α΄. Περὶ συνδέσεως.

1. Κατὰ τὴν σύνδεσιν δύο ἢ πλειοτέρων προτάσεων, εὑρισκομένων εἰς ἐσωτερικὴν πρὸς ἀλλήλας συνάφειαν, πρέπει νὰ διαστέλλωμεν δύο τινά. Εἴτε δηλαδὴ συνέχονται πρὸς ἀλλήλας αἱ προτάσεις οὕτως, ὥστε παριστῶσι μὲν τὴν ἑνότητα διανοήματός τινος, ἡ μία ὅμως εἶνε τεθειμένη πλησίον τῆς ἄλλης αὐτοτελῶς πως καὶ ἀνεξαρτήτως, οἷον· τὸ ἔαρ ἔρχεται καὶ τὰ ἄνδρα θάλλει· εἴτε συνδέονται οὕτως, ὥστε εἶνε παντελῶς μετ' ἀλλήλων συνημμέναι, καθόσον ἡ μὲν μία συμπληροῖ καὶ ὁρίζει τὴν ἄλλην, ἡ δ' ἑτέρα φαίνεται αὐτοτελές τι καὶ ἀνεξάρτητον μέρος τῆς ἄλλης, οἷον· ἐπειδὴ τὸ ἔαρ ἦλθε, θάλλει τὰ ἄνδρα. Καὶ τὸν μὲν πρῶτον τρόπον τῆς συνδέσεως καλοῦμεν σύνδεσιν ἐκπαρατάξεως (προτάσεις ὁμοταγεῖς), τὸν δὲ δεύτερον σύνδεσιν ἐξ ὑποταγῆς (προτάσεις ὑποταγεῖς ἢ ὑποτελεῖς).

2. Διὰ τῆς συνδέσεως εἴτε ἐπεκτείνεται τὸ διανόημα εἴτε περιορίζεται. Καὶ τὴν μὲν ἐπέκτασιν καλοῦμεν παράταξιν, τὸν δὲ περιορισμὸν ἀντίθεσιν. Ἡ κατὰ παράταξιν σύνδεσις εἶνε πάλιν ἡ συμπλοκὴ ἢ ἐπίτασις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Ἡ συμπλοκὴ γίνεται· α΄.) διὰ τοῦ καί, σπανιώτερον δὲ παρὰ πεζογράφοις διὰ τοῦ τέ, οἷον· Σωκράτης καὶ Πλάτων· β΄.) διὰ τοῦ καί — καί, σπανιώτερον δὲ διὰ τοῦ τέ — τέ, οἷον· καὶ ἀγαθοὶ καὶ κακοί. — γ΄.) διὰ τοῦ τέ — καί, οἷον· καλός τε καὶ ἀγαθός, χρηστοί τε καὶ πονηροί. Ἡ τελευταία σύνδεσις εἶνε στενωτέρα.

Σημ. α΄. Ὁ καί ἔχει ἐνίοτε πρηθετικὴν σημασίαν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ ὁ ἀρνητικὸς οὐδέ, οἷον· καὶ σὺ ταῦτα ἔλεξας (καὶ σὺ ἀκόμη)· — οὐδὲ σὺ ταῦτα ἔλεξας (μήτε σὺ ἀκόμη).

4. Ἡ ἐπίτασις σημαίνεται διὰ τοῦ ἁπλοῦ καί, καὶ ἔτι μᾶλλον ὡρισμένως διὰ τῶν· ἁ.) οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ (ἀλλ' οὐδέ)· — β΄) οὐχ ὅτι (οὐχ ὅπως), ἢ μὴ ὅτι (μὴ ὅπως (ἤγουν οὐ λέγω ὅτι, μὴ λέγε ὅτι) — ἀλλὰ καὶ (ἀλλ' οὐδέ), ὄχι μόνον — ἀλλὰ καί, ὅταν τὸ ὀλιγώτερον σπουδαῖον μέρος τοῦ λόγου προηγῆται τοῦ σπουδαιοτέρου· γ΄.) οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι (ὅπως)—ἀλλὰ καὶ (ἀλλ' οὐδέ), ὄχι μόνον ὄχι— ἀλλὰ μᾶλιστα καί, ὅταν εἴτε τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ λόγου προηγῆται τοῦ ὀλιγώτερον σπουδαίου, εἴτε δύο ἀκριβῶς ἐναντία ἀντιτίθενται πρὸς ἄλληλα.

Σωκράτης οὐ μόνον σοφὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθός. — Καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνοι ἐθέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες (ὄχι μόνον — ἀλλὰ καί). — Οὐχ ὅπως τοὺς πολεμίους ἐτρέψαντο οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκάκωσαν. — Αἰσχίνης οὐχ ὅπως χάριν τοῖς Ἀθηναίοις εἶχεν, ἀλλὰ μισθώσας ἑαυτὸν κατὰ τουτωνὶ ἐπολιτεύετο (ὄχι μόνον δὲν— ἀλλὰ καί). — Μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύναντο (ὄχι μόνον δὲν — ἀλλ' οὐδέ).

5. Ἡ κατ' ἀντίθεσιν σύνδεσις εἶνε ἡ περιορισμὸς ἢ παντελὴς ἄρσις, οἷον· πένης μέν ἐστιν, ἀλλὰ χρηστός· οὐκ ἔστιν ἀνδρεῖος, ἀλλὰ δειλός. Σημαίνεται δὲ ὁ περιορισμὸς γενικώτατα καὶ συχνότατα διὰ τοῦ δέ, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲ ἀντιστοιχεῖ συνήθως ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀντιθέτῳ προτάσει ὁ σύνδεσμος μέν, ὡς προπαρασκευαστικὸς ἀντιθέσεως, οἷον· τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν ἐστι· Μάλιστα δὲ γίνεται χρῆσις τῶν μέν — δὲ εἰς μερισμοὺς καὶ διαιρέσεις, οἷον· οἱ μὲν — οἱ δέ, — τὸ μὲν — τὸ δέ, — τοῦτο μὲν—τοῦτο δέ, (Γαλλιστὶ d' un côté—d' autre.). Τίθεται δὲ καὶ

ἐπὶ ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς δύο διαφόρους προτάσεις, οἷον· ἐγὼ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δ' ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς.

6. Ἐκτὸς τούτων παρατηρήσεως ἄξια εἶνε τὰ ἑξῆς· αὖ, συνήθως συναπτόμενον μετὰ τοῦ δὲ (δ' αὖ, πάλιν, τοὐναντίον)· καίτοι (καὶ ὅμως· ὅταν ἡ ἐναντίωσις ἕπεται περιορίζουσα προηγούμενον λόγον, σπανίως δὲ παρὰ Μεταγν. μετὰ μετοχῆς)· μέντοι· ὅμως· ἐπὶ τέλους ὁ ἀλλά, ὅστις κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ προηγουμένου μέρους εἴτε σημαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ῥηθέντος, οὕτως ὥστε τὸ πρῶτον μέρος αἴρεται διὰ τοῦ δευτέρου, καὶ τὸ ἕν δὲν δύναται νὰ συνυπάρξῃ μετὰ τοῦ ἄλλου, οἷον· οὐχ οἱ πλούσιοι εὐδαίμονές εἰσιν, ἀλλ' οἱ ἀγαθοί· εἴτε δηλοῖ μόνον διαφορόντι τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ῥηθέντος, οὕτως ὥστε τὸ πρῶτον μέρος ἐν μέρει μόνον αἴρεται διὰ τοῦ δευτέρου, οἷον· τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὠφέλιμον μέν ἐστιν, ἀλλ' οὐ καλόν.

7. Ἡ σύνδεσις τῶν ἀρνητικῶν προτάσεων γίνεται διὰ τῶν οὔτε-οὔτε (μήτε-μήτε), οἷον· οὔτε θεοὶ οὔτε ἄνθρωποι. Τὸ δὲ οὐδὲ εἴτε δηλοῖ ἀντίθεσιν, οἷον· δούλους οὐδ' ἐλευθέρους (Ὅμ.)· εἴτε χρησιμεύει πρὸς σύνδεσιν προτάσεως νεωστὶ προστιθεμένης, οἷον· σὺ δ' οὐκ ἄπειρος, οὐδ' ἐμοῦ διδασκάλου χρῄζεις.

Σημ. β'. Ὅταν καταφατικὴ πρότασις συνδέεται μετ' ἀρνητικῆς, γίνεται τοῦτο παρὰ τεζογράφοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τοῦ καὶ οὐ ἢ καὶ μή, οἷον· φαίνομαι χάριτος μετυχηκὼς καὶ οὐ μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας

8. Διάζευξις εἶνε τοῦτο, ὅτι προτάσεις, τῶν ὁποίων ἡ μία ἀποκλείει τὴν ἄλλην, συνδέονται εἰς ἓν ὅλον οὕτως, ὥστε ἡ μία τότε μόνον δυνατὸν εἶνε νὰ θεωρηθῇ ὑπάρχουσα, ὅταν ἡ ἄλλη θεωρηθῇ ὡς μὴ ὑπάρχουσα. Δηλοῦται δὲ ἡ σχέσις αὕτη διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ-ἢ, εἴτε-εἴτε (μεθ' Ὁριστ.) ἐάντε-ἐάντε ἢ ἤντε-ἤντε (μεθ' Ὑποτ.) οἷον· ἢ ὁ πατὴρ ἢ ὁ υἱὸς ἀπέθανεν (δύναται δὲ καὶ νὰ παραλειφθῇ ὁ πρῶτος ἤ, οἷον· ὁ πατὴρ ἢ ὁ υἱὸς ἀπ.) — εἴτε καινὰ εἴτε παλαιὰ ταῦτά ἐστιν—ἐάντε πατὴρ γράψῃ ἐάντε μήτηρ.

9. Ἐπὶ τέλους δυνατὸν καὶ τοιαῦται προτάσεις πρὸς ἀλλήλας νὰ συνδεθῶσιν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα εἴτε σημαίνει

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τὸ αἴτιον τῆς προηγουμένης, εἴτε παρέχει τὸ ἐπακολούθημα τῆς προηγουμένης προτάσεως. Καὶ ἡ μὲν δηλοῦσα τὸ αἴτιον πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ γάρ, ἡ δὲ τὸ ἐπακολούθημα διὰ τῶν οὖν, ἄρα, τοίνυν, τοιγὰρ (λοιπὸν διὰ τοῦτο), τοιγάρτοι (δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ δι' οὐδένα ἄλλον λόγον), τοιγαροῦν (δι' αὐτὸ λοιπόν), οἷον· Θαυμάζομεν Σωκράτη· ἀνὴρ γὰρ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός. — Σωκράτης ἀνὴρ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός· θαυμάζομεν ἄρα αὐτόν.

Σημ. γ'. Οἱ σύνδεσμοι γάρ, οὖν, ἄρα δὲν τίθενται ποτὲ ἐν ἀρχῇ λόγου· τὸ δὲ ὅθεν πάντοτε ἐν ἀρχῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Β'. Ὑποταγή.

§ 55. Κυρία καὶ δευτερεύουσα πρότασις.

1. Ὅταν προτάσεις, μετ' ἀλλήλων συνδεδεμέναι, παριστῶσιν ἑνότητα ἑνὸς διανοήματος, κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν οὕτω πρὸς ἀλλήλας συνάπτονται, ὥστε ἡ μία παρίσταται ὡς ὑποταγές τι καὶ ἁπλῶς συμπληροῦν ἢ ὁρίζον τὸ ἄλλο· τότε δὲ ἡ σύνδεσις αὐτῶν εἴτε δηλοῦται διὰ συνδέσμων, οἷον· δέ, γάρ, ἄρα, κλπ., π. χ. τὸ ἔαρ ἦλθε, τὰ δὲ δένδρα θάλλει· εἴτε σημαίνεται εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ πρότασις, ἡ κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἁπλῆν μόνον συμπλήρωσιν ἢ περιορισμὸν τῆς ἄλλης ἐκφέρουσα, καὶ ἐξωτερικῶς παρίσταται ὡς συμπληρωτικὸν ἢ ὁρίζον μέρος τῆς ἄλλης, οὕτω δὲ καὶ κατὰ τύπον ὑποταγές τι καὶ ἐξηρτημένον εἶνε, π. χ. ὅτε τὸ ἔαρ ἔρχεται, τὰ δένδρα θάλλει. Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς συνδέσεως καλοῦμεν ὑποταγήν.

2. Ἡ πρότασις, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἄλλαι ἀνήκουσιν ὡς συμπληρωματικὰ ἢ ὁρίζοντα μέρη, καλεῖται κυρία πρότασις, ἡ δὲ συμπληροῦσα δευτερεύουσα πρότασις, ἀμφότεραι δὲ ὁμοῦ λαμβανόμεναι, ἀποτελοῦσι τὴν σύνθετον πρότασιν, π. χ. εἰς τὴν σύνθετον πρότασιν ὅτε τὸ ἔαρ ἔρχεται, τὰ δένδρα θάλλει, κυρία μὲν πρότασις εἶνε τὸ τὰ δένδρα θάλλει, δευτερεύουσα δὲ (ἡ πλαγία) τὸ ὅτε τὸ ἔαρ ἔρχεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις εἶνε·

ά.) εἰδικαὶ ἢ διηγηματικαί,

β΄.) τελικαί,

γ΄.) τροπικαί,

δ΄.) ἀναφορικαί,

έ.) χρονικαί,

ς΄.) αἰτιολογικαί,

ζ΄.) ὑποθετικαί,

ή.) συμπερασματικαί,

θ΄.) συγκριτικαί.

Σημ. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις δυνατὸν εἶνε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνάλυσις τῶν συμπληρωμάτων ἢ προσδιορισμῶν τῆς κυρίας προτάσεως· οὕτω π.χ. εἰς τὸ «ἡ κατὰ τῶν πολεμίων Κύρου νίκη ἠγγέλθη», τὸ ὄνομα νίκη δύναται νὰ γείνῃ ῥῆμα δευτερευούσης προτάσεως «ὅτι Κῦρος τοὺς πολεμίους ἐνίκησε»· προσέτι δὲ εἰς τὴν πρότασιν «ᾄδε μοι, Μοῦσα, τὸν ἄνδρα τὸν πολυπλάγκτον», ὁ προσδιορισμὸς «πολυπλάγκτος» δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὴν δευτερεύουσαν πρότασιν «ὃς πολὺ ἐπλανήθη». Ἂς συγκριθῇ καὶ τὸ «ἤγγειλε τὴν κατὰ τῶν πολεμίων Κύρου νίκην» πρὸς τὸ «ἤγγειλεν ὅτι Κῦρος τοὺς πολεμίους ἐνίκησε».—Ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ ἔαρος θάλλει τὰ δένδρα» πρὸς τὸ «ὅταν τὸ ἔαρ ἔλθῃ, θάλλει τὰ δένδρα».

§ 36. Α΄. Περὶ λόγων εἰδικῶν ἤτοι διηγηματικῶν.

1. Αἱ διὰ τῶν συνδέσμων ὅτι καὶ ὡς ἐκφερόμεναι εἰδικαὶ προτάσεις εἴτε σημαίνουσι τὸ ἀντικείμενον τῶν αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικῶν ῥημάτων, οἷον· ὁρᾶν, ἀκούειν, νοεῖν, μανθάνειν, γιγνώσκειν κ. ἄλλ.· εἴτε ἐκφράζουσι μήλωσιν αἰσθήσεως ἢ γνώσεως, οἷον· λέγειν, δεικνύναι ἀγγέλλειν, δῆλον εἶναι κλπ.

2. Τὸ ῥῆμα τῶν εἰδικῶν τούτων προτάσεων δυνατὸν νὰ κφέρεται· ά.) καθ' ὁριστικήν· β΄) κατ' εὐκτικήν· γ΄.) κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· δ΄) καθ' ὁριστικὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν.

3. Ὁριστικὴ κατὰ πάντας τοὺς χρόνους τίθεται, ὅταν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὡς βέβαιον ἢ πραγματικόν. Μάλιστα δὲ τίθεται ὁριστική, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως ἐκφέρεται κατὰ χρόνον ἀρκτικόν, ἤτοι νεστῶτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4. Εὐκτικὴ δὲ τίθεται, ὅταν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὡς ἐν τῷ νῷ μόνον ὑπάρχον, ἤτοι ἁπλοῦν τοῦ λέγοντος ἢ ἄλλου τινὸς διανόημα. Οὕτω λέγεται·

Ἔλεγον, ὅτι ἄρκτοι πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διαφθείρειαν. —Ὅτε δὴ ταῦτα ἐνεθυμούμεθα, οὕτως ἐγιγνώσκομεν περὶ αὐτῶν, ὡς ἀνθρώπῳ πεφυκότι πάντων τῶν ἄλλων ῥᾷον εἴη ζώων ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν.

5. Εὐκτικὴ δὲ μετὰ τοῦ ἄν τίθεται, ὅταν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόκειται νὰ σημανθῇ ὡς ἐξ ὑποθέσεως ἐξαρτώμενον, δοξασία, εἰκασία ἢ δυνατὸν ἀμφισβητήσιμον (§ 9ᵝ΄, γ΄.).

Λέγω, ὅτι, εἰ ταῦτα λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν. — Μέμνημαι ἀκούσας ποτέ σου, ὅτι εἰκότως ἂν καὶ παρὰ θεῶν πρακτικώτερος εἴη, ὥσπερ καὶ παρὰ ἀνθρώπων, ὅστις μή, ὁπότε ἐν ἀπόροις εἴη, τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε τὰ ἄριστα πράττοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν μεμνῷτο.

6. Ὁριστικὴ δὲ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἂν τίθεται, ὅταν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόκειται νὰ σημανθῇ ὡς ἐξ ὑποθέσεως ἐξαρτώμενον, τῆς οἵας τὴν πραγματικότητα ἢ τὸ δυνατὸν ἀρνούμεθα. [§ 9ᵝ΄, ά. a)]. οἷον· Δῆλόν ἐστιν, ὅτι, εἰ ταῦτα ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν (ἔνθα ὑπεννοεῖται ἀλλ' οὐκ ἔλεγες).

Σημ. α΄. Αἱ ἀπρόσωποι φράσεις μεταβάλλονται πολλάκις εἰς προσωπικάς, οἷον· Δῆλός εἰμι (φανερός εἰμι), ὅτι ταῦτα εὖ ἔπραξα, εἶνε φανερὸν ὅτι κλπ.— δῆλοί εἰσιν ὅτι ταῦτα ἔλεξαν. (Πρβλ. § 31, Σημ. δ΄.).

Σημ. β΄. Ἡ μεταξὺ τοῦ ὡς καὶ ὅτι διαφορὰ εἶνε λίαν λεπτή· φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μὲν ὅτι σημαίνει τι πραγματικῶς ὑπάρχον ἢ γινόμενον, οἷον· λέγεται ὅτι ἔρχονται οἱ πολέμιοι (ἔρχονται ἀληθῶς)· τὸ δὲ ὡς ἁπλῶς λεγόμενον, οἷον· λέγεται ὡς ἔρχονται (δὲν εἶνε βέβαιον ἂν ἔρχωνται)· ἀλλὰ τοῦτο καθίσταται πολλάκις δυσδιάκριτον.

ΚΣΤ΄. Γύμνασμα. (ἴδ. §. 36.)

Εἰξεύρομεν ὅτι οἱ βασιλεῖς τῶν Λακεδαιμονίων εἶνε ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους.—Οἱ Ἀθηναῖοι ὠχύρωσαν τὴν πόλιν εἰς ὀλίγον καιρόν, εἶνε δὲ ἀκόμη καὶ τώρα φανερὸν ὅτι ἡ οἰκοδόμησις ἔγεινε μὲ ταχύτητα (κατὰ μετ' Αἰτιατ.). — Πολλάκις ἐθαύμασα μὲ τίνας τάχα λόγους οἱ κατήγοροι τοῦ Σωκράτους ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι ἦτο ἄξιος θανάτου χάριν τῆς πόλεως (Δοτ.). — Ὁ Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν [αὐτοῦ], [λέγων] ὅτι τὸν ἐπιβουλεύει (μετὰ Δοτ.). — Ὁ Βρασίδας καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐφάνη μέτριος καὶ εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ πανταχοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι ἐξεπέμφθη διὰ νὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Αθηνών

ἐλευθερώσῃ (Μετοχ. Μελλ.) τὴν Ἑλλάδα. — Ἴσως πολλοὶ τῶν ἐπαγγελλομένων ὅτι φιλοσοφοῦσιν ἤθελον εἴπῃ, ὅτι ὁ δίκαιος οὐδέποτε ἤθελε γείνῃ ἄδικος καὶ ὁ συνετὸς οὐδέποτε ὑβριστής. — Εἶνε φανερὸν ὅτι δύναταί τις νὰ σωθῇ πολὺ ταχύτερον, ἂν δὲν ὁμιλήσῃ (Μετοχ.) τίποτε, ἢ ἂν ἀπολογῆται κακῶς. — Σᾶς παρακαλῶ νὰ ἔχετε κατὰ νοῦν (ἐνθυμεῖσθαι) ὅτι, ἂν ὁ Αἰσχίνης τίποτε ἐκτὸς τῆς δίκης (γραφῆς) δὲν κατηγόρει, οὐδ' ἐγὼ ἤθελον κάμῃ κἀνένα λόγον.

§ 37. Β'. Περὶ λόγων τελικῶν.

1. Πρὸς δήλωσιν τοῦ τελικοῦ αἰτίου, ἤτοι σκοποῦ, γίνεται χρῆσις τοῦ ἵνα, πολλάκις δὲ καὶ τῶν ὡς, ὅπως (ἐν ἀρνήσει ἵνα μή, ὡς μή, ὅπως μή)· καὶ ἀρκτικοῦ μὲν χρόνου ἡγουμένου, ἤτοι ἐνεστῶτος, παρακειμένου καὶ μέλλοντος, τίθεται εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις ὑποτακτικὴ μετὰ τῶν ἵνα, ὡς, ὅπως· μετὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, παρατατικόν, ὑπερσυντελικὸν καὶ ἀόριστον, τίθεται εὐκτικὴ (οὐδέποτε ὅμως μέλλοντος χρόνου). Οὕτω λέγεται·

Ταῦτα γράφω, γέγραφα, γράψω, ἵν' ἔλθῃς· λέξον, ἵν' εἰδῶ, εἰπέ διὰ νὰ εἰξεύρω· ταῦτα ἔγραφον, ἐγεγράφειν, ἔγραψα, ἵν' ἔλθοις. — Ἐκ τῆς τῶν Περσῶν ἐλευθέρας ἀγορᾶς καλουμένης τὰ μὲν ὤνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ. — Ἵνα σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάνειμι (δι' ὀλίγων θὰ ἐπαναλάβω). — Καμβύσης τὸν Κῦρον ἐπεκάλει, ὅπως τὰ ἐν Πέρσαις ἐπιχώρια ἐπιτελοίη.

Σημ. ά. Περὶ τῆς Ὑποτακτικῆς μετὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἰδ. § 45, 5.

Σημ. β'. Ἐκτὸς τοῦ Ἐνεστ., Μελλ. καὶ Πρκμ. τῆς Ὁριστ., θεωροῦνται ἀρκτικοὶ καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς· ἱστορικοὶ δέ, ἐκτὸς τοῦ Παρακτ., Ὑπερσ. καὶ Ἀορ., εἶνε καὶ ὁ Ἱστορ. Ἐνεστ. καὶ Παρακμ. τῆς Ὁριστ. καὶ πάντες οἱ ἐν πλαγίῳ λόγῳ χρόνοι τῆς εὐκτικῆς.

2. Τὰ ἵνα καὶ ὡς (σπανιώτερον ὅπως) συνάπτονται μετὰ τῆς ὁριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκδηλωθῇ σκοπὸς μὴ ἐπιτευχθεὶς ἢ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπιτευχθῇ. Οὕτω λέγεται·

Ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'. Περὶ λόγων τροπικῶν.

3. Πρὸς δήλωσιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ γείνῃ τι, εἶνε εὔχρηστον τὸ ὅπως (ἐνίοτε καὶ τὸ ὡς, ἐν ἀρνήσει ὅπως μή, ὡς μή). Τίθεται δὲ τὸ ὅπως μετὰ τὰ σημαίνοντα ἐπιμέλειαν, φροντίδα, ἀσχολίαν, προσπάθειαν, πρόνοιαν, ἐνέργειαν καὶ προτροπήν, οἷον· ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν, φυλάττειν, σκοπεῖν, βουλεύεσθαι, ὁρᾶν, ποιεῖν, πράττειν (ἐνεργῶ), μηχανᾶσθαι, παρακαλεῖν, παραγγέλλειν, προειπεῖν, αἰτεῖσθαι, ἄγε κ. τ. ὅμ. Συνάπτεται δὲ συνήθως τὸ ὅπως μετὰ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ σημανθῇ ἡ πρᾶξις ὡς ἐξακολουθοῦσα εἰς τὸ μέλλον· ἄλλως ἡγουμένου μὲν ἀρκτικοῦ χρόνου, ἕπεται ὑποτακτική, ἱστορικοῦ δὲ χρόνου ἡγουμένου, ἕπεται εὐκτική. Οὕτω λέγεται·

Οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι (=ὥστε) πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι.—Σκοπεῖσθε τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν.

ΚΖ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. §. 37. καὶ 38).

Παρατήρει ὡς εἰς κάτοπτρον τὰς πράξεις σου, διὰ νὰ κοσμῇς μὲν τὰς ὡραίας, ἀποκρύπτῃς δὲ τὰς ἀσχήμους. — Εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἀποδημῶσι, διὰ νὰ μὴ γεμίζουν (ἀναπίμπλασθαι) οἱ πολῖται ἐπιπολαιότητα (ῥᾳδιουργίαν) ἀπὸ τοὺς ξένους. — Ἐνθυμοῦ τοὺς ἀπόντας φίλους πρὸς τοὺς παρόντας, διὰ νὰ φαίνεσαι ὅτι καὶ τούτους δὲν ἀμελῇς [ὅταν εἶνε] ἀπόντες.— Ὁ Ἀγησίλαος ἐφρόντιζε νὰ δύνανται οἱ στρατιῶται νὰ ὑποφέρωσι τὰ ἔργα.—Ὁ προστάτης τῆς πόλεως πρέπει νὰ παρατηρῇ (σκοπεῖν), διὰ νὰ ἔχωσιν οἱ ἄριστοι τὰς μεγίστας τιμάς. — Οἱ φιλότιμοι καὶ μεγαλόφρονες ἄνδρες τὰ πάντα κάμνουν, ἵνα καταλίπωσιν ἀθάνατον ἑαυτῶν μνήμην. —Προσπαθεῖτε μὲ πάντα ζῆλον (σπουδὴ) νὰ ἀγωνίζεσθε, διὰ νὰ ὑπερτερήσετε (ὑπερβάλλεσθαι) τοὺς προγόνους σας εἰς τὴν δόξαν. — Εἴθε νὰ ἠδύναντο (εἰ γὰρ ὤφελον μετ' Ἀπαρ.) οἱ πολλοὶ νὰ πράττωσι τὰ μέγιστα κακά, διὰ νὰ ἠδύναντο (§. 37, 4)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ πράττωσι καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθά, καὶ ἤθελεν ἔχη (§. 96'. α'.) καλῶς [τὸ πρᾶγμα].—Τί, ἀφοῦ μὲ συνέλαβες (Μετοχ.), δὲν μὲ ἐφόνευσες, διὰ νὰ μὴ ἐδείκνυον ἐμαυτὸν ποτὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους;

§ 38. Δ'. Περὶ λόγων ἀναφορικῶν (35, 3, 6'.)

1. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ὅς, ἥ, ὅ, ὅστις, ἥτις, ὅτι, οἷος κλπ.

2. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία λαμβάνει τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται· ἡ πτῶσις ὅμως αὐτῆς ὁρίζεται ὑπὸ τῆς συντάξεως της πλαγίας προτάσεως, οἷον· Ὁ ἀνήρ, ὃν εἶδες. Ἡ ἀρετή, ἧς πάντες οἱ ἀγαθοὶ ἐπιθυμοῦσιν.—Οἱ στρατιῶται, οἷς μαχόμεθα.—Ὁ φίλος, ὃν οἶδα τεθνηκότα (περὶ τοῦ ὁποίου εἰξεύρω ὅτι ἀπέθανεν).

Σημ. α'. Ἂν εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν ὑπάρχῃ κατηγορούμενον οὐσιαστικόν, συχνότατα τὸ γένος καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀναφορικοῦ δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατά τινα τρόπον ἐφέλξεως πρὸς τὰ τοῦ κατηγορουμένου οὐσιαστικοῦ. Συνήθως δὲ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς ταύτης προτάσεως σημαίνει ὕπαρξιν ἢ ὀνομασίαν, οἷον· Ἡ ὁδὸς πρὸς ἓω τρέπεται, ὃ καλεῖται Πηλούσιον στόμα.—Ἄκρα, αἱ καλοῦνται κλεῖδες τῆς Κύπρου.—Περσικὸν ξίφος, ὃν ἀκινάκην καλοῦσιν.—Λόγοι εἰσὶν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν.

Σημ. β'. Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν εὑρίσκεται εἰς τοὺς τύπους ἔστιν οἵ, ὧν, οἷς, οὕς, ὃ (τινές, τινῶν, τισί, τινάς, τινά).—Οἱ τύποι οὗτοι συντάσσονται ἀπαράλλακτα καθὼς αἱ οὐσιαστικαὶ ἀντωνυμίαι (ἔνιοι), καθόσον οὔτε ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀναφορικοῦ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ῥήματος ἔστιν, οὔτε ὁ χρόνος τοῦ ἔστιν μεταβάλλεται ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ τοῦ παρελθόντος ἢ μέλλοντος.

Γεν. ἔστιν ὧν (=ἐνίων) ἀπέσχετο.
Δοτ. ἔστιν οἷς (=ἐνίοις) οὐχ οὕτως ἔδοξεν.
Αἰτ. ἔστιν οὕς (=ἐνίους) ἀπέκτεινεν.

3. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν εἶνε ὑποκείμενον, τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ὁρίζεται εἴτε ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἴτε ὑπὸ τῆς ἐκφερομένης ἢ ἐξυπακουομένης ἀντωνυμίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἀναφορικὸν ἀναφέρεται.

Ἐγώ, ὃς γράφω. Σύ, ὃς γράφεις. Ὁ ἀνὴρ ἢ ἐκεῖνος, ὃς γράφει. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν κλητικὴν ἀκολουθεῖ δεύτερον πρόσωπον, οἷον· Ἄνθρωπε, ὃς ἡμᾶς τοιαῦτα κακὰ ἐποίησας.

4. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἀναφέρεται εἰς δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἢ πράγματα, τίθεται πληθυντικῶς, καὶ ἔχει τὸ αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνα γένος, ὅταν τὰ οὐσιαστικὰ εἶνε ὁμογενῆ· πολλάκις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κις ὅμως εἶνε καὶ οὐδέτερον, ὅταν τὰ οὐσιαστικὰ σημαίνωσιν ἄψυχα πράγματα. Οὕτω λέγεται·

Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ, ἃς εἶδες.—Ὁρᾷ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, ἃ δὴ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις.

5. Ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικὰ διάφορον ἔχωσι γένος, τότε εἰς μὲν τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων τὸ γένος τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπικρατέστερον γένος· ἐπὶ πραγμάτων ὅμως εἶνε συνήθως οὐδέτερον. Οὕτω λέγεται·

Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, οἳ παρὰ σὲ ἦλθον. — Ἦκομεν ἐκκλησιάσοντες περί τε πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μεγίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ.

6. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία μέλλῃ νὰ τεθῇ κατ' αἰτιατικήν, ἀναφέρεται δὲ εἰς ὄνομα γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, λαμβάνει τὴν πτῶσιν τοῦ ὀνόματος τούτου. Τοῦτο καλοῦμεν ἕλξιν. Οὕτω λέγεται·

Ἀρίων διθύραμβον πρῶτος ἀνθρώπων, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐποίησεν (ἀντὶ οὓς ἴσμεν). — Ὃ στρατηγὸς ἦγε τὴν στρατιὰν ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν ἔπεισεν (ἃς ἔπεισεν). — Σὺν τοῖς θησαυροῖς, οἷς ὁ πατὴρ κατέλιπεν (οὓς ὁ πατὴρ κατέλιπεν). — Ἐγώ σοι ὑπισχνοῦμαι, ἢν ὁ θεὸς εὖ διδῷ, ἀνθ' ὧν ἂν ἐμοὶ δανείσῃς ἄλλα πλείονος ἄξια εὐεργετήσειν (=ἀντὶ τούτων, ἅ).

Σημ. Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν ἕπηται, ἀείποτε κατ' ἕλξιν ἐκφέρεται ὁ λόγος, οἷον χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίοις.—Κῦρος προσῆλθε συνῇ εἶχε δυνάμει.

7. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι οἷος, ὅσος κ. ἄλ. πάσχουσι τὴν ἕλξιν ὄχι μόνον εἰς τὴν αἰτιατικήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικήν, ὅταν εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν ἔμελλε νὰ ὑπάρχῃ τὸ ῥῆμα εἶναι καὶ ἰδιαιτέρως ἐκφερόμενον ὑποκείμενον, οἷον· ἐπαινῶ ἄνδρα, οἷον σὲ (ἀντὶ τοιοῦτον), οἷος σὺ εἶ. Ἐνταῦθα δηλ. ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία (τοιοῦτος κλπ.) καὶ τὸ ῥῆμα εἶναι παραλείπονται, ἡ δὲ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία μετὰ τοῦ ὑποκειμένου τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως πάσχει τὴν ἕλξιν· πολλάκις μάλιστα προσλαμβάνεται εἰς τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν τὸ οὐσιαστικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. Οὕτω λέγεται·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δοτ.	χαρίζομαι οἵοις ὑμῖν ἀνδράσιν.	χαρίζομαι οἵοις ὑμῖν.
Γεν.	ἐρῶ (ἀγαπῶ) οἵου σοῦ ἀνδρός.	ἐρῶ οἵου σοῦ.
Δοτ.	χαρίζομαι οἵῳ σοὶ ἀνδρί.	χαρίζομαι οἵῳ σοί.
Αἰτ.	ἐπαινῶ οἷον σὲ ἄνδρα.	ἐπαινῶ οἷον σέ.
Γεν.	ἐρῶ οἵων ὑμῶν ἀνδρῶν.	ἐρῶ οἵων ὑμῶν.
Αἰτ.	ἐπαινῶ οἵους ὑμᾶς ἄνδρας.	ἐπαινῶ οἵους ὑμᾶς.

Σημ. γ'. Ἔφελξις γίνεται καὶ τότε, ὅταν τίθεται οἷος ἀντὶ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου· σημαίνει δὲ τοιαύτης φύσεως, τοιούτου τρόπου, οἷον· Διελέχθην Στωϊκῷ τοιούτῳ, οἵῳ μήτε λυπεῖσθαι μήτ' ὀργίζεσθαι, ὅστις εἶνε τοιαύτης φύσεως, ὥστε μήτε λυπεῖται μήτε ὀργίζεται. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ παραλείπεται ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, οἷον· Μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων γλῶτταν ἐποίησαν οἱ θεοὶ οἵαν ἀρθροῦν τὴν φωνήν.

Σημ. δ'. Ἐνίοτε συμβαίνει ἔφελξις ἀκριβῶς ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐν ἀρ. 6 σημειωθεῖσαν, καθόσον τὸ οὐσιαστικὸν λαμβάνει τὴν πτῶσιν τὴν ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ἥτις εἰς αὐτὸ ἀναφέρεται (ἔφελξις ἀντίστροφος), οἷον· Τὴν οὐσίαν, ἣν ὁ πατὴρ κατέλιπε τῷ υἱῷ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστίν. Συνηθεστάτη δὲ εἶνε ἡ τοιαύτη ἀντίστροφος ἔφελξις εἰς τὸ οὐδεὶς ὅστις οὐ, παραλειπομένου ταῦ ἐστὶ (ν).

Ὀνομ.	οὐδεὶς	ὅστις	οὐκ ἂν ταῦτα ποιήσειεν.
Γεν.	οὐδενὸς	ὅτου	οὐ κατεγέλασεν.
Δοτ.	οὐδενὶ	ὅτῳ	οὐκ ἀπεκρίνατο.
Αἰτ.	οὐδένα	ὅντινα	οὐ κατέκλασε (σινεκίνησε).

8. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις παρατηρητέα τὰ ἑξῆς·

α'.) Ὁριστικὴ τίθεται, ὅταν ἁπλῶς ἡ ἀναφορὰ ἐκφέρεται, οἷον· ἡ πόλις, ἣ κτίζεται, ἣ ἐκτίσθη, ἣ κτισθήσεται. Τῆς ὁριστικῆς δὲ τοῦ μέλλοντος γίνεται πλειστάκις χρῆσις (καὶ μετὰ ἱστορικοὺς μάλιστα χρόνους, § 45, 5.) ἐπὶ τῶν μελλόντων νὰ γείνωσιν, ὑπεμφαινομένου σκοποῦ (§ 8, 6.), οἷον· Στρατηγοὺς αἱροῦνται, οἵ Φιλίππῳ πολεμήσουσιν. Καὶ μετὰ τὰ ἀρνητικὰ μάλιστα μόρια μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες τὴν ὁριστικήν, οἷον· Παρ' ἐμοὶ οὐδείς ἐστιν, ὅστις μὴ ἱκανός ἐστιν ἴσα ποιεῖν ἐμοί· (ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει ὑποτακτικήν, οἷον· nemo qui facere non possit paria atque ego).

β'.) Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι μετὰ τοῦ ἄν, οἷον· ὃς ἄν, ἣ ἄν, ὃ ἄν, ὅστις ἄν κλπ., τίθενται μεθ' ὑποτακτικῆς, ὅταν ἡ ἀναφορά, εἰς τὸ μέλλον ἀναφερομένη, παρίσταται ὡς ἐν τῇ διανοίᾳ μόνον ὑπάρχουσα καὶ ὑποτιθεμένη, ἐξαρτωμένη δὲ ἀπὸ τῶν περιστάσεων· ὅθεν τίθεται ἐπὶ γενικῶν καὶ ἀορίστων λόγων καὶ περιστάσεων, πολλάκις ἐπα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νερχομένων. Δύναται δὲ ἡ ἀναφορικὴ πρότασις νὰ ἐκληφθῇ τότε ἐν γένει ὡς ὑποθετικὴ μετὰ τοῦ ἐὰν καὶ ὑποτακτικῆς (§. 41, 3.). Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται χρόνος ἀρκτικός. Οὕτω λέγεται·

Οὓς ἂν βελτίους ἡμῶν αὐτῶν ἡγησώμεθα, τούτοις πολλάκις καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἐθέλομεν πείθεσθαι. — Ἄνθρωποι ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἴσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας.

γ΄.) Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι (ἄνευ τοῦ ἄν) συνάπτονται μετ' εὐκτικῆς, πρῶτον· καθ' ἣν περίπτωσιν συνάπτονται μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ ἂν [Ἀρ. 8, β΄.)], ὅταν ἀναφέρωνται εἰς ἱστορικοὺς χρόνους. Οὕτω λέγεται·

Οἱ πολέμιοι πάντας ἓξῆς, ὅτῳ* ἐντύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἀπέκτεινον. — Φίλους, ὅσους ποιήσαιτο καὶ εὔνους γναίη ὄντας καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι, ὅτι τυγχάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται Κῦρος πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν.

δ΄.) Δεύτερον· τίθεται εὐκτικὴ (ἄνευ τοῦ ἄν), μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως, ὅταν ἡ ἀναφορὰ πρόκειται νὰ σημανθῇ ὡς ἁπλῶς προϋποτιθεμένη, εἰκαζομένη, παραδεκτὴ γινομένη. Ἡ ἀναφορικὴ λοιπὸν πρότασις ἐκλαμβάνεται τοτε ὡς ἀβεβαία καὶ ἀμφίβολος ὑπόθεσις [§. 9ᵃ΄· β΄. b)], ἢ ἀποτελεῖ μέρος προτάσεως εὐχὴν σημαινούσης.

Τοῦ αὐτὸν λέγειν, ἃ μὴ σαφῶς εἰδείη, φείδεσθαι δεῖ, πρέπει νὰ ἀπέχῃ τις τοῦ νὰ λέγῃ ὅσα δὲν ἤθελε γινώσκη καλῶς. — Ἔρδοτις, ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.

ε΄.) Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν τίθεται κατὰ § 9ᵇ΄· γ΄., οἷον Οὐκ ἔστιν, ὅ τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι.

ς΄.) Ὁριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων (Παρτ. Ὑπερσ., Ἀορ.) μετὰ τοῦ ἂν τίθεται κατὰ § 9ᵇ΄· α΄. a), οἷον Ἡ πόλις, ἣν οἱ πολέμιοι οὐκ ἂν ἐπόρθησαν, εἰ οἱ στρατιῶται ἐβοήθησαν.

ζ΄.) Ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων οὗ, ᾗ, ὅπῃ, ὅπου, ἔνθα, ἵνα (ἄποι στάσις ἐντόπῳ)· ὅθεν, ἔνθεν (κίνησις ἐκτόπου)· ο

*) Τὸ ὅστις ὡς ἀορίστως ἀναφορόμενον ἀποδίδεται περιληπτικὸν, ὅθεν καὶ ἡ σύνταξ πάντα, ὅτῳ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅποι, ἤ, ὅπῃ (κίνησις εἰς τόπον). Αἱ δ' ἐγκλίσεις τίθενται ἀπαράλλακτα καθὼς εἰς τὰς διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἐκφερομένας προτάσεις.

ΚΗ'. *Γύμνασμα.* (ἰδ. § 37).

Πολλαὶ πράξεις ἔγειναν ἤδη αἰτία μεγίστων ἀγαθῶν, τὰς ὁποίας πάντες κατ' ἀρχὰς ἐνόμισαν (ὑπολαμβάνειν) δυστυχίαν. — Τίς δὲν ἤθελεν ἐπαινέσῃ σᾶς, οἵτινες ἐπολεμήσατε θαῤῥαλέως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος; — Οἱ ἀχάριστοι ἐλησμόνησαν ἡμᾶς, οἵτινες ἐκάμαμεν εἰς αὐτοὺς μεγάλας εὐεργεσίας. — Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ὑπὸ πάντων μᾶλλον ἢ ὑφ' ἑαυτῶν εὐτυχεῖς θεωροῦνται. — Δύναται, ὦ Χαιρεκράτες, ἔλεγεν ὁ Σωκράτης, ὁ ἀδελφός σου νὰ μὴ ἀρέσκῃ εἰς κανένα, ἢ ἀρέσκει εἰς τινας καὶ πολύ; — Οἱ ἐχθροὶ ἐλεηλάτησαν (δῃοῦν) τινα [μέρη] τῆς ἡμετέρας γῆς. — Εἰς τοὺς νέους προσυπάρχει φόβος τις, τὸν ὁποῖον ὀνομάζομεν αἰδῶ. — Περὶ ἀποκτήσεως φίλου, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται ὅτι εἶνε ἀγαθόν, βλέπομεν τοὺς πολλοὺς ἐλάχιστα φροντίζοντας. — Ἔγειναν θόρυβοι, κραυγαὶ καὶ προτροπαὶ (παρακελεύσεις), τὰ ὁποῖα εἶνε κοιναὶ εἰς πάντας τοὺς ναυμαχοῦντας. — Ἐκ τῶν λαῶν, τοὺς ὁποίους γνωρίζομεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐξουσιάζουν οἱ Πέρσαι· οἱ δὲ Σύροι καὶ οἱ Φρύγες καὶ οἱ Λυδοὶ ἐξουσιάζονται. — Οὐδέποτε ἀκόμη ἐμακάρισα πλούσιον ἄνδρα, ὅστις δὲν ἀπολαύει (Μετοχ.) τίποτε ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἔχει. — Πρέπει νὰ ἐνθυμῆταί τις ὄχι μόνον τὸν θάνατον τῶν ἀποθανόντων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρετήν, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀφήσῃ. — Πολλοὶ ἐπαινοῦσι μὲν τὰς ὡραίας πράξεις, πράττουσιν ὅμως ἄλλας καὶ ἐναντίας πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐπῄνεσαν. — Μὴ πράττῃς τίποτε ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεύρεις. — Ὁ συνετὸς ἀνήρ, ἀπολέσας υἱὸν ἢ ἄλλο τι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα περὶ πολλοῦ ποιεῖται, θὰ ὑποφέρῃ [τοῦτο] εὐκολώτερα παρὰ οἱ ἄλλοι. — Σοῦ ἔστειλα τοῦτον τὸν οἶνον, ἔλεγεν ὁ Κῦρος, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸν πίῃς ὅλον (ἐκπιεῖν) σήμερον μὲ ἐκείνους, τοὺς ὁποίους τὰ μέγιστα ἀγαπᾷς. — Ὁ τύραννος ἔδωκεν ἀρκετὴν τιμωρίαν ἐκείνου τοῦ ὁποῖον ἔπραξεν. — Ὁ στρατηγὸς ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἀπὸ τὰς πόλεις, τὰς ὁποίας ὑπέταξεν (καταστρέφεσθαι). — Οἱ Πέρσαι δὲν ἦσαν ἱκαναὶ νὰ πολεμήσωσι θαῤῥαλέως κατὰ τόσον ἀνδρείων ἀνδρῶν, ὁποῖοι ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. — Εἰς ἄνδρα, ὁποῖος εἶσαι σύ, θὰ ἐπιτρέψωσιν οἱ πολῖται ἑκουσίως τὴν πόλιν (ἑκόντες). — Δὲν εἶνε μικρὸν ἔργον νὰ μονομαχήσῃ τις πρὸς ἄνδρα (Δοτ.), ὁποῖος εἶσαι σύ. — Ὁ Σωκράτης ἦτο τοιοῦτος, ὥστε νὰ ὑπακούῃ μόνον εἰς τὸν νοῦν. — Οἱ βάρβαροι τοιαύτας εἶχον οἰκίας, ὥστε νὰ προφυλάττω-

σιν (στέγειν) [αὐτοὺς] καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος. — Οὐδεὶς ἦτο κίνδυνος, τὸν ὁποῖον δὲν ὑπέμενον οἱ πρόγονοι χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος (=πάντα κίνδυνον ὑπέμενον). — Οὐδεὶς ἐκ τῶν παρόντων ἦτο, ἐκτὸς τοῦ Σωκράτους, τὸν ὁποῖον δὲν συνεκίνησεν (κατακλᾶν) ὁ Ἀπολλόδωρος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν (οὐδένα ὄντινα).—Ὅ,τι δὲν (μὴ) ἔχει τις, δὲν ἤθελε δώσῃ εἰς ἄλλον· —Δὲν σώζει τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὴν βασιλικὴν ἀρχήν, ἀλλ'οἱ πιστοὶ φίλοι, οἵτινες εἶνε εἰς τοὺς βασιλεῖς τὸ ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον σκῆπτρον.—Οἱ Φαίακες ἔδωκαν εἰς τὸν Ὀδυσσέα τοσούτους θησαυρούς, ὁπόσους δὲν ἤθελε φέρῃ ἐκ τῆς Τροίας, ἂν ἤθελεν ἔλθῃ ἀβλαβὴς (σῶς) εἰς τὴν πατρίδα του.—Δὲν ἦτο τότε κανεὶς ἐκ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅστις, ἂν ἡ πατρὶς ἦτο (Μετοχ.) εἰς κίνδυνον, δὲν θὰ ἀπέθνησκε προθύμως ὑπὲρ αὐτῆς.—Εὐδαιμονέστατα λέγονται αἱ πολιτεῖαι, ἂν πλεῖστον χρόνον ἐν εἰρήνῃ διατελῶσιν. — Μέγα τεκμήριον ἀγαθοῦ ἄρχοντος εἶνε, ἂν ἀκολουθῶσιν αὐτὸν οἱ πολῖται ἑκουσίως, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους εἶνε πρόθυμοι νὰ παραμένωσιν εἰς αὐτόν.—Μέγας τῷ ὄντι εἶνε ὁ ἀνήρ, ἂν μεγάλα δύναται διὰ τῆς συνέσεως (γνώμη) μᾶλλον, ἢ διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ σώματος νὰ ἐκτελῇ.— Οὕτινος ἰδόντος ἤθελον κινηθῆ οἱ ἄνθρωποι, ἐμπέσῃ δὲ εἰς ἕκαστον θάρρος καὶ φιλοτιμία, περὶ τούτου ἤθελον εἴπῃ ὅτι ἔχει τι τῆς βασιλικῆς φύσεως.— Αἱ γυναῖκες τῶν Ἀσσυρίων παρεκάλουν πάντας, τοὺς ὁποίους ἤθελον ἀπαντήσῃ, νὰ μὴ φύγωσι καταλείποντες αὐτάς, ἀλλὰ νὰ τὰς βοηθήσωσιν (ἀμύνειν).—Δὲν ἤθελε χαρῇ τις περὶ ἀνθρώπου, ὅστις τέρπεται μᾶλλον εἰς προσφάγια (ὄψα) καὶ οἶνον ἢ τοὺς φίλους.—Τίς ἤθελε μισήσῃ τινά, περὶ τοῦ ὁποίου εἰξεύρει, ὅτι νομίζεται καλὸς καὶ ἀγαθός ;—Πάντοτε ἔλεγεν ὁ Σωκράτης, ὅτι δὲν ὑπάρχει καλλιτέρα ὁδὸς πρὸς [τὴν] καλὴν δόξαν, ἢ [ἐκείνη] διὰ τῆς ὁποίας ἤθελέ τις γείνῃ καλὸς εἰς ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖον καὶ νὰ φαίνεται θέλει. — Ἐκείνους, οἵτινες λαμβάνουν μισθὸν τῆς συναναστροφῆς (συνουσία), ὠνόμαζεν ὁ Σωκράτης ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν, διότι εἶνε ἀναγκαῖον εἰς αὐτοὺς (διὰ τὸ) νὰ συναναστρέφωνται μὲ ἐκείνους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἤθελον λάβῃ τὸν μισθόν. —Δὲν ὑπῆρχε κάμμία πόλις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤθελον ὑπερασπίζεσθαι.

§ 39. Ε'. Περὶ λόγων χρονικῶν (§ 35, 3, γ'.)

1. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἑξῆς χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ὡς, ἡνίκα, ἐν ᾧ, ἕως ἐπεί, ἐπειδή, ἐξοῦ, ἐξ ὅτου, ἀφ' οὗ· πρίν, ἕως οὗ, εἰς ὅ, ἔστε, μέχρι οὗ, μέχρι ὅτου, μέχρι.

2. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν Ἐγκλίσεων παρατηρητέα τὰ ἑξῆς·

α΄.) Ὁριστικὴ τίθεται, οἱουδήποτε χρόνου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὄντος, ὅταν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὡς ἀληθὲς καὶ πραγματικόν, ἀναφέρεται δὲ εἰς ὡρισμένον χρονικὸν σημεῖον. Οὕτω λέγεται·

Ὡς ἡμέρα τάχιστα ἐγεγόνει, ἀπῆλθον (εὐθὺς ἀφοῦ). — Οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, πρὶν τόν τε πατέρα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψαντο καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον.—Ἐμάχοντο, μέχρι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέπλευσαν.

β΄.) Οἱ ῥηθέντες σύνδεσμοι μετὰ τοῦ ἄν, ἤγουν, ὅταν, ὁπόταν, ἡνίκ' ἄν, ἐπὰν (ἐπήν), ἐπειδάν, ἐν ᾧ ἄν, πρὶν ἄν, ἕως ἄν, μέχρι ἄν, ἕστ' ἄν, τίθενται, ὁπόταν ἡ πρᾶξις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον· ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται τότε χρόνος ἀρκτικός. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ ὑποτακτικὴ τίθεται μετὰ τῶν μνημονευθέντων συνδέσμων ἀπὸ τοῦ ὅταν μέχρι τοῦ πρὶν ἄν, ὅταν ὁ χρόνος πρόκειται νὰ σημανθῇ συγχρόνως καὶ ὡς ὅρος, ὑφ' ὃν ἤθελε λάβῃ χώραν τὸ κατηγορούμενον τῆς κυρίας προτάσεως. Μετὰ τῶν συνδέσμων δὲ πρὶν ἄν, ἕως ἄν, μέχρι ἄν, ἕστ' ἄν, ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ προσδοκώμενον καὶ σκοπούμενον τέλος. Ὡσαύτως δὲ γίνεται χρῆσις τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ὅπως σημανθῇ πρᾶξις πολλάκις ἐπανερχομένη (ὁσάκις). Οὕτω λέγεται·

Ἐπειδὰν σὺ βούλῃ διαλέγεσθαι, ὡς ἐγὼ δύναμαι ἔπεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι.—Οὐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἄν ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας. — Ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην προθύμους εἶναι (ἐν ὅσῳ εἶνε δυνατὸν νὰ σωθῇ).—Ὁπόταν (ὁσάκις) στρατοπεδεύωνται οἱ βάρβαροι βασιλεῖς, τάφρον περιβάλλονται εὐπετῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν.

γ΄.) Ἡ δὲ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν τίθεται·

a) ὅπως ἡ ὑποτακτική, ὅταν ὅμως ἐξαρτᾶται ἀπὸ χρόνου ἱστορικοῦ. Ὅταν δὲ γίνεται χρῆσις τῆς εὐκτικῆς περὶ πράξεως πολλάκις ἐπανερχομένης, εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρατατικός.

b) μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς χρονικῆς σχέσεως τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κυρίας προτάσεως, ὅταν ὁ χρόνος πρόκειται νὰ σημανθῇ συγχρόνως ὡς ὅρος ἀβέβαιος καὶ ἀμφίβολος, εἴτε καὶ ὡς ἁπλῆ ὑπόθεσις (ἐπὶ δυνητικῆς ἐννοίας).

Οὐ πρότερον ἐπαύσατο, πρὶν ἕλοι τε καὶ πυρώσειε τὰς Ἀθήνας. — Ὁπότε (ὁσάκις) στρατοπεδεύοιντο οἱ βάρβαροι βασιλεῖς, τάφρον περιεβάλλοντο εὐπετῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν.— Ὁπότε τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἡγησαίμην εἶναι, οὐδ' ἂν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι (ἄν ποτε ἐνόμιζον). Οὕτω καὶ ὅτε μὴ μετ' Εὐκτ. (ἂν δέν).

Σημ. α'. Ἐνίοτε καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου ἕπεται Ὑποτ. μετὰ τοῦ ἄν, καὶ τοὐναντίον, ἀρκτικοῦ ἡγουμένου, εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν.

Σημ. β'. Ὁ σύνδεσμος πρὶν συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε καταφατική, σπανιώτερον δὲ ὅταν εἶνε ἀποφατική· τοὐναντίον δὲ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε ἀποφατική· σπανιώτατα δὲ ὅταν εἶνε καταφατική. Ὅταν δὲ τὸ πρὶν πρὸς Ἀπαρεμφ. φέρεται, οὐδέποτε δέχεται τὸ ἢ παρὰ τοῖς πεζοῖς. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται κατ' Αἰτιατ., περὶ δὲ τῆς ἐφέλξεως ἰδ. § 28, 3. Οὕτω λέγεται· Δαρεῖος, πρὶν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχεν αὐτοῖς δεινὰν χόλον.— Ἦσαν Δαρείῳ, πρὶν βασιλεῦσαι (=βασιλέα γενέσθαι), γεγονότες τρεῖς παῖδες'—μηδὲν πρᾶττε πρὶν ἂν ἔλθω'— οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖεν αὐτοῖς ἄριστον.

ΚΘ'. Γύμνασμα. (ἰδ. § 39.)

Μάλιστα ἐλευθέρα εἶνε ἡ ψυχή, ὅταν καταλίπῃ τὸ σῶμα. — Ὁ Ἀγησίλαος ἐθυσίασε καὶ περιέμεινεν, ἕως οὗ οἱ φυγάδες κάμωσι θυσίαν εἰς τὸν Ποσειδῶνα.—Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔπαυσαν πρότερον ἔχοντες εἰς ὀργὴν τὸν Περικλέα, ἕως οὗ (πρὶν) ἐζημίωσαν αὐτὸν μὲ χρήματα. —Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἁρπάσωσιν ἢ κλέψωσί τι, τιμωροῦνται (κολάζομαι).—Μὴ δικάσῃς, πρὶν ἀκούσῃς καὶ τοὺς δύο. —Πρέπει προθύμως νὰ κάμνῃς (ἀνύειν) τὸν δρόμον (ὁδὸν), ἕως οὗ ἐπιτύχῃς (ἐφικνεῖσθαι μετὰ Γεν.) τὸ τέλος. — Τί ὠφελεῖ τινας νὰ εἶνε πλούσιοι, ὅταν δὲν εἰξεύρουν (§ 33, 5.) νὰ μεταχειρίζωνται τὸν πλοῦτον; — Τοὺς εὐεργετηθέντας (εὖ πάσχειν), ὅταν δυνάμενοι νὰ ἀποδώσωσι χάριν, δὲν ἀποδίδωσιν [αὐτήν], καλοῦσιν ἀχαρίστους.— Δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ εἰσέλθῃ τις πλησίον τοῦ στρατηγοῦ, ὅταν δὲν εἶχεν εὐκαιρίαν (§ 33, 5.). — Οἱ Χαλκιδεῖς ἐνέδιδον, ὁσάκις οἱ ἐχθροὶ προσέβαλλον· οἱ δὲ ἀποχωροῦντες ἐπετίθεντο (ἔγκειμαι) καὶ ἐξηκόντιζον ἀκόντια.—Ὁσάκις οἱ νέοι συνανεστρέφοντο τὸν Σωκράτην ἐπρόκοπτον εἰς τὴν ἀρετὴν (ἐπιδιδόναι πρός τι). — Ὁ ἑκουσίως πεινῶν ἤθελε φάγῃ (§ 9ε'. γ'.) ὅταν θέλῃ, καὶ ὁ ἑκουσίως διψῶν ἤθελε πίῃ ὅταν θέλῃ· εἰς τὸν πάσχοντα ὅμως τοῦτο ἐξ ἀνάγ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κης δὲν ἐπιτρέπεται ὅταν θέλῃ νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πεινᾷ καὶ διψᾷ (Μετοχ.).—Μὴ τρώγῃς πρὶν πεινάσῃς καὶ μὴ πίνῃς πρὶν διψάσῃς (ἴδ. Γραμμ. § 96, 3.). — Ἀνώδυνος εἶνε ὁ θάνατος, ὅστις συμβαίνει (Μετοχ.) πρὶν τὸν περιμείνῃ τις (δόξαι). — Εἶνε λόγος ὅτι ἡ νῆσος Δῆλος, πρὶν ὁ Ἀπόλλων εἰς τοὺς ἀνθρώπους φανῇ, ἦτο κρυμμένη (λανθάνειν) εἰς τὸ πέλαγος.

§ 40 ΣΤ'. *Περὶ λόγων αἰτιολογικῶν.*

1. Οἱ αἰτιολογικοὶ λόγοι ἐκφέρονται διὰ τῶν συνδέσμων ὅτε, ὁπότε, ὡς, ἐπεί, ἐπειδή· ὅτι, διότι. Συνήθης ἔγκλισις εἰς τοὺς λόγους τούτους εἶνε ἡ ὁριστική· οἷον· Μή με κτεῖν', ἐπεὶ οὐχ ὁμογάστριος Ἕκτορός εἰμι.—Ὅτε τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν.—Ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ, ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν;

§ 41. *Ζ'. Περὶ λόγων ὑποθετικῶν.*

1. Οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι ἐκφέρονται διὰ τῶν συνδέσμων εἰ καὶ ἐάν (ἤν, ἄν, τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὸν δυνητικὸν ἄν, ἔχοντα τὸ αβραχύ, ἴδ. § 9[5']), καὶ ἐν ἀρνήσει εἰ μή, ἐὰν μή.

1) Εἰ μεθ' ὁριστικῆς τίθεται κατὰ πρῶτον, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς πραγματικόν τι καὶ βέβαιον, οἷον·

Εἰ τοῦτο λέγεις, ἁμαρτάνεις.—Εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί.—Εἰ ἔστι θεός, σοφός ἐστιν.—Εἰ ταῦτα πεποίηκας, ἐπαινετὸς ἄξιος εἶ.—Εἴ τι εἶχε, καὶ ἔδιδου.—Εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν.—Εἰ ταῦτα ἐπεποιήκει, ἡμαρτήκει.—Εἰ τοῦτο λέξεις, ἁμαρτήσῃ.—Εἴ τι ἔχεις, δός.

2) Δεύτερον τίθεται εἰ μεθ' ὁριστικῆς ἱστορικῶν χρόνων, ὅπως ἐκδηλωθῇ ὑπόθεσις, περὶ τῆς ὁποίας ὁ λαλῶν εἰξεύρει ὅτι δὲν ἔγεινε (παρατατικός, ὑπερσυντελικός, ἀόριστος), ἢ δὲν γίνεται, ἢ δὲν θὰ γείνῃ (συνήθως παρατατικός). Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν (ἀπόδοσιν) τίθεται μὲν ὁριστικὴ χρόνων ἱστορικῶν, ἀλλὰ συνημμένη μετὰ τοῦ ἄν (δυνητικοῦ), οἷον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἴ τι εἶχεν, ἐδίδουν ἄν, ἂν εἶχέ τι, θὰ ἔδιδε· (ἀλλὰ δὲν ἔχει, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ δώσῃ τίποτε).—Εἰ τοῦτο ἔλεγες, ἡμάρτανες ἄν, ἂν ἔλεγες τοῦτο, θὰ ἔκαμνες σφάλμα· (ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπες, ἐπομένως δὲν πταίεις).—Εἰ τοῦτο ἔλεξας, ἥμαρτες ἄν ('Αόρ. ἀντὶ Παρατ.), ἂν ἔλεγες τοῦτο, θὰ ἔκαμνες σφάλμα· (ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπες, ἐπομένως δὲν ἔκαμες σφάλμα). — Εἰ ἐπείσθην, οὐκ ἂν ἠρρώστουν, ἂν ἤθελον πεισθῆ δὲν θὰ ἠρρώστουν.

3) Ἐὰν μεθ' ὑποτακτικῆς τίθεται, ὅταν ὁ λαλῶν παραδέχεται ὅτι ἡ ὑπόθεσις δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ. Εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν τίθεται συνήθως ὁριστικὴ χρόνου ἀρκτικοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέλλοντος, οἷον·

Ἐὰν (ἤν, ἄν) τοῦτο λέγῃς, ἁμαρτήσῃ, ἂν λέγῃς τοῦτο θὰ κάμῃς σφάλμα· (ἂν πραγματικῶς λέγῃς τοῦτο, δὲν εἰξεύρω, ἀλλὰ δυνατὸν εἶνε, προσδοκώμενον νὰ τὸ εἴπῃς, καὶ τότε ἐξάπαντος ἀκολουθεῖ ὅτι θὰ κάμῃ σφάλμα).—Ἐάν τι ἔχωμεν, δώσομεν. —Ἐὰν τοῦτο λέξῃς, ἁμαρτήσει (Λατ. si hoc dixeris, errabis.)

4) Εἰ μετ' εὐκτικῆς τίθεται, ὅταν ἡ ὑπόθεσις σημαίνεται ὡς ἀβέβαιόν τι καὶ ἀμφίβολον, ὡς ἁπλῆ ὑπόθεσις, περὶ ἧς ὁ λαλῶν δὲν σκέπτεται διόλου ἂν θὰ πραγματοποιηθῇ. Εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν τίθεται πάλιν εὐκτική, ἀλλὰ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, δι' οὗ καὶ ἡ σχέσις τοῦ ἡγουμένου (ὑποθέσεως) παρίσταται ἀβέβαια καὶ ἀμφίβολος (Εὐκτ. τοῖ Μέλλ. εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν εὑρίσκεται). Οὕτω λέγεται

Εἴ τι ἔχοις, δοίης ἄν, ἂν θὰ εἶχές τι, θὰ ἔδιδες.—Εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνοις ἄν.—Οὐκ ἂν ὑπενέγκαιμεν οὔτε τὸ καῦμα οὔτε τὸ ψῦχος, εἰ ἐξαπίνης γίγνοιτο.—Ἐ ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

Σημ. α'. Πολλάκις τὸ εἰ μεθ' Ὁριστ. ἢ ἐὰν μεθ' Ὑποτ. ἀκολουθεῖ Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν, οἷον· εἰ τοῦτο λέγεις, ἁμαρτάνοις ἂν ἂν πραγματικῶς λέγῃς τοῦτο ἤθελες ἁμαρτάνῃ· ἐὰν τοῦτο λέγῃς, ἁμαρτάνοις ἄν, ἂν (ὅπως ἐνδέχεται λέγῃς τοῦτο, ἤθελες ἁμαρτάνῃ· καὶ τἀνάπαλιν ἐνίοτε τὸ εἰ μετ' Εὐκτ. ἀκολουθεῖ ὁριστική, οἷον· εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτάνεις, ἂν ἤθελες λέγῃ τοῦτο, βεβαίως ἁμαρτάνεις.

Σημ. β'. Πολλάκις γίνεται χρῆσις τοῦ εἰ μετ' Εὐκτ. ἀντὶ χρονικοῦ συνδέσμου [39, 3, γ'.)] περὶ πράξεως πολλάκις ἐπαναληφθείσης ἐν τῷ παρόντι. Τότε δὲ τὸ εἰ ἐξηγεῖται ὁσάκις, εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν τίθεται ὁριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, συνήθως παρατατικοῦ, εἴτε μετὰ τοῦ ἄν εἴτε ἄνευ τοῦ ἄ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἷον· Εἴ τις Κλεάρχῳ δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐπαινέν ἂν, ὁσάκις ἐραίνετό τις ὅτι ἦτον ἀκνηρός, τὸν ἐκτύπα. — Εἴ τις Σωκράτει περί του ἀντιλέγοι, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον.

Σημ. γ'. Εἰς τὴν ὁρισκτικὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων παραλείπεται συνήθως ὁ ἂν ἐν τῇ ἀποδόσει εἰς τὰ σημαίνοντα ἀνάγκην, καθῆκον, πρέπον, δυνατόν, ἐλευθερίαν, κλίσιν· οὕτω π. χ. εἰς τὰ χρῆν, ἔδει, τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα εἰς τέος, προσῆκε(ν), καιρὸς ἦν εἰκὸς ἦν, καλὸν ἦν, αἰσχρὸν ἦν, καλῶς εἶχε(ν), ἔξὴν, ἐβουλόμην, οἷον· Εἰ αἰσχρόν τι ἐμελλον ἐργάσασθαι, θάνατον ἀντ' αὐτοῦ προαιρετέον ἦν.

Λ'. Γύμνασμα. (ἴδ. § 41).

Ἂν τις σπεύδῃ εἰς τὴν ἀρετήν, εἶνε εὐτυχής.—Ἂν θέλῃς νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς, ἔλεγεν ἡ Ἀρετὴ πρὸς τὸν Ἡρακλέα, θὰ γείνῃς ἐργάτης τῶν καλῶν καὶ ὡραίων. — Ἂν θέλῃς νὰ εἶνε οἱ θεοὶ εὐμενεῖς (ἵλεως) εἰς σέ, πρέπει νὰ λατρεύῃς (θεραπεύειν) αὐτούς.— Ἐὰν εἶσαι φιλομαθής, θὰ γείνῃς καὶ πολυμαθής. — Εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πέρας τοῦ βίου εἶνε ὁ θάνατος, καὶ ἂν τις ἐγκλεισθεὶς εἰς οἰκίσκον φυλάττῃ ἑαυτὸν (τηρεῖν).—Τὸ ἀπροσδόκητον εὐφραίνει περισσότερον τοὺς ἀνθρώπους, ἂν εἶνε καλόν· ἂν ὅμως εἶνε δεινόν, καταπλήττει περισσότερον.—Ἂν ἐνθυμῆσαι (μνημονεύειν) τὸ παρελθόν, θὰ σκεφθῇς καλλίτερα περὶ τοῦ μέλλοντος.—Ἂν ἔχωμεν χρήματα, θὰ ἔχωμεν φίλους. - Δὲν εἶνε τίποτε ἡ ἀπόκτησις, ἂν δὲν προσυπάρχῃ ἡ χρῆσις. — Ἂν νομίζωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶσαι ἀχάριστος πρὸς τοὺς γονεῖς, οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσῃ ὅτι θὰ λάβῃ πάλιν χάριν, ἂν σὲ εὐεργετήσῃ.—Δὲν ἤθελε μᾶς ἀρκέσῃ ὁ χρόνος (ἐπιλιπεῖν), ἂν ἠθέλομεν νὰ διηγηθῶμεν πάσας τὰς πράξεις τοῦ Ἡρακλέους. — Ἂν τις ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν βίον τὴν φιλοδοξίαν, τί καλὸν ἤθελε γείνῃ πλέον εἰς ἡμᾶς, ἢ τίς ἤθελε σπεύσῃ νὰ πράξῃ τι λαμπρόν; —Ἂν ἦσο πρόθυμος νὰ ἀσχοληθῇς (ἅπτομαι μετὰ Γεν.) εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐν βραχεῖ χρόνῳ θέλεις ἴδῃ πόσον θὰ διαφέρῃς ἀπὸ τοὺς ἄλλους.—Ἡ σοφία ἤθελε παράσχῃ σφοδροὺς ἔρωτας, ἂν ἤθελεν εἶναι ὁρατὴ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν.—Ἂν ὁ Σωκράτης δὲν ἦτο ὁ ἴδιος ἐγκρατέστατος, πῶς θὰ ἔκαμνε (Ἀόρ.) τοὺς ἄλλους ἐγκρατεῖς ;—Ὅσάκις ὁ Ἀστυάγης ἐζήτει τι, παρετήρει πρῶτον τὸν Κῦρον.—Ὅσάκις ὑπηρέτει (Ἀόρ.) τις τὸν Κῦρον προστάξαντα, εἰς κἀνένα δὲν ἄφινε τὴν προθυμίαν ἀνευ χάριτος (ἀχάριστος).—Ἂν οἱ θεοὶ ἔχαιρον περισσότερον εἰς μεγάλας θυσίας ἢ εἰς μικράς, δὲν ἤθελεν ἔχῃ τοῦτο καθῶς.—Ἂν ἔμελλε νὰ εἶνε εἰς ἡμᾶς μεγαλήτερος κίνδυνος ἐκεῖ ἢ ἐδῶ, ἴσως ἔπρεπέ τις νὰ προτιμήσῃ (προτιμητέον) τὸ ἀσφαλέστατον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 42· Η'. Περὶ λόγων συμπερασματικῶν ἢ συλλογιστικῶν.

Οἱ συμπερασματικοὶ λόγοι ἐκφέρονται διὰ τῶν συνδέσμων ὥστε (σπανιώτερον ὡς), οὖν, ἄρα, τοίνυν κτλ., ἡ δὲ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων γίνεται ὡς καὶ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.

a) Ἰδίᾳ δὲ τὸ ὥστε μετ' Ἀπαρεμφ. μὲν σημαίνει σκοπὸν (τέλος, ἀποτέλεσμα) ἐπιδιωκόμενον, πρὸς τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιτυχίαν ῥυθμίζεται ἡ πρᾶξις, μένει δὲ ἄδηλον ἂν ὄντως ἐκτελεῖται ἢ ἐξετελέσθη ἢ ἐκτελεσθήσεται ὁ σκοπὸς οὗτος· μεθ' Ὁριστ. δὲ σημαίνει ἐκτέλεσιν σκοποῦ εἴτε ἐπιζητουμένου εἴτε μή· π.χ. ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν ὥστε πνιγῆναι καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν ὥστε ἐπνίγη· διὰ τοῦ πρώτου δηλοῦται ὅτι ἐπιζητεῖται τὸ πνιγῆναι καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλατσαν, δὲν δηλοῦται ὅμως ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου δηλοῦται ἡ ἐκτέλεσις τῆς πράξεως, ἀδήλου μένοντος ἂν τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς ἢ ἕτερος. Ἐπὶ ἀπαρεμφάτου τὸ ὥστε δέχεται τὸ μή. Φέρεται δὲ καὶ πρὸς Ὑποτ. καὶ Προστ. Οὕτω λέγεται·

Ἄργος ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτως, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον πάντα τὰ πράγματα.—Σωκράτης πρὸς τὸ μέτριον δεῖσθαι πεπαιδευμένος ἦν οὕτως, ὥστε πάνυ μικρὰ κεκτημένος, πάνυ ῥᾳδίως ἔχειν ἀρκοῦντα· (διότι ἐνταῦθα τὸ συμπέρασμα δὲν εἶνε δεδομένον ἐκ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ στηρίζεται εἰς τὴν φύσιν τοῦ Σωκράτους).—Ὥστε θάρσει.—ὥστε μὴ λίαν στένε.—ὥστε μὴ ἀποκάμῃς.

Σημ. α'. Τὸ μετὰ τὸ ὥστε ἀπαρέμφατον ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας δέχεται τὸ ὑποκείμενον κατ' αἰτιατικήν.

b) Ὅταν ἡ συμπερασματικὴ πρότασις πρόκειται νὰ ἐξενεχθῇ ὡς ἀπόδοσις ὑποθετικῆς (δηλ. ὡς δυνητικὸς λόγος), προστίθεται εἰς αὐτὴν ὁ δυνητικὸς ἄν, καὶ λοιπὸν τίθεται· a) ὁριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν κατὰ § 9β'. a) b) εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν καὶ ἀπαρέμφατος μετὰ τοῦ ἄν κατὰ § 9β', γ'. καὶ δ'. Οὕτω λέγεται·

Τοξικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἂν εἴη μαθητής.—Πάντες οἱ πολῖται πολεμικὰ ὅπλα κατεσκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἡγήσω ἂν πολέμου ἐργαστήριον εἶναι (δηλ. εἰ εἶ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δες).—Οἱ θεοὶ οὕτω μοι ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ, οὕτως ὥστε καὶ ἁπλοῦς ἄνθρωπος ἤθελε γνωρίσῃ (ἂν ἤθελεν εἶναι παρών).

Σημ. β'. Ἀντὶ τοῦ ὥστε μετ' Ἀπαρ. σημαίνοντος ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ οὕτως ὥστε, γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ ἐφ' ᾧ τε εἴτε μεθ' ὁριστικῆς καὶ μάλιστα τοῦ μέλλοντος, εἴτε μετ' ἀπαρεμφάτου, οἷον· Ἐπὶ τούτῳ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐφ' ᾧ τε ὑπ' οὐδενὸς ὑμῶν ἄρξομαι.

ΛΑ'. *Γύμνασμα.* (ἴδ. § 42.)

Οἱ Πέρσαι [οὕτως] ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διεσκορπίσθησαν, ὥστε οὐδαμοῦ ἠδυνήθησαν νὰ σταθῶσιν.—Οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε μαχόμενοι τόσον πολὺ νὰ ὑποχωρῶσιν, ὥστε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δὲν διῆλθον πλειότερα τῶν εἴκοσι πέντε σταδίων· ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν ἦλθον εἰς τὰ χωρία.—Οἱ Ἕλληνες ἔκαμνον πολλὴν κραυγήν, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ [ἠδύναντο] νὰ ἀκούωσιν, οἱ δὲ πλησιέστατα (ἐγγυτάτω) τῶν ἐχθρῶν καὶ ἔφυγον. — Καθὼς ἐπροχώρει ὁ καιρός, [τοσοῦτον] ὁ Κῦρος ἐνεπλήσθη αἰδοῦς, ὥστε ἠρυθρία μάλιστα ἂν ἀπήντα πρεσβυτέρους.—Ὁ Θεὸς ἐπρόσθεσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὀφθαλμοὺς μὲν ὥστε νὰ βλέπωσι τὰ ὁρατά, ὦτα δὲ ὥστε νὰ ἀκούωσι τὰ ἀκουστά.—Τίς νόμος εἶνε πλήρης τοσαύτης ἀδικίας, ὥστε τὸν δώσαντά τι ἐκ τῶν ἰδικῶν του, πράξαντα δὲ ἔργον φιλάνθρωπον, νὰ στερῇ τῆς χάριτος;—Ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἄρχωσι τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ (ἐφ' ᾧ τε) ὥστε νὰ ὑπακούωσιν οἱ ἴδιοι εἰς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν.—Ὁ Κῦρος ἦτο πολλὰ φιλότιμος, ὥστε ὑπέφερε τὰ πάντα διὰ νὰ ἐπαινῆται (ἕνεκα μετ' ἐνάρθ. Ἀπαρ.).—Οἱ στρατηγοὶ ὑπέμειναν [οὕτως], ὥστε οἱ ἐχθροὶ νὰ μὴ ταράξωσι (§ 33, δ) τὸ κέρας.—Ἔχετε πλοῖα (πάρεστι), ὥστε δύνασθε νὰ πλεύσετε ὅπου θέλετε (ὅποι ἄν).—Ἡ ἀρετὴ τοῦ Νέστορος εἶνε γνωστὴ εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, ὥστε ἂν τὴν εἴπω, ἤθελον εἴπῃ πρὸς γινώσκοντας. — Τὸ κύπελλον ἦτο τόσον στερεόν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ συντριβῇ. — Οἱ βάρβαροι κατέλαβον τὴν πόλιν, ὥστε οἱ Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο νὰ διαφύγωσιν ἐξ αὐτῆς χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσουν (λανθάνειν). — Οἱ στρατιῶται ἡμῶν ἐπολέμησαν τόσον θαρραλέως, ὥστε ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ νύξ, ἤθελον νικηθῇ παντελῶς οἱ ἐχθροί.

§ 45. *Περὶ λόγων συγκριτικῶν ἢ παραβολικῶν.*

1. Οἱ ποιότητα καὶ τρόπον σημαίνοντες παραβολικοὶ λόγοι ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἐπιῤῥημάτων ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὥσπερ, ὅπως. Ἡ δὲ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἰς τοὺς παραβολικοὺς τούτους λόγους συμφωνεῖ πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων εἰς τοὺς ἀναφορικοὺς (§ 38, 8).

2. Αἱ ποσότητα (μέγεθος ἢ βαθμὸν) σημαίνουσαι παραβολικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ ὅσῳ (ὅσον)· εἰς τοῦτο δὲ ἀντιστοιχεῖ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει δεικτικὸν τοσούτῳ (τοσοῦτον)· συνοδεύουσι δὲ μάλιστα τὰ τοσούτῳ καὶ ὅσῳ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά. Οὕτω λέγεται·

Τοσοῦτον διαφέρειν ἡμᾶς δεῖ τῶν δούλων, ὅσον οἱ δοῦλοι ἄκοντες τοῖς δεσπόταις ὑπηρετοῦσιν.—Ὅσῳ (ὅσον) σοφώτερός τίς ἐστι, τοσούτῳ (τοσοῦτον) σωφρονέστερός ἐστιν.—Ὅσῳ (ὅσον) σοφώτατός τίς ἐστι, (τοσοῦτον) σωφρονέστατός ἐστιν.

§ 44. *Περὶ λόγων ἐρωτηματικῶν.*

1. Αἱ ἐρωτήσεις εἶνε ἢ ἀπόλυτοι, ἢ ἐξηρτημέναι ἔκτινος προηγουμένης προτάσεως, οἷον· ἐλήλυθεν ὁ φίλος; καί, οὐκ οἶδα εἰ ὁ φίλος ἐλήλυθε. Καθ' ὅσον δὲ ἡ ἐρώτησις ἀναφέρεται εἰς μίαν μόνην λέξιν ἢ εἰς ὁλόκληρον πρότασιν, διαιροῦνται αἱ ἐρωτήσεις εἰς ἐρωτήσεις λέξεως καὶ ἐρωτήσεις προτάσεως, οἷον· τίς τοῦτο πεποίηκεν; (ἐρώτησις λέξεως), καί, γέγραφας τὴν ἐπιστολήν; (ἐρώτησις προτάσεως).

Αἱ μὲν ἐρωτήσεις τῆς λέξεως ἐκφέρονται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν, ἢ τῶν ἀντωνυμικῶν ἐπιῤῥημάτων, οἷον· τίς, ποῖος, πόσος, ποῦ, πόθεν, πόσε κλπ., π. χ. τίς ταῦτα ἐποίησεν; Αἱ δὲ ἐρωτήσεις τῆς προτάσεως δι' ἰδιαιτέρων ἐρωτηματικῶν λέξεων, οἷον· ἆρα, π. χ. ἆρα ταῦτα ἐποίησας;

Σημ. α'. Ἡ ἐρώτησις τῆς προτάσεως δηλοῦται πολλάκις ἁπλῶς διὰ τοῦ τονισμοῦ καὶ διὰ τῆς θέσεως τῶν λέξεων, καθόσον τὸ κατηγορούμενον, ἢ ἐκείνη ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγκειται ἡ δύναμις τῆς ἐρωτήσεως, λαμβάνει τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ προτάσει. Γίνεται δὲ μάλιστα τοῦτο εἰς τὰ ἀρνητικά, οἷον· Οὐκ ἐθέλεις ἰέναι;

3. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐρωτηματικῶν λέξεων παρατηρήσεως ἄξια εἶνε τὰ ἑξῆς·

1) Τὸ Ἦ περιέχει ἐν ἑαυτῷ διαβεβαίωσιν, καὶ εἶνε διὰ τοῦτο εὔχρηστον, ὅταν τὸ περὶ οὗ ἡ ἐρώτησις γίνεται προϋποτίθεται ὡς πραγματικῶς ὑπάρχον, οἷον· Ἦ οὗτοι πολέμιοί εἰσιν; — Τὸ δὲ Ἦ που, ὅταν ὁ ἐρωτῶν περιμένῃ ἀπάντησιν ἀποφατικήν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

οἷον· Ἤ που τετόλμηκα ἔργον αἴσχιστον; — Ἦ γάρ; (τῷ ὄντι;) οἷον· ἦ γάρ, Ἱππία, ἐάν τι ἐρωτᾷ σε Σωκράτης, ἀποκρινῇ;

2) Τὸ Ἆρα καταλείπει ἀμφιβολίαν, ἂν ἐρωτῶν περιμένῃ ἀπόκρισιν καταφατικὴν ἢ ἀποφατικήν, οἷον· Ἆρ' οἶσθά τινας, οἳ ἀνωφελεῖς ὄντες ὠφελίμους δύνανται φίλους ποιεῖσθαι;

3) Τὸ μὴ ἐκφράζει πάντοτε φόβον τοῦ ἐρωτῶντος καὶ προσδοκίαν ἀποκρίσεως ἀρνητικῆς, οἷον· Ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; — Οὐκ οὖν ἔγωγ', ἔφη. Ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός; — Οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη, κτλ.

4) Εἰς τὸ ἆρα προσκείσεται οὐ ἢ μή, καθ' ὅσον ἐρωτῶν προσδοκᾷ ὡρισμένως ἀπόκρισιν ἢ καταφατικὴν ἢ ἀρνητικήν οἷον· Ἆρ' οὐκ ἔστιν ἀσθενής; — Ἔστιν. — Ἆρα μή ἐστιν ἀσθενής; — Οὔ.

5) Τὸ μῶν (προελθὸν ἐκ τοῦ ἐρωτηματικοῦ μὴ καὶ οὖν, Λατ. num) κατολείπει πάντοτε προσδοκίαν ἀποκρίσεως ἀρνητικῆς, οἷον· Μῶν τετόλμηκας ταῦτα δρᾶσαι; Ἐναργείας δὲ χάριν προστίθενται πολλάκις τὰ μόρια οὖν καὶ μὴ — μῶν οὖν, μῶν μὴ — οἷον· Μῶν οὖν τετόλμηκας; ἢ Μῶν μὴ τετόλμηκας; Ὅταν ὅμως εἰς τὸ μῶν προστίθεται τὸ ἀρνητικὸν οὔ, τότε ἡ ἐρώτησις γίνεται καταφατικὴ (Λατ. nonne), οἷον· Μῶν οὐ τετόλμηκας;

6) Τὸ οὔ (Λατ. non, nonne? καὶ τὸ συμπέρασμα τῶν προηγουμένων ὄντως οὐκοῦν (Λατ. non ἡ nonne ergo?) δηλοῦσι πάντοτε προσδοκίαν καταφατικῆς ἀποκρίσεως, οἷον· Οὐκοῦν καὶ τῷ γείτονι βούλει οὐ ἀρέσκειν;

7) Τὰ εἶτα καὶ ἔπειτα εἶνε εὐχρηστα εἰς ἐρωτήσεις ἀγανακτήσεως καὶ θαυμασμοῦ, ἐκφράζουσι δὲ ἀντίθεσιν, καθ' ὃν σημαίνουσιν ὅτι ἐπάγεται συμπέρασμα μὴ προσδοκώμενον ἐκ τῶν προηγουμένων, οἷον· Ἔπειτ' οὐκ οἴει φρονεῖν θεοὺς ἀνθρώπων;

8) Ἡ εὐθεῖα διμερὴς ἐρώτησις ἐκφέρεται διὰ τῶν πότερον (πότερα) — ἤ, οἷον· πότερον οὗτοι ὑβρισταί εἰσιν ἢ φιλόξενοι; (τὸ πότερον εἰς τὸ πρῶτον μέρος παραλείπεται ἐνίοτε).

9) Ἄλλο τι ἤ (ἀντί, ἄλλο τι γένοιτ' ἄν, ἤ) καὶ ἄλλο τι (nonne), οἷον· Ἄλλο τι οὖν αἴγε φιλοκερδεῖς φιλοῦσι τὸ κέρδος; δὲν ἀγαπῶσιν οἱ φιλοκερδεῖς τὸ κέρδος;

10) Ἡ ἁπλῆ πλαγία ἐρώτησις ἐκφέρεται·

α΄.) Διὰ τῶν συνθέτων ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων, ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁπότερος, ὅπως, ὅπου, ὅπῃ, ὁπότε κλπ. (Γραμμ. § 61, Σημ. α΄.), οἷον· Οὐκ οἶδα, ὅστις ἐστίν. — Οὐκ οἶδα ὅπως τὸ πρᾶγμα ἔπραξεν.

Σημ. β΄. Πολλάκις ὅμως καὶ ἐν τῇ πλαγίᾳ ἐρωτήσει εὑρίσκονται αἱ ἁπλαῖ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τὰ μόρια, τίς, ποῖος, πῶς κλπ., καθόσον ἡ πλαγία ἐρώτησις παρίσταται ὡς εὐθεῖα, οἷον· Οὐκ οἶδα, τίς ταῦτα ἔπραξεν (ἀντὶ ὅστις).

β΄.) Τὰ εἰ καὶ ἐὰν (τὸ ἐὰν μεθ' ὑποτακτικῆς) εἶνε εὔχρηστα μόνον εἰς πλαγίας ἐρωτήσεις, ἰδίως δὲ εἰς διμερεῖς, καὶ σημαίνουσιν ἀμφιταλάντευσιν μεταξὺ δύο πραγμάτων δυνατῶν· πολλάκις ὅμως μόνον τὸ ἓν μέρος ἐκφέρεται, τὸ δὲ ἄλλο ὑπάρχει εἰς τὸν νοῦν τοῦ λαλοῦντος. Οὕτω μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐπινόησιν, λογισμόν, ἔρευναν, ἐρώτησιν. δοκιμήν, γνῶσιν, ἔκφρασιν, οἷον· ὁρᾶν, σκοπεῖν, σκοπεῖσθαι, εἰδέναι, φοβεῖσθαι κ. τ. ὅμ., πειρᾶσθαι, ἐπινοεῖν, ἐρωτᾶν λέγειν, φράζειν κ. ἄλλ., πχ. Σκέψαι, εἰ ὁ Ἑλλήνων νόμος κάλλιον ἔχει. — Σκέψαι, ἐὰν τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκῃ.

γ΄.) Τὸ μὴ τίθεται ὅπως καὶ εἰς τὴν εὐθεῖαν ἐρώτησιν μετὰ τὰ σημαίνοντα σκέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψιν, παρατ., ρησιν, ἔρευναν καὶ ἐρώτησιν, ὡσαύτως δὲ μετὰ τὰ δηλοῦντα μέριμναν καὶ φόβον, ἅτινα ἐπίσης περιλαμβάνουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς σκέψεως. Οὕτω. π.χ. λέγεται· Ὅρα, μὴ τοῦτο οὕτως ἔχει.—Φροντίζω, μὴ κράτιστον ἦ μοι σιγᾶν.

11) Ἡ πλαγία διμερὴς ἐρώτησις ἐκφέρεται διὰ τῶν· α'.) πότερον (πότερα) —ἤ, οἷον· οὐκ οἶδα, πότερον ζῇ ἢ τέθνηκεν· β'.) εἰ—ἤ, ὅπως καὶ τὰ πότερον—ἤ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι τὰ εἰ—ἢ ἐκφράζουσιν ἀβεβαιότητα καὶ δοξασίαν ἰδίαν· γ'.) εἴτε—εἴτε, σημαίνουσι δὲ ταῦτα τὰ αὐτὰ ἅτινα καὶ τὰ εἰ—ἤ, πλὴν ὅτι διὰ τῶν εἴτε—εἴτε σημαίνεται ἡ σύμμετρος σχέσις δύο μερῶν, οἷον· Καὶ δείξεις τάχα, εἴτ' εὐγενὴς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακή.

Σημ. γ'. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων παρατηρήσεως ἄξια εἶνε τὰ ἑξῆς· Ἡ μὲν ὁριστικὴ ἔν τε τῇ εὐθείᾳ καὶ πλαγίᾳ ἐρωτήσει εἶνε εὔχρηστος ὅπως καὶ ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ· τῆς δὲ ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς γίνεται μὲν χρῆσις εἰς ἀμφιβόλους ἐρωτήσεις, τίθεται δὲ ἑκατέρα τούτων κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥήματος, οἷον· Οὐκ ἔχω, ὅποι τράπωμαι, καὶ οὐκ εἶχον, ὅποι τραποίμην (ἰδ. § 9ον. β'.) Περὶ τῆς ὁριστικῆς καὶ εὐκτικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν ἰδ. § 9ον. a καὶ b).

Σημ. δ'. Ἡ ἀπόκρισις ἐκφέρεται·

α'.) Ἐπαναλαμβανομένης τῆς ἐν τῇ ἐρωτήσει ὑπαρχούσης λέξεως, οἷον· Ὁρᾷς με, δέσποιν', ὡς ἔχω, τὸν ἄθλιον;—Ὁρῶ. Ἡ δὲ ἀποφατικὴ ἀπόκρισις προσλαμβάνει τὸ ἀρνητικὸν μόριον, οἷον· Οἶσθ' οὖν, ὃς νόμος θνητοῖς καθέστηκεν;—Οὐκ οἶδα.

β'.) Διὰ τῶν φημί, φήμ' ἐγώ, ἔγωγε· ἐν ἀρνήσει δὲ οὐ φημί, οὐκ ἔγωγε, οὔ.

γ') Συχνότατα προστιθεμένου εἰς τὴν ἀπόκρισιν τοῦ γε (Λατ. quidem, utique), τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἡ ἀπόκρισις συμπληροῖ, ἀναπτύσσει περισσότερον, ἐξακολουθεῖ, ἐνισχύει ἐπιτείνει ἢ καὶ περιορίζει διά τινος προσθήκης, ἐπανορθοῖ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐρωτήσεως· Ὡσαύτως διὰ τοῦ γάρ, μετὰ περισσοτέρας ὅμως δυνάμεως.

δ'.) Διὰ τῶν ναί, νὴ τὸν Δία, πάνυ, κάρτα, εὖ γε κ. τ. ὅμ.

§ 45. *Περὶ πλαγίων λόγων.*

1. Αἱ λέξεις ἢ τὰ διανοήματα προσώπου τινὸς (εἴτε εἶνε τοῦτο τρίτον εἴτε δεύτερον πρόσωπον, εἴτε καὶ αὐτὸς ὁ λαλῶν) δυνατὸν νὰ ἐκφέρωνται ἢ ἀμετάβλητοι καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπον, καθ' ὃν ἐξεφράσθησαν ὑπὸ ἄλλου προσώπου, καὶ τότε ὁ λόγος (τὸ διανόημα) παρίσταται ὡς ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς διανοίας τοῦ λαλοῦντος καὶ λέγεται λόγος εὐθύς, οἷον· ἤγγειλεν, ἡ συνθήκη ἐγένετο· ἢ νὰ ἐκφέρωνται μὲν διηγηματικῶς ὡς γνώμη ἢ κρίσις ἄλλου προσώπου, νὰ ρυθμίζωνται ὅμως ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος πρὸς τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχον λεκτικόν, ἀγγελτικὸν ἢ δεικτικὸν ῥῆμα· τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ λόγου καλεῖται λόγος πλάγιος, οἷον· ἤγγειλεν ὅτι ἡ συνθήκη ἐγένετο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Αἱ κύριαι προτάσεις τοῦ εὐθέος λόγου, τουτέστιν αἱ γραμματικαί, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουσι καὶ αἱ διὰ τῶν παρατακτικῶν συνδέσμων γάρ, οὖν, καίτοι κτλ., ἐκφερόμεναι (λογικῶς ὑποταγεῖς), ἂν περιέχωσι μίαν ἁπλῆν ῥῆσιν, ἐκφέρονται ἐν πλαγίῳ λόγῳ εἴτε δι' αἰτιατικῆς μετ' ἀπαρεμφάτου (§ 28, 1.), εἴτε διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὡς μετὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως (§ 36, 2.), εἴτε κατὰ μετοχήν (§ 31, 1.), οἷον· Ἐπήγγειλε τοὺς πολεμίους ἀποφυγεῖν—ὅτι οἱ πολέμιοι ἀποφύγοιεν ἢ ἀπέφυγον —τοὺς πολεμίους ἀποφυγόντας. Σημαίνονται δὲ καὶ δι' ἁπλοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 27, 2.), ὅταν δηλῶσι προσταγήν, εὐχήν, ἐπιθυμίαν, οἷον· Ἔλεξε τοῖς στρατιώταις ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις (λόγος εὐθύς—ἐπίθεσθε).

3. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις τοῦ εὐθέος λόγου δὲν μεταβάλλουσι τὸν τύπον αὐτῶν ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ, πλὴν ὅτι, ὡς εὐθὺς θέλομεν ἴδῃ, ἀντὶ τῆς ὁριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς ἔχουσι τὴν εὐκτικήν.

4. Ὅταν δηλαδὴ τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει λεγόμενον ἐκφέρεται διὰ χρόνου ἱστορικοῦ, τίθεται ἀναγκαίως εὐκτική, ὅταν ὁ πλάγιος λόγος ὡς τοιοῦτος πρόκειται νὰ δηλωθῇ· τίθεται δὲ οὗτος ἀντὶ τῆς ὁριστικῆς ἢ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ εὐθέος λόγου.

Οὕτω π.χ. τὸ ἐὰν τοῦτο λέγῃς, ἁμαρτήσει, τρέπεται εἰς τὸ ἔλεξέ σε, εἰ τοῦτο λέγοις, ἁμαρτήσεσθαι.—Τελευτῶν ἔλεγεν, ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι. — Τισσαφέρνης ὤμοσεν Ἀγησιλάῳ, εἰ σπείσαιτο, ἕως ἔλθοιεν, οὓς πέμψειε πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, διαπράξεσθαι αὐτῷ ἀφεθῆναι αὐτονόμους πάσας ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις Ἑλληνίδας.

5. Συχνότατα ὅμως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὁ πλάγιος λόγος ἐκφέρεται ὡς εὐθύς, καθ' ὅσον διατηρεῖ καὶ εἰς τὸν πλάγιον λόγον τὴν ὁριστικὴν καὶ ὑποτακτικὴν τοῦ εὐθέος λόγου· πλειστάκις μάλιστα μετ' ἱστορικὸν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει χρόνον γίνεται χρῆσις τῆς τε ὁριστικῆς τῶν ἀορίστων χρόνων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς. Τὰ εἰς τὸ παρελθὸν δηλ. ἀνήκοντα πράγματα καὶ διανοήματα τῶν πλαγίων προτάσεων μεταφέρονται εἰς τὸ παρὸν ὡς πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν λαλοῦντα· κανονικῶς μάλιστα γίνεται χρῆσις τῆς ὁριστικῆς, ὅταν τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάτει ἐκφερόμενον παρίσταται εἰς τὸ πρὸς τὸν λαλοῦντα παρόν, οἷον· Λέγω, ὅτι ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν· ἢ ἀντὶ τοῦ ὅτι μετὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως τίθεται Αἰτιατ. μετ' Ἀπαρεμφ., οἷον· Λέγω τὸν ἄνθρωπον θνητόν εἶναι. Οὕτω λέγεται καί·

Ἀεὶ ἐπεμελεῖτο Κῦρος, ὁπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριστότατοι λόγοι ἐμβληθήσονται.—Ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἑλέσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους συγγράψουσι, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν.—Ὅρκοις μεγάλοις κατείχοντο Ἀθηναῖοι δέκα ἔτη χρήσεσθαι νόμοις, οὓς ἂν αὐτοῖς Σόλων θῆται.—Τοὺς ἱππέας ἐκέλευσε Κῦρος φυλάττειν τοὺς ἀγαγόντας, ἕως ἂν τις σημήνῃ.

6. Ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶν εἶδος πλαγίων προτάσεων δύναται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ μεταχειρισθῇ τὴν αἰτιατικὴν μετ' ἀπαρεμφάτου ἀντὶ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως. Οὕτω λέγεται·

Σκύθας φασὶ τοὺς νομάδας, ἐπεὶ αὐτοῖς Δαρεῖον εἰσβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονέναι αὐτὸν τίσασθαι, ἀντὶ ἐπεὶ εἰσέβαλε.

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.

§ 46. Σχῆμα ἐν τῇ συντάξει καλεῖται πᾶσα πλοκὴ λόγου παρεκτρεπομένη τοῦ φυσικοῦ καὶ κανονικοῦ τύπου κατὰ συγχωρητὴν παράβασιν, καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ σολοικισμοῦ, ὅστις εἶνε παράβασις τῆς συντάξεως ἀσυγχώρητος. Τοιαῦτα δὲ σχήματα εἶνε·

Α'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν λέξιν, οἷον· τὰ μοχθηρὰ ἀνθρώπια πασῶν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀκρατεῖς εἰσιν, ἀντὶ ἀκρατῆ—ἐλθὼν ἐκάκωσε βίη Ἡρακλείη, ἀντὶ ἐλθοῦσα·—φίλε τέκνον, ἀντὶ φίλον·—ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλεον ἐν πολλῇ ταραχῇ ὄντας, ἀντὶ οὔσαν·—τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ἀντὶ ἀνεχώρει (Πρβλ. § 3, ά.)

Β'. Σχῆμα Ἀττικὸν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον

συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἑνικοῦ, οἷον· διὰ τὰς γυναῖκας πάντα τὰ κακὰ γίγνεται. (Πρβλ. περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξαιρέσεων §. 3, δ'.)

Γ'. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο τιθεμένου πρῶτον τοῦ ὅλου, προστίθεται ἔπειτα ὁμοιοπτώτως καὶ τὸ μέρος, ἐφ' οὗ καθ' αὐτὸ ἡ ἐνέργεια γίνεται, οἷον· οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος, ἀντὶ τῶν δέ·—Τὸν ῥα οἱ ἔμβαλε χερσίν·—Ἕκτορα ἄχος πύκασε φρένας ἀμφιμελαίνας.

Δ'. Σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἤτοι ἀνανταπόδοτον.

Ἐν τῇ ἀποσιωπήσει ἀρχόμενος ὁ λόγος, διακόπτεται ἔπειτα πρὸς ῥητορικὸν μάλιστα σκοπόν, οἷον· εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοί... ἔνθα ἔπρεπε νὰ κολουθήσῃ εὖ ἔχει.—ἀλλ' ἐμοί... οὐ βούλομαι δὲ οὐδὲν δυσχερὲς εἰπεῖν.

Ε'. Σχῆμα ἀσύνδετον.

Κατὰ τὸ ἀσύνδετον σχῆμα συνάπτονται πολλὰ ὀνόματα ἢ ῥήματα ἄνευ συνδέσμων, οἷον· συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

ΣΤ'. Ζεῦγμα.

Καλεῖται ζεῦγμα ἐκείνη τοῦ λόγου ἡ πλοκή, καθ' ἣν εἰς πλείονα μέρη τίθεται ἓν κοινὸν ῥῆμα, οὗτινος ὅμως ἡ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς σημασία δὲν ἁρμόζει εἰς τὸ ἄλλο, ἀλλὰ πρέπει ἢ τὸ αὐτὸ νὰ ἐκληφθῇ κατ' ἄλλην σημασίαν ἢ ἐκ τῆς συγγενείας τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἑνὸς καὶ ἄλλου μέρους νὰ ἐξαχθῇ ἄλλο ῥῆμα κατάλληλον, οἷον· ἕλεν Οἰνομάου βίαν παρθένοντε σύνευνον, ἔνθα τὸ ἕλεν ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου μέρους σημαίνει ἐνίκησεν ἢ ἐφόνευσεν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔλαβεν.

Ζ'. Πλεονασμός.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο πολλάκις πρὸς μείζονα τοῦ πράγματος ἀνάδειξιν, ἐπεξηγήσεως ἢ περιγραφῆς καὶ πληρεστέρας ἐκφράσεως χάριν, προστίθενται λέξεις, αἵτινες δυνατὸν ἦτο νὰ λείπωσιν, οἷον· πολεμίζειν

ἠδὲ μάχεσθαι·—ἵππους ἀεθλοφόρους, οἵ ἀέθλια ποσὶν ἄροντο·—θρήνων ὀδυρμοί, κοίτης λέκτρον κτλ.

Η΄. Σχῆμα ἐκ παραλλήλου.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἡ ἔννοια ἐκφέρεται καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς, οἷον· οὐχ ἥκιστα ἀλλὰ μάλιστα·—λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι.

Θ΄. Ἓν διὰ δυοῖν.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἀντὶ ἐπιθέτου τίθεται ταὐτόσημον οὐσιαστικὸν κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, οἷον· χρυσὸν καὶ φιάλας ἀντὶ χρυσᾶς φιάλας·—ἐν ἐσθῆτί τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐν χρυσῇ ἐσθῆτι.

Ι΄. Ἔφελξις.

Ἔφελξις λέγεται, ὅταν τὸ ἀναφορικὸν λαμβάνει τὴν πτῶσιν ἐκείνου, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται, οἷον· χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίοις (ἴδ. §. 38, 6, κὶ 7.)

ΙΑ΄. Σχῆμα ὑπερβατόν.

Ὑπερβατὸν γίνεται, ὅταν δύο λέξεις, εἰς μίαν ἔννοιαν ἀνήκουσαι, διαχωρίζονται ὑπ' ἄλλων λέξεων ἐν τῷ μέσῳ τιθεμένων, οἷον· ἀλλ' ἀπερύκοι καὶ Ζεὺς κακὰν καὶ Φοῖβος Ἀργείων φάτιν, ἔνθα τὸ κακὰν χωρίζεται ἐκ τοῦ φάτιν, εἰς ὃ ἀνήκει.

ΙΒ΄. Χιαστόν.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο δύο σχετικὰ κῶλα τοῦ ἑπομένου λόγου τίθενται κατὰ τάξιν ἐναντίαν τοῦ ἡγουμένου, οὕτως ὥστε τὸ ἀντίθετον παράκειται εἰς τὸ ἀντίθετον, οἷον· οἰμωγὴ τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων. Ἐνταῦθα ἡ ἀληθὴς σχέσις τῶν κώλων παρίσταται διὰ τοῦ γράμματος Χ, οὕτως·

ἤτοι οἰμωγὴ ὀλλυμένων, εὐχωλὴ ὀλλύντων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΓ'. Πρωθύστερον ἢ ὑστερόπρωτον.

Κατὰ τὸ πρωθύστερον προτάσσεται εἰς τὸν λόγον τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐπιτάσσεται τὸ φύσει πρότερον, οἷον· ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι.

ΙΔ'. Ἀνακόλουθον.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου ἄλλως ἄρχεται καὶ ἄλλως τελευτᾷ, οἷον· ἀποβλέψας πρὸς τοῦτον τὸν στόλον, ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι, ἀντὶ ἀποβλέψαντι (Ὀνομαστικὴ Ἀπόλυτος).—Αἴας, πάλαι δὴ σ' ἐρωτῆσαι θέλων, σχολὴ μ' ἀπεῖργεν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

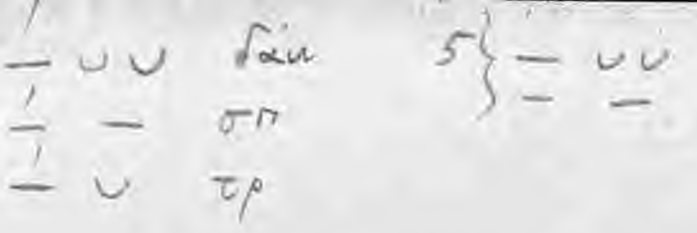

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ.

§ 46. *Προσημείωσις περὶ τοῦ ἑξαμέτρου.*

1. Μέτρον τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν εἶνε ὁ ἑξάμετρος (ἓξ καὶ μέτρον). Σχῆμα δὲ αὐτοῦ εἶνε τὸ ἑξῆς·

ˊΑν δρα μοι	ἔν νε πε,	Μοῦ σα,	πο λύ τρο πον,	ὃς μά λα	πολ λὰ
πλάγχθη, ἐ	πεὶ Τροί	ης	ίε ρὸν	πτολί εθρον	ἔ περσεν.

2. Ὁ μὲν ἐκ μιᾶς μακρᾶς καὶ δύο βραχειῶν συλλαβῶν συγκείμενος ποῦς καλεῖται δάκτυλος (˗◡◡), ὁ δὲ ἐκ δύο μακρῶν συλλαβῶν σπονδεῖος (˗˗), καὶ ὁ ἐκ μιᾶς μακρᾶς καὶ μιᾶς βραχείας συλλαβῆς τροχαῖος (˗◡). Καὶ πᾶσα μὲν πρώτη συλλαβὴ τοῦ τε δακτύλου καὶ σπονδείου προφέρεται αἰρομένης τῆς φωνῆς (ἄρσις)· αἱ δὲ μετ' αὐτὴν ἐρχόμεναι βραχεῖαι ἢ ἡ μετ' αὐτὴν ἐρχομένη μακρά, τιθεμένης ἤτοι ταπεινουμένης τῆς φωνῆς (θέσις). Σημαίνεται δὲ ἡ ἄρσις διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς μακρᾶς συλλαβῆς τιθεμένου τόνου (˗).

Σημ. α'. Εἰς τὸν πέμπτον πόδα εὑρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δάκτυλος, ἐνίοτε ὅμως καὶ σπονδεῖος· ὁ τοιοῦτος στίχος καλεῖται σπονδειάζων (ἢ σπονδειακός). Καὶ οἱ μὲν συχνοὶ δάκτυλοι ἐκδηλοῦσι κίνησιν ταχεῖαν καὶ ἐλαφράν, οἱ δὲ συχνοὶ σπονδεῖοι βραδεῖαν καὶ βαρέως φερομένην, οἷον· Αὖθις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής. Ἀλλά· ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο.

3. Εἰς πάντα ἐντέχνως πεποιημένον ἑξάμετρον πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τοὐλάχιστον μία τομή, προερχομένη ἐκ τούτου, ὅτι λέξις τις καταλήγει εἰς τὸ μέσον ποδός τινος τοῦ στίχου· οὕτω δὲ ὁ ποὺς τέμνεται εἰς δύο μέρη· εἰς ἕνα δὲ ἑξάμετρον εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι πολλαὶ τομαί. Δύναται δὲ εἰς τὸ δάκτυλον ἡ λέξις νὰ καταλήγῃ εἴτε εἰς τὴν μακρὰν (ἄρσιν) (˗ | ◡◡) εἴτε εἰς τὴν πρώτην βραχεῖαν συλλαβὴν (θέσιν) (˗◡ | ◡). Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἡ τομὴ καλεῖται ἀρρηνη κατὰ δὲ τὴν δευτέραν θήλεια. Κύριαι τομαὶ εἶνε αἱ ἑξῆς·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

α΄.) Μάλιστα συνήθης καὶ ἰσχυρὰ τομὴ εἶνε ἡ εἰς τὸν τρίτον πόδα ἄρρην ἢ πενθημιμερὴς τομή, οἷον· ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας || μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας.

β΄.) Πολλάκις εὑρίσκεται καὶ ἡ ὀλιγώτερον ἰσχυρὰ θήλεια τομὴ ἢ κατὰ τρίτον τροχαῖον εἰς τὸν τρίτον πόδα, οἷον· ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, || πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά.

γ΄.) Τρίτη τομὴ εἶνε ἡ εἰς τὸν τέταρτον πόδα ἀρρην· ταύτης δὲ προηγεῖται συνήθως ἄρρην τομὴ εἰς τὸν δεύτερον πόδα, οἷον· ἀρνύμενος || ἥν τε ψυχὴν || καὶ νόστον ἑταίρων.

4. Ἐκτὸς τῶν κυρίων τομῶν δυνατὸν εἶνε νὰ συμβῶσι καὶ ἄλλαι δευτερεύουσαι τομαί.

5. Πλὴν τῆς τομῆς γίνεται πολλάκις καὶ διαίρεσις, τουτέστι χωρισμὸς τοῦ στίχου προερχόμενος ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν λεκτικῶν ποδῶν πρὸς τοὺς μετρικοὺς πόδας τοῦ στίχου. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἑφεξῆς κύριαι διαιρέσεις· α΄.) μετὰ τὸν πρῶτον πόδα· β΄.) μετὰ τὸν δεύτερον πόδα· γ΄.) μετὰ τὸν τρίτον πόδα· δ΄.) μετὰ τὸν τέταρτον πόδα (βουκολικὴ διαίρεσις ἢ βουκολικὴ τετραποδία)· π. χ.

α΄.) ἤσθιον· | αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ
β΄.) ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος | ἦλθε περιπλομένων ἐνιαυτῶν
γ΄.) ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν | ὤχετο κῆλα θεοῖο
δ΄.) ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, | ὃς μάλα πολλά.

§ 47. *Περὶ προσῳδίας* (πρβλ. Γραμμ. § 8.)

1. Εἰς τὰ Ὁμηρικὰ ποιήματα ἄφωνον πρὸ ὑγροῦ ἀποτελεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θέσει μακρὰν συλλαβήν.

2. Εἰς πάντα στίχον ἡ τελευταία συλλαβὴ πάσης λέξεως γίνεται θέσει μακρά· α΄.) ὅταν αὕτη μὲν καταλήγῃ εἰς σύμφωνον, ἡ δ' ἑπομένη λέξις ἄρχεται ὡσαύτως ἀπὸ συμφώνου, οἷον· καὶ κάσιν | σον Τρῶ | ας· τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει· β΄.) ὅταν ἡ μὲν τελευταία συλλαβὴ καταλήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆεν, ἡ δὲ ἑπομένη λέξις ἄρχεται ἀπὸ διπλοῦ συμφώνου ἢ δύο ἁπλῶν συμφώνων, ἄτινα δὲν εἶνε ἄφωνον πρὸ ὑγροῦ, οἷον· ἀδμή | την, ἣν | οὔπω ὑ | πὸ ζυγὸν | ἤγαγεν ἀνήρ. Καὶ ἄφωνον μὲν πρὸ ὑγροῦ καθιστᾷ ἐνταῦθα μακρὰν πάντοτε τὴν ἐν τῇ ἄρσει εὑρισκομένην συλλαβήν· τοὐναντίον ὅμως ἡ ἐν τῇ θέσει εὑρισκομένη συλλαβὴ δύναται κατὰ τὴν χρείαν τοῦ στίχου νὰ εἶνε εἴτε βραχεῖα εἴτε μακρά, οἷον· μή μοι | δῶρ' ἄλλα | τά πρόφρε | ρε χρυ | σέης Ἀφρο | δίτης· τοὐναντίον δὲ ἐν θέσει· αὐτὰρ ὁ | πλησίον | ἑστή | κει.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Μακρὸν φωνῆεν ἡ δίφθογγος ἐν τέλει λέξεως εἶνε παρ
Ὁμήρῳ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραχεῖα πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ φωνήεν
τος, ὅταν εἶνε ἐν θέσει ποδός· παραμένει ὅμως μακρόν, ὅτα
εἶνε ἐν ἄρσει ποδός, ἢ ὅταν ἡ ἑπομένη λέξις ἔχῃ δίγαμμα (§ 50.
οἷον· ἠμένῃ | ἐν βέν | θεσσιν·—υἷες, ὁ | μὲν Κτεά | τοῦ, ὁ δ' ἄρ'
Εὐρύτοῦ | Ἀκταρί | ωνος· — αὐτὰρ ὁ | ἔγνω | ἠσιν ἑ | νὶ φρεσὶ | φά
νη | σέν τε (ἠσιν=Fῆσιν).

4. Σπανίως μόνον ἐν τῷ μέσῳ τῆς λέξεως βραχύνεται τὸ μακρ
φωνῆεν ἢ ἡ δίφθογγος, φωνήεντος ἑπομένου, οἷον· ἐπειὴ (⏑⏑—), ἔ
παιος (—⏑⏑), οἷος (—⏑), βέβλῆαι.

5. Ἡ ἄρσις ἔχει κατάτινας περιστάσεις τὴν δύναμιν νὰ καθισ
τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν μακρὰν ἔν τε τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως, οἷον, ἀ
πίδος | ἄκαμα | τον πῦρ, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, καθ' ἣν π
ρίπτωσιν ἀκολουθεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴτε ὑγρὸν εἴτε σ εἴτε δ, τ
ὁποίων ὁ φθόγγος εὐκόλως ἐν τῇ ἐκφωνήσει διπλασιάζεται, εἴτε λεῖ
μετὰ δίγαμμα (§ 50), οἷον· καὶ πεδί | ἀλω | τεῦντα·—θυγατέ | ρᾰ
(=Fήν).

6. Σπανίως μόνον παρ' Ὁμήρῳ ἕνεκα μετρικῆς ἀνάγκης τὸ
θέσει βραχὺ φωνῆεν θεωρεῖται μακρόν, ὅταν εὑρίσκεται μεταξὺ
μακρῶν, οἷον· ὑπο | δεξῖ | ηι.

§ 48. *Περὶ χασμωδίας.*

Οἱ Ἕλληνες, στιχουργοῦντες μάλιστα, ἀπέφευγον τὰ μέγιστα
χασμωδίαν, ἤτοι τὴν σύμπτωσιν δύο φωνηέντων εἰς τὸ τέ
μιᾶς λέξεως καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἑπομένης· ἀλλ' εἰς τὸν Ὁμηρι
ἑξάμετρον ἐπιτρέπεται εἰς τὰς ἑξῆς περιστάσεις·

α'.) Εἰς μακρὰ φωνήεντα ἢ διφθόγγους εἴτε
ἄρσει, οἷον, ἀνπιθέῳ Ὀδυσῆϊ, εἴτε ἐν θέσει, ὅτε τὸ μακρὸν
νῆεν ἢ ἡ δίφθογγος θεωρεῖται βραχεῖα, οἷον· οἵκοι ἔ | σαν.

β'.) Ὅταν τὸ φωνῆεν δὲν πάσχῃ παντάπασι τὴν ἔκθλιψιν
πάσχῃ αὐτὴν σπανίως, οἷον· παιδὶ ἄμυνεν.

γ'.) Ὅταν δύο λέξεις χωρίζωνται ἀπ' ἀλλήλων διὰ κόμμα
οἷον· ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε.

δ'.) Εἰς τὴν θήλειαν τομὴν (§ 46, 3.) μετὰ τὴν πρώ
βραχεῖαν συλλαβὴν τοῦ τρίτου ποδὸς τοῦ στίχου (τὴν κατὰ τρ
τροχαῖον τομὴν), οἷον· κεινὴ | δὲ τρυφά | λεια || ἄμ' | ἕσπετο | λ
πα | χείῃ.

ε'.) Ἐν τῇ διαιρέσει (§. 46. 5.) μετὰ τὸν πρῶτον καὶ

ἀρτον πόδα, οἷον· ἔγχει | Ἰδομενῆος·—πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγα-
μέμνονι | οὖλον Ὄνειρον.

στ'.) Ὅταν ἡ πρώτη λέξις ἔχῃ ἐν τῷ τέλει ἀπόστροφον, οἷον.
ἄνδρε' ἔθαλλεν.

ζ'.) Αἱ λέξεις αἱ ἔχουσαι δίγαμμα δὲν προξενοῦσι χασμωδίαν
§ 50, 3.)

§ 49 *Περὶ τῆς Ὁμηρικῆς διαλέκτου.*

Γλῶσσα μὲν τοῦ Ὁμήρου καὶ τῆς σχολῆς αὐτοῦ εἶνε ἡ παλαιοτέρα
ωνικὴ διάλεκτος (Ἰάς)· ἀλλ' ὅμως οἱ ποιηταὶ οὗτοι δὲν ἠρκοῦντο
ς μόνην τὴν διάλεκτον αὐτῶν, ἀλλ' εὗρον κατ' ἀληθῶς τεχνικώ-
τον τρόπον νὰ ἐκλέγωσιν ἐκ πασῶν τῶν διαλέκτων τοὺς ἁρμοδίους
ς τὴν ποίησιν αὐτῶν τύπους, καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως τὸ κανονικὸν
οῦ στίχου μέτρον εἶχεν ἀναγκαίως κατὰ πολλοὺς τρόπους δύναμιν
ὶ τῆς διαπλάσεως τῆς γλώσσης, παρήχθη ἰδιάζουσά τις καὶ ὡρι-
ένη ποιητικὴ γλῶσσα.

§ 50. *Περὶ τοῦ χειλεοφώνου* F *(δίγαμμα).*

1. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχεν, ὡς εἴπομεν ἐν τῇ Γραμματικῇ,
ὲν τι χειλεόφωνον γράμμα, προφερόμενον ὡς *β* ἢ *υ*. Ἐκ τοῦ σχή-
τος δ' αὐτοῦ (F) ὠνομάσθη δ ί γ α μ μ α (ἤτοι διπλοῦν Γ).

2. Οἱ μὲν Αἰολεῖς διετήρησαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ γράμμα τοῦτο·
δὲ τὰς ἐπιλοίπους φυλὰς εἴτε ἐξέλιπεν ἐνωρὶς ἤδη, ὁ δὲ δι' αὐ-
σημαινόμενος φθόγγος μετέβη τοῦτο μὲν εἰς τὸ μαλακὸν χειλεό-
ον β, οἷον, β ί α, προελθὸν ἐκ τοῦ F ί ς (μετὰ ταῦτα ἴ ς), vis·
το δὲ γενόμενον μαλακώτερον ὡς φωνῆεν, *υ*, συνήφθη μετ' ἄλλων
ηέντων εἰς τὰς διφθόγγους, αυ, ευ, ηυ, ου, ωυ, οἷον, ναῦς ἀντὶ
ς, navis, βοῦς (βόFς), bσvς, bōs Γεν. bσvis· τοῦτο δὲ ἐτράπη
ἐ λ α φ ρ ὸ ν μόνον π ν ε ῦ μ α, ὅπερ ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς λέξεως
αίνετο διὰ τῆς ψ ι λ ῆ ς (᾽), ἐν τῷ μέσῳ ὅμως τῆς λέξεως καὶ
τοῦ *ρ* δὲν ἐπροφέρετο παντελῶς, οἷον· Fίς, vis, ἴς· εἰλέω, volvo
ἕλφω)· ὄFις, ovis, ὄϊς (πρόβατον)· Fρόδον· τοῦτο δὲ ἐτράπη τελευ-
ν ἐν ἀρχῇ λέξεών τινων εἰς πνεῦμα δασύ, σημαινόμενον διὰ τῆς
ίας, οἷον· ἕσπερος, vesperus, ἕννυμι, vestio.

Εἰς τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη δὲν ὑπάρχει μὲν πλέον τὸ σημεῖον τοῦ
ος F, ὅτι ὅμως ἐπὶ Ὁμήρου πολλαὶ λέξεις ἐπροφέροντο μὲ τὸ F,
ἄγνυμι (παρ' Ἡσ. καυάξαις=καFFάξαις=κατβάξαις=κατά-
, ἀνδάνω, (Ἀόρ. β'. ἔϝαδον), ἔαρ (ver), οἱ τύποι τοῦ ΕΙΔΩ (video),

ἔοικα, εἷμα (vestimentum, φόρεμα), ἕννῡμι (vestio, ἐνδύω), εἰπεῖν (vocare), ἕκηλος, ἑός καὶ ὅς (suus), οὗ (sui), ἕσπερος (vesperus), ἔργον (λακωνιστὶ γαβεργών=γεωργός), οἶκος (vicus), οἶνος (vinum) καὶ πολλὰ ἄλλα, εἰκάζεται προφανῶς ἐκ πολλῶν τεκμηρίων· οὕτω π.χ. αἱ F ἔχουσαι λέξεις δὲν προξενοῦσι χασμωδίαν (§ 48, ζ'.), οἷον· πρὸ ἔθεν (=πρὸ Fέθεν)· λίπεν δὲ ἑ(=δὲ Fε) ἀντὶ δ' ἔ· δατέ οἱ (=δατέ Foι) ἀντὶ δατέν οἱ· ἐπεὶ οὐ ἑθέν ἐστι χερείων (= οὐ Fεθεν), ἀντὶ οὔχ ἑθεν· διαειπέμεν(=διαFειπέμεν), ἀαγὴς (ἀντὶ ἀFαγής)· μακρὰ δὲ φωνήεντα δὲν βραχύνονται πρὸ λέξεως ἐχούσης δίγαμμα (§ 48, 3.) οἷον· κάλλεί τε στίλβων καὶ εἵμασι (=καὶ Fείμασι).

§ 51 *Τροπὴ τῶν φωνηέντων.*

Συναίρεσις. — Διαίρεσις. — Κρᾶσις. — Συνίζησις. — Ἀποκοπή.

1. Ἡ Ὁμηρικὴ γλῶσσα ποικίλλει πολλάκις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου ἐν τῇ χρήσει τῶν συνῃρημένων καὶ ἀσυναιρέτων τύπων, οἷον ἀέκων καὶ ἄκων. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδιαιτέρων περιπτώσεων τῆς συναιρέσεως θέλομεν εἴπη κατωτέρω ἐν τῇ περὶ συναιρέσεως τῶν κλίσεων καὶ συζυγιῶν παραγράφῳ· εἰς δὲ τὸ μέσον τῆς λέξεως συναίρεσις τοῦ οη εἰς ω συμβαίνει εἰς τὰ ῥήματα βοᾶν καὶ νοεῖν οἷον· βώσας ἀντὶ βοήσας, ἀγνώσασκεν ἀντὶ ἀγνοήσασκεν οὕτω καὶ ὀγδώκοντα ἀντὶ ὀγδοήκοντα.

2. Διαίρεσις διφθόγγου δὲν εἶνε σπανία· συχνότατα δὲ συμβαίνει εἰς τὰς λέξεις ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας τὰ δύο φωνήεντα χωρίζονται διὰ τοῦ δίγγαμμα· π.χ. πάϊς, ἀϋτμὴ (πνοὴ) (ἐκ τοῦ ἄFω), ἐΐσκω, ἐϋκτίμενος, ὄϊς (ὄFις, ovis), οἴομαι (πρβλ. opinor).

3. Ἡ χρῆσις τῆς κράσεως εἶνε περιωρισμένη εἰς ὀλίγα τινά δηλαδή· κἀγώ, τἄλλα, οὐμός, οὕνεκα, ὥριστος, ὠὐτὸς ἀντὶ καὶ ἐγώ, τὰ ἄλλα, ὁ ἐμός, ὁ ἄριστος, ὁ αὐτός.

4. Ἡ συνίζησις, τουτέστιν ἡ συνεκφώνησις δύο φωνηέντων, ἥτις εἶνε μὲν φανερὰ εἰς τὴν προφοράν, δὲν σημειώνεται ὅμως ἐν τῇ γραφῇ, εἶνε πολὺ εὔχρηστος καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἑξῆς περιστάσεις·

α'.) Ἐντῷ μέσῳ τῶν λέξεων, καὶ συχνότατα εἰς τὰς ἑξῆς τῶν φωνηέντων συναφείας· εα, εᾳ, εαι, εας· εο, εοι, εου· εω, εῳ, οἷον στήθεα, ἠμέας, θεοί, χρυσέοις, τεθνεῶτι· πολὺ σπανιώτερον ὅμως εἰς τὰ αε, ια, ιαι, ιη, ιῃ, ιο, οἷον· ἀεθλεύων, πόλιας, πόλιος· τὸ ο μόνον εἰς τὸ ὄγδοον· τὸ υαι μόνον εἰς τὸ δακρύοισι· τὸ ηι εἰς τ δηΐοιο, δηΐων, δηΐοισι, ἤια·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δ'.) Μεταξὺ δύο λέξεων εἰς τὰς ἐξῆς τῶν φωνηέντων συ-
ναφείας· ηα, ηε, ηη, ηει, ηου, ηοι· ειου, ωα, ωου· εἶνε
δὲ ἡ πρώτη λέξις μία τῶν ἐξῆς· ἤ, ἦ, δή, μὴ καὶ ἐπεί, ἤ λέξις
ἔχου σα τὰς πτωτικὰς καταλήκεις η, ῳ, οἷον· ἤ οὔ, δὴ ἀφνειό-
τατος, μὴ ἄλλοι, εἰ λαπίνη ἠὲ γάμος, ἀσθέστῳ
ἠὲ δ' υἱόν.

5. Ἡ ἔκθλιψις (Γραμμ. § 5, 3.) συμβαίνει πολὺ συχνὰ εἰς
τὰς ἐξῆς μάλιστα περιστάσεις·

α.) Ἐκθλίβεται τὸ α τοῦ Οὐδ. Πληθ. καὶ τῆς Ἐνικ. Αἰτιατ. τῆς
Γ'. κλίσεως· καὶ σπανίως μὲν εἰς τὴν καταληξιν τοῦ ἀορίστου σα, οἷον,
ἔλειψ' ἐμέ, συνήθως δὲ εἰς τὸ μόριον ἄρα.

β'.) Ἐκθλίβεται τὸ ε τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἐμέ, μέ, σὲ
κλπ., τῆς κλητικῆς τῆς Β'. κλίσεως, τοῦ δυϊκοῦ τῆς Γ'. κλίσεως, τῶν
ῥηματικῶν καταλήξεων καὶ τῶν συνδεσμων καὶ ἐπιῤῥημάτων, οἷον· δέ,
τέ, τότε κλπ. (οὐδέποτε ὅμως τοῦ ἰδέ).

γ'.) Ἐκθίβεται τὸ ι τῆς Δοτ. Πληθ. τῆς Γ'. κλίσεως, πολὺ σπα-
νιώτερον ὅμως τῆς Ἐν. Δοτ., καὶ μάλιστα τότε μόνον, ὅταν τῶν λέ-
ξεων ἡ συναφεια δὲν ἐπιτρέπῃ ἀντικατάστασιν διὰ τῆς αἰτιατικῆς
οἷον· χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεύς· εἰς τὰ ἄμμι, ὔμμι
καὶ σφι, εἰς τὰ τοπικὰ ἐπιῤῥήματα τὰ λήγοντα εἰς θι, ἐξαιρουμέ-
νων τῶν ἐξ οὐσιαστικῶν παραγομένων· εἰς τὸ εἴκοσι· καὶ τέλος εἰς
πάσας τὰς ἐπιῤῥηματικὰς καταλήξεις.

δ'.) Ἐκθλίβεται τὸ ο τῆς ἀπό, ὑπὸ (οὐδέποτε ὅμως τῆς πρό),
τοῦ δύο, τῶν οὐδετέρων τῶν ἀντωνυμιῶν (ἐξαιρουμένου τοῦ τὸ) καὶ
πασῶν τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων.

ε'.) Ἐκθλίβεται τὸ αι τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων μαι, ται, σθαι.

στ'). Ἐκθλίβεται τὸ οι τοῦ μοί, καὶ τοῦ μορίου τοι.

6. Ἡ ἀποκοπή, ἤτοι ἡ ἀποβολὴ βραχέος τελικοῦ φωνήεντος
πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ συμφώνου, συμβαίνει εἰς τὰς προθέσεις ἀνά,
κατά, παρά, σπανίως τὴν ἀπὸ καὶ ὑπό, καὶ εἰς τὸν σύνδεσμον ἄρα.
Τὸ δὲ ἀν τρέπεται εἰς ἀμ πρὸ τῶν β, π, φ, μ (Γραμμ. § 7,5),
οἷον· ἄμβωμοῖσι, ἄμπέλαγος, ἄμφόνον ἀμμένω· τὸ δὲ
τῆς κατ' ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ἑπόμενον σύμφωνον, μὲ τὴν διαφορὰν
ὅτι τὸ δασὺ σύμφωνον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀντικαθιστᾷ
τὸ ψιλόν, οἷον· κὰδ δύναμιν, κὰκ κεφαλῆς, κὰγ γόνυ, κὰπ
πάλαρα· κάππεσεν, κὰπ πεδίον· παραδείγματα δὲ τῆς ἀπὸ
καὶ ὑπὸ εἶνε τὸ ἀππέμψει, ὑββάλλειν ἀντὶ ἀποπέμψει,
ποββάλλειν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 52. *Τροπὴ τῶν συμφώνων.*

1. Τὰ δ καὶ θ παραμένουσι πρὸ τοῦ μ (ἐναντίον τῆς Γραμμ. § 7, 4), οἷον· ἴδμεν, κεκορυθμένος ἀντὶ ἴσμεν, κεκορυσμένος.

2. Ἡ μετάθεσις τοῦ ρ πρὸ φωνήεντος προηγουμένου αὐτοῦ δὲν εὑρίσκεται σπανίως, οἷον· κραδίη ἀντὶ καρδία, κάρτερος καὶ κράτερος, βάρδιστος (τοῦ βραδύς)· ἔτι δὲ εἰς τὸν Ἀόρ. β΄. ἔπραθον, ἔδραθον, ἔδρακον (τοῦ πέρθω, δαρθάνω, δέρκομαι).

3. Παρ' Ὁμήρῳ ἐπιτρέπεται ὁ διπλασιασμὸς τῶν συμφώνων μετὰ βραχὺ φωνῆεν χάριν τοῦ μέτρου εἰς τὰς ἑξῆς μάλιστα περιστάσεις·

α΄.) Προστιθεμένης τῆς αὐξήσεως εἰς τὰ ἀπὸ ὑγροῦ καὶ σ ἀρχόμενα, οἷον· ἔλλαβον, ἔμμαθον, ἔννεσα, ἔσσευα.

β΄.) Εἰς τὰ σύνθετα ἐκ λέξεων ἀρχομένων ἀπὸ τοιούτων συμφώνων, οἷον· νεόλλουτος (ἐκ τοῦ νέος καὶ λούω).

γ΄.) Τὸ σ εἰς τὴν δοτικὴν τὴν λήγουσαν εἰς σι καὶ εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον, οἷον· νέκυσσιν, κάλεσσα, φράσσομαι.

4. Ἐκ δὲ τῶν ἀφώνων διπλασιάζονται· τὸ π εἰς τὰ ἐρωτηματικὰ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ὁ π, οἷον· ὅππως κλπ.—τὸ κ εἰς τὰ πλεκκον, πελεκκάω—τὸτ εἰς τὰ ὅττι, ὅττεο, ὅττευ—τὸ δ εἰς τὰ ἔδδεισε, ἀδδεές, ἄδδην.

Σημ. Ὁ διπλασιασμὸς τοῦ ρ εἰς τὴν αὔξησιν καὶ τὰ σύνθετα (§ 7, 8) δύνατ κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου νὰ παραλειφθῇ, οἷον· ἔρεζον (τοῦ ῥέζω), χρυσόρυτο Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἐκπίπτει, σπανίως ὅμως, καὶ ἓν τῶν ἄλλως διπλῶν συνήθ εὑρισκομένων συμφώνων, οἷον· Ὀδυσεύς Ἀχιλεύς, φάρυγος, ἀντὶ Ὀδυσσεύ Ἀχιλλεύς, φάρυγγος

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΛΙΣΕΩΝ.

§ 53 *Περὶ τοῦ συνημμένου φι(ν).*

Ἡ Ὁμηρικὴ γλῶσσα, ἐκτὸς τῶν πτωτικῶν καταλήξεων, ἔχει κ τὸν προσχηματισμὸν φι(ν) (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν Λατ. bi,u tibi, sibi), ὅστις ἐπισυνάπτεται ὡς Δοτική, μετὰ προθέσεων δὲ καὶ Γενική. Τὸ συνημμένον δὲ τοῦτο προστίθεται πάντοτε εἰς τὴν ζαν, ἀμετάβλητον οὖσαν, οἷον·

Α΄. Κλίσις. Μόνον εἰς τὸν Ἑνικόν, οἷον· ἀγέληφι, ἀνευρῆφιν.

Β΄. Κλίσις. Εἴς τε τὸν Ἑνικ. καὶ Πληθ. εἶνε δὲ πάντες οὐ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἱ τύποι παροξύτονοι (ὁ φι), ἀδιάφορον τίς εἶνε τῆς ὀνομαστικῆς ἆ τόνος, οἷον· θ ε ό φ ι ν, τοῖς θεοῖς, ἀ π' ὀ σ τ ε ό φ ι ν, ἀπὸ τῶν ὀστέων.

Γ'. Κλίσις. Σχεδὸν μόνον εἰς τὸν Πληθ., οἷον· ὄ ρ ε σ φ ι(ν), ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἐ κ σ τ ή θ ε σ φ ι (προβλ. Γραμμ. § 43), ν α ῦ φ ι.

§ 54. *Πρώτη κλίσις.*

1. Ἀντὶ τοῦ μακροῦ α γίνεται χρῆσις τοῦ ᾱ καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις τοῦ ἑνικοῦ, οἷον· Π η ν ε λ ο π ε ί ᾱ ς, Π η ν ε λ ο π ε ί ᾳ τοῦ Π η ν ε λ ό π ε ι α, φ ρ ή τ ρ η, Β ο ρ έ ᾱ ς, Β ο ρ έ ᾳ, Β ο ρ έ ᾱ ν.

Ἐ ξ α ι ρ ο ῦ ν τ α ι· τὰ θεά, ᾶς, ᾷ, ᾶν· Ν α υ σ ι κ ά ᾱ, Φ ε ι ά· Α ἰ ν ε ι ά ᾱ, Α ὐ γ ε ι ά ᾱ, Ἑ ρ μ ε ί ᾱ ς καί τινα ἄλλα κύρια ὀνόματα εἰς α ς καθαρὸν λήγοντα. Κλητικὴ δὲ τοῦ ν ύ μ φ η εἶνε ν ύ μ φ α.

2. Εἰς τὰ ἐκ τῶν εἰς η ς καὶ ο υ ς ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ εἰς ε ι α καὶ ο ι α, ἔτι δὲ εἴς τινα ἄλλα θηλυκὰ τρέπεται καὶ ὁ παρ' Α ἰ τ τ ι κ ο ῖ ς α β ρ α χ ὺ εἰς ή, οἷον· ἀ λ ή θ ε ί η, ἀ ν α ι δ ε ί η, ε ὐ π λ ο ί η, κ ν ί σ σ η, ἀντὶ ἀ λ ή θ ε ι α, ἀ ν α ί δ ε ι α ε ὔ π λ ο ι α, κ ν ῖ σ σ α.

3. Ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἀ ρ σ ε ν ι κ ῶ ν εἰς πλεῖστα ὀνόματα, κάλλιστα δὲ τὰ εἰς τὰ λήγοντα, λαμβάνει κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου τὴν κατάληξιν ᾰ (ὅπως εἰς τὸ λατινικόν, π. χ. poëta) ἀντὶ τῆς ης, οἷον· ἱ π π ό τᾰ, α ἰ χ μ η τ ά, μ η τ ι έ τ α, ε ὐ ρ ύ ο π α. Ἡ δὲ κ λ η τ ι κ ὴ διατηρεῖ εἰς πάντα ταῦτα τὴν κατάληξιν ᾰ.

4. Ἡ ἑ ν ι κ ὴ γ ε ν ι κ ὴ τῶν ἀρσενικῶν ἔχει τὰς ἑξῆς καταλήξεις· ᾱο, ω (συνῃρημένον ἐκ τοῦ αο) καὶ εω. Εἰς δὲ τὴν τελευταίαν κατάληξιν τὸ μὲν εω προφέρεται πάντοτε μετὰ συνιζήσεως, τὸ δὲ εο θεωρεῖται βραχὺ ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν (Γραμμ. § 29 Σημ. β'.), π. χ. Ἑ ρ μ ε ί ᾱ ς, Γεν. Ἑ ρ μ ε ί ᾱο καὶ Ἑ ρ μ ε ί ω· Β ο ρ έ η ς, Γεν. Β ο ρ έ ᾱο καὶ Β ο ρ έ ω· Ἀ τ ρ ε ί δ η ς, Γεν. Ἀ τ ρ ε ί δ ᾱο καὶ Ἀ τ ρ ε ί δ ε ω.

5. Ἡ γ ε ν ι κ ὴ π λ η θ υ ν τ ι κ ὴ τῶν ἀρσενικῶν λήγει εἰς ά ω ν, ᾶν καὶ έ ω ν (τὸ έων προφέρεται συνήθως μετὰ συνιζήσεως), οἷον· κ λ ι σ ι ά ω ν, κ λ ι σ ι ῶ ν, π υ λ ά ω ν, π υ λ έ ω ν.

6. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ λήγει εἰς η σ ι(ν), η ς καὶ α ι ς (μόνον εἰς τὰ θ ε ᾶ ς καὶ ἀ κ τ α ῖ ς), οἷον· κ λ ι σ ί η σ ι(ν), π έ τ ρ η ς ὁ ῥ ό ς μ ε γ ά λ η σ ι ν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 55. Δευτέρα κλίσις.

1. Ἡ Ἑνικ. Γενικ. λήγει εἰς ου καὶ οιο, οἷον· ὤμου καὶ ὤμοιο τοῦ ὦμος, ὁ.

2. Ἡ Γενικ. καὶ Δοτικ. τοῦ Δυϊκ. λήγει εἰς οιιν (ἀντὶ οιν), οἷον· ὤμοιιν.

3. Ἡ Δοτικ. Πληθ. λήγει εἰς οισι(ν) καὶ οις, οἷον· ὤμοισιν, ὤμοις.

4. Ἀττικὴ Κλίσις. Ἡ Ἑνικ. Γενικ. λήγει εἰς ω ἀντὶ ω οἷον· Πηνελέω τοῦ Πηνέλεως. Εἰς δὲ τὰ γάλως (ἀνδραδέλφη), Ἄθως καὶ Κῶς ἐκφέρεται ἀναλελυμένη διὰ τοῦ οη ἐκ συναιρέσεως προελθοῦσα κατάληξις ως· γαλόως, Ἀθόως, Κόως.

5. Συνηρημένοι τύποι τῶν δευτεροκλίτων σπανίως εὑρίσκονται, οἷον· νοῦς, συνήθως νόος, χειμάῤῥους ἀλλὰ καὶ χειμάῤῥοος, Πάνθους, Πάνθου, Πάνθῳ. Εἰς δὲ τὰ λήγοντα εἰς εος, εον ὁ Ὅμηρος εἴτε ἐκτείνει τὸ ε εἰς ει εἴτε ποιεῖται χρῆσιν τῆς συνιζήσεως, καθόσον ἀπαιτεῖ τοῦτο τὸ μέτρον οἷον· χρύσειος.

§ 56. Τρίτη κλίσις.

1. Ἡ Δοτικ. Πληθ. λήγει εἰς σι(ν), σσι(ν), εσι(ν) καὶ εσσι(ν). Προστίθενται δ' ἑκάστοτε αἱ καταλήξεις εσι καὶ εσσι, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ πτωτικαὶ καταλήξεις εἰς τὴν ἁπλῆν τοῦ ὀνόματος ῥίζαν, οἷον· κύν-εσσι (τ. κύων, Γεν. κυν-ός), νεκύ-εσσι (τ. νέκυς υ-ος), χείρ-εσι. Εἰς δὲ τὰ οὐδέτερα, τὰ ἔχοντα ἐν τῇ ῥίζῃ τῆς ὀνομαστικῆς σ (Γραμμ. § 41, 1 καὶ § 43), ἐκπίπτει τοῦτο τὸ σ, οἷον· ἐπέ-εσσι (ἀντὶ ἐπέσ-εσσι τοῦ ἔπος ἀντὶ ἔπες), δεπά-εσσιν (τοῦ δέπας)· ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὰ ῥίζας αυ, ευ,ου (Γραμμ. § 40) ἐκπίπτει τὸ υ, οἷον· βό-εσσι (ἀντὶ βόF-εσσι, bov-ibus), ἱππή-εσσι.—Ἡ δὲ κατάληξις σσι προστίθεται σχεδὸν μόνον εἰς τὰς ῥίζας, τὰς ληγούσας εἰς φωνῆεν, οἷον· νέκυ-σι (τοῦ νέκυς, υ-ος).

2. Ἡ Γενικ. καὶ Δοτ. τοῦ Δυϊκ. λήγει εἰς οιιν (ὅπως καὶ εἰς τὴν β'. κλίσιν), οἷον· ποδοῖιν.

3. Ἡ Ἑνικ. Αἰτιατ. τῶν εἰς υς ἔχει ἐνίοτε τὴν κατάληξιν α, οἷον· εὐρέα πόντον, ἰχθύα, νέα ἀντὶ εὐρύν, ἰχθύν, ναῦν.

4. Τὰ ὀνόματα γέλως, ἱδρὼς καὶ ἔρως, ἄτινα κυρίως εἶνε τριτόκλιτα, σχηματίζουσι παρ' Ὁμήρῳ πτώσεις τινὰς κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, οἷον· γέλω καὶ γέλων ἀντὶ γέλωτα, γέλῳ ἀντὶ γέλωτι· ἱδρῶ, ἱδρῶ ἀντὶ ἱδρῶτα, ἱδρῶτι· ἔρῳ ἀντὶ ἔρωτι.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5. Τὰ εἰς ις, Γεν. ιδος, πρὸ πάντων δὲ τὰ κύρια ὀνόματα, λήγουσι πολλάκις ἐν τῇ Γεν. εἰς ιος κλπ., ἐν δὲ τῇ Ἐν. Δοτ. πάντοτε, οἷον· μήνιος, Θέτιος, Θέτι.

6. Τὸ οὐδέτερον οὖς, ὠτὸς (Γραμμ. § 38), λέγεται παρ' Ὁμήρῳ οὖας, οὔατος, Πληθ. οὔατα· τὰ δὲ οὐδέτερα στέαρ (λίπος), οὖθαρ (βυζί, παχεῖα γῆ) καὶ πεῖραρ (πέρας, τελος), ἔχουσι τὴν γενικὴν εἰς ἄτος· στέατος, οὔθατα, πείρατα, πείρασι. Εἰς δὲ τὰ οὐδέτερα τέρας καὶ κέρας (Γραμμ. § 43) ἐκβάλλεται τὸ τ, οἷον· τέρα, ἄων, ἄεσσι· Δοτ. κέρᾳ, Πληθ. κέρα, κεράων, κεραεσσι καὶ κέρασι· τοῦ δὲ κρέας (Γραμμ. § 43) εὑρίσκονται οἱ ἑξῆς τύποι· Πληθ. κρέα, κρεάων, κρεῶν καὶ κρειῶν, κρέασιν.

7. Τῶν ἐν τῇ 35η παραγράφῳ τῆς Γραμματικῆς σημειωθέντων ὀνομάτων δύναται ὁ Ὅμηρος κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου εἴτε νὰ διατηρήσῃ τὸ ε εἴτε νὰ τὸ ἐκβάλῃ· οἷον· ἀνήρ, ἀνέρος καὶ ἀνδρός, ἀνέρι καὶ ἀνδρί κλπ. (ἀλλὰ μόνον ἀνδρῶν, ἀνδράσι καὶ ἄνδρεσσι·) γαστήρ, έρος, έρι καὶ γαστρός, γαστρί, γαστέρα, γαστέρες. Δημήτηρ, ήτερος καὶ ητρος, Δημήτερα καὶ ητρα, θυγάτηρ, θυγατέρος καὶ θύγατρος κλπ., θυγατέρεσσι, ἀλλὰ θυγατρῶν· εἰς τὰ πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ, ἐκβάλλει τὸ ε, ἐκτὸς τῆς Πλ. Δοτ., συνήθως μονον εἰς τὴν Ἐν. Γεν. καὶ Δοτ. οἷον· πατρός, πατρί.

8. Τὸ ὄνομα ἰχώρ (αἷμα τῶν θεῶν) ἔχει εἰς τὴν Αἰτιατ. ἰχῶ ἀντὶ ἰχῶρα, καὶ κυκεών, ὁ (μῖγμα ποτῶν), εἰς τὴν Αἰτιατ. κυκεῶ ἢ κυκειῶ.

9. Ἐκ τῶν εἰς αυς, ευς, ους (Γραμμ. § 40), τὸ γραῦς εὑρίσκεται παρ' Ὁμ. μόνον εἰς τὴν Ὀνομ. γρηῦς, γρηύς, Δοτ. γρηΐ, καὶ Κλητ. γρηῦ καὶ γρηύ. Τὸ δὲ βοῦς δὲν δέχεται συναίρεσιν, λοιπὸν βόας· Δοτ. Πληθ, βόεσσι. Ἴδε ἀρ. 1.

10. Εἰς τὰ εἰς εύς προσηγορικὰ καὶ τὸ κύριον ὄνομα Ἀχιλλεύς, καθ' ἅπαντας τοὺς τύπους, ἐν οἷς ἐξέπεσε τὸ υ (F) τῆς ῥίζης, εὑρίσκεται συνήθως ἡ ἀντὶ ε, οἷον· βασιλεύς, Κλητ. εῦ, Δοτ. Πληθ. εῦσι (ἐξαιρεῖται τὸ ἀριστήεσσιν τοῦ ἀριστεύς), ἀλλὰ βασιλῆος, ῆϊ, ῆα, ῆες, ῆας (τὸ α εἰς τὴν Αἰτιατ. τοῦ Ἑνικ. καὶ Πληθ. εἶνε βραχύ). Εἶνε δ' ἀξιοσημείωτα μάλιστα ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων τὰ ἑξῆς· Ὀδυσσεύς, Ὀδυσσῆος καὶ Ὀδυσῆος καὶ Ὀδυσσέος, ἔτι δὲ Ὀδυσσεῦς (συνηρημένον),

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Ὀδυσῆϊ καὶ Ὀδυσεῖ, Ὀδυσσῆα καὶ Ὀδυσσέα, ἔτι δὲ Ὀδυσῆ· Πηλεύς, Πηλῆος καὶ έος, ῆϊ, καὶ έϊ, ῆα· τὰ δὲ λοιπά, οἷον Ἀτρεύς, Τυδεύς, διατηροῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ε, καὶ συναπτουσιν ἐνίοτε τὸ μὲν εος τῆς Γεν. κατὰ συνίζησιν, τὸ δὲ εα τῆς Αἰτιατ. κατὰ συναίρεσιν, οἷον· Τυδέος, έϊ, έα καὶ ῆ.

11. Τῶν εἰς ης καὶ ες, Γεν. εος (Γραμμ. § 41), ἡμὲν Ἐν. Γεν. μένει ἀσυναίρετος, ἡ δὲ Ὀν. Πληθ. λήγει εἰς εες καὶ εις· καὶ ἡ Γεν. Πληθ. μένει ἀσυναίρετος (πλὴν ὅταν τῆς καταλήξεως εων προηγῆται φωνῆεν, ὅτε γίνεται συναίρεσις, οἷον· ζαχρηῶν ἐκ τοῦ ζαχρηέων τοῦ ζαχρηής, ὁρμητικός), ὡσαύτως δὲ ἡ Αἰτιατ. Πληθ. εας. Τὸ δὲ Ἄρης κλίνεται οὕτω· Γεν. Ἄρηος καὶ εος, Δοτ. Ἄρηϊ, Ἄρῃ, Ἄρεϊ, Αἰτ. Ἄρη καὶ Ἄρην· Κλητ. Ἄρες καὶ Ἄρες.

12. Τῶν εἰς κλῆς κυρίων ὀνομάτων (Γραμμ. § 41) τὸ εε συναιρεῖται εἰς η, οἷον· Ἡρακλέης, κλῆος, ῆϊ, ῆα, Κλητ. Ἡράκλεις· ἐπὶ τῶν εἰς έης ὅμως ἐπιθέτων ἀμφιῤῥέπει ὁ Ὅμηρος μεταξὺ τοῦ ει καὶ η, οἷον· ἀκλεής, ἀκληεῖς, ἀγακλῆος, ἀλλὰ εὐκλεΐας (Αἰτ. Πληθ.) τοῦ εὐκλεής· εὐῤῥεής, Γεν. εὐῤῥέος Εὑρίσκονται ὅμως καὶ οἱ τύποι δυσκλέα, ὑπερδέα ἀντὶ εέα.

13. Τῶν εἰς ως, Γεν. ωος (Γραμμ. § 42), εὑρίσκονται παρ' Ὁμήρῳ οἱ συνῃρημένοι τύποι ῆρῳ Δοτ. καὶ Μίνω Αἰτ. Ἐκ δὲ τῶν εἰς ὼς καὶ ώ, Γεν. όος, εὑρίσκεται μόνον τὸ χρὼς καὶ τὰ σύνθετα αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀσυναιρέτων τύπων χροός, χροΐ, χρόα.

14. Ἐκ τῶν ἐν τῇ § 43 τῆς Γραμμ.· α.) τῶν εις ας, Γεν. αος, ἡ Ἐν. Δοτ. εἶνε κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου ἄλλοτε ἀσυναίρετος, ἄλλοτε δὲ συνῃρημένη, οἷον· γήραϊ καὶ γήρᾳ. Ἡ Πληθ. ὅμως Ὀνομαστ. καὶ Αἰτ. εἶνε πάντοτε συνῃρημέναι, οἷον· δέπα.—β'.) Τῶν εἰς ος, Γεν. εος, οἱ τύποι κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου εἶνε ἄλλοτε μὲν ἀσυναίρετοι, ἄλλοτε δὲ συνῃρημένοι (ἐκτὸς τῆς Γεν. Πληθ. οὔσης πάντοτε ἀσυναιρέτου, ἔτι δὲ καὶ τῆς Ἐν. Γεν., καθ' ἣν ὅμως τὸ εος εἴς τινα οὐσιαστικὰ συναιρεῖται εἰς ευς οἷον· ἐρέβευς, θάρσευς), Δοτ. θέρεϊ καὶ θέρει, κάλλεϊ καὶ κάλλει· ἡ δὲ Πληθ. Ὀνομ. καὶ Αἰτ. λήγει μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς εα ἀσυναίρετον, πρέπει ὅμως νὰ προφέρηται ἐν συνιζήσει, οἷον· νείκεα, βέλεα.—Τῶν δὲ σπέος, κλέος, δέος, χρέος τὸ εα ἄλλοτε μὲν ἐκτείνεται εἰς ει, ἄλλοτε δὲ εἰς η, λοιπόν· Γεν. σπείους, Δοτ. σπῆϊ, Αἰτ. σπέος καὶ σπεῖος, Γεν. Πληθ. σπείων, Δοτ. σπέσσι καὶ σπήεσι· χρέος καὶ χρεῖος· κλέα καὶ κλεῖα.

15. Τῶν εἰς ῑς, Γεν. ῑος, καὶ ῡς, Γεν. ῡος (Γραμμ. § 44), ἡ Ἑν. Δοτ. συναιρεῖται, οἷον· ὀϊζυῖ, πληθυῖ, νέκυι· ἡ δ' Αἰτ. Πληθ. κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου ἄλλοτε μὲν εἶνε ἀσυναίρετος, ἄλλοτε δέ, καὶ μάλιστα συνηθέστερον, συνῃρημένη, οἷον· ἰχθῦς ἀντὶ ἰχθύας, δρῦς· ἡ δὲ Ὀνομ. Πληθ. οὐδέποτε μὲν πάσχει συναίρεσιν, προφέρεται ὅμως ἐν συνιζήσει, οἷον· ἰχθύες (δισύλλαβον). Ἡ δὲ Δοτ. Πληθ. λήγει εἰς υσσι καὶ υεσσι (δισύλλαβον), οἷον· ἰχθύσσιν καὶ ἰχθύεσσιν.

16. Τῶν εἰς ις καὶ ῐς, Γεν. ῐος (Ἀττ. εως)· ῡς καὶ ῠς, Γεν. ῠος (Ἀττ. εως), (Γραμμ. § 45) ά.) Τὰ εἰς ις ὀνόματα φυλάττουσι μὲν τὸ ι τῆς ῥίζης καθ' ἁπάσας τὰς πτώσεις, πάσχουσι δὲ τὴν συναίρεσιν εἰς μὲν τὴν Ἑν. Δοτ. πάντοτε, εἰς δὲ τὴν Αἰτιατ. Πληθ. ἐνίοτε, οἷον· πόλις, ιος, ῐ, Πληθ. ιες, ίων, ισι, ιας καὶ ῑς. Εἰς δὲ τὴν Ἑν. Δοτ. εὑρίσκονται καὶ αἱ καταλήξεις εῖ καὶ ει, οἷον· πόσεῖ καὶ πόσει τοῦ πόσις· εἴς τινα ὅμως ὀνόματα τὸ ι τῆς ῥίζης τρέπεται καὶ κατ' ἄλλας πτώσεις εἰς ε, οἷον· ἐπάλξεις (Ἀττ.), ἐπάλξεσιν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸ πόλις, ὅπερ ἐκτὸς τούτου κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου καὶ τὸ ε δύναται νὰ τρέψῃ εἰς η, λοιπόν· Γεν. πόληος, πόλεος καὶ πόληος κτλ., Δοτ. Πληθ. πολίεσσι, Αἰτ. πόλεις· ἔτι δὲ εἰς τὸ ὄϊς, ovis, Δοτ. Πληθ. ὀΐεσσιν, οἴεσιν, ὄεσιν.— β.) Τὰ εἰς υς ὀνόματα, ἅτινα ἐν τῇ Γεν. λήγουσιν ἀττικῶς εἰς εως, ἔχουσι παρ' Ὁμ. εος, ἐν δὲ τῇ Ἑν. Δοτ. ἄλλοτε μὲν συναιροῦνται, ἄλλοτε δὲ μένουσιν ἀσυναίρετα, οἷον· εὐρεῖ, πήχει, πλατεῖ· εἰς δὲ τὰς ἐπιλοίπους πτώσεις γίνεται μὲν συνήθως χρῆσις τῶν ἀσυναιρέτων τύπων, δέον ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὗτοι νὰναναγινώσκωνται ἐν συνιζήσει.

§ 57. Ἀνώμαλα (Πρβλ. Γραμμ. § 46).

1. Γόνυ, τό, καὶ δόρυ, τό.

Ἑνικ. γούνατος καὶ γουνὸς	δούρατος καὶ δουρός, δούρατι καὶ δουρί
Πλ. Ὀν. γούνατα καὶ γοῦνα	δούρατα καὶ δοῦρα· Δυϊκ. δοῦρε
Γ. γούνων	δούρων
Δ. γούνασι(σσι) καὶ γούνεσσι	δούρασι καὶ δούρεσσι.

2. Κάρα (τό, κεφαλή).

Ἑνικ. Ὀν. κάρη	Γεν. κάρητος καρήατος κρατὸς κράατος
	Δ. κάρητι καρήατι κρατὶ κράατι
	Α. κάρη (κρᾶτα, Ἀρσεν., Ὀδύσ. θ, 32.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Πληθ. Ὀν. κάρᾱ καρήατα (καὶ κάρηνα)
Γ. κράτων (καὶ καρήνων)
Δ. κρασί
Α. κράατα (καὶ κάρηνα).

3. Ναῦς (ἡ, πλοῖον).

Ἑνικ. Ὀν. νηῦς Πληθ. νῆες καὶ νέες
Γ. νηὸς καὶ νεός νηῶν καὶ νεῶν
Δ. νηΐ νηυσί, νήεσσι, νέεσσι
Α. νῆα καὶ νέα νῆας καὶ νέας.

4. Χείρ, ἡ. Δ. χερί, Α. χέρα, Δοτ. Πληθ. χείρεσιν καὶ χείρεσσιν.

§ 58. *Περὶ ἐπιθέτου.*

1. Τὰ ἐπίθετα βαθὺς καὶ ὠκὺς ἔχουσιν ἐνίοτε τὸ θηλυκὸν εἰς εᾶ ἢ έη· βαθέης, βαθέην, ὠκέα. Τινὰ δ' ἐπίθετα εἰς υς εὑρίσκονται ἐνίοτε καὶ δικατάληκτα, οἷον· Ἥρη θῆλυς ἐοῦσα, ἡδὺς ἀϋτμή.

2. Τὰ εἰς ήεις, ήεσσα, ῆεν ἐπίθετα ἔχουσι καὶ συνῃρημένον τύπον ῆς, ῆσσα, ῆν, οἷον· τιμῆς· τὰ δὲ εἰς όεις, όεσσα, όεν συναιροῦσι τὸ οε εἰς ευ, οἷον· πεδία λωτεῦντα.

3. Τὸ πολὺς (Γραμμ. § 47) κλίνεται οὕτω·

Ἑνικ. Ὀν. πολὺς κ. πουλύς· πολύ· καὶ πολλός, πολλόν,—Γεν. πολέος,
» Αἰτ. πολὺν κ. πουλύν·—Πλ. Ὀν. πολέες κ. πολεῖς·—Γ. πολέων,
» Δ. πολέσι, πολέσσι κ. πολέεσσι· Α. πολέας κ. πολεῖς.

§ 59. *Περὶ παραθέσεως.*

1. Αἱ καταλήξεις ώτερος καὶ ώτατος προστίθενται ἐνίοτε, καὶ ὅταν τὸ φωνῆεν τῆς προηγουμένης συλλαβῆς εἶνε μακρόν, οἷον· ὀϊζῠρώτατος, κακοξεινώτερος.—Τὰ δὲ εἰς υς καὶ ρος ἐπίθετα ἔχουσι συγκριτικὸν εἰς ίων καὶ ιστος, ἐνίοτε ὅμως καὶ τὸν κανονικὸν τύπον, οἷον· γλωκύς, γλυκίων· βαθύς, βάθιστος, οἰκτρός οἴκτιστος καὶ οἰκτρότατος.

2. Ἀνώμαλοι τύποι (Γραμμ. § 51).

ἀγαθός, Συγκρ. ἀρείων, λωίων καὶ λωίτερος. Ὑπερ. κάρτιστος
κακός, Σ. κακώτερος, χειρότερος, χερείων, χερειότερος, Ὑ. ἥκιστος
ὀλίγος, Σ. ὀλίζων·—ῥηΐδιος, Σ. ῥηίτερος, Ὑ. ῥήϊστος κ. ῥηΐτατος
βραδύς, Σ· βράσσων, Ὑ. βάρδιστος·— μακρός. Σ. μάσσων
παχύς, Σ. πάσσων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 60. *Περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν.*

1. Ἑν. Ὀ.	ἐγώ, πρὸ φων. ἐγών	σύ, τύνη	
Γ.	ἐμέο, ἐμεῦ, μεῦ (μευ)	σέο, σεῦ (σευ)	ἕο, εὗ (εὑ)
	ἐμεῖο, ἐμέθεν	σεῖο, σέθεν, τεοῖο	εἷο, ἕθεν
Δ.	ἐμοί, μοί (μοι)	σοί, τοί (τοι), τεῖν	ἑοῖ, οἱ (οἱ)
Α.	ἐμέ, μέ (με)	σέ (σε)	ἑέ, ἕ (ἑ), μίν (μιν)
Δυϊκ. Ὀν.	νῶϊ	σφῶϊ, σφὼ	
Γ.κ.Δ.	νῶϊν	σφῶϊν, σφῷν	σφωΐν (σφωϊν)
Α.	νῶϊ κ. νώ	σφῶϊ κ. σφὼ	σφωέ (σφωε)
Πλ. Ὀν.	ἡμεῖς, ἄμμες	ὑμεῖς, ὔμμες	
Γ.	ἡμέων, ἡμείων	ὑμέων, ὑμείων	σφέων (σφεων), σφῶν, σφείων
Δ.	ἡμῖν, ἧμιν, ἄμμι(ν)	ὑμῖν, ὔμμι(ν)	σφίσι(ν) [σφισι(ν)], σφί(ν) [σφι(ν)]
Α.	ἡμέας, ἧμας, ἄμμε	ὑμέας, ὔμμε	σφέας (σφεας), σφᾶς (σφας), σφέ (σφε).

2. Τοὺς συνθέτους τύπους τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ κλπ. δὲν ἔχει ὁ Ὅμηρος, ἀλλὰ μεταχειρίζεται τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας μετὰ τῆς αὐτός, οἷον· ἔμ' αὐτόν, ἐμοὶ αὐτῷ, ἐμεῦ αὐτῆς, ἕ αὐτήν, οἷ αὐτῇ.

3. Κτητικὰς δ' ἀντωνυμίας ἔχει τὰς ἑξῆς· τεός, ή, όν, ἀντὶ σός· ἑός, ή, όν, καὶ ὅς, ἥ, ὅν, Λατ. suus, a, um, ἀμός, ή, όν, ἀντὶ ἡμέτερος· νωΐτερος, ᾱ, ον, ἡμῶν τῶν δύο· ὑμός, ή, όν, ἀντὶ ὑμέτερος· σφωΐτερος, ᾱ, ον, ὑμῶν τῶν δύο· σφός, ή, όν, ἀντὶ σφέτερος.

4. Δεικτικὰς δὲ ταύτας· τοῖο καὶ τεῦ ἀντὶ τοῦ· τοί καὶ ταί ἀντὶ οἱ καὶ αἱ· τάων ἀντὶ τῶν· τοῖσι ἀντὶ τοῖς· ταῖσι, τῇσι καὶ τῇς ἀντὶ ταῖς· — ὅδε Δοτ. Πληθ. τοῖς δεσι κ. τοῖσδεσσι ἀντὶ τοῖςδε.

5. Ἀναφορικὰς δὲ τὰς ὅ ἀντὶ ὅς· ὅου ἀντὶ οὗ· ἕης ἀντὶ ἧς· ἧσι καὶ ἧς ἀντὶ αἷς.

6. Ἀορίστους δὲ καὶ ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας τὰς ἑξῆς· α.) Γεν. τέο, τεῦ, ἀντὶ τινός· Δ. τέῳ, τῷ ἀντὶ τινί· Πληθ. ἄσσα ἀντὶ τινά· Γ. τέων ἀντὶ τινῶν· Δ. τέοισι ἀντὶ τισί· — β.) Γεν. τεο, τεῦ ἀντὶ τίνος· — γ.) ὅστις.

Ἐνικ. Ὀν.	ὅστις Οὐδέτερ. ὅτι, ὅττι	Πληθ. Ὀν. ὅτινα
Γ.	ὅτευ, ὅτεο, ὅττεο, ὅττευ	ὅτεων
Δ.	ὅτεῳ, ὅτῳ.	ὁτέοισι
Α.	ὅτινα, Οὐδέτ. ὅτι, ὅττι	ὅτινας, ἄτινα κ. ἄσσα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§ 61. *Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.*

Ἄπολυτα· ἄλλος τύπος τοῦ μία εἶνε τὸ ἷα, ἵης, ἵῃ, ἵαν καὶ τοῦ ἑνιό τύπος ἰῷ.—Τὰ δύο καὶ δύω εἶνε ἄκλιτα· ἄλλοι δὲ τύποι αὐτῶν εἶνε τὰ δοιώ, δοιοί, δοιαί, δοιά κλπ. — Πίσυρες, ἀντὶ τέσσαρες, α. — Δυώδεκα καὶ δυοκαίδεκα, ἀλλὰ καὶ δώδεκα.—Εἴκοσι ἀντὶ εἴκοσι.— Ὀγδώκοντα καὶ ἐννήκοντα ἀντὶ ὀγδοήκ., ἐνενήκ.—Ἑννεάχιλοι καὶ δεκάχιλοι ἀντὶ ἐνακισχίλιοι καὶ μύριοι.—Αἱ δὲ καταλήξεις ἀκοντα καὶ ακόσιοι εἶνε παρ' Ὁμ. ἠκοντα, ηκόσιοι. — Τακτικά· τρίτατος, τέτρατος, ἑβδόματος, ὀγδόατος, ἔνατος κ. εἴνατος.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

§ 62 *Αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.*

1. Ἡ αὔξησις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου ἄλλοτε μὲν προσλαμβάνεται, ἄλλοτε δὲ παραλείπεται, οἷον· λῦσε, θέσαν, ὁρᾶτο ἕλε. Εἰς τὸν παρακείμενον ὅμως ἡ χρονικὴ αὔξησις ἐν ὀλίγαις μόνον ῥίζαις παραλείπεται, οἷον· ἄνωγα.

2. Αἱ δίγαμμα ἔχουσαι λέξεις λαμβάνουσι κανονικῶς τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν, ὡσανεὶ ἦρχοντο ἀπὸ συμφώνου, οἷον· ἀνδάνω, ἔαδον· εἴδομαι, ἐεισάμην, μάλιστα δὲ καὶ εἰς τὴν Μετοχ. ἐεισάμενος. Χάριν δὲ τοῦ μέτρου φαίνεται ὅτι ἐξετάθη τὸ ε εἰς τὰ εἰοικυῖα, εὖαδε (ἔFαδε τοῦ ἀνδάνω).

3. Συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὔξησιν ἑνταυτῷ λαμβάνουσι τὰ ῥήματα οἰνοχοέω καὶ ἀνδάνω, ἤγουν· ἐωνοχόει, καὶ ἔτι συχνότερον ὠνοχόει, ἑήνδανε, ἀλλὰ καὶ ἥνδανε.

4. Ἀναδιπλασιασμὸς ἐν τοῖς ἀπὸ ῥ ἀρχομένοις εὑρίσκεται εἰς τὸ ῥερυπωμένος τοῦ ῥυπόω (λερώνω)· τούναντίον δὲ οἱ παρακείμενοι ἔμμορα τοῦ μείρομαι καὶ ἔσσυμαι τοῦ σεύω ἐσχηματίσθησαν ἀναλόγως τῶν παρὰ πεζογράφοις ἀπὸ ῥ ἀρχομένων ῥημάτων.— Τὸ δὲ κτάομαι ἔχει Πρκμ. ἔκτημαι.

5. Πολλάκις λαμβάνει τὸν ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ὁ Ἐνερ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β'.· παραμένει δὲ οὗτος οὐ μόνον καθ' ἁπάσας τὰς ἐγκλίσεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ἀπαρέμφ. καὶ Μετοχ.· σπανίως δὲ ἐν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νον προστίθεται εἰς αὐτὸν ἐν τῇ ὁριστικῇ καὶ ἡ ἁπλῆ προσέτι αὔξησις, οὕτω π.χ. κάμνω (κουράζομαι), Ἀορ. β'. τῆς Ὑποτ. κεκάμω· κέλομαι (προτρέπω), ἐκεκλόμην· λαγχάνω (λαχαίνω), λέλαχον· λαμβάνω, λελαβέσθαι· φράζω, πέφραδον, ἐπέφραδον.

6. Εὑρίσκονται καὶ Ὁμηρικοὶ τύποι τοῦ παρακειμένου μετ' Ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, π.χ. ἀλάομαι, (πλανῶμαι), ἀλ-άλημαι· ἈΧΩ (ἀκαχίζω, λυπῶ), ἀκ-ήχεμαι, ἀκ-άχημαι· ἐρείπω (ἀνατρέπω), ἐρ-έριπτο· ἐρίζω, ἐρ-ήρισμαι.

7. Εὑρίσκονται καὶ τύποι τοῦ ἀορίστου μετ' Ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ (Γραμμ. § 88. Σημ.), οἷον· ἀλέξω (ἀπομακρύνω, Ῥιζ. ἈΛΚΩ), ἤλ-αλκον, ἀλ-αλκεῖν, ἀλ-αλκών· ἐν-ίπτω (ὀνειδίζω), ἐν-έπτον, ὄρ-νυμι (διεγείρω), ὦρορε· καὶ μὲ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸ μέσον, οἷον· ἐρύκω (ἐμποδίζω), ἠρύ-κακον, Ἀπαρμ. ἐρυκακέειν, καὶ ἐνίπτω ἐνῐ-πα-πεν.

§ 65. *Προσωπικαὶ καταλήξεις καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα.*

1. Α'. Ἐνεργ. Ἐν. Πρόσ. Πολλαὶ ὑποτακτικαὶ ἔχουσι τὴν κατάληξιν μι, οἷον· κτείνωμι ἀντὶ κτείνω, ἐθέλωμι, ἴδωμι, τύχωμι, ἵκωμι, ἀγάγωμι.

2. Β'. Ἐνερ. Ἐν. Πρόσ. Ἡ κατάληξις σθα (Γραμμ. § 134 Σημ. 5'. καὶ 142) ἔχει χώραν εἰς τὸ β'. Πρόσ. τοῦ Ἐνεστ. τῆς Ὁριστ. τῶν εἰς μι ῥημάτων, οἷον· τίθησθα, δίδοῖσθα· ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τὴν Ὑποτακ. πολλάκις, οἷον· ἐθέλῃσθα, εἴπῃσθα, πανιώτερον δὲ εἰς τὴν Εὐκτικ., οἷον κλαίοισθα, βάλοισθα.

3. Γ'. Ἐνεργ. Ἐνικ. Πρόσωπ. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει ἐνίοτε τὴν κατάληξιν σι(ν), οἷον· ἐθέλῃσι(ν), ἄγῃσι, ἀλάλκῃσι, ἰδώῃσι (ἀντὶ δῷ), μεθίῃσι· ἡ δὲ εὐκτικὴ μόνον εἰς τὸ ἀραρθαίησι. Τὸ δὲ γ'. Πληθ. Πρόσωπ. τῆς Προστακτ. ἔχει πάντοτε τὴν συντομωτέραν κατάληξιν, ἤγουν ἐν μὲν τοῖς Ἐνεργ. τὴν ντων, ἐνδὲ τοῖς Μέσ. ἢ Παθ. τὴν σθων, οἷον· μενόντων, ἠσάντων, ἐπέσθων, λεξάσθων, ἱστάντων, ἑστάσθων.

4. Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ Ἐνεργ. ὑπερσυνελικοῦ.

1. Ἐνικ. εα (οὕτω πάντοτε), οἷον· πεποίθεα, ἐτεθήπεα, ᾔδεα ἀντὶ ἐπεποίθειν κλπ.

2. — εας, οἷον ἐτεθήπεας ἀντὶ ἐτεθήπεις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σημ. α'. Εἰς τὸ γ'. Ἐνικ. Πρόσ. τοῦ Ἐνεργ. Ὑπερσυντελ· τὸ λῆγον εἰς ε ι, ὡσαύτως δὲ τὸ αὐτὸ Πρόσωπ. τῆς Προστακτ. τὸ λῆγον εἰς ε ι, προστίθεται παρ' Ὁμ. πρὸ φωνήεντος τὸ ἐφελκυστικὸν ν, οἷον· ἑστήκειν, βεβλήκειν, ἦσκειν, Παρατ. τοῦ ἀσκέω

5. Τὸ β'. καὶ γ'. Δυϊκ. Πρόσ. τῶν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. ἱστορικῶν χρόνων ἀνταλλάσσονται ἐνίοτε πρὸς ἄλληλα, ἤγουν εὑρηται τον καὶ σθον ἀντὶ την καὶ σθην, οἷον· διώκετον, θωρήσσεσθον ἀντὶ διωκέτην, θωρησσέσθην.

6. Τὸ β'. Ἐνικ. Πρόσ. τοῦ Μέσ. εὑρίσκεται εἴτε ἀσυναίρετον, οἷον· εαι, ηαι, εο, αο, οἷον· λείπεαι, λιλαίεαι, ἀφίκηαι, ἐρύσσεαι, ἐπαύρηαι, ὑπελύσαο, ἐγείναο, εἴτε κατὰ τὸν συνηρημένον τύπον η (προελθὸν ἐκ τοῦ εαι καὶ ηαι), ευ (ἐκ τοῦ εο), ω (ἐκ τοῦ αο), οἷον· ἀφίκῃ, ἔπλευ, ἔρχευ, ἐκρέμω. Αἱ δὲ κατλήξεις εεαι καὶ εο εἴτε εὑρίσκονται ἐκτεταμέναι ειαι καὶ ειο, εἴτε ἐκπίπτει τὸ ἓν ε, οἷον μυθεῖαι, νεῖαι, ἔρειο, σπεῖο·—μυθέαι, πωλέαι, ἔπλεο, ἐπώλεο.—Τοῦ δὲ Μέσ. ἢ Παθ. Πρκμ. καὶ Ὑπερσυντ. ὑπάρχουσι τύποι ἄνευ τοῦ σ, οἷον· μέμνηαι (ἀλλὰ καὶ μέμνῃ προελθὸν ἐκ τοῦ μέμνε-σ-αι), βέβληαι, ἔσσυο.

7. Τὸ α'. Δυϊκ. καὶ Πληθ. Πρόσ. τοῦ Μέσ. λήγει εἰς μεσθον καὶ μεθον, μεσθα καὶ μεθα, οἷον· φραζόμεσθα καὶ μεθα.

8. Τὸ γ'. Πληθ. Προσ. τῆς Ὁριστικ. τοῦ Μέσ. ἢ Παθ. Πρκμ. καὶ Ὑπερ. καὶ τῆς Μέσ. Εὐκτ. ἔχει τὴν κατάληξιν αται, ατο ἀντὶ νται, ντο, οἷον· ἀκηχέαται, πεφοβήατο, ἐστάλατο, τετράφαται, ἀρησαίατο, γενοίατο.

9. Τὸ γ'. Πληθ. Πρόσ. τοῦ Παθ. Ἀορ. ἔχει τὸν συντετμημένον τύπον εν (ἀντὶ ησαν), οἷον· τράφεν ἀντὶ ἐτράφησαν.

10. Τὰ μακρὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς ω καὶ η βραχύνονται πολλάκις χάριν τοῦ μέτρου, γινόμενα ο καὶ ε, οἷον· ἴομεν ἀντὶ ἴωμεν, στρέφεται ἀντὶ στρέφηται.

11. Τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον ἔχει τὰς καταλήξεις έμεναι, έμεν καὶ ειν, οἷον· τυπτέμεναι, τυπτέμεν, τύπτειν· τὰ δὲ εἰς αω καὶ εω ῥήματα ἔχουσι ήμεναι, οἷον· γοήμεναι (γοάω), φιλήμεναι (φιλέω), πρὸς τὴν κατάληξιν δὲ ταύτην συμφωνεῖ ἡ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου οἷον· τυπήμεναι ἀντὶ τυπῆναι. Ἡ δὲ τοῦ β'. Ἀορ. Ἀπαρ. ἔχει εειν καὶ ειν, οἷον· ἰδέειν καὶ ἰδεῖν. Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς μι ῥημάτων προστίθενται ἐν τῷ ἐνεστῶτι αἱ καταλήξεις μεναι καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μενεὐθὺς εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ Ἐνες., ἀμετάβλητον οὖσαν, ἐν δὲ τῷ Ἐνερ. Ἀορ β'. εἰς τὴν ἁπλῆν ῥίζαν, οἷον· τιθέ-μεναι, τιθέ-μεν· ἱστά-μεναι· διδό-μεναι, δεικνύ-μεναι· θέ-μεν, δό-μεναι. Ἐξαιρεῖται ὅμως ἡ Ἀπαρέμφ. τοῦ Ἐνεργ. Ἀορ. β'. τῶν εἰς α καὶ υ, διατηροῦσα, ὅπως καὶ ἡ ὁριστική, τὸ μακρὸν φωνῆεν, οἷον· στή-μεναι, δύ-μεναι.

12. Ὁ παρατατικὸς καὶ ἀόριστος λαμβάνουσιν ἐν τῇ ὁριστικῇ τὰς καταλήξεις σκον, ες, ε(ν), ἐν δὲ τῇ μέσῃ φωνῇ σκόμην, ου, (εο, ευ), ετο, ὁσάκις σημαίνεται πρᾶξις ἐπαναλαμβανομένη· καὶ καλοῦνται μὲν τὰ τοιαῦτα ῥήματα θαμιστικά, δὲν λαμβάνουσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὔξησιν, οἷον· διε-νεύ—ε—σκον, βοσκ—έ—σκοντο, νικά—σκομεν, καλέ—ε—σκε, ἐλάσ—α—σκεν, δό—σκε, δύ—σκε, στά—σκε.

Σημ. β'. Ἐπὶ τῶν εἰς ω ῥημάτων προστίθεται πρὸ τῶν καταλήξεων τούτων τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τῆς ὁριστικῆς· ἐπὶ δὲ τῶν εἰς άω συνάπτεται τὸ άεσκον εἰς εσκον, ὥστε πάλιν δύναται κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου νὰ ἐκταθῇ εἰς άασκον, οἷον· ναιετάασκον· τὰ δὲ εἰς έω ἔχουσιν έεσκον, σπανίως εσκον (οἷον· καλέσκετο)· ἀλλὰ καὶ είεσκον (οἷον· νεικείεσκον)· ἐπὶ δὲ τῶν εἰς μι λείπει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν.

§ 64. *Συναίρεσις καὶ ἀνάλυσις εἰς τὰ ῥήματα.*

1. Α'.) Ῥήματα εἰς αω. Ὀλίγα μόνον τῶν ῥημάτων τούτων, τινὰ μάλιστα κατ' ὀλίγους τύπους, εὑρίσκονται ἀσυναίρετα, οον· τέραον, κατεσκίαον· πάντοτε δὲ τὸ ὑλάω (ὑλακτῶ) καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα μακρὸν ἢ ῥίζαν μονοσύλλαβον, οἷον· διψάων, μεινάων, ἔχραε (τοῦ χρᾰ́-ω, ἐπιπίπτω). Εἴς τινα δὲ ῥήματα τὸ α τρέπεται εἰς ε, ἤγουν εἰς τά· μενοίνεον τοῦ μενοινάω, ἀντεον τοῦ ἀντάω, ὁμόκλεον τοῦ ὁμοκλάω.

2. Ἀντὶ τῶν ἀσυναιρέτων καὶ συνηρημένων τύπων, γίνεται διαίρεσις τοῦ ἐκ συναιρέσεως προελθόντος μικτοῦ φθόγγου, καθόσον ἐπιτρέπει τοῦτο τὸ μέτρον. Διαστέλλομεν δ' ἐνταῦθα δύο περιστάσεις·

α'.) Ὅταν ἐκ τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ἡ πρώτη εἶνε βραχεῖα, δὲ δευτέρα φύσει ἢ θέσει μακρά, τότε τίθεται βραχὺ α πρὸ τοῦ ἢ τοῦ ᾳ καὶ ο πρὸ τοῦ ω ἢ ῳ, οἷον· ὁράω ὁρῶ ὁρόω, ὁράεις ὁρᾷς ὁρᾰ́ᾳς, ὁράει ὁρᾷ ὁρᾰ́ᾳ, ὁράουσι ὁρῶσι ὁρόωσι· ὁράῃς ὁρᾷς ὁρᾰ́ᾳς·—ὁράομαι ὁρῶμαι ὁρόωμαι·—ὁράονται ὁρῶνται ὁρόωνται·-ὁράεσθαι ὁρᾶσθαι ὁρᾰ́ασθαι. Τινὲς ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τύποι, οἷον· ὁράετον, ὁράομεν, ὁράετε κλπ. δύναντα
νὰ συναιρεθῶσι μόνον, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ διαιρεθῶσι, διότι ἡ δευτέρ
τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν εἶνε βραχεῖα· τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει κα
εἰς ἄλλους τύπους, οἷον· διψάων, πεινάων, ἔνθα προηγεῖται συλ
λαβὴ μακρά.

ε΄.) Ὅταν δὲ τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ἡ πρώτη εἶνε φύσε
ἢ θέσει μακρά, διαστέλλομεν ὡσαύτως δύο περιπτώσεις·

α) Ὅταν ἡ δευτέρα τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν εἶνε φύσει μα
κρά, τότε τίθεται μὲν μακρὸν α πρὸ τοῦ ᾱ ἢ ᾳ καὶ ω πρὸ τοῦ ῳ
ἀντὶ δὲ τοῦ ωῳ λέγεται ωοι, λοιπόν· μενοινάω μενοινῶ με
νοινώω, μενοιναέι μενοινᾷ μενοινᾶ· ἠβάουσ
ἠβῶσα ἠβώωσα, ἠβάοιμι ἠβῷμι ἠβώοιμι, μαι
μάων μαιμῶν μαιμώων, μαιμάουσα μαιμῶσα μαι
μώωσα, μαιμάουσι μαιμῶσι μαιμώωσι.

β) Ὅταν δὲ ἡ δευτέρα τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν εἶνε βρα
χεῖα ἢ θέσει μόνον μακρά, κατόπιν τοῦ μακροῦ φωνήεντο
τίθεται τὸ ἀνάλογον βραχύ, λοιπόν· ὑπεμνάεσθε ὑπεμνά
σθε ὑπεμνᾶ᾽ασθε, μήτε μνᾶ᾽ασθαι ἄκοιτιν, Ὀδ. α
39. πάντες μνώοντο, Ὀδ. λ, 288. ἠβάοντες ἠβῶντε
ἠβώοντες.

Σημ. Εἰς τὰ δυϊκὰ προσαυδήτην, συλήτην, συναντήτην, φοιτή
την (τῶν εἰς αω ῥημάτων) συναιρεῖται τὸ αε εἰς η, καὶ εἰς τὰ ὁμαρτήτην κ
ἀπειλήτην (τῶν εἰς εω ῥημάτων) τὸ εε εἰς η.

3. Β΄.) Ῥήματα εἰς έω. Ἐνταῦθα συμβαίνουσι μόνον αἱ συναι
ρέσεις ει (ἐκ τοῦ εε ἢ εει) καὶ ευ (ἐκ τοῦ εο ἢ εου). Συναιρέσεως λο
πὸν ἐπιδεκτικοὶ δὲν εἶνε πάντες οἱ τύποι, ἐν οἷς ἀκολουθοῦσι τὸ ε τῆ
φωνήεντα ω, ῳ, η, ῃ, οι, οἷον· φιλέωμεν, φιλέοιμι κλπ.
ἀλλ᾽ ὅμως οἱ τύποι οὗτοι πρέπει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ συνιζήσεω
νὰ ἀναγινώσκωνται. Ἄλλως δὲ ἡ συναίρεσις παραλείπεται ἢ εἶνε εἰ
χρηστος κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου. Ἔτιοτε δὲ τὸ ἀσυναίρετον
ἐκτείνεται εἰς ει, οἷον ἐτελείετο, μιγείη (ἀντὶ μιγῇ, Ηαθ
Ἀόρ. β΄.)

4. Γ΄.) Ῥήματα εἰς όω. Ταῦτα ἢ ἀκολουθοῦσι τοὺς συνήθε
τῆς συναιρέσεως κανόνας, οἷον γουνοῦμαι, ἢ δὲν συναιροῦντα
μέν, ἐκτείνουσιν ὅμως τὸ ο εἰς ω, οὕτω δὲ οἱ τύποι τῶν εἰς όω ῥη
μάτων σχηματίζονται ὁμοφώνως πρὸς τοὺς τῶν εἰς άω, οἷον· ἱδρώ
οντα, ἱδρώουσα, ὑπνώοντας (πρβλ. ἠβώοντα),
τέλος διατυποῦνται παντελῶς κατὰ εἰς αω ῥήματα, ἐκτείνοντα
ουσι (γ΄. Πληθ. Πρόσ. τοῦ Ἐνεστ.) εἰς όωσι, τὸ ουντο εἰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ώντο, τὸ οἴενεἰς ὄφεν, οἷον· (ἀρό—ουσι) ἀροῦσι ἀρόωσι (προβλ. ὁρόωσι)· (δηϊόοντο) δηϊοῦντο δηϊόωντο (προβλ. ὁρόωντο)· (δηϊόοιεν) δηϊοῖεν δηϊόωεν (προβλ. ὁρόωεν).

§ 65. *Σχηματισμὸς τῶν χρόνων.*

1. Ὁ τύπος τοῦ ἀττικοῦ μέλλοντος (Γραμμ. § 82.) εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν εἰς ιζω ῥημάτων, οἷον· κτεριοῦσι. Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς ω ῥημάτων εἶνε πολλάκις εὔχρηστος ἡ κατάληξις έω ἀντὶ έσω, οἷον· κορέεις, μαχέονται· ἐπὶ δὲ τῶν εἰς άω τοῦ μετὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ σδιὰ συναιρέσεως προελθόντος φθόγγου προτάσσεται τὸ ἀνάλογον βραχὺ φωνῆεν, οἷον· ἀντιόω, ἐλόωσι, αμάᾳ· ἐκ δὲ τῶν εἰς ύω εὑρίσκονται τὰ ἐρύουσι καὶ τανύουσι.

2. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα σχηματίζουσι τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Μέλ. ἀσυναιρέτως ὡς τὰ πολλά, οἷον· ἐρέω, ἐρέεις κλπ. —Τὰ δ' ἑξῆς ὑγρόληκτα ῥήματα σχηματίζουσι τὸν Μέλ. καὶ Αορ. Α'. διὰ τῆς καταλήξεως σω καὶ σα· κείρω, κουρεύω, τέρσαι), κέλλω, ἀράζω, (κέλσαι), εἴλω, συστρέφω, λσαι), κύρω, εὑρίσκω, (κύρσω), ΑΡΩ (ἀραρίσκω), υναρμόζω, (ἄρσαι), ὄρνυμι (ὄρσω, ὦρσα), διαθείρω, καταστρέφω, (διαφθέρσαι), φύρω, ἀναατώνω, (φύρσω).

3. Μέλλοντα ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ χηματίζουσι τὰ βέομαι ἢ βείομαι (β'. Πρόσ. βέῃ), θὰ ήσω, δήω, θὰ εὕρω, κείω ἢ κέω, θὰ κεῖμαι.

4. Ἀόριστον ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ χηματίζουσι τὰ χέω, χύνω, ἔχευα· σεύω, κουντῶ, θέτω ς κίνησιν, ἔσσευα· ἀλέομαι καὶ ἀλεύομαι, ἀποφεύγω, λεύατο, ἀλευάμενος, ἀλέασθαι· καίω, ἔηα.

5. Αἱ καταλήξεις τοῦ β'. Ἀορ. ἀνταλλάσσονται ἐνίοτε πρὸς τὰς τοῦ α'. Ἀορ., οἷον· βαίνω (βαδίζω), ἐβήσετο, Προστακτ. ήσεο· δύομαι, καταβυθίζομαι, ἐδύσετο, Προστακτ. ύσεο, Μετοχ. δυσόμενος· ἄγω, ἄξετε, ἀξέμεν· ινέομαι (φθάνω), ἶξον· ἐλέγμην (ἐπλάγιασα), λέξο, έξεο· ὄρνυμι (διεγείρω), ὄρσεο (ε)· φέρω, οἶσε, οἰέμεναι· ἀείδω (ᾄδω), Προστακτ. ἄεισεο.

6. Ἐν τῷ Παθ. Ἀορ. ἀ. ῥημάτων τινῶν παρεντίθεται ν πρὸ τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταλήξεως θην. ἤγουν· διακρινθῆτε. κρινθείς ἐκλίνθη (Γραμμ. § 114, 2). ἰδρύνθην (τοῦ ἰδρύω) ἀμπνύνθη (τοῦ πνέω).

7. Πολλοὶ δεύτεροι ἀόριστοι σχηματίζονται διὰ μεταθέσεως τῶν συμφώνων (Γραμμ. § 116, 3), ὅπως ἀποτελεσθῇ δάκτυλος οἷον· ἔδρακον ἀντὶ ἔδαρκον (τοῦ δέρκομαι); ἔπραθον (τοῦ πέρθω), ἔδραθον (τοῦ δαρθάνω), ἤμβροτον ἀντὶ ἥμαρτον (τοῦ ἁμαρτάνω)· Ὡσαύτως δὲ χάριν τοῦ μέτρου ἐκβάλλεται καὶ φωνῆεν τῆς ῥίζης, οἷον· ἀγρόμενος τοῦ ἀγερόμην (ἀγείρω, συναθροίζω)· ἔγρετο τοῦ ἐγερόμην (ἐγείρω, ἐξυπνίζω)· πέρνον, ἔπερνον (ΦΕΝΩ, φονεύω).

8. Παρακείμενον πρῶτον σχηματίζει ὁ Ὅμηρος μόνον τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων, ἔτι δὲ τῶν ἀφωνολήκτων ἐκείνων, ἅτινα προσλαμβάνουσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων ἢ ἔπαθον μετάθεσιν, οἷον· χαίρω κεχάρηκα (τοῦ ΧΑΙΡΕΩ)· βάλλω βέβληκα (τοῦ ΒΛΑ—). Ἐκτὸς δὲ τούτων σχηματίζει μὲν δεύτερον μόνον παρακείμενον· εἰς δὲ τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα καὶ τὰ προμνημονευθέντα ἀφωνόληκτα ἀποβάλλει κατά τινα πρόσωπα τὸ κ, π.χ. κανονικῶς εἰς τὴν μετοχήν· οὕτω δὲ καὶ τύποι διαμορφοῦνται κατ' ἀναλογίαν τοῦ β. Παρακ., π.χ. κεκμηώς τοῦ κάμνω· κεχαρηώς τοῦ χαίρω, βεβαώς τοῦ βαίνω (ΒΑΩ).

§ 66. Συζυγία τῶν εἰς μι.

1. Καὶ παρ' Ὁμήρῳ εὑρίσκονται οἱ τύποι τῶν εἰς έω καὶ όω (§ 132, 2.) εἰς τὸ β'. καὶ γ'. Ἐν Πρόσ. τοῦ Ἐνεστ. καὶ Παρατατ., οἷον· ἐτίθει, διδοῖς, δίδοι. — Τοῦ δὲ δίδωμι εὑρίσκεται καὶ μέλλων μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ· διδώσομεν καὶ διδώσειν.

2. Τὰ εἰς υμι ῥήματα σχηματίζουσιν εὐκτικὴν ἔν τε τῷ Ἐνεργ. καὶ Μέσ. φωνῇ, οἷον· ἐκδῦμεν (ἀντὶ ἐκδυίημεν τοῦ ἐκδύω, φύη (ἀντὶ φυίη) τοῦ φύω· δαινῦτο· οὕτω καὶ φθῖο, φθῖτο, Εὐκτ. τοῦ ἐφθίμην τοῦ φθίω.

3. Τὰ τρίτα Πληθ. Πρόσ. τοῦ Ἀορ. β'., τὰ λήγοντα εἰς ε-σαν, η-σαν, ο-σαν, ω-σαν, υ-σαν συντέμνονται εἰς εν, ἄν, ον, ὼ οἷον· ἔτιθεν ἀντὶ ἐτίθεσαν· ἔθεν ἀντὶ ἔθεσαν· στάν ἀντὶ ἔστησαν· ἔδιδον ἀντὶ ἐδίδοσαν· ἔδον ἀντὶ ἔδοσαν· ἔφῦν ἀντὶ ἔφῦσαν.

4. Εἰς τὸ β'. Ἐνικ. Πρόσ. τῆς Προστακτ. τοῦ Μέσ. Ἐνεστ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αορ. β'. ἀποβάλλει ὁ Ὅμηρος τὸ σ, οἷον· δ α ί ν υ ο, μ ά ρ ν α ο, κ ρ ύ ν θ ε ο, ἔ ν θ ε ο.

5. Τὸ β ρ α χ ὺ τ ῆ ς ῥ ί ζ η ς φ ω ν ῆ ε ν ἐκτείνεται ἐνίοτε χάριν τοῦ μέτρου πρὸ τῶν ἀπὸ μ καὶ ν ἀρχομένων προσωπικῶν καταλήξεων, οἷον· τ ι θ ή μ ε ν ο ς, δ ι δ ο ῦ ν α ι· οὕτω καὶ δ ί ω θ ι, ἵ λ η θ ι.

6. Εἰς τὴν ὑ π ο τ α κ τ ι κ ὴ ν τοῦ Ἀορ. β'. κατὰ τὴν χρείαν τοῦ μέτρου γίνεται χρῆσις τῶν ἑξῆς τύπων·

ΣΤΑ-Ἑνικ.	1.	στῶ	στέω, στείω, βείω
	2.	στῇς	στήῃς
	3.	στῇ	στήῃ, ἐμβήῃ, φήῃ, φθήῃ
Δυϊκ.		στῆτον	παρστήετον.
Πληθ.	1.	στῶμεν	στέωμεν (δισύλ.) στείομεν, καταβείομεν
	2.	στῆτε	στήετε
	3.	στῶσι(ν)	στέωσι(ν), περιστήωσι(ν)
ΘΕ-Ἑνικ.	1.	θῶ	θέω, θείω, δαμείω
	2.	θῇς	θέῃς, θήῃς, θείῃς
	3.	θῇ	θέῃ, θείῃ, ἀνήῃ, μεθείῃ
Δυϊκ.		θῆτον	θείετον
Πληθ.	1.	θῶμεν	θέωμεν, θείομεν
	2.	θῆτε	δαμείετε
	3.	θῶσι(ν)	θέωσι(ν), θείωσι(ν).
ΔΟ-Ἑνικ.	3.	δῷ	δώῃσι(ν), δώῃ
Πληθ.	1.	δῶμεν	δώομεν
	3.	δῶσι(ν)	δώωσι(ν).

Σημ. Ἀντὶ τοῦ ἔ σ τ η σ α ν (Ἀόρ. α'.) εὑρίσκεται ὁ συντετμημένος τύπος ἔ σ τ ᾶ σ α ν καὶ ἀντὶ τοῦ ἔ σ τ ᾶ τ ε (Παρακ.) ὁ ἐκτεταμένος τύπος ἔ σ τ η τ ε.

§ 67. *Εἰμὶ (Ἐ Σ-), εἶμαι.*

ένες. Ὁριστ.	2. ἐσσί, εἷς Πληθ. 1. εἰμέν. 3. ἔασι(ν).	
Ὑποτ.	1. ἔω, μετείω. 3. ἔῃ, ἔῃσι(ν), ἦσι(ν), εἴῃ. Πλ. 3. ἔωσι(ν).	
Προστ.	2. ἔσσο. Ἀπαρ. ἔμμεναι, ἔμεναι, ἔμεν, Μετοχ. ἐών, ἐοῦσα, ἐόν. Γεν. ἐόντος.	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρτ. Ὁριστ. | 1. ἔα, ἦα, ἔον, ἔσκον. 2. ἔησθα. 3. ἔην, ἦεν, ἦην. Δυϊκ. 3. ἤστην. Πληθ. 3. ἔσαν, εἵατο (ἀντὶ ἧντο τοῦ ἦμην).

Εὐκτ. | 2. ἔοις. 3. ἔοι. Πληθ. 2. εἶτε. 3. εἶεν.

Μέλλ. τῆς Ὁρ. | 1. ἔσομαι, ἔσσομαι κλπ. 3. ἔσεται, ἔσσεται καὶ ἐσεῖται.

§ 68. *Εἶμι (Ἰ-), πορεύομαι.*

Ἐνες. Ὁριστ. | 2. εἶσθα. Ὑποτ. 2. ἴῃσθα, 3. ἴῃσιν. Ἀπαρμ. ἴμεναι, ἴμεν, ἰέμεναι.

Παρτ. Ὁριστ. | 1. ἤϊα, ἤϊον. 2. ἴες. 3. ἤιε(ν), ἦε(ν), ἴε(ν). Πληθ. 1. ἦομεν. 3. ἤϊσαν, ἦσαν, ἤϊον, ἴσαν.—Εὐκτ. ἴοι, ἰείη.

Μέλλ. τῆς Ὁρ. | 1. εἶσομαι Ἀ ὁ ρ. Ὁριστ. 3. εἶσατο καὶ ἐείσατο. Δυϊκ. 3. ἐεισάσθην.

Ῥήματα εἰς ω, σχηματιζόμενα κατὰ τὰ εἰς μι εἰς τὸν Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β΄., εἰς τὸν Ἐνεργ. Παρακ. καὶ Ὑπερσυντ. καὶ εἰς τὸν Ἐνεργ. Ἐνεστ. καὶ Παρατατ.

§ 69. *1) Ἐνεργ. καὶ Μέσ. Ἀόρ. β΄. (Πρβλ. Γραμμ. § 141).*

Α΄. Ὁ χαρακτὴρ εἶνε φωνῆεν· α, ε, ι, ο, υ.

β ά λ λ ω, Ἐνερ. Ἀόρ. β΄. (ΒΛΑ-, ἔ β λ η ν) ξ υ μ β λ ή τ η ν, Ἀπαρέμφ. ξ υ μ β λ ή μ ε ν α ι (ἀντὶ ξυμβλῆναι)· Μέσ. Ἀόρ. β΄ (ἐ β λ ή μ η ν) ἔ β λ η τ ο, ξ ύ μ β λ η ν τ ο, Ὑποτακτ. ξ ύ μ β λ η τ α ι, β λ ή ε τ α ι, Εὐκτ. β λ ε ῖ ο (τοῦ ΒΛΕ-). Ἀπαρ. β λ ῆ σ θ α ι, Μετοχ. β λ ή μ ε ν ο ς. Ἐκ τούτου ὁ Μέλλ. β λ ή σ ο μ α ι.

γ ή ρ ά ω ἢ γ η ρ ά σ κ ω, Ἐνεργ. Ἀόρ. β΄. 3. Ἐνικ. ἐ γ ή ρ ᾱ Μετ. γ η ρ ά ς.

κ τ ε ί ν ω (φονεύω), Ἐνερ. Ἀ. β΄. ἔ κ τ ᾰ ν, Πλ. ἔ κ τ ᾰ μ ε ν 3. ἔ κ τ ᾰ ν, Ὑποτ. Πλ. κ τ έ ω μ ε ν, Ἀπαρ. κ τ ά μ ε ν α ι, κ τ ά μ ε ν, Μετ. κ τ ά ς· Μέσ. Ἀόρ. β΄. μετὰ παθητικῆς σημασίας ἀ π έ κ τ α τ ο, κ τ ά σ θ α ι, κ τ ά μ ε ν ο ς

ο ὐ τ ά ω (πληγώνω), Ἐν. Ἀορ. β΄. 3. Ἐν. ο ὔ τ α, Ἀπαρ. ο ὐ τ ά μ ε ν α ι, ο ὐ τ ά μ ε ν. Μέσ. Ἀόρ. β΄. ο ὐ τ ά μ ε ν ο ς, πληγωθείς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

No 3

ἐλελίζω (σείω, διαπείρω), Μ. Α. β΄. ἐλέλικτο.

ἰκνέομαι (φθάνω), Μ. Α. β΄. ἵκτο, ἵκμενος καὶ ἵκμενος, εὐνοϊκός, ὅρκιος.

λέγομαι (πλαγιάζω), Μ. Α. β΄. ἐλέγμην, ἔλεκτο, λέκτο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας